

Ezechiël,
God maakt sterk

T. van Turenout

Ezechiël, God maakt sterk

T. van Turenout

Grijpskerk

Copyright © 2020 Grijpskerk, The Netherlands

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without the prior written permission of the author.

Eerste uitgave 2010
Tweede uitgave 2011
Derde uitgave 2012
Vierde uitgave 2013
Vijfde uitgave 2014
Zesde uitgave 2015
Zevende uitgave 2016
Achtste uitgave 2019
Negende uitgave 2020

Turenout, T. van
Ezechiël, God maakt sterk / T. van Turenout;
Grijpskerk.
Tel. 0594 – 69 60 13
SISO 227.4 UDC 228.07 NUGI 632
Trefw.: Ezechiël (bijbelboek); verklaringen.

Omslag + illustraties: Gustave Doré - De Bijbel in beeld.
Wegens opheffing van de rechthebbende was overleg i.v.m. overname van illustraties niet mogelijk.

Verklaring van gebruikte afkortingen en tekens:

- b.v. Bijvoorbeeld
- vgl. Vergelijk.
- (v. ...)
- Bij een verwijzing naar een tekst binnen hetzelfde hoofdstuk wordt een vers aangeduid met de letter v. Als bijvoorbeeld in het 2^e hoofdstuk van Ezechiël wordt verwezen naar vers 8, dan staat er niet (Ezech.2:8), maar (v.8).
- (...)
- In de vertaalde tekst worden tussen deze haakjes verduidelijkingen toegevoegd. Het staat echter niet in de oorspronkelijke tekst; b.v. Ezechiël 9:6^a; Oude (mannen), jonge (mannen), en meisjes, kleine kinderen en vrouwen moeten jullie doden en verdelgen; vgl. Oude, jonge, en meisjes, kleine kinderen en vrouwen moeten jullie doden en verdelgen. Ezechiël 12:6^b; Ik heb jou (als) een wonderteken gegeven voor het huis van Israël; vgl. Ik heb jou een wonderteken gegeven voor het huis van Israël.
 - In de uitleg en vertaling geeft de tekst tussen de 2 haakjes een extra leesmogelijkheid weer; b.v. Ze (her)bouwden de nieuwe tempel in Jeruzalem.
 - In een voetnoot is de tekst tussen de haakjes een sub-voetnoot; b.v. (Zie Turenout T. van, Daniël, God is rechter, Grijskerk, 2019.)
- (= ...)
- Hoe de letterlijke (vertaalde) betekenis van de oorspronkelijke tekst in het Nederlands het beste kan worden opgevat of begrepen; b.v. Ezechiël 23:42; Zij gaven (= deden) armbanden over hun handen.
- (of ...)
- Geeft een extra betekenis in het Nederlands van de oorspronkelijke taal. Woorden uit de oorspronkelijke taal kunnen in het Nederlands meer betekenis hebben; Ezechiël 9:6; Vanaf mijn heiligdom moeten (of zullen) jullie beginnen; vgl. Vanaf mijn heiligdom zullen (of moeten) jullie beginnen. Jesaja 14:7^a; De hele aarde (of het hele land) heeft rust, (en) is stil; vgl. Het hele land (of de hele aarde) heeft rust, is stil.
- (.../...)
- Bij getallen of jaartallen betekent het teken / hetzelfde als het woord *of*. Bijvoorbeeld (732/731) betekent: Het gebeurde in het jaar 732 of 731.
- (.../... – ...)
- Het 2^e jaartal na de / geeft een andere functie aan; b.v. De Perzische koning Kores II (559/538 – 529) was al in 559 voor Christus koning geworden, maar in 538 werd hij ook de koning van de Israëlieten. Na zijn dood in 529 werd hij opgevolgd door zijn zoon.
- [...]
- Het gedeelte dat tussen deze spekhaken staat, is de oorspronkelijke tekst. Dit gedeelte kan echter voor de betekenis van het geheel tijdens het lezen beter worden weggelaten. Door het handhaven van die oorspronkelijke tekst wordt de inhoud ofwel de boodschap in het Nederlands eerder onduidelijker; b.v. Jeremia 28:11^b; De profeet Jeremia ging [zijn] weg. Psalm 3:3; Vele(mense)n zeggen van mij[n] ziel]: “Er is voor hem geen redding door (= bij) God.”
- [(...)]
- In meer of mindere mate is zeker, dat het bijbelgedeelte tussen deze haken niet bij de oorspronkelijke tekst hoort, hoewel het vaak wel als zodanig werd en wordt gepresenteerd; b.v. Openbaring 20:5; [(De overige doden leefden niet tot de 1000 jaren voorbij waren. Dit (is) de 1^e opstanding.)]
- ***
- Exactere tekst met uitleg volgt hieronder.

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding.

2. Rondom het boek Ezechiël.

- 2.1. De voorgeschiedenis.
- 2.2. De schrijver van het boek Ezechiël.
- 2.3. De betrouwbaarheid van het boek.
- 2.4. Verklaringsmethode.
- 2.5. De vorm en structuur van het boek.

3. Het bijbelboek Ezechiël.

3.1. *God stelt Ezechiël aan als profet.*

- 3.1.1. Opschrift. (hoofdstuk 1:1-3)
- 3.1.2. Eerste visioen van Ezechiël. (hoofdstuk 1:4-28)
- 3.1.3. Ezechiëls opdracht van God. (hoofdstuk 2:1-3:15)
- 3.1.4. God stelt Ezechiël aan als wachter over zijn volk. (hoofdstuk 3:16-21)
- 3.1.5. De Geest van God geeft Ezechiël kracht. (hoofdstuk 3:22-27)

3.2. *Gods waarschuwende profetieën voor Juda en Jeruzalem.*

- 3.2.1. Het beleg rond Jeruzalem en de ballingschap uitgebeeld. (hoofdstuk 4)
- 3.2.2. Heel veel inwoners van Jeruzalem zullen worden gedood. (hoofdstuk 5)
- 3.2.3. Waarschuwingen voor de rest van de Joden. (hoofdstuk 6)
- 3.2.4. Het einde komt. (hoofdstuk 7)
- 3.2.5. Afgodendienst in de tempel te Jeruzalem. (hoofdstuk 8)
- 3.2.6. De heerlijkheid van God verlaat de tempel. (hoofdstuk 9 en 10)
- 3.2.7. De heerlijkheid van God verlaat de stad Jeruzalem. (hoofdstuk 11)
- 3.2.8. De nieuwe ballingschap uitgebeeld. (hoofdstuk 12)
- 3.2.9. Profetieën tegen valse profeten en profetessen. (hoofdstuk 13)
- 3.2.10. Profetie tegen de afgodendienaren. (hoofdstuk 14:1-11)
- 3.2.11. Drie rechtvaardigen en 4 straffen. (hoofdstuk 14:12-23)
- 3.2.12. Jeruzalem als een onnuttige druivenplant verworpen. (hoofdstuk 15)
- 3.2.13. Het ontrouwe Jeruzalem is een hoer geworden. (hoofdstuk 16)
- 3.2.14. Parabel over de ontrouw van Zedekia. (hoofdstuk 17)
- 3.2.15. Ieder mens is persoonlijk verantwoordelijk. (hoofdstuk 18)
- 3.2.16. Klaaglied over de koningen van Juda. (hoofdstuk 19)
- 3.2.17. Verleden, heden en toekomst van Israël. (hoofdstuk 20)
- 3.2.18. Het zwaard van Jahweh tegen de Joden en de Ammonieten. (hoofdstuk 21)
- 3.2.19. Jeruzalems zonden. (hoofdstuk 22)
- 3.2.20. Ohola en Oholiba. (hoofdstuk 23)
- 3.2.21. Jeruzalem is als een roestige pot. (hoofdstuk 24:1-14)
- 3.2.22. Geen rouw over de val van Jeruzalem. (hoofdstuk 24:15-27)

3.3. *Gods waarschuwende profetieën voor de volken.*

- 3.3.1. Profetie over de Ammonieten. (hoofdstuk 25:1-7)
- 3.3.2. Profetie over de Moabieten. (hoofdstuk 25:8-11)
- 3.3.3. Profetie over de Edomieten. (hoofdstuk 25:12-14)
- 3.3.4. Profetie over de Filistijnen. (hoofdstuk 25:15-17)

- 3.3.5. Profetie over Tyrus. (hoofdstuk 26)
- 3.3.6. Klaaglied over Tyrus. (hoofdstuk 27)
- 3.3.7. Profetie over de koning van Tyrus. (hoofdstuk 28:1-10)
- 3.3.8. Klaaglied over de koning van Tyrus. (hoofdstuk 28:11-19)
- 3.3.9. Profetie over Sidon. (hoofdstuk 28:20-26)
- 3.3.10. Profetieën over Egypte. (hoofdstuk 29 en 30)
- 3.3.11. Assur als waarschuwend voorbeeld voor Egypte. (hoofdstuk 31)
- 3.3.12. Klaaglied over de farao. (hoofdstuk 32)
- 3.3.13. Ezechiël opnieuw als wachter aangesteld. (hoofdstuk 33:1-20)
- 3.3.14. Het bericht over de val van Jeruzalem. (hoofdstuk 33:21-33)
- 3.4. *Israëls verlossing en de ondergang van vijandige heidense volken.*
 - 3.4.1. Jahweh als de goede Herder voor zijn volk. (hoofdstuk 34)
 - 3.4.2. Wraakprofetie over de Edomieten. (hoofdstuk 35)
 - 3.4.3. Zuivering en herstel van Israël. (hoofdstuk 36)
 - 3.4.4. De uitgedroogde botten van Israël gaan weer leven. (hoofdstuk 37:1-14)
 - 3.4.5. De hereniging van Israël en Juda. (hoofdstuk 37:15-28)
 - 3.4.6. De overwinning over koning Gog. (hoofdstuk 38 en 39)
- 3.5. *Het herstelde heilige land.*
 - 3.5.1. Het meten van de voorhof van de nieuwe tempel. (hoofdstuk 40:1-47)
 - 3.5.2. Het meten van de nieuwe tempel. (hoofdstuk 40:48-41:26)
 - 3.5.3. De nieuwe priestertvertrekken. (hoofdstuk 42:1-14)
 - 3.5.4. Het meten van het heilige gebied. (hoofdstuk 42:15-20)
 - 3.5.5. Jahweh keert naar zijn tempel terug. (hoofdstuk 43:1-12)
 - 3.5.6. Het nieuwe brandofferaltaar. (hoofdstuk 43:13-27)
 - 3.5.7. De koning en de priesters. (hoofdstuk 44)
 - 3.5.8. De verdeling van het land voor de eredienst en de vorst. (hoofdstuk 45:1-8)
 - 3.5.9. De koning. (hoofdstuk 45:9-17)
 - 3.5.10. Offers en feesten. (hoofdstuk 45:18-46:24)
 - 3.5.11. De tempelrivier. (hoofdstuk 47:1-12)
 - 3.5.12. De grenzen van het heilige land. (hoofdstuk 47:13-20)
 - 3.5.13. De indeling van het heilige land. (hoofdstuk 47:21-48:29)
 - 3.5.14. De heilige stad. (hoofdstuk 48:30-35)

4. Gods geopenbaarde plan met zijn volk.

- 4.1. Wat er is vervuld.
- 4.2. Wat er nog zal gebeuren.
- 4.3. Tijdbalk.

5. Het doel van het bijbelboek Ezechiël.

Literatuur.

Index.

Aanwijzingen voor het lezen.

Het is niet noodzakelijk, dat dit boek vanaf het begin tot en met het einde wordt doorgenomen. De hoofdstukken zijn min of meer zelfstandige eenheden. Ze kunnen afzonderlijk worden gelezen. In eerste instantie zou men met hoofdstuk 3 kunnen beginnen, eventueel gevolgd door hoofdstuk 2.

Als men van een bepaald gedeelte iets meer wil weten, kan men de aangegeven bijbelteksten daarvoor gebruiken. Niet alle genoemde bijbelteksten zijn in dit boek helemaal uitgewerkt. Deze bijbelteksten zijn dus niet alleen een bevestiging van een bepaalde passage, maar bevatten ook nieuwe invalshoeken. Men krijgt daardoor meer zicht op bepaalde gedeelten uit het bijbelboek Ezechiël of andere teksten uit de Bijbel.

1. INLEIDING.

Veel mensen vinden profetische boeken of bijbelgedeelten erg moeilijk. Vaak worden ze omzeild, omdat men er toch niet mee uit de voeten kan. Je kunt er schijnbaar alle kanten mee op. Er zijn zo veel meningen over. Bovendien is de toekomst voor ons verborgen. De toekomst weet, en kent God alleen.

Toch is dit niet de bedoeling van de profetieën in de Bijbel. De toekomst is wel aan de Here, maar soms wil Hij aan zijn dienaren al iets daarvan laten zien. Hij wil hen zo bemoedigen om in moeilijke tijden het geloof te versterken. Zo werd ook in het Oude Testament steeds weer de komst van Jezus Christus voorspeld. Via Ezechiël en andere profeten wilde God iets van de toekomst aan de gelovigen van toen bekend maken. Dat kan voor ons nog van grote betekenis zijn.

De schrijver van dit boek moest bekend maken, wat er in de toekomst gaat gebeuren. Dat begon al op het moment dat Ezechiël door God als profeet werd aangesteld (593). Daarna zou er nog veel gebeuren. Dat schreef Ezechiël op. Het bijbelboek begint tijdens de opkomst van het Nieuw-Babylonische rijk, en eindigt bij de bekering van het volk Israël (Ezech.1:2,3, 36 en 37). Een groot deel van deze periode is al achter de rug. Wij leven vandaag ruim 2600 jaren later dan de profeet Ezechiël. Het is belangrijk om Gods hand te kunnen zien in al de dingen die gebeurd zijn. Zo kunnen we vanuit dat perspectief zien, wat er gebeurt, en wat er nog zal gebeuren.

Veel profetieën zijn al in vervulling gegaan. De pracht en praal van de stad Tyrus is verdwenen (Ezech.26-28:19). Van de Ammonieten, Moabieten, Edomieten en Filistijnen is niets meer over (Ezech.25). Deze volken zijn grotendeels uitgeroeid, en de restanten daarvan zijn opgegaan in andere volken.

God heeft het geopenbaard, zodat zijn dienaren van toen en van nu daar wat aan hebben. We kunnen in moeilijke tijden bemoedigd zijn. De overwinning is aan ons. Kijk maar, het gaat, zoals de Here het ons heeft voorspeld. We moeten ons ook kunnen voorbereiden op de dingen die gaan komen. Daarom kunnen en mogen profetieën voor de gelovigen niet verborgen blijven. Als we God liefhebben, dan willen we Hem zoveel mogelijk kennen. Dan willen we ook zijn plannen kennen, die Hij aan ons bekend wil maken. Dat is ook belangrijk voor ons gebed.

Als we dat allemaal willen, dan zullen we de Bijbel zelf aan het woord moeten laten. We zullen dan zien, dat het bijbelboek Ezechiël in de Bijbel geen los element is. Vooral het bijbelboek Openbaring bouwt er op voort. Zonder het kennen van dit bijbelboek is de Openbaring veel moeilijker te begrijpen. Veel teksten uit de Bijbel en ook uit Ezechiël worden in de Openbaring letterlijk geciteerd of aangehaald. Dat is geen simpele herhaling, want aan de oorspronkelijke betekenis van zo'n bijbeltekst wordt een nieuwe toegevoegd.¹

¹ Een goed voorbeeld van het op die manier citeren of aanhalen van een bijbeltekst is de profetie van Immanuel (Jes.7:10-16). De profeet Jesaja zei tegen de slechte koning Achaz (732 – 727), dat een jonge vrouw uit zijn omgeving op dat moment een zoon kreeg. Zij zou die zoon de naam Immanuël (= God is met ons) geven. Uit het vervolg (Jes.8:5-8) blijkt, dat het Achaz' eigen zoon Hizkia (727 – 697) was. Via deze vrome koningszoon zou God weer met zijn volk zijn. Voordat Hizkia goed en kwaad van elkaar kon onderscheiden, zou Achaz al bevrijd zijn van zijn belagers: koning Resin (754 – 732) van Aram en koning Pekach (734 – 732) van Israël. De bevolking van hun landen zou zijn weggevoerd. Dat kan niet rechtstreeks op de Here Jezus slaan, want voordat Jezus Christus geboren werd, waren Resin en Pekach al lang uit Achaz' rijk vertrokken, en was koning Achaz al eeuwen geleden gestorven.

Het is een moeilijke materie. Het is echter de moeite waard. Veel zaken die de moeite waard zijn, worden meestal met moeite verkregen. Zo is het ook hier. Tijdens de bestudering zal men ontdekken, hoe mooi dit boek is.

In Matteüs 1:23 lezen we, dat deze geschiedenis nog eens zou gebeuren. Zoals God in de tijd van de duistere periode van de zeer slechte koning Achaz (732 – 727) zich over zijn volk had ontfermd, zo zou Hij opnieuw zijn licht laten stralen in een donkere tijd. Een nog veel betere verlosser dan koning Hizkia zou worden geboren; een nieuwe Immanuël: Koning Jezus Christus, God is met ons.

2. RONDOM HET BOEK EZECHIËL.

1. De voorgeschiedenis.

We staan al niet meer aan het begin van de heilshistorie, als de profeet Ezechiël zijn openbaringen krijgt. Niet alles kunnen we doornemen. We beperken ons tot dat wat nodig is om dit bijbelboek te kunnen begrijpen.

Eerst schiep God in volmaakte toestand de hemel en de aarde. Na de zondeval in het paradijs werd alles onvolmaakt. Verlossing werd nodig. Ruim 2000 jaren later volgde om de slechtheid van verreweg de meeste mensen de zondvloed. Alleen het gezin van Noach bleef gespaard. De komst van de Messias Jezus die de wereld van de zonde zou gaan verlossen, bleef mogelijk. Daarmee was een poging van de satan en verleider om dat te verhinderen mislukt.

Na ruim 400 jaren startte men met de bouw van een toren in Babel. Door een toren te willen bouwen, die reikte tot de troon van God in de hemel, rivaliseerden de meeste mensen met de Here. Ze wilden bij elkaar blijven, en zo machtiger worden, dan de Here zelf. In die periode kregen de gelovigen het moeilijk. Binnen deze revolutionaire omgeving hitste de satan de mensen tegen de dienaren van de hemelse Vader op, met het doel de Kerk uit te roeien. Op die manier probeerde de satan ook deze keer de komst van de Verlosser Jezus te verhinderen. Door de spraak van de mensen te verwarren, voorkwam God het duivelse plan. Er ontstonden namelijk verschillende talen. De mensen verstonden elkaar meestal niet meer. Daarom gingen ze uit elkaar. Groepen die elkaar wel verstonden, trokken samen de wijde wereld in.

In die groepen begon men geleidelijk naast de Here ook afgoden te dienen. Daarom riep God uit (het nageslacht van) één zo'n groepsverband Abram op om zich af te scheiden van zijn familie, en voortaan Hem alleen te dienen. Gehoorzaam trok Abram naar het land Kanaän.

Zijn kleinzoon Jakob, die later ook Israël genoemd werd (Gen.32:28), vertrok vanwege hongersnood uit Kanaän, en hij ging naar het korenrijke Egypte. Daar mocht hij met zijn gezin van 12 zonen in het gebied Gosen wonen. Zijn nakomelingen groeiden heel snel in aantal.

Deze groei ging zo snel, dat de farao van Egypte bang werd. Hij liet de Israëlieten onderdrukken. Omdat God had beloofd, dat de Verlosser uit dit volk geboren zou worden, dreigde zo opnieuw de komst van de Messias Jezus niet door te gaan. Het volk werd echter door de Here gered. Onder leiding van Mozes en zijn opvolger Jozua werden de Israëlieten weer naar het beloofde land Kanaän gebracht.

Daarna volgde een tijd waarin het volk iedere keer de Here vergat, en zelfs afgoden gingen dienen. Zo kwam steeds de komst van Jezus in gevaar. Toch wist God dit gevaar af te wenden. Iedere keer stuurde Hij richters, die (grote delen van) het volk Israël weer terugriepen tot een leven zoals de liefdevolle hemelse Vader dat graag ziet.

De Richterentijd eindigde met de aanstelling van Saul als koning. Toen begon de Koningen-tijd. Drie koningen regeerden over het hele volk: Saul (1033 – 1012), David (1012 – 972) en Salomo (972 – 932). In de regeringstijd van koning Salomo werd de tempel als woonplaats voor God in Jeruzalem gebouwd.

Na de dood van koning Salomo raakte het rijk Israël verdeeld. Vanaf 932 voor Christus bestond er een noordelijk deel (van 10 stammen), en een zuidelijk deel (van 2 stammen) van wat vroeger één geheel was. Het noordelijke deel was zo slecht, dat God het al na ruim 200 jaren

in ballingschap liet voeren. De bevolking werd vanaf 725 tot en met 722 naar Assyrië verdreven (2Kon.17:1-6), en maar weinig mensen van het noordelijke deel zijn teruggekeerd.

De 2 stammen van het rijk in het zuiden brachten het er weinig beter af. In het 3^e regeringsjaar van koning Jojakim (608 – 597) (605 v.Chr.) sloeg kroonprins Nebukadnezar (= Nebo, bescherm mijn grens) ² het beleg om Jeruzalem. Jojakim werd geboeid. Hij zou naar Babel worden meegevoerd (2Kon.24:1, 2Kron.36:6,7).

Plotseling overleed Nabopolassar (625 – 605), de koning van Babylonië. De kroonprins Nebukadnezar (604 – 562) haastte zich naar Babel om de vacante troon op te eisen. Een deel van de tempelschat werd door hem meegenomen. Ook nam hij Judese prinses mee. Daniël en zijn vrienden waren daar ook bij.³

Door de wegvoering van de bovenlaag van de bevolking, kwamen er plotseling mensen aan de macht die daar minder geschikt voor waren. Ze waren er ook minder op voorbereid. Ze zagen hun machtsuitbreiding als een zegen van God. De in hun ogen slechte mensen waren naar Babylonië gedeporteerd, en de goede mensen mochten blijven (vgl. Jer.24).

De opvatting dat de tempel nooit verwoest zou worden, werd steeds sterker en algemener. In het verleden had de Here de stad Jeruzalem door een groot wonder uit de macht van koning Sanherib (705 – 681) gered (701). De Knecht van de God Jahweh doodde 185.000 mannen (2Kon.19:35,36).⁴ Ondanks de latere ontrouw van vazalkoning Jojakim spaarde koning Nebukadnezar II in 597 Jeruzalem en de tempel. Men dacht, dat dankzij de tempel waar Jahweh woonde, er met de hoofdstad weinig kon gebeuren (vgl. Jer.7:4, Mi 3:11). Gods heerlijkheid verdween echter uit de tempel en uit Jeruzalem (Ezech.10:18,19, 11:22,23).

Direct na de troonsbestijging van Nebukadnezar II veroverde deze strijdlustige koning de stad Asdod (604 v.Chr.).⁵ Hoogstwaarschijnlijk is hij toen ook langs Jeruzalem getrokken om zijn macht te tonen. Daarna had hij weinig succes bij de verovering van Egypte.

Mede daarom kwam Jojakim ruim 3 jaren later (601) in opstand (2Kon.24:1). Aanvankelijk had dit succes. Nebukadnezar II leed een nederlaag tegen het Egyptische leger, en hij moest zware verliezen incasseren (januari 600). Bijna 2 jaren bleef hij in zijn land om van zijn verwondingen te herstellen, en zijn leger weer op orde te brengen. Pas in december van het jaar 599 streed hij weer tegen de Arabieren ten zuiden van zijn rijk.

Nebukadnezar II stookte omliggende volken tegen vazalkoning Jojakim op. Ook trokken Chaldeeuwse benden rond in het land. Nog gaf Jojakim zijn verzet niet op (2Kon.24:2). Na enkele jaren kwam de Babylonische koning zelf naar het westen. Toen stierf Jojakim, en zijn zoon Jojachin (597) volgde hem op.⁶ In 597 voor Christus gaf deze jonge Judese vazalkoning

² Nebo was de naam van de 2^e god van de Babyloniërs (Jes.46:1). Het was de god van de wijsheid.

³ In het bijbelboek Daniël staat, dat in het 3^e regeringsjaar van koning Jojakim (608 – 597) (605 v.Chr.) **koning** Nebukadnezar II (604 – 562) een deel van de tempelschat en de Judese prinses meenam (Dan.1:1,2). In Jeremia (25:1) staat, dat het 4^e jaar van Jojakim samenviel met het 1^e jaar van Nebukadnezar II (604). Dit zou volgens sommigen met elkaar in tegenspraak zijn.

In het 3^e regeringsjaar van koning Jojakim streed Nebukadnezar echter als kroonprins in opdracht van zijn vader Nabopolassar (625 – 605). De Griekse geschiedenisschrijver Berosus vermeldde, dat Nebukadnezar nog bij het leven van zijn vader naar het westen trok en Joodse krijgsgevangenen meenam (Flavius J., Joodse Oudheden, deel 10, hoofdstuk 11:219). In zijn 1^e hoofdstuk noemde Daniël Nebukadnezar wel koning, terwijl hij toen nog geen koning was, maar op het moment dat Daniël het opschreef, was hij wel koning.

⁴ Jahweh betekent *Ik zal zijn, die Ik ben, of Ik ben, die Ik ben*. Hij is de trouwe Verbondsgod. Met deze naam maakte God zich aan Mozes bekend (Ex.3:14). De Statenvertalers vertaalden deze naam van God met *de HEERE*. Die naam wordt niet zomaar gebruikt. Als die naam van God wordt gebruikt, dan heeft dat een bepaalde betekenis. Het wil zeggen: "Geloof het nu maar, want Ik, de Verbondsgod, Ik ben, die Ik ben, heeft het gezegd."

⁵ Deze plaats lag in het Filistijnse gebied ten zuidwesten van Israël.

⁶ Het is opmerkelijk, dat Jojakim (608 – 597) zo vroeg is gestorven. Hij is maar 36 jaar geworden (2Kon.23:36).

zich over aan Nebukadnezar II (604 – 562). Zo veroverde de koning van Babel de stad Jeruzalem.

Hij maakte Zedekia, de oom van Jojachin, vazalkoning (2Kon.24:8-17). Vanuit Jeruzalem nam Nebukadnezar II 3023 Joden mee naar Babylonië (Jer.52:28). Uit het hele land werden nog eens duizenden van de rijkste mensen meegenomen. Alleen de armere Joden bleven achter (2Kon.24:14-16). Daarmee was de kracht van het koninkrijk Juda gebroken.

Rond 592 trok farao Psammetichus II (594 – 588) met een leger naar Israël om dat gebied te heroveren op koning Nebukadnezar II van Babylonië. De farao van Egypte beloofde aan vazalkoning Zedekia veel paarden en soldaten, als hij tegen koning van Babylonië in opstand zou komen (Ezech.17:15). Toen deed Zedekia aan de opstand mee. Ook wilde Psammetichus II desnoods met zijn leger de Feniciërs dwingen om aan een opstand tegen Nebukadnezar II mee te doen (589).

Enkele jaren nadat vazalkoning Zedekia (597 – 586) in opstand was gekomen, rukte koning Nebukadnezar II in 589 met een leger naar Jeruzalem op. Het leger van de nieuwe farao Hofra (588 – 568) schoot te hulp,⁷ en de Babylonische koning moest tijdelijk zijn leger rond Jeruzalem terugtrekken (Jer.37:5,7,11). Egypte werd blijkbaar verslagen, want de farao trok met zijn leger naar zijn land terug (Jer.37:7). Jeruzalem werd na een langdurig beleg in 586 voor Christus ingenomen. Er werden toen alleen al uit de hoofdstad 832 Joden naar Babel gedeporteerd (2Kon.25:1-17, 2Kron.36:11-21, Jer.52:29).

Aan de stam Juda was echter beloofd, dat deze de Here Jezus zou voortbrengen. Nadat het Babylonische rijk door koning Kores II (559/538 – 529) in 538 voor Christus onder de voet gelopen werd, gaf deze koning aan de Joden toestemming om naar het land Israël terug te keren. Ze moesten wel aan het rijk van koning Kores II, het rijk van de Perzen en Meden, onderdanig blijven.

2. De schrijver van het boek Ezechiël.

Buiten het bijbelboek Ezechiël komt de naam van de profeet maar één keer als Jechezkel in de Bijbel voor (1Kron.24:16). In het begin van het bijbelboek wordt de profeet aan ons voorgesteld. Hij werd in 623 geboren.⁸ De profeet was een zoon van de priester Buzi (Ezech.1:3). In 597 is hij met vazalkoning Jojachin, veel hooggeplaatste personen en priesters door koning Nebukadnezar II naar Babel gevoerd (2Kon.24:14-16). Hij was toen 26 jaar.

In Babylonië woonde de priesterzoon Ezechiël in een eigen huis (Ezech.3:24, 8:1). Hij was getrouwd (Ezech.24:16). Toen Ezechiël 30 jaar was, werd hij door de Here aangesteld als profeet (Ezech.1:1). Ondanks de ballingschap had God zijn volk niet verlaten. Evenals Jeremia en Zacharia was hij niet alleen profeet maar ook priester.

In Babylonië moest Ezechiël het profetische werk van Jeremia voortzetten. Vanaf 597 (de 2^e wegvoering) tot 573 (overgave van de lang belegerde stad Tyrus) dachten de Joodse ballingen, dat ze snel zouden terugkeren naar het heilige land. Deze verwachting werd gevoed door valse profeten. Net als de profeet Jeremia in Jeruzalem, moest de profeet Ezechiël in Babylonië krachtig tegen deze valse verwachtingen profeteren.

Volgens de geschiedschrijver Flavius Josefus (37 – ±100) is hij door koning Nebukadnezar II (604 – 562) gedood. Zijn lichaam mocht niet worden begraven, maar het werd voor de muren van de stad Jeruzalem neergegoid (Jer.22:18,19, 36:30). (Flavius J., Joodse Oudheden, deel 10, hoofdstuk 6:3.)

⁷ Hofra (588 – 568) was de zoon en opvolger van Psammetichus II (594 – 588). Hij heette ook Apriës.

⁸ Ezechiël werd in 593 op zijn 30^e jaar tot profeet geroepen. Dat was in het 5^e jaar na de wegvoering in 597 voor Christus (Ezech.1:1-3). In (593 + 30 =) 623 was hij dus geboren.

De profeten Jeremia en Daniël waren tijdgenoten van Ezechiël. Jeremia was al ouder en eerder met zijn werk als profeet begonnen. Hij bleef in het heilige land achter. De profeet Daniël was iets jonger dan Ezechiël.⁹ Hij was al 8 jaren eerder naar Babel gevoerd (605). Daniël werkte aan het hof van koning Nebukadnezar II (604 – 562). Ezechiël heeft Daniël gekend (Ezech.14:14,20, 28:3).

Ezechiël was breed ontwikkeld. Hij kende de geschiedenis van zijn volk en de buurvolken goed (Ezech.29, 32:22-30). De profeet was ook goed bekend met de wereldhandel van de Feniciërs (Ezech.26-28).

De priesterprofeet heeft in elk geval vanaf 593 tot 571 geprofeteerd (Ezech.1:1-3, 29:17). Hij was toen 52 jaar oud. Hoe en wanneer hij is gestorven is niet bekend. Hij eindigde in elk geval zijn leven als een balling. De terugkeer van de Joden naar het heilige land in 537 voor Christus heeft hij niet meer mee mogen maken.

De profeet Ezechiël heeft het gelijknamige bijbelboek zelf geschreven. Hij gebruikte namelijk de 1^e persoon (ik-vorm). Alleen het 3^e vers is in de 3^e persoon (hij-vorm) (Ezech.1:3). Hoewel het bijbelboek in het Hebreeuws is geschreven, wijzen de Aramese en Babylonische invloeden in het taalgebruik ook op een boek uit de tijd van Ezechiël. Dit maakt een latere eindredactie van iemand anders onwaarschijnlijk. Dan zou de invloed van de Aramese taal veel groter zijn geweest.

Koning	Zedekia	Ballingschap
Profeet	Jeremia	
Profeet	Daniël	
Profeet	Ezechiël	

3. De betrouwbaarheid van het boek.

Het bijbelboek Ezechiël werd door de Joden vrij snel erkend, en tussen de profeten geplaatst. Eeuwenlang genoot dit bijbelboek een onbetwiste erkenning. Sommige modernere uitleggers vinden echter het bijbelboek Ezechiël onbetrouwbaar. Het zou in de tijd van Ezra en Nehemia, of in de tijd van Alexander de Grote (336/332 – 323) zijn geschreven.¹⁰

Dit komt, doordat deze mensen niet geloven in profetie. Wat in het boek Ezechiël weergegeven was als profetie, zou in werkelijkheid al gebeurd zijn. Zo is de stad Tyrus door Alexander de Grote veroverd. Deze geschiedenis zou iemand beschreven hebben als een profetie van Ezechiël. Als dat zo zou zijn, dan zou het boek één grote leugen zijn. Voor bijbelgetrouwe Christenen is dit op zichzelf al absoluut onaanvaardbaar.

De Here Jezus gaf duidelijk aan, dat Hij het hele Oude Testament als betrouwbaar erkent (Luk.11:49-51). Hij noemde de schriftgeleerden de moordenaars van de profeten: al vanaf Abel tot en met Zacharia. Daarbij noemde Hij de eerste profeet uit het eerste bijbelboek: Abel (Gen.4:8), en de laatste vermoorde profeet uit het laatste bijbelboek bij de Joden: Zacharia (2Kron.24:20-22).¹¹ Kortom, als je het bijbelboek Ezechiël niet erkent, dan ga je dwars tegen de Here Jezus in.

⁹ De Here Jezus noemde Daniël een profeet (Mat.24:15).

¹⁰ Alexander de Grote kwam in Macedonië in 336 voor Christus aan de regering. In 332 veroverde hij ook het grondgebied van de Joden, en hij werd daardoor hun koning. In 323 voor Christus stierf hij.

¹¹ De Joden delen het Oude Testament anders in dan Christenen. De bijbelboeken hebben een andere volgorde. Eerst komt het gedeelte van de wet, daarna de profeten, en als laatste de geschriften. Het bijbelboek 2Kronieken

Voor zover de profetieën zijn vervuld, kloppen ze met de historische feiten. Jarenlang waren de profetieën tegen Egypte omstreden, maar uit de historische gegevens blijkt, dat ze in vervulling zijn gegaan. Twee keer is koning Nebukadnezar II (604 – 562) met zijn leger tegen Egypte opgetrokken. In 581 voerde hij oorlog tegen farao Hofra (588 – 568),¹² en in 568 tegen farao Amasis (568 – 526).¹³

In het bijbelboek Ezechiël zou een tegenstrijdigheid voorkomen. Al een week na zijn aanstelling als profeet zou hij niet meer mogen spreken (Ezech.3:26). Dit zou duren tot het bericht van de val van Jeruzalem (Ezech.24:27). Binnen die periode van 593 – 586 vallen de meeste profetieën van Ezechiël. Er staat echter niet, dat de profeet gedurende die 7½ jaar niets mocht zeggen. Hij mocht wel de woorden van de Here uitspreken (Ezech.3:27).

Van het bijbelboek Ezechiël bestaan meer versies: de versie van de Septuagint (LXX) in het Grieks en die van de Masoretische overlevering in het Hebreeuws. De Hebreeuwse versie is overgeleverd door de Joden, en vormt inhoudelijk de belangrijkste bron van de vertaling zoals die door ons wordt gebruikt.

De Septuagint is geschreven, omdat heel veel Joden in Egypte het Hebreeuws niet meer konden verstaan. Hoogstwaarschijnlijk is die vertaling tot stand gekomen tijdens de regering van de Egyptische koning Ptolemeüs II Filadelfus (285 – 246 v.Chr.).¹⁴ De kwaliteit van de Septuagint en de (Hebreeuwse) Masoretische tekst is erg wisselend.¹⁵

In de Dode Zeerollen is het boek Ezechiël maar beperkt overgeleverd.¹⁶ Het overgrote deel is helaas verloren gegaan. Voor zover de tekst van de Dode Zeerollen beschikbaar is, kunnen over de verschillen tussen de Masoretische tekst en de Septuagint weinig conclusies worden getrokken. Door het naast elkaar leggen en vergelijken van verschillende overleveringen, is de inhoud van de tekst in verreweg de meeste gevallen goed te achterhalen.

Het vroege bestaan van het bijbelboek Ezechiël wordt ook bevestigd door Jezus Sirach. In zijn lofzang op de vaders noemt hij allerlei bekende personen van Israël (Sir.44-49). Ook de profeet Ezechiël wordt daarbij genoemd (Sir.49:8). Daarbij wordt ook geschreven over de wagen met de cherubs, die de profeet had gezien.

Kortom, het bijbelboek Ezechiël is ons vrij betrouwbaar overgeleverd. Het beschrijft zeker geen geschiedenis achteraf, maar profetie vooraf. Het is voor de tijd van Ezra en Nehemia tot stand gekomen. Hoogstwaarschijnlijk voor Ezechiëls dood.

is bij hen het laatste bijbelboek. De laatste profeet die daarin vermoord wordt, is Zacharia.

¹² Flavius J., Joodse Oudheden, deel 10, hoofdstuk 9:7.

¹³ Elgood, P.G., Later Dynasties of Egypt, Oxford, 1951, pag. 106.

¹⁴ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 12, hoofdstuk 2.

De vertaling van de Septuagint is gebaseerd op oudere Hebreeuwse bronnen dan die wij bezitten, maar de kwaliteit van de vertaling is erg wisselend. Ook bevat de Septuagint de apocriefe boeken, die de Protestantse kerken niet erkennen. Voor de verwijzingen in het Nieuwe Testament naar het Oude Testament is grotendeels gebruik gemaakt van de Septuagint, omdat die bij veel Joden het meest bekend was. Daarom is het opvallend, dat de Here Jezus uitging van de Joodse volgorde van de Hebreeuwse bijbelboeken.

¹⁵ Een andere oude vertaling van het Oude (en Nieuwe) Testament is die van de Vulgaat in het Latijn. Die is tussen 390 en 405 na Christus door Hiëronymus in opdracht van paus Damasus gemaakt. Daarbij zijn meestal oudere Hebreeuwse en Aramese bronnen gebruikt, dan die wij (in hun geheel) bezitten. Hierbij kunnen we denken aan boeken uit de tijd van de Dode Zeerollen of ouder.

¹⁶ De Dode Zeerollen zijn Hebreeuwse boekrollen die na de 2^e Wereldoorlog in de woestijn van Juda zijn gevonden. De Hebreeuwse teksten op deze rollen zijn ongeveer 1200 jaren ouder dan de Masoretische tekst waarop de meeste van onze bijbelvertalingen zijn gebaseerd. Helaas zijn de rollen erg beschadigd. Daardoor is de Bijbel van de Dode Zeerollen incompleet.

4. Verklaringsmethode.

Het bijbelboek Ezechiël wordt soms op een allegorische of symbolische wijze uitgelegd. Dit gebeurt, omdat het een profetisch boek is. Het gaat over de toekomst. Profetie zou abstract en vaag zijn. Het zijn geen concrete zaken of gebeurtenissen. Geschiedschrijving en profetie zou je van elkaar moeten scheiden.

Deze scheiding is echter on-bijbels. Ten eerste vertellen profeten niet alleen iets over de toekomst. Ze geven vooral rechtstreeks de boodschap door, die ze van God krijgen (2Pet.1:21). Ze krijgen deze boodschappen om de dienaren van de Here heel concreet op te bouwen, te vermanen en te bemoedigen.

Mensen kunnen op verschillende manieren een profetie van God krijgen:

- door een (innerlijke) stem (Gen.15:1,4,5,7,9,13, 22:11-18, Ex.3, 1Sam.3),
- door dromen tijdens de slaap (Gen.15:12-21, 20:3,6,7, 26:24, 37:5-7,9, 31:3,11-13, 40, 41:1-36, Num.12:6, 1Kon.3:5-15, Dan.7),
- door visioenen tijdens het volle bewustzijn (Jes.6, Ezech.1:1-3:15, Dan.8),
- door een rechtstreekse verschijning (Gen.17:1-22, 18, Ex.33:11, Deut.34:10, Richt.2:1-5, 6:11-22, 13:3-23, Dan.9:20,21).

Ten tweede is profetie niet vaag. We zullen verderop ook zien, hoe concreet bijvoorbeeld voorspellingen van de profeet Ezechiël in vervulling zijn gegaan. Ook komen er in de Bijbel heel wat profeten voor, die geschiedschrijvers waren. Mozes was een profeet (Deut.34:10-12), en toch heeft hij in opdracht van de Here concrete geschiedenis van zijn volk op schrift gesteld (Ex.17:14, 24:4, enz.). Van de profeet Samuel, Natan, de Siloniet Ahia, koning Salomo (972 – 932), de ziener Jedo, de profeet Jesaja en vele anderen kan hetzelfde gezegd worden (1Kron.29:29, 2Kron.9:29, 12:15, 13:22, 26:22, 32:32, 33:19, Hand.3:24). Hieruit blijkt wel, dat er duidelijk verband bestaat tussen profetie en geschiedschrijving. Bij deze profeten werd de ordening van hun geschiedschrijving bepaald door de thema's van de profetie. Het was profetische geschiedschrijving.¹⁷ Zo zet bijvoorbeeld de Openbaring als een profetisch boek de toekomstige tijd in het juiste kader.

Evenals bij het spreken van alle dag, zouden we in eerste instantie alles concreet en letterlijk opvatten. Als men bijvoorbeeld tegen zijn buurman zegt, dat zijn autolichten nog aan staan, dan gaat die buurman niet direct denken, dat het symbolisch bedoeld is. Als iemand zegt, dat opa 100 jaar oud is, dan zoeken we daar niets symbolisch achter.

Dit gebeurt wel met spreekwoorden, gezegden en allerlei vormen van beeldspraak. Men kan bijvoorbeeld *het paard achter de wagen spannen*, en *eieren voor z'n geld kiezen*. In het eerste geval is het voor iedereen duidelijk, dat de zaak onhandig wordt aangepakt. Niemand gelooft, dat er een paard achter de wagen wordt gespannen. Als iemand eieren voor zijn geld kiest, dan denkt men niet aan eieren kopen.

Men neemt dus in eerste instantie de dingen letterlijk, en denkt pas in symbolen, als daar een aanleiding voor is. Eén voorbeeld hebben we al genoemd: Als een taal een bepaalde manier van zeggen altijd symbolisch uitlegt, zoals onder andere bij spreekwoorden het geval is.

Verder kan men iets symbolisch nemen, als het blijkt uit het verband waarin het staat, of als de schrijver zelf zegt, dat men het symbolisch moet nemen. Het kan moeilijk zijn, als een boek daarbij verwacht, dat men over een bepaalde voorkennis beschikt. Een boek waarin veel wiskundige gegevens verwerkt zijn, zal niet voor iedereen direct duidelijk zijn.

Het boek Ezechiël vormt op deze boeken geen uitzondering. Er wordt kennis van oudere bij-

¹⁷ Dronkert K., Gids voor het Oude Testament, Kampen, 1964, pag. 167 v.v.

belboeken van het Oude Testament verondersteld. Deze kennis is nodig om te weten, hoe men bepaalde dingen moet uitleggen. Bij het boek Ezechiël moeten we dus rekening houden met alle punten die we net onder de loep genomen hebben.

Het is alleen heel lang geleden, dat het boek geschreven is. Er worden dus symbolen gebruikt die toen voor iedereen duidelijk waren, maar die voor ons geen betekenis meer hebben. Als we die tijd niet kennen, zijn veel van dat soort zaken op het eerste gezicht niet duidelijk. Wanneer wij in een boek *eieren voor je geld kiezen* gebruiken, kan het best zijn, dat iemand daar 300 jaren later niets meer van begrijpt. Een Rus zal dit spreekwoord waarschijnlijk ook niet begrijpen. Daarom zullen wij dus studie moeten maken van de tijd waarin dit boek geschreven is.

Elke tijd kent dus zijn eigen symbolen, en elke cultuur heeft haar eigen tekens. Daarnaast zijn er symbolen die minder aan tijd en plaats gebonden zijn.¹⁸ We zullen dus rekening moeten houden met bepaalde kenmerken van de taal en cultuur waarin het boek Ezechiël is ontstaan. De schrijver van dit bijbelboek is afkomstig van de Joodse traditie. Een cultuur die samenhangt met het oude Hebreeuws.

De Joodse cultuur verschilt nogal van de Griekse en onze huidige cultuur. De Griekse cultuur is rijk aan mythen en sagen, waar slechts een kleine kern van waarheid in zit. Abstracte filosofie en wetenschap verschaften een moraal, niet de godsdienst. Het concrete stond op een lager plan. Het Hebreeuws beschrijft veel realistischer.¹⁹ Tussen concrete wetenschap, geschiedschrijving en godsdienst bestond geen strikte scheiding.

Om dat na te gaan, kan men in het Oude Testament volop terecht. Het is aanschouwelijk en concreet. Het behandelt op zeer menselijke wijze de geschiedenis van het dagelijks leven. Onderricht in wijsheid, was concreet. Geen vage formules. We vinden hierin dus veel overeenkomst met het Nederlands.

Toch zijn er ook verschillen tussen onze gedachtewereld en die van de Joden uit de Oudheid. Bij de Joden ging men uit van de concrete waarneming en eigen beleving daarvan. Wij gaan er veel meer van uit hoe het in werkelijkheid is. Als er bijvoorbeeld rookwolken opstijgen, waardoor men de zon niet meer kan zien, dan zei iemand uit de Joodse cultuur, dat de zon verduisterd werd. Wij zouden zeggen, dat we de zon niet meer kunnen zien. Volgens die Joodse cultuur zou de zon helemaal geen licht meer geven, terwijl dat absoluut niet het geval hoeft te zijn. Het is slechts een accentverschil, waarbij geen duidelijke scheidslijn te trekken is. We moeten er wel aan denken, want het kan aanleiding geven tot grote misverstanden.

¹⁸ Zo wordt bijvoorbeeld in het bijbelboek Haggai gezegd, dat God de hemel en aarde zou laten beven (Hag.2:7,23^a). Zoals personen van iets moois of iets verschrikkelijks sterk onder de indruk kunnen raken, en daardoor kunnen beven, zo zouden ook de hemel en de aarde beven. Beven, omdat veel koninkrijken door onderlinge strijd ten onder zouden gaan. De hemel en aarde laten beven is in dit geval als een personificatie gebruikt. Een personificatie is een vorm van beeldspraak waarbij dieren, planten of levenloze dingen menselijke eigenschappen krijgen toegeschreven, of op een menselijke manier reageren. Dit komen we ook in andere gedeelten van de Bijbel tegen (vgl. Richt.5:4,5, 2Sam.22:8, Ps.68:8,9, 76:9, Jes.13:13, Ezech.38:20, Joël 2:10, 3:16). Zulke uitdrukkingen komen eveneens in het Nederlands voor. Dit betekent niet, dat er een echte hemelbeving of aardbeving zou komen, maar dat de (hele)schepping als het ware mee zou leven met de emoties en ervaringen van de mensen. De aarde was verontrust door het geweld van de talrijke legers. Het vuur waarmee soldaten en veroveraars vaak steden, akkers en boomgaarden in brand staken, liet de lucht in het hemelgewelf van de hitte trillen (van angst). Zo zagen en beleefden de mensen dit. Doordat de profetieën van Haggai zijn vervuld, kunnen we dit ook nog controleren. Van een echte concrete hemelbeving lezen we in de Bijbel niets. Ook heeft in die tijd niet de hele aarde gebeefd. Dit leert ons, hoe we een dergelijke uitdrukking bij nog onvervulde profetieën moeten uitleggen.

Het blijft echter concreet, en is nooit abstract of allegorisch. Bij gelijkenissen staat het zelfs altijd uitdrukkelijk aangegeven, dat het om een gelijkenis gaat!

¹⁹ Dronkert K., Gids voor het Oude Testament, Kampen, 1964, pag. 181 v.v.

Zo zijn er nog meer kleine verschillen. In onze tijd vindt men het belangrijk te weten waar, en wanneer iets gebeurt. In de oude Joodse cultuur vond men de betekenis van het gebeuren het belangrijkste. Wij beginnen meestal te vertellen bij het begin, en houden ons dan aan de tijdsvolgorde. De gebeurtenissen krijgen zo een tijdruimtelijke ordening. In de oude Joodse cultuur, behandelde men eerst het belangrijkste. De volgorde bestond uit thema's. Een strakke tijdsvolgorde was vaak afwezig. Zo wordt bijvoorbeeld het sterven van Terach in Gen.11:32 al vermeld, terwijl dit na het gebeuren in Gen.12 moet hebben plaatsgevonden. De profeet Daniël beschreef verscheidene malen dezelfde tijdsperiode vanuit andere gezichtspunten. Zo kreeg men een genuanceerder beeld.²⁰

Toch gaf men de tijd wel realistisch weer. De tijd was voor hen geen symbool. Het was alleen wat minder belangrijk, dan bij ons. Hoewel het bijbelboek Richteren thematisch geschreven is, kan men met veel gereken de tijdsvolgorde wel (ongeveer) te weten komen. Ook de 3½ jaar vervolging die de profeet Daniël voorspelde, is letterlijk onder de Syrische koning Antiochus IV (175 – 164) uitgekomen. Vanaf het einde van 168 tot in het jaar 164 voor Christus heeft die onderdrukking geduurd.²¹ Hoewel men andere zaken belangrijker vond, veronachtzaamde men de tijdsweergave niet. Het is ook hier slechts een accentverschil.

De invloed van de cultuur uit het oude Midden-Oosten is het grootst. Invloeden van de Assyrische lijsten met realistische tijdrekeningen en van de eveneens concrete jaartabellen uit Egypte zijn onder andere in het bijbelboek Genesis terug te vinden. Het abstracte denken van de Griekse cultuur bestond in het oude Midden-Oosten niet. In Egypte rekende men alleen met 3 koeien, maar niet met 3 als abstract getal. De vaardigheden die men leerde, waren direct met een praktisch beroep uit de maatschappij van die tijd verbonden. Een op zichzelf staande tak van wetenschap die boven de praktijk verheven zou zijn, kende men niet. De Griekse wijsgeer Plato scheidde de wetenschap als iets verhevens af van de gewone praktijk (= het handelen), die voor het mindere volk bestemd zou zijn. Dit denkpatroon is on-bijbels.

Kort samengevat gaan we dus de volgende lijn aanhouden. We nemen in eerste instantie alles letterlijk. Slechts in bepaalde gevallen wijken we daarvan af:

1. Als het erbij staat, dat we iets geestelijk op moeten vatten.
2. Als taalmiddelen in een andere richting wijzen. Dit kan bij bepaalde uitdrukkingen, of verbindingswoorden.
3. Als de aangehaalde motieven uit de rest van de Bijbel daar aanleiding toe geven.²² Kennis van de Bijbel is daarvoor nodig.
4. Als het verband waarin het staat, aanleiding geeft om het symbolisch op te vatten.

²⁰ De hoofdstukken in het bijbelboek Daniël staan ook niet in chronologische volgorde. Zo vond bijvoorbeeld de openbaring van de ram en de bok in het 8^e hoofdstuk eerder plaats, dan het verschijnen van de vreemde schrifttekens op de muur uit het 5^e hoofdstuk.

²¹ Zie Turenout T. van, Daniël, God is rechter, Grijskerk, 2019.

²² Een motief is de kleinste eenheid in tijd en ruimte binnen een verhaal. Een goed voorbeeld van een motief is de profetie van Immanuël (Jes.7:10-16). De profeet Jesaja zei tegen de slechte koning Achaz (732 – 727), dat een jonge vrouw uit zijn omgeving op dat moment een zoon kreeg. Zij zou die zoon de naam Immanuël (= God is met ons) geven. Uit het vervolg (Jes.8:5-8) blijkt, dat het Achaz' eigen zoon Hizkia (727 – 697) was. Via deze vrome koningszoon zou God weer met zijn volk zijn. Voordat Hizkia goed en kwaad van elkaar kon onderscheiden, zou Achaz al bevrijd zijn van zijn belagers: koning Resin (754 – 732) van Aram en Pekach (734 – 732) van Israël. De bevolking van hun landen zou zijn weggevoerd. Dat kan niet rechtstreeks op de Here Jezus slaan, want voordat Jezus Christus geboren werd, waren Resin en Pekach al lang uit Achaz' rijk vertrokken, en was koning Achaz al eeuwen geleden gestorven.

In Matteüs 1:23 lezen we, dat deze geschiedenis nog eens zou gebeuren. Zoals God in de tijd van de duistere periode van de zeer slechte koning Achaz zich over zijn volk had ontfemd, zo zou Hij opnieuw zijn licht laten stralen in een donkere tijd. Een nog veel betere verlosser dan koning Hizkia zou worden geboren; een nieuwe Immanuël: Koning Jezus Christus, God is met ons.

We proberen dus in eerste instantie het boek te lezen, zoals het op de eerste lezers overkwam. Vanuit het referentiekader van de eerste lezer kunnen we dan de lijnen doortrekken naar vandaag.

5. De vorm en structuur van het boek.

Hoe is de vorm of de indeling van het bijbelboek Ezechiël? Is het thematisch? Behandelt het bepaalde onderwerpen, of is het chronologisch, zodat alle hoofdstukken als in een tijdbalk na elkaar in vervulling gaan.

Door een samenspel van vorm en inhoud ontstaat de structuur van een boek. Dit is ook met Ezechiël het geval. Er gaan zelfs meerdere structuren in het boek schuil. Dat is afhankelijk van de vraagstelling. Men kan bij het zoeken naar een structuur ordenen op tijdsvolgorde, maar men kan ook het boek thematisch indelen.

Het bijbelboek Ezechiël is niet chronologisch geschreven. De tijdsaanduidingen staan door elkaar. Uit de onderstaande tabel blijkt dat duidelijk.

Tijdsaanduiding	Jaar	Inhoud	Vers
5 ^e jaar; 4 ^e maand; 5 ^e dag	593	Roeping van Ezechiël.	1:1,2
Een week later	593	God stelt Ezechiël aan als wachter.	3:16
6 ^e jaar; 6 ^e maand; 5 ^e dag	592	Afgodendienst in de tempel.	8:1
7 ^e jaar; 5 ^e maand; 10 ^e dag	591	Verleden, heden en toekomst	20:1
9 ^e jaar; 10 ^e maand; 10 ^e dag	589	Jeruzalem is als een roestige pot.	24:1
12 ^e jaar; x ^e maand; 1 ^e dag	585	Oordeelsprofetie over Tyrus en Sidon.	26:1
10 ^e jaar; 10 ^e maand; 12 ^e dag	588	Oordeelsprofetieën over Egypte.	29:1
27 ^e jaar; 1 ^e maand; 1 ^e dag	571	Oordeelsprofetieën over Egypte.	29:17
11 ^e jaar; 1 ^e maand; 7 ^e dag	587	Oordeelsprofetie over Egypte.	30:20
11 ^e jaar; 3 ^e maand; 1 ^e dag	587	Assur als waarschuwend voorbeeld voor Egypte.	31:1
12 ^e jaar; 12 ^e maand, 1 ^e dag	585	Klaaglied over de farao.	32:1
12 ^e jaar; 12 ^e maand; 15 ^e dag	585	Oordeelsprofetie over Egypte.	32:17
12 ^e jaar; 10 ^e maand; 5 ^e dag	586	Het bericht over de val van Jeruzalem.	33:21
25 ^e jaar; 1 ^e maand; 10 ^e dag	573	Het meten van de tempel.	40:1

Volgens de Joodse geschiedschrijver Flavius Josefus (37 – ±100) had de profeet Ezechiël 2 boeken geschreven, waarin hij de ondergang van Jeruzalem heeft voorspeld.²³ Bij de Dode Zeerollen is een rol gevonden, die alleen ruimte bood voor de eerste hoofdstukken van Ezechiël. Waarschijnlijk bestond dit boek uit de eerste 7 hoofdstukken. Het lijkt er dus sterk op, dat de profeet meer boeken heeft geschreven. Hij heeft deze boeken later samengevoegd tot één bijbelboek.

Het ligt daarbij voor de hand, dat een tijdsaanduiding het begin is van een nieuw gedeelte. Dat gedeelte loopt dan door tot de volgende tijdsaanduiding.²⁴ Alleen uit de inhoud van de oor-

²³ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 10, hoofdstuk 5:1.

²⁴ Sommigen bestrijden dit. Het stuk van hoofdstuk 8 tot hoofdstuk 19 zou geen eenheid kunnen zijn, omdat in het 19^e hoofdstuk geklaagd wordt over de wegvoering van vazalkoning Zedekia (597 – 586) naar Babel. Dat lied zou pas achteraf kunnen zijn gemaakt.

Dit lied kan ook heel goed als profetie zijn bedoeld. Dat is met meer liederen in Ezechiël het geval. In het klaaglied over Tyrus wordt over de verwoesting van die stad gesproken (Ezech.27), terwijl Tyrus pas door Alexander

deelsaankondigingen over de Ammonieten, Moabieten, Edomieten en Filistijnen blijkt, dat deze profetieën na de val van Jeruzalem in 586 zijn uitgesproken. Als we het geheel dan chronologisch ordenen, dan komen we tot de volgende indeling:

Jaar	Hoofdstuk	Inhoud
593	1 – 7	Roeping van Ezechiël, en 1 ^e aankondigingen van Gods oordeel voor Juda.
592	8 – 19	Het slechte Juda wordt steeds ernstig gewaarschuwd. God verlaat zijn volk. Iedereen wordt persoonlijk verantwoordelijk gesteld.
591	20 – 23	Het slechte Juda wordt steeds ernstig gewaarschuwd.
589	24	Waarschuwingen voor de Judeeërs.
588	29:1-16	Oordeelsprofetieën over Egypte.
587	30:20-26	De koning van Babel zal Egypte veroveren.
587	31	Assur als een waarschuwend voorbeeld voor Egypte.
586	33:21-39	Bericht over de val van Jeruzalem. God als de goede Herder voor zijn volk. Edom wordt veroordeeld. Profetieën over herstel voor Israël.
585	26 – 28	Oordeelsprofetieën over Tyrus en Sidon.
	25:1-17	Oordeelsprofetieën over de Ammonieten, Moabieten, Edomieten en de Filistijnen.
585	32:1-16	Klaaglied over de farao.
585	32:17 – 33:20	Oordeelsprofetie over Egypte en andere volken. Ezechiël opnieuw als wachter aangesteld.
573	40 – 48	Het meten van de nieuwe tempel. God keert naar zijn volk en tempel terug. De indeling van het heilige land.
571	29:17 – 30:19	Nebukadnezar II zal Egypte leegroven.

De oudere boeken van Ezechiël zijn hoogstwaarschijnlijk door de profeet zelf na de val van Jeruzalem samengevoegd tot één geheel. Het is best mogelijk, dat tijdens het samenvoegen ook de latere hoofdstukken zijn ontstaan.²⁵ Zo zorgde God door middel van Ezechiël voor het ontstaan van dit prachtige bijbelboek.

Een chronologische indeling van de inhoud en de vervulling van de profetieën is niet mogelijk. Vaak zijn tijdsaanduidingen niet duidelijk genoeg om de gebeurtenissen en voorspellingen in de juiste volgorde te plaatsen. Soms speelt de tijdsbeschrijving nauwelijks een rol. Dit is vooral bij de liederen het geval. Bovendien is in het ene geval het tijdsverloop veel sneller dan in het andere. Door het verschil in tijdsverloop kunnen veel hoofdstukken of zelfs verzen niet in tijdsvolgorde worden geplaatst.

De indeling van het bijbelboek Ezechiël is vooral thematisch geordend. Dat was in de Joodse cultuur van die tijd heel gebruikelijk. Als we zo naar de inhoud kijken, dan ontdekken we de volgende structuur:

de Grote (336/332 – 323) in 332 voor Christus werd ingenomen. De mannelijke bevolking werd gedood, en de vrouwen werden als slaven verkocht. Ook het klaaglied over de koning van Tyrus ging aan de vervulling vooraf (Ezech.28).

²⁵ Uit de fragmenten van de Dode Zeerollen bleek, dat naast gedeelten van het bijbelboek Ezechiël, dit bijbelboek ook al als één geheel bestond. In de Septuagint staat eveneens het hele bijbelboek Ezechiël.

De Septuagint (LXX) is een zeer oude vertaling van het Hebreeuws naar het Grieks. Het Oude Testament is in het Grieks vertaald, omdat heel veel Joden in Egypte het Hebreeuws niet meer konden verstaan. Hoogstwaarschijnlijk is die vertaling tot stand gekomen tijdens de regering van de Egyptische koning Ptolemaeus II Filadelfus (285 – 246 v.Chr.). De vertaling van de Septuagint is gebaseerd op oudere Hebreeuwse bronnen dan die wij bezitten, maar de kwaliteit van de vertaling is erg wisselend.

1. God stelt Ezechiël aan als profeet (hoofdstuk 1-3).
2. Gods waarschuwend profetieën voor Juda en Jeruzalem (hoofdstuk 4-24).
3. Gods waarschuwend profetieën voor de volken (hoofdstuk 25-33).
4. Israëls verlossing en de ondergang van vijandige heidense volken (hoofdstuk 34-39).
5. Het herstelde heilige land (hoofdstuk 40-48).

3. HET BIJBELBOEK EZECHIËL.

1. God stelt Ezechiël aan als profeet.

1. Opschrift.

Hoofdstuk 1:1-3

1 Het gebeurde in het 30^e jaar, in de 4^e maand, op de 5^e dag van de maand. Ik was te midden van de ballingen bij het Kebarkanaal. De hemel werd geopend, en zag ik visioenen van God.

2 Op de 5^e dag van de maand - het was het 5^e jaar van de ballingschap van koning Jojachin -

3 werd het woord van Jahweh gericht tot Ezechiël, een zoon van Buzi, de priester, in het land van de Chaldeeën, bij het Kebarkanaal. De hand van Jahweh was daar op hem.

In het jaar dat Ezechiël 30 jaar werd, zag hij de hemel opengaan.²⁶ Dat gebeurde in het begin van de 4^e maand, dat is de maand Tammoez. In onze jaartelling valt dat in de 2^e helft van juni in het jaar 593 voor Christus.²⁷ De 5^e dag van de 4^e maand viel in het 5^e jaar na de 2^e wegvoering in ballingschap, waarbij koning Jojachin (597) naar Babel werd gedeporteerd.

1 Het gebeurde in het 30^e jaar, in de 4^e (maand), op de 5^e (dag) van de maand. Ik was te midden van de ballingen bij het Kebarkanaal. De hemel[en] werd[en] geopend, en zag ik visioenen (of verschijningen) van God.

Het 30^e jaar was voor Ezechiël erg belangrijk. Hij was namelijk priester (v.3). Priesterzonen beginnen op hun 30^e jaar met hun werk (Num.4:3). In hetzelfde jaar, dat Ezechiël met zijn werk als priester zou moeten beginnen, werd hij door God aangesteld als profeet.

De profeet Ezechiël zag, dat de hemel opening (vgl. Mat.3:16, Mark.1:10, Luk.3:21, Joh.1:52, Hand.7:56, 10:11, Op.4:1, 11:19). Ook de Here Jezus zag op zijn 30^e jaar bij zijn doop in de Jordaan de hemel opengaan (Mat.3:16, Luk.3:21). Niet in een droom, maar bij zijn volle bewustzijn zag Ezechiël visioenen van God. Dingen die mensen met hun gewone zintuigen niet kunnen zien, zag hij wel.

2 Op de 5^e (dag) van de maand - het was het 5^e jaar van de ballingschap van koning Jojachin -

²⁶ Hierbij wordt wel gedacht aan het 30^e regeringsjaar van Nabopolasser (626 – 605). Dan komen we uit bij 597/596 voor Christus. Dat komt niet overeen met het 5^e jaar sinds de wegvoering van koning Jojachin (597): het jaar 593.

Er wordt ook wel gedacht aan het 30^e jaar na het terugvinden van het wetboek in de tempel (2Kon.22:8). In het 18^e jaar van de regering van koning Josia (640 – 609) werd het wetboek in de tempel gevonden. Dat gebeurde dus in het jaar 623 of 622 voor Christus. Van een dergelijke jaartelling vanaf de vondst van het wetboek in de tempel is echter niets bekend. De hervormingen van de vrome koning Josia waren trouwens al veel eerder begonnen.

²⁷ Uit het 2^e vers blijkt, dat het jaar waarin Ezechiël 30 jaar werd, samenviel met het 5^e jaar na de wegvoering van koning Jojachin (597). De wegvoering was in 597 voor Christus. In 593 werd Ezechiël profeet, en in 623 voor Christus was hij dus geboren.

3 werd het woord van Jahweh (gericht) tot Ezechiël, een zoon van Buzi, de priester, in het land van de Chaldeeën, bij het Kebarkanaal. De hand van Jahweh was daar op hem.

Hoewel Ezechiël tussen de ballingen woonde, was hij alleen, toen hij dit visioen zag.²⁸ Pas nadat hij het visioen had gezien, ging hij naar de ballingen toe (Ezech.3:15).

De Chaldeeën waren oorspronkelijk een volk in Babylonië, dat behoorde tot de regerende bovenlaag.²⁹

Ezechiël een zoon van Buzi hoorde het woord van Jahweh in het land van de Chaldeeën.³⁰ In het vreemde land Babel kon de Here dus ook met zijn dienaren spreken.

Op het moment dat de hemel voor Ezechiël openging, woonde hij bij de ballingen in de buurt van het Kebarkanaal. Uit opgravingen bleek, dat er in het noorden van Babel een kanaal uit de rivier de Eufraat stroomde naar Ur. Bij de stad Ur verenigde het kanaal zich weer met de Eufraat. Vroeger werd dat kanaal *de Eufraat van Nippoer* of *nāroe kabaroe* (= het grote kanaal) genoemd.³¹

De hand van Jahweh was op hem.³² De hand ofwel de macht ergens op leggen wil zeggen, iets van dichtbij aansturen. De almachtige God zou Ezechiël rechtstreeks aansturen.

Met *Jahweh* wordt God de Vader bedoeld (Zach.14:7, vgl. Mat.24:36, Mark.13:32, Ps.110:1). Geen mens kan Hem (volledig) zien, want dan zou hij of zij sterven (Ex.33:18-23). De heerlijkheid van Jahweh is daarvoor veel te groot.³³

De naam *Jahweh* betekent *Ik zal zijn, die Ik ben*, of *Ik ben, die Ik ben*. Hij is de trouwe Verbondsgod. Met deze naam maakte God zich aan Mozes bekend (Ex.3:14).³⁴ Die naam wordt niet zomaar gebruikt. Als die naam van de Here wordt gebruikt, dan heeft dat een bepaalde betekenis. Het wil zeggen: “Geloof het nu maar, want Ik, de Verbondsgod, Ik ben, die Ik ben, heeft het gezegd.”

²⁸ In de Septuagint kunnen we lezen, dat Ezechiël midden in zijn gevangenschap aan het Kebarkanaal dit visioen zag, en dus niet tussen de gevangenen of ballingen zat, zoals soms wordt beweerd.

²⁹ Het Hebreeuwse woord voor *Chaldeeën* is *Kasdim*. Waarschijnlijk stammen de *Kasdim* af van *Kesed*. *Kesed* of *Chesed* was een zoon van *Nahor*, de broer van *Abraham* (Gen.22:20-22). *Kesed*, de vermoedelijke voorvader van de *Chaldeeën* was dus een oomzegger van *Abraham*.

³⁰ *Jahweh* betekent *Ik zal zijn, die Ik ben*, of *Ik ben, die Ik ben*. Hij is de trouwe Verbondsgod. Met deze naam maakte God zich aan Mozes bekend (Ex.3:14). De Statenvertalers vertaalden deze naam van God met *de HEERE*. Die naam wordt niet zomaar gebruikt. Als die naam van God wordt gebruikt, dan heeft dat een bepaalde betekenis. Het wil zeggen: “Geloof het nu maar, want Ik, de Verbondsgod, Ik ben, die Ik ben, heeft het gezegd.”

³¹ De *Kebar* is niet de *Chaboras*. Daarheen zijn de Israëlieten van het Tienstammenrijk weggevoerd (2Kon.17:6, 18:11, 1Kron.5:26). De *Chaboras* ligt in het gebied van Assyrië, en niet in Babel (vgl. Ps.137:1).

³² Deze uitdrukking komt precies 7 keer in het bijbelboek Ezechiël voor (Ezech.1:3, 3:14,22, 8:1, 33:22, 37:1, 40:1).

³³ De Here Jezus wordt echter nergens in de Bijbel met *Jahweh* aangeduid. Hij kan wél door mensen worden gezien. Voor zijn komst als een sterfelijk mens op deze wereld, vertoonde de Zoon van God zich aan sommige mensen als dé Knecht of Engel van de Here ofwel dé Knecht van *Jahweh*. Bij de beschrijvingen van zijn verschijningen in het Oude Testament blijkt dat uit het tekstverband (Gen.16:10-13, 22:11,12, 31:11-13, Ex.3:2, Num.22:22-35, Joz.5:13-15, Richt.6:11-23, 13:3-22, Zach.1:8-12).

³⁴ De Statenvertalers vertaalden Gods naam *Jahweh* met *de HEERE*.

2. Eerste visioen van Ezechiël.

Hoofdstuk 1:4-28

4 Ik zag en zie, een stormwind kwam uit het noorden, een grote wolk en een flikkerend vuur en lichtglans eromheen. Vanuit het midden daarvan, was het als blinkend metaal vanuit het midden van het vuur.

5 Vanuit het midden daarvan was de vorm van 4 levende wezens. Dit was hun verschijning. Zij hadden de vorm van een mens.

6 Ieder had 4 gezichten, en ieder van hen 4 vleugels.

7 Hun voeten waren rechtop. Hun voetzolen waren als de voetzool van een kalf, en glinsterden als de schittering van gepolijst koper.

8 Onder hun vleugels waren mensenhanden. Aan hun 4 kanten waren hun gezichten. Hun vleugels van die 4 waren elk met hun andere vleugels verbonden.

9 Zij draaiden zich niet om als zij gingen. Zij gingen ieder recht voor zich uit.

10 De vorm van hun gezichten was als een gezicht van een mens. Een gezicht van een leeuw was aan de rechterkant bij 4 van hen. Een gezicht van een stier was aan de linkerkant bij 4 van hen, en het gezicht van een arend was bij 4 van hen.

11 Dit waren hun gezichten. Hun vleugels waren naar boven uitgespreid. Voor elk waren 2 met elkaar verbonden, en 2 bedekten hun lichamen.

12 Ieder ging recht voor zich uit. Waarheen de Geest wilde gaan, gingen zij. Zij draaiden zich niet om, wanneer zij gingen.

13 In het midden van de levende wezens was een vorm als van brandende kolen van vuur; als een verschijning van fakkels. Het bewoog heen en weer tussen de levende wezens. De helderheid was van het vuur, en vanuit het vuur kwam bliksem naar buiten.

14 De levende wezens renden heen en terug als de verschijning van de bliksemschicht.

15 Ik keek naar de levende wezens en zie, was 1 wiel op de aarde naast de levende wezens bij 4 gezichten van hen.

16 De verschijning van de wielen en hun maaxsel was als de schittering van een chrysoliet. Zij hadden alle 4 éénzelfde vorm. Hun verschijning en hun maaxsel was, alsof er een wiel was midden in een wiel.

17 Wanneer zij gingen, konden zij naar naar alle 4 kanten gaan. Zij draaiden zich niet om, wanneer zij gingen.

18 Hun velgen waren hoog. Ze waren ontzagwekkend. Hun velgen waren rondom vol ogen bij alle 4 van hen.

19 Wanneer de levende wezens gingen, gingen de wielen naast hen. Wanneer de levende wezens werden opgetild boven de aarde, werden ook de wielen opgetild.

20 Waarheen de Geest wilde gaan, gingen zij. De wielen werden met hen opgetild, want de Geest van de levende wezens was ook in de wielen.

21 Wanneer zij gingen, gingen zij mee. Wanneer zij stilstonden, stonden zij ook stil. Wanneer zij werden opgetild boven de aarde, werden de wielen tegelijk met hen opgetild, want de Geest van de levende wezens was ook in de wielen.

22 Boven de hoofden van de levende wezens was de vorm van een uitspansel als ontzagwekkend kristal, uitgespreid van boven over hun hoofden.

23 Onder het uitspansel waren hun vleugels recht, elk naar de andere vleugel. Ieder had er 2 die zijn lichaam bedekten.

24 Wanneer zij gingen, hoorde ik het geluid van hun vleugels als een geluid van veel water, als een stem van de Almachtige, als een geluid van een leger. Wanneer zij stilstonden, lieten zij hun vleugels hangen.

25 Een stem was van boven het uitspansel dat boven hun hoofden was.

26 Er boven was als van saffiersteen de vorm van een troon. Bovenop de vorm van een troon was de vorm van een mens.

27 Ik zag als een aanblik van schitterend metaal, als een verschijning van vuur erin en rondom, zijn middel en naar boven. Vanuit zijn middel naar beneden zag ik een verschijning van vuur, en Hij had een lichtglans rondom.

28 Zoals de regenboog, die in een wolk is op de dag van de regen, zo was de lichtglans rondom. Het was de verschijning van de heerlijkheid van Jahweh. Ik zag het, en ik viel op mijn gezicht. Ik hoorde een stem van Iemand spreken.

4 Ik zag en zie, een stormwind kwam uit het noorden, een grote wolk en een flikkerend vuur en lichtglans eromheen. Vanuit het midden daarvan, was (het) als blinkend metaal vanuit het midden van het vuur.

Als je vanuit Kanaän naar Babel moest reizen, dan kon je niet rechtstreeks naar het oosten gaan. Daar vormde de woestijn een bijna onoverkomelijke hindernis. Je reisde dan eerst naar het noorden. Via Syrië trok je dan naar de rivier de Eufraat. Langs een grote weg ging je dan naar het zuiden. Vanuit het noorden kwam je dan Babel binnen. Nu is de woestijn voor de Here geen grote hindernis (Jes.40:3), maar God past zich, als Hij met ons spreekt, aan onze belevenis aan.

De stormwind is een teken van de verontwaardiging van de Here (vgl. Jer.4:12,13, 51:1). Zoals wel vaker verscheen God in een grote wolk (Ex.16:10, 24:15-18, 34:5, 40:34-38, Lev.16:2, 1Kon.8:10 enz.). Denk bijvoorbeeld maar aan de wolkkolom en de vuurkolom in de woestijn (Ex.13:21,22), of aan de verschijning van de Here in een vurige wolk op de berg Sinaï (Ex.19:9,16). De vurige wolk als blinkend metaal was voor Ezechiël het teken, dat God er aankwam.

Door de keus van zijn woorden liet Ezechiël merken, dat hij dingen zag, die je in gewone menselijke taal niet goed kon beschrijven. Daarom zei hij iedere keer, dat het eruit zag als iets anders. Hij kon alleen maar dingen uit het visioen met aardse dingen vergelijken.

5 Vanuit het midden daarvan was de vorm van 4 levende wezens. Dit was hun verschijning. Zij hadden de vorm van een mens.

Ezechiël zag 4 levende wezens met de vorm van een mens en de troon van God in 593 voor Christus. Na Ezechiël zagen zowel de profeet Daniël als de apostel Johannes deze figuur, maar ieder beschreef het op zijn eigen manier. Deze levende wezens onder de troon van God zag de profeet Daniël in het 1^e jaar van koning Belsazar (552 v.Chr.) (Dan.7:1,9,10), en de apostel Johannes rond 78 na Christus (Op.4). Omdat de waarneming en weergave van iedere profeet verschilt, vergelijken we de 3 beschrijvingen met elkaar om zo een completer beeld te krijgen.

Ezechiël

Een vurige gedaante van een mens zat op een troon. De troon was als saffiersteen (blauw of violet). De wielen waren als chrysoliet (geelgroen). Het geheel leek op de kleurenglans van de

regenboog. Vier gehoorzame levende wezens met de gestalte van een mens dienden Hem. Een stem (of Een geluid/klank) als van een leger klonk van de troon.

Daniël (7:1,9,10)

Er werden tronen neergezet en een Oude van dagen is gaan zitten. Zijn kleren en hoofdhaar waren wit. De troon leek uit vuurvlammen te bestaan. De wielen waren als een laaiend vuur. Duizenden en tienduizenden dienden Hem.

Johannes (Op.4)

Er is een troon met eromheen 24 tronen. De gestalte op de troon is als jaspis (bruinrood of geelgroen) en sardius (diep bruinrood). Van de troon gaan bliksemstralen, stemmen en donderslagen uit. Er zijn 4 levende wezens. Bovendien is er een regenboog als van smaragd (frisgroen).

Ezechiël (1 en 10)	Daniël (7:9,10)	Johannes (Op.4 en 5:11)
Vurige gedaante van een mens op de troon	Oude van dagen met witte haren en kleren	Gestalte op de troon als jaspis en sardius (rood)
Troon van saffiersteen (blauw of violet)	Troon als van vuurvlammen	Troon
Stem van de Almachtige als van een leger		Bliksemstralen, stemmen en donderslagen van de troon
	Tronen	24 tronen met 24 oudsten
4 levende wezens		4 levende wezens
Wielen als chrysoliet (geelgroen)	Wielen als een laaiend vuur	
Tussen de wezens iets als gloeiende fakkels		7 fakkels voor de troon, de 7 Geesten van God
Geheel als kleurenglans regenboog		Een regenboog als van smaragd (frisgroen)
	Duizenden en tienduizenden dienden Hem.	Tienduizenden hemelse knechten rondom de troon

6 Ieder had 4 gezichten, en ieder van hen 4 vleugels.

Ezechiël onderscheidde bij elk van de 4 levende wezens 4 vleugels. De profeet Daniël noemde de vleugels niet. De apostel Johannes ontdekte, dat elk wezen 6 vleugels had (Op.4:8).

7 Hun voeten waren rechtop. Hun voetzolen waren als de voetzool van een kalf, en glinsterden als de schittering van gepolijst koper.

Net zoals bij veel dieren stonden de levende wezens alleen op hun tenen. Ze liepen niet, maar ze verplaatsen zich door middel van grote wielen en vleugels. Ze hadden niet gewone mensenvoeten, maar voetzolen zoals kalveren die hebben. De voetzolen fonkelden als gepolijst koper. Dat was het teken van actie, hardheid en daadkracht.

8 Onder hun vleugels waren mensenhanden. Aan hun 4 kanten (of zijden) waren hun gezichten. Hun vleugels van d(i)e 4 waren elk met hun andere vleugels verbonden.³⁵

Alleen Ezechiël zag, dat er onder de vleugels handen zaten.

³⁵ Om logische redenen is hier de versindeling van de Septuagint gevolgd. De Dode Zeerollen geven hierover geen duidelijkheid.

De vleugels waren per paar met elkaar verbonden. Door hun vleugels waren de levende wezens niet aan de het oppervlak van de aarde gebonden.

9 Zij draaiden zich niet om als zij gingen. Zij gingen ieder recht voor zich uit.

De 4 levende wezens draaiden zich niet om. In de richting van één van hun gezichten gingen ze recht voor zich uit.

10 De vorm van hun gezichten was (als) een gezicht van een mens. Een gezicht van een leeuw was aan de rechter(kant) bij 4 van hen. Een gezicht van een stier was aan de linker(kant) bij 4 van hen, en het gezicht van een arend was bij 4 van hen.

Ezechiël zag de 4 levende wezens van verschillende kanten. Zo ontdekte hij, dat ze elk 4 verschillende gezichten hadden, maar alle 4 aan elkaar gelijk waren. Hij zag, dat de gezichten van de 4 levende wezens van voren op een mens leken, rechts op dat van een leeuw, links op dat van een stier, en van achteren op dat van een arend.

De apostel Johannes keek er van 1 kant tegenaan. Zo zag hij van elk dier een andere kant, dus ook voor elk dier een verschillend gelaat. Het leek voor hem, alsof hij 4 verschillende levende wezens zag.³⁶ Vanuit Ezechiël weten we echter, dat ze aan elkaar gelijk zijn.

De 4 verschillende voorkanten van de 4 levende wezens duiden op de 4 windstreken. In het bijbelboek Numeri (2) kunnen we lezen, hoe de slagorden van het volk van de Here in de woestijn waren opgesteld. De tent van de legeraanvoerder stond altijd in het midden. Zo stond de tent van God, de tent van samenkomst, in het midden.

Rondom deze tent van God, de tabernakel, bevonden zich Mozes, de priesters, en de Levieten. In de vorm van een vierkant waren de Israëlieten daar om heen. Aan de oostkant bevond zich Juda. Aan de zuidzijde was de stam Ruben, en de westkant werd door Rachels zonen met Efraïm aan het hoofd ingenomen. De stam Dan legerde zich in het noorden.

Volgens de overlevering van de Joodse rabbijnen voerde Juda een leeuw in zijn vaandel (Gen.49:9), de stam Ruben het beeld van een mensenhoofd, Efraïm het beeld van een stier (Deut.33:17), en Dan dat van een arend.³⁷ Zo herkennen we de 4 levende wezens uit het bijbelboek Ezechiël: het gelaat van een leeuw, het gezicht van een mens, de kop van een stier en van een arend of adelaar. Het werkterrein van de 4 levende wezens is dus de aarde.

In die tijd bevond het volk van de Here zich in de woestijn. Daar moest strijd geleverd worden tegen vijandige volken. Deze dorre grond buiten de maatschappij was de plaats van Gods gemeente: de Kerk van die tijd. Zijn gemeente wordt echter beschermd door de 4 levende wezens, die de aarde doorkruisen.

11 (Dit) waren hun gezichten. Hun vleugels waren naar boven uitgespreid. Voor elk waren 2 met elkaar verbonden, en 2 bedekten hun lichamen.

Elk wezen gebruikte 2 vleugels om de troon van God te dragen. Daarbij raakte een rechter-

³⁶ Ten onrechte spreekt de Statenvertaling over 4 dieren in plaats van 4 levende wezens. Het zijn dan ook maar 3 aangezichten van een dier, en 1 van een mens.

Zie Noordtjij A., Korte verklaring, De profeet Ezechiël, deel 1, 4^e druk, Kampen, z.j., pag. 48.

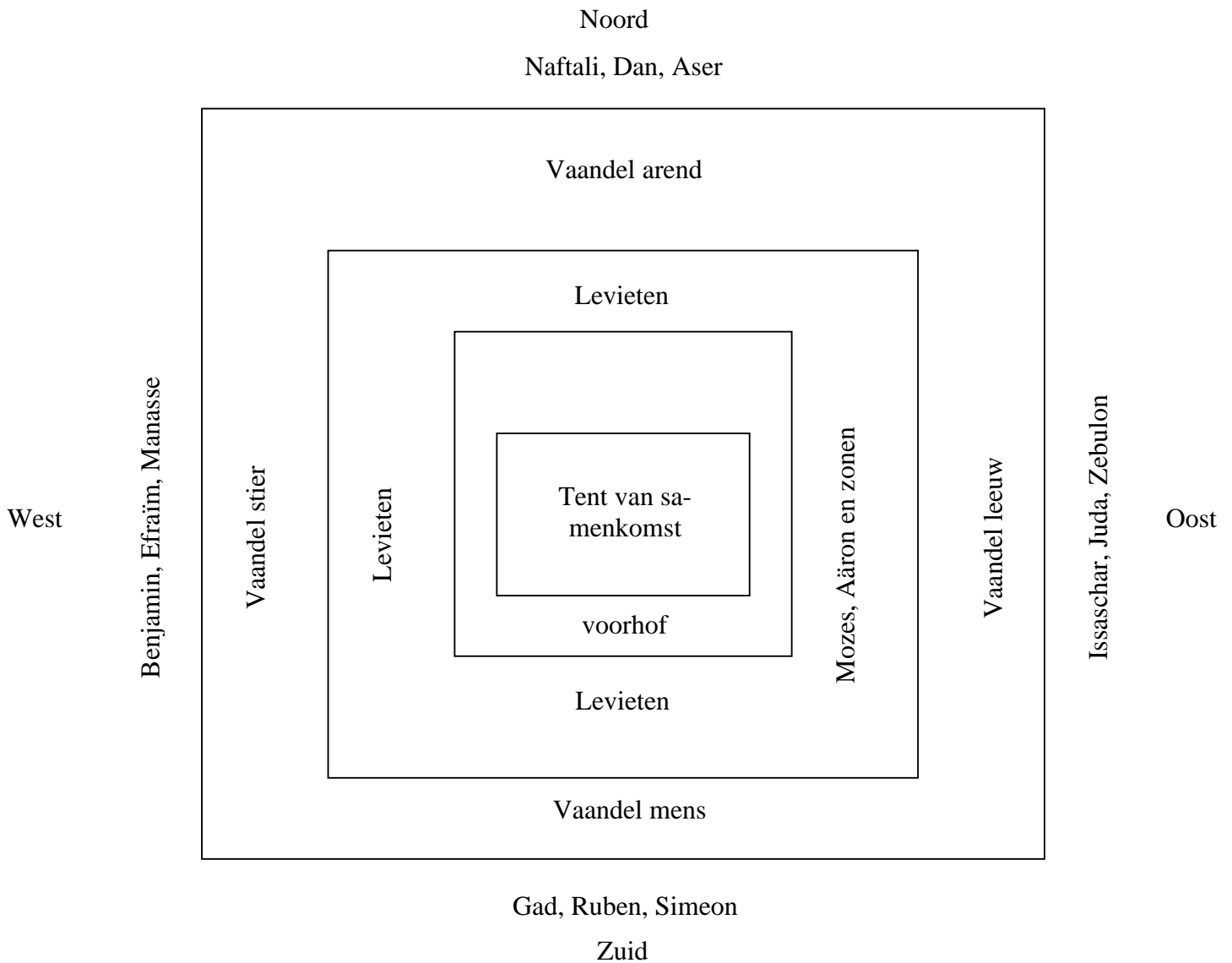
³⁷ Zie hiervoor Dächsel K.A., Bijbel of de geheele Heilige Schrift, deel 1, Genesis - Deuteronomium, 2^e druk, Utrecht, 1892, pag. 601 en 602.

Zie ook Keil C.F., Commentary on the Old Testament, deel 1, The Pentateuch, 2^e druk, Massachusetts, 2006, pag. 660.

Vgl. Flavius J., Joodse Oudheden, deel 8, hoofdstuk 3:6.

Ruben had een mensenhoofd, omdat hij de oudste was. Dan had eerst een slang als wapenteken (Gen.49:17). Vanwege de negatieve betekenis van het woord slang, veranderde Abiëzer een zoon van Dan, de slang in een arend, omdat een arend slangen doodt.

vleugel van het ene wezen een linkervleugel van een ander wezen. Zo werden de cherubs ook afgebeeld in de tempel van koning Salomo (1Kon.6:27). Met 2 andere vleugels bedekte ieder wezen zijn lichaam (vgl. Jes.6:2). De 4 levende wezens moesten hun lichaam bedekken voor de heiligheid van God.

12 Een man (= Ieder) ging (recht) voor zijn gezicht (= voor zich) uit. Waarheen de Geest wilde (of zou) gaan, gingen zij. Zij draaiden zich niet om, wanneer zij gingen.

De (Heilige) Geest stuurde deze levende wezens aan. Zoals eerder is aangegeven, gingen ze recht voor zich uit, en draaiden ze zich niet om. Ze maakten dus bewegingen in de richting van de 4 windstreken.

Het 13e vers van dit hoofdstuk heeft blijkbaar ernstig geleden van het overschrijven van oudere Hebreeuwse handschriften. Dit is duidelijk te merken aan de onderstaande vertaling, waarbij onderstreepte delen ook in de restanten van één van de Dode Zee-rollen zijn teruggevonden.

Inhoud huidige Hebreeuwse tekst:

13 [En] de vorm (of de gelijkenis) van de levende wezens, hun verschijning, (was) als

(die) (van) brandende kolen van vuur; als een verschijning van [de] fakkels. Zij (= Het) (= De vorm of Het vuur?) wandelde rond (of bewoog zich (of heen en weer)) tussen de levende wezens. [En] (de) helderheid (of glans) (was) van (of voor) het vuur, en (van)uit het vuur kwam bliksem naar buiten.

Eerst is de vorm van de gezichten van de 4 levende wezens als een mens, een leeuw, een stier en een arend (v.10), en hebben ze vleugels (v.11). In vers 13 zouden ze eruit zien als *brandende kolen van vuur*. In de 2^e zin van vers verwijst het (persoonlijkvoornaam)woord *Zij* vooral naar *de vorm*, maar dan zou de vorm van de levende wezens tussen de levende wezens wandelen. Daarom moet het wel verwijzen naar het vuur van de brandende kolen waar de 4 levende wezens mee worden vergeleken, wel tussen de levende wezens wandelen. Kortom, dit is warrig en onduidelijk.

Hieronder volgt een vertaling van vers 13 uit de Griekse handschriften.

Inhoud Griekse tekst:

13 [En] in (het) midden van de levende wezens (was) een zichtbare vorm (of een visioen) als van brandende kolen van vuur; als een verschijning (of een aanblik) van fakkels (of van lampen) (in elkaar om)draaiend tussen (of in het midden van) de levende wezens. [En] helderheid (of licht) (was) van het vuur, en (van)uit het vuur kwam [(als)] ³⁸ bliksem (of schittering) te voorschijn (of naar buiten).

Het valt direct op, dat deze tekst veel duidelijker is, en beter past in het tekstverband. Bovendien is het niet in strijd met de overgeleverde (onderstreepte) delen vanuit de Dode Zeerol met restanten van dit vers. Blijkbaar is in die Dode Zeerollen eveneens het begin van vers 13 met het slot en het grootste deel van vers 12 verloren gegaan.

Op grond van dit alles komen we tot de vertaling van vers 13:

Gecorrigeerde tekst:

13 [En] in (het) midden van de levende wezens (was) een vorm (of een gelijkenis) als van brandende kolen van vuur; als een verschijning van fakkels. Zij (= Het) (= De vorm) bewoog heen en weer (of wandelde rond) tussen de levende wezens. [En] (de) helderheid (of glans) (was) van (of voor) het vuur, en (van)uit het vuur kwam bliksem naar buiten.³⁹

14 De levende wezens renden heen en terug als de verschijning van de bliksemschicht.

De profeet Ezechiël zag tussen de levende wezens iets gloeien als fakkels. De apostel Johannes mocht scherper zien, en ontdekte, dat het er 7 waren. Er wordt bij gezegd, dat het de 7 Geesten van God zijn. Uit de Openbaring zelf weten we dus, dat hier over de Heilige Geest gesproken wordt (Op.1:4). De 7 fakkels stellen de Heilige Geest voor, die in zijn volheid werkzaam is in de 7 gemeenten, in de Kerk.

Als we dan verder lezen, dat de levende wezens zich bewogen als de bliksem, dan wordt het al veel duidelijker. De 4 levende wezens gehoorzaamden de Here. Door de fakkels, de Heilige Geest, schoten de bliksemstralen van Gods troon als commando's die onmiddellijk werden opgevolgd door de 4 levende wezens.

In het 10^e hoofdstuk van Ezechiël lezen we, dat deze levende wezens cherubs zijn. Cherubs zijn dienstknechten van God. Alleen aan Hem gehoorzamen ze. In de Bijbel komen we cherubs op de aarde tegen. Na de zondeval bewaakten ze de boom van het leven (Gen.3:24). Bij de bouw van de tabernakel en de tempel werden cherubs nagemaakt. Ze stonden ook al be-

³⁸ Het woord *als* staat niet in alle Griekse handschriften, en kan hier overeenkomstig de (Masoretische) Hebreeuwse tekst(, de Vulgaat) en de inhoud beter worden weggelaten.

De fragmentarisch overgebleven Dode Zeerollen van het bijbelboek Ezechiël geven hierover geen duidelijkheid.

³⁹ Zie in Turennot T. van, Daniël, God is rechter, Grijpskerk, 2019, de uitleg van Daniël 7:10.

kend als de dragers van de troon van de Here (1Sam.4:4, 2Sam.6:2, 2Kon.19:15, 1Kron.13:6, Ps.80:2, 99:1 en Jes.37:16). In dat opzicht sloot het visioen van Ezechiël aan bij de belevingswereld van de Joden.

De 4 levende wezens vertegenwoordigen niet alle engelen of (hemelse) knechten van God. In de Openbaring (Op.5:11, 7:11) worden deze 4 levende wezens apart genoemd. Samen met alle hemelse knechten loven zij God. We hebben hier dus te maken met een speciale groep engelen, die naast de andere hemelse knechten als de 4 levende wezens worden aangeduid. Hun specifieke werkterrein ligt op de aarde. De aarde met de 4 windstreken. Ze verrichten hun werk in opdracht van de Heilige Geest.⁴⁰

15 Ik keek naar de levende wezens en zie, was 1 wiel (of rad) in (= op) de aarde (of het land) naast de levende wezens bij 4 gezichten (= 4 voorkanten) van hen.

Het oog van Ezechiël viel op de wielen of raderen (Ezech.10:13). Hij zag wielen waarmee de cherubs zich op aarde in snelle vaart konden verplaatsen. Naast elke cherub was zo'n wiel.

16 De verschijning van de wielen (of raderen) en hun maaksel was als de schittering van een chrysoliet. Zij hadden (alle) 4 één(zelfde) vorm. Hun verschijning en hun maaksel was, alsof er een wiel (of rad) was midden in een wiel (of rad).

17 Wanneer zij gingen, konden zij naar hun (= naar alle) 4 kanten (of zijden) gaan. Zij draaiden zich niet om, wanneer zij gingen.

De wielen waren als chrysoliet (geelgroen). Ze hadden dezelfde vorm. Daniël zag vuur bij de wielen (Dan.7:9). Het leek ook, alsof er een wiel of rad tussen de wielen was.

De levende wezens bewogen zich in de richting van de 4 windstreken.

18 Hun velgen waren hoog. Ze waren ontzagwekkend. Hun velgen waren rondom vol ogen bij (alle) 4 van hen.

De velgen van de wielen of raderen zagen er indrukwekkend uit. Daarop zaten overal ogen, zodat ze alles konden zien.

19 Wanneer de levende wezens gingen, gingen de wielen (of raderen) naast hen. Wanneer de levende wezens werden opgetild boven de aarde, werden (ook) de wielen (of raderen) opgetild.

20 Waarheen de Geest wilde gaan, gingen zij.⁴¹ De wielen (of raderen) werden met hen opgetild, want de Geest van de levende wezens was (ook) in de wielen (of raderen).

21 Wanneer zij gingen, gingen zij (mee). Wanneer zij (stil)stonden, stonden zij (ook stil). Wanneer zij werden opgetild boven de aarde, werden de wielen (of raderen) tegelijk met hen opgetild, want de Geest van de levende wezens was (ook) in de wielen (of raderen).

⁴⁰ Andere hemelse knechten van God komen minder vaak voor in de Bijbel. Jesaja zag serafs in de hemel zingen tot lof van de Here, de engel Gabriël kwam naar Zacharias en Maria, en Michaël is de aanvoerder van Gods engelenleger (Jes.6:2, Luk.1:19,26 en Op.12:7).

Seraf betekent zoiets als *branden*, dat verband houdt met heilig maken en wegnemen van zonde. In het tekstverband van Jesaja werden ze daarom zo genoemd, maar het kunnen best cherubs zijn geweest. Ze hadden ook 6 vleugels. Zie Turenhout T. van, Jesaja, Jahweh redt, Grijskerk, 2019.

Bij de engelen Gabriël en Michaël lag dit anders. Gabriël staat voor Gods troon. Voor een heel bijzondere gelegenheid ging hij naar de aarde. Hij ging om de komst van de Here Jezus Christus aan te kondigen. Michaël is een sterke en eveneens belangrijke engel. Hij kwam de Here vaak te hulp in de strijd tegen de tegenstander, de satan (Dan.10:13, Judas 1:9). Er is dus onderscheid tussen de hemelse knechten van God.

⁴¹ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst wordt aan deze zin de woordgroep *waarheen de Geest wilde gaan* toegevoegd. Dit overbodige gedeelte lijkt sterk op een vergissing. Waarschijnlijk is het ten onrechte 2 keer opgeschreven. In de Septuagint ontbreekt deze toevoeging. Op grond van dit alles is het hier weggelaten.

De wielen zaten aan de cherubs vast. Daarbij maakte het niet uit, waar de cherubs heengingen. Ook als ze door de lucht vlogen, gingen de wielen met hen mee,⁴² want de Heilige Geest was ook in de wielen.

22 Boven de hoofden van de levende wezens was de vorm van een uitspansel als ontzagwekkend kristal (of ijs), uitgespreid van boven over hun hoofden.

Ezechiël keek wat hoger. Boven de cherubs was iets dat leek op een uitspansel. Dat uitspansel glansde als kristal (vgl. Ex.24:10). Het zweefde boven hun hoofden. Dit uitspansel was niet de hemel. Het reisde met de 4 levende wezens mee.

23 Onder het uitspansel waren hun vleugels recht, elk naar de ander(e vleugel). Ieder had er 2 die zijn lichaam bedekten.⁴³

Ieder wezen had 2 vleugels uitgestrekt naar boven, en met 2 andere vleugels bedekte ieder wezen zijn lichaam. Het lijkt er sterk op, dat ze met 2 vleugels vlogen (vgl. Jes.6:2, Op.4:8). In dat geval hadden ze, evenals in de Openbaring, 6 vleugels. Dat de profeet Ezechiël niet alle vleugels had gezien (v.6, Ezech.10:21), betekent niet, dat ze er waren.⁴⁴

24 Wanneer zij gingen, hoorde ik het geluid (of de stem) van hun vleugels als een geluid van veel water, als een stem (of geluid) van de Almachtige, als een geluid van een leger(kamp) (of een groep mensen). Wanneer zij (stil)stonden, lieten zij hun vleugels hangen.

Als de levende wezens gingen klonk het geluid van de vleugels als het lawaai van veel stromend water. Het klonk ook als de stem van de almachtige God, en als het geluid van een leger. Het leek eveneens op de dreunende donder tijdens het onweer. De stem van de Here wordt daar wel vaker mee vergeleken (Job 37:4,5, Ps.29, Op.4:5^a, 11:19, 16:17,18^a).

Op het moment dat de wezens stilstonden, lieten de 2 vleugels waarmee ze vlogen, langs hun lichaam hangen.

25 Een stem (of geluid) was van boven het uitspansel dat boven hun hoofden was.⁴⁵

26 Er boven was als [een verschijning] van saffiersteen de vorm van een troon.⁴⁶ Bovenop de vorm van een troon was de vorm [als een verschijning] van een mens.

27 Ik zag als een aanblik van schitterend metaal, als een verschijning van vuur erin (en) rondom, [vanuit de verschijning van] zijn middel en naar boven. Vanuit [de verschijning van] zijn middel naar beneden zag ik [als] een verschijning van vuur, en Hij had een lichtglans rondom.

Er klonk een stem boven de hoofden van de 4 levende wezens en het uitspansel. Boven dat uitspansel zag Ezechiël een troon. Die troon leek te zijn gemaakt van blauwachtige of violette saffiersteen. Op de troon zat iemand die er als een mens uitzag (vgl. Dan.7:9). Zijn bovenlichaam leek op schitterend metaal dat door vuur werd verhit. Vanaf zijn middel naar beneden

⁴² Het beeld van een troonwagen met cherubs kwam al eerder in de Bijbel voor (1Kron.28:18, vgl. Sir.49:8).

⁴³ Bij het slot van dit vers begint een gedeelte (v.23-26) waarbij zinnen of zinsdelen hoogstwaarschijnlijk nodeloos worden herhaald. Deze herhalingen ontbreken in de Septuagint, en worden mede daarom weggelaten.

⁴⁴ Zie Turenout T. van, De Openbaring mag niet verborgen blijven, Grijskerk, 2019.

⁴⁵ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst wordt aan het einde van dit vers de slotzin van het vorige vers: *Wanneer zij stilstonden, lieten zij hun vleugels hangen*, hoogstwaarschijnlijk nodeloos herhaald. Het lijkt er sterk op, dat het een vergissing is tijdens het overschrijven. Deze zin ontbreekt bij vers 25 in de Septuagint. Daarom is die herhaling hier weggelaten. Dit vers is in de Dode Zeerollen verloren gegaan.

⁴⁶ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst wordt bij het begin van dit vers hoogstwaarschijnlijk het slot van het vorige vers: *(Boven het) uitspansel dat boven hun hoofden was*, herhaald. Deze herhaling staat niet in de Septuagint. Daarom is dat gedeelte hier weggelaten. Dit vers is in de Dode Zeerollen verloren gegaan.

zag de profeet iets als van vuur. In een lichtglans verscheen de Here hier als een brandende oven (vgl. Gen.15:17).

28 Zoals [de verschijning van] de (regen)boog, die in een wolk is op de dag van de regen, zo was [de verschijning van] de lichtglans rondom. Het was de verschijning [van het voorkomen] van de heerlijkheid van Jahweh. Ik zag het, en ik viel op mijn gezicht. Ik hoorde een stem van Iemand spreken.

Ezechiël zag ook iets als een regenboog. Wat hij typeerde als de lichtglans van een regenboog, had volgens de apostel Johannes de kleur van een smaragd (Op.4:3). De smaragd is frisgroen. Vooral bij de beschrijving van Ezechiël lezen we, dat de regenboog één geheel vormde met de gestalte op de troon. Volgens de apostel Johannes was de boog rondom de troon. De regenboog is een teken, dat door God is ingesteld. Toen Noach de ark verliet, beloofde de Here de mensen op de aarde nooit meer door een watervloed te zullen berechten. Als teken daarvan gaf Hij de regenboog (Gen.9:8-17).

In het bijbelboek Daniël kunnen we lezen, dat de Persoon op de troon door tienduizendtallen gediend werd. Bovendien ging Hij rechtspreken over wereldrijken (Dan.7:10). Zoiets komt alleen aan God zelf toe. Alle volken, natiën en talen dienden Hem, Hij regeert eeuwig. Ezechiël sprak dan ook over de heerlijkheid van Jahweh. Zo weten we dus, dat de Here op de troon zit.

Jahweh was dus niet aan het heilige land en aan Jeruzalem gebonden. Midden in een heidens land kon Hij verschijnen. De Here had Jeruzalem niet nodig. Het was daarom ook niet onmogelijk, dat Jeruzalem en de tempel zouden worden verwoest.

Toen Ezechiël dat zag, kwam hij diep onder de indruk van Gods macht en majesteit. Daardoor viel hij voorover op zijn gezicht (vgl. Gen.17:3, Richt.13:20, Dan.8:17, 10:9, Hand.9:4, Op.1:17). Daarna hoorde hij een stem met hem spreken. Vanaf de troon sprak de Here zijn kind toe (Ezech.2:1-4).

3. Ezechiëls opdracht van God.

Hoofdstuk 2:1-3:15

- 1 Hij zei tegen mij: “Mensenzoon, Ga op jouw voeten staan. Ik wil met jou spreken.”
 - 2 Toen Hij tegen mij sprak, kwam de Geest in mij. Zij liet mij op mijn voeten staan. Ik hoorde Iemand tegen mij spreken.
 - 3 Hij zei tegen mij: “Mensenzoon, Ik stuur jou naar de zonen van Israël, naar opstandige heidenvolken die tegen Mij in opstand gekomen zijn. Zij en hun voorvaders hebben tegen Mij overtreden tot op deze zelfde dag.”
 - 4 “De zonen zijn stug van gezicht, en stijfkoppig van hart. Ik stuur jou naar hen. Jij moet tegen hen zeggen: “Dit zegt de Heer Jahweh.”
 - 5 “Zij, als zij luisteren, en als zij het nalaten, want zij zijn een opstandig huis, zij zullen weten, dat er een profeet in hun midden is geweest.”
 - 6 “Jij, mensenzoon, wees niet bang voor hen, en voor hun woorden. Hoewel er netels en doornen bij jou zijn, en jij bij schorpioenen verblijft, wees niet bang voor hun woorden. Wees niet neerslachtig door hun blik, want zij zijn een opstandig huis.”
 - 7 “Jij moet mijn woorden tegen hen spreken; als zij luisteren, en als zij het nalaten, want zij zijn opstandig.”
 - 8 “Jij, mensenzoon, luister, naar wat Ik tegen jou spreek. Wees niet opstandig zoals het opstandige huis. Doe jouw mond open, en eet wat ik jou geef.”
 - 9 Ik zag, en zie, een hand was naar mij uitgestrekt. Zie, daarin was een boekrol.
 - 10 Hij spreidde het voor mij open. Het was voor en achter beschreven. Er waren klaagliederen, gezocht en gejammer op geschreven.
-
- 1 Hij zei tegen mij: “Mensenzoon, eet wat jij aantreft. Eet deze boekrol en ga! Spreek tegen het huis van Israël.”
 - 2 Ik deed mijn mond open, en Hij gaf mij die boekrol te eten.
 - 3 Hij zei tegen mij: “Mensenzoon, geef jouw buik te eten, en vul jouw binnenste met deze boekrol, die Ik aan jou geef.” Ik at het op, en het was in mijn mond als honig van zoetheid.
 - 4 Hij zei tegen mij: “Mensenzoon, ga! Kom naar het huis van Israël, en spreek tegen hen met mijn woorden,
 - 5 want jij wordt niet gestuurd naar een volk met een onbegrijpelijke spraak en zware taal, maar jij wordt naar het huis van Israël gestuurd,
 - 6 niet naar veel volken met een onbegrijpelijke spraak en zware taal, van wie jij hun woorden niet kunt verstaan. Als Ik jou naar hen stuurde, zouden zij naar jou luisteren.”
 - 7 “Het huis van Israël zal naar jou niet willen luisteren, omdat zij naar Mij niet willen luisteren, want het hele huis van Israël heeft een hard voorhoofd en een stug hart.”
 - 8 “Zie, Ik heb jouw gezicht even hard gemaakt als hun gezichten, en jouw voorhoofd is even hard als hun voorhoofden.”
 - 9 “Ik heb jouw voorhoofd als diamant gemaakt, harder dan een rots. Wees niet bang voor hen, en wees niet neerslachtig voor hun gezichten, want zij zijn een opstandig huis.”

10 Hij zei tegen mij: “Mensenzoon, neem al de woorden die Ik tegen jou spreken zal, in jouw hart op. Luister er goed naar met jouw oren.”

11 “Ga! Kom naar de ballingen, naar zonen van jouw volk. Spreek tegen hen, en zeg tegen hen: “Dit zegt de Heer Jahweh”, als zij luisteren, en als ze het nalaten.”

12 De Geest tilde mij op, en ik hoorde achter mij een geluid van een geweldig getril. Gezegd is de heerlijkheid van Jahweh vanuit zijn woonplaats.

13 Ik hoorde het geluid van de vleugels van de levende wezens, die elk een andere vleugel raakten, het geluid van de wielen met hen, en het geluid van een geweldig getril.

14 De Geest tilde mij op, en Zij nam mij weg. Ik ging weg, bitter door mijn woede. De hand van Jahweh was zwaar op mij.

15 Ik kwam bij de ballingen in Tel-Abib, die aan het Kebarkanaal woonden. Ik zat, waar zij woonden. Ik zat 7 dagen verbijsterd in hun midden.

1 Hij zei tegen mij: “Mensenzoon, Ga op jouw voeten staan. Ik wil (met) jou spreken.”

Ezechiël werd *mensenzoon* genoemd. Ook de profeet Daniël en de Here Jezus werden *mensenzoon* genoemd (Dan.8:17, 7:13, Mat.8:20, 9:6, enz.).

Het woord *mensenzoon* is een Hebreeuwse manier van spreken. Een eigenschap van iemand werd als zijn eigenaar aangeduid. Iemand die 70 jaar was, werd *een zoon van 70 jaren* genoemd. Een vette (= Een vruchtbare) heuvel was *een heuvel van vet* (Statenvertaling Jes.5:1). Zo hebben wij de uitdrukking *kind des doods* uit het Oude Testament overgenomen.

Wel is het opvallend, dat het woord *mensenzoon* hier veel vaker wordt gebruikt, dan op andere plaatsen in de Bijbel. Iedere keer werd Ezechiël persoonlijk door God aangesproken. Elke keer trekt de Here zo zijn aandacht om goed naar Hem te luisteren. In de vriendschapsrelatie met de Here had Ezechiël dat blijkbaar nodig.

2 Toen Hij tegen mij sprak, kwam de Geest in mij. Zij (= de Geest) liet mij op mijn voeten staan.⁴⁷ Ik hoorde Iemand tegen mij spreken.

Ezechiël kon niet uit eigen kracht opstaan, maar hij kreeg hulp. Toen de Here met hem sprak, kwam de (Heilige) Geest in hem. De priesterzoon kreeg kracht van de Heilige Geest, zodat hij God de Vader op de troon kon horen spreken.

3 Hij zei tegen mij: “Mensenzoon, Ik stuur jou naar de zonen van Israël, naar opstandige (heiden)volken die tegen Mij in opstand gekomen zijn. Zij en hun (voor)vaders hebben tegen Mij overtreden tot op deze zelfde dag.”

Ezechiël werd door God aangesteld als zijn profeet. De Here stuurde hem naar de Israëlieten; naar de ballingen die zo smachtend uitkeken naar hun verlossing. Ze hoopten op de ondergang van Babel en het herstel van Jeruzalem.

Deze Joden hadden in hun hart geen spijt van hun grote zonden. Daarom noemde de Here deze Israëlieten opstandige heidenen.⁴⁸ Tot op de dag van de roeping van Ezechiël als profeet hadden de meeste Joden en Israëlieten zich tegen God verzet.

4 “De zonen zijn stug van gezicht, en sterk (= en stijfkoppig) van hart. Ik stuur jou naar hen. Jij moet tegen hen zeggen: “Dit zegt de Heer Jahweh.”

⁴⁷ In het Hebreeuws is de Heilige Geest vrouwelijk.

⁴⁸ Het woord *gojim* (= גוֹיִם) dat hier wordt gebruikt, betekent niet alleen *volken* maar ook *heidenen*. Ons woord *gajes* (= (slecht) volk) is hiervan afkomstig.

God stuurde Ezechiël als profeet. Hij zou niet spreken op eigen initiatief, maar in opdracht van de Heer Jahweh.⁴⁹

5 “Zij, als zij luisteren, en als zij (het) nalaten, want zij zijn een opstandig huis, zij zullen weten, dat er een profeet in hun midden is (geweest).”

De Here noemde de Joden een weerspanning huisgezin. Dit weerspanning huisgezin zou later nooit tegen Hem kunnen zeggen, dat ze niet door een profeet waren gewaarschuwd. Als ze naar de profeet zouden luisteren, zou het woord van de profeet voor hen tot een zegen zijn. Als ze niet zouden luisteren, dan zou het woord van Ezechiël voor hen tot een vloek zijn (vgl. Luk12:47,48). De vervulling in de toekomst zou het bewijs worden.

6 “Jij, mensenzoon, wees niet bang voor hen, en voor hun woorden. Hoewel er netels en doornen bij jou zijn, en jij bij schorpioenen verblijft, wees niet bang voor hun woorden. Wees niet neerslachtig door hun blik, want zij zijn een opstandig huis.”

Met andere woorden, als er weerstand of conflicten zouden komen, lag het niet aan de profeet, en ook niet aan de boodschap. Het zou liggen aan het weerspanning en ongehoorzame volk Israël.

7 “Jij moet (of zal) mijn woorden tegen hen spreken; als zij luisteren, en als zij (het) nalaten, want zij zijn opstandig.”

De oorzaak van eventuele ruzies kon niet bij de profeet liggen, want Ezechiël moest niet zijn eigen woorden spreken, maar de woorden van God.

8 “Jij, mensenzoon, luister, naar wat Ik tegen jou spreek. Wees niet opstandig zoals het opstandige huis. Doe jouw mond open, en eet wat ik jou geef.”

De Here waarschuwde Ezechiël om niet ongehoorzaam tegen te strubbelen zoals zijn volksgenoten, maar om gehoorzaam zijn opdrachten uit te voeren. God stelde Ezechiël meteen op de proef. De profeet moest zijn mond opendoen, en opeten wat de Here hem zou geven.

Zou hij deze opdracht uitvoeren?

9 Ik zag, en zie, een hand was naar mij uitgestrekt. Zie, daarin was een boekrol.

10 Hij spreidde het voor mij[n gezicht] open. Het was voor en achter beschreven. Er waren klaagliederen, gezucht en jammer op geschreven.

Ezechiël zag een uitgestoken hand. In die hand was een boekrol. God rolde die rol voor de profeet open. Daarop stonden allemaal klaagliederen. Deze rol bevatte dus de oordelen van de Here die Ezechiël moest aankondigen om zijn hardnekkige volksgenoten te waarschuwen.

1 Hij zei tegen mij: “Mensenzoon, eet wat jij aantreft. Eet deze (boek)rol en ga! Spreek tegen het huis van Israël.”

2 Ik deed mijn mond open, en Hij gaf mij die (boek)rol te eten.

3 Hij zei tegen mij: “Mensenzoon, geef jouw buik te eten, en vul jouw binnenste met deze (boek)rol, die Ik aan jou geef.” Ik at (het) op, en het was in mijn mond als honig van zoetheid.

De profeet kreeg de opdracht om de boekrol op te eten. Die rol vol jammerklachten leek geen

⁴⁹ Jahweh betekent *Ik zal zijn, die Ik ben, of Ik ben, die Ik ben*. Hij is de trouwe Verbondsgod. Met deze naam maakte God zich aan Mozes bekend (Ex.3:14). De Statenvertalers vertaalden deze naam van God met *de HEERE*. Die naam wordt niet zomaar gebruikt. Als die naam van God wordt gebruikt, dan heeft dat een bepaalde betekenis. Het wil zeggen: “Geloof het nu maar, want Ik, de Verbondsgod, Ik ben, die Ik ben, heeft het gezegd.”

smakelijke maaltijd. Toch gehoorzaamde Ezechiël, en hij at de rol op. Terwijl de profeet de rol opat, smaakte die als honing. De woorden van de hemelse Vader zijn voor zijn gehoorzame kinderen zoet (vgl. Jer.15:16).⁵⁰

Daarna moest Ezechiël de boekrol laten verteren, en de boodschap van de Here in zijn lichaam laten opnemen. Zo was de profeet er klaar voor om met zijn woorden en daden de inhoud van de rol te vertellen aan het huisgezin van Israël.

4 Hij zei tegen mij: “Mensenzoon, ga! Kom naar het huis van Israël, en spreek tegen hen met mijn woorden,

5 want jij wordt niet gestuurd naar een volk met een onbegrijpelijke spraak en zware taal (of tong), (maar) jij wordt naar het huis van Israël gestuurd (vgl. Ps.114:1, Jes.33:19),

6 niet naar veel volken met een onbegrijpelijke spraak en zware taal, van wie jij hun woorden niet kunt horen (= kunt verstaan). Als Ik jou naar hen stuurde, zouden zij naar jou luisteren.”

Ezechiël kreeg van de Here de opdracht om de woorden van de boekrol over te brengen aan zijn volksgenoten. Hij moest niet zijn eigen woorden spreken, maar Gods woorden. Dat zijn geen woorden van menselijke wijsheid, maar woorden die door de Heilige Geest zijn geleerd (1Kor.2:13).

De profeet moest zijn boodschap niet brengen naar vreemde volken die hij niet kon verstaan. Als de Here hem daarheen zou sturen, dan zouden ze net als de inwoners van de stad Ninevé naar hem luisteren (Jona 3:6-9).

7 “Het huis van Israël zal naar jou niet willen luisteren, omdat zij naar Mij niet willen luisteren, want het hele huis van Israël heeft een hard (of sterk) voorhoofd en een stug hart.”

God waarschuwde Ezechiël vooraf. Terwijl de heidenen naar hem zouden luisteren, als hij naar hen toe zou gaan, zouden zijn volksgenoten niet naar hem luisteren. Toch moest de profeet naar de Joden gaan, en niet naar de heidenen. Het was nog steeds het volk dat de Here als zijn volk had uitgekozen.

8 “Zie, Ik heb jouw gezicht even hard gemaakt (of gegeven) als hun gezichten, en jouw voorhoofd is even hard als hun voorhoofden.”

9 “Ik heb jouw voorhoofd als diamant gemaakt (of gegeven), harder dan een rots. Wees niet bang voor hen, en wees niet neerslachtig voor hun gezichten, want zij zijn een opstandig huis.”

God zou zijn voorhoofd zo sterk maken als diamant. Met diamant kun je in staal schrijven, maar met staal kun je nog geen krasje maken in diamant. Harder dan een steenrots zou de Here zijn voorhoofd maken. God maakte zijn dienaar (psychisch) weerbaar, zodat hij niet bang hoefde te zijn voor hun boze blikken.⁵¹ Dit was allemaal nodig, want het volk Israël was een opstandig en hardnekkig volk.

10 Hij zei tegen mij: “Mensenzoon, neem al de woorden die Ik tegen jou spreken zal, in jouw hart (op). Luister (er goed naar) met jouw oren.”

⁵⁰ Dit motief wordt in het bijbelboek Openbaring herhaald (Op.10:9,10). Ook de apostel Johannes moest een boekrol opeten. Net als bij de profeet Ezechiël ging die rol over de oordelen van God. Die oordelen werden aangekondigd met de 7 donderslagen. In mond van de apostel was de rol zoet als honing, maar in zijn buik was het bitter. Gods woorden zijn een licht, een kracht voor ons behoud, maar een dodelijke reuk voor de ongelovigen (Rom.1:16, 2Kor.2:16).

⁵¹ Dit deed en doet God vaker om zijn dienaren te beschermen (Jes.50:7, Jer.1:18).

Alles wat God tegen Ezechiël zou zeggen, moest hij goed onthouden. Hij moest die woorden tot de kern van zijn bestaan, namelijk zijn hart, laten doordringen.

11 “Ga! Kom naar de ballingen, naar zonen van jouw volk. Spreek tegen hen, en zeg tegen hen: “Dit zegt de Heer Jahweh”, als zij luisteren, en als ze (het) nalaten.”

Ezechiël moest naar zijn volksgenoten in Babylonië gaan, en aan hen de slechte boodschap van God vertellen. Hij moest hun de harde waarheid zeggen, of ze het nu wel of niet wilden horen.

12 De Geest tilde mij op, en ik hoorde achter mij een geluid van een geweldig getril. Gezegd (of geprezen) is de heerlijkheid van Jahweh vanuit zijn woonplaats.

13 Ik hoorde ⁵² het geluid van de vleugels van de levende wezens, die elk een ander(e vleugel) raakten, het geluid van de wielen met hen, en het geluid van een geweldig getril.

Terwijl de Heilige Geest de profeet Ezechiël optilde, hoorde hij de vleugels van de cherubs die elkaar raakten, en het ratelen van de wielen. De cherubs loofden hun God.

14 De Geest tilde mij op, en Zij nam mij weg.⁵³ Ik ging weg, bitter door de woede van mijn geest (= door mijn woede). De hand van Jahweh was zwaar (of was sterk) op mij.

De Heilige Geest nam de profeet mee naar de ballingen. Terwijl Gods Geest Ezechiël meenam, was hij erg bitter gestemd en boos. De hand ofwel de macht van Jahweh drukte zwaar op de profeet (vgl. Ps.32:4). De Here stuurde zijn boze dienaar krachtig aan. Ezechiël was helemaal niet blij met zijn roeping als profeet. Net als Mozes en Jona sribbelde hij tegen (Ex.4:10-15, Jona 1:3). Hij moest zijn volksgenoten een slechte boodschap gaan brengen, terwijl hij van tevoren wist, dat ze niet naar hem zouden luisteren. Gods aansturing en opdracht ervoer hij als loodzwaar.

15 Ik kwam bij de ballingen (in) Tel-Abib, die aan het Kebarkanaal woonden (of zaten). Ik zat, waar zij woonden. Ik zat (of woonde) 7 dagen verbijsterd in hun midden.

Bij de Babyloniërs had Tel-Abib de klank van Til Aboebi. Dat betekende *Zondvloedheuvel*. Het was wel eens overstroomd door de Eufraat. De Joden namen de klank over als Tel-Abib. In het Hebreeuws betekende dat *Graan- of Korenheuvel*. Waarschijnlijk lag deze plaats in de buurt van Nippoer, ongeveer 80 kilometer ten zuidoosten van Babylon.

In verbijstering bleef Ezechiël daar 7 dagen. Hij was erg boos en verdrietig. Hij hield van zijn volk, en wilde het veel liever een mooie boodschap brengen. Hij echter moest van God slechte berichten brengen.

⁵² Het gedeelte *Ik hoorde* ontbreekt in de (Masoretische) Hebreeuwse tekst. Om logische redenen is dit vanuit de Septuagint aangevuld. Doordat in de Dode Zeerollen het bijbelboek Ezechiël beperkt is overgeleverd, ontbreekt daarin ook dit vers.

⁵³ In het Hebreeuws is de Heilige Geest vrouwelijk.

4. God stelt Ezechiël aan als wachter over zijn volk.

Hoofdstuk 3:16-21

16 Het gebeurde na verloop van 7 dagen. Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:

17 “Mensenzoon, Ik heb jou als een wachter aan het huis van Israël gegeven. Luister naar het woord vanuit mijn mond, en waarschuw hen namens Mij.”

18 “Wanneer Ik tegen de kwaadaardige zeg: “Jij zal zeker sterven, en jij waarschuwt hem niet, en spreekt niet om de kwaadaardige voor zijn kwaadaardige weg te waarschuwen om hem in het leven te houden, zal die kwaadaardige in zijn eigen ongerechtigheid sterven. Zijn bloed zal Ik jouw hand opeisen.”

19 “Als jij de kwaadaardige waarschuwt, en hij bekeert zich niet van zijn kwaadaardigheid en van zijn kwaadaardige weg, zal hij in zijn eigen ongerechtigheid sterven; en jij hebt jouw leven gered.”

20 “Wanneer een rechtvaardige zich afkeert van zijn gerechtigheid, en onrecht doet; en Ik leg een struikelblok voor hem, zal hij sterven. Omdat jij hem niet gewaarschuwd hebt, zal hij in zijn zonde sterven. Aan zijn rechtvaardigheid die hij gedaan heeft, zal niet meer worden gedacht. Zijn bloed zal Ik jouw hand opeisen.”

21 “Als jij de rechtvaardige waarschuwt, zodat de rechtvaardige niet zondigt, en hij zondigt niet, zal hij zeker leven, doordat hij is gewaarschuwd; en jij hebt jouw leven gered.”

Na 7 dagen sprak Jahweh de verbijsterde profeet opnieuw aan.

16 Het gebeurde na verloop van 7 dagen. Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

17 “Mensenzoon, Ik heb jou als een wachter aan het huis van Israël gegeven. Luister naar het woord vanuit mijn mond, en waarschuw hen voor (= namens) Mij.”

Een wachter stond vroeger vaak op een toren van een stad of een paleis om te waarschuwen voor een aanval van de vijand (vgl. 2Kon.9:17-20, Jes.21:6-9, Jer.6:17, Hab.2:1). Het was een verantwoordelijke taak. Als een wachter niet goed opleette, dan konden de mensen zich niet goed voorbereiden op de aanval. Nu kwam de straf van God als een aanval. De Here liet aan de wachter Ezechiël zien, dat er gevaarlijke straffen en oordelen van Hem in aantocht waren. Daarvoor moest hij zijn volksgenoten waarschuwen.

18 “Wanneer Ik tegen de kwaadaardige zeg: “Jij zal zeker sterven, en jij waarschuwt hem niet, en spreekt niet om de kwaadaardige voor zijn kwaadaardige weg te waarschuwen om hem in het leven te houden, zal die kwaadaardige in zijn (eigen) ongerechtigheid sterven. Zijn bloed zal Ik jouw hand opeisen.”

Wanneer God tegen een kwaadaardig mens zou zeggen, dat hij zou sterven, moest de wachter Ezechiël die kwaadaardige persoon waarschuwen. Als de profeet hem of haar niet zou waarschuwen, dan zou die persoon door zijn eigen schuld zeker sterven. De Here zou de wachter Ezechiël echter medeverantwoordelijk houden voor zijn of haar dood.

19 “Als jij de kwaadaardige waarschuwt, en hij bekeert zich niet van zijn kwaadaardigheid en van zijn kwaadaardige weg, zal hij in zijn (eigen) ongerechtigheid sterven; en jij hebt jouw ziel (= jouw leven) gered.”

Meer dan waarschuwen vroeg God niet van de profeet Ezechiël. Als de wachter de ongehoorzame mens wel zou waarschuwen, maar hij of zij zou zich niet bekeren, dan zou die onge-

hoorzame persoon in zijn zonden sterven. De wachter Ezechiël zou echter vrijuit gaan. Hij heeft dan zijn taak als wachter goed gedaan. Daarmee heeft de wachter zijn eigen leven gered.

20 “Wanneer een rechtvaardige zich afkeert van zijn gerechtigheid, en onrecht doet; en Ik geef (= Ik leg) een struikelblok voor hem, zal hij sterven. Omdat jij hem niet gewaarschuwd hebt, zal hij in zijn zonde sterven. Aan zijn rechtvaardigheid die hij gedaan heeft, zal niet meer worden gedacht. Zijn bloed zal Ik jouw hand opeisen.”

Wanneer een rechtvaardig persoon zich van God zou afkeren, en Hij voor hem of haar een struikelblok zou neerleggen, dan zou de afvallige in zijn of haar zonde sterven.⁵⁴ Met zijn of haar rechtvaardige daden van vroeger zou de Here geen rekening houden. Als de wachter Ezechiël hem of haar dan niet heeft gewaarschuwd, zou God ook hem voor het lot van de afvallige verantwoordelijk houden.

21 “Als jij de rechtvaardige waarschuwt, zodat de rechtvaardige niet zondigt, en hij zondigt niet, zal hij zeker leven, doordat hij is gewaarschuwd; en jij hebt jouw ziel (= jouw leven) gered.”

Wanneer de afvallige dankzij de waarschuwingen van de wachter zich zou bekeren, dan zou de zich zojuist bekeerde persoon blijven leven. De wachter heeft dan ook zijn eigen leven gered. Als iemand de Here blijft dienen tot hij of zij sterft, dan heeft hij of zij zelfs eeuwig leven (Joh.3:16,36^a,5:24, 6:47-58, vgl. Ezech.33:11-20)!

Kortom, iedere dienaar van God die een boodschap van de Here voor iemand anders krijgt, moet deze boodschap doorgeven.

⁵⁴ Een rechtvaardige kan tegen God kiezen. Als hij dit bewust en structureel doet, dan houdt hij het werk van de Heilige Geest tegen. Daarmee zondigt hij tegen de Heilige Geest (Mat.12:31,32, Luk.12:10). Hiervan is koning Saul (1033 – 1012) een heel duidelijk voorbeeld (1Sam.9-31).

5. De Geest van God geeft Ezechiël kracht.

Hoofdstuk 3:22-27

22 De hand van Jahweh was daar op mij, en Hij zei tegen mij: “Sta op! Vertrek naar het dal! Daar zal Ik met jou spreken.”

23 Ik stond op, en ik vertrok naar het dal. Zie, daar stond de heerlijkheid van Jahweh, zoals de heerlijkheid die ik aan het Kebarkanaal gezien had. Ik viel op mijn gezicht.

24 De Geest kwam in mij, en Zij liet mij op mijn voeten staan. Hij sprak tegen mij, en Hij zei tegen mij: “Kom! Sluit je op in jouw huis.”

25 “Jij mensenzoon, zie, zij zullen touwen over jou heen doen, en zij zullen jou daarmee binden. Jij kunt niet weggaan naar hun midden.”

26 “Jouw tong zal Ik aan jouw verhemelte laten kleven. Jij zal stom zijn, en jij zal voor hen niet een vermanende man zijn, want zij zijn een opstandig huis.”

27 “Wanneer Ik met jou zal spreken, zal Ik jouw mond open doen. Jij zal tegen hen zeggen: “Dit zegt de Heer Jahweh.” Wie wil luisteren, laat hem luisteren. Wie het wil nalaten, laat hem het nalaten, want zij zijn een opstandig huis.”

Na de ernstige waarschuwing van de Here voor de profeet Ezechiël, dat hij zijn werk trouw moest doen alleen al om zijn eigen (eeuwige) leven te redden, stuurde de hemelse Vader door zijn hand (= zijn macht) zijn dienaar opnieuw aan. Ezechiël ervoer die hand van God minder drukkend dan een week daarvoor (vgl. v.14).

22 De hand van Jahweh was daar op mij, en Hij zei tegen mij: “Sta op! Vertrek naar het dal (of de vallei)! Daar zal Ik met jou spreken.”

De profeet moest opstaan, en naar het dal gaan. Waarschijnlijk lag dit dal in de buurt van Tel-Abib.

23 Ik stond op, en ik vertrok naar het dal. Zie, daar stond de heerlijkheid van Jahweh, zoals de heerlijkheid die ik aan het Kebarkanaal gezien had. Ik viel op mijn gezicht.

Gehoorzaam deed Ezechiël, wat de Here hem had opgedragen. Hij stond op, en ging naar het dal. Daar zag hij opnieuw de cherubs die de troon van God droegen.

24 De Geest kwam in mij, en Zij (= de Geest) liet mij op mijn voeten staan. Hij (= Jahweh) sprak tegen mij,⁵⁵ en Hij zei tegen mij: “Kom! Sluit je op in [het midden van] jouw huis.”

De Heilige Geest voer weer in de profeet om hem kracht te geven. Daardoor kon Ezechiël weer opstaan.

De profeet moest naar zijn huis gaan, en zichzelf daar opsluiten. Het huis ging niet letterlijk op slot, want er konden wel mensen bij hem op bezoek komen (v.27, Ezech.4:12). Het blijkt uit het verband, dat het een geestelijke binding voor de profeet is door het gebod van God.

25 “Jij mensenzoon, zie, zij zullen touwen over jou (heen) geven (= doen), en zij zullen jou daarmee binden. Jij kunt (of zal) niet weggaan in (= naar) hun midden.”

De Here had voor de profeet touwen klaargemaakt. Daarmee bond Hij zijn dienaar vast.⁵⁶ Hij bond Ezechiël door zijn woord met (onzichtbare) touwen. Daardoor kon de profeet niet naar

⁵⁵ Jahweh is in het Hebreeuws mannelijk, en de Heilige Geest vrouwelijk.

⁵⁶ Sommigen zeggen, dat de ballingen Ezechiël vastbonden. Van een dergelijke vijandigheid van de ballingen

zijn volksgenoten gaan, maar zij konden blijkbaar wel bij hem komen, want af en toe kon hij wel met hen spreken. Wie het profetische woord van God wilde horen, moest naar het huis van de profeet gaan om hem daar op te zoeken.

26 “Jouw tong zal Ik aan jouw verhemelte laten kleven. Jij zal stom zijn, en jij zal voor hen niet een vermanende man zijn, want zij zijn een opstandig huis.”

Zoals de Here zijn dienaar vastbond door zijn woord, zo maakte Hij hem ook stom, zodat hij niet meer kon spreken. Zijn tong kleefde aan zijn verhemelte. Uit zichzelf kon de wachter Ezechiël zijn volksgenoten niet waarschuwen. God deed dat, omdat het volk Israël erg opstandig was.

27 “Wanneer Ik met jou zal spreken, zal Ik jouw mond open doen. Jij zal tegen hen zeggen: “Dit zegt de Heer Jahweh.” Wie wil luisteren, laat hem luisteren. Wie (het) wil nalaten, laat hem (het) nalaten, want zij zijn een opstandig huis.”

De stomheid was steeds tijdelijk. Als God naar Ezechiël kwam met een boodschap voor zijn volksgenoten, dan kon hij weer een poosje spreken. In opdracht van de Here kon hij Gods boodschap aan het volk Israël doorgeven. De mensen die er naar zouden willen luisteren, moesten dat vooral doen. Wie dat niet zou willen, moest het dan maar niet doen. De Here dringt zich nooit op. Zeker niet bij een opstandig volk. Hij laat aan de mensen de vrije keus.

De tijdelijke stomheid van Ezechiël duurde 7½ jaar. Toen een vluchteling aan de profeet vertelde, dat de stad Jeruzalem was gevallen, verbrak God deze stomheid van de wachter van de Joodse ballingen (Ezech.24:1,27, 33:21,22).

tegenover de profeet is niets bekend. Ook moet de profeet in de komende hoofdstukken allerlei dingen doen, terwijl hij wel gebonden op zijn linker- en rechterzij moest gaan liggen. Hij moest een tekening maken, hij moest profeteren, en hij moest eten. Op die momenten maakte God de banden van zijn woord ongedaan, zodat Ezechiël af en toe kon handelen en spreken.

2. Gods waarschuwende profetieën voor Juda en Jeruzalem.

1. Het beleg rond Jeruzalem en de ballingschap uitgebeeld.

Hoofdstuk 4

1 “Jij, mensenzoon, neem voor je een tegel. Leg die voor je, en teken daarop de stad Jeruzalem.”

2 “Maak tegen haar een belegering! Bouw een schans tegen haar, en werp een wal tegen haar op. Geef legerkampen tegen haar, en zet tegen haar stormrammen rondom.”

3 “Jij, neem voor je een ijzeren bakplaat, en zet die als een ijzeren muur tussen jou en de stad! Richt jouw gezicht naar haar, en zij wordt belegerd! Beleger haar! Het zal voor het huis van Israël een teken zijn!”

7 “Jij moet jouw gezicht naar de belegering van Jeruzalem richten. Jij arm moet bloot zijn. Jij moet tegen haar profeteren.”

8 “Zie, Ik zal touwen over jou heen doen. Jij zal je niet van jouw ene zij op jouw andere zij keren, totdat jij de dagen van jouw belegering ten einde hebt gebracht.”

4 “Jij, ga op jouw linkerzij liggen! Leg daarop de ongerechtigheden van het huis van Israël overeenkomstig het getal van de 100 en 40 dagen gedurende welke jij daarop zal liggen! Jij moet hun ongerechtigheden dragen.”

5 “Ik heb aan jou hun ongerechtigheid gegeven voor het getal van dagen: 100 en 90 dagen. Jij moet de ongerechtigheden van het huis van Israël dragen.”

6 “Jij moet dit ten einde brengen, en dan moet jij op jouw rechterzij gaan liggen. Jij moet 50 dagen de ongerechtigheden van het huis van Juda dragen. Ik heb aan jou een dag voor een jaar gegeven.”

9 “Jij, neem tarwe, gerst, bonen, linzen, gierst en spelt! Doe ze in een pot, en maak er brood van voor jezelf! Het getal van de dagen dat jij op jouw zij ligt, 100 en 90 dagen, zal jij het eten.”

10 “Jouw eten dat jij moet eten, zal in gewicht 20 sikkels per dag zijn. Van tijd tot tijd moet jij het eten.”

11 “Een afgemeten hoeveelheid water moet jij drinken: $\frac{1}{6}$ deel van een hin. Van tijd tot tijd moet jij drinken.”

12 “Als een gerstekoek moet jij het eten. Jij moet het voor hun ogen bakken op drollen van een mens.”

13 Jahweh zei: “Zo zullen de zonen van Israël hun brood onrein eten onder de heidenvolken, waarheen Ik hen zal verstoten.

14 Ik zei: “Ach, Heer Jahweh! Zie, ik ben nooit verontreinigd geweest. Vanaf mijn jeugd tot nu toe heb ik geen aas en wat verscheurd is, gegeten. Geen afschuwelijk vlees is in mijn mond gekomen.”

15 Hij zei tegen mij: “Zie, Ik geef jou rundermest in plaats van drollen van een mens. Maak daarop jouw brood.”

16 Hij zei tegen mij: “Mensenzoon, zie, Ik breek de staf van brood in Jeruzalem. Zij zul-

len een afgewogen hoeveelheid brood met verdriet eten. Zij zullen een afgemeten hoeveelheid water met verbijstering drinken,

17 zodat zij aan brood en water gebrek hebben. Zij zullen met elkaar verbijsterd zijn, en in hun ongerechtigheid wegwijnen.”

Binnen de eerste 8 verzen van dit hoofdstuk blijkt, dat de tekst is verminkt. Bij het overschrijven van de oorspronkelijke tekst zijn fouten gemaakt. Dit blijkt uit het volgende:

- In de eerste 3 verzen wordt er gesproken over het belegerde Jeruzalem. Ezechiël moest net als de Here zijn gezicht verbergen. Bij deze symbolische handeling beeldde hij God uit. Bij de verzen 4 tot en met 6 moest Ezechiël de zonde van het volk dragen. Hiermee vertegenwoordigde hij het volk Israël. Het 7^e en 8^e vers gaan plotseling weer over de belegering van Jeruzalem, waarbij de profeet God uitbeeldde, en het 9^e vers begint over de toekomstige voedsel- en waterschaarste van het volk. Het 7^e en 8^e vers moeten dus voor het 4^e vers hebben gestaan. Die volgorde zullen we dus aanhouden.⁵⁷
- In de verzen 4 tot en met 6 moesten de zonden van het volk worden gedragen. Zowel het Tienstammenrijk Israël, als het Tweestammenrijk Juda gingen daarvoor in ballingschap. Bij Israël worden daar 390 jaren voor genoemd, terwijl voor Juda slechts 40 jaren worden gereserveerd.⁵⁸ Het getal voor het Tienstammenrijk Israël is veel te groot. Het heeft maar 210 jaren bestaan, en het ging ongeveer 190 jaren in ballingschap.
- Het verschil tussen Juda met slechts 40 jaren ballingschap en Israël met 390 jaren ballingschap is eveneens veel te groot.
- De jaren van ballingschap kloppen niet. Juda ging ongeveer 50 jaren in ballingschap en Israël ongeveer 190 jaren.
- De laatste 50 jaren waren zowel Juda als Israël in ballingschap. Daarvan blijkt uit de Hebreeuwse tekst niets.
- In het 9^e vers wordt gesuggereerd, dat Ezechiël in het totaal 390 dagen op een zij lag, terwijl hij volgens de Hebreeuwse tekst (390 + 40 =) 430 dagen op een zij lag.
- In de Septuagint worden heel andere getallen hiervoor genoemd. Bij het Tienstammenrijk wordt niet gesproken over 390 jaren, maar over 150 jaren. In het geval van het Tweestammenrijk Juda blijft het bij 40 jaren.⁵⁹
- In het 9^e vers van de Septuagint wordt aangegeven, dat Ezechiël in het totaal 190 dagen op een zij ligt, wat overeenkomt met 150 dagen voor het Tienstammenrijk Israël en 40 dagen voor het Tweestammenrijk Juda (en het Tienstammenrijk Israël samen).
- Het ligt meer voor de hand, dat iemand het moet volhouden om 150 dagen op zijn linkerzij te liggen, dan dat iemand 390 dagen op zijn linkerzij ligt.

We zullen dus extra tekstkritisch moeten kijken. Met behulp van andere bijbelse bronnen zoals de Septuagint en de Dode Zeerollen zullen we proberen de inhoud van de oorspronkelijke tekst te achterhalen. Zoals gezegd, plaatsen we het 7^e en 8^e vers voor het 4^e vers.

Na de aanstelling van Ezechiël als profeet begon hij in dit hoofdstuk met zijn profetisch werk.

⁵⁷ In de fragmentarische tekst van de Dode Zeerollen ontbreken het 7^e en 8^e vers.

⁵⁸ Elke dag die Ezechiël op een zij moest liggen, telde voor een jaar (Ezech.4:6).

⁵⁹ De Dode Zeerollen kunnen hier geen uitsluitsel geven, omdat de getallen in de fragmentarische teksten ontbreken.

Hij deed dat niet in de eerste plaats met woorden, maar evenals sommige andere profeten met daden (vgl. Jes.20:2, Jer.13:1-7, 27:2, Hand.21:11).

Bij de ballingen en de Joden in Kanaän leefde de verwachting, dat de stad Jeruzalem niet door koning Nebukadnezar II (604 – 562) zou worden veroverd. De Here zou Jeruzalem redden, zoals Hij dat deed in de dagen van koning Hizkia (727 – 697), toen de Assyrische koning Sanherib (705 – 681) de stad bedreigde (2Kon.18:13-19:36). Jeruzalem was door haar ligging en haar machtige God onoverwinnelijk. De tempel kon niet vergaan. De meeste Joden dachten, dat de ballingen al gauw zouden terugkeren naar hun land. Deze gedachten werden door de valse profeten ondersteund en gevoed. Om het volk deze valse hoop te ontnemen kreeg de profeet Ezechiël de opdracht om 4 tekens te laten zien (Ezech.4 en 5). Met deze 4 voorstellingen moest de profeet aan het volk de echte toekomst van de stad Jeruzalem en het Joodse volk duidelijk maken.

1 “Jij, mensenzoon, neem voor je een tegel. Leg die voor je [gezicht], en teken daarop de stad Jeruzalem.”

Bij de 1^e voorstelling moest Ezechiël een tegel pakken. Daarmee werd een kleitablet bedoeld. Bij opgravingen zijn veel van deze kleitabletten gevonden. Ze zijn ongeveer 30 bij 35 centimeter. In de nog zachte klei moest de profeet de stad Jeruzalem tekenen.

2 “Geef (= Maak) tegen haar (= Jeruzalem) ⁶⁰ een belegering! Bouw een schans tegen haar, en werp een wal tegen haar op. Geef legerkampen tegen haar, en zet tegen haar stormrammen rondom.”

De profeet moest niet alleen het gewone Jeruzalem tekenen, maar het belegerde Jeruzalem. Rondom de hoofdstad moest een belegeringswal worden gemaakt. Een belegeringswal zou door de vijanden worden gemaakt om hun eigen legers te beschermen tegen een uitval van de stad, en om de inwoners daarvan in te sluiten (vgl. 2Sam.20:15, 2Kon.19:32, 25:1, Jes.37:33).

Ook moesten er legerkampen en stormrammen worden bijgetekend. De stormrammen waren bedoeld om gaten of bressen in de muren te rammen. Ze waren gemaakt van hardhouten boomstammen. Aan het uiteinde zat een ijzeren kop. Een stormram werd aan een ketting gehangen, en door soldaten met kracht tegen een muur geslingerd.⁶¹

Er was in die tijd maar één koning op aarde, die in staat was om Jeruzalem succesvol te belegeren. Dat was Nebukadnezar II (604 – 562), de koning van Babel. De betekenis van de tekening op het kleitablet was dus voor iedereen duidelijk.

3 “Jij, neem voor je een ijzeren bakplaat, en geef (= zet) die (als) een ijzeren muur tussen jou en [tussen] de stad! Richt jouw gezicht naar haar, en zij wordt belegerd! Beleger haar! Het zal voor het huis van Israël een teken zijn!”

Daarna moest Ezechiël een ijzeren bakplaat tussen hem en de getekende belegerde stad in zetten. De bakplaat moest rechtop staan. De profeet stelde hierbij God voor. De bakplaat stond als een muur tussen de Here en het belegerde Jeruzalem. Hij verborg zich voor de ellende van de stad. De zonden brachten scheiding tussen God en zijn volk (Jes.59:2, Kla.3:44).

Vervolgens moest Ezechiël zijn ogen strak op Jeruzalem richten, zodat die stad belegerd werd. Sterker nog, God zou zelf de hoofdstad belegeren. Dit zou een teken voor de Israëlieten moeten zijn.

7 “Jij moet (of zal) jouw gezicht naar de belegering van Jeruzalem richten. Jouw arm moet bloot zijn. Jij moet tegen haar profeteren.”

⁶⁰ In de Hebreeuwse taal zijn steden vrouwelijk.

⁶¹ Flavius J., Joodse Oorlog, deel 3, hoofdstuk 7:19.

Als we onze mouwen opstropen, dan komen we in actie. Een ontblote arm is dus klaar voor de handeling (vgl. Jes.52:10). God was boos op de stad, en streed met een actieve arm tegen Jeruzalem. De belegeraars zouden zijn werktuigen zijn om tegen de hoofdstad te strijden (vgl. Jes.10:5).

8 “Zie, Ik zal touwen over jou heen geven (= doen). Jij zal je niet van jouw (ene) zij op jouw (andere) zij keren, totdat jij de dagen van jouw belegering ten einde hebt gebracht.”

God zou door zijn woord de profeet met banden binden (vgl. Ezech.3:25), zodat hij zich niet kon omdraaien, totdat de dagen van zijn uitbeelding van de belegering van Jeruzalem voorbij waren.

Hoelang Ezechiël in opdracht van God de belegering van Jeruzalem heeft uitgebeeld, is niet bekend. Wel weten we, de Here bepaalde, hoelang het duurde. De profeet werd door Hem met touwen gebonden, en God maakte ook de touwen weer los. Zolang Ezechiël was vastgebonden, kon hij zich niet omdraaien, en moest hij dus naar de stad blijven kijken.

Na het 1^e teken volgde het 2^e. In de onderstaande 3 verzen staat de inhoudelijke weergave van de Hebreeuwse tekst:

4 “Jij, ga op jouw linkerzij liggen. Leg daarop de ongerechtigheid van het huis van Israël! Het getal van de dagen dat jij erop zal liggen, moet (of zal) jij hun ongerechtigheid dragen.”

5 “Ikzelf heb aan jou de jaren van hun ongerechtigheid gegeven voor het getal van dagen: 300 en 90 dagen. Jij moet de ongerechtigheid van het huis van Israël dragen.”

6 “Heb jij dit ten einde gebracht, (dan) moet jij vervolgens op jouw rechterzij gaan liggen. Jij moet 40 dagen de ongerechtigheid van het huis van Juda dragen. Ik heb aan jou een dag voor elk jaar gegeven.”

Ezechiël moest volgens de Hebreeuwse tekst 390 dagen op zijn linkerzij gaan liggen om zo de zonde van het huisgezin van Israël te dragen.⁶²

De uitdrukking *de ongerechtigheid of ongerechtigheden dragen* betekent hier de straf uitbeelden voor de zonden (vgl. Ex.28:38, Lev.5:1,17, 16:22, Jes.53:11, Klaagl.5:7). Elke dag, die de profeet Ezechiël op zijn linker- of rechterzij moest doorbrengen, gold voor een jaar lang de straffen uitbeelden van het volk (v.6, vgl. Num.14:34). Hij vertegenwoordigde daarbij eerst het volk van het Tienstammenrijk Israël, dat in ballingschap voor de zonden moest boeten. Daarna symboliseerde de profeet het Tweestammenrijk Juda, dat ook in ballingschap voor de zonden moest lijden. Omdat de ballingschap van Juda samenviel met die van het Tienstammenrijk, vertegenwoordigde Ezechiël voor die periode alle 12 stammen van Israël, die samen in ballingschap voor hun zonden moesten boeten.

We hebben al geconstateerd, dat deze tekst gebrekkig is. Om dichterbij de oorspronkelijke tekst te komen, gebruiken we voor deze verzen de tekst van de Septuagint:

4 “Jij moet (of zal) op jouw linkerzij gaan liggen. Leg daarop de ongerechtigheden van het huis van Israël, overeenkomstig het getal van de 100 en 50 dagen (gedurende) welke jij daarop zal liggen! Jij moet hun ongerechtigheden dragen.”

5 “Ik heb aan jou hun ongerechtigheden gegeven voor het getal van dagen: 100 en 90 dagen. Jij moet de ongerechtigheden van het huis van Israël dragen.”

⁶² Dit was geen plaatsvervangend lijden. De profeet Ezechiël stelde hierbij de Israëlieten voor, die zouden gaan lijden. Hij leed niet in plaats van de Israëlieten.

6 “Jij moet (of zal) dit ten einde brengen, en (dan) moet jij op jouw rechterzij gaan liggen. Jij moet 40 dagen de ongerechtigheden van het huis van Juda dragen. Ik heb aan jou een dag voor een jaar gegeven.”

Hier staat dus, dat de profeet gedurende 150 dagen op zijn linkerzij moest liggen om de straf van het Tienstammenrijk uit te beelden. Daarna moest hij 40 dagen op zijn rechterzij liggen voor het Tweestammenrijk Juda. In het 5^e en 9^e vers moest Ezechiël gedurende 190 dagen op een zij liggen. Volgens de tekst van de Septuagint lag de profeet de laatste 40 dagen dus voor zowel het Tweestammenrijk Juda als het Tienstammenrijk Israël op zijn rechterzij. Hij lag de laatste periode voor alle 12 stammen van Israël op zijn rechterzij.

Hoewel de tekst van de Septuagint in dit geval veel beter is, dan de Hebreeuwse tekst, is ook dit gedeelte niet helemaal juist. Het 7^e en 8^e vers staan nog steeds op de verkeerde plaats, en de getallen 40 en 50 zijn verwisseld. In plaats van 100 en 50 zou er 100 en 40 moeten staan, en in plaats van 40 zou er 50 moeten staan.

Het Tienstammenrijk Israël ging eerst ongeveer 140 jaren in ballingschap. Daarna ging het Tweestammenrijk Juda ongeveer 50 jaren in ballingschap. De gezamenlijke ballingschap van Israël en Juda duurde ongeveer 50 jaren. De totale ballingschap van het Tienstammenrijk Israël was dus ongeveer 190 jaren.

De weergave die inhoudelijk hoogstwaarschijnlijk dichter bij de oorspronkelijke tekst is, staat hieronder weergegeven. Ter vergelijking staan de huidige Hebreeuwse tekst en de Griekse tekst van de Septuagint in het Nederlands erboven.

Inhoud huidige Hebreeuwse tekst:

4 “Jij, ga op jouw linkerzij liggen! Leg daarop de ongerechtigheid van het huis van Israel! Het getal van de dagen dat jij erop zal liggen, moet (of zal) jij hun ongerechtigheid dragen.”

Inhoud Griekse tekst van de Septuagint:

4 “Jij moet (of zal) op jouw linkerzij gaan liggen. Leg daarop de ongerechtigheden van het huis van Israël, overeenkomstig het getal van de 100 en 50 dagen (gedurende) welke jij daarop zal liggen! Jij moet hun ongerechtigheden dragen.”

Gecorrigeerde tekst:

4 “Jij, ga op jouw linkerzij liggen! Leg daarop de ongerechtigheden van het huis van Israël overeenkomstig het getal van de 100 en 40 dagen (gedurende) welke jij daarop zal liggen! Jij moet hun ongerechtigheden dragen.”

Inhoud huidige Hebreeuwse tekst:

5 “Ik, Ik heb aan jou de jaren van hun ongerechtigheid gegeven voor het getal van dagen: 300 en 90 dagen. Jij moet de ongerechtigheid van het huis van Israël dragen.”

Inhoud Griekse tekst van de Septuagint:

5 “Ik heb aan jou hun ongerechtigheden gegeven voor het getal van dagen: 100 en 90 dagen. Jij moet de ongerechtigheden van het huis van Israël dragen.”

Gecorrigeerde tekst:

5 “Ik heb aan jou hun ongerechtigheid gegeven voor het getal van dagen: 100 en 90 dagen. Jij moet de ongerechtigheden van het huis van Israël dragen.”

Inhoud huidige Hebreeuwse tekst:

6 “Heb jij dit ten einde gebracht, (dan) moet jij vervolgens op jouw rechterzij gaan liggen. Jij moet 40 dagen de ongerechtigheid van het huis van Juda dragen. Ik heb aan jou een dag voor elk jaar gegeven.”

Inhoud Griekse tekst van de Septuagint:

6 “Jij moet (of zal) dit ten einde brengen, en (dan) moet jij op jouw rechterzij gaan liggen. Jij moet 40 dagen de ongerechtigheden van het huis van Juda dragen. Ik heb aan jou een dag voor een jaar gegeven.”

Gecorrigeerde tekst:

6 “Jij moet (of zal) dit ten einde brengen, en (dan) moet jij op jouw rechterzij gaan liggen. Jij moet 50 dagen de ongerechtigheden van het huis van Juda dragen. Ik heb aan jou een dag voor een jaar gegeven.”

In 732/731 voor Christus veroverde de Assyrische koning Tiglatpileser III (745 – 727) het Oostjordanland en het noorden van het Tienstammenrijk. De stammen Manasse, Gad, Ruben, Naftali en hoogstwaarschijnlijk ook Zebulon werden als ballingen naar Assyrië gedeporteerd (2Kon.15:29, 16:1,7-9, 1Kron.5:26). Daarna onderwierp de Assyrische koning Salmanassar V (727 – 722) de koning van het Tienstammenrijk (2Kon.17:3). Hosea (731 – 722) werd een vazalkoning van Assyrië. Enkele jaren later kwam hij in opstand. In 725/724 trokken de legers van de Assyrische koning het Tienstammenrijk door. Ze namen mensen gevangen, en deporteerden ze naar Assur. Na een belegering van 3 jaren veroverde de koning in 722 de hoofdstad Samaria. De rest van het Tienstammenrijk werd toen naar Assyrië gedeporteerd (2Kon.17:5,6).

In 537 voor Christus kwam er voor Tienstammenrijk Israël (en het Tweestammenrijk Juda) een einde aan de ballingschap. Het Tienstammenrijk is dus ongeveer 190 jaren in ballingschap geweest.⁶³

Ook de 50 jaren ballingschap van het Tweestammenrijk kloppen. In 586 voor Christus werd de stad Jeruzalem door Nebukadnezar II (604 – 562) veroverd. In hetzelfde jaar werd het grootse deel van de Judeeërs naar Babel gedeporteerd. Het Tweestammenrijk Juda is dus ongeveer 50 jaren in ballingschap geweest.⁶⁴

Ook bij het 2^e teken was de boodschap voor de Joodse ballingen duidelijk. Ze zouden niet terugkeren naar Jeruzalem (Jer.29). Integendeel. Zoals het overgrote deel van het Tienstammenrijk door Assyrië was weggevoerd, zo zou ook het Tweestammenrijk in ballingschap gaan.

9 “Jij, neem tarwe, gerst, bonen, linzen, gierst en spelt! Geef (= Doe) ze in een pot, en maak er brood van voor jezelf! Het getal van de dagen dat jij op jouw zij ligt, 100 en 90 dagen,⁶⁵ zal (of moet) jij het eten.”

De 190 dagen dat de profeet op een zij moest liggen, werden onderbroken door de meest noodzakelijke handelingen. Ezechiël moest tarwe, gerst, bonen, linzen, gierst en spelt nemen. Deze 6 soorten zaden moest hij malen en mengen.⁶⁶ Van dat mengsel moest hij een brood bakken. Dat brood moest de profeet gedurende de 190 dagen eten. Dit was het 3^e teken.

⁶³ 537 + 190 = 727 voor Christus. Dat ligt tussen de jaren 732 en 722. In 724 was het overgrote deel van het volk Israël al gevangen genomen, en naar Assyrië gedeporteerd.

⁶⁴ De ballingschap van het Tweestammenrijk duurde vanaf 586 tot en met 537 voor Christus. In 537 lukte het de Joden (en Israëlieten) die terug wilden keren, om naar het heilige land te gaan. Voor het Tweestammenrijk heeft de ballingschap (586 – 537 =) 49 jaren geduurd. Dat is dus ongeveer 50 jaren.

⁶⁵ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst gaat het hier (hoogstwaarschijnlijk ten onrechte) over 300 en 90 dagen. Zie de eerdere uitleg over de verzen 4-6.

⁶⁶ Voor een Jood was een vermenging meestal een teken van onreinheid. Een akker mocht niet met verschillende zaad worden bezaaid. Kleren mochten niet van verschillende stoffen zijn gemaakt. Een rund en een ezel mochten niet samen voor de ploeg lopen, en 2 verschillende diersoorten mochten de Joden niet laten paren (Lev.19:19, Deut.22:9-11).

Dat de profeet gerst en bonen door het brood moest bakken, is een teken van voedselschaarste en hongersnood. Bonen werden anders nooit in brood verwerkt, en gerst werd hoofdzakelijk als voer voor het vee gebruikt.

10 “Jouw eten dat jij moet eten, zal in gewicht 20 sikkels per dag zijn. Van tijd tot tijd moet jij het eten.”

Van het brood mocht de profeet op vaste tijden maar 20 sikkels per dag eten. Een sikkel is ongeveer 11½ gram. Twintig sikkels komt dus neer op ongeveer 230 gram. Ruim 2 ons per dag. Dit is te veel om te sterven, en te weinig om van te leven. Op vaste tijden gespreid over de hele dag moest Ezechiël dit eten. Mede daardoor zou de profeet gedurende de hele dag niet het gevoel krijgen, dat hij verzadigd was. Dit 3^e teken betekende dus een komende hongersnood voor de inwoners van Jeruzalem.⁶⁷

11 “Met een maat (= Een afgemeten hoeveelheid) water moet jij drinken: 1/6 (deel) van een hin. Van tijd tot tijd moet jij drinken.”

Wat voor het eten gold, dat gold ook voor het drinken. Op vaste tijden gespreid over de hele dag mocht Ezechiël maar 1/6 hin water drinken. Een hin was in de tijd van het Oude Testament ongeveer 3,66 liter.⁶⁸ Een 1/6 deel van een hin was dus ongeveer 0,61 liter, ofwel ruim ½ liter. In een warm land zoals Israël is dat heel weinig. Doordat de profeet het water op vaste tijden gespreid over de dag moest drinken, bleef hij in die periode altijd een dorstig gevoel houden.

12 “(Als) een gerstekoek moet jij het eten. Jij moet het voor hun ogen bakken op drollen van een mens.”

Als een *gerstekoek* moest Ezechiël het broodmengsel bakken. Hoe een gerstekoek gebakken werd, is niet bekend. In tijden van schaarste werd bewerkt gerst vooral door de arme mensen gegeten (vgl. Richt.7:13, 2Kon.4:42).

Voor de ogen van de aanwezige Joden of voorbijgangers moest de profeet dat brood bakken *op drollen van mensen*. De uitwerpselen van mensen waren voor een Jood onrein. Het was misschien wel het smerigste, wat hij zich kon voorstellen (Lev.5:3, 7:21, Deut.23:13). De rook van het vuur van mensendrollen zou het brood verontreinigen.

Het bakken van het onreine brood mocht niet in het geheim gebeuren. Ten aanschouwen van iedere aanwezige in het huis van de profeet moest het onreine brood elke keer worden gebakken. Iedere balling die dat wilde, kon het met zijn eigen ogen zien.

Zo zouden de Joden niet alleen in de belegerde stad Jeruzalem, maar ook in ballingschap *verontreinigd voedsel moeten eten*, omdat er geen ander eten zou zijn. In het onreine land zouden ze *tussen onreine heidenen* hun onreine treurbrood moeten eten (Am.9:3,4).

13 Jahweh zei: “Zo zullen de zonen van Israël hun brood onrein eten onder de (heiden)volken, [(waarheen Ik hen zal verstoten.)]”⁶⁹

Met *Jahweh* wordt God de Vader bedoeld (Zach.14:7, vgl. Mat.24:36, Mark.13:32, Ps.110:1). Geen mens kan Hem (volledig) zien, want dan zou hij of zij sterven (Ex.33:18-23). De heerlijkheid van Jahweh is daarvoor veel te groot.⁷⁰

⁶⁷ Dit was al door de profeet Mozes aangekondigd, als het volk niet naar God zou luisteren. Ze zouden eten, maar niet verzadigd worden (Lev.26:26).

⁶⁸ De hin die in de tijd het Oude Testament werd gebruikt, moet niet verward worden met de hin die gangbaar was in de periode van het Nieuwe Testament. In het eerste geval was een hin ongeveer 3,66 liter, in het tweede geval bevatte een hin ongeveer 6,6 liter

⁶⁹ Het gedeelte *waarheen Ik hen zal verstoten* staat niet de Septuagint, en is waarschijnlijk een toevoeging. Dit vers is in de Dode Zeerollen verloren gegaan.

Onrein voedsel was het ergste, dat een Jood kon meemaken. Die onreinheid werd dan ook tot de hoogste graad opgevoerd, doordat hij het brood moest bakken boven mensendrollen. Bij de priester(zoon) die zich altijd trouw aan de reinigingswetten van Mozes had gehouden, druiste dit tegen al zijn principes in. Zodra de profeet hoorde, dat hij zijn brood moest bakken op mensendrollen, begon hij te sputteren en te klagen (vgl. Hand.10:14).

14 Ik zei: “Ach, Heer Jahweh! Zie, mijn ziel is (= ik ben) nooit verontreinigd geweest. Vanaf mijn jeugd [en] tot nu toe heb ik geen aas en wat verscheurd is, gegeten. Geen afschuwelijk vlees is in mijn mond gekomen.”

Ezechiël sprak God eerbiedig aan met *Heer Jahweh*. Daarmee erkende hij zijn God als zijn heer en meester, maar hij deed ook een beroep op de onveranderlijke *Ik ben, die ik ben*. De trouwe verbondsgod die de reinigingswetten had vastgesteld, zou hem toch niet tot grove onreinheid dwingen? Van jongst af aan had Ezechiël zich gehoorzaam aan deze wetten gehouden. Hij had geen aas of een verscheurd dier gegeten (Ex.22:31, Lev.5:2, 17:15,16, 22:8). Geen verkeerd vlees was ooit in zijn mond gekomen (Lev.7:18,19, 19:7,8).

15 Hij zei tegen mij: “Zie, Ik geef jou rundermest in plaats van drollen van een mens. Maak daarop jouw brood.”

De hemelse Vader luisterde naar zijn kind Ezechiël, en stond hem toe om in plaats van menselijke drollen de mest van een rund te gebruiken. Hoewel het weerzinwekkende bleef, werd het wel verminderd. De ballingen die hebben gezien, hoe een priester zijn brood van gemengde granen bakte op een vuurtje van koeienmest, zullen wel vol afgrijzen hebben toegekeken. Hoe kon hij zo iets onheiligs doen!

16 Hij zei tegen mij: “Mensenzoon, zie, Ik breek de staf van brood in Jeruzalem. Zij zullen met een gewicht (= zullen een afgewogen hoeveelheid) brood met verdriet eten. Zij zullen met een maat (= zullen een afgemeten hoeveelheid) water met verbijstering drinken,

17 zodat zij aan brood en water gebrek hebben. Zij zullen met elkaar verbijsterd zijn, en in hun ongerechtigheid wegwijnen.”

God zei, dat de inwoners van Jeruzalem honger en dorst zouden lijden. Verbijsterd zouden ze elkaar aankijken, en in hun zonden zouden ze wegwijnen.

Deze profetie is nog tijdens het leven van Ezechiël in vervulling gegaan. De soldaten van koning Nebukadnezar II (604 – 562) van Babel vielen Jeruzalem aan. In de hoofdstad werd honger geleden (2Kon.25:3, Jer.37:21, Kla.1:11,19). Na een langdurig beleg werd Jeruzalem in 586 ingenomen. Er werden in die tijd veel Joden naar Babel gedeporteerd (2Kon.25:1-17, 2Kron.36:11-21, Jer.52:4-7).

⁷⁰ De Here Jezus wordt echter nergens in de Bijbel met Jahweh aangeduid. Hij kan wél door mensen worden gezien. Voor zijn komst als een sterfelijk mens op deze wereld, vertoonde de Zoon van God zich aan sommige mensen als dé Knecht of Engel van de Here ofwel dé Knecht van Jahweh. Bij de beschrijvingen van zijn verschijningen in het Oude Testament blijkt dat uit het tekstverband (Gen.16:10-13, 22:11,12, 31:11-13, Ex.3:2, Num.22:22-35, Joz.5:13-15, Richt.6:11-23, 13:3-22, Zach.1:8-12).

2. Heel veel inwoners van Jeruzalem zullen worden gedood.

Hoofdstuk 5

1 “Jij, mensenzoon, neem voor jezelf een scherp zwaard, een scheermes van een kapper! Neem het voor jezelf! Laat het over jouw hoofd en over jouw baard gaan! Neem een weegschaal, en verdeel ze.”

2 “Een $\frac{1}{3}$ deel moet jij midden in de stad met vuur verbranden overeenkomstig de volheid van de dagen van de belegering. Een $\frac{1}{3}$ deel moet jij nemen, en met het zwaard eromheen stukslaan. Een $\frac{1}{3}$ deel moet jij in de wind verstrooien, en Ik zal achter hen het zwaard trekken.”

3 “Jij moet daarvan een klein aantal nemen, en die vastbinden in de zomen van jouw mantel.”

4 “Neem meer daarvan. Gooi die midden in het vuur, en verbrand ze met vuur. Daaruit zal een vuur voortkomen tegen het hele huis van Israël.”

5 Dit zegt de Heer Jahweh: “Dit is Jeruzalem. Midden onder de heidenvolken heb Ik haar gezet, en landen om haar heen.”

6 “Ze was slecht en opstandig tegen mijn rechtsregels, meer dan de heidenvolken, en tegen mijn voorschriften, meer dan de landen om haar heen; want mijn rechtsregels hebben zij verworpen, en in mijn voorschriften zijn zij niet gegaan.”

7 Daarom, dit zegt de Heer Jahweh: “Omdat jullie rumoer meer dan de heidenvolken rondom jullie is geweest, jullie niet zijn gegaan in mijn voorschriften, jullie mijn rechtsregels niet hebben opgevolgd, en jullie zelfs hebben niet gehandeld overeenkomstig de rechtsregels van de heidenvolken rondom jullie,

8 daarom.”, dit zegt de Heer Jahweh: “Zie Ik, zelfs Ik ben tegen jullie! Ik zal in jullie midden vonnissen voltrekken voor de ogen van de heidenvolken.”

9 “Ik zal om al jouw gruwelen onder jou doen, wat Ik nog nooit gedaan heb, en wat Ik nooit meer zo zal doen.”

10 “Daarom zullen vaders in jouw midden hun zonen opeten, en zonen zullen hun vaders opeten. Ik zal vonnissen in jou voltrekken, en al wat er van jou overblijft, zal Ik naar alle windstreken verstrooien.”

11 “Daarom, zo waar Ik leef”, is het woord van de Heer Jahweh; “zeker, omdat jij mijn heiligdom verontreinigd hebt met al jouw afschuwelijkheden en door al jouw gruwelen. Ook zal Ik jouw aantal verminderen. Niets zal mijn oog ontzien, en Ik zal ook geen medelijden hebben.”

12 “Een $\frac{1}{3}$ deel van jou zal door de pest sterven, en door de honger omkomen in jouw midden. Een $\frac{1}{3}$ deel om jou heen zal door het zwaard vallen. Een $\frac{1}{3}$ deel zal Ik naar alle windstreken verstrooien, en achter hen zal Ik het zwaard trekken.”

13 “Mijn boosheid zal worden volbracht, en mijn woede onder hen. Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben. Ik heb het in mijn jaloezie gesproken om mijn woede onder hen te volbrengen.”

14 “Ik zal jou overgeven aan verwoesting en aan spot onder de heidenvolken die rondom jou zijn, voor de ogen van elke voorbijganger.”

15 “Jij zal worden tot spot en hoon, tot een waarschuwing en verbijstering voor de heidenvolken die rondom jou zijn, wanneer Ik onder jou vonnissen zal voltrekken in boosheid en woede, en woedende straffen. Ik ben Jahweh. Ik heb het gesproken.”

16 “Door de slechte pijlen van de honger van Mij op hen af te sturen, die zijn voor verwoesting, die Ik zal sturen om jullie te verwoesten. Ik zal de honger onder jullie laten toemen, en zal Ik de staf van brood voor jullie breken.”

17 “Ik zal honger en wilde dieren op jullie afsturen. Zij zullen jou van kinderen beroven. Pest en bloedvergieten zullen door jou heengaan, en Ik laat het zwaard over jou komen. Ik ben Jahweh. Ik heb het gesproken.”

In dit hoofdstuk lezen we over het 4^e teken. Vanaf het 5^e vers wordt dit teken door de Here uitgelegd.

1 “Jij, mensenzoon, neem voor jezelf een scherp zwaard, een scheermes van een kapper! Neem het voor jezelf! Laat het over jouw hoofd en over jouw baard gaan! Neem een weegschaal, en verdeel ze (= de haren).”

Ezechiël moest een scherp zwaard nemen. Het zwaard moest zo scherp zijn als een scheermes, waarmee een kapper de haren kan afscheren. Met dat zwaard moet hij zijn hoofdhaar en zijn baard afsnijden. Dat haar moest de profeet met behulp van een weegschaal verdelen.

Het haar afscheren was een teken van schande en rouw (2Sam.10:4, Jes.22:12, Jer.16:6^b, 47:5^a, 48:37^a, enz.). Priesters mochten zich niet (gedeeltelijk) kaal scheren (Lev.21:5).

Dit zwaard was in eerste instantie het Babylonische rijk. Het zou Jeruzalem veroveren, en de overlevenden deporteren naar Babel. De haren waren de inwoners van Jeruzalem.

2 “Een 1/3 (deel) moet jij midden in de stad met vuur verbranden overeenkomstig de volheid van de dagen van de belegering. Een 1/3 (deel) moet jij nemen, en met het zwaard eromheen stukslaan. Een 1/3 (deel) moet jij in de wind verstrooien, en Ik zal achter hen het zwaard trekken.”

De profeet moest al zijn afgeschoren haren in 3 gelijke delen verdelen. De balling Ezechiël moest het 1^e deel van de haren uitstrooien over de stad Jeruzalem die hij op een kleitablet had getekend (Ezech.4:1). Daarna moest hij die haren in het midden van de getekende stad Jeruzalem met vuur verbranden. Tijdens alle dagen van de belegering van Jeruzalem zou een 1/3 deel van het volk sterven door de honger en de pest (v.12).

Met een zwaard moest Ezechiël rondom het 2^e deel van de haren slaan. Tijdens de verovering van de stad Jeruzalem zou een 1/3 deel van het volk worden gedood door het zwaard. Vluchten zou niet helpen, want rondom de stad, zouden ze worden doodgeslagen.

Het laatste deel van de haren moest de profeet voor het grootste deel in de wind strooien. Dit deel van de bevolking zou in ballingschap gaan. Als ze zich niet zouden bekeren, dan zouden ze daar zelfs geen rust vinden. God zou met zijn zwaard achter die haren aan gaan.

3 “Jij moet daarvan een klein aantal nemen, en die vastbinden in de zomen van jou(w mantel).”

4 “Neem meer daarvan. Gooi die midden in het vuur, en verbrand ze met vuur. Daaruit zal een vuur voortkomen tegen het hele huis van Israël.”

Een klein deel van het laatste deel van die haren moest Ezechiël in de zoom van zijn kleren doen. Een rest zou overblijven. Van die haren in zijn kleren moest hij nog enkele in het vuur verbranden. Ten slotte zou dat laatste vuur zich nog richten tegen heel Israël. Van de overge-

bleven Joden zouden nog veel mensen omkomen. Dit gold ook voor de ballingen, waarvoor Ezechiël optrad als profeet. Een kleine rest zou maar overblijven (Zie ook Jer.31:7, Mi.2:12, 5:6,7).

5 Dit zegt de Heer Jahweh: “Dit is Jeruzalem. Midden onder de (heiden)volken heb Ik haar gezet, en landen om haar heen.”

Daarna sprak God weer tegen de profeet. Die haren stelden de bevolking van Jeruzalem voor. De Here had de stad Jeruzalem als het centrum van de wereld midden onder de volken geplaatst, met de landen eromheen.

6 “Ze was slecht en opstandig tegen mijn rechtsregels, meer dan de (heiden)volken, en tegen mijn voorschriften, meer dan de landen om haar heen; want mijn rechtsregels hebben zij verworpen, en in mijn voorschriften zijn zij niet gegaan.”

Het overgrote deel van de inwoners van Jeruzalem was kwaadaardig en rebels tegen Gods wetten en voorschriften. Die Joden waren zelfs kwaadaardiger dan de heidenen in de landen om hen heen! Ook aan de goede wetten van de andere volken hielden ze zich niet. Wel volgden ze de heidenen in het kwade.

7 Daarom, dit zegt de Heer Jahweh: “Omdat jullie rumoer meer dan de (heiden)volken rondom jullie is geweest, jullie niet zijn gegaan in mijn voorschriften, jullie mijn rechtsregels niet hebben gedaan (= opgevolgd), en jullie (zelfs) hebben niet gehandeld overeenkomstig de rechtsregels van de (heiden)volken rondom jullie,

8 daarom.”, dit zegt de Heer Jahweh: “Zie Ik, zelfs (of ook) Ik ben tegen jullie! Ik zal in jullie midden vonnissen doen (= voltrekken) voor de ogen van de (heiden)volken.”

9 “Ik zal om al jouw gruwelen onder jou doen, wat Ik (nog) nooit gedaan heb, en wat Ik nooit meer zo zal doen.”

Omdat die Joden zich zo gruwelijk slecht gedroegen, zou God de inwoners van Jeruzalem zo zwaar straffen en berechten, als Hij nog nooit had gedaan, en ook nooit weer zou en zal doen.

10 “Daarom zullen vaders in jouw midden (hun) zonen opeten, en zonen zullen hun vaders opeten. Ik zal vonnissen in jou doen (= voltrekken), en al wat er van jou overblijft, zal Ik naar alle wind(strek)en verstrooien.”

11 “Daarom, (zo waar) Ik leef”, is het woord van de Heer Jahweh; “zeker, omdat jij mijn heiligdom verontreinigd hebt met al jouw afschuwelijkheden en door al jouw gruwelen. Ook zal Ik (jouw aantal) verminderen. Niets zal mijn oog ontzien, en Ik zal ook geen medelijden hebben.”

God zou tijdens het voltrekken van de zeer zware vonnissen geen medelijden hebben met de inwoners van Jeruzalem, omdat ze zijn heiligdom hadden besmeurd met hun gruwelen. Ze vereerden daar zelfs hun afgoden (Ezech.8:9-17).

12 “Een $\frac{1}{3}$ (deel) van jou zal door de pest sterven, en door de honger omkomen in jouw midden. Een $\frac{1}{3}$ (deel) om jou heen zal door het zwaard vallen. Een $\frac{1}{3}$ (deel) zal Ik naar alle wind(strek)en verstrooien, en achter hen zal Ik het zwaard trekken.”

Een $\frac{1}{3}$ deel van de Joden zou sterven door de pest en de honger. Een ander $\frac{1}{3}$ deel zou met het zwaard worden gedood. Het laatste $\frac{1}{3}$ deel zou de Here naar alle windstreken verstrooien. De verstrooide Joden zouden ook nog door het zwaard worden achtervolgd. Een aantal van hen zou ondanks hun vlucht nog worden gedood.

13 “Mijn boosheid zal worden volbracht, en mijn woede onder hen [(zal Ik laten rusten,

en Ik zal worden gewroken (of getroost)]].⁷¹ Zij zullen weten,⁷² dat Ik Jahweh ben. Ik heb (het) in mijn jaloezie gesproken om mijn woede onder hen te volbrengen.”

14 “Ik zal jou overgeven aan verwoesting en aan spot onder de (heiden)volken die rondom jou zijn, voor de ogen van elke voorbijganger.”

Als een jaloers God zou Jahweh zijn gekwetste liefde volledig wreken op zijn volk. Iedereen zou zien, dat de Here van de stad Jeruzalem een grote puinhoop zou laten maken. De gestrafte Joden zouden door veel heidenen worden bespot.

15 “Jij zal worden tot spot en hoon, tot een waarschuwing en verbijstering voor de (heiden)volken die rondom jou zijn, wanneer Ik onder jou vonnissen zal doen (= voltrekken) in boosheid en woede, en woedende straffen. Ik ben Jahweh. Ik heb (het) gesproken.”

God zou met zijn vonnissen en straffen een voorbeeld willen stellen voor de heidenen. Daarmee wilde de Here de heidenen verbijsteren en waarschuwen.

16 “Door de slechte pijlen van de honger van Mij op hen af te sturen, die zijn voor verwoesting, die Ik zal sturen om jullie te verwoesten. Ik zal de honger onder jullie laten toeneemen, en zal Ik de staf van brood voor jullie breken.”

17 “Ik zal honger en slechte (= wilde) dieren op jullie afsturen. Zij zullen jou van kinderen beroven. Pest en bloed(vergieten) zullen door jou heengaan, en Ik laat het zwaard over jou komen. Ik ben Jahweh.⁷³ Ik heb (het) gesproken.”

God zou met pijlen van honger het volk gebrek laten lijden. Wilde dieren zouden de mensen van hun kinderen beroven (vgl. Deut.32:24). Door de pest en het zwaard zouden veel slachtoffers vallen. Zolang het volk zich niet echt zou bekeren, waren deze straffen onafwendbaar.

De profeet Ezechiël voorspelde eigenlijk niet veel nieuws. De profeet Mozes had al eeuwen daarvoor aangekondigd, dat het volk Israël met deze oordelen zouden worden gestraft en be-recht, als ze bleven volharden in hun ongehoorzaamheid (Lev.26, Deut.28).

Deze profetie is door de volhardende ongehoorzaamheid van de Joden in haar volle omvang in vervulling gegaan. Eerst heeft Nebukadnezar II (604 – 562) Jeruzalem veroverd en verwoest. Toen het volk terugkeerde uit de ballingschap, heeft het zich niet blijvend bekeerd. Ezra, Nehemia en Maleachi moesten herhaaldelijk waarschuwen, en het volk terugbrengen naar hun God. Zelfs door de vervolgingen van de Syrische koning Antiochus IV (175 – 164) kwam het volk niet blijvend tot inkeer. Ze stelden de hogepriester als koning aan. Tientallen jaren later vonden rondom de troonsopvolging moord en doodslag plaats. Daardoor konden de Romeinen het Joodse land gemakkelijk veroveren.

Ten slotte lieten de Joden hun Messias en Verlosser aan het kruis slaan. In het bijbelboek Handelingen kunnen we lezen, hoe de onbekeerde Joden de eerste vervolgers waren van de Christenen.

In 70 na Christus werd een massale opstand van de Joden door keizer Vespasianus (69 – 79) en zijn zoon Titus (79 – 81) neergeslagen. De tempel en de stad Jeruzalem werden volledig verwoest (Luk.19:43,44, 21:20-24).

⁷¹ In de Septuagint is het 13^e vers korter, zonder dat de inhoud anders is. Een parallellisme als herhaling ontbreekt. De Dode Zeerollen geven ook ruimte voor de kortere versie. (Bij een parallellisme staan 2 (bij)zinnen bij elkaar. Die zinnen zeggen met andere woorden hetzelfde, waardoor ze elkaar aanvullen en ophelderen.)

⁷² In de Griekse handschriften staat hier: *Jullie zullen weten,*

⁷³ Jahweh betekent *Ik zal zijn, die Ik ben, of Ik ben, die Ik ben*. Hij is de trouwe Verbondsgod. Met deze naam maakte God zich aan Mozes bekend (Ex.3:14). De Statenvertalers vertaalden deze naam van God met *de HEERE*. Die naam wordt niet zomaar gebruikt. Als die naam van God wordt gebruikt, dan heeft dat een bepaalde betekenis. Het wil zeggen: “Geloof het nu maar, want Ik, de Verbondsgod, Ik ben, die Ik ben, heeft het gezegd.”

Daarna begon de eeuwenlange verstrooiing van Gods volk (= diaspora). Veel Joden werden gevangen genomen, en naar Rome gebracht. Anderen vluchtten het land uit.

De achtergebleven Joden herwonnen in 132 na Christus onder leiding van Bar Kochba hun onafhankelijkheid. Drie jaren later werd de massale opstand door de Romeinen neergeslagen. Opnieuw verlieten veel Joden het beloofde land. De zonde en het volgen van satan bracht en brengt verstrooiing.

In de Middeleeuwen zijn de Joden in heel de wereld verschrikkelijk getreiterd, vervolgd, gemarteld en vermoord. Het zwaard bleef hen achtervolgen. Het antisemitisme blijft de kop opsteken. De 2^e Wereldoorlog was daarvan het tragische dieptepunt.

3. Waarschuwingen voor de rest van de Joden.

Hoofdstuk 6

- 1** Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:
- 2** “Mensenzoon, richt jouw gezicht naar de bergen van Israël, en profeteer tegen hen!”
- 3** “Zeg: “Bergen van Israël, luistert naar het woord van de Heer Jahweh: “Dit zegt de Heer Jahweh tegen de bergen en de heuvels, tegen de rivierbeddingen en de dalen: “Zie, Ik breng een zwaard over jullie, en Ik zal jullie hoogten verwoesten.”
- 4** “Jullie altaren zullen worden verwoest, jullie beelden zullen worden gebroken, en Ik zal jullie neergeslagen mensen neerwerpen voor de gezichten van jullie strontgoden.”
- 5** “Ik zal de lijken van de zonen van Israël overgeven aan hun strontgoden, en jullie botten rondom jullie altaren verstrooien.”
- 6** “In al jullie woongebieden zullen de steden verwoest worden. De hoogten zullen een wildernis worden, zodat jullie altaren verwoest en verlaten zijn. Jouw strontgoden zullen gebroken en vernietigd zijn, en jullie zonnazuilen zullen zijn neergehakt, en jouw maaksels zijn weggevaagd.”
- 7** “De neergeslagen mensen zullen in jullie midden neervallen. Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”
- 8** “Ik zal van jullie ontsnapte mensen van het zwaard laten overblijven onder de heidenvolken, wanneer jullie in de landen worden verstrooid.”
- 9** “Jullie ontsnapte mensen onder de heidenvolken die hen gevangen hebben genomen, zullen aan Mij denken. Daar waar Ik hun overspelig hart, dat van Mij is afgeweken, gebroken heb, en hun ogen die overspelig waren achter hun strontgoden aan. Zij zullen van zichzelf walgen om het kwaad, dat zij met al hun gruwelen gedaan hebben.”
- 10** “Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben. Niet zonder reden heb Ik gesproken om hun dit onheil te zullen aandoen.”
- 11** Dit spreekt de Heer Jahweh: “Sla in jouw handpalm, en stamp met jouw voet. Zeg: “Wee!” over alle slechte gruwelen van het huis van Israël, want door het zwaard, door de honger en door de pest zullen zij vallen.”
- 12** “Wie ver weg is, zal sterven door de pest. Wie dichtbij is, zal vallen door het zwaard. Wie overgebleven en gespaard is, zal sterven door de honger. Ik zal mijn woede over hen volbrengen.”
- 13** “Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben, wanneer hun neergeslagen mensen te midden van hun strontgoden rondom hun altaren zullen zijn op elke hoge heuvel, op alle bergtoppen, onder elke groene boom en onder elke dichtbebladerde terebint: een plaats waar zij al hun strontgoden een liefelijke reuk hebben gegeven.”
- 14** “Ik zal mijn hand tegen hen uitstrekken, en Ik geef het land over aan woestheid, en een verwoesting vanaf de woestijn naar Ribla, in al hun woongebieden. Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

In de voorafgaande hoofdstukken profeteerde Ezechiël vooral over de stad Jeruzalem. In de komende hoofdstukken kondigt de Here aan, dat het hele land zal worden verwoest.

In de eerste 2 hoofdstukken (6 en 7) hebben we te maken met 2 boodschappen, die de profeet Ezechiël van Jahweh kreeg. Die 2 boodschappen beginnen met de woorden: *Het woord van*

Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen. Allebei eindigen ze met de woorden: Ze zullen weten, dat Ik Jahweh ben.

1 Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

2 “Mensenzoon, richt jouw gezicht naar de bergen van Israël, en profeteer tegen hen!”

Ezechiël moest zijn blik naar de bergen van Israël richten, en ertegen profeteren. De bergen waren vooral de plaatsen waar de afgoden werden gediend (Jer.2:20, 3:6, Hos.4:13).

3 “Zeg: “Bergen van Israël, luistert naar het woord van de Heer Jahweh: “Dit zegt de Heer Jahweh tegen de bergen en de heuvels, tegen de rivierbeddingen en de dalen: “Zie, Ik breng een zwaard over jullie, en Ik zal jullie hoogten verwoesten.”

Ook bij (heilige) waterbronnen en in de dalen bij (heilige) bomen werden vaak afgoden gediend (2Kon.23:10, 2Kron.28:3, 33:6, Jer.7:31, 32:35, enz.). God zou de offerhoogten of altaren vernietigen (vgl. Lev.26:30).

4 “Jullie altaren zullen worden verwoest, jullie beelden zullen worden gebroken, en Ik zal jullie neergeslagen(mens)en neerwerpen voor de gezichten van jullie strontgoden.”

5 “Ik zal de lijken van de zonen van Israël overgeven aan [de gezichten van] hun strontgoden, en jullie botten rondom jullie altaren verstrooien.”

De altaren voor de afgoden en zonnazuilen zouden worden verwoest. Ook de mensen die op de altaren offerden zouden worden gedood. Hun lijken zouden voor de machteloze afgoden worden neergeworpen, en hun botten zouden worden gestrooid rond de plaats waar de altaren hadden gestaan.

6 “In al jullie woongebieden zullen de steden verwoest worden. De hoogten zullen een wildernis worden, zodat jullie altaren verwoest en verlaten zijn. Jouw strontgoden zullen gebroken en vernietigd zijn, en jullie zonnazuilen zullen zijn neergehakt, en jouw maaksels zijn weggevaagd.”

7 “De neergeslagen(mens)en zullen in jullie midden neervallen. Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

Mensen in hun midden zouden met het zwaard worden gedood. De overgebleven mensen zouden dan zeker weten, dat dit een woord was van Jahweh.

8 “Ik zal van jullie ontsnapte(mense)n van het zwaard laten overblijven onder de (heiden)volken, wanneer jullie in de landen worden verstrooid.”

Slechts een restant van de Joden zou in leven blijven. Ze zouden verstrooid worden onder de volken, en daar wonen.

9 “Jullie ontsnapte(mense)n onder de (heiden)volken die hen gevangen hebben genomen, zullen aan Mij denken. Daar waar Ik hun overspelig (of hoerachtig) hart, dat van Mij is afgeweken, gebroken heb, en hun ogen die overspelig waren achter hun strontgoden aan. Zij zullen van hun gezichten (= van zichzelf) walgen om het kwaad, dat zij met al hun gruwelen gedaan hebben.”

10 “Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben. Niet zonder reden heb Ik gesproken om hun dit onheil te zullen aandoen.”

Als God het overspelige hart van het restant van de Joden zou hebben gebroken, dan zouden ze weer aan Hem denken. Ze zouden zien, hoe ze van de Here zijn afgeweken, hoe ze overspelig lonkten naar hun afgoden. Ze zouden walgen van zichzelf om al het kwaad en al de

gruweldaden, die ze hebben gedaan. Ze zouden weten, dat Jahweh niet voor niets hun dit kwaad had laten aandoen (Lev.26, Deut.28).

11 Dit spreekt de Heer Jahweh: “Sla in jouw (hand)palm, en stamp met jouw voet. Zeg: “Wee!” over alle slechte gruwelen van het huis van Israël, want door het zwaard, door de honger en door de pest zullen zij vallen.”

De profeet Ezechiël moest van de Heer Jahweh in de handen klappen en met zijn voeten stampen. Zo kon hij zijn emotionele opwinding uiten over deze nare en ellendige gebeurtenissen (vgl. Num.24:10).

12 “Wie ver weg is, zal sterven door de pest. Wie dichtbij is, zal vallen door het zwaard. Wie overgebleven en gespaard is, zal sterven door de honger. Ik zal mijn woede over hen volbrengen.”

Wie ver van het strijdtoneel was verwijderd, zou sterven door de pest. Onbegraven lijken zouden het land verontreinigen, en ziekten verspreiden. Wie bij de strijd was, zou door het zwaard worden gedood. Van de overgebleven Joden zouden er heel veel door de honger sterven.

13 “Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben, wanneer hun neergeslagen(mens)en te midden van hun strontgoden rondom hun altaren zullen zijn op elke hoge heuvel, op alle bergtoppen, onder elke groene boom en onder elke dicht(bebladerd)e terebint (of eik): een plaats waar zij al hun strontgoden een liefelijke reuk hebben gegeven.”

Als de overgebleven Joden de neergeslagen mensen dood zouden zien liggen op de plaatsen waar zij hun afgoden vereerden, dan zouden ze weten, dat dit de woorden van Jahweh waren.

14 “Ik zal mijn hand tegen hen uitstrekken, en Ik geef het land over aan woestheid, en een verwoesting vanaf de woestijn naar Ribla,⁷⁴ in al hun woongebieden. Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

Met de woestijn werd de Judese woestijn in het zuiden van Israël bedoeld.

Ribla lag in het noordoosten aan de rivier de Orontes in Syrië (Num.34:11). Het was later het hoofdkwartier van waaruit Nebukadnezar II (604 – 562) de verovering van het heilige land leidde (2Kon.25:1-21).

De Here zou heel het heilige land laten verwoesten vanaf de woestijn van Juda in het zuiden tot en met Ribla in het noorden. Waar de Joden ook maar zouden wonen, ze zouden ervaren, wie Jahweh is.

Deze profetie is door de ongehoorzaamheid van de Joden in vervulling gegaan. Nebukadnezar II, de koning van Babel, heeft Jeruzalem veroverd en verwoest. Het grootste deel van de Joden die het overleefden, is naar Babel gedeporteerd. Bij die groep hoorde vooral de regerende bovenlaag van het volk, die de armere mensen van land onderdrukten. Deze armste Joden mochten in hun land blijven wonen (2Kon.25:12). Over hen stelde koning Nebukadnezar II Gedalja aan als landvoogd.

Toen de landvoogd Gedalja (586) enkele maanden later door 11 Joden werd vermoord,

⁷⁴ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier de plaats Dibla. Deze plaatsnaam komt alleen in dit vers in de Bijbel voor, en is verder onbekend. Hoogstwaarschijnlijk heeft hier oorspronkelijk de naam Ribla gestaan, en is Dibla een verschrijving. Dit is heel goed mogelijk, want in het Hebreeuws lijken de letters r (ר) en d (ד) erg veel op elkaar. Hoofdstuk 6 is in de Dode Zee-rollen verloren gegaan.

Sommige uitleggers denken, dat hier Diblataïm wordt bedoeld (vgl. de Septuagint met Diblatha). Deze plaats lag echter in het midden van Moab (Num.33:46,47, Jer.48:22). Met het gebied tussen de woestijn van Juda en Diblataïm wordt lang niet het hele Joodse land aangeduid. Deze plaats past dus niet in het tekstverband.

vluchtte de rest van het Joodse volk uit angst voor de Babylonische koning naar Egypte (2Kon.25:25,26, Jer.41:16-43:7).

4. Het einde komt.

Hoofdstuk 7

1 Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:

2 “Jij mensenzoon, dit zegt de Heer Jahweh over het grondgebied van Israël: “Het einde is gekomen! Het einde is over de 4 hoeken van het land!”

3 “Nu is voor jou het einde. Ik zal mijn boosheid naar jou sturen, en Ik zal jou berechten overeenkomstig jouw wegen. Ik zal jou al jouw gruwelen teruggeven.”

4 “Mijn oog zal jou niet sparen, en Ik zal geen medelijden hebben, want Ik zal jou overeenkomstig jouw wegen teruggeven. Jouw gruwelen zullen in jouw midden zijn. Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

5 Dit zegt de Heer Jahweh: “Onheil op onheil! Zie, het is gekomen!”

6 “Een einde is gekomen. Het einde is gekomen! Het wordt wakker tegen jou! Zie, het komt!”

7 “De vroege morgen is over jou gekomen, inwoner van het land! De tijd is gekomen! De dag van verwarring is dichtbij. Er is geen vreugdekreet op de bergen!”

8 “Nu zal Ik binnenkort mijn woede over jou uitstorten, en Ik zal mijn boosheid over jou volbrengen. Ik zal jou berechten overeenkomstig jouw wegen, en Ik zal jou al jouw gruwelen teruggeven.”

9 “Mijn oog zal jou niet sparen, en Ik zal geen medelijden hebben, want Ik zal jou overeenkomstig jouw wegen teruggeven. Jouw gruwelen zullen in jouw midden zijn. Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben, die slaat.”

10 “Zie, de dag! Zie, het is gekomen. De vroege morgen is voorbijgegaan. De staf heeft gebloed. De overmoed is uitgesproten.”

11 “Het geweld is opgerezen als een staf van kwaadaardigheid. Niets zal er van hen overblijven, niets van hun tumult, niets van hun getier, niets van hun praal.”

12 “De tijd is gekomen! De dag is bereikt! Laat de koper niet blij zijn, en laat de verkoper niet treuren, want een brandende woede is over heel zijn menigte.”

13 “Ja, de verkoper zal naar het verkochte niet terugkeren, ook al zouden ze nog leven, want het visioen over heel zijn menigte zal niet worden herroepen. Een man zal in de ongerechtigheid van zijn leven zich niet handhaven.”

14 “Ze hebben op de trompet geblazen, en hebben alles gereedgemaakt. Er is niemand die ten strijde trekt, want mijn brandende woede is over heel hun menigte.”

15 Het zwaard is buiten, de pest en de honger zijn binnen! Wie op het veld is, zal door het zwaard sterven. Wie in de stad is, zal door de honger en de pest worden verslonden.

16 De ontsnapte mensen van hem zullen ontsnappen. Zij zullen op de bergen zijn. Ik zal ze allemaal laten neerslaan, elke man om zijn eigen ongerechtigheid.

Enkele mensen zouden naar de bergen kunnen vluchten. Ook daar zouden ze niet veilig zijn.

17 Alle handen zullen slap worden, en langs alle knieën zal water lopen.

18 Zij zullen zich met rouwzakken omgorden. Siddering zal hen bedekken. Op alle gezichten zal schaamte zijn, en op al hun hoofden kaalheid.

19 Hun zilver zullen zij op de straten gooien, en hun goud zal verwerpelijk worden. Hun

zilver en hun goud zullen hen niet kunnen redden op de dag van de verbolgenheid van Jahweh. Zij zullen zich daarmee niet kunnen verzadigen, en hun ingewanden zullen zij ermee niet kunnen vullen, want het zal een struikelblok van hun ongerechtigheid worden.

20 “De pracht van hun sierraden hebben zij voor hun trots gebruikt. Daarvan hebben zij beelden van hun gruwelen, en hun afschuwelijkheden gemaakt. Daarom heb Ik het aan hen overgegeven als verwerpelijk.”

21 “Ik zal het als roofgoed in de macht van vreemden geven, en aan kwaadaardigen van de aarde als buit, en zij zullen het ontheiligen.”

22 “Ik zal mijn gezicht van hen afwenden, en zij zullen mijn afgeschermd plaats ontheiligen. Geweldenaars zullen er binnenkomen, en zij zullen het ontheiligen.”

23 “Maak de ketting klaar, want het land is vol bloedige vonnissen, en de stad is vol geweld.”

24 “Ik zal de slechtste heidenvolken laten komen, en ze zullen hun huizen erfelijk bezitten). Ik zal een einde maken aan de trots van de machtigen, en hun heiligdommen zullen onheiligd worden.”

25 “Verwoesting komt. Zij zullen vrede zoeken, het zal er niet zijn.”

26 “Ramp op ramp zal komen, en gerucht op gerucht zal er zijn. Zij zullen een visioen zoeken bij een profeet, bij de priester zal onderwijs in de wet verdwijnen, en advies bij de oudsten.”

27 “De koning zal jammeren, en de vorst zal zich in verbijstering hullen. De handen van het volk van het land zullen van schrik verlamd zijn. Overeenkomstig hun weg zal Ik met hen doen, volgens hun eigen vonnissen zal Ik hen berechten. Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

Terwijl er nog geen duidelijke aanwijzingen waren, dat vazalkoning Zedekia (597 – 586) in opstand zou komen tegen koning Nebukadnezar II (604 – 562), voorspelde de profeet al de ondergang van het Tweestammenrijk Juda met de hoofdstad Jeruzalem. Toch probeerden de buurvolken van Juda in het begin van de regering van de vazalkoning Zedekia de Joden over te halen om samen in opstand te komen (Jer.27). Koning Nebukadnezar II vertrouwde het niet helemaal, en liet Zedekia naar Babel komen om zich te verantwoorden (Jer.51:59).

1 Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

2 “Jij mensenzoon, dit zegt de Heer Jahweh over het grondgebied van Israël: “Het einde is gekomen! Het einde is over de 4 hoeken van het land!”

Opnieuw hoorde Ezechiël, dat God tegen hem sprak. De Here zei tegen hem, dat Hij een einde zou maken aan het hele land van het Tweestammenrijk Juda. Zijn geduld was op.

3 “Nu is voor jou het einde. Ik zal mijn boosheid naar jou sturen, en Ik zal jou berechten overeenkomstig jouw wegen. Ik zal jou al jouw gruwelen teruggeven.”

4 “Mijn oog zal jou niet sparen, en Ik zal geen medelijden hebben, want Ik zal jou overeenkomstig jouw wegen teruggeven. Jouw gruwelen zullen in jouw midden zijn. Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben.” (vgl. v.9)

In zijn boosheid zou de Here de gruwelen en slechte daden die het overgrote deel van de inwoners van heel het koninkrijk Juda had gedaan, aan hen vergelden. Dan zouden ze weten, dat God Jahweh ook trouw is in het voltrekken van de door Hem aangekondigde vonnissen. Jahweh doet, wat Hij zegt.

5 Dit zegt de Heer Jahweh: “Onheil op onheil! Zie, het is gekomen!”

6 “Een einde is gekomen. Het einde is gekomen! Het wordt wakker tegen jou! Zie, het komt!”

7 “De vroege morgen is over jou gekomen, inwoner van het land! De tijd is gekomen! De dag van verwarring is dichtbij. (Er) is geen vreugdekreet op de bergen!”

God zei, dat zijn oordelen en rampen elkaar in een rap tempo zouden opvolgen. Het ontnuchterende einde was gekomen. Op de bergen zou geen hoerageroep (tijdens offerfeesten) voor de afgoden meer klinken.

8 “Nu zal Ik binnenkort mijn woede over jou uitstorten, en Ik zal mijn boosheid over jou volbrengen. Ik zal jou berechten overeenkomstig jouw wegen, en Ik zal jou al jouw gruwelen teruggeven.”

9 “Mijn oog zal (jou) niet sparen, en Ik zal geen medelijden hebben, want Ik zal jou overeenkomstig jouw wegen teruggeven. Jouw gruwelen zullen in jouw midden zijn. Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben, die slaat.” (vgl. v.4)

God zou zijn woede over de Joden in het heilige land laten losbranden. Aan het ongehoorzame volk zou Hij alle zonden vergelden.

10 “Zie, de dag! Zie, het is gekomen. De vroege morgen is voorbijgegaan. De staf heeft gebloed. De overmoed is uitgesproten.”

11 “Het geweld is opgerezen als een staf van kwaadaardigheid. Niets zal er van hen overblijven, niets van hun tumult (of menigte), niets van hun getier, niets van hun praal.”

De nieuwe dag was gekomen. Het geweld was opgegroeid tot *een staf van kwaadaardigheid*. Net zoals de Here het volk van Assur had gebruikt om de Israëlieten te straffen en te berechten, zou Hij de koning van Babel als een stok of staf gebruiken om de ongehoorzame Joden mee te slaan (Jes.10:5, Jer.14:4-6). Niets zou van het grotendeels kwaadaardige volk overblijven.

12 “De tijd is gekomen! De dag is bereikt! Laat de koper niet blij zijn, en laat de verkoper niet treuren, want een brandende (woede) is over heel zijn menigte (of tumult).”

Er zouden mensen zijn, die van de gelegenheid gebruik zouden maken om goederen voor een zeer lage prijs op te kopen. Ze hoopten die goederen later voor een veel hogere prijs aan de vorige eigenaar weer te verkopen.

13 “Ja, de verkoper zal naar het verkochte niet terugkeren, ook al zouden ze nog leven, want het visioen over heel zijn menigte zal niet terugkeren (= niet worden herroepen). Een man zal in de ongerechtigheid van zijn leven zich niet handhaven.”

Voor een lachende koper zou geen plaats zijn. De wraak van de Here zou over de hele menigte komen. Ook al zou de verkoper nog in leven zijn, hij zou niet naar het verkochte terugkeren. Hij zou sterven, of als een balling naar Babel worden gedeporteerd.⁷⁵ De profetie over de Joodse menigte zou zeker in vervulling gaan. Niemand zou en zal sterk worden door zonde en onrecht. Niemand zou sterk worden door geld, goederen of grondbezit.

14 “Ze hebben op de trompet geblazen, en hebben alles gereedgemaakt. Er is niemand die ten strijde trekt, want mijn brandende (woede) is over heel hun menigte.”

Ze zouden wel op de hoorn blazen om de mensen op te roepen tot de strijd, maar de militaire

⁷⁵ Na de 49 jaren ballingschap zou ook een jubeljaar komen. In dat jaar moest de koper, alles wat hij had gekocht, weer aan de vorige eigenaar teruggeven (Lev.25:8-54).

voorbereidingen zouden mislukken (Lev.26:17). Dit zou komen, doordat God zich in woede zou keren tegen de roerige Joodse mensenmassa.

15 Het zwaard is buiten, de pest en de honger zijn binnen! Wie op het veld is, zal door het zwaard sterven. Wie in de stad is, zal door de honger en de pest worden verslonden (of opgegeten).

Vlak buiten de stad Jeruzalem en op het platteland zouden veel mensen door de soldaten van koning Nebukadnezar II (604 – 562) worden doodgeslagen. In de stad zouden veel mensen tijdens de belegering sterven door de honger en de pest.

16 De ontsnapte(mense)n van hem zullen ontsnappen. Zij zullen op de bergen zijn. Ik zal ze allemaal (laten) neerslaan,⁷⁶ (elke) man om zijn (eigen) ongerechtigheid.

Enkele mensen zouden naar de bergen kunnen vluchten. Ook daar zouden ze niet veilig zijn.

17 Alle handen zullen slap worden, en langs alle knieën zal water lopen.

De moed zou hen in de schoenen zakken, en ze zouden (in hun broek) plassen van angst. Ze zouden dus niet meer kunnen handelen of reageren.

18 Zij zullen zich met (rouw)zakken omgorden. Siddering zal hen bedekken. Op alle gezichten zal schaamte zijn, en op al hun hoofden kaalheid.

In die tijd droeg men vaak een zak als het teken van groot verdriet (Gen.37:34, Jer.6:26, Am.8:10, Mi.1:16), en het haar afscheren was een uiting van schaamte en rouw (Jes.15:2^b, 22:12, Jer.16:6^b, 47:5^a, 48:37^a, Mi.1:16, enz.).

19 Hun zilver(geld) zullen zij op de straten gooien, en hun goud(geld) zal verwerpelijk worden. Hun zilver en hun goud zullen hen niet kunnen redden op de dag van de vervolghoud van Jahweh.⁷⁷ Zij zullen hun ziel (= zich) (daarmee) niet kunnen verzadigen, en hun ingewanden zullen zij (ermee) niet kunnen vullen, want het zal een struikelblok van hun ongerechtigheid worden.

God zou het zilver en goud, dat veel rijke Joden bijeen brachten door de arme mensen uit te buiten, van hen afpakken (vgl. Jes.2:7-9, 3:18-23, Am.5:10-12, Zef.1:18). Met dat zilver en goud hadden ze verkeerde dingen gedaan. De oorlog, honger en de pest maakten de rijken wanhopig. In hun wanhoop zouden ze hun zilver en goud op straat gooien. Hun buik konden ze er niet mee vullen, en hun leven konden ze er niet mee redden.

20 “De pracht van hun sierraden hebben zij voor hun trots gebruikt.⁷⁸ Daarvan hebben zij beelden van hun gruwelen, (en) hun afschuwelijkheden gemaakt. Daarom heb Ik het aan hen overgegeven voor (= als) verwerpelijk.”

Mooie sieraden hadden ze het gebruikt voor hun eigen trots. Ook hadden ze er gruwelijke afgodsbeelden en andere slechte dingen van gemaakt. Dit alles zou voor veel rijke Joden zijn waarde verliezen. Zo zou God het misbruik van zilver en goud berechten.

⁷⁶ De (Masoretische) Hebreeuwse tekst luidt hier: *Zij zullen op de bergen zijn als duiven van de dalen. Ze zijn allemaal stervend.* Om inhoudelijke redenen en de context is voor de weergave van de Septuagint gekozen. Dit vers is in de Dode Zeerollen verloren gegaan.

⁷⁷ De profeet Jesaja bedoelde met de dag van Jahweh de geleidelijke ondergang van Babel door de Perzische koningen Kores II (559/538 – 529) en Xerxes I (485 – 465) (Jes.13:6,9). Jeremia gaf daarmee de stapsgewijze verwoesting van Egypte door Nebukadnezar II (604 – 562) en Artaxerxes III (358 – 338) aan (Jer.46:10). In het bijbelboek Klaagliederen sprak de profeet Jeremia ook over de dag van Jahweh (Klaag.2:22). Daarbij omschreef hij, hoe in 586 voor Christus de stad Jeruzalem door de Babyloniërs werd verwoest. De profeet Ezechiël duidde met dezelfde term de gestage ondergang van de stad Jeruzalem aan (vgl. Ezech.13:5).

⁷⁸ Op grond van het tekstverband is de onduidelijke (Masoretische) Hebreeuwse tekst: *De pracht van zijn sieraad heeft hij voor een majesteit gesteld*, aangepast met behulp van de Septuagint.

21 “Ik zal het als roofgoed in de hand (= de macht) van [de] vreemden geven, en aan kwaadaardigen van de aarde als buit, en zij zullen het ontheiligen.”

God zou het zilver en goud laten roven door kwaadaardige vreemdelingen, zodat die het “heilige” edelmetaal konden ontwijden.

22 “Ik zal mijn gezicht van hen afwenden, en zij zullen mijn afgeschermd (plaats) ontheiligen. Geweldenaars zullen er binnenkomen, en zij zullen het ontheiligen.”

Ook zouden vijandelijke inbrekers de afgeschermd plaats van de Here ontwijden. De afgeschermd plaats van God was het heilige van de heiligen in de tempel. Het was de allerheiligste plaats.⁷⁹ De Here echter was niet afhankelijk van de tempel, zoals de meeste Joden dachten. Hij zou zelfs de tempel niet meer beschermen. Als de tempel zou worden ontwijd, dan zou God er niet naar omkijken. De tempelschatten zouden worden geroofd. De heilige ark zou met het heilige vaatwerk door heidenen als buit naar Babel worden gebracht.

23 “Maak de ketting klaar, want het land is vol bloedige vonnissen (of oordelen), en de stad is vol geweld.”

Het land was vol van bloedvergieten door valse rechtspraak, en de stad (Jeruzalem) was vol geweld. God zou dit wreken. Wie de honger, de pest en het zwaard had overleefd, zou in ballingschap gaan. Daarom moest er ketting worden (klaar)gemaakt om de gewelddadige onderdrukkers als gevangengenomen slaven vast te binden, en als ballingen mee te voeren naar Babel.

24 “Ik zal de slechtste (heiden)volken laten komen, en ze zullen hun huizen erfelijk bezitten). Ik zal een einde maken aan de trots van de machtigen, en hun heiligdommen zullen ontheiligd worden.”

God zou de kwaadaardigste volken laten komen. Die zouden de huizen van de onderdrukkers afpakken. De Here zou aan de hoogmoed van de rijken een einde maken. Hij zou hun heiligdommen laten ontwijden.

25 “Verwoesting komt. Zij zullen vrede zoeken, het zal er niet zijn.”

Ze zouden angstig zijn. Paniek zou er uitbreken. Ze zouden rust en vrede zoeken, maar dat zou niet lukken.

26 “Ramp op ramp zal komen, en gerucht op gerucht zal er zijn. Zij zullen een visioen zoeken bij een profeet, bij de priester zal (onderwijs) in de wet verdwijnen (of vergaan), en advies bij de oudsten.”

In hun onrust en paniek zouden sommige Joden een profeet vragen naar een visioen, maar de Here zou niet meer antwoorden. Bij de priester zou het onderwijs (in de wet) geen troost bieden (vgl. Mal.2:7). Ze hadden zich meer beziggehouden met de dienst van de afgoden, dan met de wetten van Mozes. Bovendien had God door zijn knecht Mozes laten voorspellen, dat deze rampen zijn volk zouden treffen, als het ongehoorzaam bleef (Lev.26, Deut.28). Bij de oudsten zou het aan wijze raad ontbreken. Ze hebben zelf in hun dwaasheid aan de ongehoorzaamheid meegedaan. Ze zouden ook vreselijk bang zijn.

27 “De koning zal jammeren, en de vorst zal zich in verbijstering hullen. De handen van

⁷⁹ Het was in de tijd van het Oude Testament normaal gesproken de plaats waar de heerlijkheid van de Here woonde. Het is de heerlijkheid van de drie-enige heilige God. Het Hebreeuwse woord voor *God* staat om die reden bijna altijd in het meervoud. Mede daarom is het ook het heilige van de heiligen (meervoud): het heilige van de heerlijkheid van de drie-enige God.

De meervoudsvorm duidt in het Hebreeuws ook een versterking aan. Het heilige van de heiligen was het allerheiligste gebied op aarde.

het volk van het land zullen van schrik verlamd zijn (of trillen). Overeenkomstig hun weg zal Ik met hen doen, volgens hun (eigen) vonnissen (of oordelen) zal Ik hen berechten (of oordelen). Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

Vazalkoning Zedekia (597 – 586) zou ook moedeloos worden. Hij zou niets beter weten, dan jammeren, en zich verbijsteren. Op het (platte)land zou het (gewone) volk verlamd zijn van schrik. Mede daardoor zouden ze zich niet meer tegen de legers van de koning van Babel kunnen verzetten. God zou hun als de rechtvaardige rechter op grond van hun daden berechten.

Hiermee eindigt de 1^e profetie van Ezechiël.

Al deze straffen en vonnissen zijn gekomen, toen het Tweestammenrijk en de stad Jeruzalem in 586 voor Christus door koning Nebukadnezar II (604 – 562) zijn veroverd.

5. Afgodendienst in de tempel te Jeruzalem.

Hoofdstuk 8

1 Het gebeurde in het 6^e jaar, in de 6^e maand, op de 5^e dag van de maand. Ik zat in mijn huis. De oudsten van Juda zaten voor mij. Daar was de macht van de Heer Jahweh op mij.

2 Ik zag en zie, er was een vorm als van een Mens. Vanaf de verschijning van zijn middel en naar beneden was vuur. Vanaf zijn middel en naar boven was als een verschijning van een lichtgloed als schitterend metaal.

3 Hij strekte de vorm van een hand uit. Hij nam mij bij een lok van mijn hoofdhaar. De Geest tilde mij op tussen aarde en tussen hemel. In een visioen van God liet zij mij naar Jeruzalem komen, naar de opening van de binnenste poort die op het noorden uitziet, waar de zetel van het afgodsbeeld van jaloersheid was, dat jaloezie uitlokt.

4 Zie, daar was de heerlijkheid van de God van Israël, zoals de verschijning die ik in het dal gezien had.

5 Hij zei tegen mij: “Mensenzoon, sla toch jouw ogen op naar de weg naar het noorden!” Ik sloeg mijn ogen op naar de weg naar het noorden, en zie, vanuit het noorden bij de poort van het altaar was in de ingang dat afgodsbeeld van de jaloezie.

6 Hij zei tegen mij: “Mensenzoon, zie jij wat zij doen, de grote gruwelen die het huis van Israël hier doet, zodat Ik ver van mijn heiligdom ben? Draai je weer om. Jij zal nog meer grote gruwelen zien.”

7 Hij liet mij naar de opening van de voorhof komen. Ik zag en zie, er was één gat in de muur.

8 Hij zei tegen mij: “Mensenzoon, graaf toch in de muur.” Ik groef in de muur, en zie, één opening.

9 Hij zei tegen mij: “Kom, en zie de slechte gruwelen die zij hier doen.”

10 Ik kwam, en ik zag en zie, daar waren allerlei vormen van kruipende dieren, afschuwelijke beesten en alle strontgoden van het huis van Israël helemaal rondom in de muur gegrift.

11 Zeventig mannen uit de oudsten van het huis van Israël stonden met hun gezichten ervoor, en Jaāzanja, een zoon van Safan, stond in hun midden. Iedere man had zijn wierookvat in zijn hand. Een geurende wolk van het reukwerk steeg op.

12 Hij zei tegen mij: “Heb jij gezien, mensenzoon, wat de oudsten van het huis van Israël in het donker doen, elke man in zijn kamer met afbeelding? Ja, zij zeggen: “Jahweh ziet ons niet. Jahweh heeft het land verlaten.”

13 Hij zei tegen mij: “Draai je weer om. Jij zal nog meer grote gruwelen zien, die zij doen.”

14 Hij liet mij naar de opening van de poort van het huis van Jahweh die naar het noorden is, komen. Zie, daar zaten vrouwen die huilden over Tammoez.

15 Hij zei tegen mij: “Heb jij dat gezien, mensenzoon? Draai je weer om. Jij zal grotere gruwelen dan deze zien.”

16 Hij liet mij naar de binnenste voorhof van het huis van Jahweh komen. Zie, bij de opening van de tempel van Jahweh, tussen de voorhal en het altaar, waren ongeveer 25 mannen, met hun ruggen naar de tempel van Jahweh en met hun gezichten naar het oosten. Zij bogen zich naar het oosten neer voor de zon.

17 Hij zei tegen mij: “Heb jij dat gezien, mensenzoon? Was het te gering voor het huis Juda om de gruwelen te doen, die zij hier doen, dat zij ook het land met geweld vullen, en zij Mij telkens weer tergen? Zie, zij houden de druiventak bij hun gezicht.”

18 “Daarom zal Ik zeker in woede met hen handelen. Mijn oog zal hen niet sparen, en Ik zal geen medelijden hebben. Zij zullen met een luide stem in mijn oren roepen. Ik zal niet naar hen luisteren.

Met hoofdstuk 8 begint een nieuw gedeelte van het bijbelboek Ezechiël. De profeet kreeg precies 14 maanden na het 1^e visioen een nieuwe openbaring (vgl. Ezech.1:1-3).

1 Het gebeurde in het 6^e jaar, in de 6^e (maand), op de 5^e (dag) van de maand. Ik zat in mijn huis. De oudsten van Juda zaten voor mij[n gezicht]. Daar was de hand (= de macht) van de Heer Jahweh op mij.⁸⁰

Omgerekend naar onze jaartelling ontving Ezechiël deze nieuwe openbaring in de 2^e helft van augustus in het jaar 592 voor Christus. De tijd dat hij 190 dagen moest liggen, was voorbij.

Terwijl de oudsten van Juda bij de profeet Ezechiël op bezoek waren, werd hij door *de hand* ofwel *de macht van Jahweh* aangeraakt. De Geest van God liet hem iets zien.

Oudsten waren familiehoofden. De eerste oudsten kwamen al vroeg in de geschiedenis van Israël voor (Ex.3:16,18, 4:29, 12:21, enz.). Ze vertegenwoordigde hun familie, en spraken recht tussen families en personen (Deut.19:12, 21:2-9,18-21, 22:13-21, 25:5-10, Rut 4:1-10). Ook tijdens de ballingschap waren er oudsten (Jer.29:1, Ezech.14:1, 20:1,3).

2 Ik zag en zie, (er) was een vorm als van een Mens (of Man).⁸¹ Vanaf de verschijning van zijn middel en naar beneden was vuur. Vanaf zijn middel en naar boven was als een verschijning van een lichtgloed als schitterend metaal.

3 Hij (= de Geest als iets menselijks of mannelijks) strekte de vorm van een hand uit. Hij nam mij bij een lok van mijn hoofd(haar).⁸² De Geest tilde mij op tussen aarde en tussen hemel[en]. In een visioen (of verschijning) van God liet zij (= de Geest (vrouwelijk)) mij naar Jeruzalem komen,⁸³ naar de opening van de binnenste poort die op het noorden uitziet, waar de zetel van het (afgods)beeld van jaloezie uitlokt.

In een gezicht of visioen van God tilde de Heilige Geest de profeet op, en nam hem mee naar Jeruzalem. Hij werd naar de ingang van de binnenste noordelijke poort gebracht.⁸⁴

Hier werd gesproken over de tempel. De ingang van de tempel was naar het oosten gericht (vgl. 1Kon.7:39, Ezech.41:14, 43:4, 47:1). De poort aan de noordkant was een poort in de zijkant. Via de buitenste poort aan de noordkant kwam je in de buitenste voorhof. Door de

⁸⁰ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst wordt over *een vallende hand van Jahweh* gesproken. Omdat *een vallende hand van God* verder in Ezechiël niet voorkomt, en in de rest van de bijbel evenmin, is de tekst overeenkomstig vergelijkbare teksten aangepast (vgl. Ezech.3:14,22, 33:22, 37:1). Ook in de Griekse handschriften staat geen *vallende hand van God*, en in de Dode Zeerollen ontbreekt helaas dit hele hoofdstuk.

⁸¹ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *een vorm als van vuur*. Omdat dit onduidelijkheid geeft, en overbodig is, is de tekst verbeterd met behulp van de Septuagint. De geschreven Hebreeuwse woorden *man* (מָן) en *vuur* (אֵשׁ) lijken erg veel op elkaar, en kunnen dus gemakkelijk worden verwisseld.

⁸² In de Septuagint staat hier *de boord van mijn bovenkant*. Dat duidt op een kraag van de kleding. Het lijkt eleganter.

⁸³ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat het woord *visioenen* (meervoud). Het gaat hier echter over één visioen dat begint in dit hoofdstuk (8), en eindigt bij het slot van hoofdstuk 11. Daarom lijkt het enkelvoud in de Griekse handschriften beter, en is daar voor gekozen.

⁸⁴ In het visioen kwam Ezechiël uit Babel via Syrië vanuit het noorden in de tempel. Ook de straffen en berechting van God zou uit het noorden komen.

binnenste poort aan de noordkant kon je de hoger gelegen binnenste voorhof binnengaan. Naar die binnenste poort werd Ezechiël gebracht.

Aan de noordkant van de voorhof was een afgodsbeeld dat God jaloers maakte.

4 Zie, daar was de heerlijkheid van de God van Israël, zoals de verschijning die ik in het dal gezien had.

Bij de binnenste poort aan de noordkant zag de profeet de heerlijkheid van God, zoals hij die in het dal bij de Kebar gezien had. Hij zag dus de cherubs uit het 1^e en 3^e hoofdstuk (Ezech.3:22,23). Boven de cherubs zag hij de heerlijkheid van de Here.

5 Hij zei tegen mij: “Mensenzoon, sla toch jouw ogen op naar de weg naar het noorden!” Ik sloeg mijn ogen op naar de weg naar het noorden, en zie, vanuit het noorden bij de poort van het altaar was in de ingang dat (afgods)beeld van de jaloezie.

De Geest van God had Ezechiël langs of over de buitenste poort aan de noordkant naar de binnenste poort aan de noordkant gebracht. De profeet ging dus naar het zuiden. Daarna zei God, dat hij zich moest omdraaien, en dat hij naar het noorden moest kijken. Toen de profeet dat gehoorzaam deed, zag hij de binnenkant van de poort van het altaar.⁸⁵

Daar in de grote buitenste poort aan de noordkant zag de profeet een afgodsbeeld. Waarschijnlijk was het een beeld van de godin Astarte (= Groei), want koning Manasse (697 – 642) had al eerder zo’n beeld in de tempel laten zetten (2Kon.21:7, 2Kron.33:7). Bovendien was Astarte de echtgenote van de afgod Tammoez, die verderop wordt genoemd (v.14). Koning Josia (640 – 609) had alle afgodsbeelden uit de tempel laten verwijderen (2Kon.23:4). Tot zijn schrik zag Ezechiël, dat dit beeld weer in de tempel stond.

6 Hij zei tegen mij: “Mensenzoon, zie jij wat zij doen, de grote gruwelen die het huis van Israël hier doet, zodat Ik ver van mijn heiligdom ben? Draai je weer om. Jij zal (nog meer) grote gruwelen zien.”

God wees de profeet op de gruwelen in zijn tempel. Zelfs daar vereerden de Joden afgoden. Ze maakten er een afgodstempel van. Op die manier verwierpen en verachtten ze de Here, en nodigden ze Hem uit om zijn tempel te verlaten.

7 Hij liet mij naar de opening van de voorhof komen. Ik zag en zie, (er was) één gat in de muur.

De Here kwam met de profeet bij de ingang van de binnenste voorhof. In de muur van de binnenste voorhof zag Ezechiël aan de buitenkant een gat. Dat gat was waarschijnlijk in de muur gemaakt om een beetje licht te hebben, en om wat frisse lucht te krijgen.

8 Hij zei tegen mij: “Mensenzoon, graaf toch in de muur.” Ik groef in de muur, en zie, één opening.

Om naar binnen te kunnen, moest de profeet het gat groter maken. Hij maakte het gat groter, en stapte naar binnen. Zo kwam hij in een geheim gebouw bij de tempel (vgl. 2Kon.23:11, 1Kron.28:12, Jer.35:4). Daar zag hij een deur.

9 Hij zei tegen mij: “Kom, en zie de slechte gruwelen die zij hier doen.”

God zei tegen Ezechiël, dat hij naar binnen moest gaan.

10 Ik kwam, en ik zag en zie, daar waren allerlei vormen (of structuren) van kruipen-

⁸⁵ In dit vers wordt de buitenste poort aan de noordkant *de poort van het altaar* genoemd. Op weg naar het brandofferaltair moest men met de offerdieren door deze poort. Bij het altaar aan de noordkant werd het offerdier geslacht (Lev.1:11).

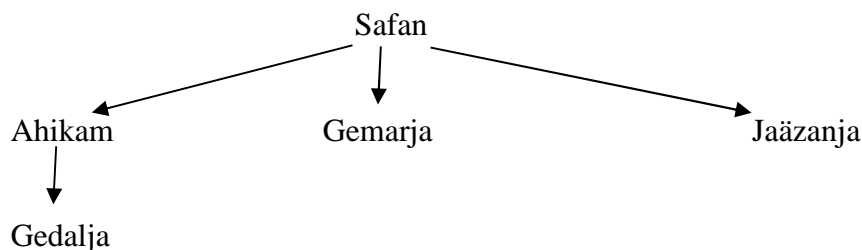
de (dieren), afschuwelijke beesten en alle strontgoden van het huis van Israël helemaal rondom op (= rondom in) de muur gegrift.

Ezechiël gehoorzaamde, en ging naar binnen. Op de muur zag hij geen cherubs, palmbomen en bloemknoppen (1Kon.6:29), maar afbeeldingen van kruipende dieren zoals slangen, slakken en krokodillen. Hij zag allerlei weerzinwekkende beesten. Zo werd de stier vaak afgebeeld als een teken van de vruchtbaarheid en kracht. Ook zag hij tekeningen van allerlei afgoden in de wand uitgehakt.

11 Zeventig mannen uit de oudsten (of ouderen) van het huis van Israël stonden met hun gezichten ervoor, en Jaäzanja, een zoon van Safan, stond in hun midden. (Iedere) man had zijn wierookvat in zijn hand. Een geurende wolk van het reukwerk steeg op.

De profeet zag 70 oudsten van Israël. Hoewel 70 een rond getal is, vertegenwoordigden die 70 mannen wel alle oudsten van Israël (Ex.24:1, Num.11:16,24,25). Een wolk van geurige wierook steeg bij hen omhoog. De leiders van het volk baden en offerden dus om de gunst van waardeloze afgoden.

Ezechiël herkende Jaäzanja, een zoon van Safan, als de leider. Hij stond in hun midden. Zijn vader Safan was de schrijver van de vrome koning Josia (640 – 609). Hij had een groot aandeel in de reformatie van die koning (2Kon.22:3-8, 2Kron.34:8-11). Safan kreeg het zojuist gevonden wetboek van de hogepriester Hilkia, en las het aan koning Josia voor (2Kon.22:8-11, 2Kron.34:15,18). Zijn zoon Ahikam speelde al een belangrijke rol tijdens de regering van koning Josia (2Kon.22:12-14). Toen de slechte vazalkoningen Jozakim (608 – 597) en Zedekia (597 – 586) regeerden, beschermden 2 zonen van de schrijver Safan: Ahikam en Gemarja, de profeet Jeremia (Jer.26:24, 36:10-19). Ook Gedalja, een zoon van Ahikam en een kleinzoon van Safan, nam het voor Jeremia op (Jer.39:14, 40:5,6). Jaäzanja, een zoon van de vrome Safan, had hoogstwaarschijnlijk de leiding bij de oudsten die de afgoden dienden! De naam Jaäzanja betekent *Jahweh troost*.

12 Hij zei tegen mij: “Heb jij gezien, mensenzoon, wat de oudsten van het huis van Israël in het donker doen, (elke) man in zijn kamer met afbeelding? Ja, zij zeggen: “Jahweh ziet ons niet. Jahweh heeft het land verlaten.”

God vroeg aan Ezechiël, of hij had gezien, wat die oudsten daar stiekem deden. Omdat er eerst over één ruimte werd gesproken, hadden ze waarschijnlijk niet allemaal hun eigen kamer, maar elk een eigen afbeelding om te vereren.⁸⁶ Waarschijnlijk had elke afbeelding een eigen nis.

Veel Joden zagen Jahweh als de God van Israël, zoals de andere volken ook hun god hadden. Zo hadden bijvoorbeeld de Filistijnen hun god Dagon, de Sidoniërs Astarte, de Ammonieten Moloch of Milkom en de Moabieten hun god Kamos (Num.21:29, Richt.16:23, 1Sam.5:2-7,

⁸⁶ Er wordt gesproken over binnenkamers. Ze waren echter als een groep aanwezig. Met een kleine tekstwijziging staat er, dat iedere oudste zijn eigen afbeelding koos. Zie Noordtjiz A., Korte Verklaring, De profeet Ezechiël, deel 1, 4^e druk, Kampen, z.j., pag. 98 en 99.

1Kon.11:7,33, 2Kon.23:13, Jer.48:13,46, 49:1). Zo'n afgod en volk waren onlosmakelijk met elkaar verbonden, en konden niet zonder elkaar. Als ieder volk zijn afgod nu maar op tijd de voorgeschreven offers bracht, en maar vaak genoeg aanbad, dan kwam het wel in orde. Zo'n god vond het niet belangrijk, hoe je leefde, en hoe je je medemens behandelde. Als zo'n god maar zijn offers op tijd, en op de juiste manier kreeg.

De wonderlijke redding van Jeruzalem in 701 voor Christus uit de macht van de Assyrische koning Sanherib (705 – 681) scheen dit idee over God te bevestigen. Nadat koning Sargon II (722 – 705) in 722 voor Christus het Tienstammenrijk Israël in ballingschap had weggevoerd, wilde zijn opvolger Sanherib het Tweestammenrijk van koning Hizkia (727 – 697) veroveren. Hij nam op de hoofdstad Jeruzalem na alle steden in. Zijn legers stonden klaar om deze laatste stad te veroveren. Toen bad de wanhopige koning Hizkia om hulp. God verloor Jeruzalem, en doodde 's nachts 185.000 mannen uit het Assyrische leger. Hoogstwaarschijnlijk stierven die soldaten aan de pest.⁸⁷ De Assyrische koning kon niets anders doen, dan naar zijn land terugkeren. Daar werd hij jaren later door 2 van zijn zonen vermoord (2Kon.18 en 19, 2Kron.32:1-23). Het volk nu geloofde, dat de Here Jeruzalem zou redden, zoals Hij dat deed in de dagen van koning Hizkia (727 – 697). Als men de Here nu maar betaalde met offers en gebeden, dan zou alles wel in orde komen.

Binnen een korte tijd daarna kreeg deze gedachte de ene slag na de andere te verduren. In 609 sneuvelde koning Josia (640 – 609) tegen farao Necho II (609 – 594) (2Kon.23:29). Drie maanden later werd koning Joahaz (609) door de Egyptische koning gevangen genomen, en koning Jojakim (608 – 597) werd een vazalkoning van farao Necho II (2Kon.23:30-34).

In 605 werd het heilige land veroverd door de Babyloniërs. De eerste Joden werden met een deel van de tempelschatten weggevoerd naar Babel (2Kron.36:5-7, Dan.1:1-4). In 601 voor Christus kwam vazalkoning Jojakim in opstand tegen de koning van Babel. Eerst werd het platteland leeggeroofd en verwoest door de Moabieten en Ammonieten. Daarna belegerde en veroverde koning Nebukadnezar II (604 – 562) van Babel in 597 voor Christus de stad Jeruzalem. Hij nam de vooraanstaande mensen uit het volk, en de schatten uit de tempel en het paleis mee naar Babel (2Kon.24:1-16). Hij stelde Zedekia (597 – 586) aan als vazalkoning over het restant van de staat Israël (2Kon.24:17).

Tijdens de regering van koning Josia was het Tweestammenrijk Juda nog machtig. In 609 was het Tweestammenrijk niet alleen onafhankelijk, maar tijdens het in elkaar storten van het Assyrische rijk kon Juda ook het grootste deel van het gebied van het Tienstammenrijk Israël veroveren. Na veel tegenslagen was binnen 13 jaren tijd van dat Tweestammenrijk bijna niets meer over. In 597 werd het met de verovering van Jeruzalem door koning Nebukadnezar II een vazalstaat van het Babylonische rijk.

Veel Joden zochten niet de oorzaak bij hun eigen ongehoorzaamheid aan de Here. De offers voor hun God waren toch op tijd en op de juiste manier gebracht? Ze hadden toch ook gebeden om hulp? Nee, de schuld lag bij Jahweh. Die oudsten dachten, dat de Here hen niet zou zien, omdat ze meenden, dat Hij het land had verlaten. Daarom gingen ze enigszins stiekem maar andere goden dienen. Ze dachten veel te klein over de almacht en de liefde van God.

Het overgrote deel van het volk diende zowel Egyptische als Babylonische afgoden. Bij de oudsten ging het om de afgoden uit Egypte. Juist in dat land vereerde men dieren. De stier werd gezien als het symbool van vruchtbaarheid. Daarom beeldden de Israëlieten in de woestijn God af als een gouden stierkalf (Ex.32). Ook kikvorsen, katten, krokodillen en slangen waren heilige dieren. De Egyptenaren verbrandden eveneens vaak wierook als offers voor hun afgoden.

⁸⁷ Zie Herodotus, Historiën, deel 2, 141.

13 Hij zei tegen mij: “Draai je weer om. Jij zal (nog meer) grote gruwelen zien, die zij doen.”

Opnieuw zei de Here, dat Ezechiël nog meer gruwelen zou zien.

14 Hij liet mij naar de opening van de poort van het huis van Jahweh die naar het noorden is, komen. Zie, daar zaten vrouwen die huilden over Tammoez.

Vanuit het geheime gebouw bij het gat in de muur (v.8-10) leidde God de profeet naar buiten. Hij kwam weer bij de ingang van de poort naar het noorden in de binnenste voorhof.⁸⁸ Daar zag Ezechiël vrouwen huilen om de afgod Tammoez.

Tammoez was de Babylonische god Doemoezi (vgl. Ezech.23:14-17, Dan.11:37). Zijn naam betekent *Zoon van het leven*.⁸⁹ De naam Doemuzi vervormde tot Tamoezoe. Deze afgod werd vooral door vrouwen gediend. Het was de god van de vruchtbaarheid, het koren en de lente. De volgelingen van Tammoez geloofden, dat deze afgod elk jaar bij de oogst in de 4^e maand (= juni/juli) stierf. Hij ging dan naar het dodenrijk. Terwijl de mannen de oogst binnenhaalden, gingen de vrouwen huilen over zijn dood. Elk voorjaar echter kwam hij weer tot leven. In Griekenland kreeg deze god de naam Adonis (= Heer). De verering van deze afgod ging gepaard met seksuele uitpattingen.

Zelfs in de heilige tempel van God bleek de zedelijke verwildering van het Joodse volk. Hiermee beledigden ze de Here op een grove manier. Toch durfden ze Hem te verwijten, dat Hij zijn volk in de steek had gelaten. Ze gaven Hem de schuld.

15 Hij zei tegen mij: “Heb jij (dat) gezien, mensenzoon? Draai je weer om. Jij zal grotere gruwelen dan deze zien.”

16 Hij liet mij naar de binnenste voorhof van het huis van Jahweh komen. Zie, (bij) de opening van de tempel van Jahweh, tussen de (voor)hal en [tussen] het altaar, waren ongeveer 25 mannen, met hun ruggen naar de tempel van Jahweh en met hun gezichten naar het oosten. Zij bogen zich naar het oosten neer voor de zon.

De Here leidde de profeet, waarschijnlijk door de noordelijke poort, in de binnenste voorhof meer naar de voorkant van het tempelgebouw. Tussen de ingang van de tempel en het brandofferaltaar, dat verder naar voren stond, zag hij ongeveer 25 mannen. Ze stonden in de binnenste voorhof. Deze voorhof werd de voorhof van de priesters genoemd (2Kron.4:9). Daar mochten alleen priesters mochten komen (Ezech.44:19). Deze mannen waren dus net als Ezechiël priesters.

Het waren hoogstwaarschijnlijk 25 mannen, ook al kon de profeet dat niet zo snel duidelijk zien. Het lijkt er namelijk sterk op, dat deze mannen de leiders van de 24 priesterafdelingen waren.⁹⁰ Ze stonden daar samen met de hogepriester als voorzitter en leider (1Kron.24:3-19).

De 25 priesters stonden met hun rug naar de tempel. Ze hadden God letterlijk de rug toegekeerd (vgl. Jes.1:4, Jer.15:6). In plaats van de Here te dienen, keken ze naar het oosten om de opkomende zon te aanbidden (vgl. 2Kon.23:11).

⁸⁸ Ezechiël is dan weer in de buitenste voorhof bij de ingang naar de binnenste voorhof aan de noordkant. Hij kon niet in de binnenste voorhof zijn, want daar mochten die vrouwen niet komen. In die voorhof mochten alleen de priesters komen (2Kron.4:9, Ps.43:4, Ezech.44:19).

⁸⁹ Zie Noordtjiz A., Korte Verklaring, De profeet Ezechiël, deel 1, 4^e druk, Kampen, z.j., pag. 102.

⁹⁰ Verderop worden deze mannen *ouderen* genoemd (Zie Ezech.9:6^b met de uitleg). Dat versterkt de gedachte dat ze de leiders van de priesters waren.

17 Hij zei tegen mij: “Heb jij (dat) gezien, mensenzoon? Was het te gering voor het huis Juda om de gruwelen te doen, die zij hier doen, dat zij ook het land met geweld vullen, en zij Mij telkens weer tergen? Zie, zij houden de druiventak bij hun gezicht (of neus).”⁹¹

Opnieuw vroeg de Here aan zijn dienaar, of hij het goed had gezien. De Joden deden al deze gruweldaden. Ze vulden het land met geweld tegen hun naaste. Rechtsverkrachting, machtsmisbruik, onderdrukking en onrecht waren aan de orde van de dag. Telkens treiterden ze God met hun gruwelijke afgoderij. Ze houden druiventakken bij hun neus om de zonnegod te bedanken voor de vruchten van de oogst. De echte God werd genegeerd.

18 “Daarom zal Ik zeker in woede met hen handelen. Mijn oog zal (hen) niet sparen, en Ik zal geen medelijden hebben. Zij zullen met een luide stem in mijn oren roepen. Ik zal niet naar hen luisteren.

De oudsten (v.11), de vrouwen (v.14) en de priesters (v.16) gingen in plaats van God de afgoden dienen. De Here zou ze berechten. In zijn heilige laaiende woede zou Hij niemand ontzien. Als ze in hun ellende naar Hem zouden roepen, dan zou Hij niet naar ze luisteren. Zonder echt berouw houdt God zich doof (vgl. Jes.1:15, Jer.11:11, 14:12, Mark.12:33).

Door het offeren aan de afgoden, offerden de Joden aan de boze geesten (Deut.32:17). Daarmee diende het volk van God de satan, de grote tegenstander van God. Dat kon de Here nooit over zijn kant laten gaan. Met de verovering van Jeruzalem door koning Nebukadnezar II (604 – 562) in 586 voor Christus kwamen Gods straffen en vonnissen voor dit slechte volk.

⁹¹ Dit wordt ook wel vertaald met: *Zie, zij laten zelfs hun offerstank in mijn neus opstijgen.* Zie Noordtzij A., Korte verklaring, De profeet Ezechiël, deel 1, 4^e druk, Kampen, z.j., pag. 104 en 105. In de Septuagint wordt gesproken over *spotten of de neus optrekken voor God.*

6. De heerlijkheid van God verlaat de tempel.

Hoofdstuk 9

1 Hij riep met een luide stem in mijn oren door te zeggen: “Komt dichterbij, bevelhebbers van de stad, en iedere man met zijn vernietigingswapen in zijn hand!”

2 Zie, 6 stervelingen kwamen van de weg van de Bovenpoort, die op het noorden uitziет, elke man met zijn vernietigingswapen in zijn hand. Eén man onder hen was in linnen gekleed, en een schrijfkoker was aan zijn middel. Zij kwamen dichterbij, en zij gingen naast het koperen altaar staan.

3 De heerlijkheid van de God van Israël was opgestegen vanaf de cherubs waarop het was, en was gegaan naar de drempel van het huis. Hij riep naar de man die in linnen gekleed was, waarvan de schrijfkoker aan zijn middel was.

4 Jahweh zei tegen hem: “Trek door het midden van de stad, door het midden van Jeruzalem. Teken een teken op de voorhoofden van de stervelingen die zuchten en kermen over al de gruwelen die in haar midden gedaan worden.”

5 Tegen de anderen zei Hij, terwijl ik het hoorde: “Trekt achter hem aan door de stad, en slaat neer. Laat jullie ogen niet iemand sparen, en hebt geen medelijden.”

6 “Oude mannen, jonge mannen, en meisjes, kleine kinderen en vrouwen moeten jullie doden en verdelgen. Bij elke man die het teken draagt, mogen jullie niet dichtbij komen. Vanaf mijn heiligdom moeten jullie beginnen.” Zij begonnen bij de stervelingen, de ouderen, die bij de voorkant van het huis waren.

7 Hij zei tegen hen: “Verontreinigt het huis, en vult de voorhoven met neergeslagen mensen. Gaat!” Zij gingen weg, en zij sloegen in de stad mensen neer.

8 Terwijl zij bezig waren met neer te slaan, - ik was overgebleven - viel ik mij op mijn gezicht. Ik schreeuwde het uit, en ik zei: “Ach, Heer Jahweh, gaat U nu heel de rest van Israël verdelgen door uw woede over Jeruzalem uit te gieten?”

9 Hij zei tegen mij: “De ongerechtigheid van het huis van Israël en van Juda is buitengewoon groot. Het land is vol bloedvergieten, en de stad is vol van rechtsverkrachting, want zij zeggen: “Jahweh heeft het land verlaten, en Jahweh ziet het niet.”

10 “Ook Ik, mijn oog zal hen niet sparen, en Ik zal geen medelijden hebben. Hun weg zal Ik op hun eigen hoofd teruggeven.”

11 Zie, de man die in linnen gekleed was, waarvan de schrijfkoker aan zijn middel was, bracht het bericht door te zeggen: “Ik heb gedaan, zoals U mij opgedragen had.”

1 Hij riep met een luide stem in mijn oren door te zeggen: “Komt dichterbij, bevelhebbers van de stad, en (iedere) man met zijn vernietigingswapen in zijn hand!”

Toen het duidelijk was, hoe groot de zonde van het volk was, moest Gods berechting er wel op volgen. De Here riep hemelse knechten op om de stad Jeruzalem te berechten. Daarom moesten ze hun vernietigingswapen in hun hand houden.

2 Zie, 6 stervelingen (= 6 mannen) kwamen van de weg van de Bovenpoort, die op het noorden uitziет, (elke) man met zijn vernietigingswapen in zijn hand. Eén man onder hen was in linnen gekleed, en een schrijfkoker was aan zijn middel. Zij kwamen (dichterbij), en zij gingen naast het koperen altaar staan.

Zes engelen die eruit zagen als sterfelijke mannen, kwamen van de kant van de Bovenpoort in

het noorden. Dit is de poort van de binnenste voorhof aan de noordkant. Deze ingang werd de Bovenpoort genoemd, omdat de binnenste voorhof hoger lag, dan de buitenste voorhof (vgl. Jer.36:10). Ze kwamen van het noorden, omdat ook Gods berechting uit het noorden zou komen.

Elke hemelse knecht van God had zijn vernietigingswapen in zijn hand. Welk wapen dat was, wordt hier niet genoemd.⁹²

Midden tussen de 6 hemelse knechten van God stond nog een engel. Het waren dus in totaal 7 hemelse knechten van God.⁹³

De hemelse knecht van God die in het midden stond, had linnen kleren aan, en droeg een inktkoker aan zijn zij. Linnen kleren werden in de regel door priesters, Levieten en koninklijke personen gedragen (Gen.41:42, Lev.6:10, 16:4, 1Sam.2:18, 1Sam.22:18, 1Kron.15:27, 2Kron.5:12, Ezech.9:2, Luk.16:19, enz.). Deze engel had dus de leiding.⁹⁴

De 7 hemelse knechten van God kwamen in de binnenste voorhof, waar ook de profeet Ezechiël was (Ezech.8:16), en bleven bij het koperen altaar staan.⁹⁵ Het koperen altaar was het brandofferaltair, dat bij de ingang van de tempel stond (Ex.35:15,16, 38:1-7, 1Kon.8:64, 2Kron.1:5, 4:1).

3 De heerlijkheid van de God van Israël was opgestegen vanaf de cherubs waarop het was,⁹⁶ en (was gegaan) naar de drempel van het huis. Hij riep naar de man die in linnen gekleed was, waarvan de schrijfkoker aan zijn middel was.

De 4 cherubs met daarboven de heerlijkheid van God stonden eerst bij de ingang van de noordelijke poort van de binnenste voorhof (Ezech.8:3^b,4). Vanaf die plaats gingen ze naar de ingang van de tempel. Toen ze daar waren verplaatste de heerlijkheid van God zich van de cherubs naar de drempel van de tempel.⁹⁷

De Here was en is niet aan één plaats in de tempel gebonden, zoals veel Joden dachten. Hij kan op meerdere plaatsen tegelijk zijn. Toen de heerlijkheid van God in de tempel woonde, was Hij ook in de hemel. Die heerlijkheid van God had Ezechiël ook al bij het Kebarkanaal en in het dal bij zijn huis gezien (Ezech.1, 3:22-27). Toen hij de heerlijkheid van God bij de Kebar en in het dal bij zijn huis zag, woonde de heerlijkheid van God nog steeds in de tempel.

Nadat de heerlijkheid van God zich vanaf de cherubs naar de drempel van de tempel had ver-

⁹² In de Griekse handschriften staat, dat die 6 engelen elk een bijl als vernietigingswapen hadden.

⁹³ Zeven is een getal dat een volheid aanduidt, net zoals bij ons het getal 10.

⁹⁴ Sommige uitleggers menen, dat de hemelse man in de linnen kleren dé Knecht van de Here was; dat was Gods Zoon (Dan.10:5, 12:6,7). Voor de komst van de Here Jezus Christus vertoonde de Zoon van de mensen zich op aarde als dé Knecht van de Here. Dit blijkt dan uit het tekstverband (Gen.16:10-13, 22:11,12, 31:11-13, Ex.3:2, Num.22:22-35, Richt.6:11-23, 13:3-22). Deze hemelse knecht droeg echter niet een gouden gordel. (Zie Turenout T. van, Daniël, God is rechter, Grijpskerk, 2019. In de Griekse handschriften staat, dat hij een gordel van saffier had (Ezech.9:2).) Ook kreeg deze engel bevelen van God, en moest hij verslag uitbrengen van zijn opdrachten (Ezech.9:3,4,11, 10:2,6,7). Dit geeft niet de normale verhouding tussen God de Vader en God de Zoon weer.

⁹⁵ Koning Achaz (732 – 727) had dit altaar van de ingang naar noordzijde van de tempel laten verplaatsen (2Kon.16:14), maar koning Hizkia (727 – 697) heeft dit altaar door de priesters weer terug laten zetten (2Kron.29:16-19, Ezech.8:16).

⁹⁶ In de Hebreeuwse tekst staat hier *cherub* (enkelvoud). Omdat de heerlijkheid van God zich boven 4 cherubs bevond (1Sam.4:4, 2Sam.6:2, 2Kon.19:15, 1Kron.13:6, Ezech.1, 8:3^b,4, enz.), is in overeenstemming met de Griekse handschriften voor het meervoud gekozen. In de Dode Zeerollen is dit hoofdstuk verloren gegaan.

⁹⁷ Het is niet zo, dat de heerlijkheid van God zich vanuit de tempel verplaatste naar de drempel. Dat zou gebeuren in het volgende hoofdstuk. Op dat moment was de troon boven de cherubs leeg (Ezech.10:1). In het 9^e hoofdstuk had dus de heerlijkheid van God zich vanaf de troon boven de cherubs verplaatst naar de drempel om in het 10^e hoofdstuk zich te verenigen met Gods heerlijkheid in de tempel.

plaatst, riep de Here vanaf de drempel naar de engel met linnen kleren aan en de inktkoker aan zijn zij.

4 Jahweh zei tegen hem: “Trek door het midden van de stad, door het midden van Jeruzalem. Teken een teken op de voorhoofden van de stervelingen die zuchten en kermen over al de gruwelen die in haar midden gedaan worden.”

God zei tegen de engel in de linnen kleren, dat hij dwars door de stad Jeruzalem moest gaan. De hemelse knecht van de Here moest bij iedereen die zuchtte en kermde over de gruwelen in de stad Jeruzalem, een teken op het voorhoofd zetten. Het teken moest op het voorhoofd staan, zodat iedereen het duidelijk kon zien.

Het Hebreeuwse woord voor teken is *Taw* (תָּ). Dat is de laatste letter van het Hebreeuwse alfabet. Net als in het Fenicisch en het Samaritaans was deze letter T in het oude Hebreeuwse schrift een kruis.⁹⁸ Het was niet een staand, maar een liggend kruis. Vergelijk het maar met onze letter x. Het is opvallend, en zeker niet toevallig, dat de gelovige Joden het merkteken van het toen nog toekomstige kruis van Jezus Christus mochten dragen op hun voorhoofden (vgl. Op.7:1-3, 14:1).

5 Tegen de anderen zei Hij in mijn oren (= Hij, terwijl ik het hoorde): “Trekt achter hem aan door de stad, en slaat neer. Laat jullie ogen niet (iemand) sparen, en hebt geen medelijden.”

6 “Oude (mannen), jonge (mannen), en meisjes, kleine kinderen en vrouwen moeten jullie doden en verdelgen. Bij elke man die het teken draagt, mogen jullie niet dichtbij komen. Vanaf mijn heiligdom moeten (of zullen) jullie beginnen.” Zij begonnen bij de stervelingen, de ouderen (of oudsten), die bij de voorkant van het huis waren.

Tegen de 6 engelen zei God, dat ze achter de hemelse knecht in de linnen kleren aan moesten gaan. Ze moesten iedereen neerslaan. Met niemand mochten ze medelijden hebben. Grijsaards, jongeren, vrouwen en kinderen moesten ze doden, maar bij iedereen die het teken op zijn voorhoofd droeg, mochten ze zelfs niet in de buurt komen. Net als bij de plagen in Egypte maakte God onderscheid tussen de mensen die Hem trouw dienden, en de mensen die aan Hem ongehoorzaam waren (Ex.8:22,23).

De 6 engelen moesten met hun slachtpartij bij de tempel beginnen (vgl. 1Pet.4:17). Via de noordelijke poort van de binnenste voorhof (v.2) gingen ze naar de ingang van de tempel, die aan de oostkant is (vgl. 1Kon.7:39, Ezech.41:14, 43:4, 47:1). Daar begonnen de 6 hemelse mannen de oude mannen die voor de ingang stonden, neer te slaan. Blijkbaar waren de 25 priesters die voor de tempel de zon in het oosten stonden te aanbidden (Ezech.8:16), al op leeftijd. Vlak voor het tempelhuis werden deze oudere priesters door de 6 hemelse knechten van God neergeslagen. Ezechiël moet dat hebben gezien (vgl. v.8), want hij was in de binnenste voorhof aan (noord)oostkant (Ezech.8:14,16, 9:2,3).

7 Hij zei tegen hen: “Verontreinigt het huis, en vult de voorhoven met neergeslagen(mens)en. Gaat!” Zij gingen weg, en zij sloegen in de stad (mensen) neer.

Daarna moedigde God de 6 engelen aan om door te gaan. Hij zei tegen zijn 6 hemelse knechten, dat ze de tempel met de voorhoven moesten verontreinigen met de doodgeslagen mensen (vgl. Num.19:11, 2Kon.11:15,16). Hoewel de tempel een schuilplaats was (Ex.21:13, 1Kon.1:50), gold dit niet voor echte misdadigers (Ex.21:14, 1Kon.2:28,32). Na de 25 priesters werden ook de 70 oudsten werden neergeslagen (Ezech.8:11). Israëls geestelijke leiders (de priesters en oudsten) zouden zo het eerst worden weggemaaid (vgl. 2Kon.25:9-12,18-22).

⁹⁸ Bij het teken dat Kaïn van God kreeg, wordt een heel ander woord gebruikt (Gen.4:15). Zie ook Gaebelein A.C., De profeet Ezechiël, vertaling Oudenampsen P.J., Doorn, 2003.

Daarna moesten de hemelse knechten van God de tempel verlaten, en de stad Jeruzalem intrekken. Ook daar moesten ze alle mensen doodslaan, die niet het zegel van het kruis op hun voorhoofd hadden. De hemelse knechten van God deden, wat hun Heer aan hen had opgedragen.

8 Terwijl zij bezig waren met neer te slaan, - ik was overgebleven - viel ik mij op mijn gezicht. Ik schreeuwde (het) uit, en ik zei: “Ach, Heer Jahweh, gaat U nu heel de rest van Israël verdelen door uw woede over Jeruzalem uit te gieten (of storten)?”

In de buurt van Ezechiël was waarschijnlijk niemand die het zegel op zijn voorhoofd droeg, want de profeet gaf alleen van zichzelf aan, dat hij overbleef. Dit gaf hem niet veel hoop voor de rest van zijn volksgenoten. Daarom viel hij in verbijstering voorover, en riep hij tot God.

De profeet vroeg aan God, die nog op de drempel stond, wat er van de rest nog zou overblijven. In 722 was het Tienstammenrijk al weggevoerd naar Assyrië. Bovendien waren in 605 en 597 twee belangrijke groepen Joden uit het Tweestammenrijk naar Babel gedeporteerd.

9 Hij zei tegen mij: “De ongerechtigheid van het huis van Israël en van Juda is buitengewoon groot. Het land is vol bloed(vergieten), en de stad is vol van rechtsverkrachting, want zij zeggen: “Jahweh heeft het land verlaten, en Jahweh ziet (het) niet.”

10 “Ook Ik, mijn oog zal (hen) niet sparen, en Ik zal geen medelijden hebben. Hun weg zal Ik op hun eigen hoofd teruggeven.”

Op het wanhopige gebed van de profeet gaf God onmiddellijk antwoord. Hij zei tegen Ezechiël, dat Hij niets anders kon doen. De ongerechtigheid van Israël en Juda was heel erg groot. Alles wat van de 12 stammen in het heilige land was overgebleven, leefde structureel in grote zonde. Ze zondigden nog meer dan de heidenen en de inwoners van Sodom (Ezech.3:6,7, 16:46-48, vgl. Mat.11:21, Luk.10:13). Op het land werd veel bloed vergoten, en de stad Jeruzalem was vol met oneerlijke rechtspraak (Ps.94:21, Jes.59:3-8).

Ze zeiden ook nog, dat God het land had verlaten. Daarmee gaven ze Hem ook nog de schuld. Ze zeiden eveneens, dat de Here het niet zag, omdat Hij weg zou zijn. Daarmee ontkenden ze zijn almacht, en beledigden ze zijn heilige naam. Daarom zou Hij die ongehoorzame Joden zelfs op het gebed van zijn profeet niet sparen. Jahweh zou laten zien, dat Hij nog niet weg was, en dat Hij wel alles had gezien. Door zijn vernietigende berechting zouden ze er wel achter komen. De Here zou hun eigen kwaad op hun hoofden laten neerkomen. Ze waren gewelddadig. Door geweld van Gods hemelse knechten zouden ze omkomen.

11 Zie, de man die in linnen gekleed was, waarvan de schrijfkoker aan zijn middel was, bracht het woord (= het bericht) [terug] door te zeggen: “Ik heb gedaan, zoals U mij opgedragen had.”

De hemelse knecht van God die de linnen kleren droeg, kwam bij de Here verslag uitbrengen. Hij en de andere 6 engelen hadden zijn vreselijke opdracht goed uitgevoerd.

De vervulling van deze profetie kwam, toen in 586 koning Nebukadnezar II (604 – 562) van Babel de stad Jeruzalem veroverde. Hij liet jonge mannen met het zwaard in de tempel doodslaan. Ook spaarde hij jongens, meisjes en grijsaards niet (2Kron.36:17).

Hoofdstuk 10

1 Ik zag en zie, over het uitspansel dat boven het hoofd van de cherubs was, was iets als saffiersteen, als een verschijning van de vorm van een troon. Het verscheen boven hen.

2 Hij zei tegen de man die in linnen gekleed was: “Kom tussen de wielen onder de cherub, en vul jouw beide handen met vurige kolen vanuit de ruimte tussen de cherubs. Strooi die uit over de stad. Hij kwam er voor mijn ogen aan.

3 De cherubs stonden aan de rechterkant van het huis, terwijl de man er aankwam. De wolk vulde de binnenste voorhof.

4 De heerlijkheid van Jahweh van boven de cherubs ging omhoog over de drempel van het huis. Het huis werd gevuld met de wolk, en de voorhof was vol van de lichtglans van de heerlijkheid van Jahweh.

5 Het geluid van de vleugels van de cherubs werd gehoord tot aan de buitenste voorhof, als de stem van God, de Almachtige, wanneer Hij spreekt.

6 Toen Hij de man die in linnen gekleed was, had opgedragen door te zeggen: “Neem vuur vanuit de ruimte tussen de wielen, vanuit de ruimte tussen de cherubs”, kwam hij, en ging hij naast de wielen staan.

7 Een cherub stak zijn hand uit vanuit de ruimte tussen de cherubs naar het vuur dat tussen de cherubs was. Hij pakte het op, en hij legde het in de handen van hem die in linnen gekleed was. Hij nam het, en hij ging weg.

8 Er was bij de cherubs onder hun vleugels de vorm van mensenhanden zichtbaar.

9 Ik zag en zie, er waren 4 wielen naast de cherubs: 1 wiel naast 1 cherub, en 1 wiel naast 1 cherub. De verschijning van de wielen was als de schittering van chrysolietsteen.

10 Hun verschijning was 1 vorm voor alle 4 van hen, alsof het wiel was in het midden van het wiel.

11 Wanneer zij gingen, konden zij naar alle 4 kanten gaan. Zij draaiden zich niet om wanneer zij gingen, want de plaats waarheen het hoofd zich draaide, daarnaar gingen zij. Zij draaiden zich niet om, wanneer zij gingen.

12 Hun hele lichaam: hun ruggen, hun handen en hun vleugels, en de wielen waren vol ogen rondom bij alle 4 van hen en hun wielen.

13 Naar de wielen van hen werd, terwijl ik het hoorde, geroepen: “Het wiel.”

14 Ieder had 4 aangezichten. Het 1^e aangezicht was het aangezicht van een jonge stier. Het 2^e aangezicht was het gezicht van een mens. Het 3^e was het aangezicht van een leeuw. Het 4^e was het aangezicht van een arend.

15 De cherubs gingen omhoog. Het was het levende wezen, dat ik gezien had aan het Kerkkanaal.

16 Wanneer de cherubs gingen, gingen de wielen naast hen. Wanneer de cherubs hun vleugels optilden om omhoog te gaan vanaf de aarde, draaiden de wielen ook niet vanuit hun zij.

17 Wanneer zij stilstonden, stonden zij stil; wanneer zij omhoog gingen, gingen zij met hen omhoog, want de geest van de levende wezens was in hen.

18 De heerlijkheid van Jahweh ging vanaf de drempel van het huis weg. Hij ging boven de cherubs staan.

19 De cherubs tilden hun vleugels op. Zij gingen voor mijn ogen omhoog vanaf de aarde. Wanneer zij weggingen, gingen de wielen met hen. Bij de ingang van de oostelijke poort van

het huis van Jahweh stonden zij stil. De heerlijkheid van de God van Israël was van bovenaf boven hen.

20 Dit is het levende wezen, dat ik gezien had onder de God van Israël aan het Kebarkanaal. Ik wist, dat zij cherubs waren.

21 Voor elk van de 4 levende wezens waren 4 aangezichten, en voor elk waren 4 vleugels. De vorm van mensenhanden was onder hun vleugels.

22 De vorm van hun aangezichten was hetzelfde als de aangezichten, die ik gezien had aan het Kebarkanaal: hun verschijning en elke man. In de richting van hun aangezichten gingen zij.

1 Ik zag en zie, over het uitspansel dat boven het hoofd van de cherubs was, was (iets) als saffiersteen, als een verschijning van de vorm van een troon (of stoel). Het verscheen boven hen.

De aandacht van de profeet Ezechiël viel opnieuw op de cherubs. Boven de cherubs zag hij de troon van God, maar hij zag dit keer niet, wie er op de troon zat. Dat kon ook niet, want de heerlijkheid van God was in het vorige hoofdstuk vanaf de troon boven de cherubs naar de drempel van de tempel vertrokken (Ezech.9:3). De troon was op dat moment leeg.

2 Hij zei tegen de man die in linnen gekleed was[, en hij zei]: “Kom tussen de wielen onder de cherub, en vul jouw beide handen met vurige kolen vanuit (de ruimte) tussen de cherubs. Strooi die uit over de stad. Hij kwam (er) voor mijn ogen aan.

De profeet hoorde wel Gods stem. Die stem sprak tegen de man in de linnen kleren. Dit was de hemelse man met de inktkoker uit het vorige hoofdstuk (Ezech.9:2). Deze hemelse knecht van God moest tussen de wielen onder de cherubs gaan staan. Hij moest zijn handen vullen met vurige kolen die tussen de cherubs vandaan kwamen. Die gloeiende kolen moest de hemelse knecht van God uitstrooien over de stad Jeruzalem. Ezechiël zag, dat de hemelse man in linnen kleren naar de cherubs ging.

3 De cherubs stonden aan de rechterkant van het huis, terwijl de man (er) aankwam. De wolk vulde de binnenste voorhof.

Inmiddels hadden de cherubs zich verplaatst. Eerst zag de profeet ze staan bij de noordelijke poort van de binnenste voorhof (Ezech.8:3^b,4). In dit vers zag hij ze aan de rechterkant van het tempelhuis, dus meer naar het zuiden, terwijl hij nog steeds bij de lijken in de binnenste voorhof stond (Ezech.8:7,16, 9:7,8). De cherubs stonden dicht bij de ingang om de heerlijkheid van de Here op te halen. De ingang van de tempel was gericht op het oosten (vgl. 1Kon.7:39, Ezech.41:14, 43:4, 47:1).

Toen de hemelse man met de linnen kleren tussen de wielen van de cherubs ging staan, werd de binnenste voorhof gevuld met een wolk. Zoals wel vaker verscheen Jahweh in een grote wolk (Ex.16:10, 24:15-18, 34:5, 40:34-38, Lev.16:2, 1Kon.8:10 enz.). Denk bijvoorbeeld maar aan de wolkkolom en de vuurkolom in de woestijn (Ex.13:21,22), of aan de verschijning van God in een vurige wolk op de berg Sinai (Ex.19:9,16). De wolk was voor Ezechiël het teken, dat de Here er aankwam.

4 De heerlijkheid van Jahweh van boven de cherubs ging omhoog over de drempel van

het huis.⁹⁹ Het huis werd gevuld met de wolk, en de voorhof was vol van de lichtglans van de heerlijkheid van Jahweh.

De heerlijkheid van Jahweh die afkomstig was vanaf de troon boven de 4 cherubs, en op de drempel stond,¹⁰⁰ ging de drempel over in de richting van het heilige van de heiligen. Daar verenigde het zich met de heerlijkheid van God die zich boven de ark en de cherubs van de troonwagen in de tempel bevond (1Kron.28:18). Daardoor vulde de wolk van de Here de tempel, en de binnenste voorhof raakte vol met de glanzende heerlijkheid van Jahweh.

Hier begon de Here de tempel te verlaten. Het was het begin van Gods vertrek uit de tempel en de stad Jeruzalem (Ezech.10:18,19, 11:22,23). Het begin van het verlaten van de ontrouwe en ongehoorzame Joden. God liet zien, dat Hij niet aan de tempel van Salomo (972 – 932) was gebonden. Zoals de Here uit zijn heiligdom in Silo was weggegaan (1Sam.3:11-14, Ps.78:60), zo zou Hij ook uit de tempel van Salomo vertrekken. Voordat God de tempel zou verlaten, zou echter de berechting van de ontrouwe Joden beginnen.

5 Het geluid van de vleugels van de cherubs werd gehoord tot aan de buitenste voorhof, als de stem van God, de Almachtige, wanneer Hij spreekt.

Het geluid van de vleugels van de cherubs drong tot in de buitenste voorhof door. Zo was ook de stem van God, wanneer Hij sprak, tot in de buitenste voorhof te horen.

6 Toen Hij de man die in linnen gekleed was, had opgedragen door te zeggen: “Neem vuur vanuit (de ruimte) tussen de wielen, vanuit (de ruimte) tussen de cherubs”, kwam hij, en ging hij naast de wielen (of raderen) staan.

Inmiddels is de hemelse man in linnen kleren op het bevel van God naast de wielen van de cherubs gaan staan om vuur (met kolen) tussen de cherubs op te halen.

7 Een cherub stak zijn hand uit vanuit (de ruimte) tussen de cherubs naar het vuur dat tussen de cherubs was. Hij pakte (het) op, en hij gaf (het) af (= hij legde (het)) in de handen van hem die in linnen gekleed was. Hij nam het, en hij ging weg.

Eén van de cherubs strekte zijn hand uit naar het vuur tussen de cherubs. Hij nam daar iets van, en legde dat in de handen van de hemelse man in de linnen kleren. Deze knecht van God nam het aan, en ging weg.

Hoewel het niet expliciet in het bijbelboek Ezechiël wordt aangegeven, weten we, dat de hemelse man in linnen kleren zijn opdracht van God ging uitvoeren. Hij zou de vurige kolen over de stad Jeruzalem uitstrooien (vgl. Op.8:5), zodat de stad en de tempel vlam zouden vatten (v.2).

Ook deze profetie is vervuld. Nadat de soldaten van koning Nebukadnezar II (604 – 562) van Babel veel Joden hadden doodgeslagen (Ezech.9:4-11), staken ze de tempel, de paleizen en allerlei andere gebouwen in brand (2Kon.25:8,9, 2Kron.36:19).

Na het vertrek van de hemelse man in de linnen kleren, krijgen we geen schets van de verwoesting van Jeruzalem. Terwijl veel gebouwen in de hoofdstad in brand zouden vliegen, zou

⁹⁹ In veel vertalingen staat het woord *cherub* in het enkelvoud. De Here echter troonde boven de cherubs in het meervoud (1Sam.4:4, 2Sam.6:2, 2Kon.19:15, 1Kron.13:6, Ezech.1, 8:3^b,4, enz.). Dit is dus een fout in de tekst. Daarom is er in overeenstemming met de Griekse handschriften voor *cherubs* gekozen.

Dit vers is in de Dode Zeerollen verloren gegaan.

¹⁰⁰ In het vorige hoofdstuk was die heerlijkheid van God al vanaf de troon boven de cherubs naar de drempel van de tempel gegaan (Ezech.9:3). Daarom was de troon van de Here in dit hoofdstuk leeg (v.1).

God de tempel en de stad Jeruzalem verlaten. Daarom gaat de tekst verder met een beschrijving van de cherubs uit het 1^e en 3^e hoofdstuk van dit bijbelboek.

8 Er was bij de cherubs onder hun vleugels de vorm van mensenhanden zichtbaar.¹⁰¹

De cherubs hadden handen als mensenhanden onder hun vleugels (Ezech.1:8). Over armen lezen we niets. De handen kunnen ook min of meer aan de uiteinden van de vleugels hebben gezeten.

9 Ik zag en zie, er waren 4 wielen (of raderen) naast de cherubs: 1 wiel (of rad) naast 1 cherub, en 1 wiel (of rad) naast 1 cherub. De verschijning van de wielen (of raderen) was als de schittering van chrysolietsteen.

10 Hun verschijning was 1 vorm voor (alle) 4 van hen, alsof het wiel (of rad) was in het midden van het wiel (of rad).

Ook deze keer vielen de 4 wielen onder de 4 cherubs op. Ze zagen eruit als chrysoliet (geelgroen). De cherubs hadden alle 4 dezelfde vorm. In het midden van de cherubs was ook een wiel.

11 Wanneer zij gingen, konden zij naar hun (= naar alle) 4 kanten (of 4 zijden) gaan. Zij draaiden zich niet om wanneer zij gingen, want de plaats waarheen het hoofd zich draaide, daarnaar gingen zij. Zij draaiden zich niet om, wanneer zij gingen.

Als ze verdergingen, hoefden ze niet te draaien, want de cherubs konden zonder te draaien alle kanten op gaan.

12 Hun hele lichaam: hun ruggen, hun handen en hun vleugels, en de wielen (of raderen) waren vol ogen rondom bij (alle) 4 van hen (en) hun wielen (of raderen).

In het 1^e hoofdstuk zag de profeet alleen ogen op de velgen van de wielen (Ezech.1:18). Hier zag Ezechiël ook ogen op het hele lichaam van de cherubs. Ze hadden ogen op hun ruggen, hun handen en hun vleugels. Ze konden dus alles zien. Ze konden ook zien wat achter en boven hen was.

13 Naar de wielen (of raderen) van hen werd in mijn oren (= werd, terwijl ik het hoorde,) geroepen: "Het wiel."

Ezechiël hoorde, dat de wielen werden opgeroepen tot activiteit. Zowel op het land als in de lucht konden de cherubs zich goed verplaatsen.

14 Ieder had 4 aangezichten. Het 1^e aangezicht was het aangezicht van een jonge stier.¹⁰² Het 2^e aangezicht was het gezicht van een mens. Het 3^e was het aangezicht van een leeuw. Het 4^e was het aangezicht van een arend.¹⁰³

De 4 aangezichten worden hier opnieuw beschreven. De kop van de stier wordt eerst ge-

¹⁰¹ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat het woord *mensenhanden* in het enkelvoud. Op grond van de Dode Zeerol en de Septuagint is voor het meervoud gekozen.

¹⁰² In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier: *Het 1^e gezicht was het gezicht van een cherub*. Ezechiël gaf echter uitdrukkelijk aan, dat de gezichten hetzelfde waren, als die bij het Kebarkanaal (Ezech.1:10, v.15^b,22). Het moet dus de kop van een stier zijn, want het gezicht van een mens, en de kop van een leeuw en van een arend worden ook genoemd, en die zijn gelijk aan de gezichten bij de Kebar. Hoogstwaarschijnlijk stond hier dus oorspronkelijk *jonge stier* (פֶּרֶךְ). Dit lijkt in het Hebreeuws op *gezicht van* (פָּנֵי). Dat stond er al voor, en het werd per vergissing gezien als het dubbel opschrijven van *gezicht van*. Omdat het over een cherub ging, kwam daar het woord *cherub* voor in de plaats te staan.

In de Dode Zeerollen is dit gedeelte verloren gegaan. In Septuagint ontbreekt dit vers, terwijl andere Griekse handschriften hetzelfde weergeven als de (Masoretische) Hebreeuwse tekst. Het lijkt er sterk op, dat deze overschrijffout al vroeg is gemaakt.

¹⁰³ Dit vers kan zijn ingevoegd, waarbij dan ook nog een fout is binnengeslopen. Het ontbreekt in de Septuagint.

noemd, en viel dus het eerst op. De stier was aan de westkant van de cherubs.¹⁰⁴ De ingang van de tempel was aan de oostkant (vgl. 1Kon.7:39, Ezech.41:14, 43:4, 47:1). De cherubs stonden aan de rechterkant vanaf de tempel bij de ingang (v.3). Ze stonden dus aan de oostkant vanaf de tempel.

15 De cherubs gingen omhoog. Het was het levende wezen, dat ik gezien had aan het Kebarkanaal.

De profeet gaf duidelijk aan, dat hij dezelfde vliegende troonwagen zag, als bij het Kebarkanaal.

16 Wanneer de cherubs gingen, gingen de wielen (of raderen) naast hen. Wanneer de cherubs hun vleugels optilden om omhoog te gaan vanaf de aarde, draaiden de wielen (of raderen) ook niet vanuit hun zij.

17 Wanneer zij (= de cherubs) (stil)stonden, stonden zij (= de wielen) (stil); wanneer zij omhoog gingen, gingen zij met hen omhoog, want de geest van de levende wezens was in hen.

Wanneer de cherubs opstegen, gingen de wielen met hen mee de lucht in, want de geest van de cherubs was in die wielen.

Na de beschrijving van de 4 cherubs gaat de tekst weer verder met het vertrek van de heerlijkheid van God.

18 De heerlijkheid van Jahweh ging vanaf de drempel van het huis weg. Hij ging boven de cherubs staan.

De herenigde heerlijkheid van Jahweh was blijkbaar al vanuit de tempel naar de drempel gegaan. Vanaf die drempel verplaatste de herenigde heerlijkheid zich naar de troon boven de cherubs. Terwijl de Here zijn hemelse knecht in de linnen kleren het vurige vonnis over de stad Jeruzalem liet uitvoeren (v.2,6,7), vertrok Hij uit de tempel.

19 De cherubs tilden hun vleugels op. Zij gingen voor mijn ogen omhoog vanaf de aarde. Wanneer zij weggingen, (ging)en de wielen (of raderen) met hen. Bij de ingang van de oostelijke poort van het huis van Jahweh stonden zij (stil).¹⁰⁵ De heerlijkheid van de God van Israël was van bovenaf boven hen.

De cherubs sloegen met hun vleugels, en stegen op van de aarde. De heerlijkheid van de God van heel Israël boven hen ging met hen mee. Ze gingen naar de buitenste poort aan de oostkant van het huis van Jahweh.¹⁰⁶ Dat was de hoofdingang. Daar bleef de troonwagen stilstaan. Nog kon Ezechiël hopen, dat de heerlijkheid van God zou blijven.

Later echter zou de heerlijkheid van God de stad Jeruzalem verlaten, en zich verplaatsen naar de Olijfberg (Ezech.11:23).

20 Dit is het levende wezen, dat ik gezien had onder de God van Israël aan het Kebarkanaal. Ik wist, dat zij cherubs waren.

Nogmaals gaf de profeet duidelijk aan, dat hij dezelfde vliegende troonwagen onder de heerlijkheid van God zag, als bij het Kebarkanaal.

¹⁰⁴ Zie de uitleg bij Ezech.1:10.

¹⁰⁵ In de Hebreeuwse tekst staat hier *stond hij*. Met behulp van de Septuagint is deze tekst verbeterd.

¹⁰⁶ Hier was sprake van de poort aan de oostkant van de buitenste voorhof met het uitzicht over de stad Jeruzalem, en niet die van de binnenste voorhof. Als de heerlijkheid van God in het volgende hoofdstuk (11) de stad Jeruzalem zou verlaten in oostelijke richting, dan zou de troonwagen niet meer over de buitenste voorhof heen gaan.

21 Voor elk van (de) 4 (levende wezens) waren 4 aangezichten, en voor elk waren 4 vleugels. De vorm van mensenhanden was onder hun vleugels.

22 De vorm van hun aangezichten was hetzelfde als de aangezichten, die ik gezien had aan het Kebarkanaal: hun verschijning en elke man. In de richting van hun aangezichten gingen zij.

Dat het over dezelfde figuur ging, bleek volgens Ezechiël uit het volgende: ze hadden elk dezelfde 4 aangezichten, 4 vleugels, handen als een mens onder hun vleugels, dezelfde verschijning, en ze gingen in de richting van hun aangezichten vooruit.

7. De heerlijkheid van God verlaat de stad Jeruzalem.

Hoofdstuk 11

1 De Geest tilde mij op, en zij liet mij naar de oostelijke poort van het huis van Jahweh komen, die naar het oosten uitziet. Zie, in de opening van de poort waren 25 mannen. Onder hen zag ik Jaäzanja, een zoon van Azzur, en Pelatja, een zoon van Benaja, leiders van het volk.

2 Hij zei tegen mij: “Mensenzoon, dit zijn de stervelingen die onrecht bedenken, en die slechte raad geven in deze stad;

3 die zeggen: het is nog niet de tijd om huizen te bouwen. Dit is de pot, en wij zijn het vlees.”

4 “Daarom, profeteer tegen hen, profeteer, mensenzoon!”

5 De Geest van Jahweh viel op mij. Hij zei tegen mij: “Zeg: “Dit zegt Jahweh: Dit hebben jullie gezegd, huis van Israël, en wat in jullie geest opkomt, weet Ik.”

6 “Jullie hebben jullie neergeslagen mensen in deze stad talrijk gemaakt, en jullie hebben haar straten met neergeslagen mensen gevuld.”

7 Daarom, dit zegt de Heer Jahweh: “Jullie neergeslagen mensen die jullie in haar midden hebben neergelegd, zij zijn het vlees, en zij is de pot.” Jullie zal Hij uit haar midden laten weghalen.

8 “Jullie zijn bang voor het zwaard, Ik zal het zwaard over jullie laten komen”, is het woord van de Heer Jahweh.

9 “Ik zal jullie uit haar midden laten weghalen, en Ik zal jullie overgeven in de macht van vreemden. Ik zal jullie berechten.”

10 “Door het zwaard zullen jullie vallen. Aan de grens van Israël zal Ik jullie berechten. Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

11 “Zij zal voor jullie niet als een pot zijn. Jullie, jullie zouden in haar het als vlees zijn? Aan de grens van Israël zal Ik jullie berechten.”

12 “Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben, want in mijn voorschriften zijn jullie niet gegaan, en mijn rechtsregels hebben jullie niet uitgevoerd. Zoals de gewoonten van de heidenvolken rondom jullie zijn, hebben jullie gehandeld.”

13 Tijdens mijn profetie stierf Pelatja, een zoon van Benaja. Ik viel mij op mijn gezicht, ik schreeuwde met een luide stem, en ik zei: “Ach Heer Jahweh, wilt U een einde maken aan de rest van Israël?”

14 Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:

15 “Mensenzoon, het zijn zeker jouw broers, stervelingen van jouw naaste familie en het hele huis van Israël, ieder daarvan, tegen wie de inwoners van Jeruzalem hebben gezegd: “Blijft ver vanaf Jahweh. Aan ons is dit land als erfenis gegeven.”

16 “Zeg daarom: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Hoewel Ik hen ver weggedreven heb onder de heidenvolken, en Ik hen in de landen heb verstrooid, zal Ik voor hen als een klein heiligdom zijn, in de landen waar zij gekomen zijn.”

17 “Zeg daarom: “Dit zegt de Heer Jahweh; “Ik zal jullie vergaderen uit de volken, en Ik zal jullie bijeenbrengen vanuit de landen waarin jullie verstrooid zijn. Ik zal aan jullie het grondgebied van Israëel geven.”

18 “Zij zullen daarheen komen, en zij zullen daaruit wegnemen al zijn afschuwelijkheden en al zijn gruwelen.”

19 “Ik zal hun één hart geven, en Ik zal in hen een nieuwe geest geven. Ik zal het hart van steen uit hun vlees wegnemen, en Ik zal aan hen een hart van vlees geven,

20 zodat zij in mijn voorschriften zullen gaan, en zij mijn rechtsregels in acht zullen nemen, en ze uitvoeren. Zij zullen een volk voor Mij zijn, en Ikzelf zal God voor hen zijn.”

21 “Overeenkomstig het hart van hun afschuwelijkheden en hun gruwelen van hun hart zal Ik hun weg op hun hoofd laten neerkomen”, is het woord van de Heer Jahweh.

22 De cherubs tilden hun vleugels op, en de wielen naast hen. De heerlijkheid van de God van Israëel was van bovenaf boven hen.

23 De heerlijkheid van Jahweh steeg op uit het midden van de stad, en het stond op de berg die ten oosten van de stad is.

24 De Geest tilde mij op. Zij liet mij naar Chaldea komen, naar de ballingen, in een verschijning door de Geest van God. De verschijning die ik gezien had, steeg van mij op.

25 Ik sprak tegen de ballingen over alle woorden van Jahweh die Hij aan mij had laten zien.

1 De Geest tilde mij op, en zij liet mij naar de oostelijke poort van het huis van Jahweh komen, die naar het oosten uitziет. Zie, in de opening van de poort waren 25 mannen. Onder hen zag ik Jaāzanja, een zoon van Azzur, en Pelatja, een zoon van Benaja, leiders van het volk.

De Geest van God bracht Ezechiël naar poort aan de oostkant van de buitenste voorhof van de tempel. Daar was nog steeds de troonwagen (Ezech.10:19). Bij de hoofdingang van de tempel van Jahweh kon de profeet de stad Jeruzalem inkijken.

In de grote poort zag Ezechiël 25 mannen. Het waren niet dezelfde 25 mannen, als de 25 priesters uit hoofdstuk 8 (Ezech.8:16). Die waren in de binnenste voorhof, en niet in de oostelijke poort van de buitenste voorhof. Ook werd bij hen Jaāzanja niet genoemd.¹⁰⁷

Deze 25 mannen waren de politieke leiders of vorsten van het volk. In de buitenste oostelijke poort van de tempel hadden ze een vergadering. In die tijd vonden vergaderingen van oudsten en leiders van het volk vaak plaats in een brede en lange poort (Deut.21:19, 25:7, Rut 3:11, 4:11, 2Sam.19:8, Jer.26:10). Daar waren ook zitplaatsen langs de wanden.

Van die 25 mannen herkende de profeet Ezechiël Jaāzanja (= *Jahweh troost*), een zoon van Azzur (= *Helper*), en Pelatja (= *Jahweh bevrijdde*), een zoon van Benaja (= *Jahweh heeft gebouwd*).

In dit hoofdstuk gaat het over de politieke en militaire leiders van het volk. Het waren waarschijnlijk de 12 officieren van de 12 legeronderdelen van het land en de 12 stamhoofden van Israëel (1Kron.27:1-22). De 25^e man was de voorzitter en leider. Dit was de koning of de generaal van het hele leger.

¹⁰⁷ Een zekere Jaāzanja was wel aanwezig bij de 70 oudsten (Ezech.8:11), maar de Jaāzanja uit dit hoofdstuk is iemand anders, dan die van het 8^e hoofdstuk. Daar gaat het over een zoon van Safan (Ezech.8:11), en in dit hoofdstuk over een zoon van Azzur.

2 Hij zei tegen mij: “Mensenzoon, dit zijn de stervelingen die onrecht bedenken, en die slechte raad geven in deze stad;

3 die zeggen: het is nog niet de tijd om huizen te (her)bouwen. Dit (= Jeruzalem) is de pot, en wij zijn het vlees.”

Via de (vrouwelijk) Heilige Geest die Ezechiël in zijn visioen begeleidde, zei God tegen de profeet (v.5), dat deze leiders van het volk onrechtvaardige zaken bedachten, en slechte adviezen gaven in de stad Jeruzalem. Hun namen gaven wel aan, dat ze kennis van de Here hadden (v.1), maar ze keerden zich van Hem af.

In 597 had Jeremia naar de ballingen in Babel een brief gestuurd (Jer.29:1,2). Daarin stond, dat ze in Babel huizen moesten bouwen (Jer.29:5), want de ballingschap zou nog lang gaan duren. De 70 jaren van onderworpenheid aan Babel zouden vol gemaakt moeten worden. Pas na die 70 jaren zou God de Joden terugbrengen naar het land Kanaän (Jer.29:10).

Spottend gingen de leiders van het volk dwars tegen de profetie van Jeremia in. Zij zeiden, dat het niet nodig was om binnenkort huizen te bouwen. Ze dachten, dat dankzij hun beleid en inzicht de ballingen wel gauw thuis zouden komen. Deze politieke en militaire leiders waren in feite misleiders van het volk.

In hun hoogmoed dachten ze, dat zij het vlees waren in de pot Jeruzalem. Zoals het vlees in de pot tegen vuil en bederf wordt afgeschermd, zo zouden zij in de stad Jeruzalem worden beschermd. De ballingen die in 605 en 597 waren weggevoerd naar Babel, waren niet zo belangrijk. God was volgens hen boos op de ballingen, en daarom waren ze weggevoerd. De nieuwe politieke leiders mochten in Jeruzalem blijven, dicht bij de tempel. Zij waren dicht bij God, en de ballingen waren ver van de Here verwijderd. God zou net zo aan Israël verbonden zijn, als de afgoden van de andere landen (vgl. 1Sam.26:19, 2Kon.17:26). Zo dachten de trotse leiders en vooral misleiders van het volk.

Helaas dachten niet alleen de politieke (mis)leiders van het Joodse volk in het heilige land er zo over. Ook de ballingen geloofden, dat zij in ongenade waren gevallen, en ver van de Here waren verwijderd. Daarom moest Ezechiël, nadat zijn visioen was afgelopen, aan de ballingen vertellen, dat dit waanidee niet klopte (Ezech.11:25).

4 “Daarom, profeteer tegen hen, profeteer, mensenzoon!”

Tegen die hoogmoedige en spottende (mis)leiders van het volk moest Ezechiël in zijn visioen profeteren.

5 De Geest van Jahweh viel op mij. Hij zei tegen mij: “Zeg: “Dit zegt Jahweh: Dit hebben jullie gezegd, huis van Israël, en wat in jullie geest opkomt, weet Ik.”

De Geest van Jahweh begon tegen de profeet te spreken. Jahweh wist wel, wat die 25 mannen dachten. Al hun slechte gedachten waren bij de Here bekend.

6 “Jullie hebben jullie neergeslagen(mens)en in deze stad talrijk gemaakt, en jullie hebben haar straten met neergeslagen(mens)en gevuld.”

De (mis)leiders van het volk hadden veel mensen in Jeruzalem gedood, en de straten van de hoofdstad met lijken gevuld. Hierbij valt ook te denken aan de oneerlijke rechtspraak, waarbij de armen, de weduwen, de wezen en de vreemdelingen werden onderdrukt tot zelfs de dood er op volgde.

7 Daarom, dit zegt de Heer Jahweh: “Jullie neergeslagen(mens)en die jullie in haar (= Jeruzalem) midden hebben neergelegd, zij zijn het vlees, en zij (= Jeruzalem) is de pot.” Jullie zal Hij uit haar midden laten weghalen.

God zei echter, dat niet de levende (mis)leiders, maar de doodgeslagen mensen in de hoofdstad het vlees waren in de pot Jeruzalem. De Here zou de (mis)leiders van het volk uit die pot halen.

8 “Jullie zijn bang voor het zwaard, Ik zal het zwaard over jullie laten komen”, is het woord van de Heer Jahweh.

Ondanks hun spottende grootspraak wist de Here, dat de (mis)leiders van het volk bang waren voor het zwaard van de vijand. God zou ze met het zwaard laten doodslaan.

9 “Ik zal jullie uit haar midden laten weghalen, en Ik zal jullie overgeven in de hand (= de macht) van vreemden. Ik zal jullie berechten.”

God zou de (mis)leiders van het volk buiten de stad Jeruzalem brengen, en hen overleveren in de macht van vreemden. De Here zou zijn vonnissen over hen laten voltrekken.

10 “Door het zwaard zullen jullie vallen. Aan de grens van Israël zal Ik jullie berechten. Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

11 “Zij (= Jeruzalem) zal voor jullie niet als een pot zijn. Jullie, jullie zouden in haar het als vlees zijn? Aan de grens van Israël zal Ik jullie berechten.”

12 “Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben, want in mijn voorschriften zijn jullie niet gegaan, en mijn rechtsregels hebben jullie niet uitgevoerd. Zoals de gewoonten van de (heiden)volken rondom jullie zijn, hebben jullie gehandeld.”¹⁰⁸

De stad Jeruzalem zou niet de beschermende pot zijn voor de (mis)leiders van het volk, en die (mis)leiders zouden ook niet het vlees zijn. De Here zou over hen rechtspreken en oordelen op de grens van Israël. Ze zouden daardoor weten, wie God is. De Here zou hen berechten, omdat ze niet naar zijn geboden hadden geluisterd.

Zoals de profeet Ezechiël dit alles in opdracht van God heeft voorspeld, zo is het ook letterlijk uitgekomen. Toen de legers van koning Nebukadnezar II (604 – 562) van Babel de stad Jeruzalem hadden veroverd, namen ze de (mis)leiders van het Joodse volk gevangen. Ze brachten deze mannen naar Ribla. Deze plaats lag aan de rivier Orontes op de grens van het beloofde land. Ribla lag nog binnen de grens van het rijk van koning David (1012 – 972) en van zijn zoon Salomo (972 – 932). In die grensplaats liet de koning van Babel de gevangengenomen (mis)leiders van de Joden doodslaan (2Kon.25:19-21, Jer.52:9,10,25-27).

13 Tijdens mijn profetie stierf Pelatja, een zoon van Benaja. Ik viel mij op mijn gezicht, ik schreeuwde met een luide stem, en ik zei: “Ach Heer Jahweh, wilt U een einde maken aan de rest van Israël?”

Terwijl Ezechiël in zijn visioen profeteerde, stierf plotseling Pelatja een zoon van Benaja. Doordat het een visioen voor de profeet Ezechiël was, heeft Pelatja zijn woorden niet gehoord. Toch stierf hij. Daarmee wilde God de waarheid van het visioen en de profetie van Ezechiël bekrachtigen. Toen liet de profeet zich voorover vallen, en schreeuwde hard zijn verdriet uit tegen God.

14 Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

God gaf zijn vriend Ezechiël onmiddellijk antwoord. De profeet was nog steeds in de veron-

¹⁰⁸ Het is heel goed mogelijk, dat de grotendeels overbodige herhaling van deze 2 verzen (v.11,12) later zijn toegevoegd. Ze ontbreken in de Septuagint. Dat de (mis)leiders van het volk deden, zoals de omliggende volken, is op zijn minst lichtelijk in tegenspraak met de eerdere stelling dat de Joden nog erger zondigden, dan de buurvolken (Ezech.3:6,7, 5:6,7).

derstelling dat het overblijfsel van Israël in het heilige land woonde. Daarom ging de Here aan Ezechiël duidelijk maken, welke Joden en Israëlieten het overblijfsel van zijn volk waren.

15 “Mensenzoon, (het) zijn zeker jouw broers, stervelingen van jouw (recht van) lossing (= van jouw naaste familie) ¹⁰⁹ en het hele huis van Israël, ieder daarvan, tegen wie de inwoners van Jeruzalem hebben gezegd: “Blijft ver vanaf Jahweh. Aan ons is dit land als erfenis gegeven.”

Het zijn de broers en verwanten van de profeet (= het Twestammenrijk), en heel het huis van Israël (= het Tienstammenrijk), ¹¹⁰ waarvan de trotse inwoners van Jeruzalem zeiden, dat ze ver zijn weggeraakt van God. In hun hoogmoed dachten de politieke en militaire (mis)leiders, dat de Here aan hen het heilige land had gegeven. Zo dachten de ballingen er zelf ook over.

Daarom moest Ezechiël de ballingen Gods boodschap brengen (v.25). ¹¹¹ Het omgekeerde was waar. Het heilige land zou niet voor de ongehoorzame inwoners zijn, maar voor de ballingen. Zij waren het restant van Israël.

16 “Zeg daarom: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Hoewel Ik hen ver weggedreven heb onder de (heiden)volken, en [hoewel] Ik hen in de landen heb verstrooid, zal Ik voor hen als een klein heiligdom zijn, in de landen waar zij gekomen zijn.”

17 “Zeg daarom: “Dit zegt de Heer Jahweh; “Ik zal jullie vergaderen uit de volken, en Ik zal jullie bijeenbrengen vanuit de landen waarin jullie verstrooid zijn. Ik zal aan jullie het grondgebied van Israël geven.”

De Here zei tegen Ezechiël, dat Hij voor de ballingen een klein heiligdom zou wezen in de landen waar ze waren aangekomen. Hoewel God ze ver weg had gedreven onder de volken, en ze uitgestrooid had over de landen, wilde Hij zich toch over de ballingen ontfermen.

De Here zou en zal de ballingen samenbrengen uit de landen waarover Hij ze had verstrooid. Hij zou en zal ze het land Israël geven.

18 “Zij zullen daarheen komen, en zij zullen daaruit wegnemen al zijn afschuwelijkheden en al zijn gruwelen.”

19 “Ik zal hun één hart geven, en Ik zal in hen een nieuwe geest geven. ¹¹² Ik zal het hart van steen uit hun vlees (= lichaam) wegnemen, en Ik zal aan hen een hart van vlees geven,

20 zodat zij in mijn voorschriften zullen gaan, en zij mijn rechtsregels in acht zullen nemen, en ze uitvoeren. Zij zullen een volk voor Mij zijn, en Ikzelf zal God voor hen zijn.”

In het heilige land zouden en zullen de ballingen aankomen. Daar zullen ze alle afschuwelijke

¹⁰⁹ Elke oudste jongen van een gezin en elk eerstgeboren dier waren het eigendom van de Here. Een Israëliet moest zijn oudste zoon loskopen of lossen van de Here voor 5 sikkels (Ex.13:15, Num.18:16). In plaats van hen waren de Levieten in dienst van God (Num.8:16). Soms kon of moest een dier ook worden gelost (Ex.13:13, 34:20, Num.18:15).

Wanneer iemand kinderloos stierf, kon een broer of familielid door lossing zijn rechten en plichten overnemen om het voortbestaan van dit gezin mogelijk te maken (Deut.25:5-10, Rut 3:1-3,9-13, 4:1-11). Dit lossen of loskopen kon ook bij armoede en schulden (Lev.25:25).

Kortom, iemand die je recht van lossing had, was je broer of een naaste familielid.

¹¹⁰ In 732/731 werden de stammen Manasse, Gad, Ruben, Naftali en hoogstwaarschijnlijk ook de stam Zebulon als ballingen naar Assyrië gedeporteerd (2Kon.15:29, 16:1,7-9). Tussen 725 en 722 trokken de legers van de Assyrische koning het Tienstammenrijk door. Ze namen mensen gevangen, en deporteerden ze naar Assur. Toen de hoofdstad van Israël in 722 voor Christus door de Assyriërs werd ingenomen, werd de rest van de bevolking weggevoerd.

¹¹¹ In Jeruzalem en omgeving bracht de profeet Jeremia min of meer dezelfde boodschap.

¹¹² In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *in jullie*. Op grond van de context is gekozen voor de inhoud van de Griekse handschriften.

afgodsbeelden en gruwelijke voorwerpen verwijderen. Waarom zullen ze dat doen? Omdat God ze een nieuw hart zal geven, en een nieuwe geest. Het hardnekkige en keiharde hart van steen zal de Here uit hun vlees wegnemen. Hij zal aan hen een hart van vlees geven (vgl. Deut.30:6). Daardoor zullen ze aan Gods wetten gehoorzamen. Dan zullen ze zijn volk en zijn gemeente zijn.

Het hart zag men in die tijd als de kern en vertegenwoordiging van de hele mens. Het hart was de oorsprong van al het leven (Spr.4:23). Dit blijkt uit de parallellismen die in de Bijbel voorkomen (Ps.13:3, 16:9, 19:9, 24:4, 26:2, Spr.2:2,10, 3:1, 4:21, 5:21, 7:24,25).¹¹³ Als iemand een nieuw hart van vlees zal krijgen, dan zal hij of zij dus helemaal in positieve zin veranderen.

Dit alles is niet, of maar zeer ten dele vervuld, toen een klein deel van de Joden in 537 voor Christus onder leiding van Zerubbabel terugkeerde naar het beloofde land. Nergens kunnen we in het Oude Testament lezen, dat na de ballingschap de heerlijkheid van God terugkeerde in de herbouwde tempel. Dit kwam, doordat het grootste deel van het Joodse volk ongehoorzaam bleef. Het werk van de priester Ezra en het kordate en hardhandige optreden van de landvoogd Nehemia kon de keiharde harten van de meeste Joden niet veranderen. Na de duidelijke waarschuwingen van de profeet Maleachi sprak God eeuwenlang niet meer via zijn profeten tegen zijn volk.

De vervolging onder koning Antiochus IV (175 – 164) bracht een tijdelijke reformatie onder leiding van de Makkabeeën tot stand. Ook deze reformatie strandde op den duur in hardnekkige ongehoorzaamheid. Net als in de tijd van de profeet Ezechiël moest God tot de conclusie komen, dat veel Joden nog ongehoorzamer waren, dan de heidenen (Mat.11:21-24, 12:41,42, Luk.10:13,14, 11:31,32).

Eeuwen later verwierpen ze hun Verlosser en Koning Jezus Christus. Ze gaven Hem over aan de heidense Romeinen om te worden gekruisigd. Zijn bloed werd over het land uitgegoten (Mat.27:1-50). Zijn bloed kwam over de Joden en hun kinderen (Mat.27:25). Na de verwoestingen van Jeruzalem in de jaren 70 en 135 na Christus begon de diaspora van Gods volk.

Na de 2^e Wereldoorlog werd in 1948 de staat Israël gesticht. Steeds meer Joden trekken naar die nieuwe staat. Er zullen nog veel meer mensen daarheen trekken. Het overgrote deel van de Israëlieten heeft zich nog steeds niet bekeerd. God zal in zijn uitverkiezende genade de keiharde stenen harten van de Joden en Israëlieten wegnemen, en hun een hart van vlees geven. In de toekomst zullen ze zich nog bekeren, en Christenen worden.

21 “Overeenkomstig het hart van hun afschuwelijkheden en hun gruwelen van hun hart [wandeland;] zal Ik hun weg op hun hoofd teruggeven (= laten neerkomen)”, is het woord van de Heer Jahweh.

De Joden echter die hardnekkig ongehoorzaam wilden blijven, zou God berechten. Deze ongehoorzame mensen in het heilige land hadden zonden gezaaid, ze zouden de gevolgen van hun zonden oogsten. De Here zou de zonden van de trotse Joden die zo goed over zichzelf dachten, op hun eigen hoofd laten neerkomen. Zoals zij hun volksgenoten behandelden, zou de Here hen behandelen. Dit zou leiden tot hun totale vernietiging.

22 De cherubs tilden hun vleugels op, en de wielen (of raderen) naast hen. De heerlijkheid van de God van Israël was van bovenaf boven hen.

¹¹³ Bij een parallellisme staan 2 (bij)zinnen bij elkaar. Die zinnen zeggen met andere woorden hetzelfde, waardoor ze elkaar aanvullen en ophelderen. Dit kwam in de Hebreeuwse literatuur veel voor.

Na deze uitleg van de Here over het echte restant van Israël begonnen de cherubs met de wielen naast zich op te stijgen, terwijl de heerlijkheid van de God van Israël boven hen bleef.

23 De heerlijkheid van Jahweh steeg op uit het midden van de stad, en het stond op de berg die ten oosten van de stad is.

Toen het voor de profeet duidelijk was, dat de trotse Joden in Jeruzalem door hun structurele ongehoorzaamheid hun verbond met de Here hadden verbroken, begreep hij ook, wat er ging gebeuren. De heerlijkheid van God steeg op vanuit het midden van de stad Jeruzalem, en ging naar de berg ten oosten van de stad. De berg of heuvel ten oosten van Jeruzalem is de Olijfberg.

24 De Geest tilde mij op. Zij liet mij naar Chaldea (= het land van de Chaldeeën) komen, naar de ballingen, in een verschijning door de Geest van God. De verschijning die ik gezien had, steeg van mij op (= ging bij mij weg).

Waar de troonwagen daarna bleef, onttrok zich aan de waarneming van de profeet. Hoogstwaarschijnlijk is de troonwagen net als later de Here Jezus vanaf de Olijfberg naar de hemel gegaan (Hand.1:9,10,12, vgl. Luk.24:50,51).¹¹⁴ Meestal staat de troon van God dan ook in de hemel (Dan.7:9,10, Mat.23:22, 26:64, Mark.14:62, Hand.7:55,56, Ef.1:20, Kol.3:1, Hebr.1:3, 12:2, Op.4:1,2, 5:6,11, enz.). Het was een heel bijzondere gebeurtenis, dat de troonwagen naar de aarde kwam om de heerlijkheid van God uit de tempel op te halen.

De Geest van God tilde de profeet op, en bracht hem in zijn visioen weer terug naar de ballingen in Babylonië. Daarna eindigde het profetische gezicht.

25 Ik sprak tegen de ballingen over alle woorden (= alle dingen) van Jahweh die Hij aan mij had laten zien.

Of de oudsten nog steeds in het huis van Ezechiël aanwezig waren (Ezech.8:1), weten we niet. We weten wel, dat de Here tijdelijk de stomheid van de profeet Ezechiël verbrak, zodat hij het visioen en de woorden van God aan de ballingen in Babylonië kon vertellen.

¹¹⁴ Op de Olijfberg zal God de Vader (= Jahweh) terugkeren om tegen de vijanden van Jeruzalem te strijden (Zach.14:3-5).

8. De nieuwe ballingschap uitgebeeld.

Hoofdstuk 12

1 Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:

2 “Mensenzoon, jij woont te midden van een opstandig huis, van wie ogen hebben om te kijken, en niet kijken; ze hebben oren om te luisteren, en niet luisteren, want zij zijn een opstandig huis.”

3 “Jij, mensenzoon, maak voor jezelf bagage voor een ballingschap klaar. Ga voor hun ogen overdag in ballingschap. Voor hun ogen moet jij vanuit jouw woonplaats naar een andere plaats in ballingschap gaan. Misschien zullen zij inzien, dat zij een opstandig huis zijn.”

4 “Breng jouw bagage als bagage voor een ballingschap overdag voor hun ogen weg. Zelf moet jij ’s avonds voor hun ogen weggaan, zoals zij die in ballingschap weggaan.”

5 “Graaf voor hun ogen voor jezelf een gat in de muur, en trek daardoor weg.”

6 “Jij moet jouw bagage voor hun ogen op jouw schouder dragen. In het donker moet jij het wegbrengen. Jouw gezicht moet jij bedekken. Jij mag het land niet zien, want Ik heb jou als een wonderteken gegeven voor het huis van Israël.”

7 Ik deed precies, zoals mij opgedragen was. Mijn bagage bracht ik overdag als bagage voor een ballingschap weg, en ’s avonds groef ik voor mezelf met mijn hand een gat in de muur. In het donker trok ik weg. Ik droeg de bagage voor hun ogen op een schouder.

8 ’s Morgens werd het woord van Jahweh tot mij gericht door te zeggen:

9 “Mensenzoon, heeft het huis van Israël, dat opstandige huis, niet tegen jou gezegd: “Wat doe jij?”

10 “Zeg tegen hen: “Dit heeft de Heer Jahweh gezegd: “Voor de vorst in Jeruzalem is deze openbaring en voor het hele huis van Israël, dat in hun midden is!”

11 “Zeg: “Ik ben voor jullie een wonderteken. Zoals ik gedaan heb, zo zal met hen worden gedaan. In ballingschap, in gevangenschap zullen zij gaan.”

12 “De vorst die in hun midden is, zal in het donker zijn bagage op een schouder dragen, en hij zal wegtrekken. In de muur zal men een gat graven om hem erdoor te laten wegtrekken. Zijn gezicht zal hij bedekken, zodat hij met het oog het land niet zal zien.”

13 “Ik zal mijn net over hem uitspreiden, en hij zal in mijn val gevangen worden. Ik zal hem naar Babel laten komen, het land van de Chaldeeën. Hij zal het niet zien. Daar zal hij sterven.”

14 “Allen die rondom hem zijn, zijn helpers en al zijn troepen, zal Ik naar elk windstreek verstrooien. Ik zal achter hen het zwaard trekken.”

15 “Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben, wanneer Ik hen onder de heidenvolken verspreid, en Ik hen in de landen verstrooi.”

16 “Ik zal van hen een aantal stervelingen van het zwaard, van de honger en van de pest laten overblijven, zodat zij al hun gruwelen kunnen vertellen onder de heidenvolken waar zij komen. Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

17 Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:

18 “Mensenzoon, jij zal jouw brood met beving eten, en jij zal jouw water met siddering en angst drinken.”

19 “Zeg tegen het volk van het land: “Dit zegt de Heer Jahweh over de inwoners van Jeruzalem en over het grondgebied van Israël: “Hun brood zullen zij in angst eten, en hun water zullen zij drinken in verbijstering, omdat hun land, zal worden verwoest, met alles wat erin is, om het geweld van allen die erin wonen.”

20 “De bewoonde steden zullen worden verwoest, en het land zal een woestenij worden. Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

21 Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:

22 “Mensenzoon, wat is dat voor een spreekwoord bij jou op het grondgebied van Israël door te zeggen: “De dagen verstrijken, en elk visioen gaat verloren?”

23 “Daarom zeg tegen hen: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Ik zal aan dit spreekwoord een einde maken, en men zal ze niet meer gebruiken in Israël”, maar spreek tegen hen: “De dagen zijn dichtbij, en het woord van elk visioen.”

24 “Ja, er zal geen enkel nutteloos visioen meer zijn, en geen vleierende waarzeggerij in het midden van het huis van Israël,

25 want Ik ben Jahweh. Ik zal het woord spreken, dat Ik spreken zal, en het zal worden gedaan. Het zal niet meer uitgesteld worden, want in jullie dagen, opstandig huis, zal Ik een woord spreken, en Ik zal het doen”, is het woord van de Heer Jahweh.

26 Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:

27 “Mensenzoon, zie, het huis van Israël zegt: “Het visioen dat hij ontvangt, is voor over veel dagen, en hij profeteert over verre tijden.”

28 “Daarom zeg tegen hen: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Geen van mijn woorden die Ik spreek, zal nog meer worden uitgesteld. Het zal worden gedaan”, is het woord van de Heer Jahweh.

Na het visioen van de profeet was er waarschijnlijk enige tijd verlopen, toen Jahweh opnieuw tegen Ezechiël ging spreken. De ballingen trokken zich blijkbaar weinig aan van de waarschuwing van het visioen. Daarom kwam de Here met nieuwe waarschuwingen.

1 Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

2 “Mensenzoon, jij woont te midden van een opstandig huis, van wie ogen hebben om te kijken, en niet kijken; ze hebben oren om te luisteren, en niet luisteren, want zij zijn een opstandig huis.”

God zei tegen Ezechiël, dat de ballingen om hem heen erg ongehoorzaam en opstandig waren. Ze hadden ogen om te zien, maar ze wilden niet zien. Ze hadden oren om te luisteren, maar wilden niet luisteren (vgl. Deut.29:4, Jer.5:21). Ze wilden niet geloven, dat de verwoesting van de stad Jeruzalem dichtbij was gekomen.

Doordat ze niet wilden zien en luisteren, zouden ze het ook niet meer kunnen (vgl. Jes.6:9,10, Mat.13:13-15, Joh.12:39,40, Hand.28:26,27). Verreweg de meeste Joden zijn nog steeds verblind.

3 “Jij, mensenzoon, maak voor jezelf bagage voor een ballingschap klaar. Ga voor hun

ogen overdag in ballingschap. Voor hun ogen moet jij vanuit jouw (woon)plaats naar een andere plaats in ballingschap gaan. Misschien zullen zij inzien (of zien/kijken), dat (of hoewel) zij een opstandig huis zijn.”

Om toch de aandacht van de tegenstribbelende ballingen te trekken moest de profeet een toneelstuk opvoeren. Zo zou hij zijn volksgenoten nieuwsgierig maken. Ezechiël moest doen, alsof hij (opnieuw) in ballingschap ging. Daarvoor moest hij op klaarlichte dag voor de ogen van zijn volksgenoten zijn nodige bagage klaarmaken. Ezechiël zou 's avonds (v.4,7) voor hun ogen weggaan naar een andere plaats. Hij zou zogenaamd in ballingschap gaan.

4 “Breng jouw bagage als bagage voor een ballingschap overdag voor hun ogen weg. Zelf moet jij 's avonds voor hun ogen weggaan, zoals zij die in ballingschap weggaan.”

Alles wat de profeet voor zijn reis nodig had, moest hij voor de ogen van zijn medeballingen naar buiten brengen. Daarna moest Ezechiël in de avond naar buiten komen, als iemand die in ballingschap gaat.

5 “Graaf voor hun ogen voor jezelf (een gat) in de muur, en trek daardoor weg.”

De profeet moest niet via de deur uit zijn woning vertrekken. Daarvoor moest hij 's avonds (v.7) voor de ogen van zijn volksgenoten een gat in de muur maken.

6 “Jij moet (jouw bagage) voor hun ogen op jouw schouder dragen. In het donker moet jij (het) wegbrengen. Jouw gezicht moet jij bedekken. Jij mag het land niet zien, want Ik heb jou (als) een wonderteken gegeven voor het huis van Israël.”

Terwijl zijn medeballingen toekeken, moest Ezechiël in de late avond zijn bagage op zijn schouder tillen. Daarmee moest hij de stad uitgaan. 's Avonds als de grootste hitte voorbij was, kon de reis beginnen.

7 Ik deed precies, zoals mij opgedragen was. Mijn bagage bracht ik overdag als bagage voor een ballingschap weg, en 's avonds groef ik voor mezelf met mijn hand (een gat) in de muur. In het donker trok ik weg. Ik droeg (de bagage) voor hun ogen op een schouder.

Hoewel de profeet niet wist, waarom hij dit moest doen, deed hij gehoorzaam, wat de Here hem had opgedragen. Overdag bracht hij zijn bagage voor de ballingschap naar buiten. In de avond maakte hij met zijn handen een gat in de muur.¹¹⁵ Voor de ogen van zijn volksgenoten tilde hij zijn bagage op zijn schouder, en vertrok.

We weten niet hoelang de profeet heeft gelopen om in een andere plaats te komen. Ook weten we niet, of hij de volgende ochtend wel in een andere plaats is aangekomen. Wel weten we, dat de volgende ochtend Jahweh weer tegen de profeet sprak. Hij ging het opgevoerde toneelstuk verder uitleggen.

8 's Morgens werd het woord van Jahweh tot mij (gericht) door te zeggen:

9 “Mensenzoon, heeft het huis van Israël, dat opstandige huis, niet tegen jou gezegd: “Wat doe jij?”

Het toneelstuk van Ezechiël had blijkbaar de aandacht getrokken. Zijn opstandige volksgenoten hadden aan de zwijgende profeet gevraagd, waar hij mee bezig was. De Here ging tegen hem zeggen, wat hij op die vraag moest antwoorden.

10 “Zeg tegen hen: “Dit heeft de Heer Jahweh gezegd: “(Voor) de vorst in Jeruzalem is

¹¹⁵ De profeet was best in staat om met zijn handen een nieuwe uitgang in zijn huis te maken. Daarbij moeten we natuurlijk niet denken aan onze woningen, maar aan de huizen van die tijd.

deze (draag)last (of deze opdracht) (= deze openbaring/profetie/dit orakel) en (voor) het hele huis (van) Israël, dat [zij] in hun midden is!”

God zei tegen Ezechiël, dat de boodschap ging over de koning in Jeruzalem en het hele volk Israël, dat daar nog woonde. *Deze openbaring* ging dus over vazalkoning Zedekia (597 – 586) en het overgebleven Tweestammenrijk Juda in het heilige land.

11 “Zeg: “Ik ben voor jullie een wonderteken. Zoals ik gedaan heb, zo zal met hen worden gedaan. In ballingschap, in gevangenschap zullen zij gaan.”

Ezechiël moest tegen zijn medebalingen zeggen, dat het toneelstuk voor hen een teken was. Zoals de profeet had gedaan, zo zou het met zijn volksgenoten in het heilige land gaan. Zij zouden gevangen genomen worden, en in ballingschap worden weggevoerd. Dit zou een spoedige terugkeer van Ezechiël en zijn volksgenoten naar hun eigen land onmogelijk maken.

12 “De vorst die in hun midden is, zal in het donker (zijn bagage) op een schouder dragen, en hij zal wegtrekken. In de muur zal men een gat graven om (hem) erdoor te laten wegtrekken. Zijn gezicht zal hij bedekken, zodat hij met het oog het land niet zal zien.”

Voor de vazalkoning zouden de Joden een gat in de muur maken, zodat hij daardoor kon. Hij zou zijn gezicht bedekken, zodat hij het land niet zou zien. Op die manier zou vazalkoning Zedekia zich onherkenbaar willen maken.

13 “Ik zal mijn net over hem uitspreiden, en hij zal in mijn val (of vangnet) gevangen worden. Ik zal hem naar Babel laten komen, het land van de Chaldeeën. Hij zal het niet zien. Daar zal hij sterven.”

God zou de koning gevangen laten nemen, en hem naar Babel laten brengen. De koning zou het land echter niet zien. Daar in Babel zou hij sterven.

De Chaldeeën waren oorspronkelijk een volk in Babylonië, dat hoorde bij de regerende bovenlaag.¹¹⁶

14 “Allen die rondom hem zijn, zijn helpers en al zijn troepen, zal Ik naar elke (of alle) wind(streek) verstrooien. Ik zal achter hen het zwaard trekken.”

De Here zou de soldaten en knechten van de koning verstrooien naar alle 4 windstreken. Met het zwaard zou de Here hen laten achtervolgen.

Deze profetie is letterlijk in vervulling gegaan. Toen vazalkoning Zedekia in opstand was gekomen, kwam koning Nebukadnezar II (604 – 562) met een groot leger, en hij belegerde de stad Jeruzalem. In het 3^e jaar van de belegering, werd er door soldaten van de Judese vazalkoning in het geheim een gat in de muur van de stad geslagen, zodat ze konden vluchten. Zedekia vluchtte met zijn soldaten naar het oosten. De Chaldeeën echter zetten de achtervolging in. Het legertje van Zedekia werd in de vlakte van Jericho uit elkaar geslagen. Ze namen de vazalkoning gevangen, en brachten hem naar Nebukadnezar II, die in Ribla was.

De koning van Babel liet de zonen van Zedekia en de Joodse adel voor de ogen van de vazalkoning vermoorden. Daarna liet hij hem aan beide ogen blind maken. Als gevangene werd Zedekia naar Babel weggevoerd. Doordat hij blind was, kon hij Babel niet zien. Hij stierf in de gevangenis (2Kon.25:1-7, Jer.39:1-7, 52:6-9).

15 “Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben, wanneer Ik hen onder de (heiden)volken verspreid, en Ik hen in de landen verstrooi.”

¹¹⁶ Het Hebreeuwse woord voor *Chaldeeën* is *Kasdim*. Waarschijnlijk stammen de Kasdim af van Kesed. Kesed of Chesed was een zoon van Nahor, de broer van Abraham (Gen.22:20-22). Kesed, de vermoedelijke voorvader van de Chaldeeën was dus een oomzegger van Abraham.

Koning Nebukadnezar II laat de zonen van koning Zedekia doden.

Zo zouden ze ervaren, wie Jahweh is, als Hij het ongehoorzame Joodse volk zou verstrooien naar alle landen.

16 “Ik zal van hen een (klein) aantal stervelingen van het zwaard, van de honger en van de pest laten overblijven, zodat zij al hun gruwelen kunnen vertellen onder de (heiden)volken waar zij komen. Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

God zou een paar Joden de dodelijke gevaren van het zwaard, de honger en de pest laten overleven, zodat ze aan de heidenen konden vertellen over hun eigen gruwelijke ongehoorzaamheid en opstandigheid.

De Joden zijn inderdaad door hun structurele ongehoorzaamheid en opstandigheid onder de landen verstrooid. Toch is het Joodse volk niet van de aardbodem verdwenen. Er waren en zijn nog Joden over, die aan de andere volken konden en kunnen vertellen over hun eigen ongehoorzaamheid. Zo konden en kunnen de heidenen weten, dat niet de afgod Mardoek van Babel de God Jahweh van Israël had overwonnen, maar dat de Here dit deed om zijn volk te straffen en te berechten.

17 Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

18 “Mensenzoon, jij zal (of moet) jouw brood met beving eten, en jij zal jouw water met siddering en angst drinken.”

De profeet Ezechiël moest weer iets uitbeelden. Daarbij moest hij erg bezorgd kijken.

19 “Zeg tegen het volk van het land: “Dit zegt de Heer Jahweh over de inwoners van Jeruzalem (en) over het grondgebied van Israël: “Hun brood zullen zij in angst eten, en hun water zullen zij drinken in verbijstering, omdat hun land, zal worden verwoest, met alles wat erin is, om (of van(wege)/(van)uit) het geweld van allen die erin wonen.”

Tegen het volk van het land, dus tegen zijn medeballingen, moest de profeet Ezechiël zeggen, dat hij een boodschap had over de inwoners van Jeruzalem en het heilige land. God zei, dat ze slechts water en brood zouden overhouden. Hun eerste levensbehoeften zouden ze met grote bezorgdheid eten, en met verbijstering drinken, omdat het hele land Israël verlaten en verwoest zou zijn. Dit zou gebeuren, omdat de Here het geweld van de bewoners zou straffen en berechten.

20 “De bewoonde steden zullen worden verwoest, en het land zal een woestijn worden. Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

Zelfs na deze keiharde boodschap van de Here bleven de ballingen ongelovig tegenstribbelen. Ze begonnen te spotten (v.22). Daarom kwam God met een nieuwe boodschap.

21 Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

22 “Mensenzoon, wat is dat voor een spreekwoord bij jou op het grondgebied van Israël door te zeggen: “De dagen verstrijken, en elk visioen gaat verloren?”

Een aantal ballingen geloofde niet, dat de boodschap van de profeet zou uitkomen. Ze zeiden regelmatig als een gezegde, dat de tijd wel verstreek, maar dat er nog niet één visioen was uitgekomen.

Dit werd ook veroorzaakt, door de valse profeten en profetessen. Hun visioenen en voorspellingen kwamen inderdaad niet uit. Dat de profetieën van de echte profeten wel zouden uitkomen, wilde niet tot de opstandige Joden doordringen.

23 “Daarom zeg tegen hen: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Ik zal aan dit spreekwoord een

einde maken, en men zal ze niet meer gebruiken in Israël”, maar spreek tegen hen: “De dagen zijn dichtbij, en het woord van elk visioen.”

God zou er binnenkort al voor zorgen, dat geen enkele Israëliet dit meer zou kunnen zeggen. De vreselijke profetieën over het land Israël en de stad Jeruzalem zouden binnen enkele jaren in hun volle omvang in vervulling gaan.

24 “Ja, er zal geen enkel nutteloos visioen meer zijn, en geen vleiene waarzeggerij in het midden van het huis van Israël,

25 want Ik ben Jahweh. Ik zal het woord spreken, dat Ik spreken zal, en het zal worden gedaan (= zal in vervulling gaan). Het zal niet meer uitgesteld worden, want in jullie dagen, opstandig huis, zal Ik een woord spreken, en Ik zal het doen”, is het woord van de Heer Jahweh.

Binnen enkele jaren zou er niemand meer met een vals visioen of een valse profetie komen. De keiharde feiten zouden de valse profetieën ontmaskeren. Ook zou de Here door zijn vonnissen en straffen de waarzeggerij in Israël onmogelijk maken. De talrijke tegenstanders van Jeremia en Ezechiël werden door God veroordeeld.

Als Jahweh met een boodschap komt, dan zal dat ook in vervulling gaan. Uit liefde stelde de Here de vervulling uit. Dat zou niet meer gebeuren. Tijdens het leven van de volksgenoten van Ezechiël zouden de profetieën in vervulling gaan.

Dit is ook gebeurd. De ballingen die de profetieën van Ezechiël niet geloofden, hebben enkele jaren later gehoord, hoe Jeruzalem en het Joodse land door de legers van koning Nebukadnezar II (604 – 562) van Babel tot een puinhoop waren geworden.

26 Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

27 “Mensenzoon, zie, het huis van Israël zegt: “Het visioen dat hij ontvangt, is voor (over) veel dagen, en hij profeteert over verre tijden.”

Er waren ook ballingen die wel geloofden, dat de profetieën van Ezechiël zouden uitkomen, maar dachten, dat het nog heel lang zou duren (vgl. Mat.24:49). Op verschillende manieren wilde het overgrote deel van de ballingen de waarheid niet onder ogen zien. Daarom kwam God bij Ezechiël met een nieuwe boodschap voor zijn volk.

28 “Daarom zeg tegen hen: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Geen van mijn woorden die Ik spreek (of zal spreken), zal (nog) meer worden uitgesteld. Het zal worden gedaan (= in vervulling gaan)”, is het woord van de Heer Jahweh.

Ezechiël gaf deze profetieën in het jaar 592 voor Christus aan zijn volksgenoten door. Ruim 3 jaren later trokken de legers van Nebukadnezar II (604 – 562) het land van Israël binnen. Ze veroverden het land met de kleinere steden, en sloegen het beleg rond Jeruzalem. In 586 voor Christus namen de soldaten van koning Nebukadnezar II vazalkoning Zedekia (597 – 586) gevangen, en veroverden ze Jeruzalem. De hoofdstad en de tempel werden in brand gestoken. De bevolking werd in 586 weggevoerd naar Babel.

9. Profetieën tegen valse profeten en profetessen.

Hoofdstuk 13

- 1 Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:
- 2 “Mensenzoon, profeteer tegen de profeterende profeten van Israël, en zeg tegen hen die profeteren vanuit hun eigen inzicht: “Luistert naar het woord van Jahweh.”
- 3 “Dit zegt de Heer Jahweh: “Wee de dwaze profeten, die achter hun eigen geest aangaan, en niets hebben gezien.”
- 4 “Als vossen in verwoeste plaatsen zijn jouw profeten, Israël.”
- 5 “Jullie zijn niet op de bressen gegaan, en jullie wierpen geen wal op voor het huis van Israël om stand te houden in de strijd op de dag van Jahweh.”
- 6 “Zij hebben nutteloosheid en leugenachtige waarzeggerij ontvangen, die zeggen: “Het woord is van Jahweh.” Jahweh heeft hen niet gezonden. Toch hopen zij op de bevestiging van het woord!”
- 7 “Hebben jullie geen nutteloos visioen ontvangen, en hebben jullie geen leugenachtige waarzeggerij gesproken? Jullie zeiden: “Het woord is van Jahweh, en Ik heb zeker niet gesproken.”
- 8 Daarom, dit zegt de Heer Jahweh: Omdat jullie nutteloosheid hebben gesproken, en leugen hebben ontvangen: “Daarom zie, Ik ben tegen jullie!” is het woord van de Heer Jahweh.
- 9 “Mijn hand zal zijn tegen de profeten die nutteloosheid ontvangen, en die leugen waarzeggen. Bij de kring van mijn volk zullen zij niet horen; in het geschrift van het huis van Israel zullen zij niet worden ingeschreven, en op het grondgebied van Israël zullen zij niet komen. Jullie zullen weten, dat Ik de Heer Jahweh ben.”
- 10 “Omdat, ja omdat zij mijn volk hebben misleid door te zeggen: “vrede”, en er is geen vrede. Bouwt iemand een muur, en zie hen, anderen bepleisteren die met kalk.”
- 11 “Zeg tegen hen die met kalk bepleisteren: “Hij zal vallen!” Er zal een overstromende regen zijn. Jullie, hagelstenen, zullen neervallen, en een stormwind zal losbarsten.”
- 12 “Zie, de muur zal vallen. Zal dan niet tegen jullie gezegd worden: “Waar is de pleisterlaag waarmee jullie hebben bepleisterd?”
- 13 Daarom, dit zegt de Heer Jahweh: “Ik zal een stormwind laten losbarsten in mijn woede. Overstromende regen zal er zijn in mijn boosheid, en hagelstenen in woede om te vernietigen.”
- 14 “Ik zal de muur die jullie met kalk bepleisterd hebben, afbreken, en Ik zal hem op het land laten neerstorten. Zijn fundament zal worden blootgelegd. Zij zal vallen, en jullie zullen daarin omkomen. Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”
- 15 “Ik zal mijn woede over de muur volbrengen, en over hen die hem met kalk bepleisterden. Ik zal tegen jullie zeggen: “De muur is er niet, en zij die hem bepleisterden, zijn er niet meer:
- 16 de profeten van Israël, die tegen Jeruzalem hebben geprofeteerd, en die voor haar een visioen van vrede hebben ontvangen, en er is geen vrede”, is het woord van de Heer Jahweh.

17 “Jij, mensenzoon, richt jouw gezicht naar de dochters van jouw volk, die naar hun eigen inzicht profeteren. Profeteer tegen hen.”

18 “Zeg: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Wee zij, die toverbanden aan alle gewrichten van polsen naaien, en die omslagdoeken doen om het hoofd van elke oprijzende gestalte om op zielen te jagen! Zouden jullie op zielen van mijn volk jagen, en jullie eigen zielen in leven houden?”

19 “Jullie ontheiligen Mij bij mijn volk voor handen vol gerst en voor brokken brood om zielen te doden die niet sterven moeten, en om zielen in het leven te houden, die niet moeten blijven leven, wanneer jullie tegen mijn volk liegen, dat naar leugen luistert.”

20 Daarom, dit zegt de Heer Jahweh: “Zie, Ik ben tegen jullie toverbanden, waarmee jullie daar jagen op de zielen. Ik zal ze van jullie armen afscheuren, en Ik zal de zielen waarop jullie jagen om te verstrooien, wegsturen.”

21 “Ik zal jullie sluiers verscheuren, en Ik zal mijn volk uit jullie macht redden. Zij zullen niet meer in jullie hand zijn om op te jagen. Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

22 “Omdat jullie het hart van de rechtvaardige verdrietig hebt gemaakt met leugen - en Ik heb hem niet verdrietig gemaakt - om de handen van de kwaadaardige te versterken, zodat hij zich niet van zijn slechte weg zou bekeren om zijn leven te behouden,

23 daarom zullen jullie niet meer nutteloosheid ontvangen, en waarzeggerij zullen jullie niet meer waarzeggen. Ik zal mijn volk uit jullie macht redden. Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

Zowel in het heilige land, als tussen de ballingen waren veel valse profeten en profetessen. Tegenover hen waren Jeremia en Ezechiël in de minderheid. Ze gaven het opstandige volk valse hoop. Daarmee stonden ze de bekering van veel Joden in de weg. Vooral de valse profetieën werden door het volk geloofd.

Er bestaan 3 groepen profeten:

1. Ware profeten. Hoe dichter ze bij God staan, hoe concreter ze kunnen profeteren.
2. Er zijn valse profeten, die fantaseren en liegen.
3. Er zijn valse profeten die hun openbaringen krijgen van andere goden, lees demonen.
Bileam had met geesten contact, alleen God was sterker (Num.22-24, 2Pet.2:15-19).
Koning Saul (1033 – 1012) profeteerde door een demon (1Sam.18:10, (Herziene) Statenvertaling en Septuagint).
De waarzegster in Endor liet een demon profeteren (1Sam.28:7-19).
De valse profeten van koning Achab (875 – 854) profeteerden door een leugengeest (1Kon.22:19-23).

De leugenprofeten zeiden, dat de Babylonische koning Nebukadnezar II (604 – 562) met hulp van de farao van Egypte zou worden verslagen, en dat de ballingen gauw zouden terugkeren. Ondanks de zondige en liefdeloze houding van de meeste Joden tegenover elkaar en tegenover de Here, bleven ze maar roepen, dat alles in orde was (vgl. Jer.23:9-22). Er zou vrede zijn, maar er was geen vrede (vgl. Jer.6:14, 8:11, 14:13, 23:17). Daarom kwam Jahweh met een nieuwe boodschap.

1 Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

2 “Mensenzoon, profeteer tegen de profeterende profeten van Israël, en zeg tegen hen die profeteren vanuit hun (eigen) hart (= inzicht): “Luistert naar het woord van Jahweh.”

Ezechiël moest gaan profeteren tegen de valse profeten en de mensen die hen maar al te graag wilden geloven. Die profeten waren mensen die naar hun eigen inzicht profeteerden. Een echte profeet wil soms niet profeteren, omdat de profetieën van God dwars tegen zijn eigen hoop of verwachting ingaan (Ex.4:10-15, Ezech.3:14, Jona 1:3).

De profeten die naar hun eigen inzicht profeteerden, kregen via Ezechiël een boodschap van Jahweh.

3 “Dit zegt de Heer Jahweh: “Wee [over] de dwaze profeten, die achter hun (eigen) geest aangaan, en niets hebben gezien.”

De Heer Jahweh sprak zijn oordeel uit over deze dwaze profeten, die hun eigen geest en leugens volgden zonder dat ze een boodschap van Hem hadden gekregen.

4 “Als vossen in verwoeste plaatsen zijn jouw profeten, Israël.”

Deze profeten konden de welvaart en het welzijn van het Joodse volk niet bevorderen. Ze waren als vossen in de puinhopen van Israël. Door hun volksgenoten valse hoop te geven werkten de leugenprofeten mee aan de ondergang van het huis van Israël, maar zodra er gevaar dreigde, trokken ze zich terug. Daarin leken ze op vossen. Dat zijn schuwe beesten, die vluchten bij het geringste gevaar. Vossen verschuilen zich ook in bouwvallen en ruïnes. Na de wegvoering van de meeste Joden naar Babel konden de laffe profeten tussen de puinhopen van Israël uit hun schuilhoeken te voorschijn komen.

5 “Jullie zijn niet op de bressen gegaan, en jullie wierpen geen wal op voor het huis van Israël om stand te houden in de strijd op de dag van Jahweh.”

Een echte profeet gaat in de bressen van de muren staan om te strijden tegen het werk van de satan. Zo gaat hij strijden tegen verkeerde inzichten en zonden, die leiden tot de ondergang van het volk van God. Dat deden de valse profeten niet. Integendeel. Ze strooiden hun leugens uit over het volk, en hielpen daarmee de vijand.

Ze bouwden ook geen muur om de Joden te beschermen in de strijd. Als de dag van de berechting door Jahweh zou aanbreken,¹¹⁷ dan waren zonden, verkeerde ideeën en leugens geen sterke muur die tegen Gods slaande hand stand kon houden.

6 “Zij hebben nutteloosheid en leugenachtige waarzeggerij ontvangen, die zeggen: “Het woord is van Jahweh.” Jahweh heeft hen niet gezonden. (Toch) hopen zij op de bevestiging van het woord!”

7 “Hebben jullie geen nutteloos visioen ontvangen, en hebben jullie (geen) leugenachtige waarzeggerij gesproken? Jullie zeiden: “Het woord is van Jahweh, en Ik heb zeker niet gesproken.”

De valse profeten zeiden, dat Jahweh via hen met een boodschap kwam, terwijl Hij die profeten natuurlijk niet had gestuurd. Toch verwachtten de leugenprofeten, dat hun woorden in vervulling zouden gaan. Ze dachten, dat hun woorden een scheppende kracht bezaten. Die scheppende kracht hebben echter alleen de woorden van God (Gen.1, Ps.33:9). Hun woorden gingen niet in vervulling, omdat de Here niet tegen hen had gesproken.¹¹⁸

¹¹⁷ De profeet Jesaja bedoelde met de dag van Jahweh de geleidelijke ondergang van Babel door de Perzische koningen Kores II (559/538 – 529) en Xerxes I (485 – 465) (Jes.13:6,9). Jeremia gaf daarmee de stapsgewijze verwoesting van Egypte door Nebukadnezar II (604 – 562) en Artaxerxes III (358 – 338) aan (Jer.46:10). In het bijbelboek Klaagliederen sprak de profeet Jeremia ook over de dag van Jahweh (Klaag.2:22). Daarbij omschreef hij, hoe in 586 voor Christus de stad Jeruzalem door de Babyloniërs werd verwoest. De profeet Ezechiël duidde met dezelfde term de gestage ondergang van de stad Jeruzalem aan (vgl. Ezech.7:19).

¹¹⁸ Achter het werk van valse profeten zit de leugengeest van satan. Zo werd koning Achab (875 – 854) ook verleid door valse profeten (1Kon.22:19-23, vgl. 1Tim.4:1). Het is zelfs mogelijk, dat profetieën van satan uit-

8 Daarom, dit zegt de Heer Jahweh: Omdat jullie nutteloosheid hebben gesproken, en leugen hebben ontvangen: “Daarom zie, Ik ben tegen jullie!” is het woord van de Heer Jahweh.

9 “Mijn hand zal zijn tegen de profeten die nutteloosheid ontvangen, en die leugen waarzeggen. Bij de kring van mijn volk zullen zij niet horen; in het (ge)schrift van het huis van Israël zullen zij niet worden ingeschreven, en op het grondgebied van Israël zullen zij niet komen. Jullie zullen weten, dat Ik de Heer Jahweh ben.”

De Here zou zich tegen de leugenachtige profeten keren. In de vergadering van zijn volk mochten ze niet komen. Ze mochten niet ingeschreven worden bij het huis van Israël. Ze zouden hun burgerrecht verliezen. Op de grond van Israël mochten ze niet meer komen. Kortom, God deed ze in de ban (vgl. Mi.3:5-7). Ze mochten zijn dienaren niet meer zijn. Zo zouden ze ervaren, wie de Heer Jahweh is.

10 “Omdat, ja omdat zij mijn volk hebben misleid door te zeggen: “vrede”, en er is geen vrede (vgl. Jer.6:14, 8:11, 14:13, 23:17). Bouwt iemand een muur, en zie hen, anderen bepleisteren die met kalk.”

Gods vonnis was zo zwaar, omdat de valse profeten zijn volk verleidden. Als iemand een muur bouwde, bepleisterden die leugenprofeten die met kalk. Ze wezen het volk niet liefdevol op de zwakke plekken in de muur. Neen, ze camouflerden de zwakke plekken door er kalk overheen te smeren. Met hun mooie woorden van vrede praatten ze de zonden van het volk goed (vgl. Mat.23:27,28, Hand.23:3).

11 “Zeg tegen hen die met kalk bepleisteren: “Hij zal vallen!” Er zal een overstromende regen zijn.¹¹⁹ Jullie, hagelstenen, zullen neervallen, en een stormwind zal losbarsten.”

Ezechiël moest tegen de valse profeten zeggen, dat de muur ondanks hun pleisterwerk toch om zou vallen.

12 “Zie, de muur zal vallen. Zal (dan) niet tegen jullie gezegd worden: “Waar is de pleisterlaag waarmee jullie hebben bepleisterd?”

Als de muur zou omvallen, dan zou blijken, dat die mooie woorden van de valse profeten volstrekt waardeloos waren. Men zou zich afvragen, wat er van de bepleisteringen met mooie woorden was overgebleven.

13 Daarom, dit zegt de Heer Jahweh: “Ik zal een stormwind laten losbarsten in mijn woede. Overstromende regen zal er zijn in mijn boosheid, en hagelstenen in woede om te vernietigen.”

Mede om de leugens van de valse profeten te ontmaskeren, zou de Here komen met de stormachtige wind, de stromende regen en de hagelstenen van zijn woede en boosheid.

14 “Ik zal de muur die jullie met kalk bepleisterd hebben, afbreken, en Ik zal hem op het land (of op de aarde) laten neerstorten. Zijn fundament zal worden blootgelegd. Zij (= De stad) zal vallen, en jullie zullen daarin omkomen. Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

God zou de muur vol met ongehoorzaamheid en opstandigheid afbreken. Hij zou de met kalk bepleisterde muur op de grond gooien (vgl. Mat.7:24-27). Door de verovering van Jeruzalem zou de Here de muur van valse hoop en verwachtingen laten omvallen. Veel mensen zouden in die tijd omkomen. Zo zouden de ongehoorzame en trotse Joden ervaren, wie Jahweh is.

komen (1Sam.28:11-19, 31:1-10).

¹¹⁹ In het najaar kan het in Israël zo hard regenen, dat het water in brede waterstromen de heuvels afstroomt. Dit gebeurt dan ook in de woestijn van Judea. In heuvelachtige gebieden kan het dan erg gevaarlijk zijn.

15 “Ik zal mijn woede over de muur volbrengen, en over hen die hem met kalk bepleisterden. Ik zal tegen jullie zeggen: “De muur is er niet, en zij die hem bepleisterden, zijn er niet (meer):

16 de profeten van Israël, die tegen Jeruzalem hebben geprofeteerd, en die voor haar (= Jeruzalem) een visioen van vrede hebben ontvangen, en er is geen vrede”, is het woord van de Heer Jahweh.

De Here zou zijn woede botvieren op de muur en de valse profeten. De muur zou verdwijnen, en zij zouden omkomen. De leugenprofeten, die zeiden, dat er vrede was, terwijl het gevaar aan alle kanten dreigde.

17 “Jij, mensenzoon, richt jouw gezicht naar de dochters van jouw volk, die naar hun (eigen) hart (= inzicht) profeteren. Profeteer tegen hen.”

Hierna moest Ezechiël het oordeel van God over de valse profetessen brengen. Zij brachten niet zijn boodschap, maar vertelden, wat ze zelf bedachten.

18 “Zeg: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Wee zij, die (tover)banden aan alle gewrichten van handen (= polsen) naaien,¹²⁰ en die omslagdoeken doen om het hoofd van elke oprijzende gestalte om op zielen te jagen! Zouden jullie op zielen van mijn volk jagen, en jullie (eigen) zielen (= jullie zelf) in leven houden?”

De Heer Jahweh zei precies tegen de profeet Ezechiël, wat hij tegen deze vrouwen moest zeggen. De valse profetessen profeteerden niet alleen naar eigen inzicht, maar ze waren ook bezig met toverij en waarzeggerij (v.23). Terwijl de valse profeten nog deden, alsof ze de Here dienden, waren de vrouwen openlijk met occulte praktijken bezig. Daarmee gingen ze nog verder dan de valse profeten.

Het waren vrouwen die voor iedereen die dat wilde, toverbanden voor de polsen en hoofddoeken maakten. Deze banden leken op de gebedsriemen van de Joden. Dat waren stroken perkament. Daarop stonden spreuken. Bij het bidden werden de gebedsriemen om de linkerarm en het voorhoofd gewikkeld. Tijdens het morgengebed droegen de Joden ook een doek over hun hoofd. Zo kwamen de toverbanden en hoofddoeken bij veel Joden niet raar over. Op deze manier vingden de valse profetessen zielen van Gods volk om zichzelf in leven te houden.

Waarzeggerij was in heel Israël streng verboden (Lev.19:26,31, Deut.18:10,11,14). De Here zou die mensen uitroeien (Lev.20:6). Een waarzegger of waarzegster moest worden gestenigd (Deut.18:12,20).

19 “Jullie ontheiligen Mij bij mijn volk voor handen vol gerst en voor brokken brood om zielen te doden die niet sterven moeten, en om zielen in het leven te houden, die niet moeten (blijven) leven, wanneer jullie tegen mijn volk liegen, dat naar leugen luistert.”

De vrouwen stelden door hun toverij mensen bloot aan de macht van de satan om wat gerst en stukken brood. Het waren broodprofetessen. Door hun leugens trokken ze mensen bij de liefdevolle levende God vandaan. Mensen die door de satanische betovering van de valse profetessen van de Here werden afgetrokken, zouden sterven. Bij de mensen die zouden moeten sterven, maar die bleven leven, hoorden ook de valse broodprofeten en -profetessen (Zie ook v.22).

20 Daarom, dit zegt de Heer Jahweh: “Zie, Ik ben tegen jullie (tover)banden, waarmee

¹²⁰ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *mijn handen*. Op grond van de Griekse handschriften en om logische redenen is het woord *mijn* weggelaten. In de Dode Zee-rollen ontbreekt dit hele hoofdstuk.

jullie daar jagen op de zielen.¹²¹ Ik zal ze van jullie armen afscheuren, en Ik zal de zielen waarop jullie jagen om te verstrooien,¹²² wegsturen.”

Met de toverbanden vingen de valse profetessen zielen, die verloren zouden gaan. Daarom zou de Heer Jahweh die zielen bevrijden.

21 “Ik zal jullie sluiers verscheuren, en Ik zal mijn volk uit jullie hand (= jullie macht) redden. Zij zullen niet meer in jullie hand zijn om op te jagen. Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

22 “Omdat jullie het hart van de rechtvaardige verdrietig hebt gemaakt met leugen - en Ik heb hem niet verdrietig gemaakt - om de handen van de kwaadaardige te versterken (= aan te moedigen), zodat hij zich niet van zijn slechte weg zou bekeren om zijn leven te behouden,

23 daarom zullen jullie niet meer nutteloosheid ontvangen, en waarzeggerij (of toverij) zullen jullie niet meer waarzeggen (of voorspellen). Ik zal mijn volk uit jullie hand (= jullie macht) redden. Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

De valse profetessen deden met hun leugens de trouwe dienaren van God verdriet. De ongehoorzame en opstandige Joden hadden ze bemoedigd. Mede daardoor bekeerden die zich niet, zodat de Here ze niet in leven kon laten.

Jahweh zou er voor zorgen, dat de valse profetessen geen waanvoorstellingen meer zouden zien, en zouden moeten stoppen met waarzeggerij. Daarmee zou Hij zijn volk uit hun macht redden.

Doordat Nebukadnezar II (604 – 562) Jeruzalem in 586 voor Christus veroverde, bleek, dat de valse profetieën niet uit kwamen. Met de wegvoering van de meeste Joden en de verwoesting van Jeruzalem kwam aan de valse profetie en waarzeggerij ook een einde.

¹²¹ Achter *op de zielen* volgt in de (Masoretische) Hebreeuwse tekst nog *om te vliegen (of te bloeien)*. Omdat deze tekst onduidelijk is, en in de Griekse handschriften ontbreekt, is het weggelaten.

¹²² Achter *jagen* volgt in de (Masoretische) Hebreeuwse tekst nog *zielen om te vliegen (of te bloeien)*. Omdat deze tekst onduidelijk is, is daar voor de inhoud van de Griekse handschriften gekozen.

10. Profetie tegen de afgodendienaren.

Hoofdstuk 14:1-11

1 Stervelingen vanuit de oudsten van Israël kwamen naar mij toe, en zij gingen voor mij zitten.

2 Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:

3 “Mensenzoon, deze stervelingen hebben hun strontgoden in hun hart opgericht, en zij hebben voor zichzelf een struikelblok van hun ongerechtigheid opgesteld. Zou Ik Mij werkelijk door hen laten raadplegen?”

4 “Daarom spreek tegen hen, en zeg tegen hen: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Elke man uit het huis van Israël, die zijn strontgoden in zijn hart opstelt, en voor zichzelf een struikelblok van zijn ongerechtigheid zet, en dan naar de profeet toekomt - Ik ben Jahweh - Ik zal hem bij zijn komst antwoorden overeenkomstig zijn vele strontgoden,

5 zodat Ik bij het huis van Israël in hun hart grijp, dat zij zich door al hun strontgoden van Mij hebben vervreemd.”

6 “Daarom zeg tegen het huis van Israël: “Dit zegt de Heer Jahweh: Bekeert jullie! Keert je af van jullie strontgoden, en van al jullie gruwelen. Keert jullie gezichten af”

7 “Ja, elke man uit het huis van Israël en uit de vreemdeling die in Israël verblijft, en zich van Mij afzondert, en zijn strontgoden in zijn hart opstelt, en voor zichzelf een struikelblok van zijn ongerechtigheid zet, en dan naar de profeet toekomt, om Mij door hem te raadplegen - Ik ben Jahweh - door Mij zal aan hem antwoord gegeven worden.”

8 “Ik zal mijn gezicht tegen die man richten. Ik zal hem als een teken en spreekwoord maken, en Ik zal hem uitroeien uit het midden van mijn volk. Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

9 “De profeet die zich laat misleiden, en een woord spreekt - Ik ben Jahweh - Ik zal die profeet misleiden. Ik zal mijn hand tegen hem uitstrekken, en Ik zal hem vernietigen vanuit het midden van mijn volk Israël.”

10 “Zij zullen hun ongerechtigheid dragen. Het betreft zowel de ongerechtigheid van een raadpleger als de ongerechtigheid van de profeet,

11 zodat het huis van Israël niet meer van Mij zal afdwalen, en zij zich niet meer zullen verontreinigen met al hun overtredingen. Zij zullen een volk voor Mij zijn, en Ikzelf zal God voor hen zijn”, is het woord van de Heer Jahweh.

1 Stervelingen vanuit de oudsten van Israël kwamen naar mij toe, en zij gingen voor mij[n gezicht] zitten.

Kort na de vorige profetie kwamen enkele van de oudsten naar de profeet Ezechiël. Het waren oudsten die net als Daniël en Ezechiël ook in ballingschap leefden. Hoewel ze de boodschap over het naderende onheil over de stad Jeruzalem hadden gehoord, wilden ze toch de woorden van de Here horen. Gingen ze twijfelen aan de mooie woorden van de valse profeten en profetessen? Op dat moment begon de Heer Jahweh tegen Ezechiël te spreken.

2 Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

3 “Mensenzoon, deze stervelingen hebben hun strontgoden in hun hart opgericht, en zij hebben voor hun gezicht (= voor zichzelf) een struikelblok van hun ongerechtigheid opgesteld. Zou Ik Mij werkelijk door hen laten raadplegen?”

De oudsten die bij de profeet kwamen, dienden nog steeds de afgoden. Ze zagen God als één van de vele goden. Ze leken heel vroom, maar ze vroegen ook de profeten van de afgoden om raad. De Here wil niet behandeld worden, als één van de vele strontgoden. Daarom wilde Hij hun vragen niet beantwoorden.

4 “Daarom spreek tegen hen, en zeg tegen hen: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Elke man uit het huis van Israël, die zijn strontgoden in zijn hart opstelt, en voor zijn gezicht (= voor zichzelf) een struikelblok van zijn ongerechtigheid zet, en (dan) naar de profeet toekomt - Ik ben Jahweh - Ik zal hem bij zijn komst antwoorden overeenkomstig zijn vele strontgoden,

5 zodat Ik bij het huis van Israël in hun hart grijp, dat zij zich door al hun strontgoden van Mij hebben vervreemd.”

Mensen die de strontgoden dienen en raadplegen, en daarna vragen aan de Here willen stellen, zal God geen antwoord geven. Hij zal alleen iets zeggen over de afgoden. Het overgrote deel van de Joden had de Here de rug toegekeerd door de afgoden te dienen. Hieruit bleek wel hoe onbeschaamd en onbeschoft veel Joden zich tegenover Hem gedroegen (vgl. Ps.66:18).

6 “Daarom zeg tegen het huis van Israël: “Dit zegt de Heer Jahweh: Bekeert jullie! Keert je af van jullie strontgoden, en van al jullie gruwelen. Keert jullie gezichten af”

Als iemand naast God ook de afgoden dient, vervreemdt hij of zij zich van Hem (Ex.20:3-5, Deut.5:7-9, 6:14,15, 1Kon.11:9-11). Voor zulke mensen is een vriendschapsrelatie met God niet (meer) mogelijk. Daarom moest de profeet van de Heer Jahweh tegen de oudsten zeggen, dat heel Israël zich moest afkeren van hun afgoden en afschuwelijkheden.

7 “Ja, elke man uit het huis van Israël en uit de vreemdeling die in Israël verblijft, en zich van Mij afzondert, en zijn strontgoden in zijn hart opstelt, en voor zijn gezicht (= voor zichzelf) een struikelblok van zijn ongerechtigheid zet, en (dan) naar de profeet toekomt, om Mij door hem te raadplegen - Ik ben Jahweh - door Mij zal aan hem antwoord gegeven worden.”

De Heer Jahweh zou en zal iedere Israëliet en iedere vreemdeling die Israëliet was geworden, en die Hem de rug toekeert door de afgoden te dienen, zelf antwoorden met zijn vonnissen.

8 “Ik zal mijn gezicht tegen die man geven (= richten). Ik zal hem als een teken en spreekwoord[en] maken, en Ik zal hem uitroeien uit het midden van mijn volk. Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

God zou en zal zich tegen die afgodendienaren keren, en ze tot een spreekwoord maken (Deut.28:37). Hij zou en zal ze uitroeien. Dan zouden en zullen ze weten, wie Jahweh is.

9 “De profeet die zich laat misleiden, en een woord spreekt - Ik ben Jahweh - Ik zal die profeet misleiden. Ik zal mijn hand tegen hem uitstrekken, en Ik zal hem vernietigen vanuit het midden van mijn volk Israël.”

Wanneer een profeet zich laat misleiden tot een zogenaamde uitspraak van Jahweh, dan zal Hij die valse profeet misleiden. De Here zou een leugengeest naar de valse profeten sturen, zodat ze het volk zouden misleiden (vgl. 1Kon.22:13-23). Het volk dat de valse profeten raadpleegde, zou op die manier klaar gemaakt worden voor de berechting door God.¹²³

De Here zou ook de valse profeten aan wie de oudsten vragen stelden, uitroeien uit het midden van zijn volk.

¹²³ Als door structurele zonden, ongehoorzaamheid en opstandigheid de Geest van God verdwijnt, dan komt er een boze geest of demon voor in de plaats (vgl. 1Sam.16:14, 18:10, 19:9).

10 “Zij zullen hun ongerechtigheid dragen. Het is (= betreft/geldt voor) zowel de ongerechtigheid van een raadpleger als de ongerechtigheid van de profeet,

11 zodat het huis van Israël niet meer van Mij zal afdwalen, en zij zich niet meer zullen verontreinigen met al hun overtredingen. Zij zullen een volk voor Mij zijn, en Ikzelf zal God voor hen zijn”, is het woord van de Heer Jahweh.

Zowel de valse profeten, als de mensen die de valse profeten om raad vroegen, zouden door de Here voor hun zonden worden gestraft. De bedoeling daarvan was, dat ze niet meer zouden zondigen. Dan zouden ze weer het volk van God kunnen worden.

Dit was de boodschap van de Heer Jahweh. Daar moesten ze het mee doen. Op hun vragen kregen de oudsten geen antwoord.

11. Drie rechtvaardigen en 4 straffen.

Hoofdstuk 14:12-23

12 Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:

13 “Mensenzoon, wanneer een land tegen Mij zondigt door ontrouw te worden, en Ik mijn hand daartegen uitstrek: Ik ervoor de staf van brood breek, Ik er hongersnood heen stuur, en Ik daar mens en dier uitroei,

14 en daarin zouden deze 3 stervelingen zijn: Noach, Daniël en Job, dan zouden zij door hun rechtvaardigheid alleen zichzelf redden”, is het woord van de Heer Jahweh.

15 “Wanneer Ik wilde dieren in het land laat omzwerven, die het beroven van kinderen. Het wordt een woesteni, zodat niemand erdoorheen trekt om de wilde dieren,

16 en die 3 stervelingen zouden daarin zijn, zo waar Ik leef”, is het woord van de Heer Jahweh; “zij zouden geen zonen en geen dochters kunnen redden. Zij zouden alleen zelf worden gered. Het land zou een woesteni worden.”

17 “Of Ik breng een zwaard over het land, en Ik zeg: “Zwaard, jij moet door het land heen trekken”, en Ik roei daar mens en dier uit,

18 en die 3 stervelingen zouden daarin zijn, zo waar Ik leef”, is het woord van de Heer Jahweh; “zij zouden geen zonen en geen dochters redden, zodat zij alleen zelf zouden worden gered.”

19 “Of Ik stuur de pest naar dat land, en Ik stort er mijn woede bloedig over uit om van haar mens en dier uit te roeien,

20 en Noach, Daniël en Job waren daarin, zo waar Ik leef”, is het woord van de Heer Jahweh; “zij zouden geen zoon en geen dochter kunnen redden. Zij zouden door hun rechtvaardigheid alleen zichzelf redden.”

21 Ja, dit zegt de Heer Jahweh: “Ondanks, dat Ik mijn 4 zware vonnissen: een zwaard, honger, wilde dieren en pest, naar Jeruzalem stuur om daar mens en dier uit te roeien,

22 zie, een rest zal in haar overblijven, die eruit geleid wordt: zonen en dochters. Zie, zij zullen wegtrekken naar jullie toe. Jullie zullen hun weg en hun daden zien, en jullie zullen spijt hebben over het onheil dat Ik over Jeruzalem heb laten komen; alles wat Ik over haar heb laten komen.”

23 “Zij zullen jullie troosten, doordat jullie hun weg en hun daden zullen zien. Jullie zullen weten, dat Ik niet zonder reden gedaan heb, alles wat Ik in haar gedaan heb”, is het woord van de Heer Jahweh.

De oudsten waren misschien wel onder de indruk van Gods woorden, maar ze zochten waarschijnlijk toch nog redenen waarom de Here Jeruzalem zou sparen. Hij wilde immers Sodom sparen, als er nog maar 10 rechtvaardigen woonden (Gen.18:22-32). Hij zou misschien de hoofdstad wel sparen om de rechtvaardige mensen die er eventueel nog woonden. Het was nog onvoldoende doorgedrongen, dat Jeruzalems zonden veel groter waren, dan die van Sodom. Daarom sprak Jahweh opnieuw tegen de mens Ezechiël. De Here wilde de oudsten en het volk duidelijk vertellen, dat ook deze mogelijkheid voor de stad Jeruzalem niet meer bestond.

12 Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

13 “Mensenzoon, wanneer een land tegen Mij zondigt door ontrouw te worden, en Ik mijn

hand daartegen uitstrek: Ik ervoer de staf van brood breek, Ik er hongersnood heen stuur, en Ik daar mens en dier uitroei,

14 en daarin zouden deze 3 stervelingen zijn: Noach, Daniël en Job, (dan) zouden zij door hun rechtvaardigheid (alleen) hun ziel (= zichzelf) redden”, is het woord van de Heer Jahweh.

Als mensen in een land hebben gezondigd, zodat de Here ze met veel dieren zou laten sterven van de honger (Lev.26:26), dan zou zelfs de aanwezigheid van Noach, Daniël en Job zijn straffen en berechting niet kunnen tegenhouden. Deze 3 dienaren van Hem zouden alleen zichzelf redden.

God vond Noach rechtvaardig. Daarom spaarde Hij Noach met zijn gezin. Door zijn rechtvaardigheid redde Noach niet alleen zichzelf, maar ook zijn hele gezin. De rest van de wereld werd verzwolgen door de zondvloed (Gen.7).

Ook Daniël was rechtvaardig. God hield erg veel van hem (Dan.10:11,19). Daniël kende goddelijke geheimen (Ezech.28:3, Dan.4:8,9,18, 5:11,14). Hij werd met de 1^e wegvoering in 605 voor Christus door kroonprins Nebukadnezar (604 – 562) weggevoerd naar Babel.

In 602 voor Christus dreigde Nebukadnezar II alle wijzen en geleerden te doden, als ze zijn droom niet konden vertellen en uitleggen. Daniël bad God om de openbaring van die droom en de betekenis daarvan. Daardoor kon hij de droom aan de koning vertellen en de inhoud daarvan verder toelichten. Op die manier redde hij het leven van zijn vrienden en van alle wijzen en geleerden (Dan.2:17,18).

De jonge Daniël kreeg toen een zeer hoge post in het Babylonische rijk. De koning maakte hem onderkoning of grootvizier over het hele gewest Babel. Hij stelde Daniël ook aan als hoofd over alle wijzen en geleerden.¹²⁴ Ruim 10 jaren later was zijn eerlijke en rechtvaardige houding zo bekend, dat God hem als voorbeeld van rechtvaardigheid noemde.¹²⁵

Job was bekend om zijn oprechtheid en vroomheid (Job 1:1). In zijn lijden verloor hij zijn oprechtheid en vroomheid niet (Job 2:10, 42:7-10). Job bad voor zijn 3 zogenaamde vrienden, zodat Gods woede hen niet trof (Job 42:7-9).

De namen Noach, Daniël en Job staan niet in tijdsvolgorde. In de Oosterse culturen speelde de tijd een veel kleinere rol dan in onze huidige cultuur.¹²⁶ De volgorde werd bepaald door een thema. Het thema of onderwerp is hier: *het redden van mensen door gehoorzaamheid en rechtvaardigheid*. Noach kon door zijn rechtvaardigheid zijn hele gezin redden. Daarmee redde hij ook het voortbestaan van de hele mensheid en de dieren. Daarom werd hij het eerst genoemd. Daniël redde zijn vrienden en alle wijzen en geleerden van het Babylonische rijk. Job was niet in staat het leven van zijn kinderen te redden. Hij behoedde alleen zijn 3 zogenaamde vrienden voor de woede van God. Daarom werd hij het laatst genoemd.

Zelfs deze 3 vrome dienaren van de Here konden door hun aanwezigheid of hun voorbede de woede van God over de zonde van de inwoners van Jeruzalem niet tegenhouden. Ze zouden alleen zichzelf kunnen redden.

15 “Wanneer Ik wilde dieren in het land laat omzwerven, die het beroven van kinderen (Lev.26:6,22). Het wordt [tot] een woestenij, zodat niemand erdoorheen trekt om [de gezichten van] de wilde dieren,

¹²⁴ Zie Turenout T. van, Daniël, God is rechter, Grijpskerk, 2019.

¹²⁵ Doordat de Jood Daniël al ruim 10 jaren zo'n hoge post bekleedde in het Babylonische rijk, was hij natuurlijk een bekend persoon. Deze bekendheid werd versterkt door zijn eerlijkheid en zijn wijsheid (Dan.6:4,5). Het is dan vreemd om deze Daniël te zien als een persoon in het verre verleden, waarvan niets met zekerheid is vast te stellen.

¹²⁶ Zie hiervoor hoofdstuk 2.4 over de verklaring methode.

16 en die 3 stervelingen zouden daarin zijn, (zo waar) Ik leef”, is het woord van de Heer Jahweh; “zij zouden geen zonen en geen dochters kunnen redden. Zij zouden alleen zelf worden gered. Het land zou een woestijn worden.”

Noach, Daniël en Job zouden de zonen en dochters niet kunnen redden. Deze 3 dienaren van God zouden alleen zichzelf kunnen redden.

17 “Of Ik breng een zwaard over het land, en Ik zeg: “Zwaard, jij moet door het land heen trekken”, en Ik roei daar mens en dier uit (Lev.26:6,25,33,36,37),

18 en die 3 stervelingen zouden daarin zijn, (zo waar) Ik leef”, is het woord van de Heer Jahweh; “zij zouden geen zonen en geen dochters redden, zodat zij alleen zelf zouden worden gered.”

19 “Of Ik stuur de pest naar dat land, en Ik stort er mijn woede bloedig over uit om van(uit) haar (= dat land) mens en dier uit te roeien,

20 en Noach, Daniël en Job waren daarin, (zo waar) Ik leef”, is het woord van de Heer Jahweh; “zij zouden geen zoon en geen dochter kunnen redden. Zij zouden door hun rechtvaardigheid (alleen) hun ziel (= zichzelf) redden.”

Als de Here mensen en dieren zou laten sterven door de pest (Lev.26:25), dan zouden Noach, Daniël en Job de zonen en dochters niet kunnen redden. De Heer Jahweh zei, dat deze 3 dienaren van Hem alleen zichzelf zouden kunnen redden.

Bij de pest sprak de Here ook over bloed. Het bloed was in die tijd het leven (vgl. Lev.17:4, Gen.9:4, 2Sam.23:17, Ezech.3:18, Joh.6:53,54). Hierbij kan men ook denken aan het spugen van bloed, of aan de builenpest, waarbij bloederige builen in de oksels en liezen voorkomen.

21 Ja, dit zegt de Heer Jahweh: “Ondanks, dat Ik mijn 4 zware vonnissen: een zwaard, honger, slechte (= wilde) dieren en pest, naar Jeruzalem stuur om daar mens en dier uit te roeien,

22 zie, een rest zal in haar (= Jeruzalem) overblijven, die eruit geleid wordt: zonen en dochters. Zie, zij zullen wegtrekken naar jullie toe. Jullie zullen hun weg en hun daden (= hun handel en wandel) zien, en jullie zullen spijt hebben over het onheil dat Ik over Jeruzalem heb laten komen; alles wat Ik over haar heb laten komen.”

De stad Jeruzalem was de hoofdstad. Die stad vertegenwoordigde dus het Tweestammenrijk Juda. God zou heel het overgebleven Tweestammenrijk straffen met de oorlog, de honger, de wilde dieren en de pest. Veel mensen zouden daardoor sterven.

Toch zou er nog een klein deel van de Joden overblijven. Ze zouden ook naar Babel worden weggevoerd. De ballingen bij Ezechiël zouden hun daden en hun manier van leven zien. Ze zouden ook horen van de grove zonden van de inwoners van de stad Jeruzalem. Daardoor zouden de ballingen worden getroost, want door die slechte daden, zouden zij weten, dat de Heer Jahweh de stad Jeruzalem niet zonder reden heeft laten verwoesten.

23 “Zij zullen jullie troosten, doordat jullie hun weg en hun daden zullen zien. Jullie zullen weten, dat Ik niet zonder reden gedaan heb, alles wat Ik in haar (= Jeruzalem) gedaan heb”, is het woord van de Heer Jahweh.

12. Jeruzalem als een onnuttige druivenplant verworpen.

Hoofdstuk 15

1 Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:

2 “Mensenzoon, wat heeft het hout van de druivenplant voor op al het hout: de tak die is tussen de bomen van het woud?”

3 “Zal daarvan hout worden genomen om geschikt te maken voor werk, of zal men daarvan een pin maken om er allerlei gereedschap aan op te hangen?”

4 “Zie, het is als brandstof aan het vuur gegeven. Het vuur verteert zijn 2 uiteinden, en zijn middenstuk heeft gebrand. Is het nog geschikt voor werk?”

5 “Zie, toen het nog gaaf was, zou het niet geschikt worden gemaakt voor werk. Hoeveel te minder, als het vuur het verteerd heeft, en het verbrand is. Zal het dan nog geschikt worden gemaakt voor werk?”

6 Daarom, dit zegt de Heer Jahweh: “Zoals het hout van de druivenplant is onder het hout van het woud, dat Ik als brandstof aan het vuur overgegeven heb, zo zal Ik de inwoners van Jeruzalem overgeven.”

7 “Ik zal Mij tegen hen richten. Al zijn zij weggetrokken van het vuur, toch zal het vuur hen verteren. Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben, wanneer Ik Mij tegen hen keer.”

8 “Ik zal het land overgeven aan verwoesting, omdat zij ontrouw geworden zijn”, is het woord van de Heer Jahweh.

1 Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

2 “Mensenzoon, wat heeft het hout van de druivenplant voor op al het hout: de tak die is tussen de bomen van het woud?”

God begon tegen Ezechiël over het hout van een druivenplant te spreken. De druivenplant was een bekend beeld van het volk Israël (Deut.32:32,33, Ps.80:9-12, Jer.2:21). Het was de bedoeling, dat de druivenplant Israël vruchten van goede werken voor de Here zou dragen. Als een druivenplant geen vruchten draagt, dan kan men zich afvragen, of hij nog wel nut heeft (vgl. Jes.5:1-4). Is het nuttiger dan het hout van andere bomen?

3 “Zal daarvan hout worden genomen om (geschikt) te maken voor werk, of zal men daarvan een pin maken om er allerlei gereedschap aan op te hangen?”

Een druivenplant is alleen maar nuttig, als hij vruchten draagt. Het hout van de druivenplant kan niet als timmerhout worden verwerkt.

4 “Zie, het is als voedsel (= als brandstof) aan het vuur gegeven. Het vuur verteert zijn 2 uiteinden, en zijn middenstuk heeft gebrand. Is het (nog) geschikt voor werk?”

Wanneer het hout van de druivenplant als brandhout in het vuur wordt gegooid, totdat de uiteinden zijn verkoold, en het midden zwartgeblakerd is, dan deugt het helemaal nergens meer voor.

De 2 uiteinden waren het noorden en zuiden van Israël. In 722 voor Christus was het noordelijke deel al weggevoerd door de Assyrische legers (2Kon.17:4-6). In 597 was het zuidelijke deel in feite al verloren gegaan. Vazalkoning Jojachin werd met veel anderen weggevoerd naar Babel (2Kon.24:8-16). Alleen van het middelste deel, de stad Jeruzalem en de nabije omgeving, was nog iets overgebleven. Het stadstaatje van vazalkoning Zedekia (597 – 586) was al aan 2 kanten door het vuur verkoold. Het was eigenlijk al niets meer, en het zou ver-

dwijnen. Het moest aan de ballingen goed duidelijk gemaakt worden, dat er voor Jeruzalem geen enkele hoop meer was.

5 “Zie, toen het nog gaaf was, zou het niet (geschikt) worden gemaakt voor werk. Hoeveel te minder, als het vuur het verteerd heeft, en het verbrand is. Zal het (dan) nog (geschikt) worden gemaakt voor werk?”

Als het hout van de druivenplant gaaf is, is het al onbruikbaar. Wanneer het door het vuur verkoold is, heb je er dus helemaal niets meer aan.

6 Daarom, dit zegt de Heer Jahweh: “Zoals het hout van de druivenplant is onder het hout van het woud, dat Ik als voedsel (= als brandstof) aan het vuur overgegeven heb, zo zal Ik de inwoners van Jeruzalem overgeven.”

De Heer Jahweh zei tegen Ezechiël, dat Hij de inwoners van Jeruzalem zou veroordelen. Zoals Hij de vruchtenloze druivenplant heeft verbrand, zo zou Hij ook de inwoners van Jeruzalem laten verwijderen (vgl. Joh.15:2,6).

7 “Ik zal Mij[n gezicht] tegen hen richten. (Al) zijn zij weggetrokken van het vuur, (toch) zal het vuur hen verteren. Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben, wanneer Ik Mij[n gezicht] tegen hen keer.”

De Here zou zich tegen hen keren. Al waren ze ontkomen aan het ene vuur, dan zou het andere vuur van Gods woede hen toch verteren. Al waren ze aan de oorlogen en deportaties van 722, 605 en 597 ontkomen, dan zou de volgende oorlog hen treffen.

Toen koning Nebukadnezar II (604 – 562) in 586 voor de 3^e keer met zijn legers naar de stad Jeruzalem kwam, heeft hij de tempel en de belangrijkste huizen in brand laten steken (2Kon.25:9).

8 “Ik zal het land overgeven aan verwoesting, omdat zij ontrouw geworden zijn”, is het woord van de Heer Jahweh.

Door de veldtocht van koning Nebukadnezar II werden veel woningen en andere gebouwen in brand gestoken. In 586 liet de koning de meeste inwoners van het land naar Babel wegvoeren. Slechts enkelen bleven achter (2Kon.25:12). Over die Joden stelde de koning Gedalja (586) aan als landvoogd. Twee maanden later werd de landvoogd door enkele Joden doodgeslagen. Om aan de wraak van koning Nebukadnezar II te ontkomen vluchtten de meeste achtergebleven mensen naar Egypte (2Kon.25:22-26). Het Joodse land bleef grotendeels leeg en verwoest achter.

De Joden die naar Egypte vluchtten, dachten dat ze aan het vuur van Gods oordeel nog zouden kunnen ontsnappen. Om hun ongehoorzaamheid trof hen nog eens een vuur van Gods woede (vgl. Jer.42:15-22). In 581 viel Nebukadnezar II Egypte (opnieuw) aan. Hij voerde oorlog met farao Hofra (588 – 568). De Joodse geschiedschrijver Flavius Josefus (37 – ±100) vermeldt, dat de Babylonische koning Egypte heeft veroverd. Veel Joden die daar woonden, heeft hij naar Babel gedeporteerd (Jer.44:26-30).¹²⁷

Zo kwam het ongehoorzame volk er achter, dat Here de tempel niet nodig heeft. Hij is ook niet van zijn (uitverkoren) vereerders afhankelijk (Jes.42:8).

¹²⁷ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 10, hoofdstuk 9:7.

13. Het ontrouwe Jeruzalem is een hoer geworden.

Hoofdstuk 16

- 1 Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:
- 2 “Mensenzoon, laat Jeruzalem haar gruwelen kennen.”
- 3 “Zeg: “Dit zegt de Heer Jahweh tegen Jeruzalem: “Jouw afkomst en jouw bloedverwanten zijn uit het land van de Kanaänieten. Jouw vader een Amoriet en jouw moeder een Hetitische,
- 4 waren jouw bloedverwanten. Op de dag van jouw geboorte was jouw navelstreng niet afgesneden. Jij was niet met water gewassen om te worden gezalfd. Jij was helemaal niet met zout ingewreven. Jij was al helemaal niet omwikkeld met doeken.”
- 5 “Geen oog had medelijden met jou om één van deze dingen te doen om jou te ontzien. Op de dag van jouw geboorte werd jij weggeworpen op het open veld in afschuw van jouw leven.”
- 6 “Toen ging Ik jou voorbij, en Ik zag jou besmeurd in jouw eigen bloed. Ik zei tegen jou in jouw bloed: “Leef!” Ik zei tegen jou in jouw bloed: “Leef!”
- 9 “Ik waste jou met water, en Ik spoelde het bloed van jou af. Ik zalfde jou met olijfolie.”
- 7 “Ik gaf jou overvloed als het uitspruitend veldgewas. Jij werd talrijk, en jij werd groot. Jij kwam tot volle schoonheid. Jouw borsten waren volgroeid, en jouw haar sproot uit. Jij was poedelnaakt.”
- 8 “Toen ging Ik jou voorbij, en Ik zag jou, en zie, jouw tijd was de tijd van liefde. Ik spreidde mijn vleugel over jou uit. Ik bedekte jouw naaktheid. Ik zwoer voor jou een eed. Ik kwam in een verbond met jou”, is het woord van de Heer Jahweh; “jij werd van Mij.”
- 10 “Ik kleepte jou met kleurrijk borduurwerk. Ik schoeide jou met bont. Ik wond jou fijn linnen om. Ik bedekte jou met zijde.”
- 11 “Ik sierde jou met sieraden. Ik deed armbanden om jouw polsen, en een ketting om jouw hals.”
- 12 “Ik gaf jou een neusring aan jouw neus, ringen aan jouw oren en een sierlijke kroon op jouw hoofd.”
- 13 “Jij werd gesierd met goud en zilver. Jouw kleding was van fijn linnen, zijde en kleurrijk borduurwerk. Jij at fijn meel, honing en olijfolie. Jij was buitengewoon mooi. Jij was geschikt voor het koningschap.”
- 14 “Van jou ging een naam uit onder de heidenvolken door jouw schoonheid, want die was volmaakt door mijn pracht die Ik op jou gelegd had”, is het woord van de Heer Jahweh.
- 15 “Jij vertrouwde op jouw schoonheid, en jij bedreef hoerij door jouw bekende naam. Jij stortte jouw hoerijen uit op elke voorbijganger. Het zou voor hem zijn.”
- 16 “Jij nam een deel van jouw kleren, en jij maakte de hoge plaatsen kleurrijk. Jij bedreef daarop hoerij. Nooit kwam zoiets voor, en nooit zal het weer gebeuren.”
- 17 “Jij nam jouw sieraden vanuit mijn goud en vanuit mijn zilver, dat Ik jou gegeven had. Jij maakte voor jezelf daarvan mannelijke beelden. Daarmee bedreef jij hoerij.”

18 “Jij nam jouw kleurig geborduurde kleren, en bedekte hen daarmee. Mijn olijfolie en mijn reukwerk gaf jij aan hen.”

19 “Mijn brood dat Ik aan jou gegeven had - fijn meel, olijfolie en honing gaf Ik jou te eten - heb jij aan hen gegeven als een aangename geur. Zo was het”, is het woord van de Heer Jahweh.

20 “Jij nam jouw zonen en jouw dochters die jij Mij gebaard had. Jij offerde ze voor hen om te eten. Waren jouw hoerereien te weinig?”

21 “Jij slachtte mijn zonen, en jij hebt ze overgegeven om ze door het vuur te laten gaan.”

22 “Bij al jouw gruwelen en jouw hoerereien heb jij niet meer gedacht aan de dagen van jouw jeugd, toen jij poedelnaakt was. Jij was besmeurd in jouw bloed.”

23 “Na al jouw slechtheid gebeurde het. Wee, wee jij!” is het woord van de Heer Jahweh.

24 “Jij bouwde voor jezelf een verhoging. Jij maakte een hoge plaats op elk plein.”

25 “Op elke straathoek bouwde jij jouw hoogte. Jij bezoedelde jouw schoonheid. Jij spreidde jouw benen voor elke voorbijganger. Jij bedreef meer hoerereien.”

26 “Jij bedreef hoererie met zonen van Egypte: jouw stevige bureu. Jij bedreef meer hoerereien om Mij te tergen.”

27 “Zie, Ik heb mijn hand tegen jou uitgestrekt. Ik verminderde het aan jou toegewezen deel. Ik gaf jou over aan de wil van wie jou haten; en aan de dochters van de Filistijnen, die beschaamd waren over jouw schandelijke gedrag.”

28 “Jij bedreef hoererie met de zonen van Assyrië, omdat jij niet te bevredigen was. Jij bedreef hoerereien met hen, en toch ben jij niet bevredigd.”

29 “Jij bedreef meer hoererie met het handelsland Chaldea, en toch werd daardoor jij niet verzadigd.”

30 “Hoe verzielt is jouw hart”, is het woord van de Heer Jahweh; “in jouw doen van dit alles: het werk van een heerszuchtig overspelige vrouw,

31 door jouw verhoging te bouwen op elke straathoek. Jouw hoogte maakte jij op elk plein. Jij bent niet als een hoer geweest door loon te versmaden.”

32 “De overspelige vrouw, die vreemden neemt in plaats van haar eigen man.”

33 “Aan alle hoeren geeft men een geschenk. Jij geeft zelf jouw geschenken aan al jouw minnaars, en jij koopt hen om, om van alle kanten naar jou toe te komen voor jouw hoerereien.”

34 “Het was bij jou in jouw hoerereien het tegenovergestelde van de andere vrouwen. Men zocht jou niet voor hoererie. Jij geeft het hoerenloon, en geen hoerenloon werd aan jou gegeven. Jij bent het tegenovergestelde geworden.”

35 Daarom, hoer, luister naar het woord van Jahweh.

36 Dit zegt de Heer Jahweh: “Omdat jij jouw kopergeld hebt uitgestort, en jouw naaktheid werd onthuld door jouw hoerereien met jouw minnaars en met al jouw gruwelijke strontgoden, en om het bloed van jouw zonen die jij aan hen gegeven hebt,

37 daarom zie, Ik ga al de minnaars met wie jij plezier hebt gemaakt, bijeenbrengen: allen die jij hebt liefgehad, met allen die jij hebt gehaat. Ik zal hen van alle kanten tegen jou bijeenbrengen. Ik zal jouw naaktheid voor hen onthullen. Zij zullen heel jouw naaktheid zien.”

38 “Ik zal jou berechten volgens rechtsregels van overspeelsters en bloedvergietsters. Ik zal jou overgeven aan bloedige woede en hartstocht.”

39 “Ik zal jou in hun macht overgeven. Zij zullen jouw verhoging verwoesten, en jouw hoogten afbreken. Zij zullen jou jouw kleren uittrekken, en zij zullen jouw sieraden weg nemen. Zij zullen jou poedelnaakt achterlaten.”

40 “Zij zullen een menigte tegen jou laten optrekken. Zij zullen jou stenigen met stenen, en zij zullen jou met hun zwaarden doorsteken.”

41 “Zij zullen jouw huizen met vuur verbranden, en zij zullen vonnissen aan jou voltrekken voor de ogen van veel vrouwen. Ik zal jou laten ophouden een hoer te zijn, en ook hoerenloon zal jij niet meer geven.”

42 “Ik zal mijn woede in jou laten rusten, en mijn jaloezie zal van jou wijken. Ik zal stil zijn, en Ik zal niet meer boos zijn,

43 omdat jij niet meer gedacht hebt aan de dagen van jouw jeugd. Jij hebt Mij door dit alles verbijsterd. Zelfs Ik, zie, Ik zal jouw weg op jouw eigen hoofd teruggeven laten neerkomen”, is het woord van de Heer Jahweh: “Jij zal niet de smerigheid bedrijven bovenop al jouw gruwelen.”

44 “Zie, iedereen die spreekwoorden gebruikt, zal over jou het spreekwoord gebruiken door te zeggen: “Zo moeder, zo dochter.”

45 “Jij bent de dochter van jouw moeder, die walgde van haar man en haar zonen. Jij bent de zus van jouw zussen. Zij walgden van hun stervelingen en hun zonen. Jullie moeder was een Hetitische, en jullie vader een Amoriet.”

46 “Jouw grote zus is Samaria: Zij en haar dochters die ten noorden van jou wonen. Jouw kleinere zus dan jou is Sodom en haar dochters, die ten zuiden van jou wonen.”

47 “Jij bent zelfs niet in hun wegen gegaan, en overeenkomstig hun gruwelen heb jij niet gedaan. Het was nog maar even, en jij richtte in al jouw wegen meer te gronde dan zij.”

48 “Zo waar Ik leef”, is het woord van de Heer Jahweh; “jouw zus Sodom en haar dochters hebben niet gedaan, zoals jij en jouw dochters hebben gedaan.”

49 “Zie, dit was de ongerechtigheid van jouw zus Sodom: trots, overvloed aan brood en zorgeloze rust was er voor haar en haar dochters, en de hand van de ellendige en de arme ondersteunde ze niet.”

50 “Hoogmoedig waren zij. Zij deden gruwelen voor mij. Ik nam ze weg, zoals Ik het goed had gezien.”

51 “Samaria heeft nog niet de helft van jouw zonden gedaan. Jij liet jouw gruwelen maar toenemen, meer dan zij. Jij rechtvaardigde jouw zussen door al jouw gruwelen die jij gedaan hebt.”

52 “Draag dan ook jouw schande, jij die jouw zussen hebt veroordeeld. Door jouw zonden, waarin jij gruwelijker hebt gehandeld dan zij, zijn zij rechtvaardiger dan jij. Schaam je dan ook, en draag jouw schande, omdat jij jouw zussen rechtvaardigde.”

53 “Ik zal een ommekeer brengen in hun gevangenschap: de gevangenschap van Sodom en haar dochters, de gevangenschap van Samaria en haar dochters en de gevangenschap van jouw gevangenen in hun midden,

54 zodat jij jouw schande draagt, en jij verbijsterd wordt over alles wat jij gedaan hebt om Mij te tergen.”

55 “Jouw zus, Sodom en haar dochters, zullen terugkeren naar hun vorige staat. Jij en jouw dochters zullen eveneens terugkeren naar jullie vorige staat.”

56 “Op de dag van jouw trots is jouw zus Sodom nooit hoorbaar geweest in jouw mond,

57 voordat jouw slechtheid openbaar werd. Zo is het tijd voor spot van dochters van Aram en allen rondom haar, voor dochters van de Filistijnen, die jou verachten van rondom.”

58 “Jouw schanddaden en jouw gruwelen zul jij dragen”, is het woord van Jahweh.

59 Ja, dit zegt de Heer Jahweh: “Ik zal met jou doen, zoals jij gedaan hebt, die de eed hebt veracht door het verbond te breken.”

60 “Ik zal aan mijn verbond met jou in de dagen van jouw jeugd terugdenken, en Ik zal een eeuwig verbond met jou oprichten.”

61 “Dan zal jij terugdenken aan jouw wegen, en jij zal verbijsterd zijn, wanneer jij jouw zussen zal ontvangen: de grotere dan jij bij de kleinere dan jij. Ik zal ze aan jou als dochters geven, en niet op grond van jouw vorige verbond.”

62 “Ik zal mijn verbond met jou oprichten. Jij zal weten, dat Ik Jahweh ben,

63 zodat jij eraan zal terugdenken, en jij beschaamd zal zijn. Jij zal door jouw verbijstering jouw mond niet meer opendoen, wanneer Ik voor jou verzoening heb gedaan voor alles wat jij gedaan hebt”, is het woord van de Heer Jahweh.

1 Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

2 “Mensenzoon, laat Jeruzalem haar gruwelen kennen.”

Jeruzalem vertegenwoordigde als hoofdstad de inwoners uit haar hele gebied: de Israëlieten. De profeet Ezechiël moest dus aan zijn landgenoten de gruwelijke zonden van het overgrote deel van hen bekend maken.

3 “Zeg: “Dit zegt de Heer Jahweh tegen Jeruzalem: “Jouw afkomst en jouw bloedverwanten zijn uit het land van de Kanaänieten. Jouw vader een Amoriet en jouw moeder een Hetitische,

4 waren jouw bloedverwanten. Op de dag van jouw geboorte was jouw navelstreng niet afgesneden. Jij was niet met water gewassen om te worden gezalfd. Jij was helemaal niet met zout ingewreven. Jij was (al) helemaal niet omwikkeld (met doeken).”

De Amoriëten en de Hetiëten waren de oorspronkelijke bewoners van het heilige land (Gen.15:16, 23:3-20, 27:46, 48:22, Ex.3:8,17, 13:5, Num.13:29, 21:13,21,25 enz.). Amor en Het waren zonen van Kanaän en kleinzonen van Cham (Gen.10:1,6,15,16). Volgens Sumerische teksten waren rond 2400 voor Christus de Amoriëten in Syrië en Kanaän. Tijdens en na het leven van Abram (1953 – 1778) werden ze geleidelijk uit Kanaän ten westen van de Jordaan verdrongen door de Hetiëten. In de tijd van Abram waren Hetiëten in Hebron (Gen.23:2,3). Zijn kleinzoon Ezau was met Hetitische vrouwen getrouwd (Gen.27:46). Vlak voordat de Israëliëten het aan hen beloofde land in 1408 voor Christus binnentrokken, werd Kanaän *het land van de Hetiëten* genoemd (Joz.1:4). Toen de Israëliëten het heilige land veroverden, werden de Hetiëten teruggedrongen. Rond 1200 kwam aan hun rijk een einde.

Toen de stad Jeruzalem als vertegenwoordigster van de jonge staat Israël werd geboren, sneed niemand haar navelstreng door. Niemand waste haar met water. Ook werd ze niet ingewreven met zout. Dit was een oosterse gewoonte. Zout werd als reinigend gezien. De baby werd niet in doeken gewikkeld. Ze zou door roofdieren kunnen worden opgegeten, of 's nachts doodgaan van de kou. Het ontbrak aan de minimale zorg die de ouders moeten geven.

5 “Geen oog had medelijden met jou om één van deze (dingen) te doen om jou te ontzien. Op de dag van jouw geboorte werd jij weggeworpen op het open veld in afschuw van jouw ziel (= jouw leven).”

Niemand keek naar haar om, of zorgde voor haar uit medelijden. Toen ze werd geboren, werd ze weggeworpen in het veld, omdat men haar bestaan afschuwelijk vond.

Bij veel volken is het een teleurstelling, als een pasgeboren baby geen jongen is, maar een meisje. Dat was bij de oude volken in het Midden-Oosten ook het geval. Toen de farao uit Egypte de Israëlieten in zijn land wilde uitroeien, liet hij de jongetjes in de Nijl gooien, maar de in zijn ogen minderwaardige meisjes mochten blijven leven (Ex.1:22). De Arabieren uit die tijd begroeven de pasgeboren meisjes vaak levend. Het babymeisje Jeruzalem was een grote teleurstelling. Ze was niet welkom.

Na de geboorte van Jeruzalem als vertegenwoordigster van de staat Israël ging het niet goed met haar. De stad was toegewezen aan de stam Benjamin (Joz.18:28). Onder leiding van Jozua veroverden de Israëlieten Jeruzalem (Joz.12:8,10). Volgens het boek van de Oprechten werd de stamvader Benjamin daar begraven (Joz.10:13, 2Sam.1:18).¹²⁸ Na de dood van Jozua hebben de Jebusieten, die eerst op de bergen woonden (Joz.11:3), Jeruzalem op de Benjamieten veroverd (Joz.15:63, 24:11, Richt.1:21).

6 “(Toen) ging Ik jou voorbij, en Ik zag jou besmeurd (of trappelen) in jouw (eigen) bloed. Ik zei tegen jou in jouw bloed: “Leef!” Ik zei tegen jou in jouw bloed: “Leef!”

Toen kwam de Here voorbij. Hij zag, hoe de pasgeboren stad in het bloed lag. Hij wilde, dat ze bleef leven, ook al was ze bedekt met bloed. God adopteerde de stad Jeruzalem als vertegenwoordigster van de Israëlieten. Hij wilde haar vader zijn. Om dit te bekrachtigen riep Hij tot 2 keer toe: “*Leef!*” De stad dankte haar bestaan uitsluitend aan de trouwe zorgen van de Here.

Tot in de tijd van koning David (1012 – 972) bleef Jeruzalem in handen van de Jebusieten. David veroverde de stad (2Sam.5:6-8). Vanaf die tijd ging het goed met haar.

9 “Ik waste jou met water, en Ik spoelde het bloed van jou af. Ik zalfde jou met (olijf)olie.”¹²⁹

God zorgde goed voor haar. Hij zalfde haar ook met (olijf)olie. Hier gaat het niet over het zalven van een koning of priester, maar het inwrijven van een pasgewassen huid (vgl. 2Sam.14:2, Mi.6:15).

7 “Ik gaf jou overvloed als het uitspruitend veldgewas. Jij werd talrijk, en jij werd groot. Jij kwam tot een sieraad van sieraden (= volle schoonheid). Jouw borsten waren klaar (= volgroeid), en jouw haar sproot uit. Jij was nakend en naakt (= poedelnaakt).”

De Here liet haar voorspoedig opgroeien. Ze werd groot en mooi. Haar bevolking werd talrijk. Ze kreeg stevige borsten en mooi haar (vgl. Jes.7:20). Ze was echter nog helemaal naakt. Ze werd sterk, gezond en volwassen, maar Jeruzalem was nog geen rijke stad. Deze positie bereikte ze onder de regering van koning David (1012 – 972). In die tijd ging het bergopwaarts met de hoofdstad.

8 “(Toen) ging Ik jou voorbij, en Ik zag jou, en zie, jouw tijd was de tijd van liefde. Ik

¹²⁸ The Book of Jasher, vertaald in het Engels, Salt Lake City, 1887.

Eban A., Mijn volk, de geschiedenis der Joden, Amsterdam/Antwerpen, 1976.

¹²⁹ Vanaf het 8^e vers wordt over zaken gesproken, die voor een huwelijkssluiting gebeuren. In vers 9 gaat het niet over handelingen van de bruidegom, maar van de pleegvader van Jeruzalem. Dit vers staat dus op de verkeerde plaats, en moet tussen het 6^e en 7^e vers worden gezet.

spredde mijn vleugel over jou uit. Ik bedekte jou naaktheid. Ik zwoer voor jou (een eed). Ik kwam in een verbond met jou”, is het woord van de Heer Jahweh; “jij werd van Mij.”

Opnieuw kwam de Here voorbij. Hij sloot een verbond met haar. Dit verbond bekrachtigde Hij met een eed. Zo werd de hoofdstad Jeruzalem als vertegenwoordigster van heel Israël de bruid van God.

10 “Ik kleetde jou met kleurrijk borduurwerk. Ik schoeide jou met bont. Ik wond jou fijn linnen om. Ik bedekte jou met zijde.”

Kortom, ze kreeg uitstekende kleren en schoenen.

11 “Ik sierde jou met sieraden. Ik gaf (= deed) (arm)banden boven jouw handen (= om jouw polsen), en een ketting aan jouw keel (= om jouw hals).”

12 “Ik gaf jou een neusring aan jouw neus, ringen aan jouw oren en een sierlijke kroon op jouw hoofd.”

Nadat ze goed in de kleren zat, kreeg ze sieraden. God gaf haar armbanden, een mooie ketting, een neusring, oorringen, en Hij zette een fraaie kroon op haar hoofd.

13 “Jij werd gesierd met goud en zilver. Jouw kleding was (van) fijn linnen, zijde en kleurrijk borduurwerk. Jij at fijn meel, honing en (olijf)olie. Jij was buitengewoon mooi. Jij was geschikt voor het koningschap.”

Ze kreeg dus prachtige kleren aan, en werd met mooie sieraden versierd. Door haar goede verzorging werd ze heel mooi. Ze zag er koninklijk uit.

14 “Van jou ging een naam uit onder de (heiden)volken door jouw schoonheid, want die was volmaakt door mijn pracht die Ik op jou gelegd had”, is het woord van de Heer Jahweh.

God zorgde goed voor de stad Jeruzalem en zijn volk. Daardoor bereikte de schoonheid van de hoofdstad haar hoogtepunt tijdens de regering van koning Salomo (972 – 932). Jeruzalem werd schatrijk. De stad en het volk Israël moesten wel heel dankbaar zijn voor de goede zorgen van de Here.

15 “Jij vertrouwde op jouw schoonheid, en jij bedreef hoererij door jouw (bekende) naam. Jij stortte jouw hoereries uit op elke voorbijganger. Het zou voor hem zijn.”

We komen echter geen dankbaarheid en liefde van Jeruzalem tegen. Integendeel. De stad werd door haar schoonheid te zelfverzekerd (vgl. Deut.32:15, Hos.13:6). Ze werd trots, en pleegde overspel. Als een hoer bood ze zich aan elke voorbijganger aan. Die voorbijgangers waren de afgoden die door de Israëlieten werden gediend.

Het begon met eigenwillige erediensten voor God (Richt.17:13). Zo wilden de Israëlieten de Here dienen door de kalverendienst in Dan en Betel (1Kon.12:28-30).

16 “Jij nam (een deel) van jouw kleren, en jij maakte de hoge plaatsen kleurrijk (vgl. 2Kon.23:7^b). Jij bedreef daarop hoererij. Nooit kwam (zoiets) voor, en nooit zal het (weer) gebeuren.”

Op de versierde hoogten werden vooral de Baäls gediend. Het woord Baäl betekent *heer* en *echtgenoot*. Sommigen dienden op een eigenwillige manier de Heer en echtgenoot, Baäl Jahweh, als een natuurgod. De grens tussen eigenwillige dienst aan God en pure afgoderij werd op deze manier gemakkelijk overschreden.

De wijze koning Salomo (972 – 932) begon in zijn laatste regeringsjaren als een dwaas de afgoden te dienen (1Kon.11:1-8). Tijdens de regering zijn zoon Rehabeam (932 – 915) werd

de heer van de natuur door veel Joden gediend (1Kon.14:22-24). Baäl was de heer en Astarte (= Groei) de vrouw (Richt.2:13, 10:6, 1Sam.7:4, 12:10). Er werden feesten gevierd, waarbij de wijn de voorloper was van seksuele uitpattingen. Gewijde of religieuze prostitutie ter ere van Astarte kwam veel voor.

17 “Jij nam jouw sieraden vanuit mijn goud en vanuit mijn zilver, dat Ik jou gegeven had. Jij maakte voor jezelf (daarvan) mannelijke beelden. Daarmee bedreef jij hoererij.”

Van de gouden en zilveren sieraden, die ze van God had gekregen, maakte ze afgodsbeelden. Die beelden werden vaak van sieraden gemaakt (Ex.32:2-6, Richt.8:21-27). Gods bruid maakte mannenbeelden (vgl. Jes.57:8). Met die beelden bedreef ze hoererij.

18 “Jij nam jouw kleurige geborduurde kleren, en bedekte hen (daarmee). Mijn (olijf)olie en mijn reukwerk gaf jij aan (of voor) hun gezichten (= aan hen).”

Ze kleedde de mannelijke afgodsbeelden aan met haar geborduurde kleren. Met de (olijf)olie en wierook die ze misbruikte, had ze God moeten dienen in plaats van de afgoden (Mi.6:7, Lev.10:1, 16:13).

19 “Mijn brood dat Ik aan jou gegeven had - fijn meel, (olijf)olie en honing gaf Ik jou te eten - heb jij aan (of voor) hun gezichten (= aan hen) gegeven als een aangename geur. (Zo) was het”, is het woord van de Heer Jahweh.

Het eten dat ze van de Heer Jahweh had gekregen, zette ze voor de mannenbeelden neer. Ze bood hun fijn meel, (olijf)olie en honing aan als een heerlijke geur om hen te behagen. Het honingoffer had de Here verboden (Lev.2:11), maar bij de Babylonische afgodsdienst kwam het veel voor.¹³⁰

De stad Jeruzalem begon met trots en overmoed. Ze ging verder met eigenwillige dienst aan de Here, en eindigde met pure afgoderij. Ten slotte volgde ze de gewoonten van de Kanaänieten, de Amorieten en de Hetieten.

20 “Jij nam jouw zonen en jouw dochters die jij Mij gebaard had. Jij offerde ze voor hen om te eten (of verslinden). Waren jouw hoererijen te weinig?”

21 “Jij slachtte mijn zonen, en jij hebt ze overgegeven om ze (door het vuur) te laten gaan.”

Hoererij was voor Jeruzalem blijkbaar niet genoeg. De hoofdstad ging zelfs zo ver, dat ze zonen en dochters die ze van de Here had gekregen, liet slachten om te offeren.

Kinderoffers kwamen in Kanaän veel voor (2Kon.3:27, 2Kon.17:31). Ze werden in die tijd vaak aan een afgod als Moloch (= Heerser of koning) gebracht. Moloch werd vooral door de Ammonieten gediend. God had kinderooffers uitdrukkelijk verboden (Lev.18:21, 20:2-5, Jer.19:5). Koning Salomo (972 – 932) liet echter al een hoogte bouwen voor de afgod Moloch (1Kon.11:7). Later liet koning Achaz (732 – 727) net als de Kanaänitische volken zijn zoon door het vuur gaan (2Kon.16:3). Tijdens de regering van de slechte koning Manas-

¹³⁰ Met het Hebreeuwse woord voor honing werd niet alleen bijenhoning aangeduid. Ingedikt vruchtensap werd eveneens honing genoemd. Ook uit het vruchtvlies van de dadelpalm werd honing gemaakt. Zeker in een warm klimaat kunnen dergelijke honingsoorten snel gisting en bederf veroorzaken. Daarom werden ze evenals het zuurdeeg als vuuroffer verboden (Lev.2:11). Het zuurdeeg was een symbool van het bederf en de zonde (Mat.16:6-12, Mark.8:15, Luk.12:1, 1Kor.5:6,8, Gal.5:9).

Hoewel in het Tweestromenland honing als een eetoffer aan de afgoden werd gebracht, was dit niet een reden om het als offer voor de Here te verbieden. Evenals zuurdeeg mocht honing wel aan God geschonken worden bij de eerste opbrengst van het land (Lev.23:17, Num.18:12, 2Kron.31:5).

se (697 – 642) kwamen kinderoffers heel veel voor (2Kon.21:6). Ook in het Tienstammenrijk werden kinderoffers gebracht (2Kon.17:17^a).

22 “Bij al jouw gruwelen en jouw hoererijen heb jij niet meer gedacht aan de dagen van jouw jeugd, toen jij nakend en naakt (= poedelnaakt) was. Jij was besmeurd (of trappelend) in jouw bloed.”

Jeruzalem was blijkaar al de liefdevolle en trouwe zorgen van de Here vergeten. In plaats van dankbaarheid aan God, omdat Hij haar leven had gered, beantwoordde ze zijn liefde met hoererij en andere gruwelijkheden.

23 “Na al jouw slechtheid was (= gebeurde) het. Wee, wee jij!” is het woord van de Heer Jahweh (vgl. Mat.23:13-38).

24 “Jij bouwde voor jezelf een verhoging. Jij maakte een hoge plaats op elk plein (of op elke straat).”

25 “Aan het hoofd van elke weg (= Op elke straathoek) bouwde jij jouw hoogte. Jij beoedelde jouw schoonheid. Jij opende wijd jouw voeten (= spreidde jouw benen) voor elke voorbijganger. Jij bedreef meer hoererijen.”

Bij de andere volken en steden wilde Jeruzalem als gelijkwaardig worden erkend. Daar had ze alles voor over. In Israël werden altaren gebouwd voor de afgoden van landen waarmee men politieke betrekkingen of handelsrelaties wilde aanknopen (1Kon.16:31,32). Dat begon al in de dagen van koning Salomo (972 – 932) (1Kon.11:1-8).

26 “Jij bedreef hoererij met zonen van Egypte: jouw buren groot van vlees (= jouw stevige buren). Jij bedreef meer hoererijen om Mij te tergen.”

Jeruzalem deed de Here heel veel verdriet door vaak overspel te plegen met de Egyptenaren. Zo trouwde koning Salomo met de dochter van de farao (1Kon.3:1). De Egyptische koning schonk de stad Gezer aan Salomo als bruidsschat (1Kon.9:16). Daarna begon de koning van Israël de Egyptische afgoden en de goden van zijn andere vrouwen te dienen (1Kon.11:1-10).

27 “Zie, Ik heb mijn hand tegen jou uitgestrekt. Ik verminderde het aan jou toegewezen deel. Ik gaf jou over aan de ziel (= aan de wil) van wie jou haten; (en aan) de dochters van de Filistijnen, die beschaamd (of verbijsterd) waren over jouw schandelijke weg (= gedrag).”

De Here verkleinde het grondgebied dat Hij aan de hoofdstad Jeruzalem had toegewezen. Toen koning Rehabeam (932 – 915) zijn vader Salomo opvolgde, scheurde het Twaalfstammenrijk Israël in 2 rijken uiteen. Jeruzalem werd de hoofdstad van het kleinste rijk: het Tweestammenrijk Juda. Het gebied van het Tienstammenrijk ging voor haar verloren.

De Here gaf Jeruzalem over aan wie haar haatten. In het 5^e regeringsjaar van Rehabeam beroofde farao Sisak (= Sjosjenk I (945 – 924)) het Tweestammenrijk Juda en de hoofdstad Jeruzalem van allerlei kostbaarheden (1Kon.14:25,26, 2Kron.12:2-9). Veel jaren later vielen tijdens de regering van de slechte koning Joram (849 – 842) de Filistijnen en Arabieren Jeruzalem binnen. Ze beroofden het paleis van de koning, en namen bijna al de prinses en alle vrouwen van de koning mee (2Kron.21:16,17). Tegen het einde van de regering van koning Joas (836 – 797) vielen de Arameeërs het Tweestammenrijk aan. Ze namen de hoofdstad in, en beroofden het hele land (2Kron.24:23,24). Toen koning Amazia (797 – 785) regeerde, werd Jeruzalem tot haar grote schande zelfs geplunderd door de legers van het Tienstammenrijk Israël (2Kon.14:12-14, 2Kron.25:22-24).

De dochtersteden van de Filistijnen schaamden zich zelfs voor de schandelijke levenswijze van de Israëlieten. Terwijl de Israëlieten God niet meer dienden, maar de afgoden van de buurvolken, bleven de Filistijnen hun eigen afgoden trouw (Jer.2:11). Het Tweestammenrijk

Juda met de hoofdstad Jeruzalem zondigde nog meer dan haar buurvolken (Jer.18:13, Ezech.3:4-7, 16:47,48).

28 “Jij bedreef hoererij met de zonen van Assyrië, omdat jij niet verzadigbaar (= te bevredigen) was. Jij bedreef hoererijen met hen, en toch ben jij niet verzadigd (= bevredigd).”

Toen koning Achaz (732 – 727) door de legers van Aram en het Tienstammenrijk Israël werd aangevallen (2Kon.16:5), vertrouwde hij niet op de aangeboden hulp van de Here (Jes.7:1-16). In plaats daarvan vroeg hij Tiglatpileser III (745 – 727), de koning van Assyrië, om hulp (2Kon.16:7). Hoewel deze hulp effectief was, moest er fors voor worden betaald (2Kon.16:8,9). Achaz (732 – 727) verruilde de dienst aan de Here voor de verering van de afgoden van Assyrië. Deze afgodendienst werd zelfs in de tempel van God doorgevoerd (2Kon.16:10-18).

29 “Jij bedreef meer hoererij met het handelsland Chaldea, en toch werd daardoor jij niet verzadigd.”

Toen de macht van de Assyriërs achteruitging, en hun hoofdstad in 612 werd ingenomen, kwam er een andere wereldmacht opzetten. Het nieuwe Chaldeeuwse rijk onder koning Nebukadnezar II (604 – 562) nam de positie van Assyrië over. Toen begon Jeruzalem de afgoden van het Babylonische rijk van koning Nebukadnezar II te aanbidden. Zodra een nieuwe wereldmacht of een ander volk op het toneel verscheen, wilde Jeruzalem de afgoden van dat volk dienen.

30 “Hoe verzielt (of smachtend) is jouw hart”, is het woord van de Heer Jahweh; “in jouw doen (of jouw werk) van dit alles: het werk (of het doen) van een heerszuchtig overspelige (of hoerachtige) vrouw,

31 door jouw verhoging te bouwen op het hoofd van elke weg (= op elke straathoek). Jouw hoogte maakte jij op elk plein (of elke straat). Jij bent niet als een hoer geweest door loon te versmaden.”

De Heer Jahweh vergeleek Jeruzalem met een vrouw die zich door haar hartstochten laat meeslepen. Toch was ze geen echte hoer geworden, want ze verachtte de beloning van een hoer (v.33).

32 “De overspelige vrouw, die vreemden neemt in plaats van haar (eigen) man.”

Als een overspelige vrouw ontving Jeruzalem vreemde mannen, terwijl ze getrouwd was (Jes.1:21).

33 “Aan alle hoeren geeft men een geschenk. Jij geeft zelf jouw geschenken aan al jouw minnaars, en jij koopt hen om, om van alle kanten naar jou toe te komen voor jouw hoererijen.”

Terwijl hoeren voor hun hoererijen worden beloond, gaf Jeruzalem geschenken aan al haar hoerenlopers. Op die manier lokte ze de hoerenlopers, zodat ze van alle kanten naar haar toe zouden komen om hoererij met haar te bedrijven.

34 “Het was bij jou in jouw hoererijen het tegenovergestelde van de (andere) vrouwen. Men zocht jou niet voor hoererij. Jij geeft het hoerenloon, en geen hoerenloon werd aan jou gegeven. Jij bent het tegenovergestelde geworden.”

Jeruzalem gedroeg zich heel anders dan andere vrouwen. Ze was een hoer, maar niemand hoefde achter haar aan te gaan. Zij ontving geen hoerenloon, maar ze betaalde de hoerenlopers. Het was de omgekeerde wereld.

De slechte en dwaze koning Achaz (732 – 727) vroeg hulp aan de machtige koning Tiglatpile-

ser III (745 – 727) (2Kon.16:7). Hij verruilde de dienst aan de Here voor de dienst aan de Assyrische afgoden (2Kon.16:10-18). Voor deze hoererij moest fors aan die machtige koning worden betaald (2Kon.16:8,9). Ook werden door opeenvolgende koningen van Assyrië en Babylonië hoge belastingen geheven. De hoofdstad Jeruzalem moest al haar hoererijen duur betalen (2Kon.15:19,20, 17:3, 18:14-16, 23:33,35).

35 Daarom, hoer, luister naar het woord van Jahweh.

Om al deze zonden ging God via de profeet Ezechiël de hoer veroordelen.

36 Dit zegt de Heer Jahweh: “Omdat jij jouw koper(geld) hebt uitgestort, en jouw naaktheid werd onthuld door jouw hoererijen met jouw minnaars en met al jouw gruwelijke strontgoden, en om het bloed van jouw zonen die jij aan (of voor) hen gegeven hebt,

37 daarom zie, Ik ga al de minnaars met wie jij plezier hebt gemaakt, bijeenbrengen: allen die jij hebt liefgehad, met allen die jij hebt gehaat. Ik zal hen van alle kanten tegen jou bijeenbrengen. Ik zal jouw naaktheid voor hen onthullen. Zij zullen heel jouw naaktheid zien.”

Voor het vonnis van de hoer werden door de Heer Jahweh eerst alle argumenten opgesomd. Ze had in haar begeerte haar kleren uitgetrokken. Ze had de Here als haar man met haar hoererij bedrogen door de strontgoden te dienen. Het bloed van haar kinderen heeft ze voor die gruwelijke afgoden vergoten. Kortom; Jeruzalem heeft hoererij gepleegd met de afgoden, en kinderooffers gebracht.

Daarna sprak God het vonnis uit. Hij zou haar naakt tentoonstellen voor de ogen van al haar hoerenlopers. De Here zou ze overal vandaan halen.

38 “Ik zal jou berechten (volgens) rechtsregels van overspeelsters en bloedvergieters. Ik zal jou overgeven aan bloedige woede en hartstocht (of jaloezie).”

God zou haar veroordelen volgens het recht dat geldt voor overspelige vrouwen en moordenaressen. Hij zou haar op een bloedige manier laten berechten.

39 “Ik zal jou in hun handen (= hun macht) overgeven. Zij zullen jouw verhoging verwoesten, en jouw hoogten afbreken. Zij zullen jou jouw kleren uittrekken, en zij zullen jouw sieraden wegnemen. Zij zullen jou nakend en naakt (= poedelnaakt) achterlaten.”

Israël had de Here verlaten in de waan, dat de afgoden van de vreemde volken machtiger waren dan God. De Here zou echter laten zien, dat Hij niet alleen de God van Israël was, maar ook de Heer was van alle andere volken. Hij zou heidenvolken oproepen om Jeruzalem te berechten.

40 “Zij zullen een menigte tegen jou laten optrekken. Zij zullen jou stenigen met stenen, en zij zullen jou met hun zwaarden doorsteken.”

Een overspelige vrouw moest volgens de wetten van Mozes worden gestenigd (Lev.20:10, Deut.22:20-25, Joh.8:5). God zou een mensenmassa op haar afsturen, die haar met stenen zou doodgooien.

Jeruzalem was ook een moordenaar. Ze had voor de kinderooffers een deel van haar eigen kinderen vermoord. Daarop stond de doodstraf (Gen.9:6, Ex.21:12, Lev.20:2-5, 24:21).

41 “Zij zullen jouw huizen met vuur verbranden (vgl. Lev.20:14, 21:9), en zij zullen vonnissen aan jou voltrekken voor de ogen van veel vrouwen. Ik zal jou laten ophouden een hoer te zijn, en ook hoerenloon zal jij niet meer geven.”

Met die *veel vrouwen* worden andere (dochter)steden van de buurvolken bedoeld.

Nadat het oordeel van God was uitgevoerd, had de stad Jeruzalem niets meer, en kon ze dus haar hoerenlopers niet langer betalen.

42 “Ik zal mijn woede in jou laten rusten, en mijn jaloezie (of mijn hartstocht) zal van jou wijken. Ik zal stil zijn, en Ik zal niet meer boos zijn,

43 omdat jij niet meer gedacht hebt aan de dagen van jouw jeugd. Jij hebt Mij door dit alles verbijsterd. Zelfs Ik, zie, Ik zal jou weg op jou (eigen) hoofd teruggeven (= laten neerkomen)”, is het woord van de Heer Jahweh: “Jij zal niet de smerigheid bedrijven bovenop al jouw gruwelen.”

De trouwe zorg en liefde van God had Jeruzalem met haar gruweldaden verguisd. De Heer Jahweh zei, dat ze voor haar wangedrag zou boeten, zodat ze zich niet meer zo gruwelijk en schandelijk zou misdragen. Pas na de straffen en berechting van de Here zou aan zijn woede en jaloezie een einde komen.

44 “Zie, iedereen die spreekwoorden gebruikt, zal over jou het spreekwoord gebruiken door te zeggen: “Zoals haar moeder is, is haar dochter (= Zo moeder, zo dochter).”

45 “Jij bent de dochter van jouw moeder, die walgde van haar man en haar zonen. Jij bent de zus van jouw zussen. Zij walgden van hun stervelingen (= hun mannen) en hun zonen. Jullie moeder was een Hetitische, en jullie vader een Amoriet.”

Jeruzalem was een echte dochter van haar Hetitische moeder. Die moeder verachtte haar kinderen. Ze offerde een deel van haar kinderen aan de afgod Moloch (v.20,21). Ze walgde eveneens van haar man. Met haar Amoritische man voerde ze oorlog. Op dezelfde manier verzette Jeruzalem zich ook tegen God.

Jeruzalem gedroeg zich eveneens als haar zussen Samaria en Sodom (v.46). Ook zij verachtten hun man en hun kinderen. Samaria en Sodom trokken zich van God niets aan. Ook in het Tienstammenrijk, waarvan Samaria de hoofdstad was, kwamen kinderooffers voor (2Kon.17:17^a). In die tijd werden bijna overal in het Midden-Oosten en ook in het gebied van Sodom kinderen geofferd (vgl. 2Kon.3:27^a). Om hun slechtheid werden Samaria en Sodom met hun dochtersteden verwoest.

46 “Jouw grote (of oudste) zus is Samaria: Zij en haar dochters die links (= ten noorden) van jou wonen. Jouw kleinere (of jongere) zus dan jou is Sodom en haar dochters, die rechts (= ten zuiden) van jou wonen.”

Met Samaria en haar dochters worden de hoofdstad en alle andere plaatsen van het Tienstammenrijk bedoeld. Dat rijk was groter dan het Tweestammenrijk met de hoofdstad Jeruzalem. Daarom werd Samaria de grote zus van Jeruzalem genoemd.

Zoals wij ons tegenwoordig vooral oriënteren op het noorden, deed de oosterling dat in die tijd op het oosten. Vanuit die windrichting komt de zon op. Als men vanuit Jeruzalem naar het oosten keek, dan lag het verwoeste Samaria in het noorden aan de linkerhand.

Met Sodom en haar dochters worden de stad Sodom en de omliggende plaatsen bedoeld. De belangrijkste dochtersteden van Sodom waren Gomorra, Adama, Zeboïm en Zoar (Gen.14:2, Deut.29:23). Het aantal inwoners van dat gebied was kleiner, dan dat van het Tweestammenrijk met de hoofdstad Jeruzalem. Daarom werd Sodom de kleinere zus van Jeruzalem genoemd.

Als men vanuit Jeruzalem naar het oosten keek, dan lag het verwoeste Sodom in het zuiden aan de rechterhand.

47 “Jij bent (zelfs) niet in hun wegen gegaan, en overeenkomstig hun gruwelen heb jij (niet) gedaan. Het was nog (maar) even, en jij richtte in al jouw wegen meer te gronde dan zij.”

Het oordeel van God kwam als een mokerslag. De Judeeërs keken altijd trots op Samaria en Sodom neer. Jeruzalem had zich echter nog slechter gedragen dan zij!

48 “(Zo waar) Ik leef”, is het woord van de Heer Jahweh; “jouw zus Sodom en haar dochters hebben niet gedaan, zoals jij en jouw dochters hebben gedaan.”¹³¹

God bevestigde nog eens de voor de Judeeërs ongelofelijke boodschap dat Sodom zich met haar dochtersteden niet zo slecht gedragen heeft, als Jeruzalem en haar dochtersteden.

49 “Zie, dit was de ongerechtigheid van jouw zus Sodom: trots, overvloed aan brood en zorgeloze rust was er voor haar en haar dochters, en de hand van de ellendige en de arme versterkte (= ondersteunde) ze niet.”

De stad Sodom en haar dochtersteden hadden het goed. Ze werden echter hoogmoedig, en ze deden niets voor de armen en de mensen in nood. Juist het helpen van de arme medemens vindt God heel belangrijk (Ex.23:6, Deut.15:7-11, 24:14, Ps.72:13, 82:3,4, Jes.11:4, 25:4, Am.4:1).

50 “Hoogmoedig waren zij. Zij deden gruwelen voor mij[n gezicht]. Ik nam ze weg, zoals Ik (het goed) had gezien.”¹³²

Ze waren trots, en deden gruwelijke dingen. Toen God dat zag, vaagde Hij hen weg. De Here heeft de steden Sodom en Gomorra en het gebied daaromheen verwoest (Gen.19:24-28).

51 “Samaria heeft nog niet de helft van jouw zonden gedaan. Jij liet jouw gruwelen (maar) toenemen, meer dan zij. Jij rechtvaardigde jouw zussen door al jouw gruwelen die jij gedaan hebt.”

Het gedrag van Jeruzalem was veel gruwelijker dan dat van Samaria (Jer.3:11). Met Jeruzalem vergeleken, waren Samaria en Sodom rechtvaardig.

52 “Draag (dan) ook jouw schande, jij die jouw zussen hebt veroordeeld. Door jouw zonden, waarin jij gruwelijker hebt gehandeld dan zij, zijn zij rechtvaardiger dan jij. Schaam je (dan) ook, en draag jouw schande, omdat jij jouw zussen rechtvaardigde.”

Als Samaria en Sodom al zo zwaar door de Here waren gestraft, hoe zwaar moest dan zijn berechting van Jeruzalem wel niet zijn! Haar situatie leek hopeloos!

53 “Ik zal een ommekeer brengen in hun gevangenschap: de gevangenschap van Sodom en haar dochters, de gevangenschap van Samaria en haar dochters en de gevangenschap van jouw gevangenen in hun midden,

54 zodat jij jouw schande draagt, en jij verbijsterd wordt over alles wat jij gedaan hebt om Mij te tergen.”¹³³

Toch is er nog hoop. God zal hun lot ten goede keren, het lot van Sodom en haar dochterste-

¹³¹ De inhoud van de (Masoretische) Hebreeuwse tekst is: *Als jouw zus Sodom en haar dochters hebben gedaan, zoals jij en jouw dochters hebben gedaan...?* Op grond van het tekstverband en de Septuagint is hier niet voor gekozen (Zie vooral v.51). Bovendien heeft die vraag min of meer dezelfde betekenis.

¹³² Een deel van de Griekse handschriften heeft *Ik nam ze weg, zoals jij* (= Jeruzalem) *zag*. Op grond van het tekstverband zou dit best de oorspronkelijke tekst kunnen zijn. Zeker is het echter niet.

¹³³ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst eindigt dit vers met *door jouw troost voor hen*. Daarom is het slot overgenomen uit de Griekse handschriften. Evenals verreweg de meeste verzen van dit bijbelboek ontbreekt ook dit gedeelte in de Dode Zee-rollen.

den en dat van Samaria en haar dochtersteden (vgl. Ezech.11:15-20, 37:15-28). Ook het lot van Jeruzalem zou en zal God ten goede keren. Voordat het zover zou komen, zou de stad Jeruzalem wel eerst haar schande moeten dragen.

55 “Jouw zus, Sodom en haar dochters, zullen terugkeren naar hun vorige staat.¹³⁴ Jij en jouw dochters zullen (eveneens) terugkeren naar jullie vorige staat.”

De stad Sodom ligt in de Dode Zee. Haar dochtersteden lagen in de nabije omgeving. Die steden zullen weer worden opgebouwd. Deze profetie is nog niet in vervulling gegaan.

56 “Op de dag van jouw trots is jouw zus Sodom nooit hoorbaar geweest in jouw mond,

57 voordat jouw slechtheid openbaar werd. Zo is het tijd voor spot van dochters van Aram en allen rondom haar, voor dochters van de Filistijnen, die jou verachten van rondom.”

Vroeger minachtten de inwoners van Jeruzalem en haar dochtersteden in hun hoogmoed de inwoners van de stad Sodom en haar dochtersteden. Toen waren de zonden van de inwoners van Jeruzalem nog niet aan het licht gekomen.

Later zou de hoofdstad van het Tweestammenrijk met haar dochtersteden worden geminacht door de dochtersteden van Aram en haar aangrenzende landen, en door de dochtersteden van de Filistijnen aan de grens van het gebied van Jeruzalem (vgl. Jes.9:11, Ezech.25:15).

58 “Jouw schanddaden en jouw gruwelen zul jij dragen”, is het woord van Jahweh.

Dat om de zeer grove zonden van Jeruzalem en haar gebied deze boetedoening eeuwenlang zou duren, hoeft ons niet te verwonderen.

59 Ja, dit zegt de Heer Jahweh: “Ik zal met jou doen, zoals jij gedaan hebt, die de eed hebt veracht door het verbond te breken.”

Zoals de stad Jeruzalem God in de steek had gelaten, zo zou Hij haar in de steek laten. Voor de hoofdstad zou eerst de zeer zware straf van de Here komen.

60 “Ik zal aan mijn verbond met jou in de dagen van jouw jeugd terugdenken, en Ik zal een eeuwig verbond met jou oprichten.”

Toch zal de Here aan het verbond denken, dat hij met Jeruzalem gesloten had, toen ze nog jong was. De onveranderlijke God blijft toch voor Israël kiezen (Jer.31:31-34).

61 “(Dan) zal jij terugdenken aan jouw wegen (= jouw gedrag), en jij zal verbijsterd zijn, wanneer jij jouw zussen zal ontvangen: de grotere (of oudere) dan jij bij de kleinere (of jongere) dan jij. Ik zal ze aan jou als dochters geven, en niet op grond van jouw (vorige) verbond.”

De stad Jeruzalem zal zich voor haar wangedrag diep schamen. Ze heeft de verlossing niet verdiend. Ze zal haar verlossing alleen door Gods genade ontvangen. De Here zal dit doen voor de eer van zijn heilige naam (Ezech.36:20-23).

Jeruzalem zal haar grotere zussen zoals Samaria en haar kleinere zussen zoals Sodom ontvangen. Die steden zullen geen zustersteden van haar zijn, maar God zal ze aan de stad Jeruzalem

¹³⁴ De (Masoretische) Hebreeuwse tekst luidt *Jouw zussen, Sodom en haar dochters, zullen terugkeren naar hun vorige staat. Samaria en haar dochters zullen terugkeren naar hun vorige staat.* In deze opvallende taalconstructie worden *Sodom en haar dochters* aangeduid als zussen van Juda, terwijl *Sodom en Samaria* worden bedoeld. Het lijkt er sterk op, dat het gedeelte *Samaria en haar dochters zullen terugkeren naar hun vorige staat* in verband met het voorgaande is ingevoegd.

Ernstiger is, dat dit ingevoegde stuk in tegenspraak is met ander gedeelte van dit bijbelboek en de rest van de Bijbel. Daarin wordt een herstel van het Tienstammenrijk volledig uitgesloten (Ezech.37:15-23, Hos.1:4-9, 9:11-17, 10:11-15, vgl. v.61)! Daarom is in overeenstemming met de Septuagint het later ingevoegde gedeelte van dit vers weggelaten.

geven als dochtersteden, ook al maakten zij geen deel uit van het oude verbond met het volk Israël.

Steden en mensen die niet bij het oude verbond met de Here hoorden, mogen delen in Gods nieuwe verbond met de stad Jeruzalem. Ook bekeerde heidenen zullen dus in de nieuwe staat Israël mogen wonen. Ze zullen burgers worden van Israël met Jeruzalem als hoofdstad.

62 “Ik zal mijn verbond met jou oprichten. Jij zal weten, dat Ik Jahweh ben,

63 zodat jij (eraan) zal terugdenken, en jij beschaamd zal zijn. Jij zal door (of van(weg)/(van)uit) [het gezicht van] jouw verbijstering jouw mond niet meer opendoen, wanneer Ik voor jou verzoening heb gedaan voor alles wat jij gedaan hebt”, is het woord van de Heer Jahweh.

Als God zijn verbond met Jeruzalem sluit, zal de hoofdstad weten, wie Hij is. De Heer Jahweh zal alle zonden vergeven. Wat een prachtige toekomst!

We zien al een terugkeer van veel Joden naar het beloofde land. Israël zal volledig worden hersteld. De Dode Zee zal (voor een deel) opdrogen. Sodom en haar dochtersteden zullen worden herbouwd als dochtersteden van Jeruzalem. Ze zullen dus een onderdeel vormen van de staat Israël. Ook Samaria en haar dochtersteden zullen dochters van Jeruzalem zijn. Met mensen uit veel grotere en kleinere steden of landen uit de heidenvolken mogen ze in Israël wonen. Wat is God liefdevol en genadig!

14. Parabel over de ontrouw van Zedekia.

Hoofdstuk 17

- 1 Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:
- 2 “Mensenzoon, geef een raadsel op; leg een gelijkenis voor aan het huis van Israël.”
- 3 “Zeg: “Dit zegt de Heer Jahweh: “De grote arend met grote vleugels, lange vlerken, vol veren, die veel kleuren had, kwam naar de Libanon. Hij nam de kruin van een ceder af.”
- 4 “De top van de jonge takjes plukte hij af, en hij bracht het naar een handelsland. Hij zette het neer in een stad van kooplieden.”
- 5 “Hij nam van het zaad van het land, en hij plantte het in een zaaiveld. Hij nam het mee naar een plaats bij veel water, en hij zette het uit als een wilg.”
- 6 “Het sproot uit. Het werd een brede laag groeiende druivenplant om zijn ranken naar hem te richten. Zijn wortels bleven onder hem. Hij werd een druivenplant. Hij maakte takken. Hij bracht twijgen voort.”
- 7 “Er was nog een andere grote arend met grote vleugels en vol veren. Zie, deze druivenplant heeft zijn wortels naar hem uitgestrekt, en hij heeft zijn ranken naar hem toegestuurd vanuit het bed, waarop hij geplant was, om zich door hem te laten besproeien.”
- 8 “Hij was geplant op een goed veld bij veel water om takken te maken en om vrucht te dragen om een prachtige druivenplant te worden.”
- 9 “Zeg: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Zal dat lukken? Zal hij niet zijn wortels uitrukken, en zijn vruchten afplukken. Zal hij al zijn uitspruitende bladeren laten verdorren? Zal hij verdorren zonder een grote arm en veel volk om hem van zijn wortels af te plukken?”
- 10 “Zie, hij is geplant. Zal het lukken? Zal hij niet helemaal verdorren, als de oostenwind hem aanraakt? Zal hij verdorren op het bed waarop hij uitgesproten is?”
- 11 Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:
- 12 “Zeg toch tegen het opstandige huis: “Weten jullie niet, wat dit betekent?” Zeg: “Zie, de koning van Babel is naar Jeruzalem gekomen. Hij nam haar koning en haar vorsten gevangen. Hij liet ze met hem naar Babel komen.”
- 13 “Hij nam een lid vanuit het koninklijke nageslacht. Hij sloot een verbond met hem. Hij liet hem een eed zweren. Hij heeft machtighebbers van het land weggenomen,
- 14 zodat het een onbeduidend koninkrijk werd, zodat het zonder zich te verheffen zijn verbond in acht zou nemen om zichzelf staande te houden.”
- 15 “Hij kwam in opstand tegen hem door gezanten naar Egypte te sturen om hem paarden en veel mensen te geven. Zal dat hem lukken? Zou hij die dit doet, ontsnappen? Zou hij het verbond breken, en zou hij ontsnappen?”
- 16 “Zo waar Ik leef”, is het woord van de Heer Jahweh; “zeker, in de woonplaats van de koning, die hem vazalkoning heeft gemaakt, van wie hij de eed heeft veracht, en van wie hij het verbond gebroken heeft. Bij hem, midden in Babel zal hij sterven.”
- 17 “Farao zal niets met een grote legermacht en een talrijke mensenmenigte voor hem kunnen doen in de strijd, bij het opwerpen van een wal, en bij het bouwen van een schans om veel mensen uit te roeien.”

18 “Hij heeft de eed veracht door het verbond te breken. Zie, hij had hem de hand erop gegeven. Hij heeft dat alles gedaan. Hij zal niet ontsnappen.”

19 Daarom, dit zegt de Heer Jahweh: “Zo waar Ik leef. Zeker, mijn eed, die hij heeft veracht, en mijn verbond, dat hij verbroken heeft, zal Ik op zijn hoofd laten neerkomen.”

20 “Ik zal mijn net over hem uitspreiden, en hij zal in mijn val gevangen worden. Ik zal hem naar Babel laten komen. Ik zal hem daar berechten om zijn overtreding die hij tegenover Mij overtreden heeft.”

21 “Al zijn vluchtelingen met al zijn strijders zullen door het zwaard vallen. Zij die overblijven, zullen verspreid worden naar elke windstreek. Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben. Ik heb het gesproken.”

22 Dit zegt de Heer Jahweh: “Ik zal zelf een deel van de kruin van de hoge ceder afnemen. Ik zal van de top van de jonge takjes een jong twijgje uitzoeken. Ik zal het plukken, en Ikzelf zal het planten op een hoge en verheven berg.”

23 “Op de hoge berg van Israël zal Ik het planten. Het zal takken dragen, en het zal vrucht voortbrengen. Het zal als een machtige ceder worden. Allerlei soorten vogels zullen onder hem wonen. In de schaduw van zijn takken zullen zij wonen.”

24 “Alle bomen van het veld zullen weten, dat Ik Jahweh ben. Ik heb de hoge boom vernederd, en de nederige boom heb Ik verhoogd. De sappige boom heb laten verdorren, en de dorre boom heb Ik laten uitspruiten. Ik ben Jahweh, Ik heb het gesproken, en Ik zal het doen.”

1 Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

2 “Mensenzoon, geef een raadsel op; leg een gelijkenis voor aan het huis van Israël.”

Via de profeet Ezechiël gaf God aan het huisgezin van Israël een raadsel in de vorm van een gelijkenis. Zowel Joden als Israëlieten konden zijn boodschap horen.

3 “Zeg: “Dit zegt de Heer Jahweh: “De grote arend met grote vleugels, lange vlerken, vol veren, die veel kleuren had, kwam naar de Libanon. Hij nam de kruin van een ceder af.”

De Heer Jahweh begon te vertellen over een grote arend die naar de Libanon vloog. Hij trok de top van een cederboom van de Libanon af.

De Libanon is een bergrug in Syrië ten noorden van het Tienstammenrijk. De cederbomen van de Libanon waren erg bekend (Richt.9:15^b, 2Kon.14:9, 2Kron.25:18, Ps.92:13^b).

Die grote arend was de grote en machtige koning Nebukadnezar II (604 – 562) van Babel (v.12, vgl. Jer.48:40, 49:22, Dan.7:4). Hij was koning over een sterk en groot rijk.

De arend had veel veren. Koning Nebukadnezar II had veel onderdanen. De verschillende kleuren van de veren is het symbool van de verschillende volken die bij zijn rijk hoorden. Het rijk van de koning van Babel bestond uit een bonte verzameling van volken en talen.

Lang geleden liet koning Salomo (972 – 932) een heel groot paleis van cederhout van de Libanon maken (1Kon.7:1-12). Het was zo groot, dat zijn paleis *Woud van de Libanon* werd genoemd (1Kon.7:2, 10:17,21, Jes.10:28-34). Ook vazalkoning Jojachin (597) woonde in dat cederen paleis (Jer.22:23). De cederboom op de Libanon was het huis van de koning van Juda. Het was dus het koningshuis van David. Dat koningshuis was overwonnen door de grote arend. De afgebroken top van de cederboom was vazalkoning Jojachin. Hij was door koning Nebukadnezar II gevangen genomen (2Kon.24:12,15).

4 “De top van de jonge takjes plukte hij af, en hij bracht het naar een handelsland (of het land Kanaän). Hij zette het neer in een stad van kooplieden.”

Koning Nebukadnezar II (604 – 562) liet de gevangengenomen vazalkoning Jojachin (597) naar Babel brengen (2Kron.36:9,10^a).

5 “Hij nam van het zaad van het land, en hij gaf het af (= hij plantte het) in een zaaiveld. Hij nam (het) mee naar (een plaats bij) veel water, en hij zette het uit (als) een wilg.”

De Babylonische koning maakte Jojachins oom Mattanja vazalkoning van Juda, en hij gaf hem de naam Zedekia (v.13, 2Kon.24:17, 2Kron.36:10^b). Deze Zedekia (597 – 586) was van het zaad van het heilige land, want hij was de jongste zoon van de vrome en goede Judese koning Josia (640 – 609).

6 “Het sproot uit. Het werd [als/tot] een brede laag groeiende druivenplant om zijn ranken naar hem te richten. Zijn wortels bleven onder hem. Hij werd [als/tot] een druivenplant. Hij maakte takken. Hij bracht twijgen voort.”

De jonge plant was geen cederboom meer, maar een lage druivenplant. Een cederboom kan uit zichzelf omhoog groeien. Een druivenplant kan dat niet. Die kan alleen ergens tegenaan leunen, en zo omhoog klimmen. Zo kon vazalkoning Zedekia alleen dankzij het verbond met de boom Nebukadnezar II omhoog klimmen (Dan.4:20-22). Verder moest de jonge plant dicht bij de grond blijven. Hij zou zijn ranken moeten richten naar de arend.

Het was de bedoeling van Nebukadnezar II (604 – 562), dat de nieuwe vazalkoning Zedekia het Tweestammenrijk Juda zou ontwikkelen, maar het rijk moest niet te machtig worden. Het moest aan de koning van Babel ondergeschikt blijven. Zedekia moest zijn ranken richten naar de grote arend. Hij moest zijn rijk ontwikkelen, zodat hij forse belastingen aan de grote arend Nebukadnezar II kon betalen.

7 “Er was (nog) een (andere) grote arend met grote vleugels en vol veren. Zie, deze druivenplant heeft zijn wortels naar hem uitgestrekt, en hij heeft zijn ranken naar hem toegestuurd vanuit het bed, waarop hij geplant was, om zich (door hem) te laten besproeien.”

Er was echter nog een andere grote arend. Zijn vleugels worden maar één keer genoemd.¹³⁵ Deze arend was dus iets kleiner, dan de andere grote arend. groot

De iets kleinere arend was de koning van Egypte (v.15). De farao die toen regeerde, werd door de Joden Hofra genoemd (Jer.44:30). Hij staat bekend als farao Apriës (588 – 568). Deze arend had niet veren van verschillende kleuren. Het rijk van de koning van Egypte bestond niet uit veel verschillende volken met verschillende talen, zoals dat bij het Babylonische rijk het geval was.

De druivenplant draaide zijn wortels naar hem toe. Hij liet zijn ranken naar hem toegroeien. Hij wilde, dat de arend hem water zou geven.

Bij deze arend zocht Zedekia voeding en hulp. Zo kwam hij in opstand tegen koning Nebukadnezar II (v.15, 2Kon.24:20^b, 2Kron.36:13). De profeet Jeremia waarschuwde vazalkoning Zedekia. Als hij in opstand zou komen tegen de koning van Babel, dan zouden de gevolgen voor hem, de stad Jeruzalem en het koninkrijkje Juda rampzalig zijn (Jer.27, 29, 34, 37:1-10, 38:17). De dwaze vazalkoning luisterde echter niet.

8 “Hij was geplant op een goed veld bij veel water om takken te maken en om vrucht te dragen om een prachtige druivenplant te worden.”

¹³⁵ In vers 3 werd over *grote vleugels* en *lange vlerken* of *slagpennen* gesproken. In dit vers worden alleen de *grote vleugels* genoemd.

De druivenplant had eigenlijk geen goede reden om zijn wortels naar de andere grote arend te richten. Hij stond op een goed veld, en hij had genoeg water om te groeien.

Juda en de stad Jeruzalem waren onder leiding van vazalkoning Jojakim (608 – 597) al eerder tegen de machtige koning Nebukadnezar II in opstand gekomen. Volgens de gewoonten van die tijd werden alle mannen van zo'n opstandige stad meestal gedood (vgl. Richt.8:17, 9:45, Jer.18:21). Daarna werd de rest van de bevolking als slaven verkocht. Ondanks zijn grote overmacht had koning Nebukadnezar II (604 – 562) de opstandige stad Jeruzalem heel redelijk behandeld. Hij spaarde de inwoners van de hoofdstad, hij brak geen huizen of muren af, en maakte Zedekia vazalkoning. Zeker zolang koning Nebukadnezar II zo machtig was, had Zedekia (597 – 586) geen enkele goede reden om in opstand te komen.

9 “Zeg: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Zal dat lukken? Zal hij niet zijn wortels uitrukken, en zijn vruchten afplukken. Zal hij al zijn uitspruitende bladeren laten verdorren? Zal hij verdorren zonder een grote arm en veel volk om hem van zijn wortels af te plukken?”

10 “Zie, hij is geplant. Zal het lukken? Zal hij niet helemaal verdorren, als de oostenwind hem aanraakt? Zal hij verdorren op het bed waarop hij uitgesproten is?”

De Heer Jahweh kondigde de berechting van de druivenplant aan. De grote arend zou al zijn vruchten afplukken. Hij zou met een kleine legermacht zijn wortels losrukken, zodat zijn bladeren zouden verdorren.

Er zouden niet veel mensen nodig zijn om de druivenplant uit de grond te rukken. Hij was nog niet zo lang geleden geplant. Daarna zou de druivenplant verdorren, zodra de hete woestijnwind uit het oosten zou gaan waaien (vgl. Gen.41:6, Job 27:21, Jes.27:8, Hos.13:15).

Koning Nebukadnezar II had geen groot leger nodig om aan het koninkrijkje Juda een einde te maken. Zijn leger kwam (via het noorden) uit het oosten. Deze Babylonische koning heeft in 586 voor Christus de stad Jeruzalem veroverd. Veel gebouwen en ook de tempel werden verbrand (2Kon.25:9-12, 2Kron.36:17-20, Jer.37:8).

11 Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

12 “Zeg toch tegen het opstandige huis: “Weten jullie niet, wat dit is (= betekent)?” Zeg: “Zie, de koning van Babel is naar Jeruzalem gekomen. Hij nam haar koning en haar vorsten (gevangen). Hij liet ze met hem naar Babel komen.”

De profeet Ezechiël moest de gelijkenis aan de opstandige Joodse ballingen uitleggen. God wilde, dat zijn boodschap goed zou overkomen.

De koning van Babylonië was naar Jeruzalem gekomen. Nebukadnezar II heeft Jojachin en de leiders van het Joodse volk weggevoerd naar Babel (2Kon.24:11-16, Jer.24:1, 29:2).

13 “Hij nam (een lid) vanuit het koninklijke nageslacht. Hij sneed (= sloot) een verbond met hem. Hij liet hem een eed zweren. Hij heeft machtighebbers van het land weggenomen,

14 zodat (het) een onbeduidend koninkrijk werd, zodat (het) zonder zich te verheffen [door] zijn verbond in acht zou nemen om zichzelf staande te houden.”

Nebukadnezar II (604 – 562) sloot een verbond met een lid uit het koningshuis. Hij liet Zedekia (597 – 586) een eed van trouw zweren (2Kron.36:13). De andere machthebbers voerde hij uit het land weg, zodat het een onbeduidend koninkrijkje zou blijven. Daarmee wilde hij voorkomen, dat vazalkoning Zedekia in opstand zou komen. Het koninkrijkje Juda was zo zwak, dat het alleen dankzij het verbond met Nebukadnezar II kon blijven bestaan (zie uitleg v.6).

15 “Hij kwam in opstand tegen hem door gezanten naar Egypte te sturen om hem paarden en veel mensen te geven. Zal (dat) hem lukken? Zou hij die dit doet, ontsnappen? Zou hij het verbond breken, en zou hij ontsnappen?”

Echter, vazalkoning Zedekia (597 – 586) kwam wel in opstand. In 593 voor Christus kwamen gezanten uit Edom, Moab, Ammon, Tyrus en Sidon naar Jeruzalem om te overleggen over een gezamenlijke opstand (Jer.27:1-3, 28:1). Hiervoor werd Zedekia door Nebukadnezar II ter verantwoording geroepen (Jer.51:59). Blijkbaar kon hij de Babylonische koning gerust stellen, en zijn vertrouwen winnen. Daarna stuurde hij echter in 592/591 voor Christus zijn boden naar Egypte met een verzoek om paarden en een groot aantal soldaten te leveren. Dit zou de machtige koning Nebukadnezar II (604 – 562) niet over zijn kant laten gaan.

16 “(Zo waar) Ik leef”, is het woord van de Heer Jahweh; “zeker, in de woonplaats van de koning, die hem (vazal)koning heeft gemaakt, van wie hij de eed heeft veracht, en van wie hij het verbond gebroken heeft. Bij hem, midden in Babel zal hij sterven.”

Zolang de Heer Jahweh leeft, zou Zedekia geen succes hebben (vgl. Hebr.6:13). Deze vazalkoning van Juda had het verbond en de eed met de Babylonische koning gebroken. Bij koning Nebukadnezar II in Babel zou hij sterven.

17 “Farao zal niets met een grote legermacht en een talrijke (mensen)menigte voor hem kunnen doen in de strijd, bij het opwerpen van een wal, en bij het bouwen van een schans om veel zielen (= veel mensen) uit te roeien.”

De farao van Egypte zou vazalkoning Zedekia met een groot leger niet echt kunnen helpen. Toen in 588 voor Christus Nebukadnezar II de stad Jeruzalem had omsingeld, vertrok farao Hofra (588 – 568) wel met een leger, maar hij werd door de koning van Babel verslagen. Daarna keerde de farao naar Egypte terug (Jer.34:21,22, 37:5-7). Hofra was een even zwakke bondgenoot als Zedekia (vgl. Jer.44:30). Koning Nebukadnezar II trok weer met zijn leger naar Jeruzalem, en belegerde de hoofdstad opnieuw.

18 “Hij heeft de eed veracht door het verbond te breken. Zie, hij had hem de hand (erop) gegeven. Hij heeft dat alles gedaan. Hij zal niet ontsnappen.”

19 Daarom, dit zegt de Heer Jahweh: “(Zo waar) Ik leef. Zeker, mijn eed, die hij heeft veracht, en mijn verbond, dat hij verbroken heeft, zal Ik op zijn hoofd teruggeven (= laten neerkomen).”

De Heer Jahweh verklaarde, dat zolang Hij leefde, zou Hij Zedekia laten boeten. De vazalkoning was namelijk niet alleen ontrouw aan koning Nebukadnezar II, maar ook aan de Here. Hij had bij Gods naam gezworen, dat hij zich aan dat verbond zou houden (2Kron.36:13). Toen hij de eed en het verbond met Nebukadnezar II (604 – 562) verbrak, verbrak hij ook de eed en het verbond met de Here, omdat hij bij zijn naam gezworen had. Daar kwam nog bij, dat Nebukadnezar II Gods straffen uitvoerde. Ook daar ging de vazalkoning van Juda tegenin. Zedekia (597 – 586) liet duidelijk merken, dat hij minder eerbied en respect voor God had dan de heidense koning Nebukadnezar II (Dan.3:28,29, 4:34-37).

20 “Ik zal mijn net over hem uitspreiden, en hij zal in mijn val (of vangnet) gevangen worden. Ik zal hem naar Babel laten komen. Ik zal hem daar berechten om zijn overtreding die hij in (= tegenover) Mij overtreden heeft.”

God zou Zedekia gevangen laten nemen, en hem naar Babel laten brengen. Daar zou hij worden berecht, omdat hij aan de Here ontrouw was geweest.

Toen de hongersnood in de stad Jeruzalem erg zwaar werd, maakten de dienaren van Zedekia 's nachts een gat in de muur. Daardoor probeerden de vazalkoning met zijn soldaten te vluch-

ten. Zij vluchtten naar het oosten. De Chaldeeën zetten echter de achtervolging in. Het legertje van Zedekia werd in de vlakte van Jericho uit elkaar geslagen. Ze namen de vazalkoning gevangen, en brachten hem naar Nebukadnezar II, die in Ribla was.

De koning van Babel liet de zonen van Zedekia (597 – 586) en de Joodse adel voor de ogen van de vazalkoning vermoorden. Daarna liet hij Zedekia aan beide ogen blind maken. Als gevangene werd hij naar Babel weggevoerd. Doordat hij blind was, kon hij Babel niet zien. Hij stierf in de gevangenis (2Kon.25:1-7, Jer.39:1-7, 52:6-9).

21 “Al zijn vluchtelingen met al zijn strijders zullen door het zwaard vallen. Zij die overblijven, zullen verspreid worden naar elke wind(streek). Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben. Ik heb (het) gesproken.”

Ook soldaten uit het leger van Zedekia, die weten te vluchten, zouden met het zwaard worden gedood.

Tijdens de verovering van Jeruzalem werden heel veel mensen met het zwaard neergeslagen. De soldaten en jonge mannen die aan het zwaard ontkwamen, werden met veel andere Joden als slaven meegenomen naar Babel (2Kron.36:17,20). Daarna vluchtten er een heleboel Joden naar Egypte (2Kon.25:26). Veel Joden zijn nooit naar het heilige land teruggekeerd. Later werden ze in alle windrichtingen over de aarde verstrooid.

22 Dit zegt de Heer Jahweh: “Ik zal zelf (een deel) van de kruin van de hoge ceder afnemen. Ik zal van de top van de jonge takjes een jong (of teer) (twijgje) geven (= uitzoeken). Ik zal (het) plukken, en Ikzelf zal (het) planten op een hoge en verheven berg.”

De Heer Jahweh kwam met nog een boodschap. Het einde van de vazalkoningen Jojachin (597) en Zedekia (597 – 586) betekende niet het einde van het eeuwige koningschap van het koningshuis van David (1012 – 972). God had aan hem een eeuwig koningshuis beloofd (2Sam.7:4-16). Daarom zou Hij zelf uit de top van de hoge cederboom een teer twijgje wegplukken. Dat twijgje zou Hij planten op een hoge berg.

De cederboom was het koningshuis van David. Uit dat huis zou een twijgje worden geplukt. Dit twijgje is de Here Jezus (vgl. Jes.11:1-5, 53:2-12). Met de hoge en verheven berg wordt de berg Zion bedoeld (Mi.4:1,2).¹³⁶ De Zionsberg is de plaats van Gods woning (Ps.2:6, 50:2). Daar zijn de kinderen van de hemelse Vader veilig (Ps.48:12, 125:1, Jes.28:16, 59:20, Mi.4:7). Jezus zal daar koning worden (Op.21:10, 22:3).

23 “Op de hoge berg van Israël zal Ik het planten (vgl. Op.21:10). Het zal takken dragen, en het zal vrucht maken (= voortbrengen). Het zal (als/tot) een machtige ceder worden. Elke vogel van elke vleugel (= Allerlei soorten vogels) zullen onder hem wonen. In de schaduw van zijn takken zullen zij wonen.”

Het twijgje zal niet een geringe druivenplant, maar een prachtige ceder worden. In die hoge boom zullen allerlei soorten vogels wonen.

Niet alleen Joden en Israëlieten zullen bij dat koninkrijk van Jezus horen. Met allerlei soorten vogels worden mensen uit de heidenen bedoeld. Mensen uit allerlei volken zullen bij het koninkrijk van koning Jezus horen.

¹³⁶ Oorspronkelijk was Zion een burcht in de stad Jeruzalem. Koning David heeft deze burcht op de Jebusieten veroverd. Deze burcht lag aan de zuidkant van de heuvel of berg in het oosten van Jeruzalem. Later werd de hele heuvel Zion genoemd (Ps.2:6, 74:2, 78:68). Vervolgens werd met Zion ook de hele stad Jeruzalem aangeduid (Ps.51:20, 135:21, 147:12). Met Zion werd ook de bevolking van Jeruzalem bedoeld (Ps.97:8, Jes.1:8,27, Zach.9:9).

24 “Alle bomen van het veld zullen weten, dat Ik Jahweh ben. Ik heb de hoge boom vernederd, en de nederige boom heb Ik verhoogd. De sappige boom heb laten verdorren, en de dorre boom heb Ik laten uitspruiten. Ik ben Jahweh, Ik heb (het) gesproken, en Ik zal (het) doen.”

Met bomen worden hier net als bij de cederboom koningshuizen bedoeld. De hoge boom van het koningshuis van Salomo (972 – 932) hakt Hij om (Jer.22:30). Een kleine boom zoals het koningshuis van Jezus laat Hij groeien. De sappige boom van het koningshuis van Salomo liet Hij verdorren. De dorre boom van het nageslacht van Natan liet God als het eeuwige koningshuis weer bloeien.¹³⁷ Jezus zal eeuwig als koning regeren op de nieuwe aarde.

¹³⁷ Vanwege de structurele ongehoorzaamheid van veel koningen, had de Here het koningschap van Jojachin en zijn nageslacht afgenomen (Jer.22:30). Het recht op het koningschap werd overgedragen aan Zerubbabel die een nakomeling was van Natan, de jongere broer van koning Salomo (1Kron.3:5, Jes.11:1,2, Hag.2:24, Zach.12:12). Het evangelie van Matteüs was in eerste instantie aan de Joden gericht. Het geeft bij het geslachtsregister van de Here Jezus de mannelijke lijn weer, die eindigt bij Jozef (1Kron.3:17 en Mat.1:7-12). Het is echter bekend, dat Jozef niet de echte vader van Jezus was.

In het evangelie van Lukas (3:23-31) lezen we over het echte voorgeslacht van de Here Jezus. Aangezien de arts Lukas zijn evangelie in de eerste plaats aan de van oorsprong heidense Theofilus (= vriend van God) schreef, trok hij zich weinig aan van de Joodse cultuur. De mannelijke lijn van de (koninklijke) stamvaders was voor hem veel minder interessant. Bij de Romeinse cultuur, die in dit opzicht veel meer op de onze lijkt, was de gewone realiteit veel belangrijker. Daarom is het voor de hand liggend, dat Lukas in zijn geslachtslijst de voorouders van Maria de moeder van de Here Jezus weergeeft. Dit verklaart, waarom Lukas met een geslachtslijst kwam, die sterk afwijkt van die uit Matteüs (1).

Men meende, dat Jezus een zoon van Jozef was, maar in werkelijkheid was Hij de (klein)zoon van (H)Eli, de vader van Maria. Jezus is dus een nakomeling van Natan, de jongere broer van Salomo, een zoon van David en Batseba (1Kron.3:5 en Luk.3:31). Die lezing is in de nieuwere bijbelvertalingen ten onrechte niet mogelijk. In de (herziene) Statenvertaling en de Aramese vertaling echter wel. (Tip! Gebruik voor bijbelstudie ook de (herziene) Statenvertaling.) “*En Hij, Jezus, begon omtrent 30 jaren (oud) te wezen, zijnde, alzo men meende, (de) zoon van Jozef, den (zoon) van Heli, ... (Luk.3:23).*”

- 1 Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:
- 2 “Mensenzoon, wat is dat bij jullie? Jullie gebruiken dit spreekwoord op het grondgebied van Israël: “De vaders eten onrijpe druiven, en de tanden van de kinderen worden stomp.”
- 3 “Zo waar Ik leef”, is het woord van de Heer Jahweh; “als jullie dit spreekwoord in Israël nog durven gebruiken, ...!”
- 4 “Zie, alle zielen zijn van Mij, zowel de ziel van de vader als de ziel van de zoon zijn van Mij.” “De mens die zondigt, die zal sterven.”
- 5 “Een man die rechtvaardig is, zal recht en gerechtigheid doen.”
- 6 “Op de bergen eet hij niet een offermaaltijd, en hij slaat zijn ogen niet op naar de strontgoden van het huis van Israël. Een vrouw van zijn naaste onteert hij niet, en dichtbij een menstruerende vrouw komt hij niet.”
- 7 “Hij onderdrukt niemand. De schuldenaar geeft hij zijn onderpand terug. Roofgoed rooft hij niet. Zijn brood geeft hij aan een hongerige, en een naakte bedekt hij met kleding.”
- 8 “Tegen rente leent hij niet uit, en geen woekerwinst neemt hij. Van onrecht houdt hij zijn hand terug. Naar waarheid doet hij tussen mannen.”
- 9 “In mijn voorschriften gaat hij, en mijn rechtsregels neemt hij in acht door naar waarheid te handelen. Rechtvaardig is hij. Hij zal zeker blijven leven”, is het woord van de Heer Jahweh.
- 10 “Verwekt hij een zoon die een rover is, een bloedvergieter. Hij doet één van deze dingen,
- 11 - terwijl hijzelf niets van dit alles doet. Ja, hij eet ook een offermaaltijd op de bergen, en een vrouw van zijn naaste onteert hij.”
- 12 “De arme en de zwakke onderdrukt hij. Roofgoed rooft hij. Het onderpand geeft hij niet terug, en hij slaat zijn ogen op naar de strontgoden. Gruwelen doet hij.”
- 13 “Tegen rente leent hij uit, en woekerwinst neemt hij. Hij mag zeker niet blijven leven. Al deze gruwelen heeft hij gedaan. Hij moet zeker worden gedood. Zijn bloedschuld zal op hem zijn.”
- 14 “Zie, hij verwekt een zoon. Hij ziet al de zonden van zijn vader, die hij doet. Hij ziet ze, en hij doet zoiets niet.”
- 15 “Op de bergen eet hij geen offermaaltijd, en hij slaat zijn ogen niet op naar de strontgoden van het huis van Israël. Een vrouw van zijn naaste onteert hij niet.”
- 16 “Hij onderdrukt niemand. Onderpand houdt hij niet in onderpand, en roofgoed rooft hij niet. Zijn brood geeft hij aan een hongerige, en een naakte bedekt hij met kleding.”
- 17 “Een zwakke laat hij met rust, rente en woekerwinst neemt hij niet. Hij voert mijn rechtsregels uit, en in mijn voorschriften gaat hij. Hij zal niet sterven om de ongerechtigheid van zijn vader. Hij zal zeker blijven leven.”
- 18 “Zijn vader, omdat hij zich aan uitbuiting heeft schuldig gemaakt, hij roofgoed van zijn broer heeft geroofd, en hij te midden van zijn volksgenoten gedaan heeft, wat niet goed is, zie, hij moet sterven om zijn eigen ongerechtigheid.”

19 “Jullie zeggen: “Waarom draagt de zoon niet mee de ongerechtigheid van de vader?” Die zoon heeft immers naar recht en rechtvaardigheid gehandeld. Hij heeft al mijn voorschriften in acht genomen, en hij heeft ernaar gehandeld. Hij zal zeker blijven leven!”

20 “De mens die zondigt, die zal sterven. Een zoon zal niet de ongerechtigheid van de vader meedragen, en een vader zal niet de ongerechtigheid van de zoon meedragen. Rechtvaardigheid van de rechtvaardige zal alleen op hem zijn, en kwaadaardigheid van de kwaadaardige zal alleen op hem zijn.”

21 “De kwaadaardige die zich bekeert van al zijn zonden die hij gedaan heeft, al mijn voorschriften in acht neemt, en recht en rechtvaardigheid doet, hij zal zeker leven. Hij zal niet sterven.”

22 “Al zijn overtredingen die hij gedaan heeft, zullen hem niet worden aangerekend. Om zijn gerechtigheid die hij gedaan heeft, zal hij leven.”

23 “Zou Ik een genoeg hebben aan de dood van een kwaadaardige?” is het woord van de Heer Jahweh; “niet wanneer hij zich bekeert van zijn wegen, en hij leeft?”

24 “Wanneer een rechtvaardige zich afkeert van zijn rechtvaardigheid, en hij onrecht doet, overeenkomstig al de gruwelen die de kwaadaardige zeker doet, zal hij dan blijven leven? Al zijn rechtvaardigheid, zijn rechtvaardigheden die hij gedaan heeft, zullen niet worden herkend. Om zijn overtreding die hij heeft overtreden, en om de zonde die hij gezondigd heeft, daardoor zal hij sterven.”

25 “Jullie zeggen: “De weg van Jahweh is niet recht.” Luistert toch, huis van Israël, is mijn weg niet recht? Zijn niet jullie wegen niet recht?”

26 Wanneer een rechtvaardige zich afkeert van zijn rechtvaardigheid, en hij onrecht doet, en hij daardoor sterft, dan sterft hij om het onrecht dat hij gedaan heeft.”

27 “Wanneer een kwaadaardige zich bekeert van zijn kwaadaardigheid die hij gedaan heeft, en hij doet recht en rechtvaardigheid, dan zal hij zijn ziel levend houden.”

28 “Hij kwam tot inzicht, en hij bekeerde zich van alle overtredingen die hij gedaan had. Hij zal zeker leven. Hij zal niet sterven.”

29 Het huis van Israël zegt: “De weg van Jahweh is niet recht. Zijn mijn wegen niet recht, huis van Israël? Zijn niet jullie wegen niet recht?”

30 “Daarom zal Ik jullie berechten, huis van Israël; iedereen zoals zijn wegen zijn”, is het woord van de Heer Jahweh. “Bekeert jullie, en keert jullie af van al jullie overtredingen. Dan zal het voor jullie niet een struikelblok van ongerechtigheid worden.”

31 “Werpt al jullie overtredingen die jullie overtreden hebben, van jullie weg. Maakt voor jullie een nieuw hart en een nieuwe geest. Waarom zouden jullie sterven, huis van Israël?”

32 “Ja, Ik heb geen genoeg aan de dood van de stervende”, is het woord van de Heer Jahweh; “Bekeert jullie, en leeft.”

1 Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

2 “Mensenzoon,¹³⁸ wat is (dat) bij jullie? Jullie gebruiken dit spreekwoord op het grondgebied van Israël: “De vaders eten onrijpe druiven, en de tanden van de kinderen worden stomp.”

¹³⁸ Het woord *Mensenzoon* ontbreekt hier in de Hebreeuwse tekst. Op grond van de Griekse handschriften en het tekstverband is dit woord weer teruggezet. Zo begint de Here iedere keer tegen de profeet Ezechiël te praten.

De Joden kwamen blijkbaar langzamerhand onder de indruk van de oordeelsprofetieën van Jeremia en Ezechiël. De mooie beloften van de valse profeten bleven uit. De macht van Babel nam alleen maar toe. Ze begonnen zich zorgen te maken. Toch wilden ze zich niet bekeren. Ze gingen wel klagen. Hun (voor)vaders zouden onrijpe of zure druiven hebben gegeten, en daardoor zouden zij tanden hebben, die stomp zijn.

Dit spreekwoord werd blijkbaar regelmatig gebruikt. Ook de profeet Jeremia sprak erover (Jer.31:29). De Israëlieten bedoelden met dit spreekwoord, dat zij als onschuldige kinderen moesten boeten en lijden voor de zonden van hun (voor)vaders.

Het spreekwoord zelf sprak de gedachtegang van de Joden al tegen, want als iemand onrijpe of zure druiven eet, dan worden zijn eigen tanden onmiddellijk stroef of stomp (Jer.31:30). Op de tanden van de kinderen heeft dat echter helemaal geen invloed.

Toch maakten de Israëlieten zichzelf wijs, dat zij moesten lijden, omdat hun (voor)vaders hadden gezondigd. Ze baseerden dit op de uitspraak van Mozes, dat de hemelse Vader het onrecht van de vaders (= 1^e geslacht) toerekent aan hun kinderen (= 2^e geslacht), hun kleinkinderen (= 3^e geslacht) en hun achterkleinkinderen (= 4^e geslacht) (Ex.20:5, 34:7, Deut.5:9, vgl. Jer.15:4, Klaag.5:7).

De Joden lieten echter een belangrijk gedeelte van de uitspraak van Mozes weg. Ook hier geldt het spreekwoord, dat een halve waarheid erger en bedrieglijker is, dan een hele leugen. Mozes zei, dat God het onrecht van de vaders toerekent aan hun kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen van hen die God haten. Mozes zei meteen daarna, dat God zijn vriendschap toont aan duizenden die van Hem houden, en zijn geboden in acht nemen (Ex.20:6, Deut.5:10, Jer.32:18). Als het nageslacht van de onrechtvaardige vaders God haat, dan zal de Here de zonde van hun kwaadaardige voorvaders ook aan hen toerekenen. Deze vloek geldt alleen voor ongehoorzame mensen, want God is een vriend voor de mensen die van Hem houden.

Als het nageslacht van de kwaadaardige vaders de Here wel wil dienen, dan geldt deze vloek van Hem niet. Ook daarin is God heel duidelijk. Een andere bepaling van een wet van Mozes luidt, dat de vaders niet om de zonde van hun zonen mogen worden gedood. Evenmin mogen de zonen om de zonde van de vader worden gedood. Ieder die de doodstraf verdiende, moest om zijn eigen zonde worden gedood (Deut.24:16).

De Israëlieten verdraaiden de woorden van Mozes om hun eigen schuld van zich af te schuiven. Door dit spreekwoord te gebruiken ontkenden ze hun eigen zonden. Ze gaven hun dode voorvaders de schuld van het naderende onheil, en onttrokken zich daarmee aan hun eigen verantwoordelijkheid. Ze gaven daarmee ook aan, dat ze zich niet wilden bekeren. God kreeg de schuld, want Hij zou hen straffen voor de zonden van hun vaders. Dit was een valse beschuldiging. Daarmee kwetsten en beledigden ze hun liefdevolle en zorgzame God en Vader.

3 “(Zo waar) Ik leef”, is het woord van de Heer Jahweh; “als jullie dit spreekwoord in Israël nog durven (of zullen) gebruiken, ...!”

De Heer Jahweh zwoer bij zijn eigen leven, dat de Israëlieten dit leugenachtige en kwetsende spreekwoord nooit meer mochten gebruiken.

4 “Zie, alle zielen zijn van Mij, zowel de ziel van de vader als de ziel van de zoon zijn van Mij.” “De ziel (= De mens) die zondigt, die zal sterven.”

God is de eigenaar van alle mensenlevens. Alleen Hij mag beslissen over leven en dood. De Here wil, dat alleen de mens zal sterven, die door zijn structurele en grove zonden de dood verdient (vgl. Deut.24:16).

5 “Een man die rechtvaardig is, zal (of moet) recht en gerechtigheid doen.”

Hoewel de Israëlieten dit alles door de duidelijke wetten van God hadden moeten weten, gaf de Here om nog duidelijker te zijn hele concrete voorbeelden. Hij begon met een rechtvaardig iemand, die het goede doet.

6 “Op de bergen eet hij niet (een offermaaltijd) (vgl. Deut.12:2), en hij slaat zijn ogen niet op naar de strontgoden van het huis van Israël. Een vrouw van zijn naaste onteert hij niet, en dichtbij een afgezonderde (= menstruerende) vrouw komt hij niet.”

Een rechtvaardige heft zijn ogen niet op naar de strontgoden van Israël om ze te vereren. Die strontgoden van Israël waren ook de gouden kalveren die koning Jerobeam I (932 – 911) had laten oprichten (1Kon.12:26-32).

Een rechtvaardige man onteert de vrouw van zijn naaste niet (Ex.20:14), en heeft geen geslachtsgemeenschap met een vrouw die ongesteld is. Op deze zonden stond in Israël de doodstraf (Lev.18:19, 20:10,18, Deut.22:22).

7 “Hij onderdrukt geen man (= niemand) (Ex.22:22-24, Lev.19:13, 25:14,17). De schuldenaar (= De debiteur) geeft hij zijn onderpand terug. Roofgoed rooft hij niet. Zijn brood geeft hij aan een hongerige, en een naakte bedekt hij met kleding.”

Vaak deed het bovenkleed dienst als een onderpand. Als iemand 's nachts ging slapen, dan gebruikte hij dat als deken tegen de kou. Zelfs in het warme land Israël kan het dan erg koud worden. Daarom had God bepaald, dat het verpande bovenkleed voor de nacht (tijdelijk) moest worden teruggegeven. Als dat niet gebeurde, en de Israëliet zonder bovenkleed in zijn nood bij God kwam in gebed, dan zou Hij zeker naar hem luisteren, en zijn gebed aanneemen (Ex.22:26,27, Deut.24:12,13).

Een rechtvaardige geeft brood aan mensen die honger hebben, en wie naakt is, geeft hij kleren.

8 “Tegen rente geeft hij niet (= leent hij niet uit), en geen woekerwinst neemt hij. Van onrecht houdt hij zijn hand terug. Naar waarheid doet hij tussen mannen.”

Een rechtvaardige man vraagt geen rente, wanneer hij iemand in nood geld uitleent (Ex.22:25, Lev.25:36,37, vgl. Deut.23:20),¹³⁹ en hij maakt geen woekerwinsten.

9 “In mijn voorschriften gaat hij, en mijn rechtsregels neemt hij in acht door naar waarheid te handelen. Rechtvaardig is hij. Hij zal zeker blijven leven”, is het woord van de Heer Jahweh.

Kortom, een rechtvaardige man doet het goede wel, en het kwade niet. Hij is niet zonder zonde, maar strijdt wel tegen het kwaad. De Heer Jahweh zei, dat die rechtvaardige zal blijven leven. Hij zal niet vallen onder de berechting van God.

Hierna wordt het voorbeeld van de Here verder uitgewerkt. De rechtvaardige man krijgt een zoon die steelt, en mensen vermoordt. De onrechtvaardige zoon doet, wat zijn vader nooit heeft gedaan.

10 “Verwekt hij een zoon (die) een rover is, een bloedvergieter. Hij doet één van deze (dingen),

¹³⁹ Er mocht geen rente gevraagd worden voor noodleningen. In die tijd werd er alleen geld geleend om eten of kleding te kopen, of om te voorkomen dat mensen om economische problemen als slaaf werden verkocht (vgl. 2Kon.4:1-7). Men leende dus geld om erger te voorkomen. Over dat uitgeleende geld mocht en mag men geen rente vragen.

In onze tijd leent men ook geld om daarmee winst te maken. In zo'n geval is het heel redelijk, dat de eigenaar van het geld eveneens een deel van de winst krijgt, bijvoorbeeld in de vorm van rente.

11 - en (= terwijl) hij(zelf) niets van dit alles doet. Ja, hij eet ook (een offermaaltijd) op de bergen, en een vrouw van zijn naaste onteert hij.”

12 “De arme en de zwakke onderdrukt hij. Roofgoed rooft hij. Het onderpand geeft hij niet terug, en hij slaat zijn ogen op naar de strontgoden. Gruwelen doet hij.”

Hij onderdrukt de mensen die het moeilijk hebben, en hij misdraagt zich verschrikkelijk.

13 “Tegen rente geeft hij (= leent hij uit), en woekerwinst neemt hij. Hij mag (of zal) zeker niet blijven leven. Al deze gruwelen heeft hij gedaan. Hij moet (of zal) zeker worden gedood. Zijn bloedschuld zal op hem zijn.”

De slechte zoon doet het goede niet, en het kwade wel. Daarom zal hij sterven. God zal hem berechten.

Opnieuw werkt de Here het voorbeeld verder uit. De kwaadaardige vader krijgt ook een zoon. Deze zoon doet de zonden van zijn vader niet.

14 “Zie, hij verwekt een zoon. Hij ziet al de zonden van zijn vader, die hij doet. Hij ziet ze, en hij doet zo iets niet.”

15 “Op de bergen eet hij niet (een offermaaltijd), en hij slaat zijn ogen niet op naar de strontgoden van het huis van Israël. Een vrouw van zijn naaste onteert hij niet.”

16 “Hij onderdrukt geen man (= niemand). Onderpand houdt hij niet in onderpand, en roofgoed rooft hij niet. Zijn brood geeft hij aan een hongerige, en een naakte bedekt hij met kleding.”

17 “Van een zwakke trekt hij zijn hand terug (= Een zwakke laat hij met rust), rente en woekerwinst neemt hij niet. Hij voert mijn rechtsregels uit, (en) in mijn voorschriften gaat hij. Hij zal niet sterven om de ongerechtigheid van zijn vader. Hij zal zeker blijven leven.”

Deze rechtvaardige man houdt zich aan Gods wetten. Hij zal niet sterven voor de zonden van zijn vader.

18 “Zijn vader, omdat hij zich aan uitbuiting heeft schuldig gemaakt, hij roofgoed van zijn broer heeft geroofd, en hij te midden van zijn volksgenoten gedaan heeft, wat niet goed is, zie, hij moet (of zal) sterven om zijn (eigen) ongerechtigheid.”

Zijn vader die zijn naaste in alles heeft benadeeld, zal om zijn eigen slechte daden sterven. Hij zal door God worden berecht.

19 “Jullie zeggen: “Waarom draagt de zoon niet mee de ongerechtigheid van de vader?” Die zoon heeft (immers) naar recht en rechtvaardigheid gehandeld. Hij heeft al mijn voorschriften in acht genomen, en hij heeft ernaar gehandeld. Hij zal zeker blijven leven!”

De Joodse ballingen vroegen zich af, waarom de rechtvaardige zoon niet te hoeft boeten voor de schuld van zijn vader. Dat hoeft niet, omdat die zoon het goede heeft gedaan.

20 “De ziel (= De mens) die zondigt, die zal sterven. Een zoon zal niet de ongerechtigheid van de vader (mee)dragen, en een vader zal niet de ongerechtigheid van de zoon (mee)dragen. Rechtvaardigheid van de rechtvaardige zal (alleen) op hem zijn, en kwaadaardigheid van de kwaadaardige zal (alleen) op hem zijn.”

Een rechtvaardige zoon zal niet meehelpen om de schuld van zijn kwaadaardige vader te dragen, en een rechtvaardige vader zal niet meehelpen om de schuld van zijn kwaadaardige zoon te dragen.

Om aan alle mogelijke misverstanden een einde te maken ging, God het nog verder uitleggen. Als een kwaadaardig mens zich bekeert, dan zal hij niet sterven.

21 “De kwaadaardige die zich bekeert van al zijn zonden die hij gedaan heeft, al mijn voorschriften in acht neemt, en recht en rechtvaardigheid doet, hij zal zeker leven. Hij zal niet sterven.”

22 “Al zijn overtredingen die hij gedaan heeft, zullen hem niet worden aangerekend (of herkend). Om zijn gerechtigheid die hij gedaan heeft, zal hij leven.”

De zonden die hij in het verleden heeft gedaan, zullen hem niet worden aangerekend, omdat hij zich heeft bekeerd.

23 “Zou Ik een genoeg hebben aan de dood van een kwaadaardige?” is het woord van de Heer Jahweh; “niet wanneer hij zich bekeert van zijn wegen, en hij leeft?”

De Heer Jahweh wil, dat een slecht mens tot inkeer komt, en daardoor kan blijven leven.

24 “Wanneer een rechtvaardige zich afkeert van zijn rechtvaardigheid, en hij onrecht doet, overeenkomstig al de gruwelen die de kwaadaardige zeker doet, zal hij (dan) blijven leven? Al zijn rechtvaardigheid, zijn rechtvaardigheden die hij gedaan heeft, zullen niet worden herkend (of aangerekend). Om zijn overtreding die hij heeft overtreden, en om de zonde die hij gezondigd heeft, daardoor zal hij sterven.”

Als een rechtvaardig iemand alle gruweldaden van een slecht mens gaat doen, zal hij niet in leven blijven. Iemand die bekeerd is, kan toch verloren gaan, als hij de Here niet dient, of de afgoden dient, en in die zonde volhardt (1Kor.9:27).

25 “Jullie zeggen: “De weg van Jahweh is niet recht.” Luistert toch, huis van Israël, is mijn weg niet recht? Zijn niet jullie wegen niet recht?”

De Israëlieten beschuldigden de Here ook nog van willekeur en onrechtvaardigheid. God zou aantonen, dat zijn wegen niet onrechtvaardig zijn. Nee, de daden van de Israëlieten waren slecht.

26 Wanneer een rechtvaardige zich afkeert van zijn rechtvaardigheid, en hij onrecht doet, en hij daardoor sterft, (dan) sterft hij om het onrecht dat hij gedaan heeft.”

Als een rechtvaardig mens zich van God afkeert, dan loopt het slecht met hem of haar af.

De Israëlieten hadden dit al lang kunnen weten. Koning Joas (836 – 797) diende eerst ijverig de Here, maar later verliet hij God. De kwaadaardige koning Joas werd in zijn zonde door een aanslag gedood (2Kon.12, 2Kron.24).

27 “Wanneer een kwaadaardige zich bekeert van zijn kwaadaardigheid die hij gedaan heeft, en hij doet recht en rechtvaardigheid, (dan) zal hij zijn ziel levend houden.”

Als een kwaadaardig mens zich bekeert, dan zal het goed met hem of haar aflopen.

Ook dit hadden de Israëlieten al lang kunnen weten. Koning Manasse (697 – 642) was eerst heel erg slecht (2Kon.21:1-18). Hij offerde zelfs meerdere van zijn zonen aan de afgod Moloch. De koning van Assur veroverde de stad Jeruzalem, hij nam koning Manasse gevangen, en liet hem naar Babel brengen. Toen de Judese vorst in zijn gevangenschap zich bekeerde, verhoorde God zijn smeekgebed. Hij mocht terugkeren, en Manasse werd in zijn koningschap hersteld (2Kron.33:1-16).¹⁴⁰

28 “Hij kwam tot inzicht, en hij bekeerde zich van alle overtredingen die hij gedaan had. Hij zal zeker leven. Hij zal niet sterven.”

¹⁴⁰ Zelfs toen één van de moordenaars aan het kruis zich vlak voor zijn dood bekeerde, was hij behouden (Luk.23:39-43).

29 Het huis van Israël zegt: “De weg van Jahweh is niet recht. Zijn mijn wegen niet recht, huis van Israël? Zijn niet jullie wegen niet recht?”

Ondanks Gods rechtvaardige en duidelijke richtlijnen, zeiden de Israëlieten, dat zijn wegen willekeurig en onrechtvaardig zijn. De Here is wel rechtvaardig, maar het was erg twijfelachtig, of de wegen van de Israëlieten wel zo goed waren.

Om dat uit te zoeken, zou de Heer Jahweh de wegen van elke Israëliet onderzoeken. Op grond van de resultaten van dat onderzoek zou Hij iedere Israëliet beoordelen. Daarom riep God alle onrechtvaardige Israëlieten op om zich te bekeren. Ze moesten ophouden met hun overtredingen. Anders zouden hun zonden een struikelblok voor hen worden.

30 “Daarom zal Ik jullie berechten, huis van Israël; een man (= iedereen) zoals zijn wegen zijn”, is het woord van de Heer Jahweh. “Bekeert jullie, en keert jullie af van al jullie overtredingen. (Dan) zal het voor jullie niet een struikelblok van ongerechtigheid worden (of zijn).”

31 “Werpt al jullie overtredingen die jullie overtreden hebben, van jullie weg. Maakt voor jullie een nieuw hart en een nieuwe geest. Waarom zouden jullie sterven, huis van Israël?”

32 “Ja, Ik heb geen genoeg aan de dood van de stervende”, is het woord van de Heer Jahweh; “Bekeert jullie, en leeft.”

Verreweg de meeste Joden moesten breken met het zondige leven dat ze leidden. Ze moesten hun hart en hun geest vernieuwen, want God heeft geen plezier in de dood van een mens. Hij wil, dat ze zich bekeren, zodat ze kunnen blijven leven. Bekering was voor de ongehoorzame en hardnekkige Israëlieten de enige mogelijkheid. Alleen dan was en is er redding (mogelijk).

Met de dood wordt hier zowel de lichamelijke als de geestelijke dood bedoeld. Bij de lichamelijke dood is iemand letterlijk gestorven. Iemand die geestelijk dood is, kent God niet, of wil Hem niet kennen. Hij is geen dienaar van de Here. Als iemand in die situatie lichamenlijk sterft, dan is hij voor eeuwig verloren (vgl. Mat.9:24, Mark.5:39, Joh.11:11-14, Ef.5:14, Op.20:5,6,14,15, 21:8).

God is rechtvaardig, en wil in zijn liefde het volk Israël behouden. De Israëlieten hebben naar zijn oproep tot bekering niet geluisterd. Ze bekeerden zich niet, en volhardden in het kwaad. De verkeerde ideeën over de erfzonde waren zelfs bij de discipelen nog springlevend (Joh.9:1-3).¹⁴¹ De gevolgen van de hardnekkige slechtheid van de Joden waren rampzalig. Met hun kwaadaardig leven konden de Israëlieten de verwoesting van Jeruzalem niet tegenhouden. Tijdens de verovering van het Tweestammenrijk Juda door koning Nebukadnezar II (604 – 562) zijn veel Joden gedood. Ook veel jaren en eeuwen later zijn een heleboel Joden door en in hun ongehoorzaamheid gestorven.

¹⁴¹ De Here Jezus zei dan ook meteen, dat deze gedachtegang helemaal onjuist is.

16. Klaaglied over de koningen van Juda.

Hoofdstuk 19

- 1** “Hef een klaaglied aan over de vorst van Israël,
2 en, zeg:

“Wat was uw moeder? Een leeuwin.
Tussen de leeuwen lag ze.
Te midden van jonge leeuwen
liet ze haar welpen groeien.”

- 3** “Eén van haar welpen bracht zij groot.
Hij werd een jonge leeuw.
Hij leerde zijn prooi te verscheuren,
mensen verslond hij!”

- 4** “De heidenvolken hoorden van hem.
In hun valkuil werd hij gevangen,
en in de boeien lieten zij hem
naar het land Egypte komen.”

- 5** “Zij zag, dat ze voor niets had gewacht.
Haar hoop was vergaan.
Zij nam één van haar andere welpen.
Ze maakte van hem een jonge leeuw.”

- 6** “Hij wandelde te midden van de leeuwen.
Hij werd een jonge leeuw.
Hij leerde een prooi te verscheuren,
mensen verslond hij!”

- 7** “Hij voedde zijn eigen trots,
en liet hun steden verwoestten.
Het land werd volledig uitgeput
door het geluid van zijn gebrul.”

- 8** “Heidenvolken keerden zich tegen hem,
uit de gewesten van rondom.
Zij spreidden hun net over hem uit,
in hun valkuil werd hij gevangen.”

- 9** “Zij deden hem in een kooi in de boeien.
Zij lieten hem naar de koning van Babel komen,

zij lieten hem in vestingen komen,
zodat zijn stem niet meer zou worden gehoord
op de bergen van Israël.”

- 10** “Jouw moeder was als een druivenplant,
net als jij aan het water geplant.
Zij werd vruchtbaar en vol ranken
door het vele water.”
- 11** “Zij had sterke takken:
geschikt voor scepters van heersers.
Haar gestalte was verheven
boven de dichte bomen uit.
Zij werd gezien door haar hoogte,
door haar talrijke takken.”
- 12** “In woede werd zij uitgerukt.
Ze werd neergeworpen op de aarde.
De oostenwind verdroogde haar vruchten.
Haar sterke takken braken af en verdroogden.
Een vuur heeft het verteerd!”
- 13** “Nu is zij geplant in de woestijn,
in een dor en dorstig land.”
- 14** “Vuur ging uit van de takken van haar uitlopers.
Haar vruchten verteerde het.
Zij had geen sterke tak meer over,
een scepter om te heersen!”

Het is een klaaglied, en het werd een klaaglied.

Dit gedeelte van het bijbelboek Ezechiël eindigt met een klaaglied. De profeet moest dit lied over de vorst van Israël voordragen. Het is een klaaglied van de Here.

De vazalkoningen waarover het hier gaat, zijn Joahaz (609) en Zedekia (597 – 586). Op het moment dat dit lied ontstond, was vazalkoning Zedekia aan de macht.

- 1** “Hef een klaaglied aan over de vorst ¹⁴² van Israël,
2 en, zeg:

¹⁴² In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat het woord *vorst* in het meervoud. In de Griekse handschriften staat dit woord in het enkelvoud. In het Hebreeuws is dat slechts een klein verschil. Op grond van het tekstverband is hier voor de inhoud van de Griekse handschriften gekozen. In het vervolg gaat het ook over *uw moeder* (enkelvoud) (v.2)! Het meest waarschijnlijk is dan, dat er tegen één persoon wordt gesproken.

“Wat was uw (of jouw) moeder? Een leeuwin.

Tussen de leeuwen lag ze.

Te midden van jonge leeuwen

liet ze haar welpen groeien.”

De moeder van de koning van Israël werd vergeleken met een sterke leeuwin, die zich tussen de leeuwen goed kon handhaven.

De moeder van de koning was Chamutal. Ze was de dochter van Jeremia uit Libna, en een vrouw van de vrome koning Josia (640 – 609). De andere leeuwen zijn de vorsten of hooggeplaatste personen van Juda.

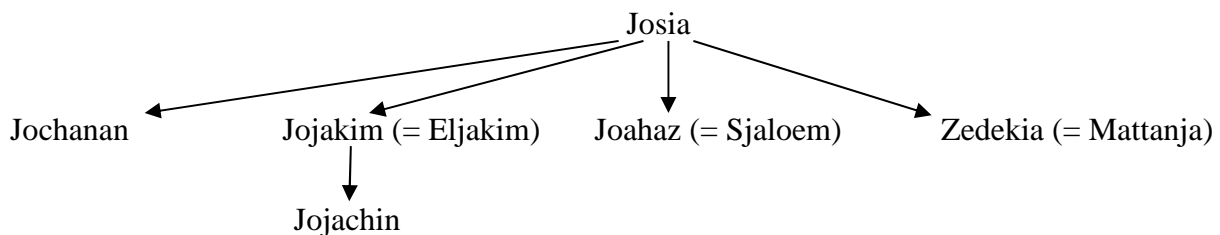
3 “Eén van haar welpen bracht zij groot.

Hij werd een jonge leeuw.

Hij leerde zijn prooi te verscheuren,

mensen verslond hij (of at hij op)!”¹⁴³

Na de dood van koning Josia maakte het volk zijn zoon Joahaz (609) koning over het Tweestammenrijk Juda. Joahaz heette voordat hij koning werd Sjaloom (1Kron.3:15, Jer.22:11).¹⁴⁴ Hij was 23 jaar oud, toen hij koning werd (2Kon.23:30,31, 2Kron.36:1,2, Jer.22:11). Hij regeerde maar 3 maanden. In die 3 maanden gedroeg hij zich als een slechte koning, evenals zijn slechte voorvaders hadden gedaan (2Kon.23:32).

Het is opvallend, dat niet de oudste zoon van Josia: de 25-jarige Jojakim of Eljakim koning werd, maar de 2^e zoon van Josia, die 23 jaar was (2Kon.23:31-36).¹⁴⁵ Blijkbaar wilde het volk een anti-Egyptisch gezinde koning op de troon (2Kon.23:30, 2Kron.36:1). Deze opmerkelijke troonsopvolging gebeurde hoogstwaarschijnlijk ook door de invloed van Chamutal, de moe-

¹⁴³ Een dier dat een mens had gedood, moest worden gestenigd (Ex.21:28).

¹⁴⁴ De genoemde volgorde van de zonen van koning Josia (640 – 609) in 1Kron.3:15 is niet in overeenstemming met de leeftijden van die zonen in het 2^e bijbelboek Koningen en ook Kronieken. Joahaz (= Jahweh houdt vast) was 2 jaren jonger dan Jojakim (2Kon.23:31,36, 2Kron.36:2,5). Zedekia (597 – 586) was duidelijk jonger dan die twee. Nadat Jojakim (608 – 597) 11 jaren had geregeerd, was Zedekia nog maar 21 jaren oud (2Kon.24:18, 2Kron.36:11). Waarschijnlijk heeft de volgorde in 1Kron.3:15 ook te maken met de regeringstijd als vazalkoning. Joahaz (609) heeft maar kort geregeerd, en is daarom als minder belangrijk achteraan geplaatst. Kortom, er staat alleen dat Jochanan (= Jahweh is genadig) de oudste was, en bij de andere 3 zonen van Josia speelt de leeftijd een onderschikte rol.

¹⁴⁵ Jochanan was toen hoogstwaarschijnlijk al gestorven. Als hij nog zou leven, dan zou hij de rechtmatige troonopvolger zijn. In het bijbelboek van de profeet Jeremia (22:24–30) wordt over Jojachin (597), de oudste zoon van Jojakim (608 – 597), geschreven als de rechtmatige troonopvolger. Hij zou in die tijd als een zegelring aan Gods rechterhand kunnen zijn. De Here zou echter het rechtmatige koningschap aan een ander nageslacht van koning David (1012 – 972) geven.

Zie Turenout T. van, Jeremia, Jahweh sticht, Aduard, 2016, de uitleg van Jer.22:24-30.

der van Joahaz. Jojakim was niet haar zoon. Zijn moeder was een andere vrouw van koning Josia, en heette Zebudda (2Kon.23:36).

In die tijd had de moeder van de koning een invloedrijke positie aan het hof (1Kon.2:19, 2Kon.24:12,15). Bij de Joden had ze de titel Gebiedster (1Kon.15:13, 2Kon.10:13, 2Kron.15:16, Ps.123:2, Jes.47:5,7, Jer.13:18, 29:2). Chamutal vergrootte dus haar invloed door ervoor te zorgen, dat haar zoon koning werd.

- 4 “De (heiden)volken hoorden van hem.
In hun (val)kuil werd hij gevangen,
en in de boeien (of aan haken) lieten zij hem
naar het land Egypte komen.”

Waarschijnlijk probeerde Joahaz (609) in de gunst te komen bij de koning van Egypte, maar dat lukte niet. Farao Necho II (609 – 594) zette hem af, en hij nam hem gevangen. Hij bracht hem naar Egypte. Daar stierf Joahaz in de gevangenis (2Kon.23:31-34, 2Kron.36:1-4). Ook maakte Necho II Eljakim, den zoon van Josia, vazalkoning, en veranderde zijn naam in Jojakim. Daarmee was de 1^e kans van Chamutal verkeken.

Toen vazalkoning Jojakim (608 – 597) van het Tweestammenrijk Juda stierf, werd zijn 18-jarige zoon Jojachin (597) koning in zijn plaats. Op dat moment was Jeruzalem omsingeld door de legers van de Babylonische koning Nebukadnezar II (604 – 562). De jonge koning kon niets anders doen, dan na 3 maanden de stad Jeruzalem overgeven aan de koning van Babel. Hij werd daarop met het meest bemiddelde deel van het volk weggevoerd naar Babel (2Kon.24:6,8-16, 2Kron.36:8^b-10^a). Toen kwam de 2e kans voor Chamutal.

- 5 “Zij zag, dat ze (voor niets) had gewacht.
Haar hoop was vergaan.
Zij nam één van haar (andere) welpen.
Ze maakte van hem een jonge leeuw.”

De leeuwin zag, dat ze tevergeefs op haar jonge leeuw wachtte. Daarom koos zij één van haar andere welpen uit om koning te worden.

- 6 “Hij wandelde te midden van de leeuwen.
Hij werd een jonge leeuw.
Hij leerde een prooi te verscheuren,
mensen verslond hij!”

De koning van Babel maakte Jojachins oom Mattanja vazalkoning van Juda, en hij gaf hem de naam Zedekia (v.13, 2Kon.24:17, 2Kron.36:10^b). Waarschijnlijk heeft Chamutal daar de hand in gehad, want Zedekia (597 – 586) was haar zoon. Ze kon blijkbaar gemakkelijk het vertrouwen van Nebukadnezar II (604 – 562) winnen, omdat ze dezelfde vijand had als de Babylonische koning: Farao Necho II (609 – 594). Deze Egyptische koning had haar oudste zoon Joahaz zonder goede reden gevangen genomen.

Ook Zedekia was een slechte koning, en verviel in de gruwelijke zonden van zijn slechte voorvaders (2Kron.36:12-16).

- 7 “Hij voedde zijn (eigen) trots,¹⁴⁶

¹⁴⁶ De (Masoretische) Hebreeuwse tekst heeft hier *Hij bekende* (= *had gemeenschap met*) *zijn weduwen*. Het

en liet hun steden verwoestten.

Het land werd volledig uitgeput
door het geluid van zijn gebrul.”

- 8** “(Heiden)volken gaven op hem af (= keerden zich tegen hem),
uit de gewesten van rondom.

Zij spreidden hun net over hem uit,
in hun (val)kuil werd hij gevangen.”

- 9** “Zij gaven hem over (= Zij deden hem) in een kooi in de boeien.

Zij lieten hem naar de koning van Babel komen,
zij lieten hem in vestingen komen,
zodat zijn stem niet meer zou worden gehoord
op de bergen van Israël.”

Deze profetie van Ezechiël is korte tijd later in vervulling gegaan. De buurvölker van Juda probeerden in het begin van de regering van de vazalkoning Zedekia de Joden over te halen om samen in opstand te komen (Jer.27). Koning Nebukadnezar II vertrouwde het niet helemaal, en liet Zedekia naar Babel komen om zich te verantwoorden (Jer.51:59).

Rond 592 voor Christus trok farao Psammetichus II (594 – 588), de zoon en opvolger van Necho II (609 – 594), met een leger naar Kanaän om dat gebied te heroveren op koning Nebukadnezar II van Babel. De farao van Egypte beloofde aan vazalkoning Zedekia veel paarden en soldaten, als hij tegen de koning van Babel in opstand zou komen (Ezech.17:15).¹⁴⁷

Toen deed de karakterloze Zedekia aan de opstand mee, terwijl zijn oudste broer Joahaz in de Egyptische gevangenis zat, of daar was vermoord of gestorven. Waarschijnlijk leefde hij toen niet meer.

Enkele jaren nadat vazalkoning Zedekia (597 – 586) in opstand kwam, rukte koning Nebukadnezar II (604 – 562) op met een groot leger naar Jeruzalem. In het 3^e jaar van de belegering (586), werd er door soldaten van de Judese vazalkoning in het geheim een gat in de muur van de hoofdstad geslagen, zodat ze konden vluchten. Zedekia vluchtte met zijn soldaten naar het oosten. De Chaldeeën echter, zetten de achtervolging in. Het legertje van de Judese vazalkoning werd in de vlakte van Jericho uit elkaar geslagen. Ze namen Zedekia gevangen, en brachten hem naar Nebukadnezar II, die in Ribla was. Intussen werd de stad Jeruzalem ingenomen.

De koning van Babel liet de zonen van Zedekia en de Joodse adel voor de ogen van de vazalkoning vermoorden. Daarna liet hij hem aan beide ogen blind maken. Als gevangene werd Zedekia naar Babel weggevoerd. Daar stierf hij in de gevangenis (2Kon.25:1-7, Jer.39:1-7, 52:6-9).

- 10** “Jouw moeder was als een druivenplant,
net als jij aan het water geplant.

subtiële Hebreeuwse woord voor iemand *bekennen* (= gemeenschap hebben met), wordt nooit met de betekenis van *verkrachten* of *seks hebben met* gebruikt. Daarom is hier, mede op grond van het tekstverband, voor de inhoud van de Griekse handschriften gekozen.

¹⁴⁷ Een koning in Israël mocht van de Here niet veel paarden bezitten (Deut.17:14-16).

Zij werd vruchtbaar en vol ranken
door het vele water.”

Opnieuw wordt vazalkoning Zedekia (597 – 586) toegesproken. De profeet vergelijkt daarbij zijn moeder Chamutal met een druivenplant die het goed had.

- 11** “Zij had sterke takken:
(geschikt) voor scepters van heersers.
Haar gestalte was verheven (of hoog)
boven de dichte bomen uit.
Zij werd gezien door haar hoogte (of verhevenheid),
door haar talrijke takken.”¹⁴⁸

Ze kreeg niet alleen veel takken, maar ook sterke takken. Die takken waren zonen. Sommige zonen werden zelfs (vazal)koningen. Chamutal waande zich sterk en machtig. Met haar vele koninklijke zonen waaronder een koning, was ze goed te zien in het koninkrijkje Juda. Het sarcasme druipt er af.

- 12** “In woede werd zij (= de druivenplant) uitgerukt.
Ze werd neergeworpen op de aarde (of het land).
De oostenwind verdroogde haar vruchten.
Haar sterke takken braken af en verdroogden.
Een vuur heeft het verteerd (of opgegeten)!”

De profeet Ezechiël voorspelde, dat er van de druivenplant niet veel zou overblijven. Nebukadnezar II (604 – 562) zou als een woestijnwind uit het oosten komen. Van Chamutals relatieve macht en invloed zou niets overblijven. De koning van Babel zou het Tweestammenrijk Juda veroveren, en hij zou de steden in brand steken.

- 13** “Nu is zij geplant in de woestijn (of de wildernis),
in een dor en dorstig land.”

De druivenplant werd in de dorre woestijn geplant. Chamutal zou sterven. Hoe dat is gebeurd, is niet bekend.

- 14** “Vuur ging uit van de takken van haar uitlopers.
Haar vruchten verteerde het.
Zij had geen sterke tak (meer over),
een scepter om te heersen!”

Het is een klaaglied, en het werd een klaaglied.

Van het koninklijke nageslacht van Chamutal zou ook niets overblijven. Vazalkoning Zedekia (597 – 586) werd later blind gemaakt, en voor de rest van zijn leven in de gevangenis gezet. Alle prinses werden op bevel van koning Nebukadnezar II vermoord.

¹⁴⁸ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *Hij werd gezien door zijn hoogte, door zijn talrijke takken*. Op grond van de Griekse handschriften, en omdat het hier over een vrouw gaat, is de tekst aangepast.

Dit lied was toen een klaaglied. Het zou in de nabije toekomst, als de rest van deze profetie in vervulling zou zijn gegaan, nog een klaaglied blijven.

1 In het 7^e jaar, in de 5^e maand, op de 10^e dag van de maand, kwamen er stervelingen uit de oudsten van Israël om Jahweh te raadplegen. Zij zaten voor mij.

2 Toen werd het woord van Jahweh tot mij gericht door te zeggen:

3 “Mensenzoon, spreek met de oudsten van Israël, en zeg tegen hen: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Zijn jullie gekomen om Mij te raadplegen? Zo waar Ik leef, Ik laat Mij door jullie niet raadplegen”, is het woord van de Heer Jahweh.

4 “Zal Ik hen berechten met een berechting, mensenzoon? Maak hun de gruwelen van hun voorvaders bekend.”

5 “Zeg tegen hen: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Op de dag dat Ik Israël uitkoos, zwoer ik aan het nageslacht van het huis van Jakob, en Ik maakte Mij aan hen bekend in het land Egypte. Ik hief mijn hand voor hen op door te zeggen: “Ik ben jullie God Jahweh.”

6 “Op die dag heb Ik voor hen mijn hand voor een eed opgeheven om hen vanuit het land Egypte te laten wegtrekken naar een land dat Ik voor hen uitgezocht had: een land vloeiend van melk en honing. Het is een sieraad onder alle landen.”

7 “Ik zei tegen hen: “Gooit iedereen gruwelen van zijn ogen weg. Verontreinigt jullie niet met de strontgoden van Egypte. Ik ben jullie God Jahweh.”

8 “Zij waren opstandig tegen Mij, en zij wilden naar Mij niet luisteren. Zij gooiden niet iedereen gruwelen van zijn ogen weg. De strontgoden van Egypte verlieten zij niet. Ik zei mijn woede over hen te zullen uitstorten om mijn boosheid over hen te volbrengen in het midden van het land Egypte.”

9 “Ik handelde omwille van mijn naam, zodat die niet ontheiligd werd voor de ogen van de heidenvolken waar zij in hun midden waren, waaraan Ik Mij voor hun ogen bekend had gemaakt door hen vanuit het land Egypte te laten wegtrekken.”

10 “Ik liet hen uit het land Egypte wegtrekken, en Ik liet hen naar de woestijn komen.”

11 “Ik gaf hun mijn voorschriften, en Ik maakte hun mijn rechtsregels bekend. De mens die ze doet, zal daardoor leven.”

12 “Ook heb Ik hun mijn sabbatten gegeven om een teken te zijn tussen Mij en tussen hen om te weten, dat Ik Jahweh ben, die hen heiligt.”

13 “Het huis van Israël was opstandig tegen Mij in de woestijn. Zij gingen niet in mijn voorschriften, en zij verwierpen mijn rechtsregels. - De man die ze doet, zal daardoor leven. - Mijn sabbatten ontheiligden zij buitengewoon. Ik zei mijn woede in de woestijn over hen te zullen uitstorten om een einde aan hen te maken.”

14 “Ik handelde omwille van mijn naam, zodat die niet ontheiligd werd voor de ogen van de heidenvolken voor wie hun ogen Ik hen had laten wegtrekken.”

15 “Ook heb Ik in de woestijn voor hen mijn hand voor een eed opgeheven, dat Ik hen niet zou brengen naar het land dat Ik hun gegeven had, een land vloeiend van melk en honing, - het is een sieraad voor alle landen -

16 omdat zij mijn rechtsregels verwierpen, zij niet in mijn voorschriften waren gegaan, en ze mijn sabbatten hadden ontheiligd, want hun hart ging achter hun strontgoden aan.”

17 “Mijn oog ontzag hen voor hun vernietiging, en Ik heb in de woestijn aan hen geen einde gemaakt.”

18 “Ik zei tegen hun zonen in de woestijn: “Gaat niet overeenkomstig de voorschriften van jullie vaders, en neemt hun rechtsregels niet in acht. Verontreinigt jullie niet met hun strontgoden.”

19 “Ik ben jullie God Jahweh. Gaat in mijn voorschriften, neemt mijn rechtsregels in acht, en doet ze!”

20 “Heiligt mijn sabbatten. Zij zullen een teken zijn tussen Mij en tussen jullie om te weten, dat Ik jullie God Jahweh ben.”

21 “De zonen waren opstandig tegen Mij. Zij gingen niet in mijn voorschriften, en ze namen mijn rechtsregels niet in acht door ze te doen. - De man die ze doet, zal daardoor leven. - Mijn sabbatten ontheiligden zij. Ik zei mijn woede over hen te zullen uitstorten door mijn boosheid over hen te voltrekken in de woestijn.”

22 “Ik heb mijn hand teruggetrokken. Ik handelde omwille van mijn naam, zodat die niet ontheiligd werd voor de ogen van de heidenvolken voor wie hun ogen Ik hen had laten wegtrekken.”

23 “Ook heb Ik in de woestijn voor hen mijn hand voor een eed opgeheven om hen te verstrooien onder de heidenvolken en hen te verspreiden in de landen,

24 omdat zij mijn rechtsregels niet hebben uitgevoerd, zij mijn voorschriften hebben verworpen, zij mijn sabbatten hebben ontheiligd, en hun ogen gericht waren op de strontgoden van hun voorvaders.”

25 “Ook Ik echter, Ik heb voor aan hen niet goede voorschriften en rechtsregels toege staan waardoor zij niet zouden leven.”

26 “Ik liet hen zichzelf verontreinigen door hun eigen offergaven door alles van de baarmoeder door het vuur te laten gaan, zodat Ik hen zou verwoesten, zodat zij zouden weten, dat Ik Jahweh ben.”

27 “Daarom, spreek tegen het huis van Israël, mensenzoon. Zeg tegen hen: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Bovendien hebben jullie voorvaders Mij gelasterd door Mij ontrouw te zijn.”

28 “Ik liet hen komen naar het land waarover Ik mijn hand voor een eed had opgeheven om het hun te geven. Zij keken naar elke hoge heuvel en elke bladerrijke boom, en zij offerden daar hun offers. Zij gaven daar hun ergerlijke offergaven. Zij zetten daar hun aangename geur neer. Zij goten er hun drankoffers uit.”

29 “Ik zei tegen hen: “Wat is de hoogte, daar waar jullie komen?” Haar naam wordt *Hoogte* genoemd tot op deze dag.”

30 “Daarom, zeg tegen het huis van Israël: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Hebben jullie op de manier van jullie voorvaders jezelf verontreinigd? Hebben jullie hoererij bedreven achter hun gruwelijke strontgoden aan?”

31 “Door jullie gaven aan te bieden door jullie zonen door het vuur te laten gaan, zijn jullie verontreinigd met al jullie strontgoden tot op deze dag. Zou Ik Mij dan door jullie laten raadplegen, huis van Israël? Zo waar Ik leef”, is het woord van de Heer Jahweh; “Ik zal Mij door jullie niet laten raadplegen.”

32 “Wat in jullie geest opgekomen is, zal zeker niet gebeuren, dat jullie zeggen: “Wij zullen als de heidenvolken worden, als de families van de landen, door hout en steen te dienen.”

33 “Zo waar Ik leef”, is het woord van de Heer Jahweh; “Zeker, Ik zal met een sterke hand, met een uitgestrekte arm en met uitgestorte woede over jullie regeren.”

34 “Ik zal jullie laten wegtrekken vanuit de volken. Ik zal jullie bijeenbrengen vanuit de landen waarin jullie verstrooid zijn met een sterke hand, met een uitgestrekte arm en met uitgestorte woede.”

35 “Ik zal jullie brengen naar de woestijn van de volken, en Ik zal daar van gezicht tot gezicht over jullie rechtspreken.”

36 “Zoals Ik over jullie voorvaders in de woestijn van het land Egypte recht heb gesproken, zo zal Ik over jullie rechtspreken”, is het woord van de Heer Jahweh.

37 “Ik zal jullie onder de herdersstaf laten doorgaan, en Ik zal jullie laten komen binnen de band van het verbond.”

38 “Ik zal de rebellen en de overtreders tegen Mij uit jullie zuiveren. Ik zal hen laten wegtrekken uit het land waar zij verblijven, en op het grondgebied van Israël zullen zij niet komen. Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

39 “Jullie, huis van Israël: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Iedere man met zijn strontgoden, doe ze weg! Daarna als jullie naar Mij luisteren, zullen jullie mijn heilige naam niet meer ont-heiligen met jullie gaven en jullie strontgoden,

40 want op mijn heilige berg, op de hoge berg van Israël”, is het woord van de Heer Jahweh; “daar zal het hele huis van Israël in zijn geheel Mij in het land dienen. Daar zal Ik hen aannemen, en daar zal Ik hefoffers van jullie vragen, en het eerste van jullie gaven bij al jullie heilige dingen”.

41 “In een aangename geur zal Ik jullie aannemen, wanneer Ik jullie laat wegtrekken vanuit de volken. Ik zal jullie vanuit de landen waarin jullie verstrooid zijn, bijeenbrengen, en Ik zal door jullie voor de ogen van de heidenvolken geheiligd worden.”

42 “Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben, wanneer Ik jullie naar het grondgebied van Israël heb gebracht, naar het land waarover Ik mijn hand voor een eed heb opgeheven om het aan jullie voorvaders te geven.”

43 “Daar zullen jullie terugdenken aan jullie wegen en al jullie daden waarmee jullie je verontreinigd hebben. Jullie zullen in jullie ogen van jezelf walgen om al jullie slechtheden die jullie hebben gedaan.”

44 “Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben, wanneer Ik om mijn naam niet met jullie doe zoals jullie slechte wegen zijn, en zoals jullie verdorven daden zijn, huis van Israël”, is het woord van de Heer Jahweh.

1 In het 7^e jaar, in de 5^e (maand), op de 10^e (dag) van de maand, kwamen er stervelingen uit de oudsten van Israël om Jahweh te raadplegen. Zij zaten voor mij[n gezicht].

Omgerekend naar onze jaartelling kwamen de oudsten eind juli in 591 voor Christus bij de profeet (vgl. Ezech.1:1-3). Uiterlijk leek het allemaal heel goed. De oudsten die bij Ezechiël kwamen, erkenden blijkbaar zijn gezag. Ze vroegen God om raad. Ze zagen, dat de voorspellingen van de valse profeten steeds onwaarschijnlijker werden. De macht van koning Nebukadnezar II van Babel nam alleen maar toe.

Twee jaren en 5 maanden later zou het beleg van koning Nebukadnezar II (604 – 562) rond de stad Jeruzalem beginnen.

Nadat de oudsten tegenover Ezechiël waren gaan zitten, begon Jahweh tegen de profeet te spreken.

2 Toen werd het woord van Jahweh tot mij (gericht) door te zeggen:

3 “Mensenzoon, spreek met de oudsten van Israël, en zeg tegen hen: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Zijn jullie gekomen om Mij te raadplegen? (Zo waar) Ik leef, Ik laat Mij door jullie niet raadplegen”, is het woord van de Heer Jahweh.

De Heer Jahweh echter, wilde zich niet door die oudsten van Israël laten raadplegen. God zwoer zelf bij zijn eigen leven, dat Hij dit niet wilde.

4 “Zal Ik hen berechten met een berechting, mensenzoon? ¹⁴⁹ Maak hun de gruwelen van hun (voor)vaders bekend.”

De Here waarschuwde, dat Hij binnenkort die oudsten wilde berechten. Ook moest de profeet de gruweldaden van hun voorouders aan hen bekend maken. Waarom begon God over de zonde van de voorouders?

De almachtige God rekent het onrecht van de (voor)vaders (= 1^e geslacht) toe aan hun kinderen (= 2^e geslacht), kleinkinderen (= 3^e geslacht) en achterkleinkinderen (= 4^e geslacht) van hen die Hem haten (Ex.20:5, 34:7, Deut.5:9, vgl. Jer.15:4, Klaag.5:7). Als het nageslacht van onrechtvaardige voorouders de Here haat, dan zal Hij de zonde van hun slechte voorvaders ook hun aanrekenen. Dat noemen we erfzonden.

Als het nageslacht van de slechte ofwel kwaadaardige voorvaders Jahweh wel wil dienen, dan geldt deze vloek van Hem niet. Ook daarin is Hij heel duidelijk. Een andere bepaling van een wet van Mozes luidt, dat de vaders niet om de zonde van hun kinderen mogen worden gedood. Ook mogen de kinderen niet om de zonde van de vader worden gedood. Ieder die de doodstraf verdiende, moest om zijn eigen zonde worden gedood (Deut.24:16, Ezech.18).

De vloek van de zonde van de voorouders geldt alleen voor kwaadaardige mensen, want God is een vriend voor de mensen die van Hem houden. Omdat de Here over de zonde van de voorouders begon te spreken, rustte die vloek dus nog op de oudsten die bij Ezechiël waren, en op het grootste gedeelte van het volk. Blijkbaar hadden zij zich niet bekeerd.

5 “Zeg tegen hen: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Op de dag dat Ik Israël uitkoos, hief Ik mijn hand op voor (= zwoer ik aan) het nageslacht van het huis van Jakob, en Ik maakte Mij aan hen bekend in het land Egypte. Ik hief mijn hand voor hen op door te zeggen: “Ik ben jullie God Jahweh.”

Ezechiël moest beginnen met de zonde van de voorouders in Egypte. Voordat de Israëlieten daar woonden had de Heer Jahweh de nakomelingen van Jakob onder ede al uitgekozen als zijn volk. In Egypte maakte de Here zich aan hen als hun God bekend. Hij zwoer hun trouw. Hij wilde hun God zijn, en voor hen zorgen.

6 “Op die dag heb Ik voor hen mijn hand (voor een eed) opgeheven om hen vanuit het land Egypte te laten wegtrekken naar een land dat Ik voor hen uitgezocht had: een land vloeiend van melk en honing. Het is een sieraad onder alle landen.”

God zwoer, dat Hij zijn volk Israël uit Egypte zou leiden naar een land dat vloeiende van melk en honing (vgl. Ex.3:8). Daarmee werd in die tijd een erg vruchtbaar gebied bedoeld.

¹⁴⁹ De (Masoretische) Hebreeuwse tekst heeft hier *Wil jij hen berechten, wil jij berechten, mensenzoon?* God vraagt hier echter niet aan de profeet om (in zijn eentje) al die oudsten te berechten, maar om ze te waarschuwen voor het naderende onheil. Dat doet de profeet dan ook in opdracht van de Here. Blijkbaar is in de Hebreeuwse tekst een overschrijffout gemaakt. Daarom is hier voor de inhoud van de Griekse handschriften gekozen. Ook dit hoofdstuk is in de Dode Zeerollen verloren gegaan.

7 “Ik zei tegen hen: “Gooit een mans (= iedereen) gruwelen van zijn ogen weg. Verontreinigt jullie niet met de strontgoden van Egypte. Ik ben jullie God Jahweh.”

In het land Egypte dienden de Israëlieten blijkbaar de afgoden van dat land. De God Jahweh zei tegen hen, dat ze die strontgoden, weg moesten doen (Ex.20:3, Lev.17:7, Joz.24:14).

De dienst aan de afgoden was al heel oud. Rachel stal de terafim van haar vader (Gen.31:19). Later zei Jakob, dat ze de vreemde goden weg moesten doen (Gen.35:2). Die vreemde goden waren dus wel aanwezig (Gen.35:4). De eredienst met het gouden stierkalf in de woestijn is te vergelijken met de verering van de Apisstier uit Egypte (Ex.32:1-6).¹⁵⁰

8 “Zij waren opstandig tegen Mij, en zij wilden naar Mij niet luisteren. Zij gooiden niet een mans (= iedereen) gruwelen van zijn ogen weg. De strontgoden van Egypte verlieten zij niet. Ik zei mijn woede over hen te zullen uitstorten om mijn boosheid over hen te volbrengen in het midden van het land Egypte.”

De Here zorgde ervoor, dat de Israëlieten niet gelijk werden aan de Egyptenaren. Hij liet ze door Farao en zijn dienaren onderdrukken door harde slavernij (Ex.1:8-14). De vernietiging van het Israëlitische volk dreigde, toen alle pasgeboren Hebreeuwse jongetjes in de rivier de Nijl moesten worden gegooid (Ex.1:22).

9 “Ik handelde (of deed) omwille van mijn naam, zodat (die) niet ontheiligd werd voor de ogen van de (heiden)volken waar zij in hun midden waren, waaraan Ik Mij voor hun ogen bekend had gemaakt door hen vanuit het land Egypte te laten wegtrekken.”

God strafte de Israëlieten wel, maar Hij liet ze niet vernietigen. Dit deed de Here om zijn naam niet te ontwijden in de ogen van de volken waartussen ze leefden. Hij liet zien, dat Hij de machtigste God was. De Here leidde de Israëlieten uit Egypte, en maakte zichzelf zo aan de volken bekend.

10 “Ik liet hen uit het land Egypte wegtrekken, en Ik liet hen naar de woestijn komen.”

11 “Ik gaf hun mijn voorschriften, en Ik maakte hun mijn rechtsregels bekend. De mens die ze doet, zal daardoor leven.”

De wetten en rechtsregels brengen (langer) leven voor iedereen die zich daaraan houdt. Dit gold en geldt niet alleen voor het geestelijke leven, maar eveneens voor het lichamelijke bestaan. Het was en is bijvoorbeeld erg gezond om van een geslacht dier het vet, de lever en de nieren niet te eten (Ex.29:13, Lev.3:16, 4:19,26,31,35, 6:12, enz.). Ook door de goede hygiëne bleven gehoorzame Israëlieten veel langer leven dan de heidenen (Lev.15, Num.5:2,3, 31:17-24, Deut.21:10-14, 23:13).¹⁵¹

12 “Ook heb Ik hun mijn sabbatten gegeven om een teken te zijn tussen Mij en tussen hen om te weten, dat Ik Jahweh ben, die hen heiligt.”

Door de sabbat zette God zijn volk apart (Ex.20:8-11, Deut.5:12-15). Vooral voor de ballingen was dit heel belangrijk. De offerdiensten konden ze zonder tempel niet voortzetten, maar door het naleven van de sabbat konden ze zich ook in ballingschap onderscheiden van de andere volken. In Babel rustte men wel op de 15^e dag, maar de sabbat was alleen bij de Israëlieten voorgeschreven.

13 “Het huis van Israël was opstandig tegen Mij in de woestijn. Zij gingen niet in mijn

¹⁵⁰ Apis is een Egyptische afgod. Die werd voorgesteld als een stier met een zonnescijf tussen de horens. In de vroege geschiedenis was de stier een vruchtbaarheidssymbool. De farao's uit het Oude Egyptische rijk werden vaak met de stier vereenzelvigd, en als zodanig afgebeeld. De Apisstier van Memfis werd als aardse belichaming van de afgod Ptah beschouwd.

¹⁵¹ Zie hiervoor Hobrinc B., *Moderne Wetenschap in de Bijbel*, 6^e druk, Hoornaar, 2005.

voorschriften, en zij verwierpen mijn rechtsregels. - De man die ze doet, zal daardoor leven (Num.25:1-3). - Mijn sabbatten ontheiligden zij buitengewoon (Ex.16:27, Num.15:32). Ik zei mijn woede in de woestijn over hen te zullen uitstorten om een einde aan hen te maken (Ex.32:10).”

14 “Ik handelde omwille van mijn naam, zodat (die) niet ontheiligd werd voor de ogen van de (heiden)volken voor wie hun ogen Ik hen had laten wegtrekken.”

God deed het echter niet, want Hij wilde zijn naam niet ontwijden bij de volken die hadden gezien, hoe Hij hen uit Egypte had geleid (Num.14:13-17).

15 “Ook heb Ik in de woestijn voor hen mijn hand (voor een eed) opgeheven, dat Ik hen niet zou brengen naar het land dat Ik (hun) gegeven had, een land ¹⁵² vloeiend van melk en honing, - het is een sieraad voor alle landen -

16 omdat zij mijn rechtsregels verwierpen, zij niet in mijn voorschriften waren gegaan, en ze mijn sabbatten hadden ontheiligd, want hun hart ging achter hun strontgoden aan.”

De hemelse Vader zwoer in de woestijn, dat Hij hen niet naar het beloofde land zou brengen (Num.14:21-24). De Here strafte de ouderen zwaar, omdat ze niet wilden handelen overeenkomstig zijn wetten. Het volk Israël moest 40 jaren rondzwerven in de woestijn. In die tijd stierf bijna iedereen die uit Egypte was getrokken (Num.14:29,30,32-35). Een nieuwe en jonge generatie zou het heilige land binnentrekken (Num.14:31).

17 “Mijn oog ontzag hen voor hun vernietiging, en Ik heb in de woestijn aan hen geen einde gemaakt.”

18 “Ik zei tegen hun zonen in de woestijn: “Gaat niet overeenkomstig de voorschriften van jullie vaders, en neemt hun rechtsregels niet in acht. Verontreinigt jullie niet met hun strontgoden.”

God wilde zijn volk in de woestijn niet vernietigen, want Hij wilde verder gaan met hun kinderen, en aan hen nog een kans geven. Wel waarschuwde de Here hen, dat ze niet het slechte gedrag van hun ouders moesten navolgen.

19 “Ik ben jullie God Jahweh. Gaat in mijn voorschriften, neemt mijn rechtsregels in acht, en doet ze!”

Jahweh wilde hun God zijn, en daarom moesten ze zijn wetten en rechtsregels naleven.

20 “Heiligt mijn sabbatten. Zij zullen een teken zijn tussen Mij en tussen jullie om te weten, dat Ik jullie God Jahweh ben.”

21 “De zonen waren opstandig tegen Mij. Zij gingen niet in mijn voorschriften, en ze namen mijn rechtsregels niet in acht door ze te doen. - De man die ze doet, zal daardoor leven. - Mijn sabbatten ontheiligden zij. Ik zei mijn woede over hen te zullen uitstorten door mijn boosheid over hen te voltrekken (of volbrengen) in de woestijn.”

Ook de Israëlieten van de nieuwe generatie gedroegen zich rebels tegenover God. Daarom wilde Hij ze in de woestijn vernietigen (Num.16:21, 17:9,10). De Here deed het echter niet, want Hij wilde zijn naam niet ontwijden bij de volken die hadden gezien, hoe Hij hen uit Egypte had geleid.

22 “Ik heb mijn hand teruggetrokken (of laten terugkeren). Ik handelde omwille van mijn naam, zodat (die) niet ontheiligd werd voor de ogen van de (heiden)volken voor wie hun ogen Ik hen had laten wegtrekken.”

¹⁵² In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst is in dit laatste gedeelte *een land* hoogstwaarschijnlijk weggelaten. Op grond de Griekse handschriften is het weer teruggezet.

23 “Ook heb Ik in de woestijn voor hen mijn hand (voor een eed) opgeheven om hen te verstrooien onder de (heiden)volken en hen te verspreiden in de landen,

24 omdat zij mijn rechtsregels niet hebben uitgevoerd, zij mijn voorschriften hebben verworpen, zij mijn sabbatten hebben ontheiligd, en hun ogen (gericht) waren op de strontgoden van hun (voor)vaders.”

Wel zwoer God in de woestijn, dat Hij hen zou verstrooien over de landen (Lev.26:27-33, Deut.28:58-65, 29:19-28, Ps.106:26,27, Am.5:25-27). Dit deed de Here, omdat ze evenals hun ouders zijn wetten negeerden.

25 “En ook (of zelfs) Ik (= Ook Ik echter), Ik heb voor (aan/van) hen niet goede voorschriften en rechtsregels toegestaan (of toegelaten/(over)gegeven) waardoor zij niet zouden leven.”

Dit betekent niet, dat de Here aan hen slechte wetten gaf. Gods wetten zijn rechtvaardig en goed. Ze zijn ook goed voor de gezondheid van de mensen die zich daaraan houden, zodat ze veel langer leven.

Als straf op hun zonden liet God veel Israëlieten begaan. Wanneer iemand in een zonde volhardt, vergeldt de Here hem of haar met de gevolgen van die zonde. Zo strafte Hij de heidenen ook (Hand.7:42, Rom.1:24,26,28, vgl. 2Tes.2:9-12). God gaf hen over aan verkeerde gedachten en allerlei zonden. Hun leven was veel korter, en minder aangenaam, dan het leven van een gelovige Israëliet.

26 “Ik liet hen (zichzelf) verontreinigen door hun (eigen) offergaven door alles van de baarmoeder (door het vuur) te laten gaan, zodat Ik hen zou verwoesten, zodat zij zouden weten, dat Ik Jahweh ben.”

De Here liet hen zichzelf verontreinigen, doordat ze kinderen offerden aan de Moloch (= Koning) (2Kon.16:3, 21:6, 2Kron.28:3, 33:6). Vooral de oudste zonen echter waren het eigendom van de Here, en ze moesten worden gelost (Ex.13:12-15). God had het offeren van de kinderen aan de afgod Moloch uitdrukkelijk verboden (Lev.18:21, 20:2-5, Jer.19:5).

Omdat de Israëlieten volhardden in het grote kwaad, gaf Jahweh ze aan hun grove zonden over (vgl. Hand.7:42^a, 2Tes.2:11), zodat Hij ze daarom zou kunnen vernietigen (2Kon.17:17, Jer.7:31). Daardoor zouden ze ervaren, wie Jahweh is.

27 “Daarom, spreek tegen het huis van Israël, mensenzoon. Zeg tegen hen: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Bovendien hebben jullie (voor)vaders Mij gelasterd door Mij ontrouw te zijn.”

Daarom moest Ezechiël de Israëlieten waarschuwen, dat hun ouders de Here met dezelfde zonde hadden gesmaad en gelasterd. Zijn volksgenoten konden maar al te goed weten, wat de gevolgen daarvan waren!

28 “Ik liet hen komen naar het land waarover Ik mijn hand (voor een eed) had opgeheven om het hun te geven. Zij keken naar elke hoge heuvel en elke dichte (= elke bladerrijke/schaduwrijke) boom, en zij offerden daar hun offers. Zij gaven daar hun ergerlijke offergaven. Zij zetten daar hun aangename geur neer. Zij goten er hun drankoffers uit.”

Bij de drankoffers werd wijn of bedwelmende drank gebruikt (Ex.29:40^b, Lev.23:13^b, Num.15:5,7,10, 28:7). Het werd als een offer uitgedronken over het altaar (2Kon.16:13, Jes.57:6, Ezech.20:28^b).

God bracht hen naar het land dat Hij hun onder ede beloofd had (Joz.13:8-22:8). Ze offerden echter op elke hoge heuvel (1Kon.14:23, 2Kon.17:10), en onder iedere bladerrijke boom. Daar brachten ze hun geurige reukoffers en hun drankoffers. Daarmee ergerden ze de Here.

29 “Ik zei tegen hen: “Wat is de hoogte, daar waar jullie komen?” Haar naam wordt *Hoogte* genoemd tot op deze dag.”

God vroeg aan de Israëlieten, naar welke hoge plaats ze gingen om te offeren. Sinds die tijd werd zo'n plek *Hoogte* genoemd.

30 “Daarom, zeg tegen het huis van Israël: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Hebben jullie op de weg (= de manier) van jullie (voor)vaders jezelf verontreinigd? Hebben jullie hoererij bedreven achter hun gruwel(ijke strontgod)en aan?”

31 “Door jullie gaven op te heffen (= gaven aan te bieden/te offeren) door jullie zonen door het vuur te laten gaan, zijn jullie verontreinigd met al jullie strontgoden ¹⁵³ tot op deze dag. Zou Ik Mij (dan) door jullie laten raadplegen, huis van Israël? (Zo waar) Ik leef”, is het woord van de Heer Jahweh; “Ik zal Mij door jullie niet laten raadplegen.”

Blijkbaar maakten ballingen zich met hun offergaven nog steeds onrein, doordat ze hun eigen zonen door het vuur lieten gaan voor hun strontgoden. Vooral de afgod Moloch (= Koning) was hierom berucht.

Dezelfde onreine mensen wilden God om raad vragen. De Heer Jahweh zwoer bij zijn eigen leven, dat Hij zich niet door hen zou laten raadplegen. Wel kondigde de Here zijn straffen aan, maar daar hadden de oudsten niet om gevraagd.

32 “Wat in jullie geest opgekomen is, zal zeker niet gebeuren, dat jullie zeggen: “Wij zullen als de (heiden)volken worden, als de families van de landen, door hout en steen te dienen.”

De ongehoorzame oudsten dachten, dat ze net als de andere volken de afgoden konden dienen. Daardoor rustten nog steeds hun eigen zonden en de zonden van hun vaders en voorvaders op hun schouders.

33 “(Zo waar) Ik leef”, is het woord van de Heer Jahweh; “Zeker, Ik zal met een sterke hand, met een uitgestrekte arm en met uitgestorte woede over jullie regeren.”

De Heer Jahweh zwoer bij zijn eigen leven, dat Hij de koning (= Moloch) zou en zal zijn.

34 “Ik zal jullie laten wegtrekken vanuit de volken. Ik zal jullie bijeenbrengen vanuit de landen waarin jullie verstrooid zijn met een sterke hand, met een uitgestrekte arm en met uitgestorte woede.”

35 “Ik zal jullie brengen naar de woestijn van de volken, en Ik zal daar van gezicht tot gezicht over jullie rechtspreken (of oordelen).”

God zou de Israëlieten brengen in *de woestijn van de volken* (Hos.2:13). De woestijn van de volken zijn de afgelegen plaatsen onder de heidenen. Daar zou de Here ieder van hen onder 4 ogen beoordelen (vgl. Deut.5:4). Door strenge straffen en vervolgingen zou God er voor zorgen, dat de Joden en Israëlieten niet zouden opgaan in de volken.

36 “Zoals Ik over jullie (voor)vaders in de woestijn van het land Egypte recht heb gesproken, zo zal Ik over jullie rechtspreken”, is het woord van de Heer Jahweh.

37 “Ik zal jullie onder de (herders)staf laten doorgaan, en Ik zal jullie laten komen binnen de band van het verbond.”

God zou de Israëlieten als een herder brengen binnen de band van het verbond. De vreemde schapen worden daarmee buitengesloten (Lev.27:32, Jer.33:13, Mat.25:32).

¹⁵³ In plaats van *met al jullie strontgoden* staat hier in de Griekse handschriften *in al jullie gedachten*.

38 “Ik zal de rebellen (of de opstandelingen) en de overtreders tegen Mij uit jullie zuiveren. Ik zal hen laten wegtrekken uit het land waar zij verblijven, en op het grondgebied van Israël zullen zij niet komen. Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

Wie tegen de Here rebelleerde, zou Hij afscheiden van de anderen. Hij zou hen uit het heilige land laten wegtrekken.

Gods wet maakte scheiding tussen de ongelovige heidenen en de Israëlieten. De wetten van de Here zullen ook scheiding maken tussen gehoorzame en ongehoorzame Joden en Israëlieten.

39 “Jullie, huis van Israël: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Iedere man (met) zijn strontgoden, doe (ze) weg! Daarna als jullie naar Mij luisteren,¹⁵⁴ zullen jullie mijn heilige naam niet meer ontheiligen met jullie gaven en jullie strontgoden,

40 want op mijn heilige berg, op de hoge berg van Israël”, is het woord van de Heer Jahweh; “daar zal het hele huis van Israël in zijn geheel Mij in het land dienen. Daar zal Ik hen aannemen, en daar zal (of wil) Ik hefoffers van jullie vragen, en het eerste van jullie gaven bij al jullie heilige (dingen)”.

De Here zal de afgodendienaren wegsturen. De mensen die zullen overblijven, zullen Hem allemaal dienen op zijn heilige hoge berg. Daar zullen ze God blij maken. Hij zal de eerste oogst van het land vragen als hefoffer voor Hem.¹⁵⁵

41 “In een aangename geur zal Ik jullie aannemen, wanneer Ik jullie laat wegtrekken vanuit de volken. Ik zal jullie vanuit de landen waarin jullie verstrooid zijn, bijeenbrengen, en Ik zal door jullie voor de ogen van de (heiden)volken geheiligd worden.”

De geur van het offer zal God heel blij maken (vgl. Gen.8:21, Ex.29:18,25,41, enz.). Dan zal de Here hun reuk- en hefoffers weer aanvaarden.¹⁵⁶ De Israëlieten zullen Gods naam heiligen voor de ogen van de andere volken.

42 “Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben, wanneer Ik jullie naar het grondgebied van Israël heb gebracht, naar het land waarover Ik mijn hand (voor een eed) heb opgeheven om het aan jullie (voor)vaders te geven.”

Als de Here de Israëlieten naar het land brengt, dat Hij onder ede aan hun (voor)vaders had beloofd, dan zullen ze weten, wie Jahweh is.

43 “Daar zullen jullie terugdenken aan jullie wegen en al jullie daden waarmee jullie je verontreinigd hebben. Jullie zullen in jullie gezichten (= jullie ogen) van jezelf walgen om al jullie slechtheden die jullie hebben gedaan.”

Daar zullen Joden (en Israëlieten uit het Tienstammenrijk) denken aan de daden waarmee ze zichzelf onrein hebben gemaakt. Ze zullen van zichzelf walgen over al het kwaad dat ze hebben gedaan.

44 “Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben, wanneer Ik om mijn naam niet met jullie doe zoals jullie slechte wegen zijn, en zoals jullie verdorven daden zijn, huis van Israël”, is het woord van de Heer Jahweh.¹⁵⁷

¹⁵⁴ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *Iedere man (met) zijn strontgoden, ga weg! Dien (ze)! Daarna als er niemand van jullie naar Mij luistert,* Op grond van het tekstverband is bij dit gedeelte voor de inhoud van de Griekse handschriften gekozen.

¹⁵⁵ Een hefoffer moest door de priester worden opgetild (Lev.2:9).

¹⁵⁶ Alleen reukoffers en hefoffers zullen door God worden aanvaard. Alle bloederige offers die verwezen naar het grote offer van Jezus Christus aan het kruis, zijn na het brengen van dat grote offer afgeschaft (Mat.27:51, Mark.15:38, Luk.23:45, Hand.10:9-16, Hebr.10:5-18).

¹⁵⁷ In veel vertalingen zet men de volgende 5 verzen ook nog bij dit hoofdstuk.

Steeds meer Joden gaan naar de huidige staat Israël terug. Het overgrote deel heeft zich echter nog niet bekeerd. Deze massale bekering van de Joden en Israëlieten zal in de toekomst nog gebeuren.

18. Het zwaard van Jahweh tegen de Joden en de Ammonieten.

Hoofdstuk 21

- 1** Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:
- 2** “Mensenzoon, richt jouw gezicht naar Teman. Laat jouw woorden naar het zuiden vloeien, en profeteer tegen het woud van het zuidelijke veld.”
- 3** “Zeg tegen het woud van het zuiden: “Luister naar het woord van Jahweh. Dit zegt de Heer Jahweh: Zie, Ik steek een vuur binnen jou aan. Het zal elke sappige boom en elke dorre boom binnen jou verteren. De vlammende vlam zal niet worden gedoofd. Van het zuiden naar het noorden zullen alle gezichten erdoor worden verschroeid.”
- 4** “Alles wat leeft, zal zien, dat Ik Jahweh ben. Ik zal het hebben verbrand. Het zal niet worden gedoofd.”
- 5** Ik zei: “Ach, Heer Jahweh, men zegt over mij: “Is hij niet met gelijkenissen bezig?”
- 6** Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:
- 7** “Mensenzoon, richt jouw gezicht naar Jeruzalem. Laat jouw woorden naar de heiligdommen vloeien, en profeteer tegen het grondgebied van Israël.”
- 8** “Zeg tegen het grondgebied van Israël: “Dit zegt Jahweh: “Zie, Ik ben tegen jou! Ik zal mijn zwaard uit zijn schede trekken, en Ik zal onder jou uitroeien de kwaadaardige en de onrechtvaardige.”
- 9** “Omdat Ik de onrechtvaardige en de kwaadaardige onder jou zal uitroeien, zal zo mijn zwaard uit zijn schede wegtrekken tegen al het vlees van zuid tot noord.”
- 10** “Al het vlees zal weten, dat Ik Jahweh ben. Ik heb mijn zwaard uit zijn schede getrokken. Het zal daarin niet meer terugkeren.”
- 11** “Jij, mensenzoon, zucht als door het breken van lendenen. Met bitterheid moet jij voor hun ogen zuchten.”
- 12** “Wanneer zij dan tegen jou zeggen: “Waarover zucht jij?” moet jij zeggen: “Over het bericht dat komt.” Elk hart zal smelten, en alle handen zullen verslappen. Elke geest zal ontmoedigd worden, en water zal langs alle knieën lopen. Zie, het komt, en het zal gebeuren”, is het woord van de Heer Jahweh.
- 13** Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:
- 14** “Mensenzoon, profeteer en zeg:
“Dit zegt de Heer: “Zeg:

“Een zwaard, een zwaard is geslepen,
en ook gepolijst.”
- 15** “Om te slachten is het geslepen.
Om te kunnen glinsteren is het gepolijst.
Of wij dan vrolijk zijn?
De stam van mijn zoon verwerpt elk hout.”

- 16** “Hij gaf het om te polijsten,
om het in de handpalm te pakken.
Het zwaard is geslepen,
en het is gepolijst
om in een hand van een moordenaar te geven.”
- 17** “Schreeuw het uit en huil, mensenzoon,
want het zal tegen mijn volk zijn.
Het zal tegen alle vorsten van Israël zijn.
Zij en mijn volk zullen aan het zwaard worden overgeleverd.
Sla daarom op de heup,
- 18** want het is een beproeving.
Wat als ook de stam wordt verworpen?
Het zal niet gebeuren?”
is het woord van de Heer Jahweh.
- 19** “Jij, mensenzoon, profeteer,
en klap in de handpalmen.
Het zwaard zal worden verdubbeld, verdrievoudigd.
Het zwaard van neergeslagen mensen
is het zwaard van grote neergeslagen mannen,
dat hun kamer binnenkomt,
- 20** zodat het hart smelt,
en struikelblokken talrijk worden bij al hun poorten.
Ik geef een slachting van een zwaard.
Ach, het is gemaakt om te glinsteren.
Het is gepolijst om te slachten.”
- 21** “Let op! Naar rechts!
Op je plaats! Naar links,
waarheen jouw scherpe kant gericht is!”
- 22** “Ook Ikzelf zal in mijn handpalmen slaan,
en Ik zal mijn woede laten uitwoeden.
Ik ben Jahweh.
Ik heb het gesproken.”
- 23** Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:
- 24** “Jij, mensenzoon, stel voor jezelf 2 wegen vast, waarlangs het zwaard van de koning

van Babel kan komen. Vanuit 1 land moeten ze allebei wegtrekken. Maak een handwijzer. Zet die aan het begin van de weg van de stad.”

25 “Jij moet een weg vaststellen, waarlangs het zwaard kan komen naar Rabba van de zonen van Ammon en naar Juda in een versterkt Jeruzalem,

26 want de koning van Babel zal aan de oorsprong van de weg naar Jeruzalem staan, aan het begin van de 2 wegen om waarzeggerij te plegen. Hij zal het met de pijlen duidelijk maken. Hij zal het aan de terafim vragen. Hij zal in de lever kijken.”

27 “In zijn rechterhand zal de waarzeggerij over Jeruzalem zijn om stormrammen op te stellen, om de mond te openen voor moord, om een stem te verheffen voor geschreeuw, om stormrammen op te stellen tegen de poorten, om een wal op te werpen om een belegeringswal te bouwen.”

28 “Het zal voor hen zijn als waarzeggerij, als bedrieglijke waarzeggerij in hun ogen. Eden zijn door hen gezworen. Hij zal ongerechtigheid in herinnering brengen, waarvoor zij worden gegrepen.”

29 Daarom, dit zegt de Heer Jahweh, zodat jullie aan jullie ongerechtigheid worden herinnerd door jullie overtredingen te openbaren om jullie zonden te laten zien in al jullie daden, zodat jullie worden herinnerd. Met de handpalm zullen jullie worden gegrepen.

30 Jij onheilige, kwaadaardige, vorst van Israël, van wie zijn dag komt in de tijd van het einde van de ongerechtigheid.

31 Dit zegt de Heer Jahweh: “Neem weg de tulband! Zet af de kroon! Dit zal niet zo blijven. Verhoog wat laag is, en verlaag wat hoog is!”

32 “Omverwerpen, omverwerpen, omverwerpen zal Ik het. Ook zal dit niet blijven, totdat Hij komt, die er recht op heeft, en aan Hem Ik zal het geven.”

33 “Jij mensenzoon, profeteer en zeg: “Dit zegt de Heer Jahweh over de zonen van Ammon en over hun gespot”, zeg: “Het zwaard, het zwaard is getrokken om te slachten, gepolijst om te verslinden, en om te glinsteren,

34 terwijl men voor jou nutteloosheid ziet, terwijl men jou een leugen voorspelt om jou te zetten op de halzen van neergeslagen mensen, van kwaadaardige mensen, voor wie hun dag gekomen is in de tijd van het einde van de ongerechtigheid.”

35 “Laat het zwaard niet terugkeren naar zijn schede. Op de plaats waar jij geschapen bent, in jouw land van herkomst, zal Ik jou berechten.”

36 “Ik zal mijn verbolgenheid over jou uitstorten. Met het vuur van mijn boosheid zal Ik tegen jou blazen, en Ik zal jou overgeven in de macht van brute stervelingen, bekwaam om te vernietigen.”

37 “Voedsel zal jij worden voor het vuur. In het midden van het land zal jouw bloedvergieten zijn. Aan jou zal niet meer worden gedacht, want Ik ben Jahweh. Ik heb het gesproken.”

1 Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

2 “Mensenzoon, richt jouw gezicht naar Teman. Laat (jouw woorden) naar het zuiden vloeien, en profeteer tegen het woud van het zuidelijke veld (of het Negev-veld).”

Ezechiël moest zijn blik naar *Teman* richten. Teman was een kleinzoon van Ezau, de voorva-

der van de Edomieten (Gen.36:9). Het nageslacht van Teman was later een belangrijke Edomitische stam (Gen.36:9-19, 1Kron.1:45,51-53).¹⁵⁸ Zij woonden aan de zuidkant van de Dode Zee, waarschijnlijk in het noordoosten van Edom. De Temanieten stonden bekend om hun wijsheid (Jer.49:7).

De profeet moest tegen het woud van het droge zuiden profeteren. Met het woud van het zuiden of het woud van de Negev (= droog/gedroogd) wordt niet de huidige Negev-woestijn aangeduid, maar het droge(re) en vaak ook hoger gelegen gebied in het zuiden van het heilige land. De grenzen van dat gebied zijn vaag. Blijkbaar groeiden daar meer bomen dan nu.

3 “Zeg tegen het woud van het zuiden (= van de Negev): “Luister naar het woord van Jahweh. Dit zegt de Heer Jahweh: Zie, Ik steek een vuur binnen jou aan. Het zal elke sappige boom en elke dorre boom binnen jou verteren (of opeten). De vlammeende vlam zal niet worden gedooft. Van het zuiden (= Van de Negev) naar het noorden zullen alle gezichten erdoor worden verschroeid.”

Tegen het woud in het droge zuiden moest Ezechiël van God zeggen, dat Hij het woud in brand zou steken. Door dat vuur zouden alle bomen verbranden. Van het zuiden tot het noorden zouden alle gezichten erdoor worden verschroeid.

Het vuur van God was de oorlog. Rondtrekkende legers staken na hun plundertochten alles, wat ze niet konden gebruiken of meenemen, meestal in brand. Het vuur van de oorlog zou van het zuiden naar het noorden trekken. Het hele land zou er dus mee te maken krijgen. Iedereen zou zien, dat de Here het vuur heeft laten aansteken.

4 “Al het vlees (= Alles wat leeft,) zal zien, dat Ik Jahweh ben. Ik zal het hebben verbrand. Het zal niet worden gedooft.”

Opnieuw werd voorspeld, dat het gebied van het Tweestammenrijk Juda op een verschrikkelijke manier zou worden veroverd. Het vuur van Gods berechting zou niet worden uitgedooft.

5 Ik zei: “Ach, Heer Jahweh, men zegt over mij: “Is hij niet met gelijkenissen (of parabels) bezig?”

Ezechiël zei tegen de Here, dat de ballingen over hem zeiden, dat hij met gelijkenissen bezig was. Het leek volgens hen misschien wel op iets, maar het zou niet echt zijn. Daarmee lieten de Joodse ballingen duidelijk blijken, dat ze zijn boodschap niet wilden aanvaarden.

6 Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:¹⁵⁹

7 “Mensenzoon, richt jouw gezicht naar Jeruzalem. Laat (jouw woorden) naar de heiligdommen vloeien, en profeteer tegen het grondgebied van Israël.”

Ezechiël moest nog een keer tegen Jeruzalem en het Tweestammenrijk Juda profeteren.

8 “Zeg tegen het grondgebied van Israël: “Dit zegt Jahweh: “Zie, Ik ben tegen jou! Ik zal mijn zwaard uit zijn schede [weg]trekken, en Ik zal onder jou uitroeien de kwaadaardige en de onrechtvaardige.”¹⁶⁰

¹⁵⁸ Eén van Jobs vrienden was een Temaniet (Job 2:11). Hij bleek echter zijn meest grove en beledigende aanklager te zijn (Job 4, 5, enz.).

¹⁵⁹ In veel vertalingen en de Griekse handschriften begint hier hoofdstuk 21.

¹⁶⁰ Voor de verzen 8 (= 3) en 9 (= 4) is de inhoud van de Griekse handschriften gekozen. In de Hebreeuwse tekst staat hier *Ik zal onder jou uitroeien de rechtvaardige en de kwaadaardige*. Dit zou betekenen, dat God ook alle rechtvaardige mensen zou laten neerslaan, terwijl Ezechiël al eerder had gezegd, dat de Here de rechtvaardigen zou ontzien (Ezech.9:4-7). Toen God Sodom en Gomorra ging verwoesten, redde Hij ook Lot (Gen.19:12-26). Zijn woede was niet gericht tegen de rechtvaardige mensen, maar tegen de kwaadaardigen ofwel slechteriken. Als de rechtvaardige mensen al door het zwaard getroffen zouden worden, dan zouden die in dit geval nooit als

God zou zijn zwaard uit zijn schede trekken, en de wetteloze en onrechtvaardige mensen uitroeien. Waar dat zwaard vandaan moest komen, was voor de ballingen geen vraag. Dat kon alleen uit Babel komen, de wereldmacht van die tijd.

9 “Omdat Ik de onrechtvaardige en de kwaadaardige onder jou zal uitroeien, zal zo (of op die manier) mijn zwaard uit zijn schede wegtrekken tegen al het vlees van zuid (= van Negev) tot noord.”¹⁶¹

Vanaf het zuiden tot en met het noorden zou God de onrechtvaardige en wetteloze mensen in het Tweestammenrijk Juda uitroeien.

10 “Al het vlees zal weten, dat Ik Jahweh ben. Ik heb mijn zwaard uit zijn schede [weg]getrokken. Het zal (daarin) niet meer terugkeren.”

Iedereen zou weten, dat Gods zwaard pas in zijn schede zou terugkeren, als alle onrechtvaardige mensen in het Tweestammenrijk Juda zouden zijn neergeslagen, of in ballingschap zouden zijn gevoerd.

11 “Jij, mensenzoon, zucht (als) door (of met/in) het breken van lendenen. Met (of In/Door) bitterheid moet (of zal) jij voor hun ogen zuchten.”

Ezechiël moest van de Here voor de ogen van de ballingen gaan kreunen als een gebroken man.

12 “Wanneer zij (dan) tegen jou zeggen: “Waarover zucht jij?” moet (of zal) jij zeggen: “Over het bericht dat komt.” Elk hart zal smelten, en alle handen zullen verslappen. Elke geest zal ontmoedigd worden, en water zal (langs) alle knieën lopen. Zie, het komt, en het zal gebeuren”, is het woord van de Heer Jahweh.

Het zou dus een berechting zijn van heel het Tweestammenrijk Juda. Van angst was men niet meer in staat om tegen het leger van koning Nebukadnezar II (604 – 562) van Babel te vechten. Ze plasten van benauwdheid (in hun broek). Het was inderdaad een tijd om te kreunen.

13 Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

In vers 14 gaat de tekst over van proza naar poëzie, van gewone tekst naar dichtvorm. In een lied ging de Here zingen over een zwaard.

14 “Mensenzoon, profeteer en zeg:

“Dit zegt de Heer: “Zeg:

“Een zwaard, een zwaard is geslepen,

en ook gepolijst.”¹⁶²

het minst belangrijk het eerst worden genoemd.

Bovendien is dat zo niet in vervulling gegaan. Tijdens de veroveringen van het Tweestammenrijk en Jeruzalem werd vooral de kwaadaardige rijke bovenlaag getroffen. De armere Joden werden min of meer ontzien, en mochten in het land blijven wonen. Op grond van dit alles is voor de weergave van de Griekse handschriften gekozen. Dit hoofdstuk is in de Dode Zeerollen verloren gegaan.

¹⁶¹ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *Omdat Ik de rechtvaardige en de kwaadaardige onder jou zal uitroeien, daarom zal mijn zwaard uit zijn schede wegtrekken tegen al het vlees, van zuid (= van Negev) (tot) noord*. Zie verder de vorige voetnoot.

In plaats van *zuid tot noord* is er ook Grieks handschrift dat van *oost tot noord* vermeldt. Voor de uitleg maakt het echter geen verschil. *Van oost tot noord* is waarschijnlijk een verkorte uitdrukking voor *van oost tot west en van zuid tot noord* (vgl. Am.8:12).

15 “Om te slachten is het geslepen.

Om te kunnen glinsteren is het gepolijst.

Of wij (dan) vrolijk zijn?

De stam (of De scepter/staf) van mijn zoon verwerpt (of veracht) elk hout

(of elke boom).”

Het volk Israël wordt in de Bijbel de zoon van God genoemd (Ex.4:22,23, Deut.32:6, Jes.63:16, Jer.31:9^b, Hos.11:1, vgl. Mat.2:15).¹⁶³ De stam (Juda) van Gods zoon (= Israël) verachtte al het hout. Juda dacht, dat de heersersstaf of scepter voor altijd in zijn hand zou blijven (Gen.49:10). Daardoor werden verreweg de meeste Joden trots, en verachtten ze alle heidenen. Ze vergaten daarbij echter, dat aan Gods beloften meestal voorwaarden zijn verbonden (vgl. Jer.18:7-10).

16 “Hij gaf het om te polijsten,

om het in de (hand)palm te pakken.

Het zwaard is geslepen,

en het is gepolijst

om in een hand van een moordenaar te geven.”

17 “Schreeuw het uit en huil, mensenzoon,

want het zal tegen mijn volk zijn.

Het zal tegen alle vorsten van Israël zijn.

Zij en mijn volk zullen aan het zwaard worden overgeleverd.

Sla daarom op de heup,

18 want het is een beproeving.

Wat als ook de stam (of scepter/staf) wordt verworpen (of veracht)?

Het zal niet gebeuren?”

is het woord van de Heer Jahweh.

Van verdriet moest de profeet zich op zijn heup slaan. Dat was een teken van diepe rouw (Jer.31:19).

Hoewel Gods straffen een zeer zware beproeving zouden zijn, zou de stam Juda niet als geheel worden verworpen. Gods Zoon, Jezus Christus, zou uit die stam voortkomen (Gen.49:10, 2Sam.7:16).

19 “Jij, mensenzoon, profeteer,

en klap in de (hand)palmen.

Het zwaard zal worden verdubbeld, verdrievoudigd.

¹⁶² Bij het polijsten wordt het metaal van een zwaard geslepen en/of geschuurd. Daardoor verdwijnt de doffe aanslag, en gaat het zwaard glinsteren.

¹⁶³ Hoewel de Here Jezus eveneens Gods Zoon is, en uit de stam van Juda zou voortkomen, gaat het daar in dit vers (in eerste instantie) niet over. Die betekenis komt vooral in het Nieuwe Testament expliciet naar voren (Mat.2:15, 3:17, 17:5, 21:37, Mark.1:11, enz.). Daar komt nog bij, dat Juda zeker niet de scepter van de Here Jezus was of is, en deze betekenis speelt hier in de Hebreeuwse taal ook mee.

Het zwaard van neergeslagen(mens)en
is het zwaard van grote neergeslagen(mann)en,
dat hun kamer binnenkomt,

- 20** zodat het hart smelt,
en struikelblokken talrijk worden bij al hun poorten.
Ik geef een slachting van een zwaard.
Ach, het is gemaakt om te glinsteren.
Het is gepolijst om te slachten.”

Ezechiël moest profeteren, en in zijn handen klappen. Hij moest (misschien wel tegen wil en dank) het zwaard aanmoedigen (vgl. v.14,21). Het zwaard zou worden verdubbeld, en worden verdrievoudigd. Het zou een grote slachting aanrichten.

De schrik zou veel mensen om het hart slaan. Het zwaard zou gericht zijn tegen de poorten. Uit de stad vluchten zou zinloos zijn.

- 21** “Verenig jezelf (= Let op/Slijp jezelf)! Naar rechts!
Op (je) plaats! Naar links,
waarheen jouw gezicht (= jouw scherpe kant/snede) gericht is!”

Het zwaard moest naar rechts en naar links snijden.

- 22** “Ook Ikzelf zal in mijn (hand)palmen slaan,
en Ik zal mijn woede laten rusten (= uitwoeden).
Ik ben Jahweh.
Ik heb (het) gesproken.”

Ook de God Jahweh zou in zijn handen klappen om het zwaard aan te moedigen. Hij zou zijn woede op de trotse en rebelse Joden laten uitwoeden.

Hierna is het lied ten einde, en gaat de tekst weer over in proza.

- 23** Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

24 “Jij, mensenzoon, stel voor jezelf 2 wegen vast, waarlangs het zwaard van de koning van Babel kan komen. Vanuit 1 land moeten (of zullen) ze allebei wegtrekken. Schep (= Maak) een hand(wijzer). Schep (= Zet/Maak) (die) in het hoofd (= aan het begin) van de weg van de stad.”

Ezechiël moest 2 wegen aanduiden, waarlangs het zwaard van de Babylonische koning Nebukadnezar II (604 – 562) zou kunnen komen. Beide wegen zouden uit hetzelfde land afkomstig zijn. De profeet moest een handwijzer zetten bij het begin van de splitsing van de weg vanaf de stad Babel.

25 “Jij moet (of zal) een weg vaststellen, waarlangs het zwaard kan komen naar Rabba van de zonen van Ammon en naar Juda in een versterkt Jeruzalem,

26 want de koning van Babel zal aan de moeder (= de oorsprong) van de weg (naar Jeruzalem) staan, in het hoofd (= aan het begin) van de 2 wegen om waarzeggerij te plegen. Hij zal (het) met de pijlen ophelderen (= duidelijk maken). Hij zal (het) aan de terafim vragen. Hij zal in de lever kijken.”

Langs de ene weg kon het zwaard naar de hoofdstad Rabba in Ammon gaan, en langs de andere naar de versterkte stad Jeruzalem. De koning van Babel zou op de splitsing van de weg staan. Daar stond hij dan voor een moeilijke beslissing.

In 601 voor Christus hielpen de Ammonieten koning Nebukadnezar II (604 – 562) om tegen de Joden te strijden (2Kon.24:2), maar in 598/597 probeerden ze samen met andere volken vazalkoning Zedekia (597 – 586) mee te laten doen met een opstand tegen de machtige koning (Jer.27). Later bleek dus dat de Ammonieten ook vijandig stonden tegenover de koning van Babel (Jer.41:10). Nebukadnezar II had dus te maken met 2 opstandige en onbetrouwbare volken.

Bij het begin van de splitsing van de weg zou de koning van Babel waarzeggerij plegen met pijlen, en de terafim en een lever raadplegen. Bij waarzeggerij met pijlen kunnen we denken aan 2 pijlen waarbij op de ene *Jeruzalem*, en op de andere *Rabba* stond geschreven. Men schudde dan de pijlen in een pijlkoker, en trok er dan 1 uit. Bij het bekijken van een lever van een pas geslacht dier zou men uitzoeken, hoe de lijnen in de lever liepen. Dat zou aanwijzingen geven, over wat men moest doen.¹⁶⁴

27 “In zijn rechter(hand) zal de waarzeggerij over Jeruzalem zijn om stormrammen op te stellen, om de mond te openen voor moord, om een stem te verheffen voor geschreeuw, om stormrammen op te stellen tegen de poorten, om een wal op te werpen om een schans (= belegeringswal) te bouwen.”

Nebukadnezar II zou de pijl van de stad Jeruzalem uit de koker trekken, en met zijn leger oprukken naar de hoofdstad van het Tweestammenrijk. Het leek de uitkomst van willekeurige en bedrieglijke waarzeggerij, maar het was de beslissing van de almachtige God.

28 “Het zal voor hen zijn als waarzeggerij, als bedrieglijke (of nutteloze) waarzeggerij in hun ogen. Eden zijn door hen gezworen. Hij zal ongerechtigheid in herinnering brengen om te worden gegrepen (=, waarvoor zij worden gegrepen).”

De Judeeërs hadden dure eden gezworen. Nebukadnezar II (604 – 562) had een verbond met Zedekia (597 – 586) gesloten. Hij liet hem bij de naam van God een eed van trouw zweren (2Kron.36:13). Toen de koning zijn Judese vazalvorst niet helemaal vertrouwde, liet hij hem naar Babel komen om zich te verantwoorden (Jer.51:59). Hij mocht nog vazalkoning blijven. Zedekia had echter met zijn samenzweringen en opstand de koning van Babel bedrogen (2Kon.24:20^b, Jer.27). Nebukadnezar II zou de Joden echter aan hun wandaden herinneren. Ze zouden gegrepen worden.

29 Daarom, dit zegt de Heer Jahweh, zodat jullie aan jullie ongerechtigheid worden herinnerd door jullie overtredingen te openbaren om jullie zonden te laten zien in al jullie daden, zodat jullie worden herinnerd. Met de (hand)palm zullen jullie worden gegrepen.

God zei, dat de Joden om hun grove zonden zouden worden gegrepen en berecht. Ze vertrouwden op hun verbond met God (Ps.105:8-11), maar braken zelf dat verbond door hun ontrouw aan de Here.

30 Jij onheilige, kwaadaardige, vorst van Israëel, van wie zijn dag komt in de tijd van het einde van de ongerechtigheid.

Nadat het Judese volk met zijn leiders is aangesproken, richtte de Here zich tot de onheilige en kwaadaardige vorst van het Tweestammenrijk. Hiermee wordt de laffe en egoïstische vazalkoning Zedekia (597 – 586) bedoeld.

¹⁶⁴ Zie voor meer informatie hierover Keil C.F., Commentary on the Old Testament, deel 9, Ezeziel - Daniel, 2^e druk, Massachusetts, 2006, pag. 171.

Vooral door zijn slechte regering, en zijn onbetrouwbare en huichelachtige acties was het land en de stad Jeruzalem in een zeer ellendige situatie gekomen. In plaats van terug te keren naar de Here, en de afgodendienst aan te pakken, stimuleerde hij de kwaadaardigheid. Hij kwam niet op voor de rechten van de arme, de weduwe, de wees en de vreemdeling. In plaats van trouw te blijven aan de eden die hij aan Nebukadnezar II (604 – 562) had gezworen, bedroog hij de koning van Babel door stiekem mee te doen aan een opstand.

Toen de legers van Nebukadnezar II rond de stad Jeruzalem lagen, werd aan de Hebreeuwse slaven en slavinnen vrijheid beloofd. Een vrijheid waar de slaven en gehuwde slavinnen na 7 jaren slavernij al lang recht op hadden (Ex.21:1-11, Deut.15:12-18). Op het moment dat de legers van de Babylonische koning tijdelijk de stad verlieten om tegen het leger van farao Hofra (588 – 568) te strijden (Jer.37:5,7,11), trokken de vorsten en de vazalkoning hun beloften weer in, en namen ze de vrijgelaten mensen weer gevangen (Jer.34:8-22). Ook voor Zedekia zou de dag van de eindafrekening komen.

Die eindafrekening probeerde de vazalkoning te ontlopen. Toen de nood op het hoogst was, liet hij zijn eigen volk in de steek. In het 3^e jaar van de belegering werd er door soldaten van Zedekia in het geheim een gat in de muur van de stad geslagen, zodat ze konden vluchten. Daardoor kon koning Nebukadnezar II de stad Jeruzalem veel gemakkelijker innemen.

Vazalkoning Zedekia vluchtte met zijn soldaten naar het oosten. De Chaldeeën echter zetten de achtervolging in. Het legertje van Zedekia werd in de vlakte van Jericho uit elkaar geslagen. Ze namen de vazalkoning gevangen, en brachten hem naar Nebukadnezar II, die in Ribla was (2Kon.25:3-6, Jer.39:1-5, 52:3-11).

31 Dit zegt de Heer Jahweh: “Neem weg de tulband! Zet af de kroon! Dit zal niet zo blijven. Verhoog wat laag is, en verlaag wat hoog is (vgl. 1Sam.2:4-8, Luk.1:51-53)!”

De tulband was voor de priesters en de hogepriester (Ex.28:4), en de kroon voor de koning. Zowel de priesters en de hogepriester, als de koning zouden hun ambt verliezen.

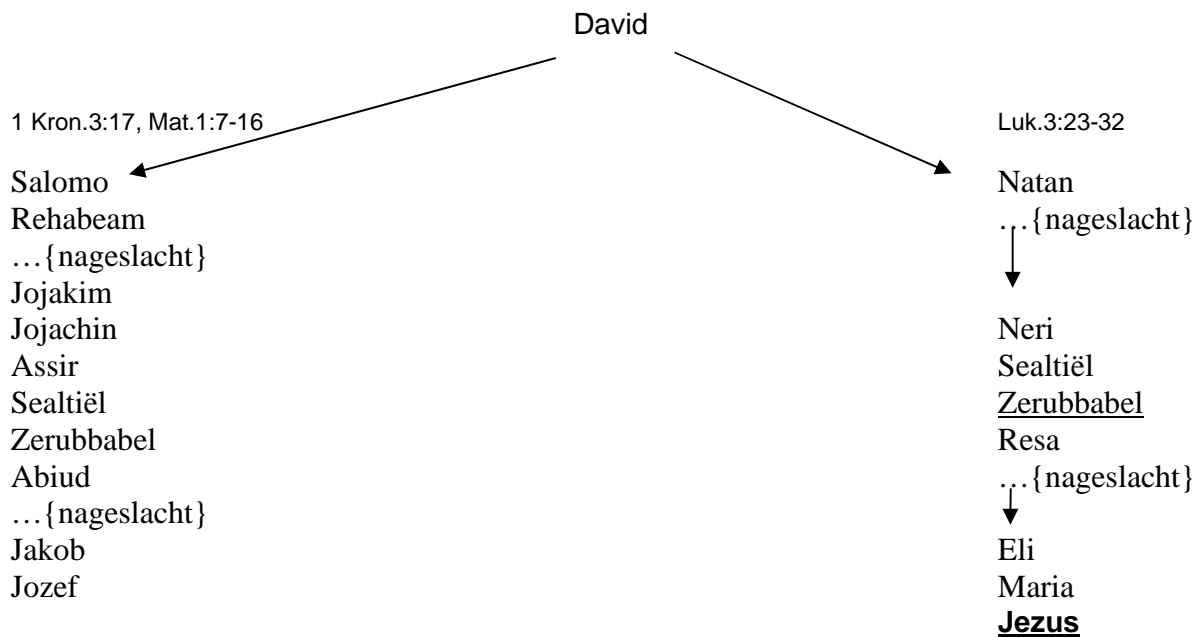
Dit is ook in vervulling gegaan. De hogepriester Seraja, enkele priesters en een deel van de Joodse adel werden op het bevel van koning Nebukadnezar II gedood (2Kon.25:18-21^a). De koning van Babel liet de zonen van vazalkoning Zedekia (597 – 586) voor de ogen van hun vader vermoorden. Daarna liet hij hem aan beide ogen blind maken. Als gevangene werd Zedekia naar Babel weggevoerd. Daar stierf hij in de gevangenis (2Kon.25:7, Jer.39:6,7, 52:3-11). Verder werd bijna iedereen naar Babel gedeporteerd. Alleen enkele arme mensen bleven achter (2Kon.25:12).

32 “Omverwerpen, omverwerpen, omverwerpen zal Ik het. Ook zal dit niet blijven, totdat Hij komt, die er recht op heeft, en aan Hem Ik zal (het) geven.”

De Here zou er een grote puinhoop van laten maken. Tot 3 keer toe wordt er over *omverwerpen* gesproken. De betekenis is eigenlijk, dat God alles zou omkeren.

Zoals het was, zou het niet meer zijn. Dit gold ook voor het koningshuis. Vanwege de structurele ongehoorzaamheid van veel koningen, had de Here het koningschap van Jojachin (597) en zijn nageslacht afgenomen (Jer.22:30). Ook Zedekia had dat recht verspeeld. God hakte de boom van het nageslacht van koning Salomo (972 – 932) om (Jes.11:1).

De puinhoop zou blijven, totdat hij zou komen, die wel recht had op het koningschap. Aan hem zou God dat recht geven. Het recht op het koningschap werd via de profeet Haggai overgedragen aan Zerubbabel die een nakomeling was van Natan, de jongere broer van koning Salomo (1Kron.3:5, Jes.11:1,2, Hag.2:24, Zach.12:12). Onder zijn leiding keerden de ballingen terug, en herbouwden ze ook de tempel (Ezra 2:2, 3:2,8-11, 5:2, 6:15, Zach.4:9).

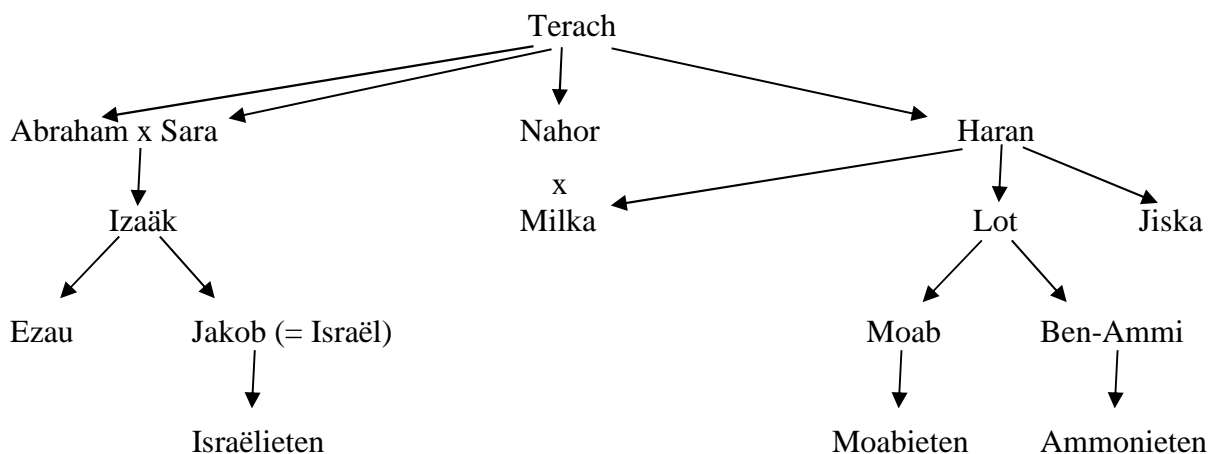
Hierna moest Ezechiël in opdracht van de Heer Jahweh over de Ammonieten profeteren.

33 “Jij mensenzoon, profeteer en zeg: “Dit zegt de Heer Jahweh over de zonen van Ammon en over hun gespot”, zeg: “Het zwaard, het zwaard is ontbloot (= getrokken) om te slachten, gepolijst om te verslinden (of om op te eten), (en) om te glinsteren,

34 terwijl men voor jou (= Ammon) nutteloosheid ziet, terwijl men jou een leugen voorspelt om jou te geven (= zetten) op de halzen van neergeslagen(mens)en, van kwaadaardige(mense)n, voor wie hun dag gekomen is in de tijd van het einde van de ongerechtigheid.”

Terwijl valse profeten en waarzeggers van de Ammonieten hun volksgenoten gerust stelden met loze beloften en leugens, dreigde voor hen een groot gevaar. Het zwaard zou ook hen treffen (Jer.27:1-11).

In hun dwaasheid hadden ze de Joden bespot over de ondergang van hun rijk (Klaag.1:2, Zef.2:8). Het kwam niet bij de dwaze en onbetrouwbare Ammonieten op, dat ook zij wel eens aan de beurt konden zijn. Niet alleen voor de Joden, maar ook voor hen zou de dag van de afrekening komen.

De Ammonieten waren een volk dat aan de Israëlieten verwant was. Het waren nakomelingen

van Haran, een broer van Abraham (Gen.11:26-29, 19:30-38). Ook de Ammonieten gedroegen zich erg onbetrouwbaar. In 601 voor Christus hielpen ze de koning van Babel om tegen de Joden te strijden (2Kon.24:2), maar in 598/597 probeerden ze samen met andere volken vazalkoning Zedekia (597 – 586) mee te laten doen met een opstand tegen koning Nebukadnezar II (604 – 562) (Jer.27).

35 “Laat het (zwaard) niet terugkeren naar zijn schede.¹⁶⁵ Op de plaats waar jij geschapen bent, in jouw land van herkomst, zal Ik jou berechten.”

36 “Ik zal mijn verbolgenheid over jou uitstorten. Met het vuur van mijn boosheid zal Ik tegen jou blazen, en Ik zal jou overgeven in de hand (= in de macht) van brute stervelingen, bekwaam om te vernietigen.”

In het land waar de Ammonieten vandaan kwamen, zou God ze berechten. Hij zou ze aan barbaren overleveren, aan vakmensen van verderf. Dat gebeurde 5 jaren na de verwoesting van Jeruzalem. De Joodse geschiedschrijver Flavius Josefus (37 – ±100) schreef, dat koning Nebukadnezar II in 581 voor Christus tijdens een veldtocht tegen Syrië en Egypte ook de Ammonieten en de Moabieten onderwierp.¹⁶⁶

37 “Voedsel zal jij worden voor het vuur. In het midden van het land zal jouw bloed(vergieten) zijn. Aan jou zal niet meer worden gedacht, want Ik ben Jahweh. Ik heb (het) gesproken.”

Jahweh zei, dat de Ammonieten ten prooi zouden vallen aan het vuur. Midden in het land zou hun bloed vloeien. Het bloed zou niet op een kale rots bij de Here kunnen roepen om wraak, want het zou verdwijnen in de aarde, en door grond worden bedekt (Zie de uitleg van Ezech.24:7,8). Men zou niet aan de Ammonieten terugdenken.

Ook de profeten Amos en Jeremia spraken over de ondergang van de Ammonieten (Jer.49:1-5, Am.1:13-15). Wel zouden later de gevangengenomen Ammonieten door koning Kores II (559 – 529) worden vrijgelaten (vgl. Jer.49:6),¹⁶⁷ maar als volk zou het ophouden te bestaan.

In 66 na Christus werden de Ammonieten tijdens de Joodse opstand tegen de Romeinen door de Joden aangevallen. Een kleine eeuw later noemde Justinus Martyr de Ammonieten nog een talrijk volk. Daarna zijn ze door de Arabieren veroverd, en in dat volk opgegaan. Rond het midden van de 2^e eeuw na Christus verdween het volk uit de geschiedenis. Dat is een groot verschil met de Israëlieten, want die bestaan nog steeds.

Verderop in het bijbelboek Ezechiël (25:1-6) wordt opnieuw over de Ammonieten geprofeeteerd.

¹⁶⁵ De inhoud van het begin van dit vers is niet zeker. In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat *Laat het terugkeren naar zijn schede*, maar dit gaat dwars tegen het tekstverband in. De Griekse handschriften zijn hierover verdeeld, en dit hoofdstuk is in de Dode Zeerollen verloren gegaan.

De Nederlandse woorden *niet* en *naar* worden in het Hebreeuws (zonder klinkers) hetzelfde geschreven, maar verschillend uitgesproken. Het is heel goed mogelijk, dat een overschrijver 2 keer hetzelfde geschreven woord נא (= *niet* of *naar*) als een fout heeft opgevat, en 1 van die 2 heeft weggelaten. Wanneer deze mogelijk verkeerde correctie wordt hersteld, krijgt men een goed passende zin binnen het tekstverband.

¹⁶⁶ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 10, hoofdstuk 9:7

¹⁶⁷ De profeet Jeremia (49:6) zei, dat de Here een keer (ten goede) zou brengen in het lot van de Ammonieten. Opvallend is, dat juist dit vers over de Ammonieten in de Septuagint (ten onrechte) ontbreekt. Trouwens, de volgorde van de hoofdstukken van de profeet Jeremia is in de Septuagint anders dan in de (Masoretische) Hebreeuwse tekst. De profetieën over de Ammonieten staan daar in hoofdstuk 30.

1 Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:

2 “Jij mensenzoon, wil jij beoordelen, wil jij beoordelen de bloedige stad? Maak haar dan al haar gruwelen bekend.”

3 “Zeg: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Stad, die in haar midden bloed vergiet, zodat haar tijd komt. Ze maakt strontgoden voor zichzelf om zich te verontreinigen.”

4 “Door het bloed dat jij hebt vergoten, ben jij schuldig. Door jouw strontgoden die jij hebt gemaakt, ben jij verontreinigd. Jij bracht jouw dagen dichtbij, en jij kwam tot het einde van jouw jaren. Daarom heb Ik jou overgegeven tot schande voor de heidenvolken en tot een bespotting voor alle landen.”

5 “Zij, die dichtbij en ver van jou zijn, zullen de spot met jou drijven; onrein van naam en vol wanorde!”

6 “Zie, vorsten van Israël, iedere man met zijn nageslacht, zijn zij binnen jou om bloed te vergieten.”

7 “Vader en moeder hebben zij binnen jou veracht. In jouw midden hebben zij bij de vreemdeling aan afpersing gedaan. Ze hebben de wees en de weduwe binnen jou uitgebuit.”

8 “Mijn heilige dingen heb jij veracht, en mijn sabbatten heb jij ontheiligd.”

9 “Lasterende stervelingen zijn binnen jou geweest om bloed te vergieten. Mensen binnen jou hebben offermaaltijden op de bergen gegeten. Smerig hebben zij in jouw midden gedaan.”

10 “Men heeft binnen jou de naaktheid van een vader ontbloot. Een onreine vrouw door de maandelijkse afzondering, hebben zij binnen jou verkracht.”

11 “Een man heeft gruwelijk gedaan met de vrouw van zijn naaste. Een man heeft door smerigheid zijn schoondochter verontreinigd. Een man heeft binnen jou zijn zus, een dochter van zijn vader, verkracht.”

12 “Ze hebben binnen jouw geschenken aangenomen om bloed te vergieten. Rente en woekerwinst heb jij genomen. Jij maakte winst door afpersing van jouw naaste, en jij hebt Mij vergeten”, is het woord van de Heer Jahweh.

13 “Zie nu, Ik sla in mijn handpalm over jouw woekerwinst die jij gemaakt hebt, en over jouw bloedvergieten dat in jou midden is geweest.”

14 “Zal jouw hart kunnen standhouden, en zullen jouw handen sterk blijven in de dagen dat Ik met jou zal afhandelen? Ik ben Jahweh. Ik heb het gesproken, en Ik zal het doen.”

15 “Ik zal jou verstrooien onder de heidenvolken, en Ik zal jou verspreiden in de landen. Ik zal een einde maken aan jouw onreinheid.”

16 “Jij zal binnen jou jouw erfenis ontvangen voor de ogen van de heidenvolken. Jij zal weten, dat Ik Jahweh ben.”

17 Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:

18 “Mensenzoon, het huis van Israël is voor Mij als schuim geworden. Zij zijn allemaal koper, tin, ijzer en lood in de smeltoven. Zilverschuim zijn zij geworden.”

19 Daarom, dit zegt de Heer Jahweh, omdat jullie allemaal als schuim geworden zijn: “Daarom, zie, Ik zal jullie bijeenbrengen naar Jeruzalem.”

20 “Zoals zilver, koper, ijzer, lood en tin in de smeltoven bijeengebracht worden om daarover een vuur aan te blazen, om het te smelten, zo zal Ik jullie bijeenbrengen in mijn boosheid en in mijn woede. Ik zal jullie daar achterlaten, en Ik zal jullie smelten.”

21 “Ik zal jullie verzamelen, en Ik zal op jullie blazen in het vuur van mijn grimmigheid. Jullie zullen daarin gesmolten worden.”

22 “Zoals zilver in de smeltoven gesmolten wordt, zo zullen jullie in haar midden gesmolten worden. Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben. Ik zal mijn woede over jullie uitstorten.”

23 Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:

24 “Mensenzoon, zeg tegen haar: “Jij bent een land, dat geen regen heeft. Geen regen kwam op de dag van de verbolgenheid,

25 waarvan de vorsten in haar midden zijn als brullende leeuwen, die een prooi verscheuren, mensen verslinden. Schatten en kostbaarheden nemen zij weg. Haar weduwen in haar midden hebben ze talrijk gemaakt.”

26 “Haar priesters hebben mijn wet geweld aangedaan, en zij ontheiligden mijn heilige dingen. Tussen heilig en onheilig hebben zij geen onderscheid gemaakt, en het verschil tussen onrein en rein hebben zij niet bekend gemaakt. Voor mijn sabbatten hebben zij hun ogen gesloten. Ik werd in hun midden ontheiligd.”

27 “Haar vorsten in haar midden zijn als verscheurende wolven om bloed te vergieten, om mensen te vernietigen om oneerlijk voordeel te halen.”

28 “Haar profeten hebben voor hen met kalk bepleisterd. Zij nemen nutteloosheid waar, en zij voorspellen leugen voor hen. Zij zeggen: “Dit zegt de Heer Jahweh, en Jahweh heeft niet gesproken.”

29 “Het volk van het land heeft afpersing afgeperst, en zij hebben roofgoed geroofd. Zij hebben de arme en zwakke uitgebuit, en zij hebben de vreemdeling tegen het recht afgeperst.”

30 “Ik zocht onder hen naar een man die paal en perk stelt, en voor mijn gezicht op de bres zou staan voor het land, zodat Ik het niet zou verwoesten, en Ik heb niemand gevonden.”

31 “Ik zal over hen mijn verbolgenheid uitstorten. Met het vuur van mijn woede zal Ik een einde aan hen maken. Hun weg zal Ik op hun hoofd laten neerkomen”, is het woord van de Heer Jahweh.

1 Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

2 “Jij mensenzoon, wil jij beoordelen (of berechten), wil jij beoordelen de bloedige stad? Maak haar (dan) al haar gruwelen bekend.”

Ezechiël moest zijn oordeel over de bloedige stad Jeruzalem uitspreken. Daarbij moest hij haar al haar gruweldaden bekendmaken.

Jeruzalem werd hier een bloedige stad genoemd om het geweld dat daar plaatsvond. De profeet Jesaja zei, dat het de stad van moordenaars was (Jes.1:21). Ook de Here Jezus zei later, dat Jeruzalem de profeten van God doodde (Mat.23:37). Stefanus zei met andere woorden hetzelfde (Hand.7:52).

3 “Zeg: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Stad, (die) in haar midden bloed vergiet om haar tijd

te laten komen (=, zodat haar tijd komt). Ze maakt strontgoden voor zichzelf om zich te verontreinigen.”

4 “Door het bloed dat jij hebt vergoten, ben jij schuldig. Door jouw strontgoden die jij hebt gemaakt, ben jij verontreinigd. Jij bracht jouw dagen dichtbij, en jij kwam tot (het einde van) jouw jaren. Daarom heb Ik jou overgegeven (tot) schande voor de (heiden)volken en (tot) een bespottling voor alle landen.”

Door al het bloed dat de stad Jeruzalem had vergoten, en de beelden van de afgoden die men had gemaakt om mee te zondigen, was ze schuldig. Vooral de koning en de vorsten waren voor het moorden verantwoordelijk (Jer.26:20-23, 38:4-6). Naarmate ze meer de afgoden dienden, en zich van God afkeerden, nam ook het morele verval toe. Op al deze zonden stond de doodstraf (Ex.21:12-14, Lev.24:17,21^b, Deut.13:6-18, 17:2-7). Daarom waren de dagen van de hoofdstad geteld.

5 “Zij, die dichtbij en ver van jou zijn, zullen de spot met jou drijven; onrein van naam en vol wanorde!”

In de volgende verzen (6-12) wordt de onreinheid en de wanorde van Jeruzalem verder uitgewerkt. De grofste zonden uit alle lagen van de bevolking worden opgesomd.

6 “Zie, vorsten van Israël, een man (= iedere man) met zijn nageslacht, zijn zij binnen jou (= Jeruzalem) om (veel) bloed te vergieten.”

De vorsten van Israël waren de machthebbers rond de koning. Zowel de koning als de vorsten deinsden voor een (gerechtelijke) moord niet terug (2Kon.21:16, 24:4, Jer.26:20-24, 38:4, Hos.7:5, Mi.7:3, Zef.3:3). Ze dachten alleen aan hun eigen belangen.

7 “Vader en moeder hebben zij binnen jou veracht. In jouw midden hebben zij bij de vreemdeling aan afpersing gedaan. Ze hebben de wees en de weduwe binnen jou uitgebuit.”

Kinderen hadden hun vader en moeder veracht (vgl. Ex.20:12, 21:17, Lev.19:3^a, 20:9, Deut.27:16), vreemdelingen waren onderdrukt, en weduwen en wezen waren onrechtvaardig behandeld (vgl. Ex.20:21, 22:21-24, 23:9, Lev.19:9,10, Deut.10:18,19, 24:17,19-21, 27:19).

8 “Mijn heilige dingen heb jij veracht, en mijn sabbatten heb jij ontheiligd.”

9 “Lasterende stervelingen zijn binnen jou geweest om bloed te vergieten. (Mensen) binnen jou hebben (offermaaltijden) op de bergen gegeten. Smerig hebben zij in jouw midden gedaan.”

Lasteraars waren er op uit om bloed te vergieten (Lev.19:16, vgl. Jer.6:28, 9:3, 20:10, Mi.7:2). Door hun valse aanklachten bij de rechtbank lieten ze onschuldige mensen ter dood brengen (vgl. Ex.23:1, Lev.19:16, 1Kon.21:10,11). Hierdoor liepen Gods dienaren gevaar.

Er werden offermaaltijden gehouden op de bergen, en men pleegde ontucht. Met dit eten op de bergen wordt de verering van de Baäls en Astartes bedoeld. De smerige ontucht hield verband met de rituelen of godsdienstige handelingen bij de dienst aan deze vruchtbaarheidsgoden.

10 “Men heeft binnen jou de naaktheid van een vader ontbloot. Een onreine (vrouw) door de (maandelijkse) afzondering, hebben zij binnen jou verkracht (of vernederd).”

De naaktheid van de vaders werd ontbloot. Hiermee wordt niet alleen bedoeld, dat men gemeenschap had met één van de vrouwen of bijvrouwen van zijn vader (vgl. Gen.35:22, 49:4, Lev.18:7,8 20:11, Deut.22:30, 27:20, 2Sam.16:22), maar ook, dat dochters geslachtsgemeenschap hadden met hun vader (vgl. Gen.19:32-36). Bovendien werden menstruerende vrouwen in hun onreinheid verkracht (vgl. Lev.18:19).

11 “Een man heeft gruwelijk gedaan met de vrouw van zijn naaste. Een man heeft door

smerigheid zijn schoondochter verontreinigd. Een man heeft binnen jou zijn zus, een dochter van zijn vader, verkracht.”

12 “Ze hebben binnen jouw geschenken aangenomen om bloed te vergieten. Rente en woekerwinst heb jij (= Jeruzalem) genomen. Jij maakte winst door afpersing van jouw naaste, en jij hebt Mij vergeten”, is het woord van de Heer Jahweh.

Men nam geld aan *om bloed te vergieten*. Met geschenken of met munten van goud of zilver werden rechters omgekocht om onschuldige mensen te berechten. Bij sommige van die mensen werd zo zelfs onrechtmatig de doodstraf opgelegd (vgl. Ex.23:2,8, Deut.16:19, 1Sam.8:3, Spr.15:27, 17:23, Jes.1:23, 5:23, Mi.3:11).

Met geweld nam men *rente en woekerwinst*, en zette men zijn naaste af. Aan iemand die leende uit armoede, mocht men geen rente vragen (Ex.22:25, Lev.25:36,37, Deut.23:19).

13 “Zie nu, Ik sla (in) mijn (hand)palm over jouw woekerwinst die jij gemaakt hebt, en over jouw bloed(vergieten) dat in jou midden is geweest.”

God sloeg zijn handen in elkaar als teken van verontwaardiging, omdat inwoners van de hoofdstad oneerlijke winsten maakten, en omdat ze bloed vergoten. Dat bloed riep om wraak (vgl. Gen.4:10, Ps.79:10).

14 “Zal jouw hart (= het hart van Jeruzalem) kunnen standhouden,¹⁶⁸ of (= en) zullen jouw handen sterk blijven in de dagen dat Ik met jou zal afhandelen? Ik ben Jahweh. Ik heb (het) gesproken, en Ik zal (het) doen.”

In de volgende verzen (v.15,16) ging Jahweh zeggen, wat Hij zou gaan doen.

15 “Ik zal jou verstrooien onder de (heiden)volken, en Ik zal jou verspreiden in de landen. Ik zal een einde maken aan jouw onreinheid [vanuit jou].”

De Here zou niet alleen de inwoners van de hoofdstad verstrooien onder de volken. Jeruzalem wordt hier genoemd als vertegenwoordigster van het hele Tweestammenrijk Juda. God zou de onreinheid uit Jeruzalem en uit het gebied dat ze bestuurde, helemaal wegdoen (vgl. Jes.4:4).

Zo is het ook in vervulling gegaan. De inwoners van het Tweestammenrijk zijn over de heidenvolken verstrooid. Dit overkwam ook de Israëlieten uit het Tienstammenrijk. Op deze manier zou Jeruzalem de erfenis voor haar slechtheid ontvangen.

16 “Jij (= Jeruzalem) zal binnen jou jouw erfenis ontvangen voor de ogen van de (heiden)volken. Jij zal weten, dat Ik Jahweh ben.”

17 Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

18 “Mensenzoon, het huis van Israël is voor Mij als schuim geworden. Zij zijn allemaal koper (of brons), tin, ijzer en lood in [het midden van] de (smelt)oven. Zilverschuim zijn zij geworden.”

De Here zei tegen Ezechiël, dat het volk Israël voor Hem als schuim was geworden. Ze waren voor God minder waardevol dan vroeger. Vergeleken met metalen waren ze eerst zoveel waard als het kostbare goud. In de tijd van de profeet was het overgrote deel als koper, tin, ijzer en lood in de smeltoven. Het zilverschuim dreef bovenop het hete mengsel van metalen.

19 Daarom, dit zegt de Heer Jahweh, omdat jullie allemaal als schuim geworden zijn: “Daarom, zie, Ik zal jullie bijeenbrengen naar [het midden van] Jeruzalem.”

¹⁶⁸ Voor *jouw hart* wordt de vrouwelijke vorm gebruikt. Dit betekent, dat het over Jeruzalem gaat. (Steden zijn in het Hebreeuws vrouwelijk.)

Als er vijandige legers naderden, dan vluchtten veel bewoners van het platteland met voedsel naar de (grotere) steden om daar veiligheid te zoeken. De meeste van hen trokken naar de verreweg grootste stad van het kleine Tweestammenrijk in die tijd; naar Jeruzalem.

20 “(Zoals) zilver, koper, ijzer, lood en tin in [het midden van] de (smelt)oven bijeengebracht worden om daarover een vuur aan te blazen, om (het) te smelten, zo zal Ik (jullie) bijeenbrengen in mijn boosheid en in mijn woede. Ik zal (jullie daar) achterlaten, en Ik zal jullie smelten.”

Zoals de metalen in de smeltoven bij elkaar worden gebracht, en daaronder het vuur wordt aangeblazen, zo zou God de slechte mensen in zijn hevige woede bij elkaar brengen, en ze in de hete oven gooien. Die smeltoven is hier het teken van verbolgenheid van de Here over het overgrote deel van de bewoners van het Tweestammenrijk (vgl. Mal.3:2,3).

Opvallend is hier, dat er geen goud wordt genoemd. Goud duidt op de directe aanwezigheid van God.¹⁶⁹ De mensen die het dichtst bij de Here leefden, waren dus nauwelijks meer in het Tweestammenrijk. Op een paar gouden uitzonderingen na, zoals de profeet Jeremia en zijn vriend Baruch, was zilver het edelste metaal dat er nog was.

21 “Ik zal jullie verzamelen, en Ik zal op jullie blazen in het vuur van mijn grimmigheid. Jullie zullen in haar midden (= zullen daarin) gesmolten worden.”

Door middel van koning Nebukadnezar II (604 – 562) van Babel zou de Here zelf de smelter zijn (vgl. Jes.1:25, 48:10, Zach.13:9, Mal.3:2,3).

22 “Zoals zilver in [het midden van] de (smelt)oven gesmolten wordt, zo zullen jullie in haar (= Jeruzalems) midden gesmolten worden. Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben. Ik zal mijn woede over jullie uitstorten.”

De Here zou het zilver als het edelste metaal dat er nog was, scheiden van de andere metalen (Jes.1:22,25, Jer.6:27-30, Mal.3:2,3). Zo zouden de Joden kunnen weten, dat Jahweh zijn woede over hen heeft uitgestort.

Deze zuivering van het Tweestammenrijk Juda vond vooral plaats vanaf 588 tot en met 586 voor Christus tijdens en kort na het beleg van koning Nebukadnezar II rond Jeruzalem. Zolang de Joden ongehoorzaam blijven, zal die zuivering doorgaan.

23 Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

24 “Mensenzoon, zeg tegen haar (= het heilige land): “Jij bent een land, dat geen regen heeft. Geen regen kwam op de dag van de verbolgenheid,¹⁷⁰

25 waarvan de vorsten in haar midden zijn als brullende leeuwen,¹⁷¹ die een prooi verscheuren, zielen (= mensen) verslinden (of opeten). Schatten en kostbaarheden nemen zij weg. Haar weduwen in haar midden hebben ze talrijk gemaakt.”¹⁷²

¹⁶⁹ In de tabernakel en de tempel was de binnenkant waar God woonde, van zuiver goud (Ex.36:8-38:29). Ook de voorwerpen die daar stonden, zoals de ark, waren van goud. De andere delen waren van koper of andere materialen. Hierbij kan men bijvoorbeeld denken aan het koperen wasvat.

¹⁷⁰ De Hebreeuwse tekst(en de Vulgaat) luidt: *Jij bent een land, dat niet gereinigd is. Het heeft niet haar regen op de dag van de verbolgenheid,* Gekozen is voor de duidelijke tekst van de Griekse handschriften.

¹⁷¹ In de Hebreeuwse tekst(en de Vulgaat) wordt hier over *een samenzwering van profeten* gesproken. De vertaling *waarvan de vorsten* uit de Griekse handschriften is hier ongetwijfeld de juiste. De profeet Zefanja (3:3,4) had het over dezelfde groepen mensen. Niet de profeten, maar vazalkoning Zedekia (597 – 586) en zijn vorsten waren in de eerste plaats verantwoordelijk voor de enorme slechtheid en (gerechtelijke) moorden. Het is daarom ook heel goed verklaarbaar, dat zij als eerste worden genoemd.

¹⁷² De Griekse handschriften hebben hier *Jouw weduwen in jouw midden zijn talrijk gemaakt*. Het is niet met

Ezechiël moest tegen het land zeggen, dat het niet regende door Gods woede, want de vorsten in hun midden waren als brullende leeuwen die hun prooi verscheuren. Hiermee worden de hogere ambtenaren uit de directe omgeving van de vazalkoning bedoeld.

26 “Haar priesters hebben mijn wet geweld aangedaan, en zij ontheiligden mijn heilige dingen. Tussen heilig en onheilig hebben zij geen onderscheid gemaakt, en (het verschil) tussen onrein en rein hebben zij niet bekend gemaakt. Voor mijn sabbatten hebben zij hun ogen gesloten. Ik werd in hun midden ontheilgd.”

De priesters deden de wetten van de Here geweld aan, terwijl zij de opdracht hadden om aan het volk Israël de wet te onderwijzen (Deut.33:10^a, Mal.2:7). Het verschil tussen rein en onrein onderwezen ze niet (Lev.10:10,11). Ze hielden totaal geen rekening met Gods sabbatten (vgl. Jer.17:27). Zo werd de Here in hun midden ontwijfd.

27 “Haar vorsten in haar midden zijn als verscheurende wolven om bloed te vergieten, om zielen (= om mensen) te vernietigen om (oneerlijk) voordeel te halen.”

De vorsten in de hoofdstad waren de hogere ambtenaren en rechters (vgl. Ex.18:21, Deut.1:15). Ze worden vergeleken met vraatzuchtige wolven, die voor een moord niet terugdeinsden (Jer.26:20-24, 38:4, Hos.7:5, Mi.7:3, Zef.3:3), als ze daardoor maar hun eigen zakken konden vullen.

28 “Haar profeten hebben voor hen met kalk bepleisterd. Zij nemen nutteloosheid (of valsheid/leegte) waar, en zij voorspellen leugen voor hen. Zij zeggen: “Dit zegt de Heer Jahweh, en Jahweh heeft niet gesproken.”

De valse profeten hielden zich alleen bezig met oppervlakkigheid en uiterlijk vertoon. Hun visioenen waren bedrieglijk, en ze voorspelden leugens. Ze brachten valse gerustheid, en bevorderden daardoor het kwaad en de ondergang van het volk. Ze zeiden, dat de Heer Jahweh zo had gesproken, terwijl Jahweh zo niet had gesproken.

Wanneer er in een muur scheuren en gaten zitten, dan helpt het niet, als je de schade bedekt met kalk. De kapotte muur moet (eerst) met cement en stenen worden hersteld. De valse profeten bedekten echter, met mooie praatjes de zonden, die de samenleving in die tijd ontwrichtten.

29 “Het volk van het land heeft afpersing afgeperst, en zij hebben roofgoed geroofd. Zij hebben de arme en zwakke uitgebuit, en zij hebben de vreemdeling tegen het recht afgeperst.”

Het volk van het land maakte zich schuldig aan onderdrukking en beroving van de zwakken in de samenleving (Ex.20:22-24, Deut.24:17^b-22). Tegen alle rechtsregels in werden ook de vreemdelingen onderdrukt. (Ex.20:21, Deut.24:17^a, vgl. Jes.5:7, 59:16).

30 “Ik zocht onder hen naar een man die met een omheining omheint (= die paal en perk stelt), en voor mijn gezicht op de bres zou staan voor het land, zodat Ik het niet zou verwoesten, en Ik heb niemand gevonden.”

Dat God niet een geschikt iemand had kunnen vinden, kwam door de omvang van de zonde. Jeruzalem was nog slechter dan Sodom (Ezech.16:48, vgl. Gen.18:16-33). De profeet Jeremia was niet geschikt genoeg om te bidden voor dit volk (Jer.11:14, 14:11). Zelf een voorbede van Mozes en Samuel samen zou niet toereikend zijn (Jer.15:1, vgl. Ezech.14:12-20). Er was niemand meer, die voor de stad Jeruzalem een succesvolle voorbede kon doen.

31 “Ik zal over hen mijn verbolgenheid uitstorten. Met het vuur van mijn woede zal Ik een

zekerheid te zeggen welke weergave de oorspronkelijke is. Voor de betekenis en de verklaring maakt het echter niet veel uit.

einde aan hen maken. Hun weg zal Ik op hun hoofd teruggeven (= laten neerkomen)”, is het woord van de Heer Jahweh.

Koning Nebukadnezar II (604 – 562) heeft met zijn beleg rondom Jeruzalem, en de verovering van het Joodse land met zijn hoofdstad de berechting van God uitgevoerd.

- 1 Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:
- 2 “Mensenzoon, er waren eens 2 vrouwen; dochters van 1 moeder.”
- 3 “Zij bedreven hoerij in Egypte. In hun jeugd hadden zij al hoerij bedreven. Daar hadden ze aan hun borsten gefrommeld, en hadden ze hun maagdelijke tepels misbruikt.”
- 4 “Hun namen waren: Ohola de grootste en Oholiba, haar zus. Zij werden van Mij. Zij baarden zonen en dochters. Hun namen waren: Samaria is Ohola, en Jeruzalem is Oholiba.”
- 5 “Ohola bedreef hoerij, terwijl zij van Mij was. Zij hunkerde naar haar minnaars, naar Assur en zijn burenen:
 - 6 mensen gekleed met blauwpurper, stadhouders en oversten, begeerlijke jonge mannen waren zij allemaal, ruiters die op paarden reden.”
 - 7 “Zij gaf zich over aan haar hoerijen met hen. Zij allemaal waren de keur van Assurs zonen. Met allen naar wie zij hunkerde, met al hun strontgoden, verontreinigde zij zich.”
 - 8 “Haar hoerijen vanuit Egypte heeft ze niet nagelaten, nadat ze in haar jeugd bij haar hebben gelegen. Zij hebben haar maagdelijke tepels misbruikt, en zij stortten hun hoerij over haar uit.”
 - 9 “Daarom heb Ik haar overgegeven in de macht van haar minnaars, in de hand van Assurs zonen, naar wie zij gehunkerd had.”
 - 10 “Zij hebben haar naaktheid ontbloot. Haar zonen en dochters hebben zij weggenomen, en ze hebben haar met het zwaard gedood. Zo werd zij berucht voor de vrouwen, en vonnissen zijn aan haar voltrokken.”
- 11 “Haar zus Oholiba zag dit. Toch was zij meer bedorven in haar hartstocht dan haar zus, en haar hoerijen waren meer dan de hoerijen van haar zus.”
- 12 “Naar de zonen van Assur hunkerde zij: stadhouders en oversten, haar burenen, sierlijk uitgedost, ruiters die op paarden reden, begeerlijke jonge mannen waren zij allemaal.”
- 13 “Ik zag, dat zij zich had verontreinigd. Zij alle 2 gingen éézelfde weg.”
- 14 “Zij voegde iets aan haar hoerijen toe. Zij zag stervelingen op de muur gegrift: Afbeeldingen van Chaldeeën gegrift met fel rood,
 - 15 aan hun heupen met een gordel omgord, met een overhangende tulband om hun hoofden. Zij zagen er allemaal uit als adjudanten, lijkend op zonen uit Babel van Chaldea, hun geboorteland.”
 - 16 “Zodra zij hen zag met haar ogen, hunkerde zij naar hen. Zij stuurde gezanten naar hen, naar Chaldea.”
 - 17 “Babyloniërs kwamen naar haar om het bed van lieflijkheden. Zij verontreinigden haar met hun hoerij. Zij werd door hen verontreinigd, en zij vervreemde zich van hen.”
 - 18 “Zij bedreef haar hoerijen in het openbaar. Zij ontblootte haar naaktheid. Ik vervreemde zich van haar, zoals Ik me van haar zus vervreemd had.”
 - 19 “Zij maakte haar hoerijen talrijker om te denken aan de dagen van haar jeugd, waarin zij hoerij bedreef in het land Egypte.”

20 “Zij hunkerde naar de Chaldeeën van wie hun vlees is als het vlees van ezels, en van wie hun drift is als de drift van hengsten.”

21 “Jij miste de smerigheid van jouw jeugd, toen de Egyptenaren jouw tepels misbruikten om jouw jeugdige borsten.”

22 Daarom Oholiba, dit zegt de Heer Jahweh: “Zie, Ik wek jouw minnaars tegen jou op, van wie jij bent vervreemd. Van alle kanten zal Ik hen tegen jou laten komen:

23 Babyloniërs en alle Chaldeeën, Pekod, Soa en Koa, alle Assyriërs met hen; begeerlijke jonge mannen, allemaal stadhouders en oversten, adjudanten en aanzienlijken, die allemaal op paarden rijden.”

24 “Zij zullen tegen jou komen vanuit het noorden: strijdagens en voertuigen, en met een menigte van volken. Grote en kleine schilden en helmen zullen zij van alle kanten tegen jou opstellen. Ik zal aan hen de berechting overgeven, en zij zullen jou berechten overeenkomstig hun recht.”

25 “Ik zal jou overgeven aan mijn jaloezie, en zij zullen in woede met jou handelen. Jouw neus en jouw oren zullen zij wegnemen, en wat van jou overblijft, zal door het zwaard vallen. Zij zullen jouw zonen en jouw dochters meenemen, en wat van jou overblijft, zal door het vuur worden verteerd.”

26 “Zij zullen je jouw kleren uittrekken, en zij zullen jouw sieraden meenemen.”

27 “Ik zal een eind maken aan jouw smerigheid en aan jouw hoerij uit het land Egypte. Jij zal jouw ogen niet meer naar hen opslaan, en aan Egypte zal jij niet meer denken.”

28 “Ja, dit zegt de Heer Jahweh: “Zie, Ik geef jou over in de macht van wie jij haat; in de macht van wie jij bent vervreemd.”

29 “Zij zullen in haat met jou handelen. Al jouw werk van jouw handen zullen ze meenemen, en jou naakt en bloot achterlaten. De naaktheid van jouw hoerijen zal worden ontbloot; jouw smerigheid en jouw hoerijen.”

30 “Dat zal men jou aandoen om jouw hoerij met de heidenvolken, waarmee jij verontreinigd bent door hun strontgoden.”

31 “Jij bent in de weg van jouw zus gegaan, en Ik zal haar beker in jouw hand geven.”

32 Dit zegt de Heer Jahweh:

“De beker van jouw zus zal jij drinken,

de diepe en wijde beker.

Belachelijk en bespottelijk zal ze worden,

de beker is om veel bevatten.”

33 “Met dronkenschap en verdriet zal jij worden vervuld.

Een beker van verwoesting en woestijn is de beker van jouw zus Samaria.”

34 “Jij zal hem drinken, en jij zal hem leegzuigen.

Zijn scherven zal jij veroorzaken,

en jouw borsten zal jij afsnijden,

want Ikzelf heb het gesproken”,
is het woord van de Heer Jahweh.

35 Daarom, dit zegt de Heer Jahweh: “Omdat jij Mij vergeten bent, en Mij achter jouw rug geworpen hebt, draag dan ook jouw smerigheid en jouw hoererijen!”

36 Jahweh zei tegen mij: “Mensenzoon, wil jij Ohola en Oholiba beoordelen? Maak dan aan hen hun gruwelen bekend,

37 want zij hebben overspel gepleegd, en er is bloed aan hun handen. Met hun strontgoden hebben zij overspel gepleegd. Zelfs hebben zij hun zonen die zij Mij gebaard hadden, als voedsel voor hen door het vuur laten gaan.”

38 “Verder hebben zij Mij dit aangedaan: zij hebben op die dag mijn heiligdom verontreinigd, en mijn sabbatten hebben zij ontheiligd.”

39 “Toen zij hun zonen voor hun strontgoden geslacht hadden, kwamen zij op diezelfde dag naar mijn heiligdom om het te ontheiligen. Zie, zo deden zij in mijn huis.”

40^a “Zelfs stuurden zij een boodschap naar stervelingen. Zij naar wie een gezant was gezonden, kwamen van ver.

40^b Zie, zij zijn gekomen voor wie jij je gewassen had, jij jouw ogen geverfd had, en jij je met sieraden had versierd.”

41 “Jij hebt op een prachtig bed gezeten, en daarvoor was een tafel klaargemaakt, waarop jij mijn wierook en mijn olijfolie had gezet.”

42 “Er was een geluid van een zorgeloze mensenmenigte, en drinkende dronkaards uit de woestijn liet men komen naar stervelingen vanuit een mensenmenigte. Zij deden armbanden over hun handen, en een prachtige kroon op hun hoofden.”

43 “Ik zei over de verwelkte vrouw van ontuchtigheden: “Willen zij nu nog hoererij bedrijven met haar: zij met haar hoererijen?”

44^a “Zij kwamen naar haar toe, als het komen bij een hoer.

44^b Zo kwamen zij naar Ohola en Oholiba toe; de smerige vrouwen.”

45 “Rechtvaardige stervelingen zullen hen berechten volgens het recht van overspelige vrouwen, en het recht van hen die bloed vergieten, omdat zij overspelige vrouwen zijn, en er bloed aan hun handen is.”

46 Ja, dit zegt de Heer Jahweh: “Laat een gemeenschap tegen hen optrekken, en geef hen over voor mishandeling en voor plundering.”

47 “De gemeenschap zal hen met stenen stenigen, en met zwaarden korte metten met hen maken. Hun zonen en hun dochters zullen zij doodslaan, en hun huizen zullen zij met vuur verbranden.”

48 “Ik zal de smerigheid van het land laten ophouden. Alle vrouwen zullen worden onderwezen, en zij moeten niet overeenkomstig jullie smerigheid handelen.”

49 “Zij zullen jullie smerigheid aan jullie teruggeven, en jullie zullen de zonden van jullie strontgoden dragen. Jullie zullen weten, dat Ik de Heer Jahweh ben.”

1 Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

2 “Mensenzoon, er waren (eens) 2 vrouwen; dochters van 1 moeder.”

God begon aan de profeet Ezechiël via een verhaal over zijn volk te vertellen.

3 “Zij bedreven hoererij in Egypte. In (of Met/Door) hun jeugd hadden zij (al) hoererij bedreven. Daar hadden ze aan hun borsten gefrommeld, en hadden ze hun maagdelijke tepels misbruikt (vgl. Jer.22:21).”

In het land Egypte dienden de Israëlieten de afgoden van dat land (Lev.17:7, Joz.24:14, vgl. Ezech.20:7). De dienst aan vreemde goden was al heel oud. Rachel stal de terafim van haar vader (Gen.31:19). Later zei Jakob, dat ze de afgoden weg moesten doen (Gen.35:2). Die afgodsbeelden waren dus wel aanwezig (Gen.35:4). De eredienst met het gouden stierkalf in de woestijn is te vergelijken met de verering van de Apisstier uit Egypte (Ex.32:1-6).¹⁷³

4 “Hun namen waren: Ohola de grootste (of oudste) en Oholiba, haar zus. Zij werden van Mij. Zij baarden zonen en dochters. Hun namen waren: Samaria is Ohola, en Jeruzalem is Oholiba.”

Ohola was niet de oudste zus, maar de grootste. Het Tienstammenrijk Israël was groter dan het Tweestammenrijk Juda.

De naam Ohola betekent *Haar tent*, en Oholiba betekent *Mijn tent is in haar*. De betekenis van deze namen geeft aan, dat Gods tempel alleen in Jeruzalem stond. Heiligdommen in het Tienstammenrijk Israël met Samaria als hoofdstad waren niet van de Here, maar van Samaria zelf.

5 “Ohola bedreef hoererij, zijnde onder Mij (= terwijl zij van Mij was). Zij hunkerde naar haar minnaars, naar Assur (en zijn) burenen:

6 (mensen) gekleed met blauwpurper, stadhouders en oversten, begeerlijke jonge mannen waren zij allemaal, ruiters die op paarden reden.”

Door een verbond met de Assyriërs te sluiten, en de Assyrische cultuur met de afgoderij over te nemen, bedreef het Tienstammenrijk hoererij.

Zowel het dragen van purperen kleren, als het rijden op paarden duidt op koninklijke of hooggeplaatste personen.¹⁷⁴

7 “Zij gaf zich over aan haar hoererijen met hen. Zij allemaal waren de keur van Assurs zonen. Met allen naar wie zij hunkerde, met al hun strontgoden, verontreinigde zij zich.”

¹⁷³ Apis is een Egyptische afgod. Die werd voorgesteld als een stier met een zonneschijf tussen de horens. In de vroege geschiedenis was de stier een vruchtbaarheidssymbool. De farao's uit het Oude Egyptische rijk werden vaak met de stier vereenzelvigd, en als zodanig afgebeeld. De Apisstier van Memfis werd als aardse belichaming van de afgod Ptah beschouwd.

¹⁷⁴ Purper was in de Oudheid een koninklijke dracht. De koningen van de Midianieten droegen purperen kleren (Richt.8:26). De Perzische koning eerde Mordechai ook door hem in vergelijkbare kleding te steken (Es.6:8, 8:15). Jonatan de Makkabeeër (160/153 – 143) kreeg als hogepriester een gouden ketting en een purperen mantel (1Mak.10:20,64). Ook de Here Jezus trok men als “(namaak)koning” een purperen gewaad aan (Mat.27:28, Mark.15:17, Joh.19:2).

Tot de tijd van koning Salomo (972 – 932) had men vrijwel geen paarden in Israël. In die tijd reden aanzienlijke personen zoals Mozes (Ex.4:20), Bileam (Num.22:21), de zonen van Jaïr (Richt.10:4) en de zonen en kleinzonen van Abdon (Richt.12:13,14) nog op ezels. Gedurende de regering van koning David (1012 – 972) begonnen koningen en prinses op muilieren te rijden (2Sam.13:29, 18:9, 1Kon.1:33,38,44). Toen er tijdens de regering van koning Salomo paarden werden ingevoerd, was het rijden op paarden en wagens iets voor koninklijke personen (Jer.17:25, 22:4). Het rijden op een paard gold als een bewijs van eer. Zo moest Haman Mordechai op een paard rondleiden (Es.6). Daarnaast werden paarden met (strijd)wagens ook voor de oorlog gebruikt.

Ze bedreef hoererij met de Assyrische elite, en met iedereen op wie zij verliefd werd.

8 “Haar hoererijen vanuit Egypte heeft ze niet nagelaten, nadat ze in haar jeugd bij haar hebben gelegen. Zij hebben haar maagdelijke tepels misbruikt, en zij stortten hun hoererij over haar uit.”

Ook haar hoererij met de Egyptenaren zette ze voort. Die hadden immers in haar jeugd haar al als hoer misbruikt.

9 “Daarom heb Ik haar overgegeven in de hand (= in de macht) van haar minnaars, in de hand van Assurs zonen, naar wie zij gehunkerd had.”

Daarom leverde God Israël uit aan haar minnaars: de Assyriërs.

10 “Zij hebben haar naaktheid ontbloot. Haar zonen en dochters hebben zij weggenomen, en ze hebben haar met het zwaard gedood. Zo werd zij tot een naam (= zij berucht) voor de vrouwen, en vonnissen zijn aan haar gedaan (= voltrokken).”

De Assyriërs scheurden haar de kleren van het lijf, zodat ze naakt was (vgl. Jes.20:4, 47:2,3, Jer.13:22,26). Ze namen haar zonen en dochters weg, en doodden haar met het zwaard. Door die straf werd ze bij alle vrouwen berucht.

Eerst wordt de zonde van Samaria beschreven. Het begon met de kalverendienst onder koning Jerobeam I (932 – 911) (1Kon.12:26-32). In de loop van de tijd werd het steeds erger. Het Tienstammenrijk sloot zelfs een verbond met Assyrië en Egypte (Hos.5:13, 7:11, 8:9, 12:2). Via staatkundige betrekkingen drong ook de Assyrische cultuur met de dienst aan haar afgeden het Tienstammenrijk binnen (vgl. Am.5:26).

In plaats van gehoorzaam met God verder te gaan betaalde koning Jehu (842 – 814) van Israël, om zijn troon veilig te stellen, in 842 een belasting aan de Assyrische koning Salmanassar III (859 – 824). In 738 voor Christus deed de kwaadaardige en wrede koning Menachem (747 – 736) hetzelfde. Hij betaalde belasting aan koning Tiglatpileser III (745 – 727) (2Kon.15:19,20). De Israëlitische koning Hosea (731 – 722) onderwierp zich aan koning Salmanassar V (727 – 722) van Assyrië (2Kon.17:1-3).

Toen de koning van Assyrië ontdekte, dat vazalkoning Hosea de hulp van Egypte zocht om een samenzwering tegen hem te smeden, veroverde hij het Tienstammenrijk Israel (2Kon.17:4). Zijn opvolger Sargon II (722 – 705) nam de hoofdstad Samaria in. Hij voerde in 722 voor Christus alle Israëlieten in ballingschap (2Kon.17:5,6). De koning van Assyrië was een werktuig waarmee de Here strafte en berechtte. Het Tienstammenrijk hield voorgoed op te bestaan.

11 “Haar zus Oholiba zag (dit). Zij was (toch) meer bedorven in haar hartstocht dan haar (zus), en haar hoererijen waren meer dan de hoererijen van haar zus.”

Hoewel haar zus Oholiba dit zag, dreef ze haar hoererij nog verder door dan haar zus (Jer.3:8). Het Tweestammenrijk Juda met de hoofdstad Jeruzalem, zondigde nog meer, dan het Tienstammenrijk Israël met de hoofdstad Samaria.

12 “Naar de zonen van Assur hunkerde zij: stadhouders en oversten, (haar) burens, sierlijk uitgedost, ruiters die op paarden reden, begeerlijke jonge mannen waren zij allemaal.”

Toen de legers van koning Resin (754 – 732) van Aram en koning Pekach (734 – 732) van Israël samen koning Achaz (732 – 727) van het Tweestammenrijk Juda aanvielen, voelde de koning van Juda zich in het nauw gedreven. De profeet Jesaja (7:3-12) zei in opdracht van de Here, dat Hij zelfs de kwaadaardige koning Achaz wilde helpen. Hij sloeg de aangeboden hulp af. In plaats daarvan vroeg hij Tiglatpileser III (745 – 727), de koning van Assyrië,

om hulp (2Kon.16:7). Hoewel deze hulp zeer effectief was, moest er fors voor worden betaald (2Kon.16:8,9). Achaz verruilde de dienst aan God voor de verering van de afgoden van Assyrië. Deze verering vond zelfs ook plaats in de tempel van de Here (2Kon.16:10-18). Zijn kleinzoon Manasse (697 – 642) voerde deze Assyrische afgodendienst nog veel verder door (2Kon.21:1-18).

13 “Ik zag, dat zij zich had verontreinigd. Zij alle 2 hadden (= gingen) éénzelfde weg.”

God zag, hoe Juda zich verontreinigde. De beide zussen gingen dezelfde weg. Hoewel de inwoners van het Tweestammenrijk Juda hadden gezien, hoe Sargon II (722 – 705) het Tienstammenrijk Israël had weggevoerd naar Assyrië, gingen ze gewoon door met zondigen.

14 “Zij voegde (iets) aan haar hoerereien toe. Zij zag stervelingen op de muur gegrift: Afbeeldingen van Chaldeeën gegrift met fel rood,

15 aan hun heupen met een gordel omgord, met een overhangende tulband om hun hoofden. Zij zagen er allemaal uit als adjudanten, lijkend op zonen van (= uit) Babel (van) Chaldea, hun geboorteland.”

Oholiba liet het niet bij deze hoererie. Ze zag op een muur gegrifte roodachtige mannen uit Babel. Zodra zij ze zag, hunkerde zij ook naar hen. Daarom stuurde ze gezanten naar Babel.

16 “Door het zicht van haar ogen (= Zodra zij hen zag met haar ogen), hunkerde zij naar hen. Zij stuurde gezanten naar hen, naar Chaldea.”

De ballingen in Babel wisten maar al te goed, waarover de profeet Ezechiël hier sprak. Toen de macht van Assyrië nog groot was, ontwikkelde zich al de nieuwe grootmacht: Babel. Koning Mardoek-apla-iddina II (722 – 710 en 703 – 702),¹⁷⁵ die in de Bijbel Merodach-Baladan wordt genoemd, organiseerde het verzet tegen Assyrië. Meer dan 10 jaren wist hij tegenover dat machtige land zijn onafhankelijkheid te bewaren. In 712 voor Christus sloot koning Hizkia (727 – 697) van het Tweestammenrijk Juda met koning Merodach-Baladan een verbond (2Kon.20:12-19, 2Kron.32:24-26, Jes.39).¹⁷⁶

Koning Sargon II (722 – 705) van Assyrië onderdrukte het verzet, en hij verdreef in 710 voor Christus Mardoek-apla-iddina II uit Babel. Na de dood van Sargon II lukte het hem om troon te heroveren, en 9 maanden lang in Babel te regeren.

Het verbond dat koning Hizkia had gesloten, pakte niet goed uit. Hij had op de Here moeten vertrouwen. In 702 voor Christus werd het leger van de dappere koning van Babel door de Assyrische koning Sanherib (705 – 681) verslagen. Merodach-Baladan vluchtte naar Elam, en hij stierf daar enkele jaren later in ballingschap. In 701 stond de Assyrische koning met zijn legers voor de poorten van Jeruzalem. Alleen dankzij de hulp van de Here werd het Tweestammenrijk van koning Hizkia gered (2Kon.18:13-37, 2Kon.19, 2Kron.32:1-23).

Wat Merodach-Baladan nog niet lukte, dat lukte Nabopolassar (625 – 605) wel. Hij legde de grondslagen voor het Nieuw-Babylonische rijk. Toen de macht van de Assyriërs achteruitging, en hun hoofdstad in 612 werd ingenomen, nam de nieuwe wereldmacht Babel de positie van Assyrië over. Het nieuwe Chaldeeuwse rijk werd bestuurd door Nabopolassar en zijn bekendere zoon Nebukadnezar II (604 – 562). Toen begon Jeruzalem de afgoden van het Babylonische rijk te dienen. Zodra een nieuwe wereldmacht of een ander volk op het toneel verscheen, wilde Jeruzalem de afgoden van dat volk dienen.

17 “Zonen van Babel (= Babyloniërs) kwamen naar haar om het bed van lieflijkheden. Zij

¹⁷⁵ Zijn naam betekent *Mardoek heeft me een erfgenaam of opvolger gegeven*. Mardoek was een Babylonische afgod.

¹⁷⁶ Dit was kort na de ziekte en het herstel van koning Hizkia (727 – 697). Hij had er 15 jaren bij gekregen.

verontreinigden haar met hun hoererij. Zij werd door hen verontreinigd, en haar ziel (= zij) vervreemde zich van hen.”

Er kwamen Babyloniërs om met Oholiba de liefde te bedrijven, en ze verontreinigden haar. Toen ze door hen verontreinigd was, kreeg ze een afkeer van hen.

In 605 voor Christus trok kroonprins Nebukadnezar naar het westen, en sloeg het beleg om Jeruzalem. Koning Jojakim (608 – 597) werd geboeid. Hij zou naar Babel worden meegevoerd (2Kron.36:6,7). Plotseling overleed de Babylonische koning Nabopolassar. De kroonprins Nebukadnezar haastte zich naar Babel om de vacante troon op te eisen. Hij liet Jojakim als zijn vazalkoning achter.

Direct na zijn troonsbestijging veroverde hij de stad Asdod (604 v.Chr.).¹⁷⁷ Hoogstwaarschijnlijk is hij toen ook langs Jeruzalem getrokken om zijn macht te tonen. Daarna had Nebukadnezar II (604 – 562) weinig succes bij de verovering van Egypte.

Mede daarom kwam Jojakim ruim 3 jaren later (601) in opstand (2Kon.24:1). Aanvankelijk had dit succes. Nebukadnezar II leed een nederlaag tegen het Egyptische leger, en moest zware verliezen incasseren (januari 600). Bijna 2 jaren bleef hij in zijn land om van zijn verwondingen te herstellen, en zijn leger weer op orde te brengen. Pas in december van het jaar 599 streed hij weer tegen de Arabieren ten zuiden van zijn rijk.

Nebukadnezar II stookte omliggende volken tegen Jojakim op. Ook Chaldeeuwse benden trokken rond in het land. Nog gaf Jojakim zijn verzet niet op (2Kon.24:2). Na enkele jaren kwam de Babylonische koning zelf naar het westen. Toen stierf Jojakim, en zijn zoon Jojachin (597) volgde hem op.¹⁷⁸ In 597 gaf de jonge vazalkoning Jojachin zich over aan de koning van Babel. Zo veroverde Nebukadnezar II Jeruzalem.

Hij maakte Zedekia (597 – 586), de oom van Jojachin, vazalkoning (2Kon.24:8-17). Vanuit de stad Jeruzalem nam Nebukadnezar II 3023 Joden mee naar Babel (Jer.52:28). Uit het hele land werden nog eens duizenden van de rijkste mensen meegenomen. Alleen de armere mensen bleven achter (2Kon.24:14-16).

18 “Zij ontblootte haar hoererijen (= bedreef haar hoererijen in het openbaar). Zij ontblootte haar naaktheid. Mijn ziel (= Ik) vervreemde zich van haar, zoals mijn ziel (= Ik) zich (= me) van haar zus vervreemd had.”

Toen het Tweestammenrijk Juda zich openlijk als een hoer gedroeg, en zich naakt liet zien, kreeg God een afkeer van haar, zoals Hij ook van haar zus Israël een afkeer had gekregen.

19 “Zij maakte haar hoererijen talrijker om te denken aan de dagen van haar jeugd, waarin zij hoererij bedreef in het land Egypte.”

Met hulp van Egypte probeerden de vazalkoningen Jojakim (608 – 597) en Zedekia in opstand te komen tegen koning Nebukadnezar II (604 – 562) van Babel. Deze opstanden mislukten echter, omdat de Here een afkeer van Jeruzalem had gekregen (Jes.30:1-17, Jer.27, 37:5-10, Klaag.4:17).

20 “Zij hunkerde naar (of boven) de Chaldeeën ¹⁷⁹ van wie hun vlees is (als) het vlees van ezels, en (van wie) hun drift is (als) de drift van hengsten (vgl. Jer.5:8).”

¹⁷⁷ Deze plaats lag in het Filistijnse gebied ten zuidwesten van Israël.

¹⁷⁸ Het is opmerkelijk, dat vazalkoning Jojakim (608 – 597) zo vroeg is gestorven. Hij is maar 36 jaar geworden (2Kon.23:36). Volgens de geschiedschrijver Flavius Josefus (37 – ±100) is hij door koning Nebukadnezar II (604 – 562) gedood. Zijn lichaam mocht niet worden begraven, maar werd voor de muren van Jeruzalem neergegoid (Jer.22:18,19, 36:30). (Flavius J., Joodse Oudheden, deel 10, hoofdstuk 6:3.)

¹⁷⁹ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *naar hun minnaars* (of *hun vrouwen*). Dit past echter niet in het tekstverband. Naar wie verwijst het (bijvoegelijk voornaam)woord *hun*? Het is evenmin duidelijk, van wie

Na dit vers schakelt de tekst over van de 3^e persoon (zij-vorm) naar de 2^e persoon (jij-vorm). Daarmee gaf de profeet Ezechiël aan, dat hij tot en met hier vooral over het verleden sprak. Na vers 20 had hij het in dit hoofdstuk over zijn tijdgenoten, en over de toekomst.

21 “Jij (= Oholiba) miste de smerigheid van jouw jeugd, toen de Egyptenaren jouw tepels misbruikten om jouw jeugdige borsten.”

22 Daarom Oholiba, dit zegt de Heer Jahweh: “Zie, Ik wek jouw minnaars tegen jou op, van wie jouw ziel [van hen] is vervreemd (= van wie jij bent vervreemd). Van alle kanten zal Ik hen tegen jou laten komen:

23 Zonen van Babel (= Babyloniërs) en alle Chaldeeën,¹⁸⁰ Pekod, Soa en Koa, alle zonen van Assur (= Assyriërs) met hen; begeerlijke jonge mannen, allemaal stadhouders en oversten, adjudanten en aanzienlijken, die allemaal op paarden rijden.”

Oholiba zou hetzelfde lot ondergaan als Ohola. Ze hadden allebei op Egypte vertrouwd om zich tegen de machthebbers van het Tweestromenland (Assyrië en Babylonië) te verzetten. Ze zouden ook allebei merken, dat die hulp uit Egypte niets waard was.

De Babyloniërs werden overheerst door de Chaldeeën. Pekod, Soa en Koa waren Aramese stammen. In de spijkerschriften van Assyrische koningen worden deze stammen Poeqoedoe, Soetê en Qoeti genoemd (vgl. Jer.50:21). De Poeqoedoe woonden in de buurt van Elam. De Soetê en Qoeti woonden in de buurt van Medië.¹⁸¹ De Assyriërs, die door Babel waren onderworpen, zouden ook meestrijden.

24 “Zij zullen tegen jou komen vanuit het noorden: ¹⁸² (strijd)wagens en voertuigen, en met een menigte van volken. Grote en kleine schilden en helmen zullen zij van alle kanten tegen jou opstellen. Ik zal aan hun gezichten (= aan hen) de berechting overgeven, en zij zullen jou berechten overeenkomstig hun recht.”

Van alle kanten zouden ze aanvallen. God zou door hen zijn volk laten berechten. Zij zouden dat met de Joden doen in overeenstemming met hun eigen recht. Uit Assyrische en Babyloniëse inscripties blijkt, dat die volken op een erg wrede manier konden straffen.

25 “Ik zal jou overgeven aan mijn jaloezie, en zij zullen in woede met jou handelen. Jouw neus en jouw oren zullen zij wegnemen, en wat van jou overblijft, zal door het zwaard vallen. Zij zullen jouw zonen en jouw dochters meenemen, en wat van jou overblijft, zal door het vuur worden verteerd (of opgegeten).”

God zou de Joden zijn jaloerse boosheid laten voelen. Zij zouden woedend met de Joden afrekenen, en hen de neus en de oren afsnijden. Uit Assyrische muurschilderingen blijkt, dat zulke gruwelijke verminkingen inderdaad gebeurden.

26 “Zij zullen je jouw kleren uittrekken, en zij zullen jouw sieraden meenemen.”

27 “Ik zal een eind maken aan jouw smerigheid en aan jouw hoererij uit het land Egypte. Jij zal jouw ogen niet (meer) naar hen opslaan, en aan Egypte zal jij niet meer denken.”

het vlees is, waarover het in dit vers gaat. In de Griekse handschriften staat hier *naar de Chaldeeën*, en in de Dode Zeerollen is dit gedeelte verloren gegaan. Op grond van dit alles is voor de weergave *naar de Chaldeeën gekozen*. Dit past heel goed in het tekstverband (Zie v.17 en 23).

¹⁸⁰ Het Hebreeuwse woord voor *Chaldeeën* is *Kasdim*. Waarschijnlijk stammen de Kasdim af van Kesed. Kesed of Chesed was een zoon van Nahor, de broer van Abraham (Gen.22:20-22). Kesed, de vermoedelijke voorvader van de Chaldeeën was dus een oomzegger van Abraham.

¹⁸¹ Zie hiervoor Noordt zij A., Korte verklaring, De profeet Ezechiël, deel 1, 4^e druk, Kampen, z.j., pag. 251.

¹⁸² Deze tekst is met behulp van de Griekse handschriften verbeterd. De (Masoretische) Hebreeuwse tekst heeft hier het ongebruikelijke woord *scherp* of *sterk*. Dit gedeelte is in de Dode Zeerollen verloren gegaan.

28 “Ja, dit zegt de Heer Jahweh: “Zie, Ik geef jou over in de hand (= in de macht) van wie jij haat; in de hand (= in de macht) van wie jouw ziel [van hen] is vervreemd (= van wie jij bent vervreemd).”

God zei, dat Hij Jeruzalem met haar gebied zou uitleveren aan de mannen die zij haatte, en van wie zij een afkeer had gekregen.

29 “Zij zullen in (of door/met) haat met jou handelen. Al jouw werk (van jouw handen) zullen ze meenemen, en jou naakt en bloot achterlaten. De naaktheid van jouw hoererijen zal worden ontbloot; jouw smerigheid en jouw hoererijen.”

Zij zouden Jeruzalem haatdragend behandelen, en haar moeizaam verdiende loon afnemen. Ze zouden haar helemaal naakt en berooid achterlaten. Zo zou haar schaamteloze gedrag voor andere volken zichtbaar zijn.

30 “Dat zal men jou aandoen om jouw hoererij met de (heiden)volken, waarmee jij verontreinigt bent door hun strontgoden.”

31 “Jij bent in de weg van jouw zus gegaan, en Ik zal haar beker in jouw hand geven (vgl. Jes.51:7).”

Een beker leegdrinken was in de Oudheid een bekend beeld. Als de doodstraf werd opgelegd aan een hooggeplaatst persoon, dan moest die een beker vol dodelijk vergif (leeg)drinken, zodat hij stierf. Bij die doodstraf bleef het lichaam aan de buitenkant onbeschadigd.

Deze profetie is in vervulling gegaan. Toen vazalkoning Zedekia (597 – 586) na een aantal jaren in opstand kwam, werd Jeruzalem na een langdurig beleg in 586 ingenomen. Er werden toen 832 Joden uit de hoofdstad naar Babel gedeporteerd (2Kon.25:1-17, 2Kron.36:11-21, Jer.52:29).

De verzen 32 tot en met 34 vormen een spotlied. Daarbij valt in de 1^e helft van iedere versregel de nadruk op Oholiba, en in de 2^e helft op de beker.

32 Dit zegt de Heer Jahweh:

“De beker van jouw zus zal jij drinken,
de diepe en wijde (beker).

Belachelijk en bespottelijk zal ze (= Oholiba) worden,
(de beker) is om veel bevatten.”

33 “Met dronkenschap en verdriet zal jij (= Oholiba) worden vervuld.

Een beker van verwoesting en woestenij is de beker van jouw zus Samaria.”

34 “Jij zal hem drinken, en jij zal (hem) leegzuigen.

Zijn scherven zal jij veroorzaken,
en jouw borsten zal jij afsnijden,¹⁸³
want Ikzelf heb (het) gesproken”,
is het woord van de Heer Jahweh.

¹⁸³ De Septuagint heeft hier een totaal andere tekst: *Jij zal hem drinken. Ik zal haar feesten en haar dagen van de nieuwe maan wegnemen.* In een ander Grieks handschrift staat: *Jij zal hem drinken, en jij zal (hem) leegzuigen. Zijn scherven zal jou verslinden, en jouw borsten zal jij afsnijden. Ik zal jouw feesten en jouw dagen van de nieuwe maan wegnemen.* In de Dode Zeerollen is dit hoofdstuk grotendeels verloren gegaan.

Het bespottelijke is, dat Oholiba die beker niet alleen tot de bodem toe zou leegdrinken, maar dat ze er ook nog meer uit zou willen halen, dan erin zou zitten. Daarom zou ze de beker aan stukken bijten. In haar gulzigheid zou ze zo dierlijk te werk gaan, dat ze haar borsten aan de scherven zou openhalen.¹⁸⁴

35 Daarom, dit zegt de Heer Jahweh: “Omdat jij Mij vergeten bent, en Mij achter jouw rug geworpen hebt, draag (dan) ook jouw smerigheid en jouw hoererijen!”

Na dit vers schakelt de tekst weer over op de 3^e persoon (hij-vorm), en gaat het weer over het verleden.

36 Jahweh zei tegen mij: “Mensenzoon, wil jij Ohola en Oholiba beoordelen? Maak dan aan hen hun gruwelen bekend,

37 want zij hebben overspel gepleegd, en er is bloed aan hun handen. Met hun strontgoden hebben zij overspel gepleegd. Zelfs hebben zij hun zonen die zij Mij gebaard hadden, als voedsel voor hen (door het vuur) laten gaan.”

De profeet Ezechiël moest zijn volksgenoten wijzen op hun vreselijke zonden. Dan volgt er een opsomming van hun grove overtredingen.

De Israëlieten (= Ohola) en de Joden (= Oholiba) hadden zelfs hun eigen kinderen aan de Moloch (= Koning) geofferd (1Kon.11:7^b, 2Kon.16:3, 17:17, 21:6^a, 2Kron.33:6^a, Jes.57:9, Jer.32:35, Hand.7:43^a), terwijl de Here dat uitdrukkelijk had verboden (Lev.18:21, 20:1-5, Deut.18:10^a).

38 “Verder hebben zij Mij dit aangedaan: zij hebben op die dag mijn heiligdom verontreinigd, en mijn sabbatten hebben zij ontheiligd.”

39 “Toen zij hun zonen voor hun strontgoden geslacht hadden, kwamen zij op die(zelfde) dag naar mijn heiligdom om het te ontheiligen. Zie, zo deden zij in [het midden van] mijn huis.”

Op dezelfde dag dat veel Israëlieten en Joden hun kinderen slachtten voor hun strontgoden, kwamen ze Gods heiligdom binnen. Door het brengen van een kinderoffer waren ze natuurlijk onrein. Als ze dan dezelfde dag nog de tempel binnengingen, werd daardoor het heilige huis van de Here ontwijfd (vgl. Zef.1:5).¹⁸⁵ Doordat ze dit deden, stelden ze de dienst aan de afgoden gelijk aan de eredienst voor de Here. Zo hebben ze zich midden in Gods huis misdragen.

40^a “Zelfs stuurden zij (een boodschap) naar stervelingen. Zij naar wie een gezant was gezonden, kwamen van ver.

Met *van ver* wordt in eerste instantie vooral Assyrië bedoeld. De koningen van het Tienstammenrijk: Jehu (842 – 814), Menachem (747 – 736) en koning Hosea (731 – 722), sloten met Assyrië een verbond om als vazalkoning hun troon te behouden. In het Tweestammenrijk ging het ook zo. Koning Achaz (732 – 727) stuurde zijn boden naar Assyrië.

Halverwege vers 40 wordt een sprong(etje) in de tijd genomen. Plotseling gaat het alleen over het Tweestammenrijk Juda, en wordt Oholiba rechtstreeks aangesproken.

¹⁸⁴ Hoewel het de bedoeling was, dat haar lichaam ondanks de doodstraf er toch onbeschadigd uit zou zien, werd het door haar dierlijke gedrag toch beschadigd. Daardoor zou ze niet waardig als een hooggeplaatst persoon sterven.

¹⁸⁵ Er staat niet, dat ze in de tempel van God hun kinderen offerden aan de Moloch, maar dat ze na hun offers aan deze afgod dezelfde dag nog de tempel ingingen, terwijl ze door zo'n kinderoffer onrein waren.

40^b Zie, zij zijn gekomen voor wie jij je gewassen had, jij jouw ogen geverfd had, en jij je met sieraden had versierd.”

Terwijl de macht van Babel nog onzeker was, sloot koning Hizkia (727 – 697) met de koning van dat land een verbond. Jojakim (608 – 597) en Zedekia (597 – 586) waren echter vazalkoningen van de koning van Babel.

41 “Jij hebt op een prachtig bed gezeten, en daarvoor was een tafel klaargemaakt, waarop jij mijn wierook en mijn (olijf)olie had gezet.”

Oholiba wilde met haar minnaars dineren. Met olijfolie wreef men zich in tijdens het eten (vgl. Ps.23:5, Spr.21:17, Am.6:6).

De olijfolie was een product van eigen bodem. Het was dus rechtstreeks een gave van God. Hoewel de wierook niet in Kanaän werd gemaakt, werd het toch gekocht met geld, dat de Joden dankzij de hulp van de Here konden verdienen. Bovendien was wierook bestemd voor de dienst aan God. Het moest worden verbrand op het reukofferaltaar, als een teken, dat de gebeden van de dienaren van de Here opstijgen naar zijn troon (Ex.19:5 en 6, Ps.141:2, Luk.1:10).

42 “Er was een geluid van een zorgeloze (mensen)menigte, en drinkende dronkaards uit de woestijn liet men komen naar stervelingen vanuit een mensenmenigte (= gewone mensen). Zij gaven (= deden) armbanden over hun handen, en een prachtige kroon op hun hoofden.”

De Judese koning Hizkia (727 – 697) had een verbond gesloten met de Ethiopische koning Tirhaka (690 – 664) (2Kon.19:9, Jes.37:9).¹⁸⁶ In deze tekst wordt gesuggereerd, dat vazalkoning Zedekia (597 – 586) tegenover de macht van Babel naast Egypte ook hulp gezocht heeft bij woestijnvolken. In Egypte waren toen geen Ethiopische koningen meer aan de macht. Waarschijnlijk heeft hij de verachte Arabische stammen uit de woestijn om ondersteuning gevraagd.

43 “Ik zei over de verwelkte (vrouw) van ontuchtigheden (of overspeligheden): “Willen zij nu (nog) hoererij bedrijven met haar: zij met haar hoererijen?”

God verbaasde zich erover, dat ze nog naar de verwelkte hoer Oholiba gingen. Het Tweestammenrijk Juda was in politieke en economische macht sterk achteruit gegaan. Toch kon het verarmde en verzwakte rijk nog verbonden sluiten met andere landen.

44^a “Zij kwamen naar haar toe, als het komen bij een hoer.

Halverwege vers 44 gaat het plotseling weer over beide vrouwen: Ohola en Oholiba. Na de aparte beoordeling van Oholiba volgt de gezamenlijke berechting van beide vrouwen. Zoals Ohola was berecht, zo zou ook Oholiba worden aangepakt.

44^b Zo kwamen zij naar Ohola en Oholiba toe; de smerige vrouwen.”

45 “Rechtvaardige stervelingen zullen hen berechten (volgens) het recht van overspelige vrouwen, en het recht van hen die bloed vergieten, omdat zij overspelige vrouwen zijn, en er bloed aan hun handen is.”

De Assyriërs en Babyloniërs waren beslist geen rechtvaardige mannen, maar in het uitvoeren van het vonnis waren ze in eerste instantie wel rechtvaardig, omdat ze instrumenten waren in Gods hand om zijn rechtvaardige straffen uit te voeren.

¹⁸⁶ Tirhaka was toen nog geen koning, maar hoogstwaarschijnlijk een belangrijke gouverneur. Zijn oudere broer Shebitku (706 – 690) was toen koning. Later volgde Tirhaka (690 – 664) zijn broer op. Via hem werd er dus een verbond gesloten tussen Hizkia (727 – 697) en de Ethiopische koning, die ook over Egypte regeerde.

46 Ja, dit zegt de Heer Jahweh: “Laat een gemeenschap tegen hen optrekken, en geef hen over voor mishandeling (of verplaatsing) en voor plundering.”

Dan volgt de aankondiging van de berechting. God zei, dat een mensenmenigte tegen hen zou optrekken. Die menigte zou hen mishandelen en plunderen.

47 “De gemeenschap zal hen met stenen stenigen, en met zwaarden hen (her)schepen (= korte metten met hen maken). Hun zonen en hun dochters zullen zij doodslaan, en hun huizen zullen zij met vuur verbranden.”

Hoeren moesten volgens de wetten van Mozes worden gestenigd (Lev.20:10, Deut.22:21-25, Joh.8:5). Samaria en Jeruzalem zouden door God als hoeren worden berecht. Die mensenmenigte zou hen met stenen doodgooien. Ze zouden ook voor de kinderoffers worden veroordeeld. Op het brengen van kinderoffers stond de doodstraf (Gen.9:6, Ex.21:12, Lev.20:2-5, 24:21). Daarom zou de mensenmenigte de moordenaressen met zwaarden neerhakken.

48 “Ik zal de smerigheid van het land (of van de aarde) laten ophouden. Alle vrouwen zullen worden onderwezen, en zij moeten (of zullen) niet overeenkomstig jullie smerigheid handelen.”

God zou aan de smerigheid van het land een einde maken. Alle vrouwen zouden worden gewaarschuwd, zodat ze niet hun schandelijke gedrag zouden navolgen.

Met alle vrouwen worden de (hoofd)steden van de andere volken bedoeld. Ze moesten leren, wat er gaat gebeuren, als je bewust tegen de Here zondigt. Zo kon Gods berechting van de Joden voor hen een zegen zijn. Ook de andere volken hebben zich van die waarschuwing niets aantrokken (Jer.25:15-38, 43:8-44:30, 46-51, Ezech.25-32, 35, Dan.2:31-45, Nah.1, enz.).

49 “Zij zullen jullie smerigheid aan jullie teruggeven, en jullie zullen de zonden van jullie strontgoden dragen. Jullie zullen weten, dat Ik de Heer Jahweh ben.”

Ohola en Oholiba zouden moeten boeten voor hun schanddaden. Dan zouden ze ervaren, wie Jahweh is.

Vanaf vers 36 tot en met vers 40 moest Ezechiël Ohola en Oholiba beoordelen. Beide zussen worden genoemd, terwijl Ohola (= Samaria) haar berechting al had ondergaan. Vanaf halverwege vers 40 wordt Oholiba rechtstreeks aangesproken en beoordeeld. Na de 1^e helft van vers 44 gaat het tot en met vers 49 over de berechting van beide vrouwen.

De bedoeling hiervan was, dat Oholiba (= Jeruzalem) net als haar zus zou worden berecht. Zoals het de 10 stammen van Israël verging, zo zou het ook met het Tweestammenrijk Juda gaan. Met de inname van Jeruzalem door koning Nebukadnezar II (604 – 562) van Babel zijn deze voorspellingen in vervulling gegaan.

Toch is er een belangrijk verschil tussen het Tienstammenrijk Israël (Ohola) en het Tweestammenrijk Juda. Het verschil is zichtbaar in de betekenis van de namen Ohola (= Haar tent), en Oholiba (= Mijn tent is in haar). In het Tienstammenrijk wilde God niet wonen, maar in het Tweestammenrijk wel. Het ongehoorzame rijk van de 10 stammen, dat buiten de zegen van de Here stond, hield op te bestaan. Het nageslacht van deze Israëlieten zou alleen samen met God en verenigd met het Joodse Tweestammenrijk voor altijd een mooie toekomst (kunnen) hebben.

21. Jeruzalem is als een roestige pot.

Hoofdstuk 24:1-14

1 Het woord van Jahweh werd tot mij gericht in het 9^e jaar, in de 10^e maand, op de 10^e dag van de maand door te zeggen:

2 “Mensenzoon, schrijf voor jezelf de datum van de dag op, deze zelfde dag. De koning van Babel heeft zich op deze zelfde dag tegen Jeruzalem opgesteld.”

3 “Houd aan het opstandige volk een gelijkenis voor. Jij moet tegen hen zeggen: “Dit heeft de Heer Jahweh gezegd:

“Zet de pot op, zet hem op!

Giet er ook water in!”

4 “Breng de stukken vlees met bot erbij,

elk goed stuk heup en schouder!

Vul hem met de beste botten met vlees,

5 door het beste van het kleinvee te nemen!

Stapel ook het hout eronder op!

Laat haar kooksels koken!

Ook haar botten moeten in haar midden hebben gekookt.”

6 Daarom, heeft de Heer Jahweh dit gezegd: “Wee de bloedstad, de pot waaraan roest is, en haar roest is niet van haar weggetrokken. Breng haar botten stuk voor stuk naar buiten! Het lot is niet op haar gevallen,

7 want haar bloed is in haar midden geweest. Op een kale rots heeft zij het neergelegd. Zij heeft het niet op de aarde uitgieten om het door grond te laten bedekken.”

8 “Om woede op te wekken en om wraak te nemen heb Ik haar bloed laten uitgieten op een kale rots, zodat het niet wordt bedekt.”

9 Daarom heeft de Heer Jahweh dit gezegd: “Wee de bloedstad! Ook zal Ikzelf de brandstapel groot maken.”

10 “Ik zal het hout talrijk maken. Ik zal het vuur aansteken om het vlees te laten verteren, en het vleesnat weg te koken,

11 om haar leeg op haar houtskolen te laten staan, zodat zij heet wordt, en haar koper heeft gegloeid, en haar onreinheid in haar midden is wegsmolten. Haar roest moet verteren.”

12 “Voor niets heb jij je vermoeid, want haar overvloedige roest trekt niet van haar weg. In het vuur was haar roest.”

13 “In jouw onreinheid is kwade opzet, want Ik heb jou willen reinigen, en jij bent niet rein geworden van jouw onreinheid. Jij zal niet meer rein worden, totdat Ik mijn grimmigheid op jou laat rusten.”

14 “Ik ben Jahweh. Ik heb het gesproken. Het komt. Ik zal het doen. Ik zal niet loslaten, Ik zal niet sparen, en Ik zal geen medelijden hebben. Overeenkomstig jouw wegen en overeenkomstig jouw misdaden zal Ik jou berechten”, is het woord van de Heer Jahweh.

1 Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) in het 9^e jaar, in de 10^e maand, op de 10^e (dag) van de maand door te zeggen:

De Here sprak in het 9^e jaar na de wegvoering van de Joden in 597 tegen de mens Ezechiël (vgl. Ezech.1:1-3). Deze nieuwe boodschap van de Here kwam dus in het jaar 589 voor Christus aan het einde van de maand december.

2 “Mensenzoon, schrijf voor je(zelf) de naam (= de datum) van de dag (op), deze zelfde dag. De koning van Babel heeft zich in (= op) deze zelfde dag tegen (of bij/naar) Jeruzalem opgesteld.”

Ezechiël moest de datum van deze dag opschrijven, want die dag was de koning van Babel met de belegering van Jeruzalem begonnen. Dezelfde datum vinden we ook terug in de bijbelboeken 2Koningen (25:1) en Jeremia (39:1, 52:4). Voordat het in Babel bekend was, wist de profeet Ezechiël al, dat Nebukadnezar II (604 – 562) met de belegering van Jeruzalem was begonnen. Dat kon alleen maar, doordat God dit aan hem had verteld.

Bij de 2^e helft van het 3^e vers tot en met vers 5 gebruikte de schrijver de dichtvorm.

3 “Houd (of Stel ... voor/Beeld ... uit) aan (of naar/bij) het opstandige huis (= het opstandige volk) een gelijkenis (of vergelijking/parabel) voor. Jij moet (of zal) tegen hen zeggen: “Dit heeft de Heer Jahweh gezegd:

“Zet de pot (op), zet (hem) (op)!

Giet er (of hem) ook (of zelfs) water in!”

De profeet moest aan het opstandige huis een gelijkenis tonen en vertellen. Daarbij ging het over een pot. Die pot stelde de stad Jeruzalem voor (v.2). God zei, dat Ezechiël de pot op een kookgelegenheid moesten zetten (v.5). Hij moest er ook water ingieten, zodat erin kon worden gekookt.

4 “Breng (of Verzamel) de stukken (vlees met bot) erbij ¹⁸⁷ (bijeën),
elk goed stuk heup en schouder!

Vul (hem) met de beste (of de uitgekozen) botten (met vlees),

5 door het beste (of het uitgekozene) van het kleinvee te nemen!

[En] stapel (of hoop ... op/(ver)blijf/woon) ook (of zelfs) het hout eronder op! ¹⁸⁸

Laat haar kooksels (= de kooksels van Jeruzalem) ¹⁸⁹ koken (of pruttelen)!

¹⁸⁷ In de Hebreeuwse tekst staat hier *bij haar*. Op grond van het tekstverband en de Griekse handschriften is voor *erbij* gekozen. Het gaat vlak na vers 3 nog niet expliciet over de (vrouwelijke) stad Jeruzalem, maar over de (mannelijke) pot. (In de Dode Zeerollen is hoofdstuk 24 vrijwel helemaal verloren gegaan.)

¹⁸⁸ De Hebreeuwse tekst heeft hier [En] *stapel (hoop ... op/(ver)blijf/woon) ook de botten onder(in) haar* (= Jeruzalem) *op!* Of dit de juiste tekst is, is de vraag. *Onder(in) haar* zou verwijzen naar de (vrouwelijke) stad Jeruzalem, terwijl het hier over (mannelijke) botten met vlees of een (mannelijke) pot gaat. Bovendien moeten in de laatste zin van vers 5 de botten in haar midden worden gekookt. Zijn de botten eronder of in het midden?

In de Griekse handschriften staat [En] *(ver)brand de botten onder hen!* Hier worden de botten eronder eerst verbrand, en daarna in het slot van dit vers in haar midden gekookt.

In de Vulgaat staat *Leg ook een stapel botten eronder*. Het probleem van de botten is ook hier aanwezig, maar er wordt evenals bij de Griekse handschriften niet verwezen naar de (vrouwelijke) stad Jeruzalem.

In het Hebreeuws lijken de woorden *bot(ten)* en *hout of boom* erg veel op elkaar. Waarschijnlijk zijn die botten met hout verward. Op grond van dit alles is voor de vertaling [En] *stapel (of hoop ... op/(ver)blijf/woon) ook het hout eronder op* gekozen. Hiermee vallen alle voorgaande bezwaren weg, en het past uitstekend in het tekstverband. Of dit oorspronkelijke tekst is, is natuurlijk niet met zekerheid te zeggen.

In de Dode Zeerollen is hoofdstuk 24 vrijwel helemaal verloren gegaan.

¹⁸⁹ In de Hebreeuwse taal zijn steden vrouwelijk.

Ook (of Zelfs) haar botten (= de botten van Jeruzalem) (moeten) in haar midden hebben (of zijn) gekookt (of zijn verhit/gebakken).”

Van de kudde *kleinvee*: schapen en/of geiten, moest de profeet de beste dieren nemen om ze te slachten. De stukken vlees met bot moest hij in de pot met water doen. Onder de pot moest Ezechiël hout opstapelen, en het in brand steken.

Met *de beste botten met vlees* worden de leiders van de hoofdstad bedoeld. Zij zouden tot op hun botten worden gekookt. Zij zouden het dus zwaar krijgen.

Het brandende vuur stelde de oorlog met Nebukadnezar II (604 – 562) voor. Alles wat de vijandige soldaten niet direct konden gebruiken werd (meestal) in brand gestoken. Doordat de koning van Babel Jeruzalem belegerde, deden de honger en de pest hun vernietigend werk in de stad. Tijdens en na de verovering van de hoofdstad, werden vooral de huizen van de rijke mensen en de tempel in brand gestoken (2Kon.25:9), en veel Joden werden door het zwaard gedood.

De leiders van Jeruzalem zouden uiteindelijk de zwaarste klappen krijgen. Vooral zij werden als het ware goed gekookt. De machtige koning van Babel heeft hun huizen in brand laten steken (2Kon.25:9). De hogepriester Seraja, enkele priesters en een deel van de Joodse adel werden op het bevel van koning Nebukadnezar II gedood (2Kon.25:18-21). Hij liet de zonen van vazalkoning Zedekia (597 – 586) voor de ogen van hun vader vermoorden. Daarna liet hij hem aan beide ogen blind maken. Als gevangene werd Zedekia naar Babel weggevoerd. Hij stierf daar in de kerker (2Kon.25:7, Jer.39:6,7, 52:3-11). Verder werden bijna alle Joden naar Babel gedeporteerd. Alleen enkele arme mensen bleven in een verwoest en grotendeels ontvolkt land achter (2Kon.25:12).

6 Daarom, heeft de Heer Jahweh dit gezegd: “Wee de bloed[en]stad, de pot waar [haar] roest (of schuim/ziekte/aandoening) met (of door/in) (= aan) [haar] is, en haar roest (of haar schuim/ziekte/aandoening) is niet van(af) (of (van)uit) haar weggetrokken. Breng (haar botten) [voor (of van) haar] stuk[ken] voor (of van) [haar] stuk[ken] naar buiten (of Laat ... weg-trekken)!¹⁹⁰ Het lot (of Het aandeel) is niet op haar gevallen,

7 want haar bloed is in haar midden geweest. Op een kale rots heeft zij (= de (vrouwelijke) stad Jeruzalem) het (of hem) (neer)gelegd. Zij heeft het niet op de aarde (of op het land) uitgegoten om [over/op] het (of hem) door grond (of droge aarde/stof/as) te laten bedekken.”

God riep zijn oordeel over Jeruzalem uit. Het was een *bloedstad* (2Kon.21:16, Jer.26:20-24). In vers 6 wordt de bloedige hoofdstad gelijkgesteld aan *de roestige pot*. Van al het bloed dat in de hoofdstad was vergoten, en van alle andere zonden en slechtheid, was de pot Jeruzalem gaan roesten. Evenals het vuil is roest het symbool van zonde en slechtheid (vgl. Ps.51:4,9,16, Spr.30:12, Jes.4:4, Op.3:4, 7:14).

De “beste” botten moesten één voor één uit de pot worden gehaald. Die stukken bot waren de leiders van Jeruzalem, die het beleg en de verovering van de hoofdstad zouden overleven. Zij zouden allemaal uit de stad worden gehaald. Voor de leiders van Jeruzalem die het er levend vanaf zouden brengen, zou loten niet nodig zijn. Zij zouden geen aandeel meer krijgen in het heilige land (vgl. Joz.13-19,21 en 23:4). Ze zouden allemaal in ballingschap gaan.

Op een kale rots heeft zij (= Jeruzalem) het vergoten bloed laten liggen. De meeste inwoners van Jeruzalem zondigden op een grove en schaamteloze manier. Ze toonden geen enkel teken van berouw, en ze deden ook totaal geen moeite om hun zonden te verbergen.

¹⁹⁰ Het vlees zou in de pot blijven (Zie v.10). Blijkbaar zijn ze door het koken helemaal losgeweekt van het vlees.

Op de grond kan het bloed in de aarde verdwijnen, op een kale rots niet. Onschuldig bloed roept bij de Here om wraak (Gen.4:10, Hebr.12:24, Deut.32:43, Ps.79:10^b, Op.6:10, 18:24, 19:2). Bloed moest met aarde worden toegedekt, of op de grond worden uitgegoten, zodat het in de bodem kon verdwijnen (Lev.13:17, Deut.12:16,24, 15:23). Zolang het bloed niet bedekt is, roept het bij God nog meer om wraak (1Sam.26:20, Job 16:18, Jes.26:21).

8 “Om woede op te wekken (en) om wraak te wreken (= te nemen) heb Ik haar bloed overgegeven (= laten uitgieten) op (of over) een kale rots, zodat het niet wordt bedekt.”

De Here heeft de stad Jeruzalem het vergoten *bloed op de kale rots* laten gieten, zodat zijn woede kon opkomen om het bloed te wreken. Hoewel de slechte inwoners van de hoofdstad het vergoten bloed op de rots lieten liggen, ging dat blijkbaar niet buiten de leiding van Jahweh om.

9 Daarom heeft de Heer Jahweh dit gezegd: “Wee de bloedstad! Ook (of Zelfs) zal Ikzelf de (brand)stapel groot maken.”

10 “Ik zal het hout talrijk maken. Ik zal het vuur aansteken om het vlees te laten verteren (of laten vergaan/vernietigen), en het vleesnat (of jus) weg te koken ¹⁹¹ [(, en de botten zullen uitgedroogd worden)],¹⁹²

11 en om haar (= de pot Jeruzalem) leeg op haar (brandende) (houts)kolen te laten staan, zodat zij heet (of verhit/warm) wordt, en haar koper (of brons) heeft gegloeid (of is verschroeid/verbrand), en haar onreinheid in haar midden is (weg)gesmolten (of (uit)gegoten) (geworden). Haar roest (of schuim/ziekte/aandoening) moet (of zal) verteren (of een einde hebben/vergaan).”

Zo als Ezechiël hout moest opstapelen en in brand steken, zo zou de hemelse Vader dat ook doen. Hij zou een grote stapel maken, en het vuur zo hevig laten branden, dat er van het vleesnat, het vlees en het kookwater niet meer zou overblijven. Zo zou de (deels koperen) pot leeg op het vuur staan om alle onreinheid en roest te verwijderen. Die roest betekent de zonde van veel inwoners van Jeruzalem.

Het vlees en het vleesnat met het bloed zou door de hitte vergaan en verdwijnen. Door het langdurige beleg rond de stad zouden er veel mensen sterven. Dat gebeurde later ook. Het gebrek aan (gezond) eten ondermijnde ook de weerstand en de gezondheid van de belegerde inwoners van Jeruzalem. Daardoor werden veel mensen ziek. Door allerlei ziekten, waaronder

¹⁹¹ De (Masoretische) Hebreeuwse tekst heeft hier: *Maak het hout (of de bomen) talrijk! Steek het vuur aan om het vlees te laten verteren (of om aan het vlees een einde te maken), en om (het) met kruiden te kruiden, en de botten zullen (of moeten) verbranden (of zullen (of moeten) worden verbrand/verhit)*! Toch is hier in verband met het vorige vers voor de inhoud van de Griekse handschriften kozen. Daarin staat (evenals dit grotendeels bij de Vulgaat het geval is) dit vers niet in de gebiedende wijs enkelvoud, maar wordt de 1^e persoon (ik-vorm) gebruikt. Niet de profeet Ezechiël zou Jeruzalem berechten, maar de Here zelf. Bij de uitbeelding van Gods berechting van de ongehoorzame Joden was het vuur al aangestoken (v.5).

¹⁹² In een sommige Griekse handschriften staat het gedeelte wat tussen haken [(...)] staat, er ook bij. (Zie ook de Hebreeuwse versie van dit vers in de vorige voetnoot. In de Vulgaat staat er *en de botten zullen worden verteerd.*) Waarschijnlijk hoort dit gedeelte niet bij de oorspronkelijke tekst. De botten waren toch uit de pot gehaald (v.6)! Het vlees moest erin blijven om te vergaan, en het bloed om droog te koken (v.7 en 10). Daarna moest pot leeg op het vuur staan (v.11).

Een andere mogelijkheid is, dat hier evenals bij vers 5 opnieuw de *botten* met het *hout* zijn verward, doordat die woorden in het Hebreeuws erg veel op elkaar lijken. Dan zou er oorspronkelijk hebben gestaan *en het hout zal verbranden (of zal worden verbrand/verhit)*. Toch ligt dit, afgezien van de werkwoordsvormen (meervoud/enkelvoud), niet erg voor de hand zoals bij vers 5. Daar is bij het woord *botten* de mannelijke meervoudvorm gebruikt, en bij vers 10 de vrouwelijke vorm, terwijl *hout* altijd mannelijk is. Een foutieve verwisseling van 2 woorden en een expliciete mannelijke en vrouwelijke weergave is minder waarschijnlijk.

vooral de pest, vielen er veel dodelijke slachtoffers. Uiteindelijk zouden bijna alle Joden uit de hoofdstad verdwijnen.¹⁹³

12 “Voor niets (of waardeloosheden/leugens) heb jij (je) vermoeid (of uitgeput), en (= want) haar overvloedige (of vele/talrijke) roest (of schuim/ziekte/aandoening) trekt niet van(uit) haar weg. In het vuur was (of is) haar roest (of schuim/ziekte/aandoening).”

Het bleek, dat alle moeite om de roest van de pot af te halen vergeefse moeite was. Juda's hoofdstad was (als) een pot waar de onreine aanslag niet vanaf te krijgen is. De zonde was vastgeroest!

13 “In jouw (seksuele) onreinheid is kwade opzet (of smerigheid/schandelijkheid), want (of om(dat)) Ik heb jou willen reinigen (of zuiveren), en jij bent niet rein (of zuiver) geworden van(uit) jouw (seksuele) onreinheid. Jij zal niet meer rein (of zuiver) worden, tot(dat) Ik mijn grimmigheid in (= op) jou laat rusten.”

Veel inwoners van Jeruzalem gedroegen zich opzettelijk schandalig. De Here had zijn dienaren en profeten gestuurd om de stad te reinigen. Veel inwoners van de hoofdstad wilden echter niet naar hen luisteren, en zij bespotten en doodden profeten die de hemelse Vader had gestuurd (2Kron.36:15,16, Jer.26:11,20-24, Luk.11:47,51). Ook door straffen wilde God de stad zuiveren. In 605 en 597 voor Christus vonden de 1^e en 2^e wegvoering van een deel van Joden in ballingschap plaats (2Kon.24:1^a,10-16, 2Kron.36:6-10, Dan.1:1-4). Het hielp echter niets. Doordat Jeruzalem zich niet wilde laten reinigen en zuiveren, zou de Here haar helaas wel moeten verwoesten (vgl. Lev.20:14, 2Kron.36:21, Jes.4:4).

14 “Ik ben Jahweh. Ik heb (het) gesproken. Het komt. Ik zal het doen (of maken). Ik zal niet loslaten (of laten gaan/(het) ... negeren), Ik zal niet sparen (of ontzien), en Ik zal geen medelijden (of spijt) hebben. Overeenkomstig jouw wegen en overeenkomstig jouw (mis)da-den (of (slechte) handelingen) zal Ik jou berechten”,¹⁹⁴ is het woord van de Heer Jahweh.

De leiders dachten, dat zij het vlees van de hoofdstad waren. Volgens hen zouden ze in Jeruzalem veilig zijn voor alle gevaren (Ezech.11:3). Ja, de stad zou wel de pot zijn, maar in die pot zouden ze zwaar worden gestraft. Ze zouden er vervolgens worden uitgehaald. Velen van hen zouden worden gedood. De leiders die het zwaard zouden overleven, zouden allemaal naar Babel worden gedeporteerd (2Kron.23:20). Jeruzalem en de tempel zouden worden verwoest. Met de inname van de hoofdstad in 586 door koning Nebukadnezar II (604 – 562) is dit allemaal letterlijk in vervulling gegaan.

¹⁹³ Het beeld van *de pot* en de werkelijkheid van *de stad Jeruzalem* laat vers 11 helemaal samensmelten door naar het (mannelijke) woord *pot* te verwijzen met het (vrouwelijke) voornaamwoord *haar*, waarmee de (vrouwelijke) stad Jeruzalem wordt bedoeld (vgl. v.6).

¹⁹⁴ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier: *hebben zij (of heeft men) jou berecht*. Op grond het tekstverband is voor dit stukje voor de weergave van de Griekse handschriften (en de Vulgaat) gekozen. Het is vooral God die het doet, en de berechting moest nog plaatsvinden.

Sommige verzen van dit gedeelte (v.1-14) hebben duidelijk geleden tijdens het overschrijven. De exacte tekst is, mede door het ontbreken van gegevens uit de Dode Zeerollen hierover, moeilijk of zelfs nauwelijks vast te stellen. Of de gekozen weergave overeenkomt met de oorspronkelijke tekst, is absoluut niet met zekerheid te zeggen. De hoofdlijn is echter wel duidelijk. Blijkbaar vindt de Heilige Geest dat (voorlopig) voldoende.

22. Geen rouw over de val van Jeruzalem.

Hoofdstuk 24:15-27

15 Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:

16 “Mensenzoon, zie, Ik neem de lust van jouw ogen door een plotselinge slag van jou weg. Jij mag niet jammeren, jij mag niet huilen, en geen traan van jou mag lopen.”

17 “Kerm in stilte. Jammer niet over de doden. Bind jouw hoofddoek om! Jij moet jouw schoenen aan jouw voeten doen. Jij mag jouw snor niet bedekken, en het brood van stervelingen mag jij niet eten.”

18 ’s Morgens sprak ik tegen het volk, en ’s avonds stierf mijn vrouw. ’s Morgens deed ik, zoals mij opgedragen was.

19 Het volk zei tegen mij: “Wil jij ons niet vertellen, wat deze dingen voor ons betekenen, dat jij dit doet?”

20 Ik zei tegen hen: “Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:”

21 “Zeg tegen het huis van Israël: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Zie, Ik ontheilig mijn heiligdom, de trots van jullie kracht, de lust van jullie ogen en het dierbare van jullie. Jullie zonen en jullie dochters, die jullie hebben achtergelaten, zullen door het zwaard vallen.”

22 “Jullie zullen doen, zoals ik gedaan heb. Jullie snor zullen jullie niet bedekken, en het brood van stervelingen zullen jullie niet eten.”

23 “Jullie hoofddoeken zullen op jullie hoofden zijn, en jullie schoenen zullen aan jullie voeten zijn. Jullie zullen niet jammeren, en jullie zullen niet huilen. Jullie zullen wegwijnen in jullie ongerechtigheid, en jullie zullen klagen, een man tegen zijn broer.”

24 “Ezechiël zal voor jullie een wonderteken zijn. Overeenkomstig alles wat hij heeft gedaan, zullen jullie doen. Wanneer het komt, zullen jullie weten, dat Ik de Heer Jahweh ben.”

25 “Jij, mensenzoon, is het niet op de dag waarop Ik hun sterkte van hen zal wegnemen, de blijheid van hun pracht, de lust van hun ogen en de beloning van hun ziel: hun zonen en hun dochters.”

26 “Op die dag zal een vluchteling bij jou komen om het jou te vertellen.”

27 “Op die dag zal jouw mond geopend worden met de komst van de vluchteling. Jij zal spreken, en jij zal niet meer stom zijn. Jij zal voor hen een wonderteken zijn, en zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

15 Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

16 “Mensenzoon, zie, Ik neem de lust (of beminde) van jouw ogen door een (plotselinge) slag van jou weg. Jij mag (of zal) niet jammeren, jij mag niet huilen [(, en geen traan van jou mag komen (= lopen))].”¹⁹⁵

God zou plotseling de vrouw van de profeet Ezechiël laten sterven. Hij mocht echter daarom zijn grote verdriet niet laten zien.

Als in die tijd in Israël iemand stierf, dan werd er door nabestaanden luid geklaagd. Dit duur-

¹⁹⁵ Het gedeelte tussen haken [(...)] staat niet in de Septuagint, maar wel in andere Griekse handschriften.

de soms meerdere dagen (Gen.50:10, 1Kon.13:30, Jer.22:18, Am.5:16, Joh.11:31, Hand.9:39, vgl. Zach.12:11-14). Kleren die de verdrietige mensen aanhadden werden gescheurd, en ze trokken rouwkleren aan (2Sam.3:31, Jes.15:3, 22:12). Ook deden ze aarde of as op hun hoofden (Joz.7:6, 1Sam.4:12, 2Sam.1:2, Jes.61:3^a), en bedekten ze de snor en de baard (Lev.13:45, 2Sam.19:4). Daarnaast hield men dodenmaaltijden (2Sam.3:35, Jer.16:7).

17 “Kerm in stilte. Jammer niet over de doden. Bind jouw hoofddoek om! Jij moet (of zal) jouw schoenen aan jouw voeten doen. Jij mag jouw snor (of bovenlip) niet bedekken,¹⁹⁶ en het brood van stervelingen mag jij niet eten (vgl. 2Sam.15:30, Jer.16:7, Hos.9:4, Mi.3:7).”

Alle gebruikelijke tekens van groot verdriet werden de profeet verboden. Hij zou niet mogen jammeren om zijn overleden vrouw, en voor het oog moeten doen, alsof er niets bijzonders aan de hand was.

18 ’s Morgens sprak ik tegen het volk, en ’s avonds stierf mijn vrouw. ’s Morgens (= De volgende morgen) deed ik, zoals mij opgedragen was.

Blijkbaar kreeg de profeet ’s nachts deze vreselijke boodschap. Die ochtend daarop gaf Ezechiël die boodschap aan de ballingen door, en toen het avond werd, stierf zijn vrouw. De volgende morgen deed de profeet, wat God aan hem had opgedragen. Hij liet niet (op de gebruikelijke manier) zien, hoeveel verdriet hij had.

Zoals de huwelijksband tussen Ezechiël en zijn vrouw door haar dood werd verbroken, zo werd ook de band tussen de Here en Jeruzalem verbroken. Zoals de vrouw van de profeet stierf, zo zou de stad Jeruzalem worden verwoest. Daarover mocht niet worden geklaagd (Jer.16:4-7).

19 Het volk zei tegen mij: “Wil jij ons niet vertellen, wat deze (dingen) voor ons zijn (= betekenen), dat jij (dit) doet?”

De ballingen vroegen aan Ezechiël, of hij aan hen wilde uitleggen, wat zijn opvallende gedrag betekende.

Dat de profeet zich vreemd gedroeg, was voor hen niet nieuw. Hij beeldde in opdracht van God zijn boodschap wel vaker op een opmerkelijke manier uit (vgl. Ezech.4, 5:1-4, 12:3-7, 17, 21:6). De ballingen wisten ondertussen wel, dat het opvallende gedrag van de profeet iets betekende. Daar vroegen ze dan ook naar.

20 Ik zei tegen hen: “Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:”

21 “Zeg tegen het huis van Israël: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Zie, Ik ontheilig mijn heiligdom, de trots van jullie kracht, de lust (of beminde) van jullie ogen en het dierbare van jullie [ziel]. Jullie zonen en jullie dochters, die jullie hebben achtergelaten, zullen door het zwaard vallen.”

De profeet zei tegen zijn volksgenoten, dat hij een boodschap van Jahweh had gekregen. Hij moest tegen de ballingen zeggen, dat de Here de plaats waaraan de Joden de basis van hun trots ontleenden, zou laten verontreinigen (vgl. Jer.7:4). Hun zonen en dochters die de ballingen in hun land hadden achtergelaten, zouden omkomen door het zwaard.

22 “Jullie zullen doen, zoals ik gedaan heb. Jullie snor (of bovenlip) zullen (of moeten) jullie niet bedekken,¹⁹⁷ en het brood van stervelingen zullen jullie niet eten.”

¹⁹⁶ In plaats van *jij mag jouw snor (of bovenlip) niet bedekken* staat in de Griekse handschriften: *Jij mag op geen enkele manier (= beslist niet) door hun lippen worden getroost.*

¹⁹⁷ In plaats van *jullie snor (of bovenlip) zullen (of moeten) jullie niet bedekken* staat in de Griekse handschriften: *Jullie zullen door hun mond niet worden getroost.*

23 “Jullie hoofddoeken zullen op jullie hoofden zijn, en jullie schoenen zullen aan jullie voeten zijn. Jullie zullen niet jammeren, en jullie zullen niet huilen. Jullie zullen wegwijnen in jullie ongerechtigheid, en jullie zullen klagen, een man tegen zijn broer (= de één tegen de ander).”

De Joodse ballingen zouden doen, wat Ezechiël had gedaan. Aan uiterlijke tekens van groot verdriet zouden ze niet toekomen. De één zou tegen de ander steunen en kreunen.

24 “Ezechiël zal voor jullie een wonderteken zijn. Overeenkomstig alles wat hij heeft gedaan, zullen jullie doen. Wanneer het komt, zullen jullie weten, dat Ik de Heer Jahweh ben.”

Als het onheil zou komen, dan zouden de ballingen ervaren, wie de Heer Jahweh is.

25 “Jij, mensenzoon, is het niet op de dag waarop Ik hun sterkte van hen zal wegnemen, de blijheid van hun pracht (of hun luister), de lust van hun ogen en de beloning (of de wens/schat) van hun ziel: hun zonen en hun dochters.”

26 “Op die dag zal een vluchteling bij jou komen om (jouw) oren te laten luisteren (= om het jou te vertellen).”¹⁹⁸

Op de dag dat God de prachtige tempel en hun zonen en dochters van hen weg zou nemen, zou er een vluchteling bij Ezechiël komen om dat aan hem te vertellen. Hij zou tegen hem zeggen, dat de stad Jeruzalem en de tempel waren verwoest.

27 “Op die dag zal jouw mond geopend worden met (de komst van) de vluchteling. Jij zal spreken, en jij zal niet meer stom zijn. Jij zal voor hen een wonderteken zijn, en zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

Kort nadat Ezechiël door de Here als profeet werd aangesteld, werd hij grotendeels stom gemaakt (Ezech.3:26). Hij kon alleen spreken, als hij een boodschap van God moest doorgeven aan de ballingen (Ezech.3:27). Op de dag dat de vluchteling bij de profeet zou komen, zou de Here Ezechiëls mond weer open maken. Terwijl de ballingen zwijgend zouden rouwen, zou hij weer kunnen spreken, want God zou zijn gedeeltelijke stomheid opheffen.

Zo zou het herstel van de profeet voor de Joodse ballingen opnieuw een teken zijn. Alle profetieën van de ware profeet Ezechiël kwamen uit. Ook daardoor zouden zij ervaren, wie Jahweh is.

Deze profetie is in vervulling gegaan. In het bijbelboek Ezechiël (33:21,22) kunnen we lezen, dat er een vluchteling bij hem kwam, die zei, dat de stad Jeruzalem was ingenomen. Op dat moment opende God de mond van de profeet, zodat hij weer kon spreken.

¹⁹⁸ In de Griekse handschriften staat hier: *om (het) in jouw oren bekend te maken.*

3. Gods waarschuwende profetieën voor de volken.

De 1^e helft van het bijbelboek Ezechiël gaat over Gods straf en zijn vloek voor het volk Israël. De 2^e helft gaat over de nieuwe plannen van de Here met zijn volk. Na de inname en verwoesting van Jeruzalem begon God al te werken aan het herstel van zijn volk Israël. Om dat mogelijk te maken moesten eerst de vijandige burenen van de staat Israël worden aangepakt.¹⁹⁹ Ook moesten vooral de gelovige Joden worden bemoedigd, en de vijandige volken worden berecht. Iedereen moest weten, dat met de ondergang van de Israëlieten en de Joden Jahweh niet was ondergegaan. Hij bleef en blijft de Almachtige. Daarom moest Ezechiël profeteren over 7 buurvolken.

De profetieën over de 7 volken staan niet in volgorde van tijd. Als we letten op de inhoud van de oordeelsprofetieën over de Ammonieten, Moabieten, Edomieten en Filistijnen, dan blijkt, dat deze profetieën na de val van Jeruzalem zijn uitgesproken.

Tijdsaanduiding	Jaar	Inhoud	Vers
		Oordeelsprofetieën over de Ammonieten, Moabieten, Edomieten en de Filistijnen.	25:1-17
12 ^e jaar; x ^e maand; 1 ^e dag	585	Oordeelsprofetie over Tyrus en Sidon.	26:1
10 ^e jaar; 10 ^e maand; 12 ^e dag	588	Oordeelsprofetieën over Egypte.	29:1
27 ^e jaar; 1 ^e maand; 1 ^e dag	571	Oordeelsprofetieën over Egypte.	29:17
11 ^e jaar; 1 ^e maand; 7 ^e dag	587	Oordeelsprofetie over Egypte.	30:20
11 ^e jaar; 3 ^e maand; 1 ^e dag	587	Assur als waarschuwend voorbeeld voor Egypte.	31:1
12 ^e jaar; 12 ^e maand, 1 ^e dag	585	Klaaglied over de farao.	32:1
12 ^e jaar; 12 ^e maand; 15 ^e dag	585	Oordeelsprofetie over Egypte.	32:17

Verder blijkt duidelijk uit de tabel, dat er van een chronologische ordening of tijdsvolgorde geen sprake is. De inhoud bepaalt ook hier de volgorde.²⁰⁰

De eerste 4 volken waren zeer vijandige buurvolken. Dit betrof de Ammonieten, de Moabieten, de Edomieten en de Filistijnen. Deze volken woonden erg dichtbij, en hadden geen natuurlijke grenzen met de Israëlieten. De Ammonieten woonden in het oosten, de Moabieten in het zuidoosten, de Edomieten in het zuiden en de Filistijnen in het (zuid)westen.

De andere 3 profetieën gingen over de stadstaten Tyrus en Sidon en over het land Egypte. De steden Tyrus en Sidon lagen in het noorden, en het land Egypte lag en ligt in het zuidwesten.

Het valt op, dat Ezechiël in tegenstelling met zijn tijdgenoot Jeremia (50,51) geen profetie over Babel heeft uitgesproken. De ballingen moesten Babel zien als de voorlopige schuilplaats voor de bewoners van de nieuwe staat Israël, terwijl de inwoners van het Tweestammenrijk Juda Babel moesten zien als de gesel van de Here, die daarna zelf zou worden berecht.

¹⁹⁹ Profetieën over de volken rondom Israël, de zogenaamde volkerenprofetieën, staan ook in de bijbelboeken Jeremia (46-51) en Amos (1:1-2:3).

²⁰⁰ Zie hiervoor ook hoofdstuk 2.4 van dit boek over de verklaringsmethode.

1. Profetie over de Ammonieten.

Hoofdstuk 25:1-7

1 Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:

2 “Mensenzoon, richt jouw gezicht naar de zonen van Ammon. Profeteer tegen hen.”

3 “Zeg tegen de zonen van Ammon: “Luistert naar het woord van de Heer Jahweh: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Omdat jij *ha* gezegd hebt tegen mijn heiligdom, omdat het ontwijfd werd, en tegen het grondgebied van Israël, omdat het verwoest werd, en tegen het huis van Juda, omdat zij in ballingschap gingen,

4 daarom, zie, Ik ga jou als erfenis aan de zonen van het oosten geven. Zij zullen hun tentenkampen binnen jou opzetten, en binnen jou hun verblijfplaatsen uitkiezen. Zij zullen jouw vruchten opeten, en zij zullen jouw melk opdrinken.”

5 “Ik zal Rabba overgeven als een verblijf voor dromedarissen, en het gebied van de zonen van Ammon als een rustplaats voor kleinvee. Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

6 Ja, dit zegt de Heer Jahweh: “Omdat jij in je handen geklapt hebt, met je voeten gestampt hebt, en jij vrolijk was met al jouw minachting over het grondgebied van Israël,

7 daarom, zie, Ik zal mijn hand over jou uitstrekken, en Ik zal jou overgeven aan de heidenvolken om te plunderen. Ik zal jou uitroeien uit de volken, en jou verloren laten gaan uit de landen. Vernietigen zal Ik jou. Jij zal weten, dat Ik Jahweh ben.”

Dat de Ammonieten eerst worden genoemd, heeft te maken met de rol die ze in de geschiedenis hebben gespeeld. Ze stonden vanaf het begin erg vijandig tegenover de Israëlieten. De richter Ehud moest zijn volksgenoten verlossen van een coalitie tussen de Moabieten, Ammonieten en Amalekieten (Richt.3:12-30). Ook de richter Jefta bestreed en overwon de Ammonitische legers, die de Israëlieten onderdrukten (Richt.10:6-11:33). Ongeveer 75 jaren later verloor koning Saul (1033 – 1012) zijn volk van de gevaarlijke aanvallen van de Ammonieten (1Sam.11:1-11, 14:47). Toen David (1012 – 972) koning werd, vielen allerlei buurvolken, waaronder ook de Ammonieten, hem aan. Met Gods hulp wist hij die vijandelijke legers te verslaan (2Sam.8:12, 10, 11:1).

Om van de gevaarlijke aanvallen van de Ammonieten af te zijn, liet koning David veel mensen van dit volk op beestachtige wijze vermoorden (2Sam.12:26-31, 1Kron.20:1-3).²⁰¹ Dit had wel resultaat. Tot de regering van koning Josafat (873 – 849) lieten ze de Israëlieten met rust.

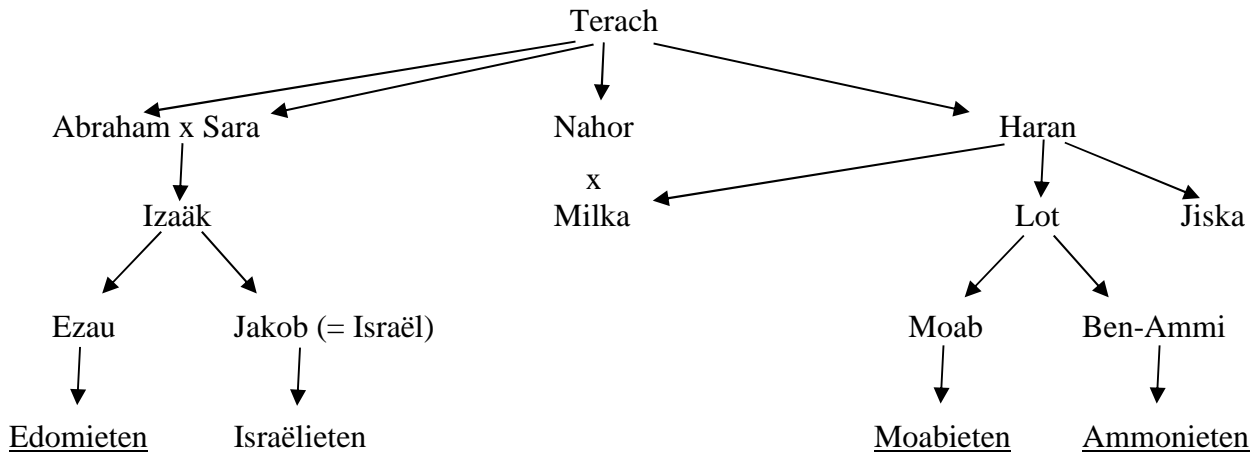
Toen koning Josafat regeerde vielen de Moabieten, de Ammonieten en een deel van de Menieten het Tweestammenrijk Juda aan. Ook deze oorlog had voor de Ammonieten niet het gewenste resultaat (2Kron.20:1-30). De koningen Uzzia (785 – 733) en Jotam (733 – 732) hielden dit vijandige volk stevig onder de duim (2Kron.26:8, 27:5).

De Ammonieten gedroegen zich eveneens erg onbetrouwbaar. In 601 voor Christus hielpen ze de koning van Babel om tegen de Joden te strijden (2Kon.24:2), maar in 597 probeerden ze samen met andere volken vazalkoning Zedekia (597 – 586) mee te laten doen met een opstand tegen koning Nebukadnezar II (604 – 562) (Jer.27). Tijdens en na de verwoesting van de stad Jeruzalem moedigde ze het zwaard tegen Israël aan (Ezech.21:33-37), en ondermijnden ze de stabiliteit in het Joodse land. De koning van de Ammonieten liet de Joodse landvoogd Gedalja vermoorden (Jer.40:14, 41:10,15). Ook gingen na de wegvoering van de meeste Joden door

²⁰¹ Ondanks alles ging koning David (1012 – 972) hierin veel te ver. Dit had de Here hem ook niet opgedragen. Het was één van de redenen, waarom hij voor God geen tempel mocht bouwen (1Kron.17:1-4, 22:6-8).

koning Nebukadnezar II in 597 Ammonieten wonen in steden en gebieden van de Israëlieten. God was daar erg boos over (Jer.49:1).

De Ammonieten, Moabieten en Edomieten waren aan de Israëlieten verwant (Gen.11:26-29, 19:30-38, 21:1-5, 25:19-26,30, 36:9).

1 Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

Met *Jahweh* wordt God de Vader bedoeld (Zach.14:7, vgl. Mat.24:36, Mark.13:32, Ps.110:1). Geen mens kan Hem (volledig) zien, want dan zou hij of zij sterven (Ex.33:18-23). De heerlijkheid van Jahweh is daarvoor veel te groot.²⁰²

2 “Mensenzoon, richt jouw gezicht naar de zonen van Ammon. Profeteer tegen hen.”

De mens Ezechiël moest van de hemelse Vader voor de 2^e keer tegen de Ammonieten profeteren (vgl. Ezech.21:33-37).

3 “Zeg tegen de zonen van Ammon: “Luistert naar het woord van de Heer Jahweh: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Omdat jij *ha* gezegd hebt tegen mijn heiligdom, omdat het ontwijld werd, en tegen het grondgebied van Israël, omdat het verwoest werd, en tegen het huis van Juda, omdat zij in ballingschap gingen,

4 daarom, zie, Ik ga jou als erfenis aan de zonen van het oosten geven. Zij zullen hun tentenkampen (of kastelen) binnen jou opzetten, en binnen jou hun verblijfplaatsen geven (= uitkiezen/maken). Zij zullen jouw vruchten opeten, en zij zullen jouw melk opdrinken.”

Terwijl Ezechiël in de richting van de Ammonieten keek, moest hij van de Here over hen zeggen dat ze hebben gelachen over de ondergang van Gods heiligdom en het Tweestammenrijk Juda. De Ammonieten stelden Hem op één lijn met hun afgod en de afgoden van andere volken. Ze dachten, dat met de ondergang van Israël, ook de God van Israël was ondergegaan. Hij zou zwakker zijn dan veel afgoden. Ze zouden merken, dat de Here almachtig is, en dat Hij alleen zijn ongehoorzame volk wilde straffen.

God zou met de Ammonieten afrekenen, omdat ze over het onheil van zijn volk en daarmee

²⁰² De Here Jezus wordt echter nergens in de Bijbel met Jahweh aangeduid. Hij kan wél door mensen worden gezien. Voor zijn komst als een sterfelijk mens op deze wereld, vertoende de Zoon van God zich aan sommige mensen als dé Knecht van de Here ofwel dé Knecht van Jahweh. Bij de beschrijvingen van zijn verschijningen in het Oude Testament blijkt dat uit het tekstverband (Gen.16:10-13, 22:11,12, 31:11-13, Ex.3:2, Num.22:22-35, Joz.5:13-15, Richt.6:11-23, 13:3-22, Zach.1:8-12).

eveneens over Hem hebben gelachen. Ook de profeet Zefanja (2:8-11) voorspelde om deze reden de ondergang van dit vijandige volk.

De Here zou hun land weggeven aan de zonen uit het oosten (vgl. Richt.6:3-5). De stammen uit het oosten zijn de Arabieren (Gen.25:13-18, vgl. Job 1:3). Zij kregen van God het land van de Ammonieten. De Arabieren zouden er hun woonplaats van maken, en ze zouden van de opbrengst van het land leven.

5 “Ik zal Rabba overgeven als een verblijf voor dromedarissen,²⁰³ en (het gebied van) de zonen van Ammon als een rustplaats voor kleinvee. Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

Van de hoofdstad Rabba zou God een weideplaats voor geiten, schapen en dromedarissen maken. Zo zouden de Ammonieten ervaren, wie Jahweh is.

6 Ja, dit zegt de Heer Jahweh: “Omdat jij in (je) hand(en) geklapt hebt, met (je) voet(en) gestampt hebt, en jij vrolijk was [in (je) ziel] met al jouw minachting over het grondgebied van Israël,

7 daarom, zie, Ik zal mijn hand over jou uitstrekken, en Ik zal jou overgeven aan de (heiden)volken om te plunderen. Ik zal jou afsnijden (= uitroeien) uit de volken, en jou verloren laten gaan uit de landen. Vernietigen zal Ik jou. Jij zal weten, dat Ik Jahweh ben.”

Ook de profeten Amos, Jesaja en Jeremia spraken over de ondergang van de Ammonieten (Jes.15, 16, 25:10, Jer.48:1-46, Am.2:1-3, Zef.2:8,9). De Joodse geschiedschrijver Flavius Josefus (37 – ±100) schreef, dat koning Nebukadnezar II (604 – 562) in 581 voor Christus tijdens een veldtocht tegen Syrië en Egypte ook de Ammonieten en de Moabieten onderwierp.²⁰⁴ Later zouden de gevangengenomen Ammonieten door koning Kores II (559 – 529) worden vrijgelaten (vgl. Jer.49:6),²⁰⁵ maar als volk zou het ophouden te bestaan.

Judas de Makkabeeër (166 – 161) werd in 164 voor Christus door de Ammonieten aangevalen. Samen met de buurvolken wilden ze de jonge Joodse staat vernietigen. Met Gods hulp kon Judas hen overwinnen (1Mak.5:6-8,30-43, vgl. Jes.11:14). Na die tijd verzwakte de Arabische stam van de Nabateeën de kracht van de Ammonieten. Steeds meer gebied moesten ze prijsgeven. In 66 na Christus werden de Ammonieten tijdens de Joodse opstand tegen de Romeinen door de Joden aangevallen. Een kleine eeuw later noemde Justinus Martyr de Ammonieten nog wel een talrijk volk, maar ze zijn door de Arabische Nabateeën veroverd, en in dat volk opgegaan. Rond het midden van de 2^e eeuw na Christus verdwenen ze uit de geschiedenis. Dat is een groot verschil met de Israëlieten, want die bestaan nog steeds.

²⁰³ Kamelen kwamen en komen in Ammon niet voor. Die leven in gebieden waar het ook vriest. Het Hebreeuwse woord voor *kameel* en *dromedaris* is hetzelfde. Men heeft daar het Nederlandse woord *kameel* voor gekozen, maar het moet worden gelezen als *dromedaris*. Dromedarissen komen vandaag in dat gebied nog steeds veel voor.

²⁰⁴ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 10, hoofdstuk 9:7

²⁰⁵ De profeet Jeremia (49:6) zei, dat de Here een keer (ten goede) zou brengen in het lot van de Ammonieten. Opvallend is, dat juist dit vers over de Ammonieten in de Septuagint (ten onrechte) ontbreekt. Trouwens, de volgorde van de hoofdstukken van de profeet Jeremia is in de Septuagint anders dan in de (Masoretische) Hebreeuwse tekst. De profetieën over de Ammonieten staan daar in hoofdstuk 30.

2. Profetie over de Moabieten.

Hoofdstuk 25:8-11

8 Dit zegt de Heer Jahweh: “Omdat Moab gezegd heeft: “Zie, het huis van Juda is als alle heidenvolken,

9 daarom, zie, Ik zal de zijkant van Moab van stad tot stad openen vanuit zijn grens: het sieraad van het land: Bet-Hajjesimot, Baäl-Meon en Kirjataïm.”

10 “Aan de zonen van het oosten bovenop de zonen van Ammon zal Ik het als erfenis geven, zodat onder de heidenvolken niet meer aan de zonen van Ammon gedacht zal worden,

11 en Ik zal aan Moab vonnissen voltrekken. Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

De verhouding tussen de Moabieten en de Israëlieten was altijd gespannen. Tijdens de intocht van het volk Israël in het land Kanaän, wilde de Moabitische koning Balak het volk door Bileam laten vervloeken (Num.22-24). Jaren later viel een coalitie van de Moabieten, de Ammonieten en de Amalekieten de Israëlieten aan. De Moabitische koning Eglon onderdrukte Gods volk. De richter Ehud moest zijn volksgenoten daarvan verlossen (Richt.3:12-30). Ook koning Saul (1033 – 1012) moest tegen de Moabieten strijden (1Sam.14:47). Toen David (1012 – 972) koning werd, vielen allerlei buurvölker, waaronder eveneens de Moabieten, hem aan. Met Gods hulp wist David die vijandelijke legers te verslaan (2Sam.8:2,12).

Om van de aanvallen van de Moabieten af te zijn, liet koning David ²/₃ deel van dit volk vermoorden (2Sam.8:2).²⁰⁶ Waarschijnlijk betrof dit alleen de mannen (vgl. 1Kon.11:15,16). Het had wel resultaat. Tot de regering van koning Josafat (873 – 849) lieten ze de Israëlieten met rust.

Toen koning Josafat regeerde vielen de Moabieten, de Ammonieten en een deel van de Meunieten het Tweestammenrijk Juda aan. Ook deze oorlog had voor de Moabieten niet het gewenste resultaat (2Kron.20:1-30). Na de dood van de slechte koning Achab (875 – 854) waren ze niet meer schatplichtig en onderworpen aan het Tienstammenrijk Israël (2Kon.1:1). Moabitische benden plunderden regelmatig gebieden van Israël (2Kon.13:20).

Evenals de Ammonieten gedroegen de Moabieten zich ook erg onbetrouwbaar. In 601 voor Christus hielpen ze de koning van Babel om tegen de Joden te strijden (2Kon.24:2), maar in 597/596 probeerden ze samen met andere volken vazalkoning Zedekia (597 – 586) mee te laten doen met een opstand tegen koning Nebukadnezar II (604 – 562) (Jer.27). Toen Jeruzalem door de koning van Babel was veroverd, werden de Joden ook door de Moabieten gehoord en bespot (Zef.2:8).

8 Dit zegt de Heer Jahweh: “Omdat Moab [(en Seïr)] gezegd heeft (of hebben): “Zie, het huis van Juda is als alle (heidenvolken),²⁰⁷

9 daarom, zie, Ik zal de zijkant van Moab openen, vanuit de steden vanuit zijn steden (= van stad tot stad) vanuit zijn grens: het sieraad van het land: Bet-Hajjesimot, Baäl-Meon en Kirjataïm.”

Het gebied van de Moabieten lag aan de oostkant van de Dode Zee. (*Seïr* was het domein van de Edomieten aan de zuidkant van de Dode Zee. De Edomieten waren nakomelingen van Ezau (Gen.36:9)).

²⁰⁶ Ondanks alles ging koning David (1012 – 972) hierin veel te ver. Dit had God hem ook niet opgedragen. Het was één van de redenen, waarom hij voor de Here geen tempel mocht bouwen (1Kron.17:1-4, 22:6-8).

²⁰⁷ In de Septuagint wordt *Seïr* hier niet genoemd!

Ook de Moabieten (en de Edomieten) zagen niet in, dat Israël een bijzonder volk is, omdat dit volk van de Here is. Jahweh zou te zwak zijn om de Israëlieten te beschermen. De Here zou ze laten merken, dat Hij veel machtiger is, dan al hun afgoden.

Het grensgebied bij Moab was heel geschikt voor vee (Num.32:1-4). *Bet-Hajjesimot* (= huis van de woestijn/verwoesting) was door God aan de stam Ruben toegewezen. Blijkbaar hebben de Rubenieten zich dat door de Moabieten laten afpakken. Waarschijnlijk lag de plaats bij de noordoost-grens aan de Dode Zee. *Baäl-Meon* lag vermoedelijk ongeveer 5 kilometer ten zuiden van Chesbon. De plaats is door de Rubenieten gebouwd, en net als Bet-Hajjesimot ook opgegeven aan de Moabieten (Num.32:37,38, Joz.13:17, 1Kron.5:8, Jer.48:23). *Kirjataim* lag nog verder naar het zuiden. Het lag nog wel iets ten noorden van de rivier de Arnon. Het waren dus eigenlijk plaatsen uit de grensstreek van de Rubenieten.²⁰⁸

10 “Aan de zonen van het oosten bovenop de zonen van Ammon zal Ik het als erfenis geven, zodat onder de (heiden)volken niet meer aan de zonen van Ammon gedacht zal worden,

11 en Ik zal aan Moab vonnissen doen (= voltrekken). Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

De zonen uit het oosten zijn de Arabieren (Gen.25:13-18, vgl. Job 1:3). Zij kregen van God het land van de Ammonieten en de Moabieten. De Here zou ook Moab berechten. Ze zouden ervaren, wie Jahweh is.

De profeten Amos, Jesaja, Zefanja en Jeremia spraken eveneens over de ondergang van de Moabieten (Jes.15, 16, 25:10, Jer.48:1-46, Am.2:1-3, Zef.2:8,9). De Joodse geschiedschrijver Flavius Josefus (37 – ±100) schreef, dat koning Nebukadnezar II (604 – 562) in 581 voor Christus tijdens een veldtocht tegen Syrië en Egypte ook de Ammonieten en de Moabieten onderwierp.²⁰⁹ Later zouden de gevangengenomen Moabieten door de Perzische koning Kores II (559 – 529) worden vrijgelaten (vgl. Jer.48:47),²¹⁰ maar als volk zou het ophouden te bestaan. Nog eerder dan de Ammonieten zijn ze door de Arabische Nabateëen veroverd, en in dat volk opgegaan.²¹¹ Dat is een groot verschil met de Israëlieten, want die bestaan nog steeds.

²⁰⁸ Voordat het volk Israël het land Kanaän binnentrok, hadden de Amorieten deze steden ten noorden van de rivier de Arnon op de Moabieten veroverd (Num.21:13,26). Toen de Amorieten de Israëlieten aanvielen, werden ze verslagen. Zo veroverde de Israëlieten dit gebied (Num.21:21-25), dat aan de stam Ruben werd toegewezen (Num.32:33,37,38, Joz.13:15-21).

²⁰⁹ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 10, hoofdstuk 9:7.

²¹⁰ De profeet Jeremia (48:47) zei, dat de Here een keer (ten goede) zou brengen in het lot van de Moabieten. Opvallend is, dat juist dit vers over de Moabieten in de Septuagint en de Dode Zeerollen (ten onrechte) ontbreekt.

Trouwens, de volgorde van de hoofdstukken van de profeet Jeremia is in de Septuagint anders dan in de (Masoretische) Hebreeuwse tekst. De profetieën over de Moabieten staan daar in hoofdstuk 31.

²¹¹ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 13, hoofdstuk 14:2.

3. Profetie over de Edomieten.

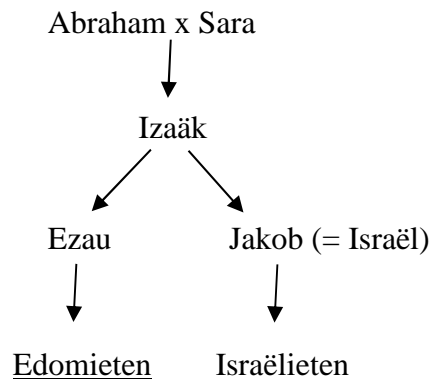
Hoofdstuk 25:12-14

12 Dit zegt de Heer Jahweh: “Omdat Edom heel wraakzuchtig gehandeld heeft tegen het huis van Juda, en zij heel schuldig zijn, en zij zich op hen hebben gewroken,

13 daarom, dit zegt de Heer Jahweh: “Ik zal mijn hand over Edom uitstrekken. Ik zal er mens en dier uitroeien. Ik zal het overgeven aan verwoesting vanaf Teman. Naar Dedan toe zullen zij vallen door het zwaard.”

14 “Ik zal mijn wraak in Edom overgeven in de macht van mijn volk Israël. Zij zullen in Edom doen overeenkomstig mijn boosheid en overeenkomstig mijn woede. Zij zullen mijn wraak leren kennen”, is het woord van de Heer Jahweh.

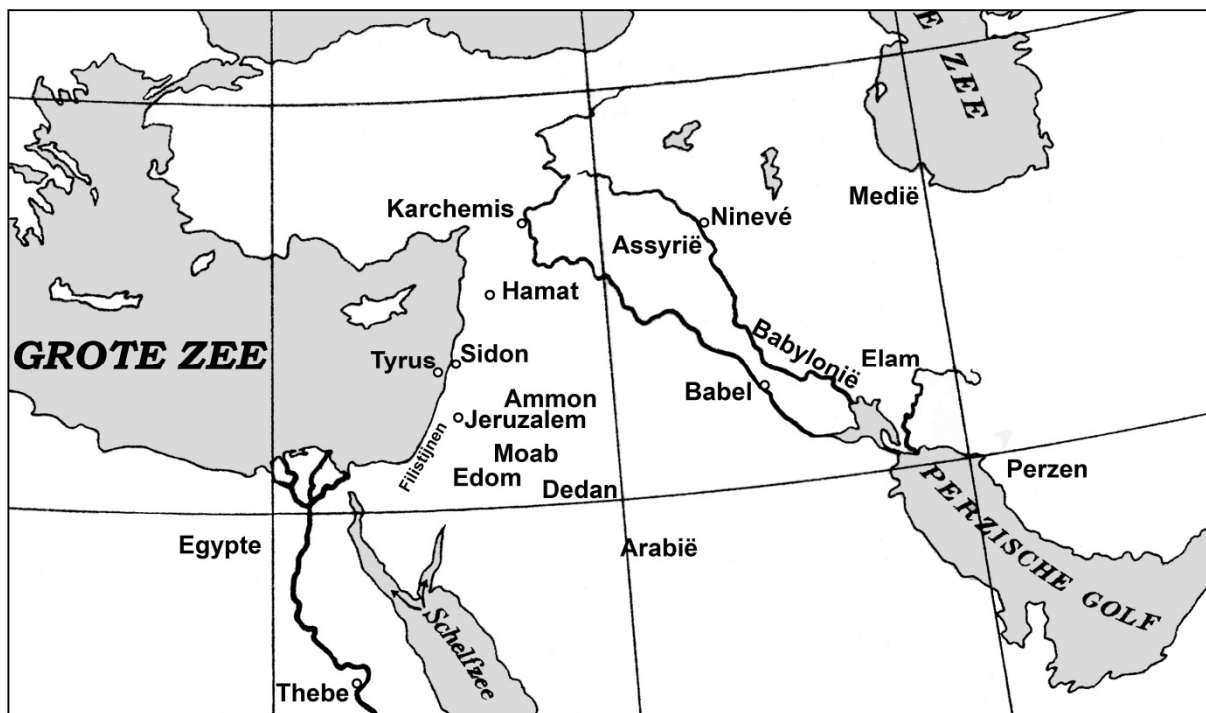
De Edomieten woonden ten zuiden van Israël. Het waren afstammelingen van Ezau, een zoon van Izaäk en de broer van Jakob (Gen.25:19-26,30). De Edomieten waren dus nauwer verwant met de Israëlieten, dan de Ammonieten en de Moabieten.

Hoewel Ezau de oudste was, ging voordat hij en zijn broer Jakob werden geboren, de grote zegen, die meestal voor de oudste zoon bestemd was, naar Jakob (Gen.25:23, Rom.9:11-13). Dat door Gods uitverkiezing die zegen aan Ezau voorbijging, betekende niet, dat hij geen dieenaar van de Here mocht worden. Het Chamitische volk van de Kanaänieten was door Hem zelfs vervloekt (Gen.9:20-27), en toch mocht ook de Kanaänitische hoer Rachab voor God kiezen (Joz.2:1-20, 6:17-25), en zelfs bij het voorgeslacht van Jezus Christus horen (Mat.1:5). Ezau echter was onverschillig naar de Here toe (Gen.25:29-34, 26:34, 27:46), en accepteerde zijn keus niet (Gen.27:1-41). Daardoor ging God Ezau haten (Mal.1:3). Doordat hij en zijn nageslacht onverschillig waren tegenover de Almachtige, en zich tegen Hem verzetten, werden zij vervloekt.

Steeds probeerden de Edomieten vanuit het zuiden land van de stam Juda af te pakken. Daardoor moest koning Saul (1033 – 1012) tegen dit volk strijden (1Sam.14:47). Koning David (1012 – 972) versloeg de Edomieten, en onderwierp ze (2Sam.8:13,14). Hij doodde alle mannen,²¹² behalve Hadad, die met enkele Edomitische mannen naar Egypte vluchtte (1Kon.11:15-17). Dit had wel tot gevolg, dat ze onderworpen bleven, totdat de slechte koning Joram (849 – 842) aan de macht kwam (1Kon.22:48, 2Kon.8:20-22). Toen onttrok Edom zich, en werd het weer een zelfstandige staat. Ondanks allerlei oorlogen met de Joden bleef dit lange tijd zo (2Kon.14:7).

²¹² Ondanks alles ging koning David (1012 – 972) ook hierin veel te ver. Dit had God hem ook niet opgedragen. Het was één van de redenen, waarom hij voor de Here geen tempel mocht bouwen (1Kron.17:1-4, 22:6-8).

12 Dit zegt de Heer Jahweh: “Omdat Edom heel wraakzuchtig gehandeld heeft tegen het huis van Juda, en zij heel schuldig zijn, en zij zich op hen hebben gewroken,

13 daarom, dit zegt de Heer Jahweh: “Ik zal mijn hand over Edom uitstrekken. Ik zal er mens en dier afsnijden (= uitroeien). Ik zal het overgeven aan verwoesting vanaf Teman. Naar Dedan toe zullen zij vallen door het zwaard.”²¹³

Teman was een kleinzoon van Ezau. Zijn nakomelingen waren later een belangrijke Edomiti-sche stam (Gen.36:9-19, 1Kron.1:45,51-53).²¹⁴ De Temanieten stonden om hun wijsheid bekend (Jer.49:7). Waarschijnlijk woonden de ze in het noordoosten van Edom.

Dedan was een zoon van Abraham en Ketura (Gen.25:1-3).²¹⁵ Het was dus geen onderdeel van Edom. Waarschijnlijk woonden de nakomelingen van Dedan in het noorden van Arabië in de buurt van de Edomieten (vgl. Jes.21:13,14, Jer.25:23, 49:8).²¹⁶

Omdat de Edomieten steeds de Joden aanvielen, en Gods volk wilden vernietigen, zou de He-re hen vernietigen. Hij zou ze vernietigen vanaf Teman naar het zuiden toe, en tot Dedan naar het oosten.

Ook de profeten Amos, Jesaja, Jeremia, Obadja en Maleachi profeteerden over de definitieve ondergang van Edom (Jes.34, Jer.49:7-22, Am.1:11,12, 9:12, Ob.1, Mal.1:3,4).

Nog geen jaar na de verovering van Jeruzalem door koning Nebukadnezar II (604 – 562) in 586 voor Christus zag de profeet Ezechiël de verslagen legers en koningen van Assur, Elam, Edom en Sidon terug in het dodenrijk (Ezech.32:17-30, vgl. Jer.25:9-11, 27:3-11). De koning van Babel had blijkbaar de Edomieten hard aangepakt.

²¹³ In de Septuagint wordt *Dedan* niet genoemd.

²¹⁴ Eén van Jobs vrienden was een Temaniet (Job 2:11). Hij bleek echter zijn meest grove en beledigende aanklager te zijn (Job 4, 5, enz.).

²¹⁵ Dedan moet hier niet worden verward met de Ethiopische Dedanieten (Gen.10:6,7).

²¹⁶ In Jeremia (25:23) worden gebieden van noord naar zuid genoemd. Combineer hierbij de (vertaling van de) (Masoretische) Hebreeuwse tekst met die van de Septuagint.

Toen de Ammonieten en Moabieten zich nog steeds erg opstandig gedroegen, onderwierp koning Nebukadnezar II in 581 voor Christus tijdens een veldtocht tegen Egypte hen opnieuw.²¹⁷ De Edomieten konden blijkbaar niet aan de opstand meedoen, omdat die al in 585 te zeer waren verzwakt.

De Babylonische koning Nabonidus (556 – 538) drong de Edomieten in 554 voor Christus verder terug.²¹⁸ In de tijd van de profeet Maleachi (±432 v.Chr.) had God het bergachtige landschap van de Edomieten laten verwoesten,²¹⁹ zodat de jakhalzen er ronddoelden. Die verwoesting was nog niet zo lang geleden gebeurd, want de Edomieten verwachtten, dat ze hun land weer snel konden opbouwen (Mal.1:3,4).

In de 1^e helft van de 5^e eeuw voor Christus hadden de Nabateeën de Edomieten uit het grootste deel van hun gebied verdrongen. Veel Edomieten werden in deze Arabische stam opgenomen. Wie niet onder de heerschappij van de Nabateeën wilde leven, moest naar het noorden en westen verhuizen.

14 “Ik zal mijn wraak in Edom overgeven in de hand (= in de macht) van mijn volk Israël. Zij zullen in Edom doen overeenkomstig mijn boosheid en overeenkomstig mijn woede. Zij zullen mijn wraak (leren) kennen”, is het woord van de Heer Jahweh.

God zei, dat Hij door middel van zijn volk Israël zich op Edom zou wreken (Jes.11:14, Ob.1:18). De door de Nabateeën verzwakte Edomieten werden door de Joodse hogepriester en koning Johannes Hyrkanus (135 – 104) onderworpen. Ze moesten zich laten besnijden, en volgens de Joodse wetten gaan leven. Anders zouden ze hun bezittingen en land kwijt raken. De Edomieten hebben dat noodgedwongen geaccepteerd. Vanaf die tijd gedroegen ze zich volgens de leefregels van de Joden (vgl. Num.24:18).²²⁰

Een restant van de Edomieten streed mee met de Joodse burgeroorlogen in Jeruzalem. Ze vochten tegen de Romeinen. De koningen uit het koningshuis van de wrede Herodes de Grote (37 – 4) behoorden tot de enkele Edomieten die nog overgebleven waren. Uiteindelijk zijn ze opgegaan in het Joodse volk. Sinds de 2^e eeuw na Christus vernemen we van de Edomieten niets meer.

²¹⁷ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 10, hoofdstuk 9:7

²¹⁸ Zie de Naboniduskroniek, kolom 1:17.

²¹⁹ Zie Turenout T. van, Maleachi, Boodschapper van Jahweh, Grijskerk, 2018.

²²⁰ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 13, hoofdstuk 9:1

4. Profetie over de Filistijnen.

Hoofdstuk 25:15-17

15 Dit zegt de Heer Jahweh: “Omdat de Filistijnen uit wraak gehandeld hebben, en zij met minachting volledig wraak namen om in eeuwigdurende vijandschap te verwoesten,

16 daarom, dit zegt de Heer Jahweh: “Zie, Ik strek mijn hand uit over de Filistijnen. Ik zal de Keretieten uitroeien. Ik zal het restant aan de kust van de zee verwoesten.”

17 “Ik zal grote wraaknemingen onder hen uitoefenen met grimmige straffen. Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben, wanneer Ik Mij overgeef aan mijn wraak onder hen.”

De Filistijnen leefden aan de westkust van het Tweestammenrijk Juda. Ze woonden daar in 5 stadstaten, waarin een koning regeerde. Deze 5 koningen werkten vaak met elkaar samen (b.v.1Sam.5,6). De 5 Filistijnse stadstaten waren: Gaza, Askelon, Asdod, Ekron en Gat.

Al eeuwen lang gedroegen ze zich vijandig tegenover Israël. In de 13^e eeuw moest de richter Samgar de Israëlieten verlossen van de Filistijnen (Richt.3:31). Aan het einde van de 12^e eeuw werden de Israëlieten 40 jaren door de Filistijnen en 18 jaren door de Ammonieten onderdrukt (Richt.10:7,8, 13:1). Nadat de richter Jefta de Ammonieten bestreed, voerde de richter Simson een eenzame strijd tegen de Filistijnen (Richt.14:19-15:8, 15:13-20, 16:23-30). Zelfs zijn volksgenoten lieten hem daarbij in de steek (Richt.15:9-13).

Ook na de dood van Simson ging de strijd tegen de Filistijnen door (1Sam.4-7). Zodra Saul (1033 – 1012) koning werd, moest hij zich tegen hen verdedigen. Tijdens zijn hele regeringstijd moest hij oorlog voeren tegen dit volk, totdat hij sneuvelde in de strijd (1Sam.13:1-14:52, 31:1-6).

Toen David (1012 – 972) koning werd, moest hij onmiddellijk de wapens opnemen tegen de Filistijnen (2Sam.5:17-25). Hij onderwierp ze (2Sam.8:1), en zij bleven aan koning Salomo (972 – 932) en het Tweestammenrijk schatplichtig tot aan de regering van de slechte koning Joram (849 – 842) (1Kon.4:21, 2Kron.17:11, 21:16).

15 Dit zegt de Heer Jahweh: “Omdat de Filistijnen uit wraak gehandeld hebben, en zij met een minachtende ziel (= met minachting) volledig wraak namen om in eeuwigdurende vijandschap te verwoesten,

16 daarom, dit zegt de Heer Jahweh: “Zie, Ik strek mijn hand uit over de Filistijnen. Ik zal de Keretieten afsnijden (= uitroeien). Ik zal het restant aan de kust van de zee verwoesten.”

Deze verzen geven de indruk, dat de Filistijnen na de val van Jeruzalem in 586 voor Christus vluchtende Joden hebben gedood. Daarom zou God het Filistijnse volk vernietigen. Ook de profeten Joël, Amos, Zefanja, Jesaja, Jeremia en Zacharia profeteerden over Gods oordeel over de Filistijnen (Jes.14:29-31, Jer.47, Joël 3:4-8, Am.1:6-8, Zef.2:1-7, Zach.9:5-8). De Here zou ze als volk laten verdwijnen.

De Filistijnen worden Kretenzen genoemd, omdat ze verwant zijn met de inwoners van het eiland Kreta (vgl. Zef.2:4,5). Het waren afstammelingen van Misraïm (= Egypte), een zoon van Cham (1Kron.1:8-12).

17 “Ik zal grote wraaknemingen onder hen doen (= uitoefenen) met grimmige straffen. Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben, wanneer Ik Mij (over)geef aan mijn wraak onder hen.”

Voordat Ezechiël zijn profetie van de Here kreeg, was God al met de Filistijnen bezig. Koning Hazaël (842 – 805) van Syrië veroverde de Filistijnse stad Gat. Sinds die tijd vernemen we weinig meer over deze plaats (Jer.25:20, Am.1:6-8, Zef.2:4, Zach.9:5,6).

Ook de Filistijnen kwamen onder het juk van de Assyriërs en Babyloniërs. Toen Nebukadnezar II (604 – 562) in 604 Asdod, Askelon, Gaza en Ekron veroverde, bleef er van deze Filistijnse plaatsen niet veel over. Ekron werd slechts gedeeltelijk weer bewoond. In de van oorsprong Filistijnse steden kwam een gemengde bevolking te wonen, waarbij vooral de Fenicische invloed domineerde.

Hoewel de Filistijnen Gods straf al hadden ervaren, hadden ze blijkbaar niets geleerd. Ze hadden zich gewroken op zijn volk. Daarom zou de Here hen vernietigen.

Na de heerschappij van de Perzen veroverde Alexander de Grote (336/332 – 323) deze gebieden. Op de stad Gaza na gaven alle van oorsprong Filistijnse steden zich vrijwillig aan hem over. Gaza werd bestormd en veroverd. De soldaten van koning Alexander vermoordden daar alle mannen, en ze verkochten de vrouwen en kinderen als slaven.

In 147 voor Christus werd Asdod door Jonatan de Makkabeeër (161/152 – 142) in brand gestoken. De gemengde bevolking sneuvelde, of kwam om door het vuur. Askelon gaf zich vrijwillig over (1Mak.10:83-87, 11:4). Van de Syrische koning kreeg Jonatan de stad Ekron (1Mak10:88,89). Daarna veroverde hij de stad Gaza (1Mak.11:61,62). Ondanks enkele opstanden duurde die Joodse overheersing tot de Romeinse tijd.

Van de gemengde bevolking zou een kleine rest overblijven. De stad Ekron was de enige stad waar nog wat Filistijnse invloed bestond. Het restant van de gedeeltelijk Filistijnse bevolking is geleidelijk in Israël en andere volken opgegaan (Zach.9:7^b).

5. Profetie over Tyrus.

Hoofdstuk 26

1 In het 12^e jaar, op de 1^e dag van de maand, werd het woord van Jahweh tot mij gericht door te zeggen:

2 “Mensenzoon, omdat Tyrus over Jeruzalem gezegd heeft: “Ha, de deuren van de volken, zij is gebroken. Zij is naar mij toegekeerd. Nu zij verwoest is, zal ik worden gevuld.”

3 Daarom, dit zegt de Heer Jahweh: “Zie, Ik ben tegen jou, Tyrus! Veel heidenvolken laat Ik tegen jou opkomen, zoals de zee zijn golven laat opkomen.”

4 “Zij zullen de muren van Tyrus vernielen, en zij zullen haar torens afbreken. Ik zal haar stof van haar wegvegen, en Ik zal van haar een kale rots maken.”

5 “Zij zal een plaats worden voor het uitspreiden van visnetten om te drogen midden in de zee, want Ik heb het gesproken”, is het woord van de Heer Jahweh. Zij zal buit worden voor de heidenvolken.

6 “Haar dochters die in het veld zijn, zullen met het zwaard worden gedood. Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

7 Ja, dit zegt de Heer Jahweh: “Zie, Ik laat Nebukadnezar, de koning van Babel, de koning van de koningen, vanuit het noorden naar Tyrus komen met paarden, met strijdwagens, met ruiters en een menigte en veel voetvolk.”

8 “Jouw dochters in het veld zal hij met het zwaard doden. Hij zal tegen jou een schans maken, hij zal tegen jou een wal opwerpen, en hij zal tegen jou een handschild opheffen.”

9 “Gebeuk van zijn stormrammen zal hij tegen jouw muren richten, en jouw torens met zijn bijlen afbreken.”

10 “Vanuit een menigte van zijn paarden zal hij jou met hun stofwolken bedekken. Van het geluid van ruiters, wielen en strijdwagens zullen jouw muren schudden, wanneer hij jouw poorten zal binnenkomen, zoals het binnenkomen van een gebroken stad.”

11 “Met de hoeven van zijn paarden zal hij al jouw straten vertrappen. Jouw inwoners zal hij met het zwaard doden, en jouw sterke vestingen zullen op de aarde neervallen.”

12 “Jouw bezit zullen zij roven, en jouw koopwaar plunderen. Jouw muren zullen ze afbreken, en jouw kostbare huizen zullen ze verwoesten. Jouw stenen, jouw hout en jouw puin zullen ze in het water gooien.”

13 “Ik zal het lawaai van jouw liederen laten ophouden, en het geluid van jouw harpen zal niet meer worden gehoord.”

14 “Ik zal jou tot een kale rots maken. Jij zal een droogplaats voor het uitspreiden van visnetten worden. Jij zal niet meer worden herbouwd, want Ik ben Jahweh. Ik heb het gesproken”, is het woord van de Heer Jahweh.

15 Dit zegt de Heer Jahweh tegen Tyrus: “Zullen de kustlanden niet beven van het geluid van jouw val, door het kermen van de gewonden en door het moorden in jouw midden?”

16 “Alle vorsten van de zee zullen van hun tronen afdalen. Hun gewaden zullen ze afleggen, en hun kleurig geborduurde kleren zullen ze uittrekken. Zij zullen zich kleden met siddering. Zij zullen op de aarde zitten, en zij zullen voortdurend sidderen. Ze zullen over jou verbijsterd zijn.”

17 “Zij zullen over jou een klaaglied aanheffen, en zij zullen tegen jou zeggen:

“Hoe ben jij vergaan, gevestigd vanuit de zeeën,
de hooggeroemde stad,
die sterk was in de zee;
zij en haar inwoners,
die angst gaven aan al haar omwonenden.”

18 “Nu zullen sidderen de kustlanden
op de dag van jouw val.
De kustlanden, die in de zee zijn, zullen in paniek zijn
over jouw ondergang.”

19 Ja, dit zegt de Heer Jahweh: “Wanneer Ik jou een verwoeste stad maak, als de steden die onbewoond zijn, door de afgrond over jou te laten komen, zal het vele water jou bedekken.”

20 “Ik zal jou laten neerdalen met hen die in de cisterne neerdalen naar de mensen van weleer. Ik zal jou laten wonen in delen van de onderwereld als woestenijen vanaf eeuwig, met hen die in de cisterne neerdalen, zodat jij niet meer bewoond wordt. Ik zal heerlijkheid geven in het land van de levenden.”

21 “Ik zal jou een voorwerp van verschrikkingen maken, en jij zal er niet meer zijn. Jij zal worden gezocht, en in eeuwigheid niet meer gevonden worden”, is het woord van de Heer Jahweh.

1 In het 12^e jaar, op de 1^e (dag) van de maand, werd het woord van Jahweh tot mij (gericht) door te zeggen:

In de Hebreeuwse tekst staat echter:

1 In het 11^e jaar, op de 1^e (dag) van de maand, werd het woord van Jahweh tot mij (gericht) door te zeggen:

Het valt bij dit vers onmiddellijk op, dat de gebruikelijke aanduiding van de maand ontbreekt. Bovendien blijkt uit het 2^e vers, dat de stad Jeruzalem was verwoest, toen Ezechiël deze profetie ontving. Die verwoesting van Israëls hoofdstad gebeurde in de maanden juni en juli van het jaar 586 voor Christus. Het 11^e jaar nadat Ezechiël in 597 in ballingschap was gevoerd, duurde vanaf het voorjaar 587 (2^e helft maart) tot en met de winter van 586 (1^e helft maart) voor Christus.²²¹ In het 11^e jaar was Jeruzalem dus nog niet verwoest. Dat gebeurde in het

²²¹ De Joden (niet de Babyloniërs!) telden in die tijd (de (regerings)jaren) anders, dan wij nu. Zo hoefde bijvoorbeeld het 1^e regeringsjaar van een koning geen vol jaar te duren. Als het nieuwe jaar begon, dan begon ook het volgende regeringsjaar. Zo kon een koning die nog geen jaar had geregeerd, al bezig zijn met zijn 2^e regeringsjaar. Het 1^e jaar van de ballingschap was dus 597, het 2^e jaar 596, het 3^e regeringsjaar 595, en het 11^e viel (in grote lijnen) samen met het jaar 587 voor Christus: $597 - (11 - 1) = 587$. (Gerekend vanaf een Joods jaar $x = x - 1$.) Joodse regeringsduur $x =$ Onze regeringsduur $x - 1$.

Het variabele begin van het nieuwe jaar van de Joden viel echter niet helemaal samen met het vaste begin van ons nieuwe jaar. Ons nieuwe jaar begint ongeveer 2½ maand (en soms 3½ maand) eerder. Daardoor zijn er soms uitzonderingen op de bovenstaande regel. Als ons nieuwe jaar al begonnen is, en het nieuwe Joodse jaar nog niet, dan moet een Joods (regerings)jaar voor vol meetellen (Gerekend vanaf een Joods jaar $x = x$). Dit maakt de omrekening van de Joodse jaartelling naar de onze soms ingewikkeld.

12^e jaar na 597. Daar komt nog bij, dat de profeet van die verwoesting van de hoofdstad eerst niets wist. Hij hoorde dat ongeveer een ½ jaar later (Ezech.33:21).

Samengevat:

1. De aanduiding van de maand ontbreekt.
2. Het genoemde jaar klopt niet. Het zou een jaar later moeten zijn.
3. Het is in strijd met Ezechiël 33 vers 21.

Hieruit blijkt, dat tijdens het overschrijven van deze tekst enkele fouten zijn gemaakt. Het zou het 12^e jaar moeten zijn,²²² en de aanduiding van de maand is overgeslagen.

Hoewel die aanduiding ontbreekt, kunnen we toch (ongeveer) achterhalen wanneer Ezechiël in het 12^e jaar de boodschap van de onderstaande verzen van God kreeg. In vers 2 staat namelijk, dat de inwoners van Tyrus blij waren over de verwoesting van Jeruzalem. Deze stad was veroverd op de 9^e dag van de 4^e maand (= juni 586 v.Chr.), en verwoest op de 10^e dag van de 5^e maand (= juli 586) (2Kon.25:3,4,8-10, Jer.52:5,6,12-14).²²³ Op de 5^e dag van de 10^e maand (= in de 2^e helft van december 586) kreeg Ezechiël hierover bericht (Ezech.33:21). Daarna ontving hij dus de 1^e dag van de 11^e maand of de 1^e van de 12^e maand in het 12^e jaar vanaf de wegvoering deze profetie. Omgerekend naar onze jaartelling is dat dus halverwege de maand januari of februari van het jaar 585 voor Christus.²²⁴

2 “Mensenzoon, omdat Tyrus over Jeruzalem gezegd heeft: “Ha, de deuren van de volken, zij is gebroken. Zij (= Jeruzalem) is naar mij toegekeerd. (Nu) zij verwoest is, zal ik worden gevuld.”

Over de ondergang van Jeruzalem was Tyrus erg blij. Veel inwoners van die stad dachten, dat ze daardoor nog rijker zouden worden.

Tyrus lag in het noorden aan de kust van de Middellandse Zee. Het was al heel lang een sterke vesting (Joz.19:29, Jes.23:7). Tyrus lag grotendeels op een eiland, dat ruim 600 meter van de kust af lag. De stad was omringd door een muur die meer dan 15 meter hoog was. Een ander deel van de stad lag op het vaste land.²²⁵

Tyrus was een dochterstad van Sidon, maar al gauw overschaduwde de dochterstad haar moederstad in rijkdom en macht. Het was een machtige handelsstad (Jes.23:8). De 2 grote havens waren de “Sidonische” haven aan de noordkant en de “Egyptische” haven aan de zuidkant.

Tijdens de regering van koning David (1012 – 972) stuurde Hiram I (980 – 947), de latere Fenicische koning van de stad Tyrus, cederhout, timmerlieden en steenhouwers naar Jeruzalem om voor de koning van Israël een paleis te bouwen (2Sam.5:11, 1Kron.14:1). De koning van Tyrus hielp ook mee met het bouwen van de tempel en het paleis van koning Salomo (972 – 932) (1Kon.5:1-12, 2Kron.2).

De stad Tyrus had ook een slechte invloed op de Israëlieten. Koning Achab (875 – 854) van Israël trouwde met de kwaadaardige Izebel. Zij was een dochter van Etbaäl I (878 – 847) de

²²² In de Alexandrijnse versie van de Septuagint staat in het 1^e vers ook het 12^e jaar.

Zie Aalders G.Ch., Commentaar op het Oude Testament: Ezechiël, deel 2, Kampen, 1957, pag. 22.

²²³ De profeet Jeremia rekende hier vanaf 605 voor Christus. Dat is het jaar dat prins Nebukadnezar met zijn leger naar het Tweestammenrijk Juda trok, en de stad Jeruzalem voor de Babylonische legers capituleerde. Na de dood van zijn vader Nabopolassar (625 – 605) werd de kroonprins Nebukadnezar (604 – 562) in 604 voor Christus officieel koning.

²²⁴ De meest waarschijnlijke maand is de 11^e maand. Tijdens het maken van de overschrijffout zou dan de 11 van de maand, de 12 die bij het jaar hoort, ten onrechte hebben vervangen: *In het 11^e 12^e jaar, in de 11^e maand, op de 1^e (dag) van de maand.* Het lijkt er sterk op, dat de oorspronkelijke tekst is: *In het 12^e jaar, in de 11^e maand, op de 1^e (dag) van de maand.* Dat is dus halverwege de maand januari van het jaar 585 voor Christus.

²²⁵ Tyrus is de vergriekste vorm van het Hebreeuwse woord *Sor* of *Tsor*, dat eigenlijk *rots* betekent.

koning van Tyrus en Sidon.²²⁶ Onder haar leiding werd in Israël de Fenicische afgodsdienst van de Baäl (= Heer, echtgenoot) ingevoerd (1Kon.16:31,32).

De mannen van de stad Tyrus waren ondernemende handelsreizigers en bekwame zeelieden. Vanuit die stad werden ook veel kolonies of dochtersteden gesticht. Deze steden konden in de buurt liggen, maar ook ver weg. Zo stichtten ze rond 814 voor Christus in Afrika de bekende stad Carthago.

Hoewel Tyrus belasting aan Assyrië betaalde, is de stad nooit door de Assyriërs veroverd. Tijdens de regering van koning Eluleüs (729 – 694) kwam de stad in opstand tegen de Assyriërs. Vanaf 726 tot en met 722 voor Christus belegerde de Assyrische koning Salmanassar V (727 – 722) de stad zonder succes.²²⁷ Ook koning Nebukadnezar II (604 – 562) heeft deze stad in zee 13 jaren lang belegerd (585 – 573).²²⁸ Via onderhandelingen gaf de stad zich over.²²⁹ Tyrus scheen een onneembare vesting op zee te zijn.

In 594 stuurde de koning van Tyrus gezanten naar vazalkoning Zedekia (597 – 586) van Juda om een verbond te sluiten tegen Nebukadnezar II, de koning van Babel (Jer.27:3).

Hoewel Tyrus een verbond met vazalkoning Zedekia had gesloten, was het toch blij met de val en inname van Jeruzalem. Alle handelskaravanen tussen de grootmachten Egypte en Babel moesten langs het gebied van Jeruzalem. Door de verovering van Jeruzalem had Tyrus een belangrijke handelsconcurrent minder. De poort naar de Fenicische handelsstad was toen verwoest. De egoïstische inwoners van Tyrus dachten, dat ze daardoor nog veel rijker zouden worden.

3 Daarom, dit zegt de Heer Jahweh: “Zie, Ik ben tegen jou, Tyrus! Veel (heiden)volken laat Ik tegen jou opkomen, zoals de zee zijn golven laat opkomen.”

Tyrus verwachtte na de verwoesting van Jeruzalem een toestroom van mensen. Veel mensen zouden inderdaad op de stad afkomen, maar wel met andere bedoelingen. Als golven van de zee zouden ze tegen de stad aanbeuken, en de vesting van de plaats overspoelen.

4 “Zij zullen de muren van Tyrus vernielen, en zij zullen haar torens afbreken. Ik zal haar stof van haar wegvegen, en Ik zal haar overgeven tot een kale rots (= Ik zal van haar een kale rots maken).”

5 “Zij zal (een plaats) worden voor het uitspreiden van visnetten (om te drogen) midden in de zee, want Ik heb (het) gesproken”, is het woord van de Heer Jahweh. Zij zal om te plunderen worden (= Zij zal buit worden) voor de (heiden)volken.

6 “Haar dochters die in het veld zijn, zullen met het zwaard worden gedood. Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

De dochters van Tyrus op het (vaste) land zouden door het zwaard worden gedood. Die dochters waren de dochtersteden van Tyrus. Nebukadnezar II (604 – 562) veroverde aanvankelijk het deel van Tyrus dat op de vaste wal lag. Veel jaren later veroverde Alexander de Grote (336/332 – 323) eerst andere kuststeden in de omgeving om met hun schepen zijn vloot te versterken.

7 Ja, dit zegt de Heer Jahweh: “Zie, Ik laat Nebukadnezar,²³⁰ de koning van Babel, de

²²⁶ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 8, hoofdstuk 13:1,2.

²²⁷ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 9, hoofdstuk 14:2.

²²⁸ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 10, hoofdstuk 11:1; Flavius J., Tegen de Grieken, deel 1: 20,21.

²²⁹ Tyrus werd niet geplunderd. Het loon voor de verovering van Tyrus mocht koning Nebukadnezar II uit Egypte halen door dat land te veroveren en te plunderen (Ezech.29:18-20).

²³⁰ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat in dit bijbelboek: *Nebukadrezar*. Evenals in het overgrote deel van de Bijbel geven de Griekse handschriften deze naam hier echter als *Nebukadnezar* weer.

koning van de koningen, vanuit het noorden naar Tyrus komen met paard(en), met (strijd)wagen(s), met ruiters en een menigte (of gemeenschap) en veel (voet)volk.”

Hoewel het Babylonische rijk van Nebukadnezar II in het oosten lag, zou de koning vanuit het noorden komen. Vanuit het Tweestromenland trok men om de woestijn heen om naar Tyrus en Israël te reizen. Zo kwam ook het reusachtige leger van de koning van Babel uit het noorden.

8 “Jouw dochters in het veld zal hij met het zwaard doden. Hij zal tegen jou een schans geven (= maken), hij zal tegen jou een wal uitstorten (= opwerpen), en hij zal tegen jou een (hand)schild opheffen.”

Met een schans sloot men een stad in, en beschermde de belegeraars hun eigen leger tegen plotselinge uitvallen uit de stad.

9 “Gebeuk van zijn stormrammen zal hij tegen jouw muren afgeven (= richten), en jouw torens met zijn zwaarden (= zijn bijlen/breekijzers) afbreken.”

10 “Vanuit een menigte van zijn paarden zal hij jou met hun stof(wolken) bedekken. Van het geluid van [een] ruiter(s), [een] wiel(en) en [een] (strijd)wagen(s) zullen jouw muren beven (of sidderen) (= schudden),²³¹ wanneer hij jouw poorten zal binnenkomen, zoals het binnenkomen van een gebroken stad.”

11 “Met de hoeven van zijn paarden zal hij al jouw straten vertrappen. Jouw volk (= Jouw inwoners) zal hij met het zwaard doden, en jouw sterke vestingen zullen op de aarde neervallen.”

12 “Jouw bezit (of vermogen) zullen zij roven, en jouw koopwaar plunderen. Jouw muren zullen ze afbreken, en jouw kostbare huizen zullen ze verwoesten. Jouw stenen, jouw hout en jouw stof (= jouw puin) zullen ze in [het midden van] het water leggen (= gooien).”

13 “Ik (= God) zal het lawaai van jouw liederen laten ophouden, en het geluid van jouw harpen zal niet meer worden gehoord.”

14 “Ik zal jou (als/tot) een kale rots geven (= maken). Jij zal (een droogplaats) voor het uitspreiden van visnetten worden. Jij zal niet meer worden herbouwd, want Ik ben Jahweh. Ik heb (het) gesproken”, is het woord van de Heer Jahweh.

De Here zou van Tyrus een kale rots maken, waar visnetten worden gedroogd. Hij zei, dat de stad nooit meer zou worden herbouwd.

Gods oordeel over de Tyrus werd niet in één keer uitgevoerd. Bekering bleef mogelijk. Het profetisch perspectief ziet de gebeurtenissen als toppen van bergen die dicht tegen elkaar aan schijnen te liggen. In werkelijkheid is de afstand tussen die bergen veel groter, dan het in eerste instantie lijkt. Wanneer de tijd verstrijkt, en wanneer we dicht bij de toppen komen, zien we, dat ze verder uit elkaar liggen. Zo is het ook met de profetie van Ezechiël over Tyrus.

Eerst trok koning Nebukadnezar II (604 – 562) tegen haar op. Het deel dat op de vaste wal lag, nam hij in. Het gedeelte dat op het eiland in zee was gebouwd, werd 13 jaren door hem belegerd (585 – 573).²³² Na onderhandelingen gaf Tyrus zich aan hem over. Koning Nebukadnezar II spaarde de stad, maar ze moest wel belasting betalen aan de koning van Babel.

Jaren later begon de Griekse koning Alexander de Grote (336/332 – 323) zijn grote verove-

²³¹ Hier is duidelijk sprake van beeldspraak: *met hun stofwolken bedekken*, en *bevende* (of *sidderende*) *muren* (hyperbool en personificatie).

²³² Flavius J., Joodse Oudheden, deel 10, hoofdstuk 11:1; Flavius J., Tegen de Grieken, deel 1:20,21.

ringstocht. Hij was bang, dat de vloot van Tyrus tegen zijn vaderland zou uitvaren, en daarom besloot hij de stad te veroveren. Hij merkte echter, net als Nebukadnezar II eerder had ervaren, dat dit een heel moeilijke opgave was. Als eerste veroverde Alexander andere kuststeden, en nam hun schepen in beslag. Met deze schepen versterkte hij zijn vloot.

In 332 voor Christus kon koning Alexander III na een beleg van 7 maanden de stad op het eiland innemen. Het puin, het hout en de stenen van de oude stad op het vaste land werd in zee gegooid om een dam te bouwen. Via deze dam kon koning Alexander het andere gedeelte van Tyrus, dat als een eiland in zee lag, veroveren. Van de stad werden 8.000 inwoners gedood met het zwaard, en 30.000 mensen werden als slaven verkocht. Met de pracht en praal was het voorgoed afgelopen.

Aan beide zijden van de dam werd door de zee slib aangevoerd. Daardoor veranderde Tyrus in een schiereiland. Sinds die tijd is haar onafhankelijke machtspositie voorbij. Pas binnen het Syrische en het Romeinse rijk werd Tyrus weer opgebouwd tot een bloeiende handelsstad, maar niet zo groots als vroeger. Toen deze stad in 1124 door de kruisvaarders werd veroverd, bleef de relatieve welvaart bestaan. Anderhalve eeuw later verwoestten de Egyptenaren de vestingen van de stad. Toen de Saracenen haar heroverden, was er weinig meer van over. Daarmee verdween het oude Tyrus. Men weet niet meer, waar die stad precies heeft gelegen.

In de buurt van het oude Tyrus is nu een plaats op het midden van een schiereiland dat Soer heet. Het is een stad met 117.000 inwoners.

15 Dit zegt de Heer Jahweh tegen Tyrus: “Zullen de kustlanden niet beven van het geluid van jouw val, door het kermen van de gewonden (en) door het moorden in jouw midden?”

16 “Alle vorsten van de zee zullen van hun tronen (of stoelen) afdalen. Hun gewaden zullen ze afleggen, en hun kleurig geborduurde kleren zullen ze uittrekken. Zij zullen zich kleden met siddering. Zij zullen op de aarde (of het land) zitten, en zij zullen (elk) moment (= voortdurend) sidderen. Ze zullen over jou verbijsterd zijn.”

Alle vorsten van de zee zijn de schatrijke kooplieden en vorsten van de koloniesteden van Tyrus, die zich als koningen voelden en gedroegen (Jes.23:8).

17 “Zij zullen over jou een klaaglied aanheffen, en zij zullen tegen jou zeggen:

“Hoe ben jij vergaan, gevestigd vanuit de zeeën,
de (hoog)geroemde stad,
die sterk was in de zee;
zij en haar inwoners,
die angst gaven aan al haar (om)wonenden.”

18 “Nu zullen sidderen de kustlanden
op de dag van jouw val.
De kustlanden, die in de zee zijn, zullen in paniek zijn
over jouw vertrek (= jouw ondergang).”

De val en verwoesting van de stad Tyrus maakte een diepe indruk op de landen in haar buurt. Toen die stad door Alexander de Grote (336/332 – 323) was veroverd, waren andere steden bang, dat zij ook door deze koning zouden worden ingenomen. Daarom gaven veel steden zich onmiddellijk over aan deze grote veroveraar.

19 Ja, dit zegt de Heer Jahweh: “Wanneer Ik jou een verwoeste stad geef (= maak), als de steden die onbewoond zijn, door de afgrond over jou te laten [op]komen, zal het vele water jou bedekken.”

God zei, dat Hij Tyrus zou verwoesten tot een stad zonder inwoners. Hij zou de oervloed over haar laten komen, en de wateren haar laten bedekken.

20 “Ik zal jou laten neerdalen met hen die in de cisterne neerdalen naar de mensen van weleer (of eeuwig). Ik zal jou laten wonen (of neerzetten) in delen van de onderwereld als woestenijen vanaf eeuwig (of weleer), met hen die in de cisterne neerdalen, zodat jij niet (meer) bewoond wordt. Ik zal heerlijkheid geven in het land van de levenden.”

Een cisterne is een groot waterreservoir. Als het in de maanden oktober en november regende, werd het water voor de rest van het jaar daarin opgevangen. Sommige cisternen waren enorm groot, en konden gemakkelijk een groot aantal mensen bevatten. Het wordt min of meer denkbeeldig voorgesteld, alsof de diepte van de cisterne het voorportaal van de onderwereld is.

21 “Ik zal jou (een voorwerp van) verschrikkingen geven (= maken), en jij zal er niet (meer) zijn. Jij zal worden gezocht, en in eeuwigheid niet meer gevonden worden”, is het woord van de Heer Jahweh.

God zou van Tyrus een schrikbeeld maken, ze zou er niet meer zijn. De stad zou worden gezocht, maar nooit meer worden gevonden.

De trotse eilandstad werd tot in het stof vernederd. Het eiland is verdwenen, en deels omgevormd tot een schiereiland.

6. Klaaglied over Tyrus.

Hoofdstuk 27

- 1 Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:
- 2 “Jij, mensenzoon, hef een klaaglied aan over Tyrus!”
- 3 “Zeg tegen Tyrus, dat ligt aan ingangen van de zee, een handelaar van de volken voor veel kustlanden: “Dit zegt de Heer Jahweh:
“Tyrus, jij hebt gezegd:
“Ik ben volmaakt mooi.”
- 4 “In het hart van de zeeën zijn jouw grenzen,
jouw bouwers maakten jouw schoonheid volledig.”
- 5 “Met cipressen van Senir hebben zij voor jou gebouwd.
Allemaal cederen planken vanuit de Libanon hebben ze genomen
om er voor jou een mast van te maken.”
- 6 “Van eiken uit Basan hebben zij jouw roeiriemen gemaakt.
Jouw voorsterven hebben zij van ivoor van een dochter van de Assyriërs gemaakt,
gebracht vanuit de kustlanden van de Kittiërs.”
- 7 “Kleurig geborduurd fijn linnen uit Egypte
werd door jou uitgespreid om jouw vaandel te zijn.
Blauwpurper en roodpurper uit de kustlanden van Elisa
werd jouw tent.”
- 8 “Inwoners van Sidon en Arwad
waren jouw roeiers.
Jouw wijze mannen, Tyrus,
binnen jou waren zij jouw stuurmannen.”
- 9 “De oudsten en wijzen van Gebal
waren binnen jou als scheepstimmerlieden.
Alle zeeschepen en hun matrozen waren binnen jou
om ruilhandel met jou te drijven.”
- 10 “Perzen, Lydiërs en Puteeërs waren in jouw leger: stervelingen van jouw oorlogen.
Schild en helm hingen zij binnen jou op. Zij gaven jou eer.”
- 11 “Zonen van Arwad en jouw leger waren rondom op jouw vestingmuren, en Gamma-
dieten waren in jouw torens. Hun lichaamsschilden hingen zij rondom aan jouw vestingmu-
ren. Zij maakten jouw schoonheid volledig.”
- 12 “Tarsis was jouw koopman door de overvloed aan allerlei bezit van zilver, ijzer, tin en
lood. Zij leverden jouw koopwaren.”

13 “Javan, Tubal en Mesech waren jouw handelaren. Slaven en koperen voorwerpen leverden zij voor jouw markt.”

14 “Uit het huis van Togarma gaf men paarden, ruiters en muil dieren voor jouw koopwaren.”

15 “Zonen van Rodan waren jouw handelaren. Veel kustlanden waren koopman van jouw afzetgebied. Slagtanden van ivoor en ebbenhout lieten zij terugkeren: jouw vordering.”

16 “Aram was jouw koopman voor veel van jouw producten: voor karbonkel, roodpurper, kleurig geborduurd werk en fijn linnen. Korallen en briljant gaven zij voor jouw koopwaren.”

17 “Juda en het land Israël waren jouw handelaren. Hoeveelheden tarwe, fijn meel, honing, olijfolie en balsem gaven zij voor jouw markt.”

18 “Damascus was jouw koopman in veel van jouw producten voor de veelheid van allerlei rijkdom in wijn van Chelbon en witte wol.”

19 “Verrukkelijke wijn uit Oezal gaven ze bij jouw koopwaren. Gesmeed ijzer en kaneelkassie en kalmoeswortel waren op jouw markt.”

20 “Dedan was jouw handelaar in dekkleden voor een strijdswagen.”

21 “Arabië en al de vorsten van Kedar waren kooplieden van jouw afzetgebied voor lammeren, rammen en bokken. Daarin waren zij jouw kooplieden.”

22 “De handelaren van Sjeba en Rama, die waren jouw handelaren in het beste van allerlei specerijen. Allerlei edelstenen en goud leverden zij voor jouw koopwaren.”

23 “Haran, Kalne en Eden waren jouw handelaren. Assur en Kilmad waren jouw handelaren.”

24 “Zij waren jouw handelaren in allerlei zaken: in blauwpurperen kleren en kleurig borduursel, in beklede kisten, met touwen gebonden, ingepakt bij jouw handelswaar.”

25 “Schepen van Tarsis zongen over jouw markt:

“Jij bent volgeladen, en jij bent erg zwaar bevracht
in het hart van de zeeën.”

26 “In vele waterstromen lieten de roeiers jou komen.

De oostenwind heeft jou gebroken in het hart van de zeeën.

27 “Jouw rijkdom en jouw koopwaren, jouw ruilhandel,

jouw matrozen en stuurmannen,

jouw scheepstimmerlieden en jouw ruilhandelaren,

en al jouw soldaten die in jou zijn

en heel de bemanning die in jouw midden is,

zij zullen vallen in het hart van de zeeën,

op de dag van jouw val.”

28 “Van geluid van het geschreeuw van jouw stuurmannen

zullen de grenzen van de zee beven.”

29 “Allen die de roeiriemen gebruiken,

de matrozen, alle stuurmannen van de zee
zullen afdalen vanuit hun schepen.
Zij zullen op het land staan.”

- 30** “Zij zullen hun stem over jou laten horen,
en zij zullen bitter schreeuwen.
Zij zullen stof op hun hoofden gooien.
In de as zullen zij zich wentelen.”
- 31** “Om jou zullen zij zich helemaal kaal maken,
en zullen zij zich omgorden met rouwzakken.
Met een bittere ziel zullen zij over jou huilen,
een bitter gejammer!”
- 32** “Kreunend zullen zij voor jou een klaaglied aanheffen,
zij zullen klagen over jou:
“Wie is als Tyrus, als een verstomde,
in het midden van de zee?”
- 33** “Wanneer jouw koopwaren weggingen vanuit de zeeën,
heb jij veel volken verzadigd.
Met jouw vele rijkdommen en jouw ruilhandel
heb jij de koningen van de aarde verrijkt.”
- 34** “Nu ben jij gebroken door de zeeën,
in de diepten van de waterstromen.
Jouw ruilhandel en heel jouw menigte
zijn gevallen in jouw midden.”
- 35** “Alle bewoners van de kustlanden
zijn over jou verbijsterd.
Hun koningen zijn de haren te berge gerezen,
overdonderd zijn hun gezichten.”
- 36** “De kooplieden onder de volken hebben jou uitgefloten.
Een verschrikking ben jij geworden.
Jij zal er tot in eeuwigheid niet meer zijn.”

- 1** Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:
- 2** “Jij, mensenzoon, hef een klaaglied aan over Tyrus!”
- 3** “Zeg tegen Tyrus, dat woont (= dat ligt) aan ingangen van de zee, een handelaar van de volken voor veel kustlanden: “Dit zegt de Heer Jahweh:

“Tyrus, jij hebt gezegd:

“Ik ben volmaakt mooi.”

- 4 “In het hart van de zeeën zijn jouw grenzen,
jouw bouwers maakten jouw schoonheid volledig.”

De stad *Tyrus* lag grotendeels in de zee. Haar bouwmeesters hadden haar mooi gemaakt.

Vanaf dit vers tot en met het 9^e vers wordt Tyrus vergeleken met een schip. Deze beeldspraak begint opnieuw vanaf vers 26, en loopt dan door tot het einde van het hoofdstuk. Het lijkt erop, dat de verzen 10 tot en met 25 als een middenstuk er tussen zijn geschoven.

- 5 “(Met) cipressen van Senir hebben zij voor jou gebouwd.
Allemaal cederen planken vanuit de Libanon hebben ze genomen
om er voor jou een mast van te maken.”²³³

Senir is de Amoritische naam voor de berg Hermon in het noordoosten van Israël (Deut.3:9, 1Kron.5:23, Hoog.4:8). Deze berg ligt ruim 2800 meter boven de zeespiegel, en is daarmee de hoogste berg in het heilige land.

De Libanon is een bergrug in Syrië ten noorden van het Tienstammenrijk. De *cederbomen* van de Libanon waren erg bekend (Richt.9:15^b, 2Kon.14:9, 2Kron.25:18, Ps.92:13^b).

De *mast* werd meestal van een goedkoper soort hout gemaakt. Een mast van cederhout was bijzonder.

- 6 “(Van) eiken uit Basan hebben zij jouw roerriemen gemaakt.
Jouw voorsteven hebben zij van ivoor van een dochter van de Assyriërs gemaakt,
(gebracht) vanuit de kustlanden van de Kittiërs.”

Ten oosten van het Meer van Galilea lag het vruchtbare gebied *Basan*. Deze streek was ook bekend door de eiken die daar groeiden (Jes.2:13, Zach.11:2).

Met *een dochter van de Assyriërs* wordt een dochterstad (van de hoofdstad) van de Assyriërs bedoeld (vgl. Ezech.16:27,45-49,53-57,61). Welke dochterstad dat is, wordt hier niet genoemd, en is dus blijkbaar niet zo belangrijk.

De Kittiërs zijn nakomelingen van Javan (Ioniërs) (Gen.10:2,4).²³⁴ Het waren Grieken die vooral op de eilanden bij het huidige Griekenland en Turkije, en in Griekse kustgebieden woonden (vgl. Num.24:24, Jer.2:10 en Dan.11:30).

- 7 “Kleurig geborduurd fijn linnen uit Egypte
werd door jou uitgespreid om jouw vaandel (of jouw vlag) te zijn.
Blauwpurper en roodpurper uit de kustlanden van Elisa
werd jouw bedekking (= jouw tent).”

²³³ In de Griekse handschriften staat masten (meervoud). Op grond de (Masoretische) Hebreeuwse tekst en het tekstverband waarin het over het ene schip Tyrus gaat, is voor het enkelvoud gekozen. In de Dode Zeerollen zijn uit dit deel van het bijbelboek Ezechiël helaas meerdere hoofdstukken verloren gegaan.

²³⁴ Met de Kittiërs werden oorspronkelijk de inwoners van de Fenicische kolonie Kittion bedoeld. Deze kolonie lag aan de oostkant van het eiland Cyprus. Later gaf men die naam aan alle bewoners van het eiland (Jes.23:1,12, Jer.2:10^a). Ook de mensen op andere daarachter liggende eilanden kregen deze naam. Daarna werden de Macedoniërs en de Grieken als Kittiërs aangeduid (1Mak.1:1, 8:5).

Elisa was een zoon van Javan (Ioniërs), en een kleinzoon van Jafet (Gen.10:2,4). Met *Elisa* wordt waarschijnlijk Cyprus bedoeld. In de Amarna-brieven wordt Cyprus Alasja genoemd.²³⁵

- 8** “Inwoners van Sidon en Arwad
waren jouw roeiers.
Jouw wijze (mannen), Tyrus,
binnen jou waren zij jouw stuurmannen.”

Ten noorden van het heilige land lag de stad *Sidon*. Het was een stad aan de kust van de Middellandse Zee. Vanuit Sidon was de stad Tyrus gesticht. De Sidoniërs stamden af van Kanaän, een zoon van Cham (Gen.10:6,15,19).

Arwad is een oude Fenicische stad ten noorden van Tyrus. Het lag op een eiland 3 kilometer van de Syrische kust.

- 9** “De oudsten en wijzen van Gebal
waren binnen jou als (scheeps)timmerlieden (of zij die lekken repareerden).
Alle zeeschepen en hun matrozen waren binnen jou
om ruilhandel met jou te drijven.”

Gebal werd door de Grieken Byblos (= boekenstad) genoemd. Het was een havenstad in Syrië. Het ligt in het huidige Libanon tussen de plaatsen Tripolis en Beiroet. Allerlei Fenicische steden dreven dus handel met Tyrus, en bouwden zo mee aan het schip.

Na dit vers stopt tijdelijk de vergelijking met een schip, en begint het middenstuk. De eerste 2 verzen gaan over het leger van Tyrus.

- 10** “Perzen, Lydiërs en Puteeërs waren in jouw leger: stervelingen van jouw oorlog(en). Schild en helm hingen zij binnen jou op. Zij gaven jou eer (of luister).”

De *Perzen* woonden helemaal in het oosten naast de Meden en de Elamieten.²³⁶ De *Lydiërs* dienden het leger van Egypte (Jer.46:9, Ezech.30:5, Nah.3:9). Ze waren verwant met de Egyptenaren (Gen.10:13, 1Kron.1:11, Jer.46:9).²³⁷ Lydië en Egypte waren buurlanden. De *Puteeërs* kwamen uit het land Punt of Poent. Put is de Hebreeuwse naam voor Libië. Dit komt driemaal voor in het Oude Testament. Volgens de geschiedschrijver Flavius Josefus (37 – ±100) was Put de oprichter van Libië. In zijn tijd zou daar een rivier zijn met de naam Put.²³⁸

- 11** “Zonen van Arwad en jouw leger waren rondom op jouw (vesting)muren, en Gammadieten waren in jouw torens. Hun (lichaams)schilden hingen zij rondom aan jouw (vesting)muren (vgl. 1Kon.10:16,17, Hoog.4:4^b). Zij maakten jouw schoonheid volledig.”

Arwad was een andere Fenicische kustplaats (v.8). De *Gammadieten* worden alleen hier in de Bijbel genoemd.²³⁹ Hoogwaarschijnlijk waren het de Kumidi die in de Amarna-brieven wor-

²³⁵ Zie de 7 brieven van de koning van Alasja en de brief van een minister van dat land. Moran W.L., *The Amarna letters*, Baltimore, 1992, EA 33 - EA 40.

²³⁶ Volgens sommigen is hier geen sprake van Perzen maar van een Afrikaanse stam in de buurt van Egypte. Zie Keil C.F., *Commentary on the Old Testament*, deel 9, Ezeziel - Daniel, 2^e druk, Massachusetts, 2006, pag. 222.

²³⁷ Men moet deze Lydiërs niet verwarren met de Semitische Lydiërs (Gen.10:22, 1Kron.1:17). Dat was het Lydische rijk in het huidige Turkije. Het is bekend, dat hun eerste koningen Semieten waren.

²³⁸ Flavius J., *Joodse Oudheden*, deel 1, hoofdstuk 6:2.

²³⁹ In de Septuagint worden de Gammadieten niet genoemd. In sommige Griekse handschriften zijn de Gammadieten vervangen door de Meden.

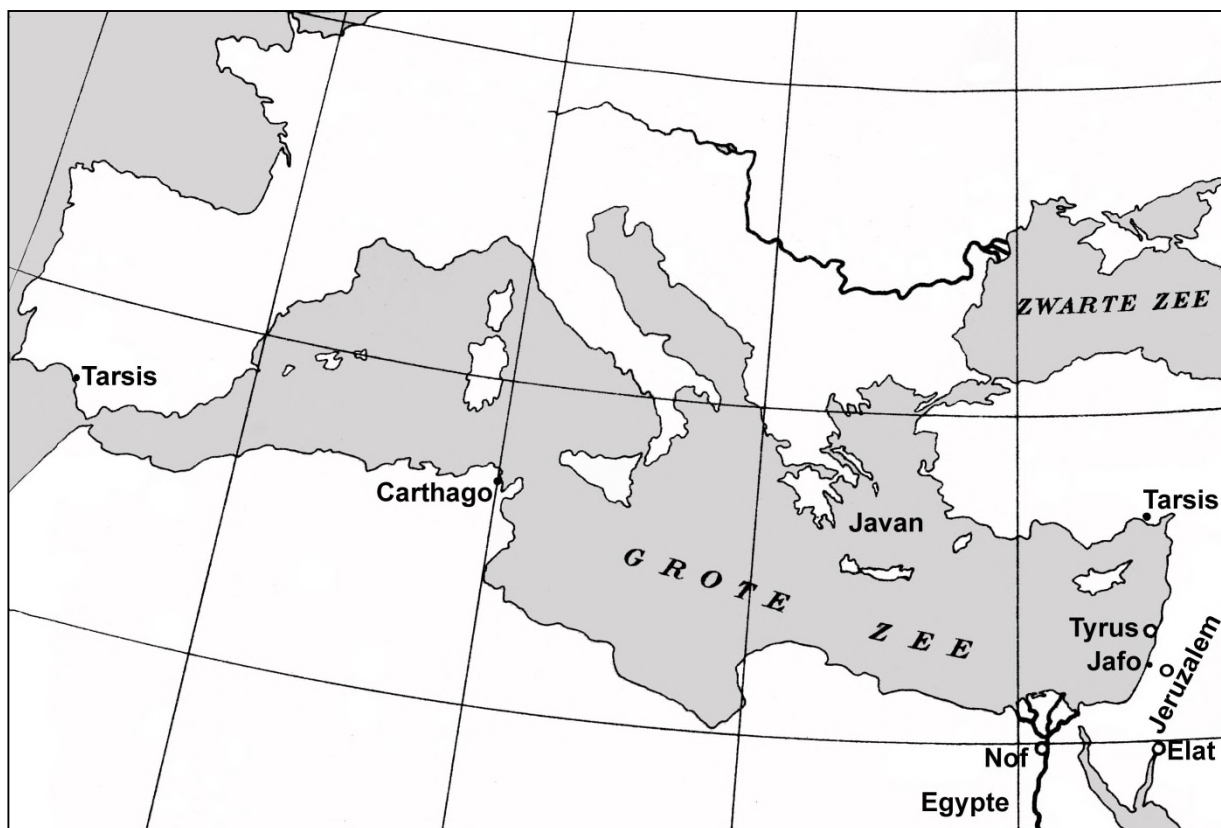
den genoemd.²⁴⁰ Dat was een (Aramese) stam ten noorden van de berg Hermon. Tyrus had dus een leger dat was samengesteld uit soldaten van verschillende volken en verwante stammen. Het valt daarbij op, dat er geen soldaten uit Egypte en Babylonië bij zijn.

Na het korte gedeelte over het leger van Tyrus volgt een lijst van volken die handel dreven met de rijke stad.

12 “Tarsis was jouw koopman door de overvloed aan allerlei bezit van (of allerlei rijkdom aan) zilver, ijzer, tin en lood. Zij gaven (= Zij leverden) jouw koopwaren.”

Tarsis is een zoon van Javan. Javan is de stamvader van de Ioniërs (Gen.10:2,4, 1Kron.1:7).²⁴¹ Het nageslacht van Tarsis bestond dus uit Grieken die vooral op de eilanden en in de kustgebieden woonden (vgl. Num.24:24, Ps.72:10, Jer.2:10 en Dan.11:30). Aanvankelijk trokken de nakomelingen van Tarsis naar Cilicië in het huidige Turkije waar ze de stad Tarsis stichtten. Volgens de geschiedschrijver Flavius Josefus is Tarsis dezelfde plaats als Tarsus.²⁴² Daar werd later de apostel Paulus geboren (Hand.21:39, 22:3).

Later zwierven ze uit over de Middellandse Zee, en trokken ze naar het zuiden van het huidige Spanje. Daar stichtten ze de stad Tartessos. Volgens de geschiedschrijver Herodotus lag de plaats Tartessos (gerekend vanaf de Middellandse Zee) voorbij de Zuilen van Hercules (= de Straat van Gibraltar/ingang van de Middellandse Zee).²⁴³

Als de Bijbel spreekt over Tarsis, dan kunnen daar 2 plaatsen mee worden bedoeld: Tarsus in

²⁴⁰ Moran W.L., The Amarna letters, Baltimore, 1992, EA 116, 75, EA 129, 85, EA 132, 49, EA 197, 38, en EA 198, 5.

²⁴¹ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 1, hoofdstuk 6:1.

²⁴² Flavius J., Joodse Oudheden, deel 1, hoofdstuk 6:1.

²⁴³ Herodotus, Historiën, deel 4, 152.

Cilicië of Tartessos in Zuid-Spanje. Uit de context moet blijken over welke plaats het gaat.²⁴⁴ Omdat het hier over volken uit het (verre) oosten en Oost-Europa gaat, is in vers 12 waarschijnlijk de plaats Tarsus in Cilicië bedoeld.

13 “Javan, Tubal en Mesech waren jouw handelaren. Mensenzielen (= Slaven) en koperen voorwerpen gaven (= leverden) zij voor jouw markt.”

Javan, Tubal en Mesech zijn zonen van Jafet (Gen.10:2). *Javan* komt ook voor in Assyrische teksten. Onder koning Sargon II (722 – 705) werden ze genoemd als een volk dat dichtbij Tyrus in het midden van de zee woont. Flavius Josefus (37 – ±100) vermeldt, dat van Javan de Ioniërs en alle Grieken afstamden.²⁴⁵ De Ioniërs woonden vooral op de eilanden en in de kustgebieden (vgl. Num.24:24, Jer.2:10 en Dan.11:30). Grieken of Ioniërs waren ook om de slavenhandel bekend (Joël 3:6).

De nakomelingen van *Tubal* worden in het werk van Flavius Josefus als Thobelieten aangeduid. Volgens hem werden ze later Iberiërs genoemd.²⁴⁶ Ze woonden waarschijnlijk in Georgië, waarvan misschien de hoofdstad Tbilisi nog steeds de naam Tubal in zich draagt. De geschiedschrijver Herodotus noemde ze Tibarenen.²⁴⁷

Voorafgaand aan de Tibarenen worden door Herodotus ook de Moschen opgesomd. Dit volk dat van *Mesech* afstamt, wordt in een spijkerschriftinscriptie van 1170 voor Christus de Moesjki genoemd. Ze leefden in het oosten van Klein-Azië aan de grens van Assyrië. Sargon II (722 – 705) heeft gestreden tegen koning Mita van Moesjki. Later woonden ze ten noorden van de Tibarenen.

14 “Uit het huis van Togarma gaf men paarden, ruiters en muilieren voor jouw koopwaren.”

Togarma was een zoon van Gomer, en een kleinzoon van Jafet (Gen.10:2,3). In Hetitische geschriften die stammen uit de 14^e eeuw voor Christus, treft men de naam Togarma aan. Sargon II noemde dit volk de Tilgarimmoe. De Armeniërs claimen, dat ze van dit volk afstammen. Het gebied was beroemd door zijn paardenfokkerijen.

15 “Zonen van Rodan waren jouw handelaren.²⁴⁸ Veel kustlanden waren koopman van jouw hand (= jouw afzetgebied). Horens (= Slagtanden) van ivoor en ebbehout lieten zij terugkeren: jouw vordering.”

²⁴⁴ Koning Salomo (972 – 932) bijvoorbeeld liet, hoogstwaarschijnlijk vanuit Elat (= Eilat), een handelsvloot naar Tarsis varen. Eens in de 3 jaren kwam die vloot in Israël terug, beladen met goud en zilver, ivoor, apen en pauwen (1Kon.10:22, 2Kron.9:21). Deze vloot had er natuurlijk geen 3 jaren voor nodig om heen en terug naar Tarsis in het huidige Turkije te varen. Hoogstwaarschijnlijk voeren ze via de Rode Zee om Afrika heen naar het zuiden van Spanje. Via de Middellandse Zee ging het wel sneller, maar zeeschepen voeren in die tijd vooral langs de kust. De enige haven aan de westkust van Israël was bij Jafo (= Joppe) (2Kron.2:16, Ezra 3:7, Jona 1:3), maar die was waarschijnlijk minder geschikt, want ook koning Josafat (873 – 849) wilde vanuit Esjon-Geber, dat vlak bij Elat ligt, naar Ofir en Tarsis varen (1Kon.22:49,50, 2Kron.20:35-37).

Dat men uit de context moet opmaken welke van de 2 plaatsen met Tarsis wordt bedoeld, geldt ook voor andere historische bronnen. Volgens een inscriptie van de Assyrische koning Esarhaddon (681 – 669) bijvoorbeeld, hadden alle koningen die midden op de zee wonen vanaf Cyprus (= Ladanana) en Griekenland (= Laman) tot en met Tarsis zich aan zijn voeten onderworpen. (Zie Borger R., *Die Inschriften Asarhaddons Königs von Assyrien*, Beiheft 9, Graz 1956, 86.) Deze Assyrische koning heeft over gebieden of zeeën in de buurt van Spanje en zelfs van Italië helemaal geen enkele macht uitgeoefend. Wel was hij machtig in de buurt van Tarsus in Cilicië. Dit bevestigt ook de bewering van Flavius Josefus (37 – ±100), dat Tarsus dezelfde plaats is als Tarsis in het huidige Turkije.

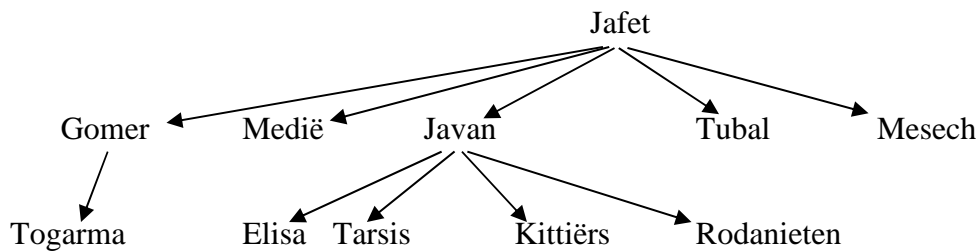
²⁴⁵ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 1, hoofdstuk 6:1.

²⁴⁶ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 1, hoofdstuk 6:1.

²⁴⁷ Herodotus, Historiën, deel 3, 94.

²⁴⁸ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst wordt hier over *Dedan* gesproken, terwijl ook in het 20^e vers deze naam wordt genoemd. In de Griekse handschriften lezen we hier *Rodan*. Daarom is voor deze versie gekozen.

In het bijbelboek 1Kronieken (1:7) kunnen we lezen, dat *Rodan* een zoon van Javan of Javan is, en dus een kleinzoon is van Jafet (1Kron.1:5).²⁴⁹ Met Rodan worden de bewoners van het eiland Rhodos bedoeld.

Met de Rodanieten dreven de Tyriërs handel. Veel kustlanden deden zaken met Tyrus. Ze betaalden de stad met ivoor en ebbenhout.

Het is niet gezegd, dat er op dat eiland olifanten voorkwamen. Ivoor en ebbenhout kunnen dan ook producten van tussenhandel zijn geweest.

16 “Aram was jouw koopman voor veel van jouw maaksels (= jouw producten): voor karbonkel, roodpurper, kleurig geborduurd werk en fijn linnen. Korallen en briljant gaven zij voor jouw koopwaren.”

Vanuit het noorden verplaatste de profetische blik van Ezechiël zich naar het zuiden. *Aram* is een zoon van Sem (Gen.10:22). Hij is de stamvader van het Aramese volk. In een Assyrische inscriptie van koning Tiglatpileser I (1115 – 1077) van ±1100 voor Christus wordt van de Arameeërs gezegd, dat zij ten oosten van de Tigris woonden. In de tijd van koning Tiglatpileser II (967 – 935) leefden ze in heel het Tweestromenland. Ze verplaatsten zich dus geleidelijk naar Syrië; naar het gebied ten noorden van het heilige land. De Arameeërs streken vaak tegen de Israëlieten en tegen de Assyriërs (Richt.3:10, 2Sam.8:5, 2Sam.10, 1Kon.15:18-20, 1Kon.20, 1Kon.22:1-35, 2Kon.12:17,18, 2Kon.16:5-9).

17 “Juda en het land Israël waren jouw handelaren. Hoeveelheden tarwe, fijn meel (of parels),²⁵⁰ honing, (olijf)olie en balsem gaven zij voor jouw markt.”

18 “Damascus was jouw koopman in veel van jouw maaksels (= jouw producten) voor de veelheid van allerlei rijkdom (of allerlei bezit) in wijn van Chelbon en witte wol.”

Chelbon is het huidige Kalbun, en het ligt ongeveer 25 kilometer ten noordwesten van *Damascus*.

19 “Verrukkelijke wijn uit Oezal gaven ze bij jouw koopwaren.²⁵¹ Gesmeed ijzer en (kaneel)kassie en kalmoes(wortel) waren op jouw markt.”

De Semiet *Oezal* is de 6^e zoon van Joktan (Gen.10:26,27, 1Kron.1:20,21). Waarschijnlijk is het de oude naam voor de hoofdstad van Jemen. Later werd die hoofdstad San’a genoemd.

Kalmoes (*Acorus calamus*) is een moerasplant met een stevige, lange wortel en zachte zijwortels. De wortel groeit dicht langs het grondoppervlak. Deze kan worden gebruikt als

²⁴⁹ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst wordt in het bijbelboek Genesis (10:4) *Rodan* vervangen door *Dodanieten*, maar dit is een fout. Evenals bij het Hebreeuwse bijbelboek 1Kronieken (1:7) en de Griekse handschriften moeten we hier *Rodan* lezen. In het Hebreeuws is deze fout snel gemaakt, want de geschreven woorden רודן (= Rodan) en דודן (= Dodan) lijken erg veel op elkaar. Blijkbaar was *Rodan* niet zo bekend, en zag men dat voor *Dodan* aan.

²⁵⁰ In het eerste deel van deze zin is de juiste tekst onzeker.

²⁵¹ De tekst is in het begin van dit vers erg onzeker.

smaakmaker van diverse gerechten, of voor thee. Kalmoes wordt ook wel zwanenbrood genoemd.

20 “Dedan was jouw handelaar in dekkleden voor een (strijd)wagen.”

Dedan was een zoon van Abraham en zijn vrouw Ketura (Gen.25:1-3).²⁵² Waarschijnlijk woonden de nakomelingen van Dedan in het noorden van Arabië in de buurt van de Edomieten (vgl. Jer.25:23, 49:8).²⁵³ Als echte bedoeïenen handelden ze in dekkleden.

21 “Arabië en al de vorsten van Kedar waren kooplieden van jouw hand (= jouw afzetgebied) voor lammeren, rammers en bokken. Daarin waren (zij) jouw kooplieden.”

Met *Arabië* bedoelden ze in die tijd de woestijn tussen Israël en het Tweestromenland. Hun kudden kwamen zelfs in de buurt van Babel (Jes.13:20).

Kedar was een zoon van Ismaël, de stamvader van de Arabieren (Gen.25:13, 1Kron.1:29, vgl. Jes.21:13,16,17). Het was een belangrijke Arabische stam.

22 “De handelaren van Sjeba en Rama, die waren jouw handelaren in de top (= in het beste) van allerlei specerijen. Allerlei edelstenen en goud gaven (= leverden) zij voor jouw koopwaren.”

Hier wordt Sjeba met Rama genoemd. Daarbij moeten we dus denken aan nakomelingen van *Sjeba* die een zoon van *Rama* was. Deze Sjeba was een kleinzoon van Kus, en een achterkleinzoon van Cham (Gen.10:6,7, 1Kron.1:8,9). Samen met nageslacht van Rama hoort deze groep mensen bij de Ethiopiërs.

23 “Haran, Kalne²⁵⁴ en Eden waren jouw handelaren. Assur en Kilmad waren jouw handelaren.”²⁵⁵

Daarna verplaatste het profetisch perspectief zich naar het Tweestromenland en de gebieden daar omheen. Opvallend is, dat Babel niet wordt genoemd.

Haran is een plaats in het noordwesten van het Tweestromenland. Daar woonde een deel van de familie van Abraham (Gen.11:31,32 27:43, 28:10). In de 8^e eeuw voor Christus is het door Assyrië veroverd (2Kon.19:12).

Kalne was een oude stad in het Tweestromenland (Gen.10:10, vgl. Am.6:2). Waar die plaats precies lag, is niet met zekerheid te zeggen. Volgens de Talmoed was het de stad Nippoer midden in Babylonië.

Bij de middenloop van de Eufraat lag het gebied dat *Eden* heette. Eden is door Assyrië veroverd (2Kon.19:12, Jes.37:12, Am.1:5).

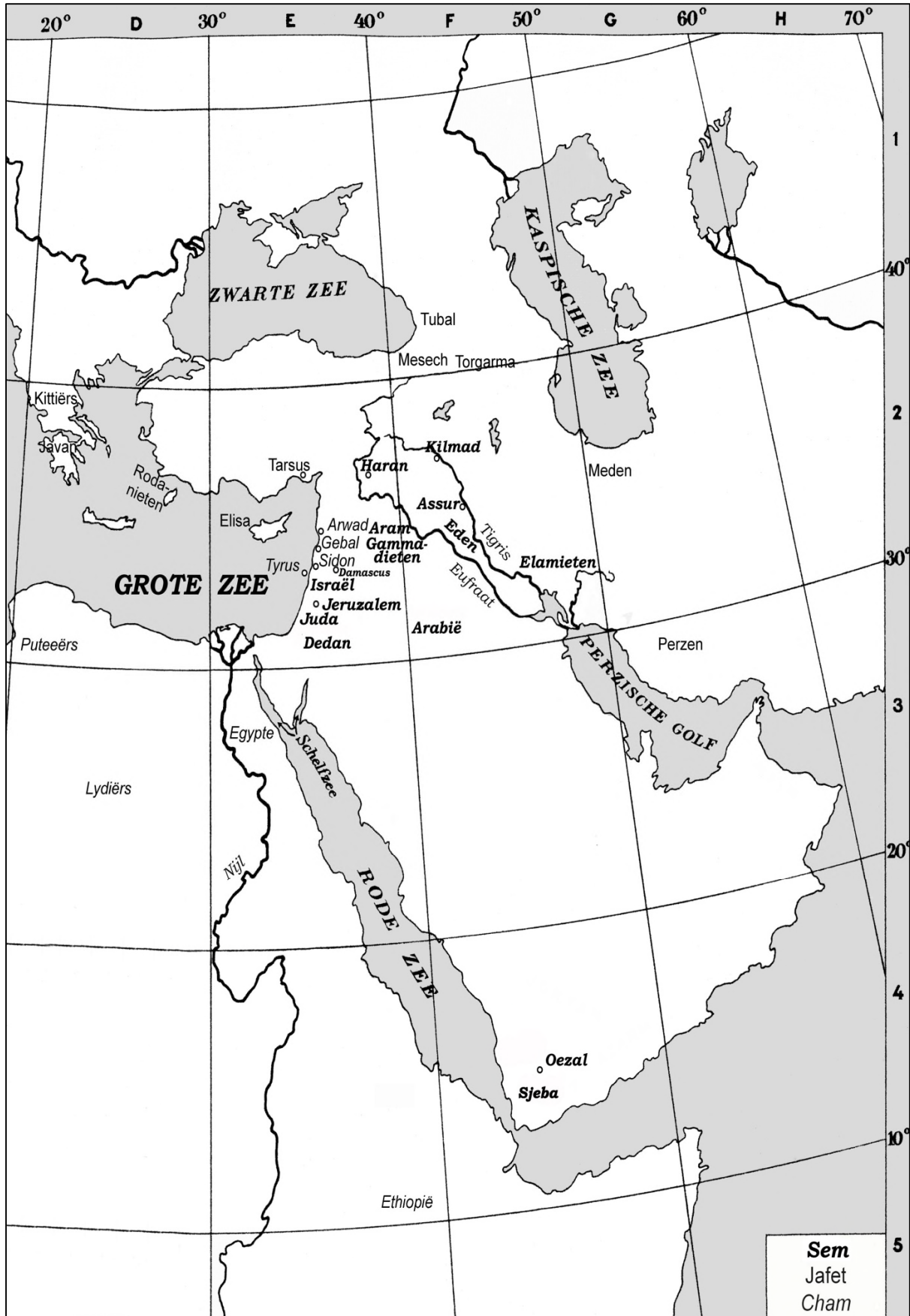
²⁵² Dedan moet hier niet worden verward met de Ethiopische Dedanieten (Gen.10:6,7).

²⁵³ In Jeremia (25:23) worden gebieden van noord naar zuid genoemd.

²⁵⁴ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier Kanne of Channe. Deze plaats is echter onbekend, en wordt verder nergens genoemd. In de Septuagint staat weer een andere plaatsnaam, en de tekst van de Dode Zeerollen is voor dit bijbelboek helaas grotendeels verloren gegaan. Kalne lag in de buurt van de andere plaatsen die hier worden opgesomd. Daarom gaan we ervan uit, dat Kalne wordt bedoeld.

²⁵⁵ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat vooraan in deze zin ook *Sjeba*. Deze plaats is al geweest, en staat hier bovendien op de verkeerde plek. In de Septuagint wordt deze plaats niet genoemd. Het is waarschijnlijk per vergissing uit het vorige vers overgenomen. Om logische redenen is de tekst op grond van de context en de Septuagint aangepast. (In de Dode Zeerollen is hoofdstuk 27 verloren gegaan.)

Het is ook mogelijk, dat hier een andere Sjeba is bedoeld. Het kan het nageslacht zijn van Joksan zijn. Joksan was een zoon van Abraham en Ketura (Gen.25:1,2). De nakomelingen van deze Sjeba leefden ten zuiden van de Edomieten, en niet in de buurt van Haran, Kalne en Eden. Mede daarom ligt deze mogelijkheid minder voor de hand.

Assur was een zoon van Sem (Gen.10:22). De 1e hoofdstad van het Assyrische rijk heette ook Assur. Het lag aan de westelijke oever van de Tigris iets verder naar het zuiden dan Ninevé en Kalach (Gen.2:14, 10:11, Num.24:22, 2Kon.15:19,20,29, 17:3-6, enz.).

Kilmad is waarschijnlijk dezelfde plaats als Mosoel of Al-Mawsil aan de rivier de Tigris ten noorden van Bagdad.

24 “Zij waren jouw handelaren in allerlei zaken: in blauwpurperen kleren en kleurig borduursel, in beklede kisten, met touwen gebonden, ingepakt (of ceders waren) bij jouw handelswaar.”²⁵⁶

De handelsschepen van Tyrus voeren naar de Zwarte, Kaspische en Middellandse Zee. De stad dreef ook handel met de bewoners van het Tweestromenland. Kortom, Tyrus deed zaken met de hele bekende wereld van die tijd.

In dit hoofdstuk werd Tyrus al eerder vergeleken met een schip (v.4-9). Vanaf dit vers (25) wordt de vergelijking met een schip voortgezet.

25 “Schepen van Tarsis zongen over jouw markt (vgl. v.12):

“Jij bent vol(geladen), en jij bent erg zwaar (bevracht)
in het hart van de zeeën.”

26 “In vele water(strom)en lieten de roeiers jou komen.

De oostenwind heeft jou gebroken in het hart van de zeeën.

In de Oudheid voeren de schepen meestal langs de kust. Zeevaart was kustvaart. Men wilde het liefst altijd land zien. De schepen van Tyrus voeren echter ook op de volle zee. Mede doordat ze meer gevaar konden en durfden trotseren, waren het geduchte concurrenten van andere handelsschepen.

De oostenwind komt in Israël uit de woestijn, en is daardoor heet en droog. Deze wind is slecht voor de plantengroei en de oogst (vgl. Gen.41:6,23,27, Ezech.17:10, Hos.13:15). Daardoor werden negatieve zaken of gebeurtenissen regelmatig met de hete oostenwind vergeleken (Job 15:2, 27:21, Ps.48:8, Jes.27:8, Jer.18:17, Ezech.27:26, Hos.12:2, Jona 4:8).

Met de oostenwind wordt koning Nebukadnezar II (604 – 562) van Babel bedoeld. Hij trok in 585 voor Christus vanuit het oosten op, en verwoestte het deel van de stad Tyrus dat op het vaste land lag. Na een langdurig beleg veroverde hij na onderhandelingen in 573 de stad op het eiland in zee, waardoor de kracht van Tyrus werd gebroken.

27 “Jouw rijkdom (of Jouw bezit) en jouw koopwaren, jouw ruilhandel (of jouw markt),
jouw matrozen en stuurmannen,
jouw (scheeps)timmerlieden (of zij die lekken repareerden) en jouw ruilhandelaren,
en al jouw stervelingen van de oorlog (= jouw soldaten) die in jou zijn
en heel de gemeenschap (= de bemanning) die in jouw midden is,
zij zullen vallen in het hart van de zeeën,
op de dag van jouw val.”

Alexander de Grote (336/332 – 323) heeft de stad Tyrus helemaal verwoest.

²⁵⁶ De vertaling van dit vers is onzeker.

- 28** “Van geluid van het geschreeuw van jouw stuurmannen
zullen de grenzen (van de zee) beven.”²⁵⁷
- 29** “Allen die de roeiriem(en) gebruiken,
de matrozen, alle stuurmannen van de zee
zullen afdalen vanuit hun schepen.
Zij zullen op het land staan.”

De roeiers, matrozen en stuurmannen zouden allemaal hun schepen verlaten, en aan land gaan.

- 30** “Zij zullen [door] hun stem (of hun geluid) over jou laten horen,
en zij zullen bitter schreeuwen.
Zij zullen stof op hun hoofden gooien.
In de as zullen zij zich wentelen.”

Als teken van rouw deed men in die tijd aarde of as op het hoofd (Joz.7:6, 1Sam.4:12, 2Sam.1:2, 13:19^a, Job 2:12^b, Jes.61:3^a), en ging men in stof en as zitten (Es.4:1,3^b, Job 2:8, Jes.47:1, Jer.6:26).

- 31** “Om jou zullen zij zich helemaal kaal maken,
en zullen zij zich omgorden met (rouw)zakken.
Met een bittere ziel zullen zij over jou huilen,
een bitter gejammer!”

Ze zouden zich kaalscheren om de ondergang van Tyrus. Het haar afscheren was een uiting van smaad en rouw (Jes.15:2^b, 22:12, Jer.16:6^b, 47:5^a, 48:37^a, Mi.1:16, enz.). In die tijd droeg men ook wel een zak als het teken van groot verdriet (Gen.37:34, Jer.6:26, Am.8:10, Mi.1:16).

- 32** “Kreunend zullen zij voor jou een klaaglied aanheffen,
zij zullen klagen over jou:
“Wie is als Tyrus, als een verstomde,
in het midden van de zee?”
- 33** “Wanneer jouw koopwaren weggingen vanuit de zeeën,
heb jij veel volken verzadigd.
Met jouw vele rijkdommen (of vele bezittingen) en jouw ruilhandel (of jouw markten)
heb jij de koningen van de aarde verrijkt.”
- 34** “Nu ben jij gebroken door de zeeën,
in de diepten van de water(strom)en.

²⁵⁷ Het Hebreeuwse woord *miegk-roo-sjot* (מִיגְרֵרוֹ שְׂוֹת), dat hier met *grenzen* (van de zee) is weergegeven, is afkomstig van het werkwoord *uitstoten*. Met *miegk-roo-sjot* werden de gemeenschappelijke weidegronden aangeduid, die om een stad heen lagen. Die gronden lagen aan de grens. Hetzelfde woord werd ook gebruikt voor de *randen* of *uiteinden van de zee*. Vanuit de beeldspraak *het schip Tyrus* bezien, is dit de meest waarschijnlijke betekenis.

Jouw ruilhandel en heel jouw menigte
zijn gevallen in jouw midden.”

- 35** “Alle bewoners van de kustlanden
zijn over jou verbijsterd.
Hun koningen zijn de haren te berge gerezen,
overdonderd zijn hun gezichten.”

Met alle kustbewoners worden alle landen aan de kust en de eilanden van de Middellandse Zee bedoeld.

- 36** “De kooplieden onder de volken hebben jou uitgefloten.
Een verschrikking ben jij geworden.
Jij zal er tot (in) eeuwigheid niet (meer) zijn.”

Er zouden handelaren zijn, die blij zouden zijn om de ondergang van Tyrus, zoals deze stad blij was om de val van Jeruzalem. Door de ondergang van dit Fenicische bolwerk zouden ze een sterke en geduchte concurrent kwijt raken.

7. Profetie over de koning van Tyrus.

Hoofdstuk 28:1-10

1 Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:

2 “Mensenzoon, zeg tegen de vorst van Tyrus: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Omdat jouw hart hoogmoedig geworden is, en jij zegt: “Ik ben een god. Ik zit op een zetel van goden in het hart van de zeeën.” Jij bent een mens en geen god, en jij duidt jouw hart aan als een hart van goden.”

3 “Zie, ben jij wijzer dan Daniël? Hebben ze geen enkel geheim voor jou verborgen gehouden?”

4 “Door jouw wijsheid en door jouw inzicht heb jij voor jezelf vermogen verworven. Jij deed goud en zilver in jouw schatkamers.”

5 “Door jouw grote wijsheid in jouw handel heb jij jouw vermogen laten toenemen, en jouw hart is trots geworden door jouw vermogen.”

6 Daarom, dit zegt de Heer Jahweh: “Omdat jij jouw hart aanduidt als een hart van goden,

7 daarom, zie, Ik zal vreemdelingen over jou laten komen, de geweldenaars van de heidenvolken. Zij zullen hun zwaarden trekken tegen de schoonheid van jouw wijsheid, en zij zullen jouw glans neerslaan.”

8 “In het graf zullen zij jou laten neerdalen. Jij zal de dood van een neergeslagen mens sterven in het hart van de zeeën.”

9 “Zal jij dan nog zeggen: “Ik ben een god”, voor het gezicht van wie jou doden. Jij bent een mens, en geen god in de macht van wie jou neerslaan.”

10 “Jij zal door de hand van vreemdelingen sterven tussen een menigte onbesneden mensen, want Ik heb het gesproken, is het woord van de Heer Jahweh.”

1 Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

2 “Mensenzoon, zeg tegen de vorst van Tyrus: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Omdat jouw hart hoogmoedig geworden is, en jij zegt: “Ik ben een god (enk.). Ik zit (op) een zetel van goden (of God) in het hart van de zeeën.” Jij bent een mens en geen god (enk.), en jij geeft (= duidt) jouw hart aan als een hart van goden (of God).”

In de dagen van de profeet Ezechiël regeerde in Tyrus koning Etbaäl III (591 – 573).²⁵⁸ Hij dacht net als de farao van Egypte, dat hij een god was (vgl. Jes.31:3), maar God zou hem laten zien, dat hij maar een gewoon mens was.

3 “Zie, ben jij wijzer dan Daniël? Hebben ze geen enkel geheim voor jou verborgen gehouden?”²⁵⁹

In 605 voor Christus werden met de 1^e wegvoering *Daniël* en zijn vrienden door Nebukadnezar naar Babel gedeporteerd. Tijdens (of na) zijn opleiding legde Daniël in 602 de droom van de koning uit. Hij bleek wijzer te zijn dan alle wijzen en geleerden van Babylonië. Door zijn wijsheid kreeg hij toen na koning Nebukadnezar II (604 – 562) de hoogste post in het gewest

²⁵⁸ Baäl betekent *Heer*. Etbaäl betekent *Baäl is met hem*. Met andere woorden: *de heer of afgod van Tyrus is met hem*.

²⁵⁹ Het tweede gedeelte van dit vers is volgens de Griekse handschriften: *Hebben niet de wijzen jou onderwezen met hun kennis?*

Babel, en werd hij het hoofd van alle wijzen en geleerden (Dan.2:48).²⁶⁰ In 587 voor Christus was de profeet Daniël dus beroemd om zijn wijsheid. Zijn hoge positie en inzicht waren dus heel bekend, vooral bij de Joodse ballingen.

Spottend werd gevraagd, of de koning van Tyrus wijzer zou zijn dan Daniël. Zou voor hem dan geen enkel geheim meer bestaan...?

4 “Door jouw wijsheid en door jouw inzicht heb jij voor je(zelf) vermogen (of macht) verworven (of gedaan/gemaakt). Jij deed (of verwierf/maakte) goud en zilver in jouw schatkamers.”

5 “Door jouw grote wijsheid in jouw handel heb jij jouw vermogen (of jouw macht) laten toenemen, en jouw hart is trots geworden door jouw vermogen.”

6 Daarom, dit zegt de Heer Jahweh: “Omdat jij jouw hart aangeeft (= aanduidt) als een hart van goden (of God),

7 daarom, zie, Ik zal vreemdelingen over jou laten komen, de geweldenaars van de (heiden)volken. Zij zullen hun zwaarden trekken tegen de schoonheid van jouw wijsheid, en zij zullen jouw glans neerslaan (of ontwijden).”

Met de geweldenaars van de volken werden in tijd de Chaldeeën bedoeld (vgl. Jer.6:22,23).

8 “Naar de kuil (= In het graf) zullen zij jou laten neerdalen.²⁶¹ Jij zal de dood van een neergeslagene (= een neergeslagen mens) sterven in het hart van de zeeën.”

9 “Zal jij (dan) nog zeggen: “Ik ben een god[en] (of God)”, voor het gezicht van (= tegenover) wie jou doden.²⁶² Jij bent een mens, en geen god (enk.) in de hand (= in de macht) van wie jou neerslaan.”

In plaats van eeuwig te leven als een god, stierf koning Etbaäl III (591 – 573) als een gewoon mens. Of koning Nebukadnezar II (604 – 562) hem liet doden, is niet bekend. Wel weten we, dat zijn zoon Baäl II (573 – 564) hem opvolgde, nadat hij trouw had moeten zweren aan de koning van Babel.

10 “Jij zal door de hand van vreemdelingen sterven tussen een menigte onbesneden(mens)en, want Ik heb (het) gesproken, is het woord van de Heer Jahweh.”²⁶³

Evenals de Israëlieten lieten de inwoners van Tyrus zich besnijden. Dit zou kunnen betekenen, dat koning Etbaäl III in ballingschap tussen onbesneden mensen, waarschijnlijk in Babylonië, is gestorven.

²⁶⁰ Zie Turenout T. van, Daniël, God is rechter, Grijskerk, 2019.

²⁶¹ De Septuagint spreekt hier niet over de dood van de koning, maar over het vernietigen van zijn schoonheid en eer.

²⁶² In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat: *hij die jou doodt*. Op grond van het tekstverband (v.9^b,10) en de Griekse handschriften is voor het meervoud gekozen. In het Hebreeuws is het maar een heel klein verschil. In het slot van dit vers staat het laatste (werk)woord ook in het meervoud. Bij veel vertalingen maakt men daar enkelvoud van. Een gedeelte van dit vers ontbreekt in de Septuagint.

²⁶³ De (Masoretische) Hebreeuwse tekst spreekt hier over de dood van een onbesneden mens, maar als je besneden bent, kun je niet de dood van een onbesneden iemand sterven. Daarom is bij het eerste deel van dit vers grotendeels de inhoud van de Septuagint overgenomen. In die Griekse handschriften gaat het bij vers 10 over het vergaan van de koning door handen van vreemdelingen.

8. Klaaglied over de koning van Tyrus.

Hoofdstuk 28:11-19

11 Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:

12 “Mensenzoon, hef een klaaglied aan over de koning van Tyrus, en zeg tegen hem: “Dit zegt de Heer Jahweh:

“Een zegel was jij van volmaaktheid,
vol wijsheid, volkomen van schoonheid.”

13 “In Eden ben jij de hof van God geworden.

allerlei edelstenen waren jouw bedekking:

sardius, topaas en diamant,

chrysoliet, onyx en jaspis,

saffier, karbonkel en smaragd.

Van goud was het kunstwerk van jouw trommels

en jouw fluiten binnen jou.”

14 “Op de dag dat jij geschapen werd,

heb Ik de gezelfde beschuttende cherub opgesteld.

Ik heb jou op de heilige berg van goden gezet.

Jij bent te midden van vurige stenen geweest.

Jij hebt er rondgewandeld.”

15 “Volmaakt was jij in jouw wegen,

vanaf de dag dat jij geschapen werd,

totdat er onrecht in jou werd gevonden.”

16 “Door jouw vele handel hebben ze jouw midden met geweld gevuld.

Jij zondigde.

Ik sloeg jou vanaf de berg van de goden.

De beschuttende cherub richtte jou te gronde

vanuit het midden van de vurige stenen.”

17 Trots was jouw hart op jouw schoonheid.

Jij hebt jouw wijsheid met jouw pracht bedorven.

Op de aarde heb Ik jou voor de ogen van koningen neergegooid.

Ik heb jou overgegeven om in jouw stad te laten kijken.”

18 “Door jouw vele ongerechtigheden,

door het onrecht van jouw koophandel,

heb Ik jouw heiligdommen ontwijfd.

Ik bracht een vuur vanuit jouw midden voort.

Het verteerde jou!

Ik maakte jou als as op de aarde
voor de ogen van allen die jou zagen.”

- 19** “Allen die onder de volken jou kennen,
zijn verbijsterd over jou.
Een verschrikking ben jij geworden.
Jij zal er voor altijd niet meer zijn.”

Hoewel de profetie over Tyrus en haar koning nog niet in vervulling was gegaan, moest de profeet Ezechiël al een klaaglied gaan zingen over de ondergang van de koning van Tyrus.

- 11** Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

12 “Mensenzoon, hef een klaaglied aan over de koning van Tyrus, en zeg tegen hem: “Dit zegt de Heer Jahweh:

“Een zegel (of Een merkteken) was jij van volmaaktheid,
vol wijsheid, volkomen van schoonheid.”

- 13** “In Eden ben jij de hof van God geworden.
allerlei edelstenen waren jouw bedekking:
sardius, topaas en diamant,
chrysoliet, onyx en jaspis,
saffier, karbonkel en smaragd.²⁶⁴

(Van) goud was het kunstwerk van jouw trommels (of jouw tamboerijnen)
en jouw (mannelijk) (= van de koning) fluiten binnen jou (vrouwelijk) (= Tyrus).”

Koning Etbaäl III (591 – 573) worden beschreven als de vertegenwoordiger van heel de stad Tyrus. Ezechiël vergeleek Etbaäl III van Tyrus met Adam in de hof van *Eden* (Gen.2:8-15). Zoals Adam ten val kwam (Gen.3:6,23,24), zo zou ook Etbaäl III ten val komen.

- 14** “In (= Op) de dag dat jij geschapen werd,
heb Ik de gezalfde beschuttende cherub opgesteld.²⁶⁵
Ik heb jou op de heilige berg van goden (of God) gegeven (= gezet).
Jij bent te midden van vurige stenen geweest.
[(Jij hebt (er) rondgewandeld.)]”²⁶⁶

- 15** “Volmaakt was jij in jouw wegen,

²⁶⁴ De edelstenen vormen geen overeenkomst met de borstlap van de hogepriester. Het gaat hier ook over 9 edelstenen in plaats van 12.

²⁶⁵ De (Masoretische) Hebreeuwse tekst en versindeling is hier anders:

Op de dag dat jij geschapen werd, waren zij klaar.”

14 “Jij (vrouwelijk) was de gezalfde beschuttende cherub.

Dat de muziekinstrumenten al klaar waren, voordat de koning als vertegenwoordiger van de stad Tyrus werd geschapen, is vreemd. Op grond van de Griekse handschriften, een andere interpretatie van het Hebreeuws en de context is de tekst aangepast. In de Dode Zeerollen is dit hoofdstuk verloren gegaan.

²⁶⁶ Deze zin staat niet in de Griekse handschriften.

vanaf de dag dat jij geschapen werd,
totdat er onrecht in jou werd gevonden.”

16 “Door jouw vele handel hebben ze jouw midden met geweld gevuld.

Jij zondigde.

Ik sloeg jou vanaf de berg van de goden (of God).

De beschuttende cherub richtte jou te gronde (of verwoestte jou)
vanuit het midden van de vurige stenen.”

17 Trots was jouw hart op jouw schoonheid.

Jij hebt jouw wijsheid met jouw pracht ²⁶⁷ bedorven.

Op de aarde heb Ik jou voor de gezichten (= de ogen) van koningen neergegoid.

Ik heb jou overgegeven om in jou(w stad) te (laten) kijken.”

18 “Door jouw vele ongerechtigheden,

door het onrecht van jouw (koop)handel,

heb Ik ²⁶⁸ jouw heiligdommen ontwijd (of ontheiligd).

Ik bracht een vuur vanuit jouw midden voort.

Het at jou op (= verteerde jou)!

Ik gaf jou over (= Ik maakte jou) als as op de aarde

voor de ogen van allen die jou zagen.”

Men dacht in die tijd, dat de afgoden van ieder volk meestreden in de oorlog. Daarom verwoestte men de tempels van de afgoden van de vijanden.²⁶⁹ Het volk dat de strijd won, had ook de sterkste afgod. Als God de heiligdommen van Tyrus kon ontheiligen, was Hij dus sterker dan hun afgoden. Hij liet hun zwakte zien. Door het ontwijden van die heiligdommen tastte Hij eveneens de eer en de kracht van de koning van Tyrus aan.

19 “Allen die onder de volken jou kennen,

zijn verbijsterd over jou.

Een verschrikking ben jij geworden.

Jij zal er eeuwig (= er voor altijd) niet meer zijn.”

Toen Nebukadnezar II (604 – 562) in Tyrus de baas werd, verdween de Tyrische koning Etbaäl III (591 – 573) voor altijd van het toneel.

²⁶⁷ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat: *boven jouw pracht*. Op grond van de Griekse handschriften is voor *met jouw pracht* gekozen.

²⁶⁸ De (Masoretische) Hebreeuwse tekst heeft hier *heb jij*. Op grond van het tekstverband is ook hier is de Griekse tekst van de Septuagint gevolgd. Bovendien kunnen tempels van afgoden alleen worden ontwijd door verwoesting en beroving. Dit zouden de inwoners van Tyrus natuurlijk nooit doen! Hun overtredingen en zonden waren de reden dat de Here hun heiligdommen liet ontwijden.

²⁶⁹ Om die reden namen de Filistijnen de ark van Jahweh mee als buit voor hun afgod Dagon (1Sam.5:1,2), en nam koning Nebukadnezar II (604 – 562) een deel van de tempelschatten en de heilige vaten mee naar de tempel van zijn afgod in Babel (Dan.1:1,2, 5:2,3,23).

9. Profetie over Sidon.

Hoofdstuk 28:20-26

20 Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:

21 “Mensenzoon, richt jouw gezicht naar Sidon, en profeteer over haar:”

22 “Zeg: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Zie, Ik ben tegen jou, Sidon! In jouw midden zal Ik worden verheerlijkt. Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben door vonnissen in haar te voltrekken. Ik zal in haar worden geheiligd.”

23 “Ik zal de pest op haar afsturen, en bloedvergieten op haar straten. Een neergeslagen mens zal in haar vallen door het zwaard tegen haar aan alle kanten. Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

24 “Voor het huis van Israël zal geen prikkende doorn en geen pijnlijke distel meer zijn vanuit allen rondom hen die hen verafschuwen. Zij zullen weten, dat Ik de Heer Jahweh ben.”

25 Dit zegt de Heer Jahweh: “Door voor Mij het huis van Israël bijeen te brengen vanuit de volken waaronder zij zijn verstrooid, zal Ik onder hen geheiligd worden voor de ogen van de heidenvolken. Zij zullen wonen op hun grondgebied, dat Ik aan mijn dienaar Jakob gegeven heb.”

26 “Zij zullen daarop onbezorgd wonen. Zij zullen huizen bouwen, en zij zullen wijngaarden planten. Zij zullen onbezorgd wonen, wanneer Ik vonnissen heb voltrokken onder allen die hen verafschuwen vanuit rondom hen. Zij zullen weten, dat Ik hun God Jahweh en de God van hun voorvaders ben.”

20 Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

21 “Mensenzoon, richt jouw gezicht naar Sidon, en profeteer over haar (of tegen haar):”

Ten noorden van Tyrus lag de stad *Sidon*. Het was een stad aan de kust van de Middellandse Zee. Vanuit Sidon was Tyrus gesticht. Later werd de dochterstad Tyrus veel groter en invloedrijker dan de moederstad Sidon.

De Sidoniërs stamden af van Kanaän, een zoon van Cham (Gen.10:6,15,19). Hoogstwaarschijnlijk waren alle Feniciërs afstammelingen van Sidon.

22 “Zeg: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Zie, Ik ben tegen jou, Sidon! In jouw midden zal Ik worden verheerlijkt. Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben door vonnissen in haar (= de stad Sidon) te voltrekken. Ik zal in haar worden geheiligd.”

23 “Ik zal de pest op haar afsturen,²⁷⁰ en bloed(vergieten) op haar straten. Een neergeslagene (= Een neergeslagen mens) zal in haar vallen door het zwaard tegen haar aan alle kanten. Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

Sidon werd in 589 voor Christus door Nebukadnezar II (604 – 562) ingenomen, en kwam zo onder het juk van Babel. Na de val van Babylon kwam de stad in Perzische handen.

Toen een inval van koning Artaxerxes III (358 – 338) in Egypte mislukte, kwam de stad Sidon in opstand tegen de Perzen. Daarom vielen de Perzische legers de stad aan. De burgers van Sidon verzetten zich tot het bittere einde. In 344 voor Christus verbrandden zij hun

²⁷⁰ In de Griekse handschriften wordt niet over *de pest*, maar over *de dood* gesproken.

vloot, en kwamen ze in de vlammen van hun brandende stad om. Daarbij vonden ongeveer 40.000 mensen de dood.

Later is de stad weer opgebouwd (Mark.3:8, 7:24). Tegenwoordig heet het Saïda. Het is een stad in Libanon met ongeveer 200.000 inwoners.

24 “Voor het huis van Israël zal geen prikkende doorn en geen pijnlijke distel meer zijn vanuit allen rondom hen die hen verafschuwen. Zij zullen weten, dat Ik de Heer Jahweh ben.”

De Here had tegen de Israëlieten gezegd, dat ze alle Kanaänitische volken moesten verdrijven en/of doden.²⁷¹ Daar hoorden de Sidoniërs ook bij (Gen.10:6,15,19). Kanaänitische volken die ze zouden overlaten, zouden voor hen tot dorens in hun ogen en tot prikkels in hun zijden zijn (Num.33:55). Gods volk was nalatig geweest. De Israëlieten hadden niet alle Kanaänieten verdreven en/of gedood. Daarom trof de vloek van de Here hen. Uit genade zou deze vloek worden opgeheven.

Sidon had meegedaan aan het verzet tegen Nebukadnezar II (604 – 562). Ze had samen met andere steden en volken vazalkoning Zedekia (597 – 586) verleid om mee te doen met de opstand (Jer.27:3,6). Zo waren de Sidoniërs voor het huis van Israël ook een verwondende doren en een pijnigende distel geweest.

25 Dit zegt de Heer Jahweh: “Door voor Mij het huis van Israël bijeen te brengen vanuit de volken waaronder zij zijn verstrooid, zal Ik onder hen geheiligd worden voor de ogen van de (heiden)volken. Zij zullen wonen op hun grondgebied, dat Ik aan mijn dienaar Jakob gegeven heb.”

26 “Zij zullen daarop onbezorgd wonen. Zij zullen huizen bouwen, en zij zullen wijngaarden planten. Zij zullen onbezorgd wonen, wanneer Ik vonnissen heb voltrokken onder allen die hen verafschuwen vanuit rondom hen. Zij zullen weten, dat Ik hun God Jahweh (en de God van hun (voor)vaders) ben.”²⁷²

Deze profetieën zijn nog niet vervuld. Veel Joden zijn teruggekeerd. Nog veel meer Israëlieten zullen weer naar het beloofde land gaan. Uit de verre landen waarheen de Here hen had verstrooid, zal Hij hen verlossen (Jer.23:6-8, 30:10, Zach.10:6-12). God zal Israël en Juda weer terugbrengen naar het land dat Hij aan hun voorvaders heeft gegeven (Jes.11:11-16, Jer.16:15-18, 30:3, Ezech.37:21,22,28, Hos.1:10-12, 2:15-22, Amos 9:14,15). De Israëlieten zullen zich bekeren (Ezech.36:26,27 Hos.3:5, 14:5, Zach.12:10-14, 13:8,9). De Here zal hun ogen openen voor het nieuwe verbond, dat Hij met hen sluit (Ezech.37:26, Rom.11:27, Jer.31:31-34, 32:40-41, vgl. Hebr.8:8-12).

²⁷¹ De Here wilde niet, dat de Israëlieten de afgodische praktijken en slechte gewoonten van de Kanaänieten zouden overnemen (Num.33:52). Door de reinigingswetten werden de Israëlieten veel ouder dan het overgrote deel van de andere volken. Zie Hobrinc B., *Moderne Wetenschap in de Bijbel*, 6^e druk, Hoornaar, 2005.

²⁷² Het gedeelte *en de God van hun (voor)vaders* is afkomstig uit de Griekse handschriften.

10. Profetieën over Egypte.

Hoofdstuk 29

1 In het 10^e jaar, in de 10^e maand, op de 12^e dag van de maand, werd het woord van Jahweh tot mij gericht door te zeggen:

2 “Mensenzoon, richt jouw gezicht op Farao, de koning van Egypte, en profeteer tegen hem en tegen heel Egypte.”

3 “Spreek en zeg: “Dit zegt de Heer Jahweh:

“Zie, Ik ben tegen jou, Farao, koning van Egypte!”

De grote draak die ligt in het midden van zijn rivieren,
dat heeft gezegd: “Van mij zijn mijn rivieren,
en Ik heb ze voor mijzelf gemaakt.”

4 “Ik zal haken in jouw kaken laten doen.

De vissen van jouw rivieren zal Ik aan jouw schubben laten vastkleven.
Ik zal jou vanuit het midden van jouw rivieren ophalen,
en al de vissen van jouw rivieren zullen aan jouw schubben vastkleven.”

5 “Ik zal jou in de richting van de woestijn neerwerpen.

Jij en al de vissen van jouw rivieren
Zullen op het open veld neervallen.
Jij zal niet bijeengebracht worden, en jij zal niet verzameld worden.
Aan de dieren van de aarde
en aan de vogels in de lucht
heb Ik jou als voedsel gegeven.”

6 “Alle inwoners van Egypte zullen weten,

dat Ik Jahweh ben,
omdat zij voor het huis van Israël
een rietstaf zijn geweest.”

7 “Wanneer zij jou in jouw handpalm met de handpalm vastgrepen,

dan knakte jij, en scheurde jij bij hen de hele schouder open.
Wanneer zij op jou leunden, dan brak jij,
en jij liet hen op alle heupen staan.”

8 Daarom, dit zegt de Heer Jahweh: “Zie, Ik laat een zwaard over jou komen. Ik ga mens en dier uit jou uitroeien.”

9 “Het land Egypte wordt een woestijn en een puinhoop. Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben, omdat hij gezegd heeft: “Van mij zijn de rivieren. Ik heb ze gemaakt.”

10 “Zie, daarom ben Ik tegen jou en tegen jouw rivieren. Ik zal het land Egypte overgeven

aan verwoestingen van het zwaard. Het zal een wildernis zijn vanaf Migdol tot Syene tot aan de grens van Ethiopië.”

11 “Geen mensenvoet zal erdoorheen trekken, en geen dierenpoot zal erdoorheen trekken. Het zal 40 jaren onbewoond blijven.”

12 “Ik zal het land Egypte overgeven aan verwoesting te midden van verwoeste landen en zijn steden te midden van vernietigde steden. Zijn steden zullen 40 jaren een woestijn zijn. Ik zal de Egyptenaren verstrooien onder de heidenvolken, en Ik zal hen verspreiden in de landen.”

13 Ja, dit zegt de Heer Jahweh: “Na 40 jaren zal Ik de Egyptenaren bijeenbrengen vanuit de volken waarheen zij zijn verstrooid.”

14 “Ik zal een ommekeer brengen in de gevangenschap van de Egyptenaren. Ik zal hen laten terugkeren naar het land Patros, naar hun geboorteland. Daar zullen zij een onbeduidend koninkrijk zijn.”

15 “Het zal onbeduidender dan de andere koninkrijken zijn. Het zal zich niet meer boven de heidenvolken verheffen. Ik zal hen verminderen, zodat zij niet kunnen heersen over de heidenvolken.”

16 “Het zal voor het huis van Israël niet meer te vertrouwen zijn, een herinnering aan slechtheid wanneer ze naar hen uitkijken. Zij zullen weten, dat Ik de Heer Jahweh ben.”

17 Het gebeurde in het 27^e jaar, in de 1^e maand, op de 1^e dag van de maand. Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:

18 “Mensenzoon, Nebukadnezar, de koning van Babel, heeft zijn leger een groot werk laten uitvoeren tegen Tyrus. Elk hoofd is kaal geworden, en elke schouder is afgeschraapt. Geen beloning was er voor hem en zijn leger vanuit Tyrus voor het werk dat hij ertegen heeft uitgevoerd.”

19 Daarom, dit zegt de Heer Jahweh: “Zie, ik ga aan Nebukadnezar, de koning van Babel, het land Egypte geven. Hij zal daaruit haar mensenmenigte wegvoeren, hij zal haar roofgoed roven, en hij zal haar plundergoed plunderen. Het zal de beloning voor zijn leger zijn.”

20 “Zijn vergoeding waarvoor hij in haar heeft gewerkt, heb Ik aan hem gegeven: het land Egypte, voor wat zij voor Mij hebben gedaan”, is het woord van de Heer Jahweh.

21 “Op die dag zal Ik voor het huis van Israël een hoorn laten uitspruiten. Ik zal aan jou in hun midden een opening van de mond geven om te spreken. Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

Evenals de profeet Jesaja (19) voorspelde Ezechiël Gods komende berechting van Egypte. Dit land verleidde het Tweestammenrijk Juda regelmatig om in opstand te komen tegen de machtige overheersers, maar het kon tijdens gevaar onvoldoende of geen hulp bieden (2Kon.18:21, Jes.20:5,6, 30:1-7, 31:1-3, Jer.2:36, 37:5-8, 42:13-22, Klaag.4:17, Ezech.17:15-17). Na de berechting van Egypte zou en zal de Here zich weer over dit land ontfermen.

1 In het 10^e jaar, in de 10^e (maand), op de 12^e (dag) van de maand,²⁷³ werd het woord van Jahweh tot mij (gericht) door te zeggen:

²⁷³ In de Septuagint wordt gesproken over de 1^e (dag) van de 10^e maand in het 12^e jaar van de ballingschap. Dat zou vallen in december 586 voor Christus, dus na de verovering van Jeruzalem in juni 586.

Deze profetie kreeg de priesterzoon dus eind december 588 voor Christus (vgl. Ezech.1:1-3). Dat is ongeveer een 1½ jaar voor de verovering van Jeruzalem in juni 586 door Nebukadnezar II (604 – 562).

2 “Mensenzoon, richt jouw gezicht op Farao, de koning van Egypte, en profeteer tegen hem en tegen heel Egypte.”

De koning tegen wie deze profetie was gericht, was farao Hofra of Apriës (588 – 568).²⁷⁴ Toen Nebukadnezar II de stad Jeruzalem belegerde, kwam deze farao met het Egyptische leger de Joden helpen. Hofra werd echter door de koning van Babylonië verslagen.

3 “Spreek en zeg: “Dit zegt de Heer Jahweh:

“Zie, Ik ben tegen jou, Farao, koning van Egypte!”

De grote draak²⁷⁵ die ligt in het midden van zijn rivieren,
dat heeft gezegd: “Van mij zijn mijn rivieren,
en Ik heb ze voor mijzelf gemaakt.”²⁷⁶

Aan de rivier de Nijl heeft Egypte zijn vruchtbaarheid te danken. Om het water van deze rivier zover mogelijk het land in te brengen had men een uitgebreid netwerk van kanalen gegraven. Dat Hofra de Nijl zo had laten maken, is duidelijk, maar als God die rivier niet aan Egypte had gegeven, dan had Farao dit niet kunnen laten doen. In plaats van de Here als schepper en geveer dankbaar te zijn, was de Egyptische koning alleen trots op zichzelf.

De draak of slang is het symbool van de duivel (Gen.3:1-7, Luk.10:19,20, Op.12:9,14,15, 20:2, vgl. Ex.7:9-13, 2Kor.11:3). Achter de farao van Egypte stond het werk van de satan, de tegenstander van God.

4 “Ik (= God) zal haken in jouw kaken geven (= laten doen).

De vis(sen) van jouw rivieren zal Ik aan jouw schubben laten (vast)kleven.

Ik zal jou vanuit het midden van jouw rivieren ophalen,

en al de vis(sen) van jouw rivieren zullen aan jouw schubben (vast)kleven.”

Volgens de geschiedschrijver Herodotus werden krokodillen uit de Nijl gevangen met een grote haak met vlees eraan. Zodra het dier toehapte, werd het door een groep mannen met de haak uit de rivier getrokken.²⁷⁷

De vissen die aan de farao vast zouden kleven, zijn de mensen die bij het leger hoorden, en bij de koning van Egypte in dienst waren.

Dit is niet aannemelijk. Het is niet noodzakelijk, dat de profetieën over Egypte na de val van Jeruzalem plaatsvonden. Een andere profetie in dit gedeelte over Egypte ontstond in overeenstemming met de Septuagint in de 2^e helft van maart 587 (Ezech.30:20). Dat zou eerder zijn, dan deze profetie. Nog een andere profetie binnen dit gedeelte kwam in mei 587 voor Christus (Ezech.31:1). Ook dat valt voor de verovering van Jeruzalem in juni van het jaar daarna. De datum die de Septuagint geeft voor de profetie van ons hoofdstuk (Ezech.29:1), is dus niet erg waarschijnlijk.

²⁷⁴ Farao Hofra (588 – 568) was de kleinzoon van farao Necho II (609 – 594). Necho II had het leger van de vrome Joodse koning Josia (640 – 609) verslagen (2Kon.23:29,30, 2Kron.35:20-25).

²⁷⁵ Het Hebreeuwse woord *tanim* of *tanin* kan zowel *draak*, *slang* als *langgerekt zeemonster* betekenen. Met dat Hebreeuwse woord kan zelfs een *krokodil* worden aangeduid. De *slang* en *draak* worden in de Bijbel ook wel als hetzelfde monster omschreven (Jes.14:29, Op.12:9, 20:2).

²⁷⁶ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst ontbreekt het (persoonlijk voornaam)woord *ze*. Met behulp van de Griekse handschriften is deze zin verbeterd.

²⁷⁷ Herodotus, Historiën, deel 2, 70.

- 5** “Ik zal jou in de richting van de woestijn neerwerpen (of verlaten).
Jij en al de vis(sen) van jouw rivieren
zullen op het gezicht van het (= op het open) veld neervallen.
Jij zal niet bijeengebracht worden, en jij zal niet verzameld worden.
Aan de dieren van de aarde (of van het land)
en aan de vogels van de hemel[en] (= in de lucht)
heb Ik jou als voedsel gegeven.”

In 581 voerde Nebukadnezar II (604 – 562) oorlog met farao Hofra of Apriës (588 – 568). De Joodse geschiedschrijver Flavius Josefus (37 – ±100) vermeldt, dat de Babylonische koning Egypte heeft veroverd.²⁷⁸

In 569 voor Christus brak er in Egypte een burgeroorlog uit. Farao Hofra werd verslagen. Zijn leger van Griekse huursoldaten werd verstrooid. Er bleef niets van dat leger over. Hofra werd later door het Egyptische volk vermoord. Volgens de geschiedschrijver Herodotus werd hij in een tuin bij een tempel begraven.²⁷⁹

- 6** “Alle inwoners van Egypte zullen weten,
dat Ik Jahweh ben,
omdat zij voor het huis van Israël
een riet(staf) zijn geweest.”
- 7** “Wanneer zij jou in jouw (hand)palm met de (hand)palm vastgrepen,
(dan) knakte jij, en scheurde jij bij hen de hele schouder open.
Wanneer zij op jou leunden, (dan) brak jij,
en jij liet hen op alle heupen staan.”²⁸⁰

Vazalkoning Zedekia (597 – 586) rekende erop, dat farao Psammetichus II (594 – 588) hem zou helpen tegen het grote leger van koning Nebukadnezar II (604 – 562). Mede daardoor kwam hij in de verleiding om in opstand te komen tegen de Babylonische koning.²⁸¹ Nebukadnezar II vertrok met zijn leger om de opstand neer te slaan.

Toen de koning van Babel de stad Jeruzalem belegerde, kwam het Egyptische leger de Joden helpen. Daardoor moest koning Nebukadnezar II het beleg van de hoofdstad tijdelijk afbreken. Het leger van de nieuwe farao werd echter verslagen, en farao Hofra (588 – 568) moest zich in Egypte terugtrekken.

- 8** Daarom, dit zegt de Heer Jahweh: “Zie, Ik laat een zwaard over jou komen. Ik ga mens en dier uit jou wegsnijden (= uitroeien).”

²⁷⁸ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 10, hoofdstuk 9:7.

²⁷⁹ Herodotus, Historiën, deel 2, 169.

²⁸⁰ Een maarschalk uit het Assyrische leger van koning Sanherib (705 – 681) vergeleek tijdens de regering van de Joodse koning Hizkia (727 – 697) waarschijnlijk voor het eerst Egypte met een geknakte rietstaf (2Kon.18:21, Jes.36:6).

²⁸¹ De profeten Jesaja en Jeremia waarschuwden regelmatig om niet te vertrouwen op hulp en steun uit Egypte (Jes.30:7, 31:3, Jer.2:36, 37:7).

9 “Het land Egypte wordt [tot] een woestenij en een puinhoop. Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben, omdat hij gezegd heeft: “Van mij zijn de rivieren. Ik heb ze gemaakt.”²⁸²

10 “Zie, daarom ben Ik tegen jou en tegen jouw rivieren. Ik zal het land Egypte overgeven aan verwoestingen van het zwaard.²⁸³ Het zal een wildernis zijn vanaf Migdol (tot) Syene [en] tot aan de grens van Kus (= Ethiopië).”

Migdol (= Toren) was een vestingstad aan de noordoostelijke grens van Egypte (Ex.14:2, Num.33:7, Jer.46:14, Ezech.30:6). Na de verwoesting van Jeruzalem en de moord op de landvoogd Gedalja vluchtten veel Joden daarheen om er te gaan wonen (Jer.43:7-9, 44:1).

Syene lag in het zuiden aan de grens met Ethiopië. Het is het huidige Assoean of Aswan. Zelfs tot de grens met Ethiopië zou het land Egypte een puinhoop worden.

11 “Geen mensenvoet zal erdoorheen trekken, en geen dierenvoet (= dierenpoot) zal erdoorheen trekken. Het zal 40 jaren onbewoond blijven.”

12 “Ik zal het land Egypte overgeven aan verwoesting te midden van verwoeste landen en zijn steden te midden van vernietigde steden. Zijn steden zullen 40 jaren een woestenij zijn. Ik zal de Egyptenaren verstrooien onder de (heiden)volken, en Ik zal hen verspreiden in de landen.”

Hoewel Nebukadnezar II (604 – 562) het leger van Egypte verscheidene malen versloeg, en het land beroofde, bezette hij het niet blijvend. Ook de opvolgers van de Perzische koning Kores II (538 – 529) konden daar hun macht vanaf 525 – 411 voor Christus met wisselend succes handhaven. Ze behandelden Egypte welwillend, en het behield een grote mate van zelfstandigheid. Vanaf 411 werd Egypte steeds onafhankelijker.

In 374 voor Christus deed Artaxerxes II (405 – 358) een vergeefse poging om het land opnieuw te onderwerpen. Uiteindelijk lukte dat zijn opvolger Artaxerxes III (358 – 338) wel. In 343 veroverde hij Egypte, en farao Nectanebo II (360 – 343) moest via de Nijl naar Ethiopië vluchten.

De Perzische koning Artaxerxes III pakte het zojuist veroverde Egypte nog harder en meedogenlozer aan dan zijn voorgangers. Alle tempels en paleizen werden verwoest, en vestingen werden neergehaald. Allerlei schatten en kunstwerken werden naar Perzië gesleept. Egypte werd een puinhoop. Onder zijn opvolgers Artaxerxes IV (338 – 336) en Darius III (336 – 330) veranderde er niets aan de situatie in Egypte. Toen de Grieks-Macedonische koning Alexander de Grote (336/332 – 323) het Perzische rijk veroverde, werd het land Egypte een onderdeel van zijn rijk. Aan de troosteloze situatie in Egypte veranderde weinig. Tot 304 voor Christus bleef Egypte een onderdeel van het Grieks-Macedonische rijk.

13 Ja, dit zegt de Heer Jahweh: “Na [het einde van] 40 jaren zal Ik de Egyptenaren bijeenbrengen vanuit de volken waarheen zij zijn verstrooid.”

14 “Ik zal een ommekeer brengen in de gevangenschap van de Egyptenaren (of van Egypte). Ik zal hen laten terugkeren naar het land Patros, op (= naar) hun geboorteland. Daar zullen zij een onbeduidend koninkrijk zijn.”

Terwijl Ammon, Moab, Edom en Filistea voorgoed van de aardbodem zouden verdwijnen, zouden de Egyptenaren weer uit hun ballingschap mogen terugkeren. Ze zouden *naar Patros*

²⁸² Op grond van het tekstverband (vgl. v.3,10) en de Griekse handschriften is voor het tweede gedeelte van dit vers voor de weergave van de Septuagint gekozen. De inhoud van de (Masoretische) Hebreeuwse tekst luidt: *Van mij is de rivier. Ik heb (hem) zelf gemaakt.*

²⁸³ Geen *droogte* of *verwoesting*, want dat staat er min of meer al. De vertalers van de Griekse handschriften lazen het Hebreeuwse woord חרב (= grv) hoogstwaarschijnlijk terecht als *zwaard*.

gaan. Patros lag in het zuiden. Dat is Boven-Egypte, het gebied rond de stad Thebe. Dit was de oorspronkelijke machtsbasis van de Egyptenaren. Juist het vruchtbaarste gebied van de Nijldelta zouden ze kwijtraken.

In 304 voor Christus kreeg Egypte weer een eigen koning. Het was Ptolemeüs I (304 – 285). Hoewel Egypte eerst weer een machtig land leek te worden, brokkelde de macht van dat rijk onder zijn latere opvolgers steeds verder af. De Nijldelta werd overspoeld door Grieken en door de Griekse cultuur. De Egyptische cultuur bleef vooral tot Boven-Egypte beperkt. Daar woonde in de eerste plaats de oorspronkelijke bevolking.

15 “Het zal onbeduidender dan de (andere) koninkrijken zijn. Het zal zich niet meer boven de (heiden)volken verheffen. Ik zal hen verminderen, zodat zij niet kunnen (of zullen) heersen over de (heiden)volken.”

16 “Het zal voor het huis van Israël niet meer te vertrouwen zijn, een herinnering aan slechtheid wanneer ze naar hen uitkijken. Zij zullen weten, dat Ik de Heer Jahweh ben.”

Doordat Egypte zo was verzwakt, kwam het Tweestammenrijk Juda niet meer in de verleiding om op dat land te vertrouwen. Zelfs tot op de dag van vandaag is Egypte onbeduidend en geen grootmacht meer.

17 Het gebeurde in het 27^e jaar, in de 1^e (maand), op de 1^e (dag) van de maand. Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

Deze profetie is de jongst bekende opgeschreven openbaring van de priesterzoon.²⁸⁴ Het was de nieuwjaarsdag volgens de Joodse jaartelling. Omgerekend naar onze tijdrekening was het halverwege de maand maart in het jaar 571 voor Christus.

18 “Mensenzoon, Nebukadnezar,²⁸⁵ de koning van Babel, heeft zijn leger een groot werk laten werken (= uitvoeren) tegen Tyrus. Elk hoofd is kaal geworden, en elke schouder is afgeschraapt. Geen beloning was (er) voor hem en zijn leger vanuit Tyrus voor het werk dat hij ertegen heeft gewerkt (= uitgevoerd).”

Koning Nebukadnezar II (604 – 562) heeft het grootste deel van de stad Tyrus, dat op een eiland in zee lag, 13 jaren lang belegerd (585 – 573).²⁸⁶ Via onderhandelingen gaf de stad zich over.²⁸⁷ Tijdens de onderwerping van Tyrus werd geen buit behaald.

19 Daarom, dit zegt de Heer Jahweh: “Zie, ik ga aan Nebukadnezar, de koning van Babel, het land Egypte geven. Hij zal daaruit haar (mensen)menigte wegvoeren, hij zal haar roofgoed roven, en hij zal haar plundergoed plunderen. Het zal (de) beloning voor zijn leger zijn.”²⁸⁸

20 “Zijn vergoeding waarvoor hij in haar (= Tyrus) heeft gewerkt, heb Ik aan hem gegeven: het land Egypte, (voor) wat zij voor Mij hebben gedaan”, is het woord van de Heer Jahweh.

In een Babylonische inscriptie staat, dat koning Nebukadnezar II in zijn 37^e regeringsjaar Egypte opnieuw binnenviel.²⁸⁹ Dit is in het jaar 568 voor Christus. De koning van Babylonië is met een geweldige buit uit Egypte weer naar het noorden vertrokken.

²⁸⁴ Bijna 2 jaren na de openbaring van de hoofdstukken 40 – 48.

²⁸⁵ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat in dit bijbelboek: *Nebukadrezar*. Evenals in het overgrote deel van de Bijbel geven de Griekse handschriften deze naam hier echter als *Nebukadnezar* weer.

²⁸⁶ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 10, hoofdstuk 11:1; Flavius J., Tegen de Grieken, deel 1: 20,21.

²⁸⁷ Tyrus werd niet geplunderd. Het loon voor de verovering van die stad mocht Nebukadnezar II (604 – 562) uit Egypte halen door dat land te veroveren en te plunderen (Ezech.29:18-20).

²⁸⁸ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat in dit bijbelboek: *Nebukadrezar*. Evenals in het overgrote deel van de Bijbel geven de Griekse handschriften deze naam hier echter als *Nebukadnezar* weer.

Onder de Perzen en Ptolemeëën bleef Egypte een onbelangrijk land. Dit land aan de Nijl met zijn rijke historie is niet meer de grootmacht geworden, die het vroeger eeuwenlang was.

21 “Op die dag zal Ik voor het huis van Israël een hoorn laten uitspruiten. Ik zal aan jou in hun midden een opening van de mond geven (om te spreken). Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

Een hoorn is een teken van koninklijke kracht (vgl. 1Sam2:1, Ps.75:11, 89:18,25, 132:17, enz.). In die tijd groeide de toekomstige koning Kores II (559/538 – 529) op. Hij zou in 538 voor Christus de Joden uit de wurgende greep van het Babylonische rijk verlossen. Hij zou Gods volk uit de ballingschap bevrijden, naar het beloofde land laten gaan, en middelen ter beschikking stellen voor de herbouw van de tempel (Jes.44:28, 45:1-8, Ezra 1, 3:7, 4:3, 5:13,14, 6:3-5).

In de tijd dat koning Nebukadnezar II (604 – 562) Egypte zou beroven, zou de profeet Ezechiël met nieuwe woorden van de Here komen. Profetieën van Ezechiël uit 568 voor Christus en later zijn niet aan ons overgeleverd. Dat wil niet zeggen, dat de priester-profeet rond die tijd geen woorden van God aan de ballingen heeft doorgegeven.

Hoofdstuk 30

1 Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:

2 “Mensenzoon, profeteer en zeg: “Dit zegt de Heer Jahweh:

“Jammert voor die dag,

3 want, dichtbij is de dag,

en dichtbij is een dag van Jahweh,

een bewolkte dag, de tijd van heidenvolken zal het worden.”

4 “Een zwaard zal in Egypte komen.

Een ellende zal er in Ethiopië zijn

door het vallen een neergeslagen mens in Egypte.

Zij zullen haar mensenmenigte wegnemen,

en haar fundamenten zullen worden vernield.”

5 “Kus, Put, Lud, heel de gemengde bevolking,

en van de zonen van het land van het verbond

zullen met hen vallen door het zwaard.”

6 Dit zegt Jahweh:

“Zij die Egypte steunen, zullen vallen.

Haar trotse kracht zal inzakken.

Vanaf Migdol tot Syene zullen zij in haar vallen door het zwaard”

is het woord van de Heer Jahweh.

²⁸⁹ Elgood, P.G., Later Dynasties of Egypt, Oxford, 1951, pag. 106.

- 7** “Zij zullen worden verwoest te midden van verwoeste landen,
en haar steden te midden van puinhopen van steden.”
- 8** “Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben, wanneer Ik in Egypte een vuur geef, en al haar
helpers worden verbrijzeld.”
- 9** “Op die dag zullen gezanten van Mij uitgaan in de schepen om het onbezorgde Ethio-
pië schrik aan te jagen. Ellende zal er onder hen zijn op de dag van Egypte, want zie, het
komt!”
- 10** Dit zegt de Heer Jahweh: “Ik zal een einde maken aan de mensenmenigte van Egypte
door de macht van Nebukadnezar, de koning van Babel.”
- 11** “Hij en zijn volk met hem, de geweldenaars van de heidenvolken, zullen komen om
het land te verwoesten. Zij zullen hun zwaarden tegen Egypte trekken, en ze zullen het land
met neergeslagen mensen vullen.”
- 12** “Ik zal rivieren droogte geven, en het land in de hand van slechteriken overleveren. Ik
zal het land, en al wat erop is, laten verwoesten door de macht van vreemden. Ik ben Jahweh.
Ik heb het gesproken.”
- 13** Dit zegt de Heer Jahweh: “Ja, Ik zal de strontgoden te gronde richten, en Ik zal de af-
goden uit Nof laten verdwijnen. In het land Egypte zal er geen vorst meer zijn. Ik zal angst
geven in het land Egypte.”
- 14** “Ik zal Patros verwoesten,
Ik zal vuur geven in Zoan,
en Ik zal vonnissen voltrekken in No.”
- 15** “Ik zal mijn woede uitstorten over Sin, de vesting van Egypte,
en Ik zal de mensenmenigte van No uitroeien.”
- 16** “Vuur zal Ik geven in Egypte.
Sin zal erg lijden.
No zal worden opengebrosen.
Nof zal overdag benauwd zijn!”
- 17** “Jonge mannen van Aven en Pi-Beset zullen door het zwaard vallen.
Zij zullen in gevangenschap gaan.”
- 18** “In Tachpanches zal de dag donker zijn,
wanneer Ik daar de Egyptische scepters breek.
In hem zal zijn sterke trots ophouden.
Een wolk zal hem bedekken,
en zijn dochters zullen in gevangenschap gaan.”
- 19** “Ik zal vonnissen voltrekken in Egypte. Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

20 Het gebeurde in het 11^e jaar, in de 1^e maand, op de 7^e dag van de maand. Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:

21 “Mensenzoon, de arm van Farao, de koning van Egypte, heb Ik gebroken. Zie, hij is niet verbonden om genezing te geven, om een zwachtel aan te leggen om hem te verbinden, om hem sterk te maken om een zwaard te grijpen.”

22 Daarom, dit zegt de Heer Jahweh: “Zie Ik ben tegen Farao, de koning van Egypte, en Ik zal zijn beide armen breken: de sterke en de gebroken arm. Ik zal het zwaard uit zijn hand laten vallen.”

23 “Ik zal de Egyptenaren verstrooien onder de heidenvolken, en Ik zal hen verspreiden in de landen.”

24 “Ik zal de armen van de koning van Babel sterk maken, en Ik zal mijn zwaard in zijn hand geven. Ik zal de armen van Farao breken. Hij zal voor zijn gezicht kreunen met het gekreun van een neergeslagen mens.”

25 “De armen van de koning van Babel maak Ik sterk, en de armen van Farao zullen neervallen. Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben, wanneer Ik mijn zwaard in de hand van de koning van Babel geef, en hij het naar het land Egypte uitstrekt.”

26 “Ik zal de Egyptenaren verstrooien onder de heidenvolken, en Ik zal hen verspreiden in de landen. Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

1 Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

2 “Mensenzoon, profeteer en zeg: “Dit zegt de Heer Jahweh:

“Jammert voor d(i)e dag,

3 want, dichtbij is de dag,

en dichtbij is een dag van Jahweh,

een bewolkte dag, de tijd van (heiden)volken zal het worden.”

Normaal gesproken is de hemel in het Midden-Oosten onbewolkt. Als er wolken aan de lucht zijn, is dat een teken dat er onweer of zelfs noodweer op komst is.

4 “Een zwaard zal in Egypte komen.

Een ellende zal er in Kus (= Ethiopië) zijn

door het vallen een neergeslagen[e] (mens) in Egypte.

Zij zullen haar (mensen)menigte wegnemen,

en haar fundamenten zullen worden vernield.”

5 “Kus, Put, Lud, heel de gemengde bevolking,

en van de zonen van het land van het verbond ²⁹⁰

zullen met hen vallen door het zwaard.”

Ethiopiërs, Puteeërs en Lydiërs dienden als huursoldaten in het leger van Egypte (Jer.46:9). *Ethiopië* ligt aan de zuidgrens van Egypte. De Ethiopiërs stammen af van *Kus*, een zoon van

²⁹⁰ De Hebreeuwse tekst heeft hier *Chub en de zonen van het land van het verbond*. *Chub* komt in de (Hebreeuwse) Bijbel alleen hier voor. In de Griekse handschriften staat het niet. Waarschijnlijk is het een verschrijving.

Cham (Gen.10:6,7, 1Kron.1:8,9). De Puteeërs kwamen uit het land Punt of Poent. *Put* is de Hebreeuwse naam voor Libië. Volgens de geschiedschrijver Flavius Josefus (37 – ±100) was Put de oprichter van dat land. In zijn tijd zou daar een rivier zijn met de naam Put.²⁹¹ Libië ligt ten westen van Egypte (vgl. 2Kron.12:3, Dan.11:43, Nah.3:9). De *Lydiërs* waren verwant met de Egyptenaren (Gen.10:13, 1Kron.1:11, Jer.46:9).²⁹² Lydië en Egypte waren buurlanden.

6 Dit zegt Jahweh:

“Zij die Egypte steunen, zullen vallen.

Haar trotse kracht (= de trotse kracht van Egypte) zal inzakken.

Vanaf Migdol (tot) Syene zullen zij in haar vallen door het zwaard”

is het woord van de Heer Jahweh.

Migdol (= Toren) was een vestingstad aan de noordoostelijke grens van Egypte (Ex.14:2, Num.33:7, Jer.46:14, Ezech.30:6). *Syene* lag in het zuiden aan de grens met Ethiopië. Het is het huidige Assoean of Aswan. Vanaf het noorden tot het zuiden zou Egypte worden getroffen.

7 “Zij zullen worden verwoest te midden van verwoeste landen, en haar steden²⁹³ te midden van puinhopen van steden (of uitgeroeide steden).”

8 “Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben, wanneer Ik in Egypte een vuur geef, en al haar helpers worden verbrijzeld (of gebroken).”

Het vuur in Egypte was het vuur van de oorlog. Koning Artaxerxes III (358 – 338) trok in 343 voor Christus met zijn leger naar Egypte. Farao Nectanebo II (360 – 343) stond met 60.000 Egyptenaren, 20.000 Grieken en 20.000 Libiërs hem op te wachten. Toen ¼ deel van de Grieken was gesneuveld, vluchtte de farao naar Ethiopië. Zijn hele leger werd met de bondgenoten door de Perzische koning Artaxerxes III verslagen.

Artaxerxes III pakte het zojuist veroverde Egypte nog harder en meedogenlozer aan dan zijn voorgangers. Alle tempels en paleizen werden verwoest, en vestingen vernield. Allerlei schatten en kunstwerken werden naar Perzië gesleept. Een heel groot deel van de bevolking sneuvelde, of vluchtte het land uit. Egypte werd een puinhoop (v.7).

9 “Op die dag zullen gezanten (of knechten) van Mij[n gezicht] uitgaan in de schepen om het onbezorgde Ethiopië schrik aan te jagen. Ellende zal er onder hen zijn op de dag van Egypte, want zie, het komt!”

Na de voorspelling over de verwoesting en ontvolking van Egypte gedurende de regering van de Perzische koning Artaxerxes III (358 – 338) verplaatste de profetische blik van Ezechiël zich naar de vroegere tijd van de Babylonische koning Nebukadnezar II (604 – 562).

10 Dit zegt de Heer Jahweh: “Ik zal een einde maken aan de (mensen)menigte van Egypte door de hand (= door de macht) van Nebukadnezar,²⁹⁴ de koning van Babel.”

²⁹¹ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 1, hoofdstuk 6:2.

²⁹² Men moet deze Lydiërs niet verwarren met de Semitische Lydiërs (Gen.10:22, 1Kron.1:17). Dat was het Lydische rijk in het huidige Turkije. Het is bekend, dat hun eerste koningen Semieten waren.

²⁹³ In de Hebreeuwse tekst staat *zijn steden*. Op grond van een deel van de Griekse handschriften en het tekstverband is voor *haar steden* gekozen. Het zijn steden van Egypte, en in het Hebreeuws is dat land vrouwelijk.

²⁹⁴ In de Hebreeuwse tekst staat in dit bijbelboek: *Nebukadrezar*. Evenals in het overgrote deel van de Bijbel geven de Griekse handschriften deze naam hier echter als *Nebukadnezar* weer.

11 “Hij en zijn volk met hem, de geweldenaars van de (heiden)volken, zullen komen om het land te verwoesten. Zij zullen hun zwaarden tegen Egypte trekken, en ze zullen het land met neergeslagen(mens)en vullen.”

In 569 voor Christus brak er in Egypte een burgeroorlog uit. Farao Hofra (588 – 568) werd door het volk vermoord. Kort na die tijd viel de koning van Babylonië het verzwakte Egypte opnieuw binnen. In een Babylonische inscriptie staat, dat deze verovering plaatsvond in het 37^e regeringsjaar van Nebukadnezar II (604 – 562).²⁹⁵ Dit is in 568 voor Christus. Veel mensen zijn blijikbaar in de strijd gesneuveld.

12 “Ik zal rivieren droogte geven (vgl. Jes.19:5-8), en het land in de hand van slechteriken overleveren. Ik zal het land, en al wat erop is, laten verwoesten door de hand (= door de macht) van vreemden. Ik ben Jahweh. Ik heb (het) gesproken.”

Om meer landbouwgrond te krijgen groef men in Egypte vanaf de rivier de Nijl allerlei kanalen om het water zo ver mogelijk het droge land in te laten stromen. In tijden van oorlog werden die kunstmatige rivieren verwaarloosd, zodat ze droog kwamen te liggen. Ze veranderden eerst in stinkende poelen en moerassen, en daarna droogden ze helemaal uit.²⁹⁶

13 Dit zegt de Heer Jahweh: “Ja, Ik zal de strontgoden te gronde richten, en Ik zal de afgoden uit Nof laten verdwijnen. Uit (= In) het land Egypte zal er geen vorst meer zijn. Ik zal angst geven in het land Egypte (vgl. Jer.46:25).”

Nof is dezelfde stad als Memfis. Tijdens farao Amasis (568 – 526) was het de hoofdstad. Na de verwoesting van Jeruzalem en de moord op de landvoogd Gedalja vluchtten veel Joden naar Nof om er te gaan wonen (Jer.44:1). Het was een belangrijke stad met veel tempels. Vooral de afgod Ptah en de Apisstier werden er vereerd.²⁹⁷

De heidense tempels en de afgoden zou koning Nebukadnezar II (604 – 562) laten stukslaan (Jer.43:12,13). Op dit moment zijn alle tempels en bouwwerken verdwenen. Er is zelfs nog verschil van mening over de plaats waar de stad precies moet hebben gelegen.

14 “Ik zal Patros verwoesten,
Ik zal vuur geven in Zoan,
en Ik zal vonnissen doen (= voltrekken) in No.”

Patros lag in het zuiden. Dat is Boven-Egypte, het gebied rond de stad Thebe. Dat was de oorspronkelijke machtsbasis van de Egyptenaren. Daar stond de verering van de afgod Amon centraal. Na de moord op de landvoogd Gedalja vluchtten veel Joden ook naar Patros (Jer.44:1).

Zoan lag bij de Egyptische grens in het noordoosten aan een zijtak van de Nijl. Het was de grensstad van Gosen. Het is 7 jaren na Hebron gesticht (Num.13:22). De Griekse naam voor de stad is Tanis. Het was de hoofdstad van de Hyksos, die Egypte eeuwenlang hebben bestuurd. Er zijn slechts ruïnes van de stad overgebleven.

No is een andere naam voor Thebe, de oude hoofdstad van (Boven)Egypte. Daar stond ook de grote tempel van Karnak. De ruïnes laten zien hoe groots en mooi deze stad is geweest.

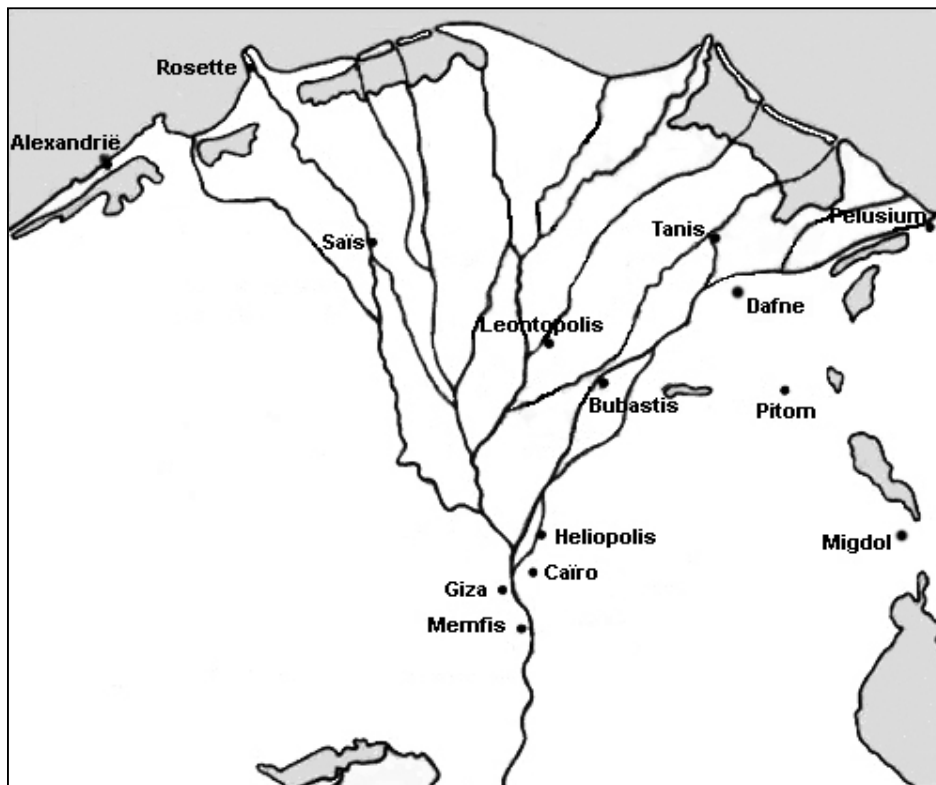
²⁹⁵ Elgood, P.G., Later Dynasties of Egypt, Oxford, 1951, pag. 106.

²⁹⁶ Bij de profetie van Jesaja (19:5,6) tegen Egypte wordt ook letterlijk over de kanalen van de Nijl gesproken. Zie Turennot T. van, Jesaja, Jahweh redt, Grijpskerk, 2019.

²⁹⁷ Apis is een Egyptische afgod. Die werd voorgesteld als een stier met een zonneschijf tussen de horens. In de vroege geschiedenis was de stier een vruchtbaarheidssymbool. De farao's uit het Oude Egyptische rijk werden vaak met de stier vereenzelvigd, en als zodanig afgebeeld. De Apisstier van Memfis werd als aardse belichaming van de afgod Ptah beschouwd.

- 15 “Ik zal mijn woede uitstorten over Sin, de vesting van Egypte,
en Ik zal de (mensen)menigte van No afsnijden (= uitroeien).”

Sin wordt ook wel Pelusium genoemd. Deze plaats lag in het noordoosten van Egypte. De afgod Amon werd er vereerd. Op dit moment ligt de plaats ruim 6 kilometer vanaf de Middellandse Zee begraven onder het zand.

- 16 “Vuur zal Ik geven in Egypte.
Sin (= Pelusium) zal erg lijden.
No (= Thebe) zal worden opengebrouwen.
Nof (= Memfis) zal overdag benauwd zijn!”
- 17 “Jonge mannen van Aven en Pi-Beset zullen door het zwaard vallen.
Zij (= (jonge) vrouwen) zullen in gevangenschap gaan.”

Aven is een andere naam voor On of Heliopolis (vgl. Gen.41:45). De naam betekent *stad van de zon* (Helios = de Griekse god van de zon, en polis = stad). Het was het centrum van de verering van de afgod Ra, de god van de zon. Vandaag ligt de plaats in één van de buitenwijken van Caïro, de huidige hoofdstad van Egypte.

Pi-Beset is een andere naam voor Bubastis. Deze plaats werd ook door de geschiedschrijver Herodotus genoemd.²⁹⁸ In deze stad werd de godin Bast in haar tempel vereerd. De restanten van deze tempel werden in 1887 – 1889 opgegraven. In de omgeving werden duizenden gemummificeerde (heilige) katten gevonden. De kat was een dierlijke verschijning van de godin Bast. Ook deze stad is nu een ruïne.

²⁹⁸ Herodotus, Historiën, deel 2, 59-60.

18 “In Tachpanches zal de dag donker zijn,
wanneer Ik daar de Egyptische scepters (= koningsmacht) breek.
In hem zal zijn sterke trots ophouden.
Een wolk zal hem (= het land) bedekken,
en zijn dochters zullen in gevangenschap gaan.”

Tachpanches is dezelfde stad als Dafne. Het lag in het oosten van de Nijldelta. Daar stond een klein paleis van Farao. Na de verwoesting van Jeruzalem in 586 voor Christus vluchtten veel Joden naar deze plaats (Jer.43:7-9, 44:1).

In plaats van de farao zou Nebukadnezar II (604 – 562) daar op de troon zitten (Jer.43:9,10). Veel Joden zou hij doden. Wie van hen zou overblijven, zou hij gevangen nemen, en naar Babel deporteren (Jer.43:11). De *dochtersteden* waar ze woonden, *zouden in gevangenschap gaan*.

Volgens de Joodse geschiedschrijver Flavius Josefus (37 – ±100) is dat niet alleen in Tachpanches, maar ook in heel het land Egypte gebeurd.²⁹⁹ De heidense tempels en de afgoden zou Nebukadnezar II laten stukslaan (Jer.43:12,13). Evenals andere steden in Egypte is Tachpanches verwoest. Er zijn slechts ruïnes van over.

19 “Ik zal vonnissen doen (= voltrekken) in Egypte. Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

Dit laatste gold zowel voor de Joodse ballingen in Babel, als voor de ongehoorzame gevluchte Joden in Egypte.

20 Het gebeurde in het 11^e jaar, in de 1^e (maand), op de 7^e (dag) van de maand. Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

Omgerekend naar onze jaartelling was het tegen het einde van de maand maart in het jaar 587 voor Christus (vgl. Ezech.1:1-3). Op dat moment belegerde Nebukadnezar II (604 – 562) de stad Jeruzalem. Farao Hofra of Apriës (588 – 568) had met het Egyptische leger de Joden willen helpen (Jer.37:5,11), maar hij was door de koning van Babylonië verslagen. Ruim een jaar na deze profetie zou de hoofdstad door de Babyloniërs worden ingenomen (juni 586).

We moeten niet uit het oog verliezen, dat deze profetieën over Egypte niet voor de Egyptenaren waren bedoeld, maar voor de Joodse ballingen. Ze moesten goed beseffen, dat er van de kant van Egypte geen enkele hulp voor Jeruzalem zou komen. Alle hoop daarop moest worden weggenomen.

21 “Mensenzoon, de arm van Farao, de koning van Egypte, heb Ik gebroken. Zie, hij is niet verbonden om genezing te geven, om een zwachtel aan te leggen om hem te verbinden, om hem sterk te maken om een zwaard te grijpen (vgl. Jer.46:11).”

Een *arm* is het symbool van kracht (Job 22:9, Ps.37:17, Jer.17:5). Doordat de (rechter)arm van de farao was gebroken, kon hij zijn (beste) arm niet meer gebruiken om met het zwaard te strijden.

22 Daarom, dit zegt de Heer Jahweh: “Zie Ik ben tegen Farao, de koning van Egypte, en Ik zal zijn (beide) armen breken: de sterke (= gezonde) en de gebroken (arm). Ik zal het zwaard uit zijn hand laten vallen.”

De farao zou dus machteloos zijn.

²⁹⁹ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 10, hoofdstuk 9:7.

Toen farao Hofra (588 – 568) in 588 voor Christus de belegerde stad Jeruzalem had willen helpen, was hij al door de koning van Babylonië verslagen. Eén arm was toen al gebroken. In 581 voerde Nebukadnezar II (604 – 562) oorlog met de farao, en hij versloeg hem opnieuw. De Joodse geschiedschrijver Flavius Josefus (37 – ±100) vermeldt, dat de Babylonische koning Nebukadnezar II Egypte heeft veroverd.³⁰⁰

23 “Ik zal de Egyptenaren verstrooien onder de (heiden)volken, en Ik zal hen verspreiden in de landen.”

24 “Ik zal de armen van de koning van Babel sterk maken, en Ik zal mijn zwaard in zijn hand geven. Ik zal de armen van Farao breken. Hij zal voor zijn gezicht (= hem) kreunen met het gekreun van een neergeslagen[e] (mens).”³⁰¹

25 “De armen van de koning van Babel maak Ik sterk, en de armen van Farao zullen neervallen. Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben, wanneer Ik mijn zwaard in de hand van de koning van Babel geef, en hij het naar het land Egypte uitstrekt.”

26 “Ik zal de Egyptenaren verstrooien onder de (heiden)volken, en Ik zal hen verspreiden in de landen. Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

Het profetisch perspectief ziet de gebeurtenissen als toppen van bergen die dicht tegen elkaar aan schijnen te liggen. In werkelijkheid is de afstand tussen die bergen veel groter, dan het in eerste instantie lijkt. Wanneer de tijd verstrijkt, en wanneer we dichterbij de toppen komen, zien we, dat ze verder uit elkaar liggen. Zo is het ook met de profetie van Ezechiël over Egypte.

In 581 voerde Nebukadnezar II (604 – 562) oorlog met farao Hofra (588 – 568). In 569 voor Christus brak er in Egypte een burgeroorlog uit. Farao Hofra werd door het volk vermoord. Ongeveer een jaar na de burgeroorlog werd Egypte door de koning van Babel verslagen en beroofd. Er sneuvelde wel veel mensen, maar de bevolking bleef gespaard.

Toen de Perzische koning Artaxerxes III (358 – 338) in 343 voor Christus Egypte veroverde, werd dat land hard en ongenadig aangepakt. Alle tempels en paleizen werden verwoest, en vestingen vernield. Allerlei schatten en kunstwerken werden naar Perzië gesleept. De bevolking werd verstrooid en verspreid over de landen. Egypte werd een puinhoop.

³⁰⁰ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 10, hoofdstuk 9:7.

³⁰¹ De Griekse handschriften geven dit vers inhoudelijk als volgt weer: “Ik zal de armen van de koning van Babel sterk maken, en Ik zal mijn zwaard in zijn hand geven. Hij zal het over Egypte laten komen. Hij zal zijn plundergoed plunderen, en hij zal zijn roofbuit roven.” Het is niet met zekerheid te zeggen, welke tekst de juiste is. Bovendien is dit hoofdstuk in de Dode Zeerollen verloren gegaan.

11. Assur als waarschuwend voorbeeld voor Egypte.

Hoofdstuk 31

1 Het gebeurde in het 11^e jaar, in de 3^e maand, op de 1^e dag van de maand. Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:

2 “Mensenzoon, zeg tegen Farao, de koning van Egypte, en tegen zijn mensenmenigte:

“Aan wie ben jij in jouw grootheid gelijk?”

3 “Zie, Assur was een ceder op de Libanon
met mooie takken, schaduwachtig bebost en hoog van gestalte.
Tussen de wolken was zijn kruin.”

4 “Water maakte hem groot,
Het grondwater liet hem hoog worden.
Haar rivieren gingen rondom de plaats waar hij geplant was,
en zij stuurde haar waterbeken naar alle bomen van het veld.”

5 “Daardoor was zijn gestalte hoger dan alle andere bomen van het veld.
Zijn takken werden talrijk,
en zijn twijgen werden lang
door veel water[en], terwijl hij opschoot.”

6 “In zijn takken nestelden alle vogels in de lucht,
en onder zijn twijgen wierpen alle dieren van het veld hun jongen.
In zijn schaduw woonden alle heidenvolken.”

7 “Mooi was hij door zijn grootte,
door de lengte van zijn takken,
want zijn wortels reikten tot aan veel water.”

8 “Ceders in de tuin van God stelden hem niet in de schaduw.
Cipressen waren niet te vergelijken met zijn takken,
en platanen werden niet als zijn twijgen.
Geen enkele boom in de tuin van God was met hem te vergelijken in zijn pracht.”

9 “Prachtig had Ik hem gemaakt met zijn vele takken.
Jaloers op hem waren alle bomen van Eden, die in de tuin van God waren.”

10 “Daarom, dit zegt de Heer Jahweh:

“Omdat jij hoog van gestalte geworden was;
hij zijn kruin tussen de wolken begaf,
en zijn hart hoogmoedig was om zijn hoogte,

- 11** daarom gaf Ik hem over in de macht van een machthebber van heidenvolken.
Hij zou met hem overeenkomstig zijn slechtheid handelen.
Ik heb hem verdreven.”
- 12** “Vreemden, de geweldenaars van de heidenvolken, hakten hem af.
Op de bergen verlieten ze hem.
Zijn takken zijn in alle dalen gevallen,
en zijn twijgen werden afgebroken in alle rivierbeddingen van het land.
Alle volken van de aarde gingen weg uit zijn schaduw.
Zij verlieten hem.”
- 13** “Op zijn omgevallen stam wonen alle vogels in de lucht,
en op zijn twijgen waren alle dieren van het veld,
- 14** zodat niet alle bomen aan het water
meer hoogmoedig zullen zijn om hun gestalte,
en zij niet hun kruin tussen de wolken zullen steken,
en niet alle waterdrinkers om hun hoogte in hun eigen macht zullen blijven staan,
want zij zijn allemaal aan de dood overgegeven, aan de onderwereld,
te midden van de mensenzonen, naar hen die in het graf neerdalen.”
- 15** Dit zegt de Heer Jahweh: “Op de dag dat hij neerdaalde in het dodenrijk, heb Ik laten jammeren. Ik heb om hem de waterdiepte bedekt. Ik hield zijn rivieren tegen. Het vele water werd opgesloten. Ik liet om hem de Libanon donker worden, en alle bomen van het veld om hem verkwijnen.”
- 16** “Door het geluid van zijn val heb Ik heidenvolken laten beven, toen Ik hem in het dodenrijk liet neerdalen, met hen die in het graf neerdalen. In de onderwereld werden alle bomen van Eden getroost: de keur en het beste van de Libanon, alle waterdrinkers.”
- 17** “Ook zij zijn met hem in het dodenrijk neergedaald, naar hen die zijn neergeslagen met het zwaard: zijn sterke arm, en die in zijn schaduw hebben gezeten te midden van de heidenvolken.”
- 18** “Aan wie ben jij onder de bomen van Eden dan in heerlijkheid en grootheid gelijk? Met de bomen van Eden zal jij neergeworpen worden in de onderwereld. Te midden van onbesneden mensen zal jij liggen, met hen die zijn neergeslagen met het zwaard. Zo zal Farao en zijn hele mensenmenigte zijn”, is het woord van de Heer Jahweh.

1 Het gebeurde in het 11^e jaar, in de 3^e (maand), op de 1^e (dag) van de maand. Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

Omerekend naar onze jaartelling was het halverwege de maand mei in het jaar 587 voor Christus. Ongeveer 2 maanden na de vorige profetie. In die tijd belegerde koning Nebukadnezar II (604 – 562) de stad Jeruzalem. Ruim een jaar na deze profetie zou Jeruzalem door de Babyloniërs worden ingenomen (juni 586).

2 “Mensenzoon, zeg tegen Farao, de koning van Egypte, en tegen zijn (mensen)menigte:

“Aan wie ben jij in jouw grootheid gelijk?”

3 “Zie, Assur was een ceder op de Libanon

(met) mooie takken, schaduwachtig bebost en hoog van gestalte.

Tussen de wolken was zijn kruin.”

Assur wordt in dit vers vergeleken met een prachtige gezonde cederboom op *de Libanon*. Dat is een bergrug in Syrië ten noorden van het Tienstammenrijk. De *cederbomen* van de Libanon waren erg bekend (Richt.9:15^b, 2Kon.14:9, 2Kron.25:18, Ps.92:13^b).

4 “Water[en] maakte[n] hem groot,

Het grondwater (of de waterdiepte) liet hem hoog worden.

Haar rivieren (= rivieren van Assur) gingen rondom (de plaats) waar hij geplant was, en zij (= Assur) stuurde haar (water)beken naar alle bomen van het veld.”

5 “Daardoor was zijn gestalte hoger dan alle (andere) bomen van het veld.

Zijn takken werden talrijk,

en zijn twijgen werden lang

door veel water[en], terwijl hij opschoot.”

6 “In zijn takken nestelden alle vogels van de hemel[en] (= in de lucht),

en onder zijn twijgen baarden (= wierpen) alle dieren van het veld (hun jongen).

In zijn schaduw (of bescherming) woonden alle [vele] (heiden)volken.”

7 “Mooi was hij door zijn grootte,

door de lengte van zijn takken,

want zijn wortels waren (= reikten) tot aan veel water[en].”

8 “Ceders in de tuin van God stelden hem niet in de schaduw.

Cipressen waren niet te vergelijken met zijn takken,

en platanen werden niet als zijn twijgen.

Geen enkele boom in de tuin van God was met hem te vergelijken in zijn pracht.”

9 “Prachtig (of Mooi) had Ik hem gemaakt met zijn vele takken.

Jaloers op hem waren alle bomen van Eden, die in de tuin van God waren.”

Zelfs de bomen van *Eden*, waar het paradijs was, waren bij wijze van spreken jaloers op de pracht en praal van het eens zo machtige Assyrië.

De grootsheid van het vroegere Assyrische rijk werd vergeleken met de huidige macht van Egypte. Dat vroegere rijk was nog machtiger dan Egypte. Van de betekenis van het Assyrische rijk was niet veel meer over. In 612 voor Christus werd Ninevé, de hoofdstad van Assyrië, verwoest. De Babylonische koningen Nabopolassar (625 – 605) en zijn bekendere zoon Nebukadnezar II (604 – 562) veroverden ten slotte het Assyrische rijk.

In het volgende gedeelte werden de ballingen gewaarschuwd. Zoals het met Assur was ge-

gaan, zo zou het ook met Egypte gaan. De ballingen en Joden in Kanaän moesten vooral niet op de macht van Egypte vertrouwen.

10 “Daarom, dit zegt de Heer Jahweh:

“Omdat jij (= de cederboom) hoog van gestalte geworden was;
hij zijn kruin tussen de wolken begaf,
en zijn hart hoog(moedig) was om zijn hoogte,

11 daarom gaf Ik hem over in de hand (= in de macht) van een machthebber
van (heiden)volken.

Hij zou met hem overeenkomstig zijn slechtheid handelen.

Ik heb hem verdreven.”

Met *een machthebber van heidenvolken* wordt koning Nebukadnezar II (604 – 562) bedoeld.

12 “Vreemden, de geweldenaars van de (heiden)volken, sneden (= hakten) hem af.

Op de bergen verlieten ze hem.

Zijn takken zijn in alle dalen gevallen,

en zijn twijgen werden afgebroken in alle rivierbeddingen van het land (of de aarde).

Alle volken van de aarde (of het land) gingen weg uit zijn schaduw (of bescherming).

Zij verlieten hem.”

13 “Op zijn omgevallen (stam) wonen alle vogels van de hemel[en] (= in de lucht),

en op zijn twijgen waren alle dieren van het veld,

14 zodat niet alle bomen aan het water

(meer) hoog(moedig) zullen zijn om hun gestalte,

en zij niet hun kruin tussen de wolken zullen begeven (= steken),

en niet alle waterdrinkers om hun hoogte in hun (eigen) macht zullen blijven staan,

want zij zijn allemaal aan de dood overgegeven, aan de onderwereld,

te midden van de mensenzonen, naar hen die in de kuil (= in het graf) neerdalen.”

Assur was al door God berecht, en binnenkort zou ook Egypte aan de beurt komen. Beide volken waren hoogmoedig geworden, en hielden met de Here geen rekening.

15 Dit zegt de Heer Jahweh: “Op de dag dat hij (= de cederboom) neerdaalde in het dodenrijk, heb Ik laten jammeren. Ik heb om hem de waterdiepte (of het grondwater) bedekt. Ik hield zijn rivieren (of waterstromen) tegen. Het vele water werd opgesloten. Ik liet om hem de Libanon donker worden, en alle bomen van het veld om hem verkwijnen.”

16 “Door het geluid van zijn val heb Ik (heiden)volken laten beven, toen Ik hem in het dodenrijk liet neerdalen, met hen die in de kuil (= in het graf) neerdalen. In de onderwereld werden alle bomen van Eden getroost: de keur en het beste van de Libanon, alle waterdrinkers.”

Zelfs de bomen van Eden en de beste bomen van de Libanon waren vergankelijk, en gingen bij wijze van spreken naar de onderwereld. Zij zouden getroost worden door het feit dat het Assyrische rijk eveneens ten onderging.

17 “Ook zij zijn met hem in het dodenrijk neergedaald, naar hen die zijn neergeslagen van (= met/door) het zwaard: zijn sterke arm (of strijdmacht), (en) die in zijn schaduw hebben gezeten (of gewoond) te midden van de (heiden)volken.”

Bij die bondgenoten hoorden ook de gesneuvelde en gedode Joden uit het Tweestammenrijk en de inwoners van de belegerde stad Jeruzalem. Het dodenrijk zou hun bestemming zijn. De ballingen werden dus goed gewaarschuwd.

18 “Aan wie ben jij (= Farao) onder de bomen van Eden dan in heerlijkheid en grootheid gelijk? Met de bomen van Eden zal jij neergeworpen worden in de onderwereld. Te midden van onbesneden(mens)en zal jij liggen, met hen die zijn neergeslagen van (= met/door) het zwaard. Zo zal Farao en zijn hele (mensen)menigte zijn”, is het woord van de Heer Jahweh (vgl. Ezech.29:5).

De vraag in het begin van vers 18 moet worden beantwoord met *aan geen enkele boom van Eden*. Farao was minder dan elke boom in de hof van Eden was geweest. Evenals de bomen van Eden zou hij naar de onderwereld verdwijnen.

In het oude Egypte werden alleen de (mannelijke) farao's, de mannelijke leden van het koninklijk huis, de adel en de priesters besneden (vgl. Jer.9:25,26). Farao zou niet eervol en koninklijk in een eigen (rots)graf worden begraven. Hij zou zelfs niet bij de elite worden bijgezet. Hij zou oneervol tussen de gewone neergeslagen burgers en gesneuvelde soldaten liggen. Dit gold ook voor de mannen van adel die in de strijd zou omkomen. Zij hoorden bij de (mensen)menigte van Farao. Ook zij zouden neerdalen naar het dodenrijk.

De ongehoorzame mensen gaan naar het dodenrijk (Ps.9:18). Daar wachten ze op hun eeuwige bestemming (Dan.12:2). Het dodenrijk is niet de hel of het eeuwige vuur, want later bij het laatste oordeel van de Here zal het dodenrijk met de doden worden geworpen in de poel van vuur (= de hel) (Op.20:11-15).

In 581 voerde Nebukadnezar II (604 – 562) oorlog met farao Hofra (588 – 568). Egypte werd door de Babylonische koning verslagen.³⁰²

In 569 voor Christus brak er in Egypte een burgeroorlog uit. Farao Hofra werd verslagen. Zijn leger van Griekse huursoldaten werd verstrooid. Hofra werd later door het Egyptische volk vermoord. Volgens de geschiedschrijver Herodotus werd hij in een tuin bij een tempel begraven.³⁰³

³⁰² Flavius J., Joodse Oudheden, deel 10, hoofdstuk 9:7.

³⁰³ Herodotus, Historiën, deel 2, 169.

12. Klaaglied over de farao.

Hoofdstuk 32

1 Het gebeurde in het 12^e jaar, in de 12^e maand, op de 1^e dag van de maand. Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:

2 “Mensenzoon, hef een klaaglied aan over Farao, de koning van Egypte, en zeg tegen hem:

“Jij leek op een jonge leeuw van de heidenvolken.

Jij was als een monster in de zeeën.

Jij barstte los in jouw rivieren.

Jij vertroebelde het water met jouw poten.

Jij vertrapte jouw rivieren.”

3 Dit zegt de Heer Jahweh:

“Ik zal mijn net over jou uitspreiden

door een menigte van veel volken.

Zij zullen jou ophalen in mijn visnet!”

4 “Ik zal jou achterlaten op het land.

Op het open veld zal Ik jou weggoeien.

Ik zal alle vogels in de lucht op jou laten wonen,

Ik zal de dieren van heel het land zich aan jou laten verzadigen.”

5 “Ik zal jouw vlees op de bergen leggen,

en Ik zal de dalen vullen met jouw bloed.”

6 “Ik zal het land met jouw bloedstroom doordrenken tot aan de bergen.

Rivierbeddingen zullen vanuit jou worden gevuld.”

7 “Wanneer Ik jou uitblus, zal Ik de hemel bedekken.

Ik zal zijn sterren donker laten worden.

De zon zal Ik met een wolk bedekken,

en de maan zal zijn licht niet geven.”

8 “Al de stralende lichten aan de hemel

zal Ik boven jou donker laten worden.

Ik zal duisternis over jouw land brengen”,

is het woord van de Heer Jahweh.

9 “Ik het hart van veel volken tergen,

door jouw ondergang te laten komen onder de heidenvolken,
in landen die jij niet hebt gekend.”

10 “Veel volken zal Ik over jou zich laten verbijsteren,
en bij hun koningen zullen de haren te berge rijzen over jou,
door voor hun gezichten mijn zwaard te laten zwaaien.
Onafgebroken zullen zij beven, een man voor zijn ziel,
op de dag van jouw val.”

11 Ja, dit zegt de Heer Jahweh:

“Het zwaard van de koning van Babel zal over jou komen.”

12 “Door het zwaard van helden zal Ik jouw mensenmenigte laten neerwerpen.
Geweldenaars van de heidenvolken zijn ze allemaal.
Zij zullen de trots van Egypte verwoesten.
Weggevaagd wordt heel haar mensenmenigte.”

13 “Ik zal al haar dieren verloren laten gaan
vanaf de vele waterstromen.
Vertroebelen zal geen voet van een mens ze meer,
en geen hoef van een dier zal ze vertroebelen.”

14 “Dan zal Ik hun waterstromen laten bezinken,
en hun rivieren zal Ik als olijfolie laten stromen”,

is het woord van de Heer Jahweh.

15 “Wanneer Ik het land Egypte aan verwoesting zal overgeven,
en het land verwoest zal worden met al haar volheid.
Wanneer Ik allen die in haar wonen, zal verstrooien,
zullen zij weten, dat Ik Jahweh ben.”

16 “Een klaaglied is het. Zij zullen het klagen. Dochters van de heidenvolken zullen het klagen. Over Egypte en over heel haar mensenmenigte zullen zij het klagen”, is het woord van de Heer Jahweh.

17 Het was in het 12^e jaar, op de 15^e dag van de maand. Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:

18 “Mensenzoon, jammer over de mensenmenigte van Egypte! Dochters van beroemde heidenvolken zullen hem laten neerdalen naar de onderwereld; samen met hen die neerdalen in het graf!”

- 19** “Ten opzichte van wie ben jij aangenamer?
Daal neer, en laat jou neerleggen samen met onbesneden mensen!”
- 20** “Te midden van neergeslagen mensen door het zwaard zullen zij vallen.
Aan een zwaard is ze overgegeven.
Trekt haar weg en heel haar mensenmenigte!”
- 21** “Machtige helden zullen tegen hem spreken
vanuit het midden van het dodenrijk.
Met zijn helpers zullen zij neerdalen;
die onbesneden mensen zullen liggen, neergeslagen met het zwaard.”
- 22** “Daar is Assyrië en heel haar menigte.
Rondom hem liggen zijn graven,
allemaal neergeslagen mensen, de gevallen mensen door het zwaard,
- 23** van wie haar graven zijn gemaakt in de zijkanten de kuil.
Haar menigte is rondom haar graf,
allemaal neergeslagen mensen, gevallen mensen door het zwaard,
die verschrikking hebben verspreid in het land van de levenden.”
- 24** “Daar is Elam en heel haar mensenmenigte rondom haar graf,
allemaal neergeslagen mensen, de gevallen mensen door het zwaard,
die onbesneden mensen zijn neergedaald in de onderwereld,
die hun verschrikking hebben verspreid in het land van de levenden,
en zij dragen hun schande met hen die zijn neergedaald in het graf.”
- 25** “Te midden van neergeslagen mensen hebben ze haar
een rustplaats gegeven onder heel haar mensenmenigte.
Rondom hem zijn haar graven,
allemaal onbesneden mensen, neergeslagen mensen met het zwaard,
want hun verschrikking is verspreid in het land van de levenden,
en zij dragen hun schande met hen die zijn neergedaald in het graf.
Te midden van neergeslagen mensen is hij neergelegd.
- 26** “Daar zijn Mesech, Tubal en heel haar mensenmenigte.
Rondom hem liggen haar graven,
allemaal onbesneden mensen, neergeslagen mensen met het zwaard,
want hun verschrikking hebben zij verspreid in het land van de levenden.”
- 27** “GevalLEN mensen onder de onbesneden mensen liggen niet bij de helden
die in hun wapenrusting zijn neergedaald in het dodenrijk.
Men legde hun zwaarden onder hun hoofden.

- Hun ongerechtigheden is op hun botten,
want verschrikking van helden was in het land van de levenden.”
- 28** “Jij, te midden van onbesneden mensen zal jij gebroken worden.
Jij zal neerliggen met neergeslagen mensen met het zwaard.”
- 29** “Daar is Edom, haar koningen en al haar vorsten,
die in hun macht zijn gelegd met neergeslagen mensen van het zwaard.
Zij liggen met onbesneden mensen, en met hen die zijn neergedaald in de kuil.”
- 30** “Daar zijn de heersers van het noorden. Ze zijn er allemaal;
en allemaal Sidoniërs die zijn neergedaald met neergeslagen mensen.
In hun verschrikking vanuit hun heldhaftigheid zijn ze beschaamd,
en onbesneden mensen liggen met neergeslagen mensen met het zwaard,
en zij dragen hun schande met hen die zijn neergedaald in het graf.”
- 31** “Farao zal hen zien. Getroost zal hij zijn over heel zijn mensenmenigte;
neergeslagen mensen met het zwaard, Farao en zijn hele leger”,
is het woord van de Heer Jahweh;
- 32** “want Ik heb zijn verschrikking verspreid in het land van de levenden.
Hij zal worden gelegd te midden van onbesneden mensen,
met neergeslagen mensen van het zwaard: Farao en heel zijn mensenmenigte”,
is het woord van de Heer Jahweh.

1 Het gebeurde in het 12^e jaar, in de 12^e maand,³⁰⁴ op de 1^e (dag) van de maand. Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

Omgerekend naar onze jaartelling was het halverwege de maand februari in het jaar 585 voor Christus. Het was nog geen jaar na de val van Jeruzalem in juni 586.

Na de moord op de landvoogd Gedalja, die koning Nebukadnezar II (604 – 562) had aangesteld, waren veel Joden tegen de wil van de Here in naar Egypte gevlucht (Jer.41 en 42).

2 “Mensenzoon, hef een klaaglied aan over Farao, de koning van Egypte, en zeg tegen hem:

“Jij leek op een jonge leeuw van de (heiden)volken.

Jij was als een monster in de zeeën.

Jij barstte los in jouw rivieren.

Jij vertroebelde het water met jouw voeten (= jouw poten).

Jij vertrapte jouw rivieren.”³⁰⁵

³⁰⁴ Volgens de Griekse handschriften was het de 10^e maand.

³⁰⁵ De (Masoretische) Hebreeuwse tekst heeft hier *hun rivieren*. Op grond de Griekse handschriften, het tekstverband en het parallelisme in de tekst is voor *jouw rivieren* gekozen. In de Dode Zeerollen is dit hoofdstuk helaas verloren gegaan.

Met *een jonge leeuw* en *een monster* wordt een machtige koning aangeduid. Toen Ezechiël in 585 voor Christus deze profetie kreeg, zat farao Hofra (588 – 568) nog stevig in het zadel.

3 Dit zegt de Heer Jahweh:

“Ik zal mijn net over jou uitspreiden
door een menigte (of gemeenschap) van veel volken.
Zij zullen jou ophalen in mijn visnet!”

Hoewel het anders leek, zou het toch met de farao en de naar Egypte gevluchte Joden slecht aflopen. Van deze ongehoorzame Joden zouden veel mensen door het zwaard, de honger of de pest sterven (Jer.42:22), en het einde van farao Hofra zou vreselijk zijn.

De Joodse geschiedschrijver Flavius Josefus (37 – ±100) vermeldt, dat de Babylonische koning Nebukadnezar II (604 – 562) in 581 voor Christus Egypte heeft veroverd. Veel Joden die daar woonden, heeft hij naar Babel gedeporteerd.³⁰⁶

- 4 “Ik zal jou (= Farao) achterlaten op het land.
Op het open veld zal Ik jou weggooien.
Ik zal alle vogels van de hemel[en] (= in de lucht) op jou laten wonen,
Ik zal de dieren van heel het land (of heel de aarde) zich aan jou laten verzadigen.”
- 5 “Ik zal jouw vlees op de bergen afgeven (= leggen),
en Ik zal de dalen vullen met jouw bloed.”³⁰⁷
- 6 “Ik zal het land (of de aarde) met jouw bloedstroom doordrenken tot aan de bergen.
Rivierbeddingen zullen vanuit jou worden gevuld.”³⁰⁸

Farao Hofra (588 – 568) was erg grillig en wreed. Hij werd mede daarom door veel mensen gehaat. Volgens de geschiedschrijver Herodotus werd hij na een burgeroorlog door het volk gewurgd.³⁰⁹

- 7 “Wanneer Ik jou uitblus, zal Ik de hemel[en] bedekken.
Ik zal zijn sterren donker laten worden.”³¹⁰
De zon zal Ik met een wolk bedekken,
en de maan zal zijn licht niet geven.”
- 8 “Al de stralende lichten aan de hemel[en]
zal Ik boven jou donker laten worden.

Bij een parallellisme staan 2 (bij)zinnen bij elkaar. Die zinnen zeggen met andere woorden hetzelfde, waardoor ze elkaar aanvullen en ophelderen. Dit kwam in de Hebreeuwse literatuur veel voor.

³⁰⁶ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 10, hoofdstuk 9:7.

³⁰⁷ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *jouw hoogten* (רָבִיבוֹתַי). Omdat dit hier geen juiste of duidelijke betekenis oplevert, is op grond van de Griekse handschriften gekozen voor *jouw bloed* (רָבִיבִי). In het Hebreeuws maakt dat vrijwel geen verschil. Hoogstwaarschijnlijk is er een overschrijffout in de (Masoretische) Hebreeuwse tekst geslopen.

³⁰⁸ In deze verzen wordt het stijlkenmerk van de hyperbool (= beeldende overdrijving) gebruikt.

³⁰⁹ Herodotus, Historiën, deel 2, 169.

³¹⁰ De (Masoretische) Hebreeuwse tekst heeft hier *hun sterren*. Op grond de Griekse handschriften en het tekstverband is voor *zijn sterren* gekozen.

Ik zal duisternis over jouw land geven (= brengen)",

is het woord van de Heer Jahweh.

Tijdens de oorlog gingen veel woningen en gebouwen in vlammen op. Ook gewassen en bomen werden in brand gestoken. Gewone wolken en rookwolken verduisterden dan het licht van de zon, of van de maan en de sterren. Het duidt ook op het verdwijnen van Gods gunst en goedheid. Het is een motief dat in de Bijbel veel vaker voorkomt (Jes.5:30, 13:10, Joel 2:2,3,10, Am.5:18-20, Mi.3:6, Zef.1:15).³¹¹

9 "Ik het hart van veel volken tergen,
door jouw breuk (= ondergang) te laten komen onder de (heiden)volken,
in landen die jij niet hebt gekend."

10 "Veel volken zal Ik over jou (= Farao) (zich laten) verbijsteren,
en (bij) hun koningen zullen de haren te berge rijzen over jou,
door voor hun gezichten mijn zwaard te laten zwaaien.
Onafgebroken zullen zij beven, een man voor zijn ziel (= leven),
op de dag van jouw val."

11 Ja, dit zegt de Heer Jahweh:

"Het zwaard van de koning van Babel zal over jou (= Farao) komen."

Met *de koning van Babylonië* werd Nebukadnezar II (604 – 562) bedoeld.

12 "Door het zwaard van helden zal Ik jouw (mensen)menigte laten neerwerpen.
Geweldenaars van de (heiden)volken zijn ze allemaal.
Zij zullen de trots van Egypte verwoesten.
Weggevaagd wordt heel haar (mensen)menigte."

Door het zwaard van de koning van Babel zou God de mensenmenigte ofwel het leger van Farao laten neerwerpen. De trots ofwel de strijdmacht van Egypte zou worden weggevaagd.

13 "Ik zal al haar dieren (of vee) verloren laten gaan
vanaf de vele water(strom)en.

³¹¹ Een motief is de kleinste eenheid in tijd en ruimte binnen een verhaal. Een goed voorbeeld van een motief is de profetie van Immanuël (Jes.7:10-16). De profeet Jesaja zei tegen de slechte koning Achaz (732 – 727), dat een jonge vrouw uit zijn omgeving op dat moment een zoon kreeg. Zij zou die zoon de naam Immanuël (= God is met ons) geven. Uit het vervolg (Jes.8:5-8) blijkt, dat het Achaz' eigen zoon Hizkia (727 – 697) was. Via deze vrome koningszoon zou God weer met zijn volk zijn. Voordat Hizkia goed en kwaad van elkaar kon onderscheiden, zou Achaz al bevrijd zijn van zijn belagers: koning Resin (754 – 732) van Aram en Pekach (734 – 732) van Israël. De bevolking van hun landen zou zijn weggevoerd. Dat kan niet rechtstreeks op de Here Jezus slaan, want voordat Jezus Christus geboren werd, waren Resin en Pekach al lang uit Achaz' rijk vertrokken, en was koning Achaz al eeuwen geleden gestorven.

In Matteüs 1:23 lezen we, dat deze geschiedenis nog eens zou gebeuren. Zoals God in de tijd van de duistere periode van de zeer slechte koning Achaz zich over zijn volk had ontfemd, zo zou Hij opnieuw zijn licht laten stralen in een donkere tijd. Een nog veel betere verlosser dan koning Hizkia zou worden geboren; een nieuwe Immanuël: Koning Jezus Christus, God is met ons.

Vertroebelen zal geen voet van een mens ze meer,
en geen hoef van een dier (of vee) zal ze vertroebelen.”³¹²

De vele waterstromen zijn vertakkingen van de Nijl. Mensen en vee zouden rond de vruchtbare grond van vertakkingen van de Nijl verdwijnen, zodat de rivier tot rust zou komen.

14 “Dan zal Ik hun water(strom)en laten bezinken,
en hun rivieren zal Ik als (olijf)olie laten stromen”,

is het woord van de Heer Jahweh.

Het water zou zo rustig stromen, zoals olijfolie dat doet. Daardoor zouden alle fijne (stof)-deeltjes naar de bodem kunnen zakken.

15 “Wanneer Ik het land Egypte aan verwoesting zal overgeven,
en het land verwoest zal worden met al haar volheid.
Wanneer Ik allen die in haar wonen, zal verstrooien,³¹³
zullen zij weten, dat Ik Jahweh ben.”

Het profetisch perspectief ziet de gebeurtenissen als toppen van bergen die dicht tegen elkaar aan schijnen te liggen. In werkelijkheid is de afstand tussen die bergen veel groter, dan het in eerste instantie lijkt. Wanneer de tijd verstrijkt, en wanneer we dichterbij de toppen komen, zien we, dat ze verder uit elkaar liggen. Zo is het ook met de profetie van Ezechiël over Egypte.

In 581 voerde Nebukadnezar II (604 – 562) oorlog met farao Hofra (588 – 568). Na een burgeroorlog viel in 568 de koning van Babel Egypte opnieuw aan. Farao Amasis (568 – 526) werd verslagen. Er sneuvelden veel mensen in de strijd, maar de bevolking bleef gespaard.

Toen de Perzische koning Artaxerxes III (358 – 338) in 343 voor Christus Egypte veroverde, werd dat land hard en ongenadig aangepakt. Alle tempels en paleizen werden verwoest, en vestingen vernield. Allerlei schatten en kunstwerken werden naar Perzië gesleept. De bevolking werd verstrooid en verspreid over de landen. Egypte werd een puinhoop. Zowel de ballingen als de Egyptenaren konden toen ervaren, wie de Here is.

16 “Een klaaglied is het. Zij zullen het klagen. Dochters van de (heiden)volken zullen het klagen. Over Egypte en over heel haar (mensen)menigte zullen zij het klagen”, is het woord van de Heer Jahweh.

Met *dochters van de (heiden)volken* worden dochtersteden (van allerlei hoofdsteden) van de heidenvolken aangeduid (vgl. Ezech.16:27,45-49,53-57,61). Niet alleen in hoofdsteden, maar vooral ook in dochtersteden maakten veel mensen zich zorgen over de neergang van de wereldmacht Egypte als tegenwicht tegenover het zeer machtige Babylonische rijk van die tijd.

17 Het was in het 12^e jaar, op de 15^e (dag) van de maand. Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

18 “Mensenzoon, jammer over de (mensen)menigte van Egypte! Dochters van beroem-

³¹² De Griekse handschriften hebben hier *zal ze vertrappen*.

³¹³ De (Masoretische) Hebreeuwse tekst heeft hier *zal neerslaan*. Op grond van Ezech.29:12,13 en de Griekse handschriften is voor *zal verstrooien* gekozen.

de (of grootse) (heiden)volken zullen hem (= de (mensen)menigte) laten neerdalen naar de onderwereld; (samen) met hen die neerdalen in de kuil (= in het graf)!”³¹⁴

Omgerekend naar onze jaartelling was het in het begin van de maand maart in het jaar 585 voor Christus (vgl. Ezech.1:1-3). Het was dus 14 dagen na de vorige profetie.

Ezechiël moest gaan jammeren over het grote leger van *Egypte*, want dochtersteden van machtige volken zouden het laten neerdalen naar de onderwereld.

In de onderwereld ofwel het dodenrijk zijn de mensen bij hun volle bewustzijn (Jes.14:9-11). Veel later, bij het laatste oordeel, zal het dodenrijk door God in de poel van vuur (= de hel) worden geworpen (Op.20:14,15).

19 “Ten opzichte van wie ben jij (= Farao) aangenamer?

Daal neer, en laat jou neerleggen (samen) met onbesneden(mens)en!”

20 “Te midden van neergeslagen(mens)en van (= met/door) het zwaard zullen zij vallen.

Aan een zwaard is ze (= Egypte) overgegeven.

Trekt haar (= Egypte) weg (of Verwijdert haar) en heel haar (mensen)menigte!”

In het oude Egypte werden alleen de (mannelijke) farao's, de mannelijke leden van het koninklijk huis, de adel en de priesters besneden (vgl. Jer.9:25,26). Farao zou niet eervol en koninklijk in een eigen (rots)graf worden begraven. Hij zou zelfs niet bij de elite worden bijgezet. Hij zou oneervol tussen onbesneden mensen: gewone neergeslagen burgers en gesneuvelde soldaten uit de mensenmenigte (= uit het Egyptische leger) liggen. Dit gold ook voor de adel die in de strijd zou omkomen.

21 “Machtige helden zullen tegen hem (= Farao) spreken³¹⁵

vanuit het midden van het dodenrijk.

Met zijn helpers zullen zij neerdalen;

d(i)e onbesneden(mens)en zullen liggen,³¹⁶ neergeslagen van (= met) het zwaard.”

Machtige helden uit de adel zouden met onbesneden helpers ofwel soldaten van Farao sneuvelen, en neerdalen in de onderwereld.

22 “Daar is Assyrië en heel haar menigte (of gemeenschap).

Rondom hem (= Farao) zijn (= liggen) zijn graven (= graven van haar menigte),³¹⁷

allemaal neergeslagen(mens)en, de gevallen(mens)en door het zwaard,

23 van wie haar graven zijn overgegeven (= gemaakt) in de zijkanten de kuil.

Haar menigte is (of bevindt zich) rondom haar graf (= het graf van Assyrië),

³¹⁴ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat: “*Mensenzoon, jammer over de (mensen)menigte van Egypte! Laat hem (= de (mensen)menigte) neerdalen; haar (= Egypte) en dochters van beroemde (of grootse) (heiden)volken naar de onderwereld; (samen) met hen die neerdalen in de kuil (= in het graf).*” Om logische redenen is de inhoud van die Hebreeuwse tekst met behulp van de Griekse handschriften verbeterd.

³¹⁵ Het land Egypte is in het Hebreeuws vrouwelijk, en Farao is mannelijk.

³¹⁶ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat de onbesneden(mens)en hebben gelegen. Op grond van het tekstverband is voor de toekomstige tijd gekozen. Hoogstwaarschijnlijk is hier de kleinste Hebreeuwse letter: ך weggelaten. Dat is slechts een heel klein verschil, waardoor die fout gemakkelijk kon ontstaan. Dit gedeelte ontbreekt helaas in de Dode Zeerollen, en de Griekse handschriften zijn hier helemaal op het verkeerde spoor. (In de Vulgaat is geprobeerd de (Masoretische) Hebreeuwse tekst te volgen.)

³¹⁷ Het land Assyrië is in het Hebreeuws vrouwelijk, en *heel haar menigte* is mannelijk.

allemaal neergeslagen(mens)en, gevallen(mens)en door het zwaard,
die verschrikking hebben gegeven (= verspreid) in het land van de levenden.”

Assur was een zoon van Sem (Gen.10:22, 1Kron.1:17). In 612 voor Christus werd Ninevé, de hoofdstad van de Assyriërs, verwoest. De Babylonische koningen Nabopolassar (625 – 605) en zijn bekendere zoon Nebukadnezar II (604 – 562) veroverden ten slotte het Assyrische rijk.

- 24** “Daar is Elam en heel haar (mensen)menigte rondom haar graf (= het graf van Elam),
allemaal neergeslagen(mens)en, de gevallen(mens)en door het zwaard,
die onbesneden(mens)en zijn neergedaald in de onderwereld,
die hun verschrikking hebben gegeven (= verspreid) in het land van de levenden,
en zij dragen hun schande met hen die zijn neergedaald in de kuil (= in het graf).”

Elam was een zoon van Sem (Gen.10:22, 1Kron.1:17). De Elamieten waren gevaarlijke tegenstanders van de Assyriërs. In 645 voor Christus lukte het de Assyrische koning Assurbani-pal (669 – 625) om hun hoofdstad Susan te veroveren en te verwoesten (Jer.49:34-38). Daarna hoorde hun land bij het Babylonische rijk (Dan.8:1,2). Later hebben de Perzen dat gebied veroverd (Ezra 4:8,9, Neh.1:1, Ester 1:1,5).

- 25** “Te midden van neergeslagen(mens)en hebben ze [voor] haar (= Elam)
een rustplaats (of een bed) gegeven onder heel haar (mensen)menigte.
Rondom hem (= Farao) zijn haar graven (= graven van Elam),³¹⁸
allemaal onbesneden(mens)en, neergeslagen(mens)en van (= met/door) het zwaard,
want hun verschrikking is gegeven (= verspreid) in het land van de levenden,
en zij dragen hun schande met hen die zijn neergedaald in de kuil (= in het graf).
Te midden van neergeslagen(mens)en is hij (= Farao) overgegeven (= neergelegd).

- 26** “Daar zijn Mesech, Tubal en heel haar (mensen)menigte.
Rondom hem (= Farao) zijn (= liggen) haar graven,
allemaal onbesneden(mens)en, neergeslagen(mens)en van (= met/door) het zwaard,
want hun verschrikking hebben zij gegeven (= verspreid) in het land van de levenden.”

Tubal en *Mesech* waren zonen van Jafet (Gen.10:2, 1Kron.1:5). Ze waren allebei uit het verre noorden afkomstig, en worden hoogstwaarschijnlijk daarom gezamenlijk genoemd.

De nakomelingen van Tubal worden in het werk van Flavius Josefus (37 – ±100) als Thobelieten aangeduid. Volgens hem werden ze later Iberiërs genoemd.³¹⁹ Ze woonden waarschijnlijk in Georgië, waarvan misschien de hoofdstad Tbilisi nog steeds de naam Tubal in zich draagt. De geschiedschrijver Herodotus noemt ze Tibarenen.³²⁰

Voorafgaand aan de Tibarenen worden door Herodotus ook de Moschen opgesomd. Dit volk wordt in een spijkerschriftinscriptie van 1170 voor Christus de Moesjki genoemd. Ze leefden in het oosten van Klein-Azië aan de grens van Assyrië. Sargon II (722 – 705) heeft gestreden tegen koning Mita van Moesjki. Later woonden ze ten noorden van de Tibarenen.

- 27** “Gevalle(n) (mens)en onder de onbesneden(mens)en liggen niet met (= bij) de helden

³¹⁸ Elam is in het Hebreeuws vrouwelijk, en Farao is mannelijk.

³¹⁹ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 1, hoofdstuk 6:1.

³²⁰ Herodotus, Historiën, deel 3, 94.

die in hun wapenrusting zijn neergedaald in het dodenrijk.

Men gaf (= legde) hun zwaarden onder hun hoofden.

Hun ongerechtigheden is op hun botten,

want verschrikking van helden was in het land van de levenden.”

28 “Jij (= Farao), ³²¹ te midden van onbesneden(mens)en zal jij gebroken worden.

Jij zal neerliggen met neergeslagen(mens)en van (= met/door) het zwaard.”

In het oude Egypte werden alleen de hoge bestuurders, ambtenaren en de priesters besneden (vgl. Jer.9:25,26). Door onbesneden Babyloniërs onder leiding van koning Nebukadnezar II (604 – 562) zou in 581 Farao worden gebroken en verslagen.

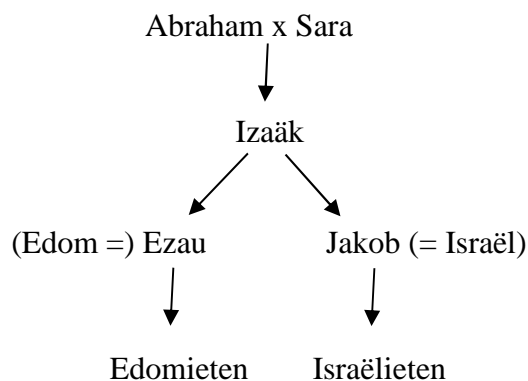
29 “Daar is Edom, haar koningen en al haar vorsten,

die in hun macht zijn gegeven (= gelegd) met neergeslagen(mens)en van het zwaard.

Zij liggen met onbesneden(mens)en, en met hen die zijn neergedaald in de kuil.”

De *Edomieten* woonden ten zuiden van Israël. Het waren afstammelingen van Ezau, een zoon van Izaäk en de broer van Jakob (Gen.25:19-26,30).

Hoewel Ezau de oudste was, ging voordat hij en zijn broer Jakob werden geboren, de grote zegen, die voor de oudste zoon bestemd was, naar Jakob (Gen.25:23, Rom.9:11-13). Doordat hij en zijn nageslacht onverschillig waren tegenover God (Gen.25:29-34, 26:34, 27:46), en zich tegen Hem verzetten, werden zij vervloekt (Mal.1:3).

Steeds probeerden de Edomieten vanuit het zuiden land van de stam Juda af te pakken. Daardoor moest koning Saul (1033 – 1012) tegen dit volk strijden (1Sam.14:47). Koning David (1012 – 972) versloeg de Edomieten, en onderwierp ze (2Sam.8:13,14). Ze bleven aan de koningen van Israël onderworpen, totdat de slechte koning Joram (849 – 842) aan de macht kwam (1Kon.22:48, 2Kon.8:20-22).

Vooraf tijdens de regering van koning David waren veel Edomieten gesneuveld. In het Zoutdal versloeg hij 18.000 man (2Sam.8:13). In het halve jaar dat daarop volgde, roeide Joab, een generaal van koning David, bijna alle mannen onder de Edomieten uit (1Kon.11:14-18). Die mannen waren allemaal in het dodenrijk neergedaald.

Toen koning Joram (849 – 842) aan de macht kwam, kregen de Edomieten weer een eigen koning. Veel jaren later werd Edom door de Assyriërs onderworpen. In 711 voor Christus

³²¹ Het Hebreeuwse woord voor *Jij* is hier mannelijk. Het gaat dus niet over het vrouwelijke Egypte, maar over de (mannelijke) farao.

kwamen ze samen met de Filistijnse stad Asdod in opstand. De Assyrische koning Sanherib (705 – 681) sloeg in 701 voor Christus deze opstand neer. Sinds die tijd bleef Edom aan de Assyriërs onderworpen.

Na de val van Jeruzalem (586) reageerden de Edomieten zeer vijandig en wraakzuchtig tegenover de Joden (Ps.137:7). Ze hielpen de Babyloniërs met de verovering van Jeruzalem, ze doodden vluchtende Joden, en roofden hun bezittingen en hun land (Ob.1:10-14). Omdat ze de Joden wilden vernietigen, zou God hen vernietigen.

Nog geen jaar na de verovering van Jeruzalem door koning Nebukadnezar II (604 – 562) in 586 voor Christus zag de profeet Ezechiël de verslagen legers en koningen van Assur, Elam, Edom en Sidon terug in het dodenrijk (v.17-30, vgl. Jer.25:9-11, 27:3-11). De koning van Babel had blijkbaar de Edomieten hard aangepakt.

Toen de Ammonieten en Moabieten zich nog steeds erg opstandig gedroegen, onderwierp koning Nebukadnezar II in 581 voor Christus tijdens een veldtocht tegen Egypte hen opnieuw.³²² De Edomieten konden blijkbaar niet aan de opstand meedoen, omdat die al in 585 te zeer waren verzwakt.

Hoewel Ezau binnen het verbond met Abraham was geboren, en hoogstwaarschijnlijk door Izaäk was besneden, bleven Ezau en zijn nageslacht onverschillig tegenover de Here. Later lieten ze zich niet meer besnijden (vgl. Jer.9:25,26). Ze hoorden niet meer bij het verbond van God. Als onbesneden mensen hadden ze het verbond met Hem verworpen. Veel mensen uit het onbesneden broedervolk van Israël zouden tot hun schande in het dodenrijk tussen onbesneden mensen moeten liggen.

30 “Daar zijn de heersers van het noorden. Ze zijn (er) allemaal;
en allemaal Sidoniërs die zijn neergedaald met neergeslagen(mens)en.
In hun verschrikking van(uit) hun heldhaftigheid (of hun macht) zijn ze beschaamd,
en onbesneden(mens)en liggen met neergeslagen(mens)en van (= met) het zwaard,
en zij dragen hun schande met hen die zijn neergedaald in de kuil (= in het graf).”

Met *de vorsten van het noorden* wordt *Aram* bedoeld. Het was het noordelijke buurvolk van Israël.

Aram is een zoon van Sem (Gen.10:22). Hij is de stamvader van het Aramese volk. In de tijd van koning Tiglatpileser II (967 – 935) leefde dit volk in heel het Tweestromenland. Daarna vestigden de Arameeërs zich ten noorden van Israël in Syrië. Ze streden regelmatig tegen de Israëlieten en de Assyriërs (Richt.3:10, 2Sam.8:5, 2Sam.10, 1Kon.15:18-20, 1Kon.20, 1Kon.22:1-35, 2Kon.12:17,18, 2Kon.16:5-9). In 701 voor Christus deporteerde de Assyrische koning Sanherib (705 – 681) meer dan 200.000 Arameeërs naar Assyrië. Later gingen ze op in het Babylonische rijk.

De *Sidoniërs* stamden af van Kanaän, een zoon van Cham (Gen.10:6,15,19). Na een opstand in 677 is hun stad Sidon door de Assyrische koning Esarhaddon (681 – 669) verwoest. Jaren later werd deze stad herbouwd. In 589 werd het door Nebukadnezar II (604 – 562) ingenomen. De Sidoniërs deden mee aan de opstand tegen de koning van Babylonië. Ze hadden samen met andere steden en volken vazalkoning Zedekia (597 – 586) verleid om mee te doen met de opstand (Jer.27:3,6). Dit verzet werd door koning Nebukadnezar II met harde hand neergeslagen. Ook Sidon werd door de Babylonische koning ingenomen.³²³

³²² Flavius J., Joodse Oudheden, deel 10, hoofdstuk 9:7

³²³ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 10, hoofdstuk 9:7 en 11:1.

- 31** “Farao zal hen zien. Getroost zal hij zijn over heel zijn (mensen)menigte; neergeslagen(mens)en van (= met/door) het zwaard, Farao en zijn hele leger”, is het woord van de Heer Jahweh;
- 32** “want Ik heb zijn verschrikking gegeven (= verspreid) in het land van de levenden. Hij zal worden gelegd te midden van onbesneden(mens)en, met neergeslagen(mens)en van het zwaard: Farao en heel zijn (mensen)menigte”, is het woord van de Heer Jahweh (vgl. Ezech.29:5, 31:18).

Farao Hofra (588 – 568) was oorlogszuchtig en erg wreed. Hij verspreidde daarmee angst in het land van de levende mensen.

Hij zou niet eervol en koninklijk in een piramide of rotsgraf worden begraven. Hij zou oneer- vol tussen de gewone onbesneden neergeslagen burgers en gesneuvelde soldaten liggen. Dit gold ook voor zijn omgekomen mensen uit de adel.

In 569 voor Christus brak er in Egypte een burgeroorlog uit. Farao Hofra werd verslagen. Zijn leger van Griekse huursoldaten werd verstrooid. Hofra werd later door het Egyptische volk vermoord. Volgens de geschiedschrijver Herodotus werd hij in een tuin bij een tempel begra- ven.³²⁴

De restanten van de piramides en ruïnes in Egypte zijn de stille getuigen van dit land als grootmacht voor de tijd van de Babylonische en Perzische overheersing. De profetieën van Ezechiël over Egypte zijn in vervulling gegaan. Sinds die tijd is de kracht van het land van de Nijl als grootmacht gebroken.

³²⁴ Herodotus, Historiën, deel 2, 169.

13. Ezechiël opnieuw als wachter aangesteld.

Hoofdstuk 33:1-20

1 Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:

2 “Mensenzoon, spreek tegen de zonen van jouw volk, en zeg tegen hen: “Een land waarover Ik een zwaard laat komen, en het volk van dat land zou een man nemen, één uit hun midden, en zij zouden hem voor hen als wachter aanstellen,

3 en hij zou het zwaard over het land zien komen, en hij zou op de hoorn blazen, en hij zou het volk waarschuwen.”

4 “Iemand zou het geluid van de hoorn horen, en hij zou zich niet laten waarschuwen, en een zwaard komt, en het neemt hem weg, dan zal zijn bloed zal op zijn eigen hoofd zijn.”

5 “Hij heeft het geluid van de hoorn gehoord, en hij heeft zich niet laten waarschuwen. Zijn bloed zal op hemzelf zijn. Als hij had zich laten waarschuwen, zou zijn ziel zijn ontsnapt.”

6 “De wachter die ziet het zwaard komen, en hij zou niet op de hoorn blazen, en het volk zou niet worden gewaarschuwd, en een zwaard komt, en het neemt iemand van hen weg, dan is hij wegnomen in zijn eigen ongerechtigheid, en zijn bloed zal Ik vanuit de hand van de wachter opeisen.”

7 “Jij mensenzoon, Ik heb jou als wachter aan het huis van Israël gegeven. Jij zal een woord vanuit mijn mond horen, en jij moet hen in opdracht vanuit Mij waarschuwen.”

8 “Wanneer Ik tegen de kwaadaardige zeg: “Kwaadaardige, jij zal zeker sterven” en jij zou niet hebben gesproken om de kwaadaardige te waarschuwen voor zijn weg, dan zal de kwaadaardige in zijn eigen ongerechtigheid sterven, en zijn bloed zal Ik vanuit jouw hand opvragen.”

9 “Jij die een kwaadaardige zou waarschuwen voor zijn weg om zich daarvan te bekeren, en hij zou zich niet van zijn weg bekeren, dan zal hij in zijn eigen ongerechtigheid sterven, en jij hebt jouw ziel gered.”

10 “Jij mensenzoon, zeg tegen het huis van Israël: “Dit hebben jullie gezegd: “Omdat onze overtredingen en onze zonden op ons zijn, en wij daarin wegwijnen. Hoe zullen wij dan leven?”

11 “Zeg tegen hen: “Zo waar Ik leef”, is het woord van de Heer Jahweh: “Ik heb geen genoeg in de dood van de kwaadaardige, maar eerder in bekering van de kwaadaardige van zijn weg, en hij leeft. Bekeert jullie! Bekeert jullie van jullie slechte wegen! Waarom zouden jullie sterven, huis van Israël?”

12 “Jij mensenzoon, zeg tegen de zonen van jouw volk: “Rechtvaardigheid van de rechtvaardige zal hem niet redden op de dag van zijn overtreding. Kwaadaardigheid van de kwaadaardige zal hem daarin niet laten struikelen op de dag van zijn bekering van zijn kwaadaardigheid. De rechtvaardige zal daardoor niet kunnen leven op de dag van zijn zonde.”

13 “Wanneer Ik tegen de rechtvaardige zeg: “Hij zal zeker leven”, en hij vertrouwt op zijn rechtvaardigheid, en hij zou onrecht doen, dan zal aan al zijn rechtvaardigheid niet meer worden gedacht. Door het onrecht dat hij heeft gedaan, daardoor zal hij sterven.”

14 “Wanneer Ik tegen de kwaadaardige zeg: “Jij zal zeker sterven”, en hij zou zich bekeren van zijn zonde, en hij zou recht en rechtvaardigheid doen:

15 de kwaadaardige geeft een onderpand terug, hij vergoedt het geroofde, hij zou wandelen naar de voorschriften van het leven zonder onrecht te doen: “Hij zal zeker leven, hij zal niet sterven.”

16 “Al zijn zonden die hij gezondigd heeft, daaraan zal niet meer worden gedacht. Hij heeft naar recht en rechtvaardigheid gehandeld. Hij zal zeker leven.”

17 “De zonen van jouw volk hebben gezegd: “De weg van de Heer is niet recht”, en hun eigen weg is niet recht.”

18 “Wanneer een rechtvaardige zich van zijn rechtvaardigheid zou afkeren, en hij zou onrecht doen, zou hij daardoor sterven.”

19 “Wanneer een kwaadaardige zich van zijn kwaadaardigheid zou bekeren, en hij zou naar recht en rechtvaardigheid doen, zal hij daarom leven.”

20 “Jullie hebben gezegd: “De weg van de Heer is niet recht. Een man is als zijn eigen wegen. Ik zal jullie oordelen, huis van Israël!”

1 Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

2 “Mensenzoon, spreek tegen de zonen van jouw volk, en zeg tegen hen: “Een land waarover Ik een zwaard laat komen, en het volk van dat land zou een man nemen, één uit hun midden, en zij zouden hem voor hen als wachter geven (= aanstellen),

3 en hij zou het zwaard over het land zien komen, en hij zou op de (rams)hoorn blazen, en hij zou het volk waarschuwen.”

4 “Iemand zou het geluid van de (rams)hoorn horen, en hij zou zich niet laten waarschuwen, en een zwaard komt, en het neemt hem weg, (dan) zal zijn bloed zal op zijn (eigen) hoofd zijn.”

Een wachter stond vroeger vaak op een toren van een stad of een paleis om te waarschuwen voor een aanval van de vijand (vgl. 2Kon.9:17-20, Jes.21:6-9, Jer.4:5, 6:17, Am.3:6, Hab.2:1). Het was een verantwoordelijke taak. Als een wachter niet goed oplette, dan konden de mensen zich niet goed voorbereiden op de aanval.

5 “Hij heeft het geluid van de (rams)hoorn gehoord, en hij heeft zich niet laten waarschuwen. Zijn bloed zal op hemzelf zijn. (Als) hij had zich laten waarschuwen, zou zijn ziel (= leven) zijn ontsnapt.”

6 “De wachter die ziet het zwaard komen, en hij zou niet op de (rams)hoorn blazen, en het volk zou niet worden gewaarschuwd, en een zwaard komt, en het neemt een ziel (= iemand) van hen weg, (dan) is hij wegnomen in zijn (eigen) ongerechtigheid, en zijn bloed zal Ik vanuit de hand van de wachter opeisen.”

Zo moet iedere dienaar van God die een boodschap van de Here voor iemand anders krijgt, deze boodschap doorgeven (vgl. 1Kor.9:16,17).

7 “Jij mensenzoon, Ik heb jou wakend (= als wachter) aan het huis van Israël gegeven. Jij zal een woord vanuit mijn mond horen, en jij moet (of zal) hen (in opdracht) vanuit Mij waarschuwen.”

Ezechiël kreeg deze boodschap van de Here na het begin van de maand maart in het jaar 585 voor Christus (Ezech.32:17). In de 2^e helft de maand december in het jaar 586 was er een vluchteling uit Jeruzalem bij hem gekomen. De Here had toen de mond van de profeet Ezechiël geopend, zodat hij ook buiten het profeteren om weer kon spreken (v.21,22). Een paar maanden later stelde God hem opnieuw aan als wachter over het huis van Israël.

Nadat de Here hem voor de 1^e keer als wachter had aangesteld, moest hij behalve als hij profeteerde, zwijgen (Ezech.3:16-27).³²⁵ Tijdens het profeteren moest hij de Joden in het Tweestammenrijk en de ballingen vooral de straffen en berechting van God aankondigen. Nadat hij opnieuw als wachter was aangesteld, kwam het accent van zijn profeteren meer op beloften van herstel te liggen.

Dit herstel zou pas volledig tot zijn recht komen, als de Joden God gingen gehoorzamen. Voor de ongehoorzame mensen gold en geldt nog steeds de komende berechting van de Here. Ook de ongehoorzame Joden die naar Egypte waren gevlucht, zouden Gods straffende hand niet ontlopen. In 581 zou Nebukadnezar II (604 – 562) oorlog met farao Hofra (588 – 568) voeren. De geschiedschrijver Flavius Josefus (37 – ±100) vermeldt, dat de Babylonische koning Nebukadnezar II in 581 voor Christus Egypte heeft veroverd. Veel Joden die daar woonden, heeft hij naar Babel gedeporteerd.³²⁶

Wanneer de straf van God als een aanval zou komen, en de Here dat aan de wachter Ezechiël zou laten zien, dan zou hij zijn volksgenoten moeten waarschuwen.

8 “Wanneer Ik tegen de kwaadaardige zeg: “Kwaadaardige, jij zal zeker sterven” en jij zou niet hebben gesproken om de kwaadaardige te waarschuwen voor zijn weg, (dan) zal de kwaadaardige in zijn (eigen) ongerechtigheid sterven, en zijn bloed zal Ik vanuit jouw hand opvragen.”

9 “Jij die een kwaadaardige zou waarschuwen voor zijn weg om zich daarvan te bekeren, en hij zou zich niet van zijn weg bekeren, (dan) zal hij in zijn (eigen) ongerechtigheid sterven, en jij hebt jouw ziel (= leven) gered.”

Ezechiël was een trouwe dienaar van God. Hij gaf de boodschappen en profetieën die hij van de Here kreeg, door aan de Joden.

10 “Jij mensenzoon, zeg tegen het huis van Israël: “Dit hebben jullie gezegd [door te zeggen]: “Omdat onze overtredingen en onze zonden op ons zijn, en wij daarin wegwijnen. Hoe zullen wij (dan) leven?”

Voor de val van Jeruzalem waren de meeste Joden veel te optimistisch, en wilden ze niet naar de profeten van God luisteren. Na de val van de hoofdstad waren ze veel te pessimistisch, en lieten ze alle hoop op een toekomstig herstel varen (vgl. Lev.26:39). Ook dit had de profeet Ezechiël (24:23) voorspeld.

Zowel het overspannen optimisme, als het overdreven pessimisme leverde niets op. In beide gevallen leidde het niet tot bekering, maar tot de ondergang van het volk. Als het Joodse volk zich zou bekeren, dan zou er nog hoop zijn. God wil graag de bekering van ons allemaal, zodat Hij (eeuwig) leven kan geven. Hij straft met tegenzin.

11 “Zeg tegen hen: “(Zo waar) Ik leef”, is het woord van de Heer Jahweh: “Ik heb geen genoeg in de dood van de kwaadaardige, maar eerder in bekering (of terugkeer) van de kwaadaardige van zijn weg, en hij leeft. Bekeert jullie! Bekeert jullie (of Keert terug) van jullie slechte wegen! Waarom zouden jullie sterven, huis van Israël?”

Vanaf vers 11 (tot 20) gaat het niet over het gewone leven en sterven. Alle mensen vielen met Adam in zonde. Met de 1^e zonde is de dood in de wereld gekomen. Ons lichaam werd sterfelijk en vergankelijk. Iedereen viel onder de macht van de dood. Alle mensen die God niet dienen, zijn nog steeds geestelijk dood (vgl. Joh.5:25, Kol.2:13,14, 1Pet.4:6). Zo zei de Here

³²⁵ Dat zwijgen was ongeveer 2½ maand geleden opgeheven.

³²⁶ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 10, hoofdstuk 9:7.

Jezus, dat de (geestelijk) doden hun doden moesten begraven (Mat.8:22, Luk.9:60). Tegen Nikodemus zei Jezus Christus, dat hij opnieuw geboren moest worden om het eeuwige leven te kunnen binnengaan (Joh.3:3-12). Bij de gelijkenis van de verloren zoon werd de geestelijk dode zoon weer levend (Luk.15:24,32). Toen Lazarus echter gestorven was, zei de Here Jezus, dat hij slechts sliep (Joh.11:11-14). Dat was eveneens het geval bij het dochtertje van Jairus (Mark.5:22,39, Luk.8:40,52). De engel, het wapen van deze geestelijke dood, is de zonde (1Kor.15:56). Deze 1^e dood maakt de mens ziek, en hij kan uit zichzelf niet meer beter worden. Hij is daarmee onderworpen aan de vorst van de dood.

Door het offer van Jezus Christus aan het kruis, en door de werking van de Heilige Geest worden we uit deze dood opgewekt (Ef.2:5,6). Zo worden we verlost van zonde en schuld. Daardoor worden we weer beter. We mogen de Vorst van het leven weer dienen. We gaan, als we opnieuw geboren zijn, tegen de zonde strijden. Dit opnieuw geboren worden ofwel de opwekking uit de 1^e dood noemt de Bijbel de 1^e opstanding (Op.20:6).

Die 1^e opstanding is dus de wedergeboorte. Daarmee is de 1^e dood overwonnen (1Kor.15:54). Bij de 1^e opstanding erkent de gelovige, dat Jezus Christus zijn Koning is. Wie deel heeft aan Hem, heeft eeuwig leven (Joh.6:47-58), ook al is hij gestorven. De Here Jezus heeft door zijn opstanding de dood overwonnen (1Kor.15:57). De natuurlijke dood is voor Gods dienaren geen dood meer, maar een doorgang naar het eeuwige leven. Deze doorgang naar het eeuwige leven is een doorwerking van de 1^e opstanding.

Daarna komt de 2^e opstanding. Het vergankelijk lichaam zal veranderd worden in onvergankelijkheid. Dan zal de dood helemaal verdwenen zijn (1Kor.15:54). Gelukkig is hij die deel heeft aan de 1^e opstanding. Over de gelovigen, die deel hebben aan deze 1^e opstanding, heeft de 2^e dood geen macht. Wie overwint, zal van de 2^e dood geen schade lijden. De 2^e dood is de hel, het eeuwige vuur (Op.20:10,14).³²⁷

God heeft geen genoegen in de natuurlijke dood van een kwaadaardige, want dit leidt ook tot de 2^e dood. Daarom roept Hij op tot bekering. Hij wil, dat de kwaadaardige zich bekeert, zodat hij of zij deel krijgt aan de 2^e opstanding, en voor eeuwig leeft. De Here waarschuwde het huis van Israël ernstig: Waarom zouden jullie (voor eeuwig) sterven, huis van Israël?"

12 "Jij mensenzoon, zeg tegen de zonen van jouw volk: "Rechtvaardigheid van de rechtvaardige zal hem niet redden op de dag van zijn overtreding. Kwaadaardigheid van de kwaadaardige zal hem daarin niet laten struikelen op de dag van zijn bekering (of zijn terugkeer) van zijn kwaadaardigheid. De rechtvaardige zal daardoor niet kunnen leven op de dag van zijn zonde."

13 "Wanneer Ik tegen de rechtvaardige zeg: "Hij zal zeker leven", en hij vertrouwt op zijn rechtvaardigheid, en hij zou onrecht doen, (dan) zal aan al zijn rechtvaardigheid niet meer worden gedacht. Door het onrecht dat hij heeft gedaan, daardoor zal hij sterven."

14 "Wanneer Ik tegen de kwaadaardige zeg: "Jij zal zeker sterven", en hij zou zich bekeren van zijn zonde, en hij zou recht en rechtvaardigheid doen:

15 de kwaadaardige geeft een onderpand terug, hij vergoedt het geroofde, hij zou wandelen naar de voorschriften van het leven zonder onrecht te doen: "Hij zal zeker leven, hij zal niet sterven."

16 "Al zijn zonden die hij gezondigd heeft, daaraan zal niet meer worden gedacht.³²⁸ Hij heeft naar recht en rechtvaardigheid gehandeld. Hij zal zeker leven."

³²⁷ Zie Turenout T. van, De Openbaring mag niet verborgen blijven, Grijskerk, 2019.

³²⁸ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat: *daaraan zal voor hem niet meer worden gedacht*. Op grond van de Griekse handschriften is het wat vreemde *voor hem* weggelaten.

17 “De zonen van jouw volk hebben gezegd: “De weg van de Heer is niet recht”, en hun eigen weg is niet recht.”

18 “Wanneer een rechtvaardige zich van zijn rechtvaardigheid zou afkeren (of terugkeren), en hij zou onrecht doen, zou hij daardoor sterven.”

19 “Wanneer een kwaadaardige zich van zijn kwaadaardigheid zou bekeren (of terugkeren), en hij zou naar recht en rechtvaardigheid doen, zal hij daarom leven.”

20 “Jullie hebben gezegd: “De weg van de Heer is niet recht. Een man is als zijn (eigen) wegen. Ik zal jullie (be)oordelen (of berechten), huis van Israël!”

Veel Joden zeiden, dat de weg van de Here niet recht is. Hij beoordeelt echter iedereen naar zijn eigen doen en laten.

De vloek van God rustte op de ongehoorzame Joden. Voor een Jood en voor ieder mens die zich bekeert, is Hij altijd genadig. Zelfs de moordenaar aan het kruis, die vlak voor zijn dood zich bekeerde, mocht na zijn sterven Gods paradijs binnengaan (Luk.23:39-43).

Opvallend is, dat de Here niet in de eerste plaats om offers en allerlei rituelen vraagt, zoals de dienaren van de afgoden dachten, maar de bekering van het hart (Ps.34:19, 40:7, 50:8-15, 51:18-21, Jes.1:10-20, 61:1, Hebr.10:6,8,9).

14. Het bericht over de val van Jeruzalem.

Hoofdstuk 33:21-33

21 Het was in het 12^e jaar van onze ballingschap, in de 10^e maand, op de 5^e dag van de maand. De vluchteling kwam vanuit Jeruzalem naar mij om te zeggen: “De stad is verslagen!”

22 De macht van Jahweh was op mij geweest op de avond voordat de vluchteling was gekomen. Hij opende mijn mond, toen hij ’s morgens naar mij was gekomen. Mijn mond werd geopend, en ik ben niet meer stom geweest.

23 Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:

24 “Mensenzoon, de bewoners van die puinhopen op het grondgebied van Israël zeggen: “Abraham was maar alleen, en hij erfde het land. Wij zijn talrijk, aan ons is het land als erfenis gegeven.”

25 “Daarom, zeg tegen hen: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Jullie eten vlees met het bloed, jullie slaan jullie ogen op naar jullie strontgoden, en jullie vergieten bloed. Zullen jullie dan het land erfelijk bezitten?”

26 “Jullie steunen op jullie zwaard. Jullie handelen gruwelijk, en bij jullie onteert een man de vrouw van zijn naaste. Zullen jullie dan het land bezitten?”

27 “Dit moet jij tegen hen zeggen: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Zo waar Ik leef, wie in de puinhopen zijn, zullen vallen door het zwaard. Wie op het open veld is, hem zal Ik aan de wilde dieren hebben overgeven om hem te verslinden. Wie in de bergvestingen en de grotten zijn, zullen sterven door de pest.”

28 “Ik zal het land overgeven aan woestheid en verwoesting. Zijn sterke trots zal ophouden. De bergen van Israël zullen verwoest zijn, zodat niemand erdoorheen trekt.”

29 “Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben, wanneer Ik het land overgeef aan woestheid en verwoesting om al hun gruwelen die zij gedaan hebben.”

30 “Jij mensenzoon, de zonen van jouw volk praten over jou bij de muren en aan de deuropeningen van de huizen. De één praat met de ander, een man met zijn broer om te zeggen: “Komt toch mee, en luistert naar wat het woord is, dat van Jahweh is uit gegaan.”

31 “Zij komen bij jou als een toestroom van volk. Ze zitten voor jou als mijn volk, en zij horen jouw woorden aan. Ze zullen er niet naar handelen, want lieflijkheden nemen zij in hun mond, maar naar hun winstbejag gaat hun hart uit.”

32 “Zie, jij bent voor hen als een liefelijk lied, aangenaam van klank, en goed gespeeld. Zij horen jouw woorden aan, en ze doen er niet naar.”

33 “Wanneer het komt – zie, het komt! - zullen zij weten, dat er een profeet in hun midden is geweest.”

21 Het was in het 12^e jaar van onze ballingschap, in de 10^e (maand), op de 5^e (dag) van de maand. De vluchteling kwam vanuit Jeruzalem naar mij om te zeggen: “De stad is verslagen (of stukgeslagen)!”

Omgerekend naar onze jaartelling was het in de 2^e helft van de maand december in het jaar 586 voor Christus. Het was ongeveer een ½ jaar na de val van Jeruzalem in juni 586. Inmiddels was de landvoogd Gedalja (586) die door koning Nebukadnezar II (604 – 562) was aangesteld, na 2 maanden door een groep Joden doodgeslagen. Om aan de wraak van de koning

van Babylonië te ontkomen waren verreweg de meeste achtergebleven Joden naar Egypte gevlucht (2Kon.25:22-26). Het Joodse land was grotendeels leeg en verwoest.

22 De hand (= De macht) van Jahweh was op mij geweest op de avond voordat de vluchteling was gekomen. Hij opende mijn mond, toen hij 's morgens naar mij was gekomen. Mijn mond werd geopend, en ik ben niet meer stom geweest.

's Avonds zei de Here tegen de profeet, wat hij de volgende dag tegen zijn volksgenoten in ballingschap moest zeggen. Hij moest ook het volk dat nog niet uit Kanaän was weggevoerd, vermanen.

Ezechiël wist, dat de Here zijn mond weer zou openen, als er een vluchteling uit Jeruzalem bij hem zou komen. Dat had God 3 jaren daarvoor tegen hem gezegd (Ezech.24:1,26,27). In de periode dat hij 7½ half jaar stom was, kon hij alleen maar spreken, als hij profeteerde. Toen de ballingen verstomd waren door verdriet, begon de profeet weer vrij te spreken.

23 Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

24 “Mensenzoon, de bewoners van die puinhopen op het grondgebied van Israël zeggen [door te zeggen]: “Abraham was (maar) één (= alleen), en hij erfde het land. Wij zijn talrijk, aan ons is het land als erfenis gegeven.”

Ondanks de straffende hand van de Here hadden ze een vreemde vorm van zelfvertrouwen. Ze beriepen zich op het feit dat ze deel hadden aan de beloften van God aan hun voorvader Abraham, maar ze misten zijn geloof en rechtvaardigheid (vgl. Joh.8:33,39). Abraham wilde een gehoorzaam kind van zijn liefdevolle hemelse Vader zijn. Zij verwierpen Gods liefde, en gingen gewoon door met hun zondige en afgodische manier van leven.

25 “Daarom, zeg tegen hen: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Jullie eten (vlees) met het bloed, jullie slaan jullie ogen op naar jullie strontgoden, en jullie vergieten bloed. Zullen jullie (dan) het land erfelijk bezitten?”

Het eten van vlees met bloed was om gezondheidsredenen in elk geval sinds de dagen van Noach streng verboden (Gen.9:4, Lev.7:26,27, 19:26, 1Sam.14:32,33).³²⁹

26 “Jullie (= mannen) staan (= steunen) op jullie zwaard. Jullie (= vrouwen) handelen gruwelijk, en (bij) jullie onteert een man de vrouw van zijn naaste. Zullen jullie (dan) het land bezitten?”

27 “Dit moet jij tegen hen zeggen: “Dit zegt de Heer Jahweh: “(Zo waar) Ik leef, [als niet] wie in de puinhopen zijn, zullen vallen door het zwaard. Wie op het open veld is, hem zal Ik aan de (wilde) dieren hebben overgeven om hem te verslinden (of op te eten).³³⁰ Wie in de (berg)vestingen en de grotten zijn,³³¹ zullen sterven door de pest.”

28 “Ik zal het land overgeven aan woestheid en verwoesting. Zijn sterke trots zal ophouden. De bergen van Israël zullen verwoest zijn, zodat niemand erdoorheen trekt.”

29 “Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben, wanneer Ik het land overgeef aan woestheid en verwoesting om al hun gruwelen die zij gedaan hebben.”

³²⁹ Zie ook Hobrinc B., *Moderne wetenschap in de Bijbel*, 6^e druk, Hoornaar, 2006.

³³⁰ De nauwkeurige weergave van deze zin is erg onzeker. De Griekse handschriften geven elk een afwijkende versie met min of meer dezelfde betekenis.

³³¹ Zo'n bekende bergvesting is de huidige Massada bij de Dode Zee in Israël. Het was vroeger een dorp met akkers in de woestijn op een moeilijk bereikbare hoge bergtop met hoge muren eromheen. Tijdens de opstand van de Joden tegen de Romeinen rond 70 na Christus wisten volgens Flavius Josefus (37 – ±100) nog geen 1000 mensen - waaronder ook vrouwen en kinderen - in de Massada maandenlang stand te houden tegen Romeinse legioenen. (Flavius J., *Joodse Oorlog*, deel 7, hoofdstuk 30-35.)

De ongehoorzame Joden die naar Egypte waren gevlucht, zouden Gods straffende hand niet ontlopen. De Joodse geschiedschrijver Flavius Josefus (37 – ±100) schreef, dat in 581 voor Christus koning Nebukadnezar II tegen Syrië en Egypte optrok. Hij voerde oorlog met farao Hofra (588 – 568). De Babylonische koning heeft Egypte veroverd. Veel Joden die daar woonden, heeft hij naar Babel gedeporteerd.³³²

Terwijl Nebukadnezar II (604 – 562) in Egypte was, voerde Nebuzaradan, het hoofd van de lijfwacht van de Babylonische koning, 745 Joden uit Jeruzalem en de nabije omgeving in ballingschap weg (Jer.52:30).³³³ Zo verging het de Joden, die ondanks de slaande hand van God in hun kwaad bleven volharden.

30 “Jij mensenzoon, de zonen van jouw volk praten over jou bij de muren en aan de (deur)openingen van de huizen. De één praat met de ander, een man met zijn broer om te zeggen: “Komt toch mee, en luistert naar wat het woord is, dat van Jahweh is uit gegaan.”

31 “Zij komen bij jou als een komst (= toestroom) van volk. Ze zitten voor jou[w gezicht] (als) mijn volk, en zij horen (of luisteren naar) jouw woorden aan. Ze zullen er niet naar handelen, want lieflijkheden doen (= nemen) zij in hun mond, (maar) naar hun winstbejag gaat hun hart uit.”

Die Joden hadden hun mond vol van zogenaamde liefde, maar ze dachten alleen aan zichzelf en aan hun eigen voordeel.

32 “Zie, jij bent voor hen als een liefelijk lied, aangenaam van klank (of stem), en goed gespeeld. Zij horen jouw woorden aan, en ze doen er niet naar.”

De ongehoorzame Joden bedrogen zichzelf, omdat ze wel hoorders van de woorden van God waren, maar geen daders (Jak.1:22).

33 “Wanneer het komt – zie, het komt! - zullen zij weten, dat (er) een profeet in hun midden is geweest.”

³³² Flavius J., Joodse Oudheden, deel 10, hoofdstuk 9:7.

³³³ Zie Turenout T. van, Jeremia, Jahweh sticht, Aduard, 2016, de uitleg van Jer.52:28-30.

4. Israëls verlossing en de ondergang van vijandige heidense volken.

1. Jahweh als de goede Herder voor zijn volk.

Hoofdstuk 34

1 Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:

2 “Mensenzoon, profeteer over de herders van Israël! Profeteer en zeg tegen hen; tegen de herders: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Wee herders van Israël die zichzelf voeren! Moeten de herders niet de schapen voeren?”

3 “Jullie eten het vet. Met de wol kleden jullie jezelf. Het vetgemeste dier slachten jullie, maar de schapen voeren jullie niet.”

4 “De zwakken hebben jullie niet laten aansterken. Het zieke schaap hebben jullie niet genezen. Een gebrokene hebben jullie niet verbonden. Het verstotene hebben jullie niet laten terugkeren. Het verlorene hebben jullie niet gezocht. Jullie hebben met kracht en onderdrukking hen overheerst.”

5 “Ze zijn zonder herder verstrooid. Zij werden als voedsel voor alle dieren van het veld. Zij zijn verstrooid.”

6 “Mijn schapen dwalen rond op alle bergen en op elke hoge heuvel. Over de hele opervlakte van het land zijn mijn schapen verstrooid. Er is niemand die naar ze informeert, en er is niemand die ze zoekt.”

7 “Daarom herders, luistert naar het woord van Jahweh!”

8 “Zo waar Ik leef”, is het woord van de Heer Jahweh: “Zeker, omdat mijn schapen als een prooi geworden zijn, en mijn schapen als voedsel werden voor alle dieren van het veld, doordat er geen herder was, - mijn herders hebben niet naar mijn schapen geïnformeerd; de herders voerden zichzelf, en mijn schapen hebben zij niet gevoerd -

9 daarom herders, luistert naar het woord van Jahweh!”

10 Dit zegt de Heer Jahweh: “Zie, Ik ben tegen de herders! Ik zal mijn schapen vanuit hun hand opeisen. Ik zal hen laten ophouden met het voeren van de schapen. De herders zullen zichzelf niet meer voeren. Ik zal mijn schapen vanuit hun mond redden, en zij zullen voor hen geen voedsel meer zijn”,

11 want dit zegt de Heer Jahweh: “Zie, Ik zal zelf naar mijn schapen informeren, en Ik zal hen vergelden.”

12 “Zoals een herder zijn kudde opzoekt, op de dag dat hij te midden van zijn verspreide schapen is, zo zal Ik mijn schapen opzoeken. Ik zal ze redden vanuit alle plaatsen waar zij verstrooid zijn op de bewolkte en donkere dag.”

13 “Ik zal ze midden vanuit de volken laten wegtrekken. Ik zal ze verzamelen vanuit de landen. Ik zal ze naar hun eigen grondgebied laten komen. Ik zal ze weiden op de bergen van Israël, in de rivierbeddingen en in alle bewoonde gebieden van het land.”

14 “In een goede wei zal Ik ze weiden, en op de hoge bergen van Israël zal hun verblijfplaats zijn. Daar zullen zij liggen in een goede verblijfplaats. Zij zullen in een vruchtbare wei de weiden op de bergen van Israël.”

15 “Ikzelf zal mijn schapen weiden, Ikzelf zal ze laten liggen. Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”, is het woord van de Heer Jahweh.

16 “Het verlorene zal Ik zoeken, en het verstotene zal Ik laten terugkeren. Een gebroekene zal Ik verbinden, en het zieke schaap zal Ik laten aansterken. De vette en sterke zal Ik bewaken. Ik zal ze weiden volgens het recht.”

17 “Jullie, mijn schapen”, dit zegt de Heer Jahweh: “Zie, Ik zal rechtspreken tussen het ene lam en het andere lam, tussen de rammen en de bokken.”

18 “Is het te weinig voor jullie? Jullie weiden de goede weide af, en de rest van jullie weiden vertrappen jullie met jullie voeten. Jullie drinken helder water, en wat overblijft, vertroebelen jullie met jullie voeten.”

19 “Mijn schapen weiden af, wat jullie voeten hebben vertrapt, en ze drinken, wat jullie voeten hebben vertroebeld”

20 Daarom, dit zegt de Heer Jahweh tegen hen: “Zie, Ik ga zelf rechtspreken tussen het vette lam en het magere lam.”

21 “Omdat jullie alle zwakken met flank en schouder wegduwen, en jullie met jullie horens stoten, totdat jullie ze naar buiten toe verstrooid hebt,

22 zal Ik mijn schapen verlossen. Zij zullen niet meer [tot] een prooi worden. Ik zal rechtspreken tussen het ene lam en het andere lam.”

23 “Ik zal één herder over hen aanstellen. Hij zal hen voeren. Hij is mijn dienaar David. Hij zal hen voeren, en Hij zal hun herder zijn.”

24 “Ik ben Jahweh. Ik zal God voor hen zijn, en mijn dienaar David zal vorst in hun midden zijn. Ik ben Jahweh. Ik heb het gesproken.”

25 “Ik zal met hen een verbond van vrede sluiten. Ik zal de wilde dieren uit het land wegdoen. Zij zullen onbezorgd wonen in de steppe, en zij zullen slapen in de wouden.”

26 “Ik zal hen rondom mijn heuvel zegen geven. Ik zal de regen laten neerdalen op zijn tijd. Regens van zegen zullen het zijn.”

27 “De bomen van het veld zullen hun vrucht geven, en het land zal zijn opbrengst geven. Onbezorgd zullen zij op hun grondgebied zijn. Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben, wanneer Ik de stangen van hun juk verbreek, en hen bevrijd uit de macht van wie hen onderdrukken.”

28 “Zij zullen niet meer een prooi zijn voor de heidenvolken. De dieren van het land zullen hen niet verslinden, en zij zullen onbezorgd wonen. Niemand zal hen laten sidderen.”

29 “Ik zal voor hen een beplanting van naam laten opschieten, en zij zullen niet meer door honger in het land worden weggenomen. Zij zullen de verachting van de heidenvolken niet meer dragen.”

30 Zij zullen weten, dat Ik hun God Jahweh met hen ben, en zij zijn mijn volk, huis van Israël”, is het woord van de Heer Jahweh.

31 “Jullie zijn mijn schapen; schapen van mijn wei. Jullie zijn mensen, en Ik ben jullie God”, is het woord van de Heer Jahweh.

1 Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

Met *Jahweh* wordt God de Vader bedoeld (Zach.14:7, vgl. Mat.24:36, Mark.13:32, Ps.110:1). Geen mens kan Hem (volledig) zien, want dan zou hij of zij sterven (Ex.33:18-23). De heerlijkheid van Jahweh is daarvoor veel te groot.³³⁴

³³⁴ De Here Jezus wordt echter nergens in de Bijbel met Jahweh aangeduid. Hij kan wél door mensen worden

2 “Mensenzoon, profeteer over de herders van Israël! Profeteer en zeg tegen hen; tegen de herders: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Wee herders van Israël die zichzelf voeren (of weiden)! Moeten de herders niet de schapen (of het kleinvee) voeren?”

De herders van Israël waren koningen, vorsten, priesters en profeten. Kortom, iedereen die (geestelijk) gezag over de Israëlieten had (1Kon.22:17, Jer.2:8, 3:14,15, 12:9-11, 50:6). Ook de profeten Jeremia en Zacharia waarschuwden de slechte herders (Jer.23:1,2, Zach.10:3).

3 “Jullie eten het vet.³³⁵ Met de wol kleden jullie jezelf. Het vet(gemes)te (dier) slachten jullie, (maar) de schapen voeren jullie niet.”

De slechte herders wilden wel de opbrengst van de kudde hebben, maar ze waren niet van plan om ervoor werken. Ze begeerden wel veel loon en lusten, maar onttrokken zich aan de plichten en lasten. Ze onttrokken zich aan hun verantwoordelijke taak.

4 “De zwakken hebben jullie niet laten aansterken. Het zieke (schaap) hebben jullie niet genezen. Een gebrokene hebben jullie niet verbonden. Het verstotene hebben jullie niet laten terugkeren. Het verlorene hebben jullie niet gezocht. Jullie hebben met kracht en onderdrukking hen overheerst.”

5 “Ze zijn zonder herder verstrooid. Zij werden als voedsel voor alle dieren van het veld. Zij zijn verstrooid.”

6 “Mijn schapen dwalen rond op alle bergen en op elke hoge heuvel. Over de hele oppervlakte van het land (of van de aarde) zijn mijn schapen verstrooid. Er is niemand (die naar ze) informeert, en er is niemand (die ze) zoekt.”

De slechte herders hielden niet van de Here, en niet van zijn schapen. Integendeel, ze hielden alleen van zichzelf, en ze deden net alsof de schapen van God hun bezit waren.³³⁶ De profeet Jeremia gaf een paar duidelijke voorbeelden van koningen die alleen aan zichzelf dachten (Jer.22:13-17, 38:4-10,14-19,24,28, 39:2-4, 52:6,7).

7 “Daarom herders, luistert naar het woord van Jahweh!”

8 “(Zo waar) Ik leef”, is het woord van de Heer Jahweh: “Zeker, omdat mijn schapen als een prooi geworden zijn, en mijn schapen als voedsel werden voor alle dieren van het veld, doordat er geen herder was (of is), - mijn herders hebben niet naar mijn schapen geïnformeerd; de herders voerden zichzelf, en mijn schapen hebben zij niet gevoerd -

9 daarom herders, luistert naar het woord van Jahweh!”

10 Dit zegt de Heer Jahweh: “Zie, Ik ben tegen de herders! Ik zal mijn schapen vanuit hun hand opeisen. Ik zal hen laten ophouden met het voeren (of weiden) van de schapen. De herders zullen zichzelf niet meer voeren. Ik zal mijn schapen vanuit hun mond redden, en zij zullen voor hen geen voedsel (meer) zijn”,

11 want dit zegt de Heer Jahweh: “Zie, Ik zal zelf naar mijn schapen informeren (of mijn schapen opeisen), en Ik zal hen vergelden.”

gezien. Voor zijn komst als een sterfelijk mens op deze wereld, vertoonde de Zoon van God zich aan sommige mensen als dé Knecht van de Here ofwel dé Knecht van Jahweh. Bij de beschrijvingen van zijn verschijningen in het Oude Testament blijkt dat uit het tekstverband (Gen.16:10-13, 22:11,12, 31:11-13, Ex.3:2, Num.22:22-35, Joz.5:13-15, Richt.6:11-23, 13:3-22, Zach.1:8-12).

³³⁵ In de Septuagint staat: *Jullie eten (of verslinden) melk*. De woorden *vet* en *melk* hebben in de Hebreeuwse taal dezelfde **geschreven** medeklinkers, maar verschillende **ongeschreven** klinkers. Daardoor zijn beide betekenissen mogelijk. Omdat het werkwoord *eten* ofwel *verslinden* wordt gebruikt, is hier voor het woord *vet* gekozen.

³³⁶ Toen de Here Jezus de verloren schapen van Israël zocht, merkte Hij op, dat die schapen geen herder hadden (Mat.9:36, Mark.6:34).

De herders van het Joodse volk zouden niet alleen door de Here worden afgezet, maar Hij zou ze ook ter verantwoording roepen. Zij vonden hun kudde niet belangrijk, maar God zou de kudde van hen opeisen.

12 “Zoals een herder zijn kudde opzoekt (of vergeldt), op de dag (dat) hij te midden van zijn verspreide schapen is, zo zal Ik mijn schapen opzoeken (of vergelden). Ik zal ze redden vanuit alle plaatsen waar zij verstrooid zijn op de bewolkte en donkere dag.”

13 “Ik zal ze midden vanuit de volken laten wegtrekken. Ik zal ze verzamelen vanuit de landen. Ik zal ze naar hun (eigen) grondgebied laten komen. Ik zal ze weiden (of voeren) op de bergen van Israël, in de rivierbeddingen en in alle bewoonde gebieden van het land.”

14 “In een goede wei zal Ik ze weiden (of voeren), en op de hoge bergen van Israël zal hun verblijfplaats (of schaapskooi) zijn. Daar zullen zij liggen in een goede verblijfplaats. Zij zullen in een vette (= vruchtbare) weide weiden op de bergen van Israël.”

15 “Ikzelf zal mijn schapen weiden (of voeren), Ikzelf zal ze laten liggen. Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”³³⁷, is het woord van de Heer Jahweh.

16 “Het verlorene zal Ik zoeken, en het verstotene zal Ik laten terugkeren. Een gebroekene zal Ik verbinden, en het zieke (schaap) zal Ik laten aansterken. De vette en sterke zal Ik bewaken.³³⁸ Ik zal ze weiden volgens het recht.”

Kortom, de Here zou precies het tegenovergestelde doen, dan wat de slechte herders met hun schapen deden.

Dit alles is niet, of maar zeer ten dele vervuld, toen een klein deel van de Joden in 537 voor Christus onder leiding van Zerubbabel terugkeerde naar het beloofde land. Nergens kunnen we in het Oude Testament lezen, dat de Joden na de ballingschap massaal en structureel de Here dienden. Een steeds groter deel van dit volk werd steeds ongehoorzamer. Het werk van de priester Ezra, en het kordate en hardhandige optreden van de landvoogd Nehemia kon de keiharde harten van de meeste Joden niet veranderen. Na de duidelijke waarschuwingen van de profeet Maleachi sprak God eeuwenlang niet meer via zijn profeten tegen zijn volk.

De vervolging onder Antiochus IV (175 – 164) bracht een tijdelijke reformatie onder leiding van de Makkabeeën tot stand. Toen God de gelovige Joden in 164 voor Christus bevrijdde van de vreselijke onderdrukking van koning Antiochus IV, namen de hogepriesters de leiding over. In de tijd van hogepriester Simon (142 – 135) genoot het Joodse volk van een grote welvaart. Oude mannen zaten op de pleinen van Jeruzalem (1Mak.14:4-15, Zach.8:4).

Ook deze reformatie strandde op den duur in hardnekkige ongehoorzaamheid. De dank van het Joodse volk voor Gods redding was eigenzinnigheid. Ze maakten de hogepriester Simon generaal en koning (1Mak.14:41-49). Door de structurele ongehoorzaamheid van de hogepriester en het volk ging het steeds verder bergafwaarts. Vijf jaren later werd Simon vermoord. Zijn zoon Johannes Hyrkanus (135 – 104) nam zijn positie als hogepriester-koning over. De slechtheid nam toe. Er werd vermoord om de opvolging. Later moesten de Romeinen er zelfs aan te pas komen om de interne conflicten te beslechten.

Net als in de tijd van de profeet Ezechiël moest God tot de conclusie komen, dat veel Joden nog ongehoorzamer waren, dan de heidenen (Mat.11:21-24, 12:41,42, Luk.10:13,14, 11:31,32). Ze verwierpen hun Verlosser en Koning Jezus Christus. Ze gaven Hem over aan de

³³⁷ Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben is toegevoegd op basis van de Septuagint.

³³⁸ Ik de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *zal Ik uitroeien*. Op basis van de Griekse handschriften en het tekstverband is voor *zal Ik bewaken* gekozen. Het uitroeien van alle vette en sterke schapen is niet weiden of voeren op een rechtvaardige manier. De werkwoorden *uitroeien* (sjamad = שָׁמַד) en *bewaken* (sjamar = שָׁמַר) lijken in het Hebreeuws erg veel op elkaar.

heidense Romeinen om te worden gekruisigd. Zijn bloed werd over het land uitgegoten (Mat.27:1-50). Zijn bloed kwam over de Joden en hun kinderen (Mat.27:25). Na de verwoestingen van Jeruzalem in de jaren 70 en 135 na Christus begon de diaspora van Gods volk.

Drie jaren na de 2^e Wereldoorlog werd de staat Israël uitgeroepen. Steeds meer Joden trekken naar die nieuwe staat. Er zullen nog veel meer mensen daarheen trekken. Het overgrote deel van Israël heeft zich nog steeds niet bekeerd. God zal in zijn uitverkiezende genade de keiharde stenen harten van het overgrote deel van de Joden en Israëlieten wegnemen, en hun een hart van vlees geven (Deut.30:6, Jer.32:39, Ezech.11:19, 36:26,27). In de toekomst zullen ze zich nog bekeren, en Christenen worden.

17 “Jullie, mijn schapen (of kleinvee)”, dit zegt de Heer Jahweh: “Zie, Ik zal rechtspreken tussen (het ene) lam en (het andere) lam, tussen de rammen en de bokken.”³³⁹

18 “Is het (te) weinig voor jullie? Jullie weiden de goede weide af, en de rest van jullie weiden vertrappen jullie met jullie voeten. Jullie drinken helder (of bezonken) water, en wat overblijft, vertroebelen jullie met jullie voeten.”

19 “Mijn schapen weiden af, wat jullie voeten hebben vertrapt, en ze drinken, wat jullie voeten hebben vertroebeld”

20 Daarom, dit zegt de Heer Jahweh tegen hen: “Zie, Ik ga zelf rechtspreken tussen het vette (of gezonde) lam en het magere lam.”

21 “Omdat jullie alle zwakken met flank en schouder wegduwen, en jullie met jullie horens stoten, totdat jullie ze naar buiten toe verstrooid hebt,

22 zal Ik mijn schapen (of kleinvee) verlossen. Zij zullen niet meer [tot] een prooi worden. Ik zal rechtspreken tussen (het ene) lam en (het andere) lam.”

De Here zou niet alleen de schapen naar goede weiden brengen, hen verzorgen en beschermen tegen roofdieren en slechte herders. Hij zou ook de goede schapen beschermen tegen de slechte schapen. Hij zou het geweld verbreken, en de zwakken ondersteunen. De sterke schapen die de zwakken onderdrukten, zouden samen met de herders of (geestelijke) leiders uiteindelijk de zwaarste klappen krijgen.

Koning Nebukadnezar II (604 – 562) heeft na de verovering van Jeruzalem de tempel en de huizen van de rijken in brand laten steken (2Kon.25:9). De hogepriester Seraja, enkele priesters en een deel van de Joodse adel werden op het bevel van de koning van Babel gedood (2Kon.25:18-21). Hij liet de zonen van Zedekia (597 – 586) voor de ogen van hun vader vermoorden. Zedekia werd naar Babel weggevoerd, en stierf daar in de gevangenis (2Kon.25:7, Jer.39:6,7, 52:3-11). Verder werd bijna iedereen naar Babel gedeporteerd. Alleen enkele arme mensen bleven achter (2Kon.25:12).

23 “Ik zal één herder over hen aanstellen. Hij zal hen voeren (of weiden). Hij is mijn dienaar David. Hij zal hen voeren, en Hij zal hun herder zijn (of worden) (Jer.30:9, Ezech.37:24, Hos.3:5).”

24 “Ik ben Jahweh. Ik zal God voor hen zijn (of worden), en mijn dienaar David zal vorst in hun midden zijn. Ik ben Jahweh. Ik heb (het) gesproken.”

25 “Ik zal met hen een verbond van vrede snijden (= sluiten). Ik zal de wilde dieren uit het land wegdoen. Zij zullen onbezorgd wonen in de steppe, en zij zullen slapen in de wouden.”

³³⁹ Vergelijk het scheiden van schapen en geiten (bokken) uit dit tekstgedeelte ook eens met de beschrijving van het laatste oordeel van de Here (Mat.25:31-33).

26 “Ik zal hen rondom mijn heuvel zegen geven. Ik zal de regen laten neerdalen op zijn tijd. Regens van zegen zullen het zijn.”

27 “De bomen van het veld zullen hun vrucht geven, en het land zal zijn opbrengst geven. Onbezorgd zullen zij op hun grondgebied zijn. Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben, wanneer Ik de stangen van hun juk verbreek, en hen bevrijd uit de hand (= uit de macht) van wie hen knechten maken (= onderdrukken).”

28 “Zij zullen niet meer [tot] een prooi zijn voor de (heiden)volken. De dieren van het land (of van de aarde) zullen hen niet verslinden (of opeten), en zij zullen onbezorgd wonen. Niemand zal (hen) laten sidderen (of bang maken/opschrikken).”

29 “Ik zal voor hen een beplanting van naam laten opschieten, en zij zullen niet meer door honger in het land worden weggenomen. Zij zullen de verachting (of smaad) van de (heiden)volken niet meer dragen.”

30 Zij zullen weten, dat Ik hun God Jahweh met hen ben, en zij zijn mijn volk, huis van Israël”, is het woord van de Heer Jahweh.

31 “Jullie zijn mijn schapen (of kleinvee); schapen van mijn wei. Jullie zijn mensen, en Ik ben jullie God”, is het woord van de Heer Jahweh.

De profeet Jeremia voorspelde met andere woorden min of meer hetzelfde. De Spruit van David zal als een verstandige koning over hen regeren (Jer.23:1-8). Ze zullen de Here hun God dienen, en David zal hun koning zijn (Jer.30:9). Die Spruit van David, is de grootse zoon uit het nageslacht van David (1012 – 972): de Here Jezus Christus (Hos.3:5). Hij is de goede Herder (Joh.10:11-15, Hebr.13:20, 1Pet.2:25).

Deze profetieën zijn nog niet vervuld. Veel Joden zijn weer teruggekeerd. Nog veel meer Israëlieten en Joden zullen weer naar het beloofde land gaan. Uit de verre landen waarheen God hen had verstrooid, zal Hij hen verlossen (Jer.23:6-8, 30:10, Zach.10:6-12). De Here zal Israël en Juda weer terugbrengen naar het land dat Hij aan hun voorvaders heeft gegeven (Jes.11:11-16, Jer.16:15-18, 30:3, Ezech.37:21,22,28, Hos.1:10-12, 2:15-22, Amos 9:14,15). De Israëlieten zullen zich bekeren (Ezech.36:26,27 Hos.3:5, 14:5, Zach.12:10-14, 13:8,9). God zal hun ogen openen voor het nieuwe verbond, dat Hij met hen sluit (Ezech.37:26, Rom.11:27, Jer.31:31-34, 32:40-41, vgl. Hebr.8:8-12).

2. Wraakprofetie over de Edomieten.

Hoofdstuk 35

- 1 Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:
- 2 “Mensenzoon, richt jouw gezicht naar het gebergte Seïr! Profeteer ertegen.”
- 3 “Zeg ertegen: “Dit zegt de Heer Jahweh:

“Zie, Ik ben tegen jou, gebergte Seïr!
Ik zal mijn hand tegen jou uitstrekken.
Ik zal jou overgeven aan woestheid en verwoesting.”
- 4 “Van jouw steden zal Ik een puinhoop maken,
en zelf zal jij een woestenis worden.
Jij zal weten, dat Ik Jahweh ben.”
- 5 “Omdat jij een eeuwige vijandschap hebt gekoesterd,
en jij hebt strijd tegen de zonen van Israël veroorzaakt
door de macht van het zwaard
in de tijd van hun ramp,
in de tijd van uiterste verdorvenheid,
- 6 daarom, zo waar Ik leef”, is het woord van de Heer Jahweh;

“dat Ik jou als bloed zal maken,
en bloed zal jou achtervolgen.
Sinds jij het bloedvergieten niet hebt gehaat,
zal bloed jou achtervolgen.”
- 7 “Ik zal het gebergte Seïr overgeven aan woestheid en verwoesting.
Ik roei daar uit, wie erdoorheen trekt, en wie terugkeert.”
- 8 “Ik zal zijn bergen vullen met zijn neergeslagen mensen.
Op jouw heuvels, in jouw dalen en in al jouw rivierbeddingen
zullen door het zwaard neergeslagen mensen vallen.”
- 9 “Aan eeuwige woestenis zal Ik jou overgeven.
Jouw steden zullen niet terugkeren.
Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”
- 10 “Omdat jij gezegd hebt:
“De 2 volken en de 2 landen zullen van mij zijn.
Wij zullen het erfelijk bezitten,
en Jahweh was daar,

11 daarom, zo waar Ik leef”, is het woord van de Heer Jahweh; “Ik zal handelen overeenkomstig jouw boosheid en overeenkomstig jouw jaloezie waarmee jij tegen hen vanuit jouw haat gehandeld hebt. Ik zal onder hen bekend worden, wanneer Ik jou berechten zal.”

12 “Jij zal weten, dat Ik Jahweh ben. Ik heb al jouw lasteringen gehoord, die jij hebt gezegd tegen de bergen van Israël door te zeggen: “Zij zijn verwoest. Zij zijn aan ons gegeven om te eten!”

13 “Jullie hebben met jullie mond tegen Mij jezelf grootgemaakt, en jullie hebben jullie woorden tegen Mij laten opzwellen. Ik heb het zelf gehoord.”

14 Dit zegt de Heer Jahweh: “Tot vreugde van het hele land zal Ik van jou een woestijn maken.”

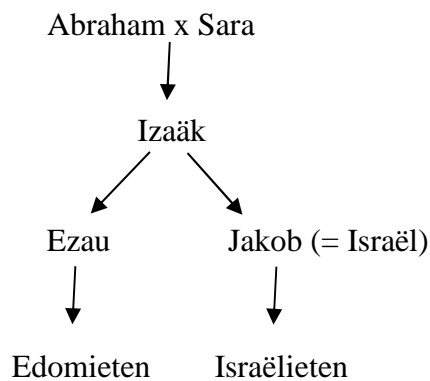
15 “Overeenkomstig jouw vrolijkheid over het erfdeel van het huis van Israël, omdat het verwoest is, zo zal Ik bij jou doen. Een woestijn zal jij worden, gebergte Seir, en Edom geheel en al. Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

Dit hoofdstuk gaat over het volledig verdwijnen van de Edomieten, omdat zij de Israëlieten voortdurend haatten, en zij het land van hun broedervolk wilden afpakken.

1 Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

2 “Mensenzoon, richt jouw gezicht naar het gebergte (of berg) Seir! Profeteer ertegen.”

Seir betekent *ruig*. Het was een ruig gebied. Het gebergte Seir wordt in het bijbelboek Genesis (32:3) genoemd als het gebied waar de Edomieten woonden. Ze woonden ten zuidoosten van Israël. Het waren afstammelingen van Ezaü, een zoon van Izaäk en de broer van Jakob (Gen.25:19-26,30, 36:9).

3 “Zeg ertegen: “Dit zegt de Heer Jahweh:

“Zie, Ik ben tegen jou, gebergte (of berg) Seir!

Ik zal mijn hand tegen jou uitstrekken.

Ik zal jou overgeven aan woestheid en verwoesting.”

4 “Van jouw steden zal Ik een puinhoop maken,

en zelf zal jij een woestenij worden.

Jij zal weten, dat Ik Jahweh ben.”

Met het gebergte van Seïr worden natuurlijk de bewoners van dat gebied bedoeld. De Edomieten hebben de Israëlieten altijd gehaat. Toen ze het land Kanaän wilden binnentrekken, weigerden ze hen de toegang door hun grenzen af te sluiten (Num.20:14-21). Via een omweg bereikten de Israëlieten hun toegewezen land.

5 “Omdat jij een eeuwige vijandschap hebt (gekoesterd),
en jij hebt strijd tegen de zonen van Israël veroorzaakt
door de hand (= door de macht) van het zwaard
in de tijd van hun ramp,
in de tijd van uiterste verdorvenheid,

6 daarom, (zo waar) Ik leef”, is het woord van de Heer Jahweh;

“dat Ik jou als bloed zal maken,

en bloed zal jou achtervolgen.

Sinds jij het bloed(vergieten) niet hebt gehaat,

zal bloed jou achtervolgen.”

In het heilige land werden de Israëlieten regelmatig door de Edomieten aangevallen. Steeds probeerden ze vanuit het zuiden land van de stam Juda af te pakken. Daardoor moest koning Saul (1033 – 1012) tegen de Edomieten strijden (1Sam.14:47). Koning David (1012 – 972) versloeg deze vijanden, en onderwierp ze (2Sam.8:13,14). Ze bleven aan de koningen van Israël onderworpen, totdat de slechte koning Joram (849 – 842) ging regeren (1Kon.22:48, 2Kon.8:20-22). Toen onttrok Edom zich, en werd het weer een zelfstandige staat met een eigen koning. Ondanks allerlei oorlogen met de Joden bleef dit lange tijd zo (2Kon.14:7).

Na de val van Jeruzalem (586) reageerden de Edomieten zeer vijandig en wraakzuchtig tegenover de Joden (Ps.137:7). Ze hielpen de Babyloniërs met de verovering van Jeruzalem. Ze doodden vluchtende Joden, en roofden hun bezittingen en hun land (Ob.1:10-14).

7 “Ik zal het gebergte (of berg) Seïr overgeven aan woestheid en verwoesting.

Ik snij daar af (= roei daar uit), wie erdoorheen trekt, en wie terugkeert.”

8 “Ik zal zijn bergen vullen met zijn neergeslagen(mens)en.

Op jouw heuvels, in jouw dalen en in al jouw rivierbeddingen

zullen door het zwaard neergeslagen(mens)en vallen.”

9 “Aan eeuwige woestenij zal Ik jou overgeven.

Jouw steden zullen niet terugkeren.

Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

10 “Omdat jij gezegd hebt:

“De 2 volken en de 2 landen zullen van mij zijn.

Wij zullen het erfelijk bezitten,
en Jahweh was daar,

11 daarom, (zo waar) Ik leef”, is het woord van de Heer Jahweh; “Ik zal handelen overeenkomstig jouw boosheid en overeenkomstig jouw jaloezie waarmee jij tegen hen vanuit jouw haat gehandeld hebt. Ik zal onder hen bekend worden, wanneer Ik jou berechten zal.”

Met de 2 volken worden het Tienstammenrijk Israël in het noorden en het Tweestammenrijk Juda in het zuiden bedoeld.

God zelf had het land aan alle Israëlieten gegeven (Gen.17:8, 32:9, 48:3,4). De Here wilde ook in dat land tussen zijn volk wonen (Ps.132:14, Jer.2:7, 16:18). Daar wilden de Edomieten geen rekening mee houden. Zij wilden het land in bezit nemen, en hun afgoden meenemen.

12 “Jij zal weten, dat Ik Jahweh ben. Ik heb al jouw lasteringen gehoord, die jij hebt gezegd tegen de bergen van Israël door te zeggen: “Zij zijn verwoest. Zij zijn aan ons gegeven om te eten!”

13 “Jullie hebben met jullie mond tegen Mij jezelf grootgemaakt (= opgeschept), en jullie hebben jullie woorden tegen Mij laten opzwellen. Ik heb (het) zelf gehoord.”

14 Dit zegt de Heer Jahweh: “Tot vreugde van het hele land (of de hele aarde) zal Ik van jou een woestijn maken.”

15 “Overeenkomstig jouw vrolijkheid over het erfdeel van het huis van Israël, omdat het verwoest is, zo zal Ik bij jou doen. Een woestijn zal jij worden, gebergte (of berg) Seir, en Edom geheel en al. Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

Omdat de Edomieten de Joden wilden vernietigen, zou God hen vernietigen. Ook de profeten Jesaja, Jeremia, Amos, Obadja en Maleachi profeteerden over de definitieve ondergang van Edom (Jes.34, Jer.49:7-22, Am.1:11,12, 9:12, Ob.1, Mal.1:3,4).

Nog geen jaar na de verovering van Jeruzalem door koning Nebukadnezar II (604 – 562) in 586 voor Christus zag de profeet Ezechiël de verslagen legers en koningen van Assur, Elam, Edom en Sidon terug in het dodenrijk (Ezech.32:17-30, vgl. Jer.25:9-11, 27:3-11). De koning van Babel had blijkbaar de Edomieten hard aangepakt.

Toen de Ammonieten en Moabieten zich nog steeds erg opstandig gedroegen, onderwierp koning Nebukadnezar II in 581 voor Christus tijdens een veldtocht tegen Egypte hen opnieuw.³⁴⁰ De Edomieten konden blijkbaar niet aan de opstand meedoen, omdat die al in 585 te zeer waren verzwakt.

De Babylonische koning Nabonidus (556 – 538) drong de Edomieten in 554 voor Christus verder terug.³⁴¹ In de tijd van de profeet Maleachi (±432 v.Chr.) had God het bergachtige landschap van de Edomieten laten verwoesten,³⁴² zodat de jakhalzen er ronddoelden. Die verwoesting was nog niet zo lang geleden gebeurd, want de Edomieten verwachtten, dat ze hun land weer snel konden opbouwen (Mal.1:3,4).

In de 1^e helft van de 5^e eeuw voor Christus hadden de Nabateeën de Edomieten uit het grootste deel van hun gebied verdrongen. Veel Edomieten werden in deze Arabische stam opgenomen. Wie niet onder de heerschappij van de Nabateeën wilde leven, moest naar het noorden en westen verhuizen

³⁴⁰ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 10, hoofdstuk 9:7

³⁴¹ Zie de Naboniduskroniek, kolom 1:17.

³⁴² Zie Turennot T. van, Maleachi, Boodschapper van Jahweh, Grijpskerk, 2018.

De door de Nabateeën verzwakte Edomieten werden door de Joodse hogepriester en koning Johannes Hyrkanus (135 – 104) onderworpen. Ze moesten zich laten besnijden, en volgens de Joodse wetten gaan leven. Vanaf die tijd gedroegen ze zich volgens de leefregels van de Joden (vgl. Num.24:18).³⁴³ Het restant van de Edomieten is opgegaan in het Joodse volk. Sinds de 2^e eeuw na Christus vernemen we niets meer van hen.

³⁴³ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 13, hoofdstuk 9:1

3. Zuivering en herstel van Israël.

Hoofdstuk 36

1 “Jij mensenzoon, profeteer over de bergen van Israël, en zeg: “Bergen van Israël, luistert naar het woord van Jahweh.”

2 “Dit zegt de Heer Jahweh: “Omdat de vijand over jullie gezegd heeft: “Ha”, en; “eeuwige hoge plaatsen zijn als ons erfelijk bezit geworden”;

3 daarom profeteer en zeg: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Juist omdat men jullie van alle kanten verwoest en opgeslokt heeft, zodat jullie een erfelijk bezit zouden worden van de rest van de heidenvolken, en jullie op de tong zijn genomen, en geroddel van volk zijn”;

4 “daarom, bergen van Israël, luistert naar het woord van de Heer Jahweh.” Dit zegt de Heer Jahweh tegen de bergen, tegen de heuvels, tegen de rivierbeddingen, tegen de dalen, tegen de woeste puinhopen en tegen de verlaten steden, die voor de rest van de heidenvolken die rondom jullie zijn, tot buit en tot spot geworden zijn”;

5 “daarom, dit zegt de Heer Jahweh: “Zeker, in het vuur van mijn jaloezie heb Ik gesproken tegen de rest van de heidenvolken en tegen heel Edom, die met vrolijkheid van het hele hart en met minachting van hun ziel mijn land aan zichzelf als erfelijk bezit hebben gegeven om zijn weidegronden te plunderen.”

6 “Daarom, profeteer over het grondgebied van Israël, en zeg tegen de bergen, tegen de heuvels, tegen de rivierbeddingen en tegen de dalen: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Zie, Ik heb in mijn jaloezie en in mijn woede gesproken, omdat jullie de verachting van de heidenvolken gedragen hebben.”

7 Daarom, dit zegt de Heer Jahweh: “Ik, Ik heb mijn hand voor een eed opgeheven: “Zeker, de heidenvolken die rondom jullie zijn, zullen zelf hun verachting dragen.”

8 “Jullie, bergen van Israël, zullen jullie takken voortbrengen, en jullie zullen jullie vruchten voor mijn volk Israël dragen, want zij staan op het punt om te komen.”

9 “Ja zie, Ik ben voor jullie. Ik zal mijn gezicht naar jullie richten. Jullie zullen weer worden bewerkt. Jullie zullen weer worden bezaaid.”

10 “Ik zal mensen op jullie talrijk maken: het hele huis van Israël, ieder van hen. De steden zullen weer worden bewoond. De puinhopen zullen worden herbouwd.”

11 “Ik zal mensen en dieren op jullie talrijk maken. Zij zullen talrijk worden. Zij zullen vruchtbaar worden. Ik laat jullie bewonen, zoals jullie vroeger waren. Ik zal het beter maken dan jullie begin. Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

12 “Ik zal mensen over jullie laten gaan: mijn volk Israël, en zij zullen jou erfelijk bezitten. Jij zal voor hen als een erfdeel worden, en jij zal hen niet langer van mensen beroven.”

13 Dit zegt de Heer Jahweh: “Omdat ze tegen jullie zeggen: “Een mensenverslinder ben jij, en een berover van jouw volken ben jij geworden.”

14 “Daarom zal jij geen mensen meer verslinden, en jouw volken zal jij niet meer van mensen beroven”, is het woord van de Heer Jahweh.

15 “Ik zal jou de verachting van de heidenvolken niet meer laten horen, en de spot van de volken zal jij niet meer dragen. Jouw volken zal jij niet meer van mensen beroven”, is het woord van de Heer Jahweh.

16 Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:

17 “Mensenzoon, het huis van Israël woonde op hun grondgebied. Zij verontreinigden het door hun doen en laten. Als de maandelijks onreinheid van een afgezonderde vrouw werd hun weg voor Mij.”

18 “Ik stortte mijn woede over hen uit, over het bloed dat zij over het land vergoten hadden, en door hun strontgoden hadden zij het verontreinigd.”

19 “Ik verstrooide hen onder de heidenvolken. Zij werden over de landen verspreid. Overeenkomstig hun weg en overeenkomstig hun daden berechtte Ik hen.”

20 “Zij kwamen bij de heidenvolken. Waar zij zijn gekomen, ontheiligen zij mijn heilige naam, wanneer men tegen hen zei: “Dit is het volk van Jahweh, en vanuit zijn land zijn zij weggetrokken.”

21 “Ik spaarde hen om mijn heilige naam, die het huis van Israël heeft ontheiligd onder de heidenvolken waarheen zij zijn gekomen.”

22 “Daarom, zeg tegen het huis van Israël: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Niet om jullie doe Ik het, huis van Israël, maar om mijn heilige naam, die jullie hebben ontheiligd onder de volken waarheen jullie zijn gekomen.”

23 “Ik zal mijn grote naam heiligen die onder de heidenvolken ontheiligd is, die jullie te midden van hen hebben ontheiligd. De volken zullen weten, dat Ik Jahweh ben”, is het woord van de Heer Jahweh; “wanneer Ik onder jullie voor hun ogen word geheiligd.”

24 “Ik zal jullie wegnemen vanuit de heidenvolken. Ik zal jullie vergaderen vanuit alle landen. Ik zal jullie laten komen naar jullie grondgebied.”

25 “Ik zal schoon water over jullie sprenkelen. Jullie zullen schoon worden van al jullie onreinheden, en van al jullie strontgoden zal Ik jullie reinigen.”

26 “Ik zal aan jullie een nieuw hart geven, en een nieuwe geest zal Ik binnenin jullie geven. Ik zal het hart van steen uit jullie vlees wegnemen. Ik zal aan jullie een hart van vlees geven.”

27 “Mijn Geest zal Ik binnenin jullie geven. Ik zal het zo maken, dat jullie in mijn voorschriften zullen gaan, en jullie mijn rechtsregels in acht zullen nemen. Jullie zullen ze doen.”

28 “Jullie zullen wonen in het land dat Ik aan jullie voorvaders heb gegeven. Jullie zullen een volk voor Mij zijn. Ikzelf zal God voor jullie zijn.”

29 “Ik zal jullie verlossen van al jullie onreinheden. Ik zal tegen het koren roepen. Ik zal het veel laten worden. Ik zal jullie geen hongersnood geven.”

30 “Ik zal de vruchten van de boom, en de opbrengst van het veld talrijk maken, zodat jullie niet meer de spot van hongersnood zullen krijgen onder de heidenvolken.”

31 “Jullie zullen terugdenken aan jullie slechte wegen en aan jullie daden die niet goed waren. Jullie zullen van jezelf walgen over jullie ongerechtigheden en jullie gruwelen.”

32 “Niet om jullie doe Ik het”, is het woord van de Heer Jahweh; “Laat het aan jullie bekend zijn! Schaamt jullie, en weest verbijsterd over jullie wegen, huis van Israël.”

33 Dit zegt de Heer Jahweh: “Op de dag van jullie reiniging door Mij van al jullie ongerechtigheden, zal Ik de steden weer laten bewonen. De puinhopen zullen worden herbouwd.”

34 “Het verwoeste land zal weer worden bewerkt, in plaats van waar het een woestijn was geworden voor de ogen van iedere voorbijganger.”

35 “Men zal zeggen: “Dit verwoeste land is geworden als de hof van Eden. De verlaten, verwoeste en gesloopte steden zijn weer versterkt en bewoond.”

36 “De heidenvolken die rondom jullie overgebleven zijn, zullen weten, dat Ik Jahweh ben. Ik heb herbouwd, wat gesloopt was. Ik heb geplant, wat verwoest was. Ik ben Jahweh. Ik heb het gesproken. Ik zal het doen.”

37 Dit zegt de Heer Jahweh verder: “Dit zal Ik door het huis van Israël van Mij laten verlangen om voor hen te doen. Ik zal hen zo talrijk maken als een mensenkudde.”

38 “Als een kudde heiligen, als een kudde van Jeruzalem op haar vastgestelde feestdagen, zo zullen de verlaten steden worden gevuld met een mensenkudde. Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

1 “Jij mensenzoon, profeteer over de bergen van Israël, en zeg: “Bergen van Israël, luistert naar het woord van Jahweh.”

De bergen van Israël vormen een grote tegenstelling met de bergen van Seïr uit het vorige hoofdstuk.

2 “Dit zegt de Heer Jahweh: “Omdat de vijand over jullie gezegd heeft: “Ha”, en; “eeuwige hoge plaatsen zijn als ons erfelijk bezit geworden”;

3 daarom profeteer en zeg: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Juist omdat men jullie van alle kanten verwoest en opgeslokt heeft, zodat jullie een erfelijk bezit zouden worden van de rest van de (heiden)volken, en jullie op [de lip van] de tong zijn genomen, en geroddel (of kletspraat) van volk zijn”;

4 “daarom, bergen van Israël, luistert naar het woord van de Heer Jahweh.” Dit zegt de Heer Jahweh tegen de bergen, tegen de heuvels, tegen de rivierbeddingen, tegen de dalen, tegen de woeste puinhopen en tegen de verlaten steden, die voor de rest van de (heiden)volken die rondom (jullie) zijn, tot buit en tot spot geworden zijn”;

5 “daarom, dit zegt de Heer Jahweh: “Zeker, in het vuur van mijn jaloezie heb Ik gesproken tegen de rest van de (heiden)volken en tegen heel Edom, die met vrolijkheid van het hele hart en met minachting van (hun) ziel mijn land aan zichzelf als erfelijk bezit hebben gegeven om zijn weidegronden te plunderen.”³⁴⁴

Met het overgebleven deel van de (heiden)volken worden de volken bedoeld, die nog niet door Nebukadnezar II (604 – 562) waren veroverd en weggevoerd.

Over Edom wordt in dit vers nog als broedervolk van Israël apart gesproken. In de volgende verzen wordt het met de (heiden)volken samen genoemd, omdat Edom zich ook als een gewoon (heiden)volk gedroeg, en niet als een broedervolk.

Ook zegt God hier duidelijk, dat het land van de Israëlieten van Hem is. Toen de heidenvolken dat land in bezit namen om het leeg te plunderen, pakten ze dus het heilige land van God af. Hiermee minachtten ze de Here.

6 “Daarom, profeteer over het grondgebied van Israël, en zeg tegen de bergen, tegen de heuvels, tegen de rivierbeddingen en tegen de dalen: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Zie, Ik heb in mijn jaloezie en in mijn woede gesproken, omdat jullie de verachting van de (heiden)volken gedragen hebben.”

³⁴⁴ In de Griekse handschriften staat hier: ... *om het te plunderen*.

7 Daarom, dit zegt de Heer Jahweh: “Ik, Ik heb mijn hand (voor een eed) opgeheven: “Zeker, de (heiden)volken die rondom jullie zijn, zullen zelf hun verachting dragen.”

Toen de Here de Joden had gestraft en berecht, en de (heiden)volken het heilige land in bezit wilden nemen, ging God het voor Israël opnemen. Hij kwam met rijke beloften voor zijn volk.

8 “Jullie, bergen van Israël, zullen jullie takken geven (= voortbrengen), en jullie zullen jullie vruchten voor mijn volk Israël dragen, want zij zijn dichtbij (= zij staan op het punt) om te komen.”

9 “Ja zie, Ik ben voor jullie (= bergen). Ik zal mijn gezicht naar jullie richten. Jullie zullen (weer) worden bewerkt. Jullie zullen (weer) worden bezaaid.”

10 “Ik zal mens(en) op jullie talrijk maken: het hele huis van Israël, ieder van hen. De steden zullen (weer) worden bewoond. De puinhopen zullen worden herbouwd (vgl. Hos.1:10).”

Uit dit vers blijkt duidelijk, dat deze beloften niet alleen gelden voor het Tweestammenrijk Juda, maar voor alle stammen van Israël.

11 “Ik zal mens(en) en dier(en) op jullie talrijk maken. Zij zullen talrijk worden. Zij zullen vruchtbaar worden. Ik laat jullie bewonen, zoals jullie vroeger waren. Ik zal het beter maken dan jullie begin. Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

12 “Ik zal mens(en) over jullie laten gaan: mijn volk Israël, en zij zullen jou erfelijk bezitten. Jij zal voor hen als een erfdeel worden, en jij zal hen niet langer (van mensen) beroven.”

13 Dit zegt de Heer Jahweh: “Omdat ze tegen jullie zeggen: “Een mens(en)verslinder ben jij, en een (be)rover van jouw volken ben jij geworden.”

14 “Daarom zal jij geen mens(en) meer verslinden (of opeten), en jouw volken zal jij niet meer (van mensen) beroven”, is het woord van de Heer Jahweh.

15 “Ik zal jou de verachting van de (heiden)volken niet meer laten horen, en de spot van de volken zal jij niet meer dragen. Jouw volken zal jij niet meer (van mensen) beroven”³⁴⁵, is het woord van de Heer Jahweh.

Bij de achtervolging en de noodzaak tot vluchten gedurende het oorlogsgevaar konden de kinderen en de ouderen niet snel weggelopen. Zij werden vooral het slachtoffer van de strijd (vgl. Jes.65:19-23). Bij hongersnood als gevolg van de oorlog stierven en sterven de (opgroeiende) kinderen het eerst. Zo verslond het land Israël waar veel oorlog werd gevoerd, zijn mensen (vgl. Num.13:32).

16 Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

17 “Mensenzoon, het huis van Israël woonde op hun grondgebied. Zij verontreinigden het door hun weg en door hun daden (= hun doen en laten). Als de (maandelijkse) onreinheid van een afgezonderde (vrouw) werd hun weg voor Mij[n gezicht].”

Een vrouw die ongesteld was, was vroeger niet alleen onrein, maar ook alles wat ze aanraakte, werd onrein (Lev.15:19-24).

³⁴⁵ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier: ... *laten struikelen*. In het voorgaande gedeelte staat echter helemaal niets over *laten struikelen*. Op grond van het tekstverband en een Grieks handschrift is voor ... (*van mensen*) *beroven* gekozen. In de Hebreeuwse tekst berust deze vergissing slechts op het verwisselen van 2 letters.

In de Dode Zee-rollen en andere Griekse handschriften ontbreekt dit stukje tekst. Ook in die handschriften komt het woord *struikelen* in dit gedeelte van Ezechiël niet voor.

18 “Ik stortte mijn woede over hen uit, over het bloed dat zij over het land vergoten hadden, en door hun strontgoden hadden zij het verontreinigd.”

Op het land werd veel bloed vergoten, en de stad Jeruzalem was vol met oneerlijke rechtspraak (Ps.94:21, Jes.59:3-8).

19 “Ik verstrooide hen onder de (heiden)volken. Zij werden over de landen verspreid. Overeenkomstig hun weg en overeenkomstig hun daden berechtte Ik hen.”

20 “Zij kwamen bij de (heiden)volken. Waar zij zijn gekomen, ontheiligen zij mijn heilige naam, wanneer men tegen hen zei: “Dit is het volk van Jahweh, en vanuit zijn land zijn zij weggetrokken.”

Men dacht in die tijd, dat de afgoden van ieder volk met hen meestreden in de oorlog. Daarom verwoestte men ook de tempels van de afgoden van de vijanden. Het volk dat de strijd won, had ook de sterkste afgod. Daarom namen de Filistijnen de ark van Jahweh mee als buit voor hun afgod Dagon (1Sam.5:1,2), en nam koning Nebukadnezar II (604 – 562) een deel van de tempelschatten en de heilige vaten mee naar de tempel van zijn afgod in Babel (Dan.1:1,2, 5:2,3,23). Men dacht dus, dat Jahweh een zwakke en verliezende god was. De afgod Mardoek van Babel zou veel sterker zijn. De heidenen beseften daardoor helemaal niet, dat de Here de enige en almachtige God is.

21 “Ik spaarde (hen) om mijn heilige naam, die het huis van Israël heeft ontheilgd onder de (heiden)volken waarheen zij zijn gekomen.”

22 “Daarom, zeg tegen het huis van Israël: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Niet om jullie doe Ik (het), huis van Israël, maar om mijn heilige naam, die jullie hebben ontheilgd onder de volken waarheen jullie zijn gekomen.”

23 “Ik zal mijn grote naam heiligen die onder de (heiden)volken ontheilgd is, die jullie te midden van hen hebben ontheilgd. De volken zullen weten, dat Ik Jahweh ben”, is het woord van de Heer Jahweh; “wanneer Ik onder jullie voor hun ogen word geheilgd.”

24 “Ik zal jullie wegnemen vanuit de (heiden)volken. Ik zal jullie vergaderen vanuit alle landen. Ik zal jullie laten komen naar jullie grondgebied.”

25 “Ik zal schoon (= rein) water over jullie sprenkelen. Jullie zullen schoon worden van al jullie onreinheden (vgl. Lev.19:17-19), en van al jullie strontgoden zal Ik jullie reinigen (of schoonmaken).”

26 “Ik zal aan jullie een nieuw hart geven, en een nieuwe geest zal Ik binnenin jullie geven. Ik zal het hart van steen uit jullie vlees (= lichaam) wegnemen. Ik zal aan jullie een hart van vlees geven (vgl. Deut.30:6).”

Het hart zag men in die tijd als de kern en vertegenwoordiging van de hele mens. Het hart was de oorsprong van al het leven (Spr.4:23). Dit blijkt uit de parallellismen die in de Bijbel voorkomen (Ps.13:3, 16:9, 19:9, 24:4, 26:2, Spr.2:2,10, 3:1, 4:21, 5:21, 7:24,25).³⁴⁶ Als iemand een nieuw hart van vlees zal krijgen, dan zal hij dus helemaal in positieve zin veranderen.

27 “Mijn Geest zal Ik binnenin jullie geven. Ik zal (het zo) maken, dat jullie in mijn voorschriften zullen gaan, en jullie mijn rechtsregels in acht zullen nemen. Jullie zullen (ze) doen.”

28 “Jullie zullen wonen in het land dat Ik aan jullie (voor)vaders heb gegeven. Jullie zullen een volk voor Mij zijn. Ikzelf zal God voor jullie zijn.”

³⁴⁶ Bij een parallellisme staan 2 (bij)zinnen bij elkaar. Die zinnen zeggen met andere woorden hetzelfde, waardoor ze elkaar aanvullen en ophelderen. Dit kwam in de Hebreeuwse literatuur veel voor.

29 “Ik zal jullie verlossen van al jullie onreinheden. Ik zal tegen het koren roepen. Ik zal het veel laten worden. Ik zal [over] jullie geen hongersnood geven.”

30 “Ik zal de vrucht(en) van de boom, en de opbrengst van het veld talrijk maken, zodat jullie niet meer de spot van hongersnood zullen krijgen onder de (heiden)volken.”

31 “Jullie zullen terugdenken aan jullie slechte wegen en aan jullie daden die niet goed waren. Jullie zullen in jullie gezichten (= zullen van jezelf) walgen over jullie ongerechtigheden en jullie gruwelen.”

Met *ongerechtigheden* en *gruwelen* worden zowel *zonden* als *afgodsbeelden* bedoeld.

32 “Niet om jullie doe Ik (het)”, is het woord van de Heer Jahweh; “Laat het aan jullie bekend zijn! Schaamt jullie, en weest verbijsterd over jullie wegen, huis van Israël.”

33 Dit zegt de Heer Jahweh: “Op de dag van jullie reiniging door Mij van al jullie ongerechtigheden, zal Ik de steden (weer) laten bewonen. De puinhopen zullen worden herbouwd (of opgebouwd).”

34 “Het verwoeste land zal (weer) worden bewerkt, in plaats van waar het een woestijn was geworden voor de ogen van iedere voorbijganger.”

35 “Men zal zeggen: “Dit verwoeste land is geworden als de hof (of de tuin) van Eden. De verlaten, verwoeste en gesloopte steden zijn (weer) versterkt en bewoond.”³⁴⁷

36 “De (heiden)volken die rondom jullie overgebleven zijn, zullen weten, dat Ik Jahweh ben. Ik heb herbouwd, wat gesloopt was. Ik heb geplant, wat verwoest was. Ik ben Jahweh. Ik heb (het) gesproken. Ik zal (het) doen.”

Het overgebleven deel van de heidenvolken rondom Israël geeft aan, dat in de tijd voor het herstel van Israël een belangrijk deel van de volken is gedood door een berechting van God.

37 Dit zegt de Heer Jahweh verder: “Dit zal Ik door het huis van Israël (van Mij) laten verlangen om voor hen te doen. Ik zal hen zo talrijk maken als een mensenkudde (of menselijk kleinvee).”

38 “Als een kudde heiligen (of heilig(e) kleinvee/schapen), als een kudde van Jeruzalem op haar vastgestelde feestdagen (vgl. Deut.16:16, Mi.2:12), zo zullen de verlaten steden worden gevuld met een mensenkudde. Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

Deze profetieën zijn met de terugkeer van de ballingschap in 537 voor Christus onder leiding van Zerubbabel niet in vervulling gegaan. Er zou verlossing komen voor heel het volk Israël, en de bevolking zou even talrijk zijn als vroeger (v.10,11,37, Hos.1:10). Dat is nooit gebeurd.

Na enkele reformaties werd een steeds groter deel van het Joodse volk steeds ongehoorzamer. Het werk van de priester Ezra, en het kordate en hardhandige optreden van de landvoogd Nehemia kon de keiharde harten van de meeste Joden niet veranderen. Na de duidelijke waarschuwingen van de profeet Maleachi sprak God eeuwenlang niet meer via zijn profeten tegen zijn volk.

Het land verslond nog steeds zijn kinderen door de voortdurende oorlogen. Na de verovering van Alexander de Grote (336/332 – 323) en zijn dood vochten de koningen van Egypte en Syrië hun oorlogen tegen elkaar uit op het heilige land. Dit mondde uit in een grote vervolging onder de Syrische koning Antiochus IV (175 – 164). Deze vervolging van de gelovige

³⁴⁷ Sommige uitleggers beweren, dat het hier gaat over een geestelijk Israël op de nieuwe aarde, nadat de huidige aarde door vuur is vergaan. Op die nieuwe aarde komen echter geen versterkte steden meer voor, want in een wereld zonder zonde hoeven steden niet meer versterkt te worden met vestingwerken om de stad te beschermen. Het gaat hier dus over een toekomstige gebeurtenis op deze wereld waar wij nu wonen.

Joden bracht opnieuw een tijdelijke reformatie onder leiding van de Makkabeeën tot stand. Toen God zijn volk in 164 voor Christus bevrijdde van de vreselijke onderdrukking van koning Antiochus IV, namen de hogepriesters de leiding over. Na jaren van strijd genoot het Joodse volk in de tijd van hogepriester Simon (142 – 135) uiteindelijk van een grote welvaart. Oude mannen zaten op de pleinen van Jeruzalem (1Mak.14:4-15, Zach.8:4).

Ook deze reformatie strandde op den duur in hardnekkige ongehoorzaamheid. De dank van het Joodse volk voor Gods redding was eigenzinnigheid. Ze maakten de hogepriester Simon generaal en koning (1Mak.14:41-49). Met het volk ging het steeds verder bergafwaarts.

Net als in de tijd van de profeet Ezechiël moest God tot de conclusie komen, dat veel Joden nog ongehoorzamer waren, dan de heidenen (Mat.11:21-24, 12:41,42, Luk.10:13,14, 11:31,32). Ze verwierpen hun Verlosser en Koning Jezus Christus. Ze gaven Hem over aan de heidense Romeinen om te worden gekruisigd. Zijn bloed werd over het land uitgespoten (Mat.27:1-50). Zijn bloed kwam over de Joden en hun kinderen (Mat.27:25). Na de verwoestingen van Jeruzalem in de jaren 70 en 135 na Christus begon de diaspora van Gods volk. Het land verslond nog steeds zijn kinderen.

Drie jaren na de 2^e Wereldoorlog werd de staat Israël gesticht. Steeds meer Joden trekken naar die nieuwe staat. Toch verslindt het land nog steeds zijn kinderen. Israël wordt nog steeds door allerlei volken gehoond en bespot.

Er zullen nog veel meer Joden daarheen trekken. Het overgrote deel van de Israëlieten heeft zich nog steeds niet bekeerd. God zal in zijn uitverkiezende genade de keiharde stenen harten van zijn volk wegnemen, en hun een hart van vlees geven (Deut.30:6, Jer.32:39, Ezech.11:19). In de toekomst zullen de Joden en Israëlieten naar hun land gaan, zich nog bekeren, en Christenen worden. Daarmee zullen deze profetieën in vervulling gaan. Dan kunnen alle (heiden)volken zien, dat de Here de almachtige God is.

4. De uitgedroogde botten van Israël gaan weer leven.

Hoofdstuk 37:1-14

1 De hand van Jahweh was op mij. Hij bracht mij door de geest van Jahweh weg. Hij zette mij neer in het dal. Het was vol botten van mensen.

2 Hij liet mij erboven aan alle kanten voorbijgaan. Zie, er waren erg veel botten op de oppervlakte van het dal. Zie, zij waren erg droog.

3 Hij zei tegen mij: “Mensenzoon, kunnen of zullen deze botten herleven?” Ik zei: “Heer Jahweh, U weet het zelf.”

4 Hij zei tegen mij: “Profeteer over deze botten, en zeg tegen hen: “Droge botten, luistert naar het woord van Jahweh.”

5 “Dit zegt de Heer Jahweh tegen deze botten: “Zie, Ik laat een geest in jullie komen. Jullie zullen herleven.”

6 “Ik zal pezen op jullie geven. Ik zal vlees op jullie laten komen. Ik zal over jullie een huid heentrekken. Ik zal een geest in jullie geven. Jullie zullen herleven. Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

7 Ik profeteerde, zoals mij was opgedragen. Terwijl ik profeteerde, kwam er een geluid. Zie, een lawaai, en de botten kwamen bij elkaar; een bot naar zijn bot.

8 Ik zag, en zie, erop kwamen pezen en vlees. Hij trok er een huid van boven af overheen, en er was nog geen geest in hen.

9 Hij zei tegen mij: “Profeteer tegen de wind. Profeteer mensenzoon, en zeg tegen de wind: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Kom vanuit de 4 windstreken, wind, en blaas in deze neergeslagen mensen. Zij moeten herleven.”

10 Ik profeteerde, zoals Hij mij had opgedragen. De geest kwam in hen. Zij herleefden. Zij gingen op hun voeten staan. Het was een buitengewoon groot leger.

11 Hij zei tegen mij: “Mensenzoon, deze botten zijn het hele huis van Israël. Zie, zij zeggen: “Onze botten zijn opgedroogd. Onze hoop is vergaan. Wij zijn van elkaar afgesneden.”

12 “Daarom profeteer! Zeg tegen hen: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Zie, Ik zal jullie graven openen. Ik zal jullie uit jullie graven laten opkomen, mijn volk. Ik zal jullie laten komen naar het grondgebied van Israël.”

13 “Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben, wanneer Ik jullie graven open, en jullie uit jullie graven laat opkomen, mijn volk.”

14 “Ik zal mijn Geest in jullie geven. Jullie zullen herleven. Ik zal jullie op jullie grondgebied zetten. Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben. Ik heb het gesproken. Ik zal het doen”, is het woord van Jahweh.

In dit gedeelte wordt gesproken over het laten herleven van uitgedroogde botten. Dit herleven gebeurde door de profetie. Door het Woord van God zou het volk Israël, de Kerk van het oude verbond, weer levend gemaakt worden. De profeet Ezechiël, die in ballingschap was gevoerd, voorspelde hiermee, dat het volk Israël de Here weer zou gaan dienen.

De eerste 10 verzen gaan over het visioen. In de verzen 11 tot en met 14 wordt het visioen door de Here uitgelegd.

1 De hand van Jahweh was op mij. Hij bracht mij door de geest³⁴⁸ van Jahweh weg. Hij zette mij neer in [het midden van] het dal. Het was vol botten van mensen.³⁴⁹

2 Hij liet mij erboven aan alle kanten voorbijgaan. Zie, (er) waren erg veel (botten) op de oppervlakte van het dal. Zie, zij waren erg droog.

Uitgedroogde botten lagen verstrooid in een vallei. In dit visioen stellen ze de geestelijke en nationale toestand van het huis van Israël voor. Er zit geen leven meer in.³⁵⁰ Hun situatie lijkt hopeloos.

3 Hij zei tegen mij: “Mensenzoon, kunnen (of zullen) deze botten (her)leven?” Ik zei: “Heer Jahweh, U weet het zelf.”

4 Hij zei tegen mij: “Profeteer over deze botten, en zeg tegen hen: “Droge botten, luistert naar het woord van Jahweh.”

5 “Dit zegt de Heer Jahweh tegen deze botten: “Zie, Ik laat een geest (of adem/wind) in jullie komen. Jullie zullen (her)leven.”

6 “Ik zal pezen op jullie geven. Ik zal vlees op jullie laten komen. Ik zal over jullie een huid heentrekken. Ik zal een geest in jullie geven. Jullie zullen (her)leven. Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

7 Ik profeteerde, zoals mij was opgedragen. Terwijl ik profeteerde, was (= kwam) er een geluid. Zie, een lawaai (of beving), en de botten kwamen bij elkaar; een bot naar zijn bot.

8 Ik zag, en zie, erop kwamen pezen en vlees. Hij trok er een huid van boven af overheen, en er was (nog) geen geest in hen.

Hoewel de botten op de juiste manier bij elkaar waren gekomen, en waren aangekleed, zat er nog geen leven in. Het waren nog steeds levenloze lichamen.

9 Hij zei tegen mij: “Profeteer tegen de wind (of geest/adem). Profeteer mensenzoon, en zeg tegen de wind: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Kom vanuit de 4 wind(strek)en, wind, en blaas in deze neergeslagen(mens)en. Zij moeten (of zullen) (her)leven.”

10 Ik profeteerde, zoals Hij mij had opgedragen. De geest (of adem/wind) kwam in hen. Zij (her)leefden. Zij gingen op hun voeten staan. (Het) was een buitengewoon groot leger.

Zoals bij de gelijkenis van de verloren zoon de jongste zoon (geestelijk) dood was (Luk.15:11-32), zo waren en zijn verreweg de meeste Joden geestelijk dood. Zoals de (geestelijk) dode zoon volgens zijn vader weer tot leven kwam, zo zouden en zullen de geestelijk dode Joden weer tot leven komen (Luk.15:24,32).

Toen God Adam in zijn neus blies, kwam deze mens lichamenlijk tot leven (Gen.2:7). Als de Here zijn adem in deze dode mensen blaast, komen ze geestelijk weer tot leven.³⁵¹

³⁴⁸ *Adem, wind, of geest* zijn in het Hebreeuws hetzelfde woord. Vertalen is hierbij dus grotendeels interpreteren vanuit de context.

³⁴⁹ De woorden *van mensen* staan niet in de (Masoretische) Hebreeuwse tekst, maar wel in de Griekse handschriften. Uit het vervolg blijkt, dat het inderdaad over menselijke botten gaat.

³⁵⁰ Dit waren geen lichamenlijk dode mensen, zoals sommigen beweren. Alle mensen vielen met Adam in zonde. Met de 1^e zonde is de dood in de wereld gekomen. Ons lichaam werd sterfelijk en vergankelijk. Iedereen viel onder de macht van de dood. Alle mensen die God niet dienen, zijn nog steeds geestelijk dood (vgl. Joh.5:25, Kol.2:13,14, 1Pet.4:6). Zo zei de Here Jezus, dat de (geestelijk) doden hun doden moesten begraven (Mat.8:22, Luk.9:60). Tegen Nikodemus zei Jezus, dat hij opnieuw geboren moest worden om het eeuwige leven te kunnen binnengaan (Joh.3:3-12). Bij de gelijkenis van de verloren zoon werd de (geestelijk) dode zoon weer levend (Luk.15:24,32). Toen Lazarus echter gestorven was, zei Jezus, dat hij slechts sliep (Joh.11:11-14). Dat was ook het geval bij het dochtertje van Jairus (Mark.5:22,39, Luk.8:40,52).

11 Hij zei tegen mij: “Mensenzoon, deze botten zijn het hele huis van Israël. Zie, zij zeggen: “Onze botten zijn opgedroogd. Onze hoop is vergaan. Wij zijn van elkaar afgesneden.”

Nog steeds wist de profeet Ezechiël niet (zeker), wat die uitgedroogde botten voorstelden, en van wie die dode lichamen waren. Daarom maakte God dat aan hem duidelijk. Hij wilde daarmee de Israëlieten bemoedigen.

12 “Daarom profeteer! Zeg tegen hen: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Zie, Ik zal jullie graven openen. Ik zal jullie uit jullie graven laten opkomen, mijn volk. Ik zal jullie laten komen naar het grondgebied van Israël.”

13 “Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben, wanneer Ik jullie graven open, en jullie uit jullie graven laat opkomen, mijn volk.”

14 “Ik zal mijn Geest (of adem/wind) in jullie geven. Jullie zullen (her)leven. Ik zal jullie op jullie grondgebied zetten. Jullie zullen weten, dat Ik Jahweh ben. Ik heb (het) gesproken. Ik zal (het) doen”, is het woord van Jahweh.

Dit visioen spreekt van een geestelijke herleving van het volk Israël, en een terugkeer naar hun eigen land. Die profetie is ten dele vervuld. Er waren Joden die de Here weer zijn gaan dienen, en zijn teruggekeerd naar hun eigen land. Ze hebben hun steden en de tempel weer herbouwd.

Toch is deze profetie maar zeer ten dele vervuld, toen slechts een deel van de Joden in 537 voor Christus onder leiding van Zerubbabel terugkeerde naar het beloofde land. Een groot deel van het Tweestammenrijk Juda en het overgrote deel van het Tienstammenrijk bleef vrijwillig in ballingschap achter, terwijl deze profetie voor het hele volk van Israël geldt. Het grootste deel van hen bleef ongehoorzaam. De waarschuwingen van Gods profeten, het werk van de priester Ezra en het kordate en hardhandige optreden van de landvoogd Nehemia kon de keiharde harten van de meeste Joden niet veranderen. Na de duidelijke waarschuwingen van de profeet Maleachi sprak God eeuwenlang niet meer via zijn profeten tegen de Israëlieten.

De vervolging onder Antiochus IV (175 – 164) bracht een tijdelijke reformatie onder leiding van de Makkabeeën tot stand. Ook deze reformatie strandde op den duur in hardnekkige eigenzinnigheid. Net als in de tijd van de profeet Ezechiël moest God tot de conclusie komen, dat veel Joden nog ongehoorzamer waren, dan de heidenen (Mat.11:21-24, 12:41,42, Luk.10:13,14, 11:31,32). Ze verwierpen hun Verlosser en Koning Jezus Christus. Ze gaven Hem over aan de heidense Romeinen om te worden gekruisigd. Zijn bloed werd over het land uitgegoten (Mat.27:1-50). Zijn bloed kwam over de Joden en hun kinderen (Mat.27:25). Na de verwoestingen van Jeruzalem in de jaren 70 en 135 na Christus begon de diaspora van Gods volk.

Na de 2^e Wereldoorlog werd in 1948 de staat Israël gesticht. Steeds meer Joden trekken naar die nieuwe staat. Er zullen nog veel meer Joden en Israëlieten daarheen trekken. Het overgrote deel van hen heeft zich nog steeds niet bekeerd. God zal in zijn uitverkiezende genade de keiharde stenen harten van die mensen wegnemen, en hun een hart van vlees geven. Als in de toekomst de volheid (= het overgrote deel) van de heidenen het koninkrijk van God is binnengaan (Rom.11:25), zullen de Israëlieten zich bekeren, en Christenen worden.

³⁵¹ *Adem, wind, of geest* zijn in het Hebreeuws hetzelfde woord. Vertalen is hierbij dus grotendeels interpreteren vanuit de context.

5. De hereniging van Israël en Juda.

Hoofdstuk 37:15-28

15 Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:

16 “Jij mensenzoon, neem een stuk hout! Schrijf daarop: “Voor Juda en voor de zonen van Israël die bij hem horen.” Neem dan een ander stuk hout. Schrijf daarop: “Voor Jozef, hout van Efraïm, en al de zonen van Israël die bij hem horen.”

17 “Breng ze bij elkaar, de 1 naar de ander tot 1 stuk hout. Zij zullen in jouw hand 1 worden.”

18 “Wanneer de zonen van jouw volk tegen jou zullen zeggen: “Wil jij aan ons niet vertellen, wat jij daarmee bedoelt?”

19 “Spreek dan tegen hen: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Zie, Ik zal het stuk hout van Jozef nemen, dat is in de hand van Efraïm, en de stammen van Israël die bij hem horen. Ik zal het bij het stuk hout van Juda voegen. Ik zal ze tot 1 stuk hout maken. Zij zullen 1 worden in mijn hand.”

20 “De stukken hout waarop jij zal schrijven, moeten voor hun ogen in jouw hand zijn.

21 Spreek tegen hen: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Zie, Ik ga heel het huis van Israël wegnemen vanuit de heidenvolken waarheen zij zijn gegaan. Ik zal hen van rondom bijeenbrengen. Ik zal hen naar hun grondgebied laten komen.”

22 “Ik zal hen 1 volk maken in het land, op de bergen van Israël, en 1 koning zal voor hen allemaal koning zijn. Zij zullen niet meer 2 volken zijn, en zij zullen nooit meer verdeeld zijn in 2 koninkrijken,

23 en zij zullen zich niet meer verontreinigen met hun strontgoden, hun gruwelen en al hun overtredingen. Ik zal hen verlossen van al hun verdorvenheden waardoor zij gezondigd hebben. Ik zal hen reinigen. Zij zullen een volk voor Mij zijn, en Ik zal God voor hen zijn.”

24 “Mijn dienaar David zal koning over hen zijn. Eén herder zal er voor hen allemaal zijn. Zij zullen overeenkomstig mijn rechtsregels gaan, en mijn voorschriften zullen ze in acht nemen. Ze zullen ernaar handelen.”

25 “Zij zullen wonen in het land dat Ik aan mijn dienaar Jakob gegeven heb, en waarin jullie voorvaders gewoond hebben. Zij zullen tot eeuwig daarin wonen: zij, hun zonen en de kleinzonen. Mijn dienaar David zal voor eeuwig hun vorst zijn.”

26 “Ik zal met hen een vredesverbond sluiten; een eeuwig verbond met hen zal het zijn. Ik zal hen er plaatsen. Ik zal hen talrijk maken. Ik zal mijn heiligheid voor eeuwig in hun midden plaatsen.”

27 “Mijn woning zal bij hen zijn. Ik zal God voor hen zijn, en zij zullen een volk voor Mij zijn.”

28 “De heidenvolken zullen weten, dat Ik, Jahweh, Israël heilig, wanneer mijn heiligheid voor eeuwig in hun midden zal zijn.”

15 Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

16 “Jij mensenzoon, neem een (stuk) hout! Schrijf daarop: “Voor Juda en voor de zonen van Israël die bij hem horen.” Neem (dan) een ander (stuk) hout. Schrijf daarop: “Voor Jozef, hout van Efraïm, en al de zonen van Israël ³⁵² die bij hem horen (vgl. Num.17:1-9).”

17 “Breng ze bij elkaar, de 1 naar de 1 (= ander) tot 1 (stuk) hout. Zij zullen in jouw hand [tot] 1 worden.”

18 “Wanneer de zonen van jouw volk tegen jou zullen zeggen [door te zeggen]: “Wil jij aan ons niet vertellen, wat deze (dingen) voor jou zijn (= wat jij daarmee bedoelt)?”

19 “Spreek (dan) tegen hen: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Zie, Ik zal het (stuk) hout van Jozef nemen, dat is in de hand van Efraïm, en de stammen van Israël die bij hem horen. Ik zal het bij het (stuk) hout van Juda geven (= voegen). Ik zal ze tot 1 (stuk) hout maken. Zij zullen 1 worden in mijn hand.”

Na de regering van Salomo (972 – 932) viel het Twaalfstammenrijk uiteen in een noordelijk deel van 10 stammen en zuidelijk deel van 2 stammen (1Kon.12:1-24, 2Kron.10:1-11:4, 11:12-14, 15:9). Tien stammen onttrokken zich aan het koningshuis van David (1012 – 972) (vgl. 1Kon.11:29-39). Door die verdeling van Israël was het enorm verzwakt.

Deze verdeling zal de Here ongedaan maken. Het Tienstammenrijk in het noorden zal weer bij het Tweestammenrijk in het zuiden worden gevoegd. De 10 stammen van Efraïm zullen weer horen bij de 2 stammen van Juda.

Deze profetie is al grotendeels vervuld. Tegenwoordig weten de meeste Joden niet eens meer bij welke stam ze horen.

20 “De (stukken) hout waarop jij zal schrijven, moeten (of zullen) voor hun ogen in jouw hand zijn.

21 Spreek tegen hen: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Zie, Ik ga heel het huis van Israël wegnemen ³⁵³ vanuit de (heiden)volken waarheen zij zijn gegaan. Ik zal hen van rondom bijebrengen. Ik zal hen naar hun grondgebied laten komen.”

22 “Ik zal hen [tot] 1 volk maken in het land, op de bergen van Israël, en 1 koning zal voor hen allemaal [tot] koning zijn. Zij zullen niet meer [tot] 2 volken zijn, en zij zullen nooit meer verdeeld zijn in 2 koninkrijken,

23 en zij zullen zich niet meer verontreinigen met hun strontgoden, hun gruwelen en al hun overtredingen. Ik zal hen verlossen van al hun verdorvenheden ³⁵⁴ waardoor (of waarmee) zij gezondigd hebben. Ik zal hen reinigen. Zij zullen een volk voor Mij zijn, en Ik zal God voor hen zijn.”

24 “Mijn dienaar David zal koning over hen zijn. Eén herder zal (er) voor hen allemaal zijn (Jer.30:9, Ezech.36:23,24, Hos.3:5). Zij zullen overeenkomstig mijn rechtsregels gaan, en mijn voorschriften zullen ze in acht nemen. Ze zullen ernaar handelen.”

David (1012 – 972) was koning over heel Israël. Aan hem had God een eeuwig koningshuis beloofd (2Sam.7:4-16). Iemand uit zijn nageslacht zou voor eeuwig regeren. Die koning is de

³⁵² In de Hebreeuwse tekst staat hier ... *en het hele huis van Israël*. Op grond van de Griekse handschriften en het tekstverband is voor ... *en al de zonen van Israël* gekozen. In de Dode Zeerollen ontbreekt dit stukje tekst.

³⁵³ In de Hebreeuwse tekst staat hier ... *Ik ga de zonen van Israël wegnemen*. Op grond van de Griekse handschriften en het tekstverband is voor ... *Ik ga heel het huis van Israël wegnemen* gekozen. Het gaat hier vooral over het volk Israël als geheel. In de Dode Zeerollen ontbreekt dit vers.

³⁵⁴ In de Hebreeuwse tekst staat hier *al hun woongebieden of al hun nederzettingen*. De Griekse handschriften vermelden hier echter *al hun overtredingen* of *al hun wetteloze daden*. Omdat het Hebreeuwse woord voor *verdorvenheden* lijkt op *nederzettingen*, is daarvoor gekozen. De Israëlieten worden immers niet van hun woongebieden verlost, maar van hun zonden. In de Dode Zeerollen is dit vers verloren gegaan.

Here Jezus. Hij is uit het nageslacht van David, en Hij regeert eeuwig (vgl. Dan.7:13,14, Jes.11:1-5, 53:2-12, Luk.3:23-32). Als de Israëlieten zich bekeren, dan zal Jezus ook hun koning worden.

25 “Zij zullen wonen in het land dat Ik aan mijn dienaar Jakob gegeven heb, (en) waarin jullie (voor)vaders gewoond hebben. Zij zullen tot eeuwig daarin wonen: zij, hun zonen en de zonen van hun zonen (= de kleinzonen). Mijn dienaar David zal voor eeuwig hun vorst zijn.”

De profeet Jeremia voorspelde met andere woorden min of meer hetzelfde. De Spruit van David zal als een verstandige koning over hen regeren (Jer.23:1-8). Ze zullen de Here hun God dienen, en David zal hun koning zijn (Jer.30:9). Die Spruit van David is de grootse zoon uit het nageslacht van David: de Here Jezus Christus (Hos.3:5). Hij is de goede Herder (Joh.10:11-15, Hebr.13:20, 1Pet.2:25).

26 “Ik zal met hen een vredesverbond snijden (= sluiten); een eeuwig verbond met hen zal het zijn. Ik zal hen er afgeven (= plaatsen). Ik zal hen talrijk maken. Ik zal mijn heiligheid (of heiligdom) voor eeuwig in hun midden (af)geven (= plaatsen).”

27 “Mijn woning (of Mijn tabernakel) zal bij hen zijn. Ik zal God voor hen zijn, en zij zullen een volk voor Mij zijn.”

28 “De (heiden)volken zullen weten, dat Ik, Jahweh, Israël heilig, wanneer mijn heiligheid voor eeuwig in hun midden zal zijn.”³⁵⁵

Deze profetie is nog niet vervuld. Als de heidenen de Here massaal verwerpen, zal Hij zich over Israël weer ontfermen (Rom.11:25-32). Nadat eerst een rest van Juda was teruggekeerd onder leiding van Jozua en Zerubbabel, keert na veel eeuwen het hele volk Israël terug.³⁵⁶ Het dode Israël zal herrijzen. Jozef, Israël en Juda zullen worden herenigd (Jes.11:13). Uit de verre landen waarheen de Here hen had verstrooid, zal Hij hen verlossen (Jer.23:6-8, 30:10, Zach.10:6-12). God zal Israël en Juda weer terugbrengen naar het land dat Hij aan hun voorvaders heeft gegeven (Jes.11:11-16, Jer.16:15-18, 30:3, Hos.1:10-12, 2:15-22, Am.9:14,15). De Israëlieten zullen zich bekeren (Ezech.36:26,27 Hos.3:5, 14:5, Zach.12:10-14, 13:8,9). De Here zal hun ogen openen voor het nieuwe verbond, dat Hij met hen sluit (Rom.11:27, Jer.31:31-34, 32:40-41, vgl. Hebr.8:8-12). Ze zullen hun koning Jezus Christus dienen, en Hij zal hun herder zijn.

³⁵⁵ Hier is niet sprake van een herbouwde tabernakel of tempel, zoals vaak ten onrechte wordt weergegeven, maar van Gods heiligheid. Bovendien maakt de tabernakel of tempel van de Here de mensen niet heilig, maar zijn heiligheid doet dat.

Sommige uitleggers verwachten nu nog een herbouw van de Joodse tempel. Er zal echter geen tempel van God meer komen (Op.21:22), want na het lijden en sterven van Jezus Christus is het grote offer al gebracht (Hebr.7:27, 9:11-28, 10:1-18). Toen Gods Zoon voor onze zonden stierf aan het kruis, scheurde het voorhangsel in de tempel van boven naar beneden (Mat.27:51, Mark.15:38, Luk.23:45). De bloedige offerdiensten, die (ver)wezen naar het grote offer van Jezus Christus aan het kruis, waren en zijn niet meer nodig, want dat offer is al gebracht.

³⁵⁶ Sommige profeten zien dwars door de eerste terugkeer heen al de laatste terugkeer. Voor hen is dat bijna hetzelfde. Net als 2 bergen, die dicht bij elkaar schijnen te liggen. In werkelijkheid is de afstand tussen die bergen enorm groot. Daardoor lijken de profetieën over de eerste terugkeer en de laatste terugkeer op elkaar. Soms zagen de profeten zelf nauwelijks het verschil.

6. De overwinning over koning Gog.

Hoofdstuk 38

- 1** Het woord van Jahweh werd tot mij gericht door te zeggen:
- 2** “Mensenzoon, richt jouw gezicht naar Gog in het land Magog, de oppervorst van Mesech en Tubal, en profeteer tegen hem.”
- 3** “Zeg: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Zie, ik ben tegen jou, Gog, oppervorst van Mesech en Tubal!”
- 4** “Ik zal jou laten terugkeren. Ik zal haken in jouw kaken geven. Ik zal jou laten verzamelen en jouw hele leger: paarden en ruiters, allemaal volledig uitgerust, een grote menigte, met kleine en grote schilden, helmen en zwaarden:
- 5** Perzen, Ethiopiërs en Puteeërs zijn bij hen, allemaal met een groot schild en een helm,
- 6** Gomer en al zijn troepen, het huis van Togarma vanuit de uiterste noordkant en al zijn troepen. Veel volken zijn met jou.”
- 7** “Wees voorbereid, en bereid jullie voor: voor jezelf en al jouw menigten die zich bij jou verzameld hebben. Wees een wachter voor hen.”
- 8** “Na veel dagen zal jij worden vergolden. In de laatste jaren zal jij komen naar het land dat is hersteld vanuit het zwaard, een volk bijeengebracht vanuit veel volken op het land van Israël dat helemaal een woestijn is geworden. Het volk is uit de volken weggetrokken. Zij zullen allemaal onbezorgd wonen.”
- 9** “Jij zal opstijgen als een storm. Jij zal komen als een wolk om het land te bedekken. Jij zal er zijn: jij en al jouw troepen, en veel volken met jou.”
- 10** Dit zegt de Heer Jahweh: “Op die dag zullen er dingen in jouw hart opkomen. Jij zal een slecht bedenksel bedenken.”
- 11** “Jij zal zeggen: “Ik zal optrekken naar een land van dorpen zonder muren, ik zal komen bij hen die rustig en onbezorgd wonen, - ze wonen allemaal zonder muur en grendels, en poorten hebben ze niet -
- 12** om buit buit te maken, om roofgoed te roven en om mijn hand te keren tegen de weer bewoonde puinhopen en tegen een volk dat is bijeengebracht vanuit de heidenvolken, dat handelt in vee en goederen, dat woont in het midden van de aarde.”
- 13** “Sjeba, Dedan, handelaren van Tarsis en al haar steden zullen tegen jou zeggen: “Kom jij om buit buit te maken, om roofgoed te roven? Heb jij jouw menigte bijeengebracht om zilver en goud weg te dragen, om vee en goederen te weg te nemen, om een grote buit buit te maken?”
- 14** “Daarom, profeteer, mensenzoon, en zeg tegen Gog: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Zal jij niet opstaan op die dag dat mijn volk Israël onbezorgd woont?”
- 15** “Jij zal komen vanuit jouw woonplaats vanuit de uiterste noordkant, jij en veel volken met jou, allemaal rijdend op paarden, een grote menigte en een talrijk leger.”
- 16** “Jij zal opstijgen tegen mijn volk Israël als een wolk om het land te bedekken. In latere dagen zal het zijn. Ik zal jou laten komen op mijn land, zodat de heidenvolken Mij zullen leren kennen, wanneer Ik voor hun ogen door jou wordt geheiligd.”

17 Dit zegt de Heer Jahweh tegen Gog: “Jij bent het, van wie Ik in vroegere dagen gesproken heb door de dienst van mijn dienaren, de profeten van Israël. Zij hebben in die dagen en jaren geprofeteerd over de komst van jou tegen hen.”

18 “Op die dag, wanneer Gog komt op het grondgebied van Israël”, is het woord van de Heer Jahweh; “zal mijn grimmigheid opstijgen.”

19 “In mijn jaloezie, in het vuur van mijn verbolgenheid, heb Ik gesproken. Zeker, op die dag zal op het grondgebied van Israël een zware aardbeving zijn.”

20 “Beven zullen voor Mij de vissen van de zee, de vogels in de lucht, de dieren van het veld, alle kruipende dieren die op de grond kruipen en elk mens dat op het grondoppervlak is. De bergen zullen scheuren, de steile bergwanden zullen neervallen, elke muur zal op de aarde neervallen.”

21 “Ik zal op al mijn bergen een zwaard tegen hem oproepen”, is het woord van de Heer Jahweh: “Het zwaard van een man zal tegen zijn broer zijn.”

22 “Ik zal hem berechten door pest en door bloed. Stromende regen en hagelstenen, vuur en zwavel zal Ik laten regenen op hem, op zijn troepen en op veel volken die met hem zijn.”

23 “Ik zal Mij groot maken. Ik zal Mij heiligen. Ik zal verheerlijkt worden voor de ogen van veel heidenvolken. Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

1 Het woord van Jahweh werd tot mij (gericht) door te zeggen:

2 “Mensenzoon, richt jouw gezicht naar Gog (in) het land Magog, de oppervorst van Mesech en Tubal,³⁵⁷ en profeteer tegen hem.”

Koning *Gog* als leider van veel volken trekt tegen Israël op.³⁵⁸ Het motief van Gog als koning en leider van de sprinkhanen was al bekend (Am.7:1 uit de Septuagint, vgl. Joël 1:2-2:25).³⁵⁹ Deze koning zou wonen in het land Magog.

Over welke volken gaat het in hier? *Magog* was een zoon van Jafet, en dus een kleinzoon van

³⁵⁷ Sommigen vertalen dit vers zo: *Hij moest zijn blik op Gog van het land Magog richten, de heerser van Rosh, Mesech en Tubal*. Omdat *Rosh* als volk in de hele Bijbel niet voorkomt, maar wel als voorvoegsel *opper-*, geven de meeste vertalers het als *opperheerser* of *grootvorst* weer. Andere voorbeelden uit de Bijbel waarin *rosh* als *opper-* is vertaald zijn: *opperpriester* of *hoofdpriester* (2Kon.25:18, Ezra 7:5), *opperambtenaar* of *hoofdambtenaar* (1Kron.27:5).

Men heeft voor het zogenaamde volk *Rosh* weleens verwezen naar verschillende Byzantijnse schrijvers uit de 10e eeuw na Christus! Volgens sommige uitleggers zouden daar de Russen mee worden bedoeld. Mede vanwege het late tijdstip van deze geschriften (10e eeuw) is dit zeer onwaarschijnlijk.

³⁵⁸ De naam Gog komt één keer eerder in de (Masoretische) Hebreeuwse Bijbel voor. Het was iemand uit de stam Ruben (1Kron.5:4). Over hem is verder niets bekend.

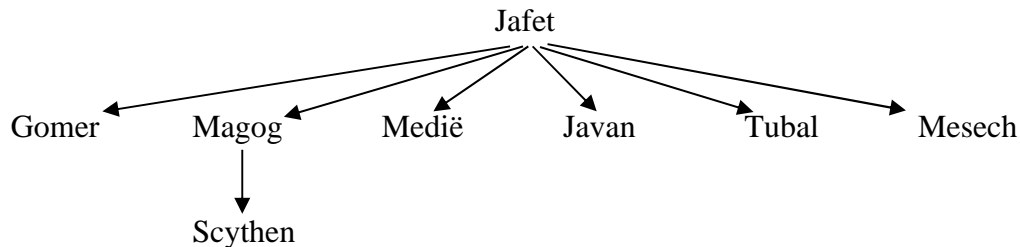
³⁵⁹ Een motief is de kleinste eenheid in tijd en ruimte binnen een verhaal. Een goed voorbeeld van een motief is de profetie van Immanuël (Jes.7:10-16). De profeet Jesaja zei tegen de slechte koning Achaz (732 – 727), dat een jonge vrouw uit zijn omgeving op dat moment een zoon kreeg. Zij zou die zoon de naam Immanuël (= God is met ons) geven. Voordat Immanuël goed en kwaad van elkaar kon onderscheiden, zou Achaz al bevrijd zijn van zijn belagers: koning Resin (754 – 732) van Aram en koning Pekach (734 – 732) van Israël. De bevolking van hun landen zou zijn weggevoerd. Dat kan niet rechtstreeks op de Here Jezus slaan, want voordat Jezus Christus geboren werd, waren Resin en Pekach al lang uit Achaz' rijk vertrokken, en was koning Achaz al eeuwen geleden gestorven.

In Matteüs 1:23 lezen we, dat deze geschiedenis nog eens zou gebeuren. Zoals God ten tijde van de duistere periode van de zeer slechte koning Achaz zich over zijn volk had ontfermd, zo zou Hij opnieuw zijn licht laten stralen in de donkere tijd. Een nieuwe Immanuël werd geboren: Jezus Christus, God is met ons.

Zie voor de Septuagint verder Brenton L.C.L., *The Septuagint with Apocrypha: Greek and English*, 9^e druk, Londen, 2001.

Noach (Gen.10:1,2). Van Flavius Josefus (37 – ±100) weten we, dat de Scythen nakomelingen van Magog zijn.³⁶⁰ Ze woonden ten noordoosten van de Zwarte Zee.

Verder worden hier *Mesech* en *Tubal* genoemd. In Genesis (10:1,2) lezen we, dat Mesech en Tubal zonen van Jafet waren, en zo dus kleinzonen van Noach.

In het gebied ten zuidoosten van de Zwarte Zee woonden de nakomelingen van *Mesech*. Ze worden door Herodotus Moschen genoemd.³⁶¹ Dit volk wordt in een spijkerschriftinscriptie van 1170 voor Christus de Moesjki genoemd. Ze leefden aan de grens van Assyrië. De Assyrische koning Sargon II (722 – 705) heeft gestreden tegen koning Mita van Moesjki.

Ten zuidoosten van de Zwarte Zee woonde ook het nageslacht van *Tubal*. Ze worden in het werk van Flavius Josefus (37 – ±100) als Thobelieten aangeduid. Volgens hem werden ze later Iberiërs genoemd.³⁶² Ze woonden waarschijnlijk in Georgië, waarvan misschien de hoofdstad Tbilisi nog steeds de naam Tubal in zich draagt. De geschiedschrijver Herodotus noemt ze Tibarenen.³⁶³

3 “Zeg: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Zie, ik ben tegen jou, Gog, oppervorst van Mesech en Tubal!”

4 “Ik zal jou laten terugkeren. Ik zal haken in jouw kaken geven.³⁶⁴ Ik zal jou laten verzamelen³⁶⁵ en jouw hele leger: paarden en ruiters, allemaal volledig gekleed (= uitgerust), een grote menigte, met kleine en grote schilden, helmen en zwaarden:³⁶⁶

5 Perzen, Ethiopiërs en Puteeërs zijn bij hen, allemaal (met) een groot schild en een helm,

6 Gomer en al zijn troepen, het huis van Togarma vanuit³⁶⁷ de (uiterste) noordkant en al zijn troepen. Veel volken zijn met jou.”

Volgens de geschiedschrijver Flavius Josefus is Elam de voorvader van de Elamieten en de *Perzen*.³⁶⁸ Elam was een zoon van Sem en een kleinzoon van Noach (Gen.10:1,22). Het vroegst bekende koninkrijk in Perzië was het proto-Elamitische rijk. De Perzen woonden in het noordoosten onder de Kaspische Zee naast de Meden en de Elamieten.

³⁶⁰ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 1, hoofdstuk 6:1.

³⁶¹ Herodotus, Historiën, deel 3, 94.

³⁶² Flavius J., Joodse Oudheden, deel 1, hoofdstuk 6:1.

³⁶³ Herodotus, Historiën, deel 3, 94.

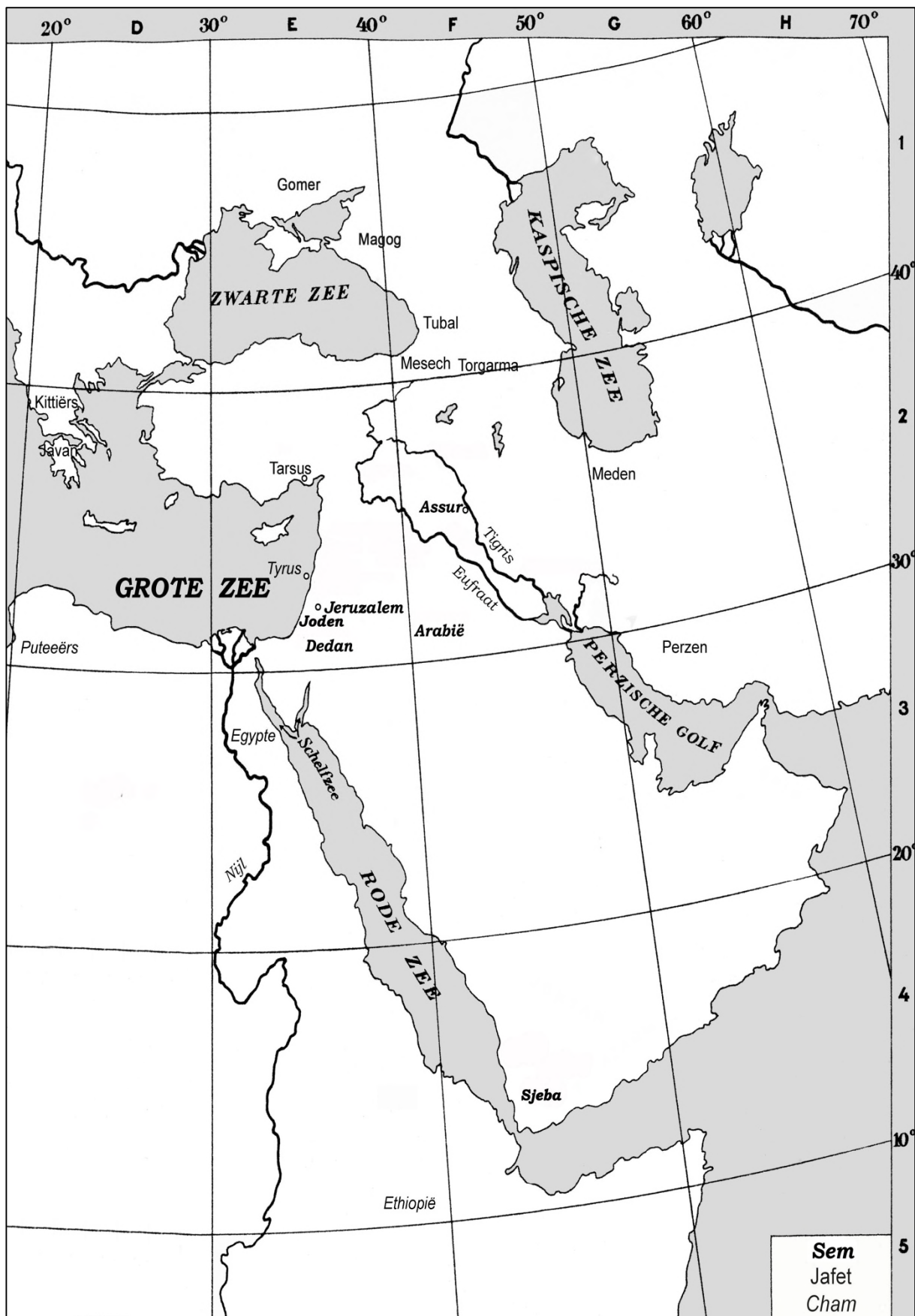
³⁶⁴ Dit begin van vers 4 ontbreekt in de Septuagint.

³⁶⁵ De (Masoretische) Hebreeuwse tekst heeft hier *wegtrekken*. Op grond van het tekstverband (v.7) en de Griekse handschriften is voor *verzamelen* gekozen.

³⁶⁶ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier: *Ze hanteren allemaal zwaarden*. Op grond van de Griekse handschriften en het opsommende karakter van dit gedeelte is voor de weergegeven tekst gekozen. De Dode Zeerollen geven hierover geen duidelijkheid. De exacte tekst is (nog) onzeker.

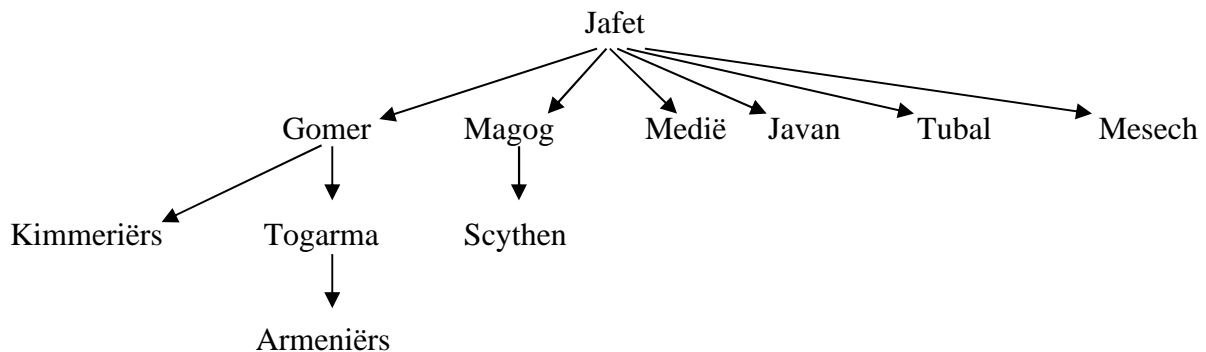
³⁶⁷ Het woord *vanuit* ontbreekt in de (Masoretische) Hebreeuwse tekst, en is op basis van de Griekse handschriften en een vergelijkbaar gedeelte (v.15) er (weer) in gezet. Dit vers is in de Dode Zeerollen verloren gegaan.

³⁶⁸ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 1, hoofdstuk 6:4.

Verder zien we nog enkele nakomelingen van Cham, een andere zoon van Noach (Gen.10:1). De *Ethiopiërs* (= Kus) woonden ten zuiden van het land Egypte, en de *Puteeërs* in Punt of Poent (Gen.10:6). Volgens de geschiedschrijver Flavius Josefus was Put de oprichter van Libië. In zijn tijd zou er in Libië een rivier zijn met de naam Put (vgl. Dan.11:43).³⁶⁹

In Genesis (10:1,2) lezen we, dat *Gomer* een zoon van Jafet was, en dus een kleinzoon van Noach. Waarschijnlijk stammen de Kimmeriërs van Gomer af. In de geschriften van Homerus werden ze Gimirrai genoemd. Ze woonden in het tegenwoordige Zuid-Rusland, ten noorden van de Zwarte Zee.

Togarma was een zoon van Gomer, en een kleinzoon van Jafet (Gen.10:2,3, 1Kron.1:6). In Hetitische geschriften die stammen uit de 14^e eeuw voor Christus, treft men de naam Togarma aan. Sargon II (722 – 705) noemde dit volk de Tilgarimmoe. De Armeniërs claimen, dat ze van dit volk afstammen.

7 “Wees voorbereid, en bereid jullie voor: voor jezelf en al jouw menigten die zich bij jou verzameld hebben. Wees een wachter voor hen.”

8 “Na veel dagen zal jij worden verzameld (= vergolden). In de laatste jaren zal jij komen naar het land (dat) is teruggekeerd (= hersteld) vanuit het zwaard, (een volk) bijeengebracht vanuit veel volken op het land van Israël dat helemaal een woestenij is geworden.³⁷⁰ Het (volk) is uit de volken weggetrokken. Zij zullen allemaal onbezorgd wonen.”

9 “Jij zal opstijgen als een storm. Jij zal komen als een wolk om het land (of om de aarde) te bedekken. Jij zal (er) zijn: jij en al jouw troepen, en veel volken met jou.”

10 Dit zegt de Heer Jahweh: “Op die dag zullen er woorden (= dingen) in jouw hart opkomen. Jij zal een slecht bedenksel bedenken.”

11 “Jij zal zeggen: “Ik zal optrekken naar een land van dorpen (zonder muren), ik zal komen bij hen die rustig en onbezorgd wonen, - ze wonen allemaal zonder muur en grendel(s), en poorten (of deuren) hebben ze niet -

12 om buit buit te maken, om roofgoed te roven en om mijn hand ³⁷¹ te keren over (= tegen) de (weer) bewoonde puinhopen en over (= tegen) een volk (dat is) bijeenge-

³⁶⁹ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 1, hoofdstuk 6:2.

Een Grieks handschrift vermeldt hier ook Libiërs in plaats van Puteeërs.

³⁷⁰ Op grond van de Griekse handschriften is deze tekst gekozen. De (Masoretische) Hebreeuwse tekst luidt: ... vanuit veel volken op de bergen van Israël die steeds een woestenij zijn geworden. Niet alleen de bergen werden verwoest, maar het hele land. Dit stukje tekst staat niet in de Dode Zeerollen.

³⁷¹ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat *jouw hand*. Op grond van de Griekse handschriften en het tekstverband is gekozen voor *mijn hand*. Vers 12 en de rest van dit hoofdstuk is in de Dode Zeerollen verloren gegaan.

bracht vanuit de (heiden)volken, dat handelt in vee en goederen, dat woont op de navel van (= in het midden van) de aarde.”

Hieruit blijkt, dat deze overval komt in de tijd dat een rest van het volk na de ballingschap weer is teruggekeerd naar het verwoeste heilige land. Het volk was weer door de Here gezegend. Ze hadden bezittingen en goederen.

13 “Sjeba, Dedan, handelaren van Tarsis en al haar steden zullen tegen jou zeggen: “Kom jij om buit buit te maken, om roofgoed te roven? Heb jij jouw menigte bijeengebracht om zilver en goud weg te dragen, om vee en goederen te weg te nemen, om een grote buit buit te maken?”

Sjeba en *Dedan* waren zonen van Rama. Zij waren kleinzonen van Kus, en achterkleinzonen van Cham (Gen.10:6,7, 1Kron.1:8,9). Hun nageslacht hoort bij de Ethiopiërs. Sjeba kan echter ook een broer van Dedan en een zoon van Joksan zijn. Joksan was een zoon van Abraham en Ketura (Gen.25:1,2). Er is een plaats Dedan ten zuiden van de Edomieten in het noorden van Arabië (Jer.25:23, 49:8, Ezech.25:13). Over welke Sjeba en Dedan het hier gaat is niet met zekerheid te zeggen, maar het is het meest waarschijnlijk, dat het over nakomelingen van Abraham en Ketura gaat.

Tarsis is een zoon van Javan. Javan is de stamvader van de Ioniërs (Gen.10:2,4, 1Kron.1:7).³⁷² Het nageslacht van Tarsis bestond dus uit Grieken die vooral op de eilanden en in de kustgebieden woonden (vgl. Num.24:24, Ps.72:10, Jer.2:10 en Dan.11:30). Aanvankelijk trokken de nakomelingen van Tarsis naar Cilicië in het huidige Turkije waar ze de stad Tarsis stichtten. Volgens de geschiedschrijver Flavius Josefus (37 – ±100) is Tarsis dezelfde plaats als Tarsus.³⁷³ Daar werd later de apostel Paulus geboren (Hand.21:39, 22:3).

Later zwierven ze uit over de Middellandse Zee, en trokken ze naar het zuiden van het huidige Spanje. Daar stichtten ze de stad Tartessos. Volgens de geschiedschrijver Herodotus lag de plaats Tartessos (gerekend vanaf de Middellandse Zee) voorbij de Zuilen van Hercules (= de Straat van Gibraltar of ingang van de Middellandse Zee).³⁷⁴

Als de Bijbel spreekt over Tarsis, dan kunnen daar 2 plaatsen mee worden bedoeld: Tarsus in Cilicië of Tartessos in Zuid-Spanje. Uit de context moet blijken over welke plaats het gaat.³⁷⁵ Omdat het hier over volken uit het oosten gaat, is in vers 13 de plaats Tarsus in Cilicië bedoeld. Dat stemt ook overeen met de uitleg die hieronder volgt.

³⁷² Flavius J., Joodse Oudheden, deel 1, hoofdstuk 6:1.

³⁷³ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 1, hoofdstuk 6:1.

³⁷⁴ Herodotus, Historiën, deel 4, 152.

³⁷⁵ Koning Salomo (972 – 932) bijvoorbeeld liet, hoogstwaarschijnlijk vanuit Elat (= Eilat), een handelsvloot naar Tarsis varen. Eens in de 3 jaren kwam die vloot in Israël terug, beladen met goud en zilver, ivoor, apen en pauwen (1Kon.10:22, 2Kron.9:21). Deze vloot had er natuurlijk geen 3 jaren voor nodig om heen en terug naar Tarsis in het huidige Turkije te varen. Hoogstwaarschijnlijk voeren ze via de Rode Zee om Afrika heen naar het zuiden van Spanje. Via de Middellandse Zee ging het wel sneller, maar zeeschepen voeren in die tijd vooral langs de kust. De enige haven aan de westkust van Israël was bij Jafo (= Joppe) (2Kron.2:16, Ezra 3:7, Jona 1:3), maar die was waarschijnlijk minder geschikt, want ook koning Josafat (873 – 849) wilde vanuit Esjon-Geber, dat vlak bij Elat ligt, naar Ofir en Tarsis varen (1Kon.22:49,50, 2Kron.20:35-37).

Dat men uit de context moet opmaken welke van de 2 plaatsen met Tarsis wordt bedoeld, geldt ook voor andere historische bronnen. Volgens een inscriptie van de Assyrische koning Esarhaddon (681 – 669) bijvoorbeeld, hadden alle koningen die midden op de zee wonen vanaf Cyprus (= Ladanana) en Griekenland (= Laman) tot en met Tarsis zich aan zijn voeten onderworpen. (Zie Berger R., *Die Inschriften Asarhaddons Königs von Assyrien*, Beiheft 9, Graz 1956, 86.) Deze Assyrische koning heeft over gebieden of zeeën in de buurt van Spanje en zelfs van Italië helemaal geen enkele macht uitgeoefend. Wel was hij machtig in de buurt van Tarsus in Cilicië. Dit bevestigt ook de bewering van Flavius Josefus (37 – ±100), dat Tarsus dezelfde plaats is als Tarsis in het huidige Turkije.

Al deze volken zouden onder één koning (Gog) optrekken tegen de Kerk van die tijd. Dat is ook gebeurd. De Syrische koning Antiochus IV (175 – 164) heeft al deze volken verenigd. Hij streed tegen de gelovige en trouwe Israëlieten. Heidense volken uit het noorden, en uit het zuiden, werden verenigd om te strijden tegen de Kerk. Men wilde de wet van God afschaffen. Hevige vervolgingen hebben in die tijd gewoed, en veel strijd is er geleverd. De Here heeft door strijd de Kerk van die tijd voor de uitroeiing bewaard. Door het optreden van Judas de Makkabeeër (166 – 161) en zijn opvolgers werd Gods volk van de dreigende ondergang behoed.³⁷⁶

14 “Daarom, profeteer, mensenzoon, en zeg tegen Gog: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Zal jij niet opstaan op die dag³⁷⁷ dat mijn volk Israël onbezorgd woont?”

15 “Jij zal komen vanuit jouw woonplaats vanuit de (uiterste) noordkant, jij³⁷⁸ en veel volken met jou, allemaal rijdend op paarden, een grote menigte en een talrijk leger.”

De Syrische koning Antiochus IV kwam met zijn enorme leger uit het noorden om de gelovige Joden te vermoorden.

16 “Jij zal opstijgen tegen mijn volk Israël als een wolk om het land (of om de aarde) te bedekken. In latere dagen zal het zijn. Ik zal jou laten komen op mijn land, zodat de (heidens)volken Mij zullen (leren) kennen, wanneer Ik voor hun ogen door jou wordt geheiligd.”³⁷⁹

17 Dit zegt de Heer Jahweh tegen Gog: ³⁸⁰ “Jij bent het, van wie Ik in vroegere dagen gesproken heb door de hand (= door de dienst) van mijn dienaren, de profeten van Israël. Zij hebben in die dagen en jaren geprofeteerd over de komst van jou tegen hen.”

De profeet Amos had eerder al over koning Gog geprofeteerd (Am.7:1 weergave Septuagint). Andere profeten die over deze koning hadden gesproken, zijn vanuit de Bijbel niet bekend, maar dat wil niet zeggen, dat ze er niet zijn geweest.

18 “Op die dag, wanneer Gog komt op het grondgebied van Israël”, is het woord van de Heer Jahweh; “zal mijn grimmigheid opstijgen.”³⁸¹

Hier en in de volgende 4 verzen wordt in beeldende en hyperbolische termen beschreven, hoe de grote woede van God wordt beleefd.³⁸²

³⁷⁶ Sommige uitleggers denken, dat koning Gog uit het bijbelboek Ezechiël dezelfde koning is als Gog uit de Openbaring (20:8). Dit kan niet waar zijn, want de profetie van de profeet Ezechiël was in de tijd dat de apostel Johannes zijn openbaring kreeg, al in vervulling gegaan. Daar komt nog bij, dat alle volken die in het bijbelboek Ezechiël worden genoemd, vrijwel allemaal buiten het latere Romeinse rijk woonden, terwijl veel volken die binnen dit rijk woonden, een onderdeel zullen gaan vormen van de wereldwijde coalitie tegen de kinderen van God. Zie Turenout T. van, De Openbaring mag niet verborgen blijven, Grijskerk, 2019.

³⁷⁷ In de Hebreeuwse tekst staat: *Zal jij (het) niet weten op die dag ...* Op grond van de Griekse handschriften en het tekstverband is gekozen voor *Zal jij niet opstaan op die dag ...*

³⁷⁸ Het woord *jij* staat niet in de Griekse handschriften.

³⁷⁹ Het laatste woord *Gog* uit de Hebreeuwse tekst is op grond de Griekse handschriften niet weergegeven. Het is in dit vers overbodig, en het is hoogstwaarschijnlijk afkomstig uit het volgende vers, waar het veel passender is.

³⁸⁰ De woorden *tegen Gog* staan niet in de Hebreeuwse tekst. Ze zijn weergegeven op grond van de Griekse handschriften, en omdat ze passend zijn in de tekst. In de Hebreeuwse tekst is het minder duidelijk tegen wie er gesproken wordt.

³⁸¹ In de Hebreeuwse tekst staat hier: *... zal mijn grimmigheid opstijgen in mijn neus (of mijn woede)*. Op basis van de Griekse handschriften is de vreemde toevoeging *in mijn neus (of mijn woede)* weggelaten. Een uitdrukking over opstijgende boosheid of grimmigheid in een neus (of in woede) komt in de hele Bijbel niet voor!

³⁸² Een hyperbool is een stijlkenmerk waarbij iets overdreven wordt gezegd of weergegeven. Deze vorm van overdrijving komt wel vaker in de Bijbel voor (vgl. Ezech.26:10, Am.2:7). Men beschreef het in die tijd, zoals men het concreet beleefde, en niet hoe het was (vgl. Richt.5:4,5, Ps.18:8-17, 77:17,19, Jes.6:4, Jer.4:24, Hag.1:4-6).

19 “In mijn jaloezie, in het vuur van mijn verbolgenheid, heb Ik gesproken. Zeker, op die dag zal op het grondgebied van Israël een grote (= zware) (aard)beving zijn.”

Van een zware aardbeving in die tijd is niets bekend. Dat wil echter niet zeggen, dat die er niet is geweest, maar aannemelijker is, dat hier ook de stijlkenmerk hyperbool (= overdrijving) wordt gebruikt. Van het lawaai van de reusachtige legers en de talrijke strijdswagens zag de profeet Ezechiël de aarde schudden (vgl. Ezech.26:10).

20 “Beven zullen voor Mij[n gezicht] de vissen van de zee, de vogels van de hemel[en] (= vogels in de lucht), de dieren van het veld, alle kruipende (dieren) die op de grond kruipen en elk mens dat op het grondoppervlak is. De bergen zullen scheuren,³⁸³ de steile bergwanden zullen neervallen, elke muur zal op de aarde neervallen.”³⁸⁴

Alle levende mensen en dieren, en allerlei dode dingen zouden Gods woede ervaren.³⁸⁵

De grote legers zouden veel schade aanrichten, en veel muren laten neervallen.

21 “Ik zal op al mijn bergen een zwaard tegen hem oproepen”, is het woord van de Heer Jahweh: “Het zwaard van een man zal tegen zijn broer zijn.”

Dat het zwaard van een man tegen zijn broer zou zijn, gebeurde ook wel letterlijk, maar niet in de absolute zin, zoals het hier staat. Er waren ook Joden die afvallig waren, en die loyaal waren aan koning Antiochus IV (175 – 164). De wetsgetrouwe Joden moesten onder leiding van de Makkabeeën ook tegen deze mensen van hun eigen volk strijden. De kans dat je letterlijk tegen je eigen broer streed, was wel aanwezig, maar niet zo groot. Toch beleefde de profeet Ezechiël het als strijden tegen eigen broers: zijn volksgenoten.

22 “Ik zal hem berechten door pest en door bloed. Stromende regen en hagelstenen, vuur en zwavel zal Ik laten regenen op hem, op zijn troepen en op veel volken die met hem zijn.”

Hoewel het stijlkenmerk van de hyperbool tot en met dit vers wordt voortgezet, gebeurden veel van de hier opgenoemde dingen ook letterlijk. Over de pest, stortbuien en hagelstenen uit die tijd zijn geen gegevens bekend, maar stortbuien van regen en hagelstenen kunnen er best zijn geweest, en de pest kwam regelmatig voor bij mensen die niet leefden volgens de reinigingswetten van de Joden. Door de goede hygiëne leefden de wetsgetrouwe Israëlieten gemiddeld veel langer dan de mensen van de andere volken (Lev.15, Num.5:2,3, 31:17-24, Deut.21:10-14, 23:13).³⁸⁶

Het regenen van vuur en zwavel gebeurde vaak letterlijk. Met vuurwerpers werden brandende pijlen met zwavel op de vijand afgeschoten (1Mak.6:51). Ook werden vijandelijke steden of gebieden in brand gestoken (1Mak.3:5, 4:20, 5:5,28,35,44 10:84,85, enz.). Het allerbelangrijkste was echter, dat God streed aan de kant van de Makkabeeën, waardoor hun kleine leger de grote legers van de Syrische koning kon verslaan.

³⁸³ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier: *De bergen zullen worden afgebroken (of verwoest)*. Op grond van de Griekse handschriften en het tekstverband is voor: *De bergen zullen scheuren* gekozen. De combinatie *afbreken* (of *verwoesten*) en *bergen* komt in de hele Bijbel niet voor!

³⁸⁴ Eens zal dit alles echt gebeuren, als de Here de oude aarde zal vernietigen (2Pet.3:10-12).

³⁸⁵ *De dieren en dingen laten beven voor de (woedende) blik van de Here* is in dit geval als een personificatie gebruikt. Een personificatie is een vorm van beeldspraak waarbij dieren, planten of levenloze dingen menselijke eigenschappen krijgen toegeschreven, of op een menselijke manier reageren. Dit komen we ook in andere gedeelten van de Bijbel tegen (vgl. Richt.5:4,5, 2Sam.22:8, Ps.68:8,9, 76:9, Jes.13:13, Joël 2:10, 3:16). Zulke uitdrukkingen komen eveneens in het Nederlands voor. Dit betekent niet, dat er een echte hemelbeving of aardbeving zou komen, maar dat de natuur als het ware mee zou leven met de emoties en belevenissen van de mensen. Het blijft echter concreet, en is niet abstract of allegorisch.

³⁸⁶ Zie hiervoor Hobrink B., *Moderne Wetenschap in de Bijbel*, 6^e druk, Hoornaar, 2005.

23 “Ik zal Mij groot maken. Ik zal Mij heiligen. Ik zal verheerlijkt worden ³⁸⁷ voor de ogen van veel (heiden)volken. Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

Door de overwinningen van de Makkabeeën werd hun God gezien als een zeer machtige God. Aan het einde van zijn leven zou koning Antiochus IV (175 – 164) moeten erkennen, dat de Here veel machtiger is dan hijzelf (vgl. 1Mak.6:12,13, 2Mak.9:11-27).

Het volgende hoofdstuk gaat verder over Gog.

Hoofdstuk 39

1 “Jij mensenzoon, profeteer tegen Gog, en zeg: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Zie, Ik ben tegen jou, Gog, oppervorst van Mesech en Tubal!”

2 “Ik zal jou verzamelen. Ik zal jou leiden. Ik zal jou laten opkomen vanuit de uiterste noordkant. Ik zal jou laten komen op de bergen van Israël.”

3 “Ik zal de boog uit jouw linkerhand slaan, en Ik zal de pijlen uit jouw rechterhand laten vallen.”

4 “Op de bergen van Israël zal jij vallen. Jij, al jouw troepen en de volken die met jou zijn, aan roofvogels van allerlei soorten, en aan de dieren van het veld zal Ik jou geven om te worden verslonden.”

5 “Op het oppervlak van het veld zal jij vallen, want Ik heb het gesproken”, is het woord van de Heer Jahweh.

6 “Ik zal vuur in Magog sturen. De kustlanden zullen onbezorgd worden bewoond. Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

7 “Mijn heilige naam zal bekend zijn onder mijn volk Israël, en mijn heilige naam zal niet meer worden ontheiligd. De heidenvolken zullen weten, dat Ik Jahweh ben, de Heilige in Israël.”

8 “Zie, het komt. Het zal gebeuren”, is het woord van de Heer Jahweh: “Dit is de dag, waarover Ik gesproken heb.”

9 “De inwoners van de steden van Israël zullen wegtrekken. De wapens: kleine en grote schilden, bogen en pijlen, handknotsen en speren zullen zij verbranden. Zij zullen daarmee 7 jaren een vuur laten branden.”

10 “Zij zullen helemaal geen hout vanuit het veld halen, en zij zullen niets in de bossen omhakken, want met de wapens zullen zij een vuur laten branden. Zij zullen hun plundersaars uitplunderen. Zij zullen hun rovers beroven”, is het woord van de Heer Jahweh.

11 “Op die dag zal Ik aan Gog een plaats geven. Daar zal een begraafplaats in Israël zijn: een dal van voorbijgangers, ten oosten van de zee. Het zal de weg van de voorbijgangers omringen. Daar zal men Gog en heel zijn menigte begraven. Men zal het noemen: “De begraafplaats van Gog.”

12 “Het huis van Israël zal hen begraven, zodat het land 7 maanden gereinigd zal worden.”

³⁸⁷ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat: *Ik zal bekend worden*. Op grond van de context en de Griekse handschriften is voor het werkwoord *verheerlijkt* gekozen. Dit past beter bij het opsommende karakter. Ook wordt in de volgende zin met behulp van hetzelfde werkwoord vermeld dat God bij hen bekend zal worden: *Zij zullen weten (of Het zal aan hen bekend worden), dat Ik Jahweh ben*.

13 “Het hele volk van het land zal hen begraven. Het zal voor hen tot een bekende naam worden, een dag van mijn verheerlijking”, is het woord van de Heer Jahweh.

14 “Stervelingen in vaste dienst zal men uitzoeken om het land door te gaan om wie van de voorbijgangers op het landoppervlak overgebleven zijn, te begraven, en het te reinigen. Na verloop van 7 maanden zullen zij het onderzoeken.”

15 “Iedereen gaat het land door. Ziet iemand een bot van een mens, dan zal hij daarbij een merksteen zetten, tot de grafdelvers het begraven hebben in de begraafplaats van Gog.”

16 “Ook de naam van een stad zal Begraafplaats zijn. Zij zullen het land reinigen.”

17 “Jij mensenzoon, dit zegt de Heer Jahweh: “Zeg tegen de vogels van allerlei soorten, en tegen elk wild dier van het veld: “Verzamelt jullie en komt! Verenigt jullie van rondom boven mijn slachtoffer dat Ik voor jullie offer: een groot slachtoffer op de bergen van Israël. Jullie mogen vlees eten. Jullie mogen bloed drinken.”

18 “Vlees van helden mogen jullie eten, en bloed van vorsten van de aarde mogen jullie drinken. Rammen, jonge rammen, geitenbokken, jonge stieren, allemaal mestvee.”

19 “Tot verzadiging toe mogen jullie vet eten. Tot dronkenschap toe mogen jullie bloed drinken van mijn slachtoffer dat Ik voor jullie geslacht heb.”

20 “Jullie mogen je aan mijn tafel verzadigen, met paarden en ruiters, helden en elke strijdbare man”, is het woord van de Heer Jahweh.

21 “Ik zal mijn heerlijkheid onder jullie laten blijken. Alle volken zullen het vonnis zien, dat Ik uitgevoerd heb, en mijn hand die Ik op hen heb gelegd.”

22 “Het huis van Israël zal weten, dat Ik hun God Jahweh ben, vanaf die dag en voortaan.”

23 “De heidenvolken zullen weten, dat het huis van Israël door zijn ongerechtigheid in ballingschap is gegaan, omdat zij Mij ontrouw zijn geweest. Ik verborg mijn gezicht voor hen. Ik gaf hen over in de macht van hun vijanden. Zij vielen allemaal door het zwaard.”

24 “Overeenkomstig hun onreinheid en overeenkomstig hun overtredingen heb Ik hen behandeld. Ik verborg mijn gezicht voor hen.”

25 Daarom, dit zegt de Heer Jahweh: “Welnu, Ik zal een ommekeer brengen in de gevangenschap van Jakob. Ik zal genadig zijn voor het huis van Israël. Ik zal jaloers zijn op mijn heilige naam.”

26 “Zij moeten hun schande dragen, en al de ontrouw, waarmee zij Mij ontrouw geweest zijn, toen zij op hun grondgebied onbezorgd woonden. Niemand jaagde hen schrik aan.”

27 “Wanneer Ik hen vanuit de volken heb laten terugkeren, en Ik hen heb bijeengebracht vanuit de landen van hun vijanden, zal Ik onder hen voor de ogen van de talrijke heidenvolken worden geheiligd.”

28 “Zij zullen weten, dat Ik hun God Jahweh ben, wanneer Ik onder hen verschijn. Ik zal hen op hun eigen grondgebied verzamelen. Ik zal niemand van hen daar meer achterlaten.”

29 “Ik zal mijn gezicht niet meer voor hen verbergen, wanneer Ik mijn Geest over het huis van Israël heb uitgestort”, is het woord van de Heer Jahweh.

1 “Jij mensenzoon, profeteer tegen Gog, en zeg: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Zie, Ik ben tegen jou, Gog, oppervorst van Mesech en Tubal!”³⁸⁸

Genoemd worden *Mesech* en *Tubal*. In Genesis (10:1,2) lezen we, dat Mesech en Tubal zonen van Jafet zijn, en dus kleinzonen van Noach.

In het gebied ten zuidoosten van de Zwarte Zee woonden de nakomelingen van *Mesech*. Ze worden door Herodotus Moschen genoemd.³⁸⁹ Dit volk wordt in een spijkerschriftinscriptie van 1170 voor Christus de Moesjki genoemd. Ze leefden aan de grens van Assyrië. De Assyrische koning Sargon II (722 – 705) heeft gestreden tegen koning Mita van Moesjki.

Ten zuidoosten van de Zwarte Zee woonde ook het nageslacht van *Tubal*. Ze worden in het werk van de Joodse schrijver Flavius Josefus als Thobelieten aangeduid. Volgens hem werden ze later Iberiërs genoemd.³⁹⁰ Ze woonden waarschijnlijk in Georgië, waarvan misschien de hoofdstad Tbilisi de naam Tubal nog in zich draagt. De geschiedschrijver Herodotus noemt ze Tibarenen.³⁹¹

2 “Ik zal jou[w legermacht] verzamelen.³⁹² Ik zal jou leiden.³⁹³ Ik zal jou laten opkomen vanuit de (uiterste) noordkant. Ik zal jou laten komen op de bergen van Israël.”

De Here zou dus zelf de vijand van zijn volk naar de bergen van Israël brengen.

3 “Ik zal de boog uit jouw linkerhand slaan,³⁹⁴ en Ik zal de pijlen uit jouw rechterhand laten vallen.”³⁹⁵

4 “Op de bergen van Israël zal jij vallen. Jij, al jouw troepen en de volken die met jou zijn, aan roofvogel(s) van allerlei vleugel (= soorten), en aan de dier(en) van het veld zal Ik jou geven om te worden verslonden (of opgegeten).”³⁹⁶

5 “Op het gezicht (= oppervlak) van het veld zal jij vallen, want Ik heb (het) gesproken”, is het woord van de Heer Jahweh.

6 “Ik zal vuur in Magog sturen. De kustlanden zullen onbezorgd worden bewoond.³⁹⁷ Zij zullen weten, dat Ik Jahweh ben.”

³⁸⁸ Sommigen vertalen dit vers zo: Hij moest zijn blik op Gog van het land Magog richten, de heerser van Rosh, Mesech en Tubal. Omdat *Rosh* als volk in de hele Bijbel niet voorkomt, maar wel als voorvoegsel *opper-*, geven de meeste vertalers het als *opperheerser* of *grootvorst* weer. Andere voorbeelden uit de Bijbel waarin *rosh* als *opper-* is vertaald zijn: opperpriester of hoofdpriester (2Kon.25:18, Ezra 7:5), opperambtenaar of hoofdambtenaar (1Kron.27:5).

Men heeft voor het zogenaamde volk Rosh weleens verwezen naar verschillende Byzantijnse schrijvers uit de 10^e eeuw na Christus! Volgens sommige uitleggers zouden daar de Russen mee worden bedoeld. Mede vanwege het late tijdstip van deze geschriften (10^e eeuw) is dit zeer onwaarschijnlijk.

³⁸⁹ Herodotus, Historiën, deel 3, 94.

³⁹⁰ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 1, hoofdstuk 6:1.

³⁹¹ Herodotus, Historiën, deel 3, 94.

³⁹² In de Hebreeuwse tekst staat hier: *Ik zal jou in stukken breken (of versplinteren)*. Op grond van de Griekse handschriften en het tekstverband is voor *Ik zal jou verzamelen* gekozen. Dit hele hoofdstuk is in de Dode Zee-rollen helaas verloren gegaan.

³⁹³ In de Hebreeuwse tekst staat hier: *Ik zal 1/3 deel van jou overlaten (of vernietigen)*. Op grond van de Griekse handschriften en het tekstverband is voor *Ik zal jou leiden* gekozen.

³⁹⁴ In de Griekse handschriften staat hier niet het werkwoord *slaan* maar *vernietigen of verwoesten*.

³⁹⁵ In de Griekse handschriften ontbreken hier de werkwoorden *laten vallen*.

³⁹⁶ In de Hebreeuwse tekst staat: *heb Ik jou gegeven*. In de Griekse handschriften staat aan het begin van deze zin *zal Ik jou geven* en aan het einde staat *heb Ik jou gegeven*. Op basis van de context waarin het uitsluitend over de toekomstige tijd gaat, is voor *zal Ik jou (hebben ge)geven* gekozen.

³⁹⁷ In de Hebreeuwse tekst staat hier: ..., *en onder hen die onbezorgd in de kustlanden wonen*. Op grond van de Griekse handschriften en het tekstverband is voor *De kustlanden zullen onbezorgd worden bewoond* gekozen. Het leger van Gog kwam uit het uiterste noorden, en die soldaten woonden niet onbezorgd in de kustlanden.

Magog was een zoon van Jafet, en dus een kleinzoon van Noach (Gen.10:1,2). Volgens Flavius Josefus (37 – ±100) zijn de Scythen nakomelingen van *Magog*.³⁹⁸ Die woonden ten noordoosten van de Zwarte Zee. In dat gebied zou de Here vuur sturen.

Met *de kustlanden* werden in die tijd vooral de kustgebieden en de eilanden in de Middellandse Zee aangeduid. Het kon dus ook over het heilige land gaan. Dat is hier dan onder andere ook het geval. Het reusachtige leger van Gog, dat Israël zou binnentrekken, zou vernietigd worden (v.4).

Het vuur van de Here in het gebied van *Magog* zou er dus (mede) voor zorgen, dat de mensen in de kustlanden onbezorgd zouden wonen. Dat gebied ligt aan de noordoostkant van het huidige Turkije.

7 “Mijn heilige naam zal bekend zijn onder mijn volk Israël, en mijn heilige naam zal niet meer worden ontheiligd.³⁹⁹ De (heiden)volken zullen weten, dat Ik Jahweh ben, de Heilige in Israël.”

8 “Zie, het komt. Het zal gebeuren”, is het woord van de Heer Jahweh: “Dit is de dag, waarover Ik gesproken heb.”

9 “De inwoners van de steden van Israël zullen wegtrekken. De wapens: kleine en grote schilden, bogen en pijlen, handknotsen en speren zullen zij verbranden.⁴⁰⁰ Zij zullen daarmee 7 jaren een vuur laten branden.”

10 “Zij zullen helemaal geen hout vanuit het veld halen,⁴⁰¹ en zij zullen niet(s) in de bossen omhakken, want met de wapens zullen zij een vuur laten branden. Zij zullen hun plunders uitplunderen. Zij zullen hun rovers beroven”, is het woord van de Heer Jahweh.

Het schijnt dus, dat de invallers vooral wapens met veel hout gebruikten. Het zou lang duren, voordat alle wapens zouden zijn verbrand.

11 “Op die dag zal Ik aan Gog een plaats geven. Daar zal een begraafplaats in Israël zijn: een dal van voorbijgangers, ten oosten van de zee. Het zal (de weg van) de voorbijgangers omringen (of versperren). Daar zal men Gog en heel zijn menigte begraven. Men zal roepen (= (het) noemen): “De begraafplaats van Gog.”⁴⁰²

Met de (grote) zee wordt vaak de Middellandse Zee aangeduid (Num.13:29, Deut.1:7, 30:13, Joz.5:1, 17:9,10, Ps.107:23). Het kan echter ook iets anders betekenen. Dan blijkt dat uit het tekstverband (Ex.14, Deut.34:2, Ezech.47:8).

Veel soldaten van Antiochus IV (175 – 164) sneuvelden in het heilige land ten oosten van de Middellandse Zee (= de Grote Zee). Daar werden ze begraven.⁴⁰³

³⁹⁸ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 1, hoofdstuk 6:1.

³⁹⁹ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier: *Ik zal mijn heilige naam bekendmaken onder mijn volk Israël. Ik zal mijn heilige naam niet meer laten ontheiligen*. Op grond van de context is voor de inhoud van de Griekse handschriften gekozen.

⁴⁰⁰ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *Zij zullen te water laten (of bewateren)*. Op grond van de Griekse handschriften is deze vreemde toevoeging weggelaten.

⁴⁰¹ Het woord *helemaal* is op basis van de Griekse handschriften erbij gezet.

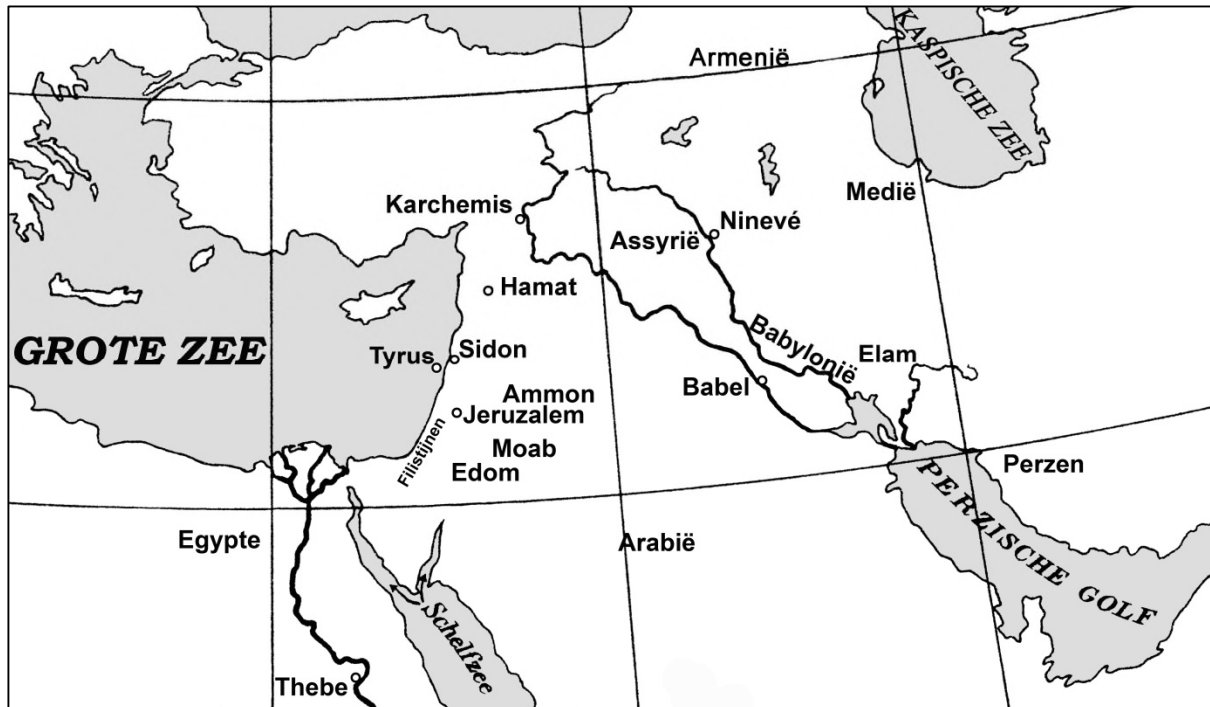
⁴⁰² In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier: *Dal van Gogs menigte (= HamonGog)*. Op grond van de Griekse handschriften is voor *De begraafplaats van Gog* gekozen.

Het lijkt er sterk op, dat dit er ook heeft gestaan. Waarschijnlijk vermoedde de kopieerder, dat *begraafplaats van Gog* een overschrijffout was, en dat er *Gogs verzameling (of groep/kibboets)* heeft gestaan. Om die “fout” in de toekomst te voorkomen, zou hij het woord *verzameling* hebben kunnen vervangen door *menigte*.

De exacte tekst is niet met zekerheid weer te geven, maar de hoofdlijn blijft wel duidelijk.

⁴⁰³ Hoewel over het graf van Antiochus IV (175 – 164) niets met zekerheid is te zeggen, is het niet waarschijn-

In 165 voor Christus vertrok Antiochus IV naar het noordoosten om tegen de Parten en de Armeniërs te strijden.⁴⁰⁴ Hoogstwaarschijnlijk sloeg hij tijdens die reis naar het noordoosten voor de laatste keer zijn tenten op tussen de Middellandse Zee, de Dode Zee en de stad Jeruzalem (Dan.11:45^a). Dat is middenin het gebied van de Joden.

12 “Het huis van Israël zal hen begraven, zodat het land 7 maanden gereinigd zal worden.”

13 “Het hele volk van het land (of van de aarde) zal (hen) begraven. Het zal voor hen tot een (bekende) naam worden, een dag van mijn verheerlijking”, is het woord van de Heer Jahweh.

14 “Stervelingen in vaste dienst zal men uitzoeken om het land door te gaan om wie van de voorbijgangers op het gezicht van het land (= het landoppervlak) overgebleven zijn, te begraven, en het te reinigen. Na verloop van 7 maanden zullen zij (het) onderzoeken.”

15 “Iedereen gaat het land door.⁴⁰⁵ Ziet iemand een bot van een mens, (dan) zal hij daarbij een merksteen zetten, tot de grafdelvers het begraven hebben in de begraafplaats van Gog.”⁴⁰⁶

lijk, dat hij in Israël is begraven. Ook de profeet Daniël die veel over deze Syrische koning profeteerde, vermeldde alleen, dat hij zonder helper aan zijn einde zou komen (Dan.11:45^b). Misschien staat in de zin *Daar zal men Gog en heel zijn menigte begraven* of ergens anders in dit vers een overschrijffout. Deze mogelijkheid moet in dit minder goed overgeleverde gedeelte van het bijbelboek Ezechiël niet worden uitgesloten, maar ook hierover is helaas geen zekerheid.

⁴⁰⁴ De Parten vormden samen een ruitervolk dat vanuit het noorden het gebied van de Perzen en de Meden heeft veroverd. Sinds 250 voor Christus waren ze onafhankelijk van het Syrische rijk. In de tijd van de Syrische koning Antiochus IV (175 – 164) breidden ze hun macht uit in de richting van het noordwesten. De koning van Armenië maakte van die gelegenheid gebruik om tegen Antiochus IV in opstand te komen.

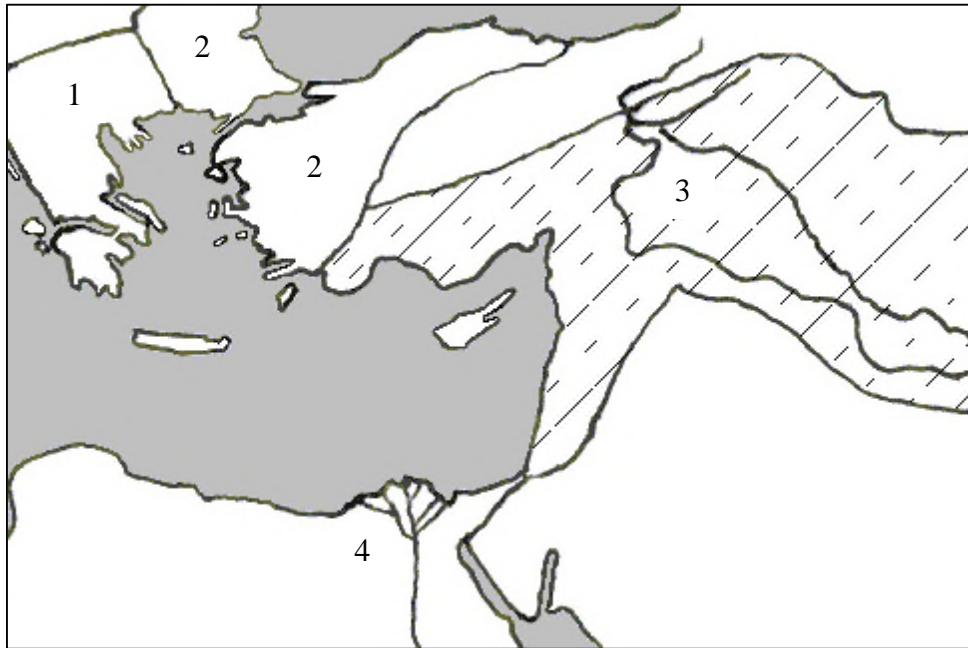
⁴⁰⁵ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *De voorbijgangers gaan het land door*. Op basis van de context is voor de inhoud van de Griekse handschriften gekozen.

⁴⁰⁶ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *het dal van Gogs menigte*. Op grond van de Griekse handschriften is voor *de begraafplaats van Gog* gekozen. Zie verder de uitleg bij de voetnoot van vers 11.

16 “Ook de naam van een stad zal Begraafplaats zijn.⁴⁰⁷ Zij zullen het land reinigen.”

Nadat in 538 voor Christus koning Kores II (559/538 – 529) het volk Israël van het Babylonische juk had bevrijd, leefde het een kleine 200 jaar onder de macht van de Perzen. Daarna werden de Perzen door de Griekse koning Alexander de Grote (336/332 – 323) verslagen. Hij nam heel het Perzische rijk in bezit. Zo kwam Israël onder de macht van de Grieken.

Toen koning Alexander al in 323 voor Christus stierf, werd na zijn dood het rijk uiteindelijk in 4 grote stukken verdeeld. De overgebleven generaals van Alexander namen elk een stuk. Na jaren van strijd kwam het land van Israël binnen het Syrische gedeelte te liggen.

1. *Macedonië met Griekenland*

2. *Tracië*

3. *Syrië*

4. *Egypte*

Een kleine groep Joden wilde ook de cultuur van dat Syrische rijk overnemen. Doordat dit rijk een deel was van het oudere rijk van de Griekse koning Alexander, had de Syrische cultuur veel trekken van de Griekse cultuur in zich opgenomen. Zo deed de Grieks-Syrische cultuur haar intrede bij een gedeelte van het Joodse volk.

In die situatie besteedde in 175 voor Christus Antiochus IV (175 – 164) de Syrische troon. Kort na zijn troonsbestijging trok hij zijn land door om het nog beter te leren kennen. Overal waar deze koning kwam, bracht men hem offers. Men gaf hem de mooiste geschenken, en boog voor hem als voor een god. Toen hij bij de Joden in het heilige land kwam, kreeg hij wel geschenken, maar hij werd niet als een god vereerd. Antiochus wilde ook de hele tempel bezichtigen. Dit mocht niet. In het allerheiligste deel mocht alleen de hogepriester maar één keer per jaar komen. Er stonden ook geen godenbeelden in de tempel. De Joden dienden slechts één onzichtbare God. Antiochus merkte wel, dat deze cultuur en religie totaal vreemd waren aan die van de andere gebieden in zijn rijk.

Koning Antiochus IV wilde van zijn verdeelde rijk meer een eenheid maken. Daarom wilde hij die vreemde Joodse cultuur veranderen. In het jaar 174 voor Christus liet hij de hogepries-

⁴⁰⁷ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier geen *Begraafplaats*, maar *Menigte*. Zie verder de uitleg bij de voetnoot van vers 11.

ter Onias III (±190 – 174) afzetten. In 171 werd de vrome Onias III in Dafne verraderlijk vermoord. Op allerlei plaatsen werden altaren voor Griekse goden opgesteld. Iedereen die daar voorbij ging, moest daarvoor knielen. Antiochus IV liet heidense beelden op het tempelplein van Jeruzalem neerzetten. Hij legerde Syrische troepen in Israël, en sloot een krachtig verbond met de Joden die de Griekse cultuur wilden overnemen. In Jeruzalem werd ook een sportstadion gebouwd, waarin de Grieken naakt trinden, en hun wedstrijden hielden. Wie niet loyaal aan de maatregelen van Antiochus IV meewerkte, moest met de dood worden gestraft. Veel afvallige Joden gaven aan de bevelen van de koning gehoor.

In 168 voor Christus trok koning Antiochus IV op in een veldtocht tegen Egypte. Men hoorde in Israël het gerucht dat hij gesneuveld was. In volle vreugde keerde het volk zich tegen hogepriester Menelaüs (172 – 163), die door Antiochus IV was aangesteld. De Syrische koning was niet dood. Integendeel. Hij had het leger van Egypte verslagen. Net toen hij echter het land in bezit wilde gaan nemen, kwam er een afgezant van de Romeinen. Deze afgezant (Popilius) beval namens de Romeinen, dat Antiochus IV zich onmiddellijk uit Egypte moest terugtrekken. Als hij dat niet zou doen, dan zou hij met het machtige Rome in een oorlog verzeild raken. Daarom keerde hij woedend naar Jeruzalem terug.

Toen koning Antiochus IV (175 – 164) merkte, dat de Joden in opstand waren gekomen, bereikte zijn woede het toppunt. Een garnizoen Syrische soldaten werd toen permanent in de stad Jeruzalem gelegerd. Verder liet hij een burcht bouwen, waarmee hij de stad en tempel beheersen kon. De eredienst van de Griekse oppergod Zeus kwam in de tempel centraal te staan (2Mak.6:2). Op het brengen van offers aan God, het houden van de sabbat als rustdag en de besnijdenis werd de doodstraf ingesteld. De heilige boeken van het Oude Testament moesten worden verbrand (1Mak.1:56,57). De Joodse wetten en gebruiken werden afgeschaft. Onreine varkens offerde men in de tempel. Op het brandofferaltaar liet Antiochus IV de gruwel van de verwoesting oprichten (1Mak.1:54) waarover de profeet Daniël al had gesproken (Dan.9:27, 11:31 en 12:11). Het was een afgodsaltaar.⁴⁰⁸

Veel mensen volgden in het voetspoor van koning Antiochus IV. Verzet baatte immers niet. Ook in die tijd was de voortzetting van de dienst aan God, en de komst van de Here Jezus in gevaar. De satan, die achter het werk van Antiochus IV stond, scheen te hebben gewonnen. Veel dienaren van de hemelse Vader moesten het met de dood bekopen. Kinderen werden voor de ogen van hun moeders gemarteld en gewurgd. Sommige Joden belandden op de brandstapel (2Mak.6:11). Anderen verkocht men als slaven. Hun bezittingen werden verbeurd verklaard en geplunderd.

Op zekere dag kwamen de Syrische soldaten in het dorpje Modeïn om ook daar met geweld de dienst van Zeus in te voeren. De Joden moesten voor deze afgod onreine varkens offeren.

In Modeïn woonde een priester die Mattatias heette. Hij had 5 zonen: Johannes, Simon, Judas, Jonatan en Eleazar. Deze priester moest het voorbeeld geven. De rest zou dan wel volgen. Mattatias gaf het goede voorbeeld. Hij weigerde.

⁴⁰⁸ Jezus greep terug op de vervulling van de profetie van Daniël. Als de Christenen de gruwel van de verwoesting uit de tijd van koning Antiochus IV (175 – 164) opnieuw zullen zien, dan moeten ze vluchten naar de bergen (Mat.24:15, Mark.13:14). Deze profetie van de Here Jezus is nog niet vervuld. Het motief *gruwel van de verwoesting* werd door Jezus herhaald. Het betekent, dat heilige dingen die bedoeld zijn om God te vereren, worden gebruikt om Hem te kwetsen. Een gruwelijk iets zal dan staan op de plaats waar het niet hoort.

In de dagen van koning Antiochus IV werd een afgodsaltaar gebouwd op het brandofferaltaar (1Mak.1:54,59). Daar werden offers gebracht voor de afgod Zeus. Deze afgod moest worden aanbeden. Onrein vlees moest worden geofferd. Zo zullen de Gods dienaren verplicht worden de afgod(en) van de moderne tijd te eren. Alles wat heilig is, zal worden bezoedeld. Als dat gebeurt, dan is de grote onderdrukking dichtbij. Zie het vervolg van dit hoofdstuk. (Zie ook Turennot T. van, De Openbaring mag niet verborgen blijven, Grijskerk, 2019.)

Mattatias steekt de Jood neer.

Toen kwam er een andere Jood naar voren. Hij wilde het offer wel brengen. Woedend sprong Mattatias op hem af, en stak hem met zijn dolk voor het altaar neer. Een officier die hem vast wilde houden, sloeg hij dood, en hij vluchtte met zijn zonen de bergen in. Veel mensen volgden hen, en sloten zich aan (1Mak.2:15-48).

Zo ontstond het leger van de Makkabeeën. Dit legertje, dat steeds groeide, wist de talrijke legers van de koning te verslaan. Legers van tienduizendtallen bestaande uit allerlei volken spanden zo samen tegen de Kerk van God, maar ze moesten het verliezen. Na ongeveer 3½ jaar bloedige onderdrukking werd Jeruzalem in 164 voor Christus weer bevrijd. Juda werd weer een onafhankelijke staat, waarin de Here werd gediend.

In 165 voor Christus vertrok Antiochus IV (175 – 164) naar het noordoosten om tegen de Parten te strijden,⁴⁰⁹ en een opstand van koning Artaxias van Armenië te onderdrukken (vgl. v.6). Hoogstwaarschijnlijk sloeg hij tijdens die reis naar het noordoosten voor de laatste keer zijn tenten op tussen de Middellandse Zee, de Dode Zee en Jeruzalem (Dan.11:45^a).

De oorlog tegen de Parten verloor koning Antiochus IV. Tijdens de terugtocht werd hij ziek. Volgens de heidense geschiedschrijver Polybius is hij in waanzin gestorven.⁴¹⁰ Een andere overlevering beweert, dat hij hoorde van de Joodse successen in de strijd tegen zijn legers. Ze hadden de tempel veroverd, en konden de Joodse eredienst herstellen. Teleurstelling, verbittering en wroeging waren de oorzaken van zijn dood (1Mak.6:1-16). In 164 voor Christus stierf de grote verwoester Antiochus IV in Perzië.

Het profetisch perspectief ziet de gebeurtenissen als toppen van bergen die dicht tegen elkaar aan schijnen te liggen. Wanneer de tijd verstrijkt, wanneer we dichterbij de toppen komen, zien we, dat ze verder uit elkaar liggen.⁴¹¹

Het perspectief van de Eindtijd wordt al zichtbaar. In die tijd zal deze geschiedenis zich nadrukkelijker herhalen. Heel dit beeld van Gog en Magog wordt overgeplaatst naar de Openbaring (20:7-10). Evenals in de tijd van Antiochus IV zullen de volken onder leiding van één vorst tegen de Kerk samenspannen. Men heeft dan één doel: De Kerk moet definitief uitgeroeid worden.⁴¹²

Eeuwen na de bekering van het volk Israël zal God alle volken verzamelen om tegen Jeruzalem te strijden (vgl. Op.20:8,9^a). De draak (= de duivel) zal de volken verleiden, en de strijd tegen de Christenen aanbinden. Als straks de Kerk gedurende 3½ jaar helemaal uit de maatschappij verdrongen is, wil het beest uit de afgrond (= de draak/duivel) de Christenen vernietigen, en het hele christendom van de kaart vegen. Het beest is dan ook van zijn boeien bevrijd. Hij komt de afgrond uit. De vijanden van God zullen ook de stad Jeruzalem veroveren, de huizen plunderen en vrouwen verkrachten. De helft van de inwoners van Jeruzalem zal in ballingschap wegtrekken (Zach.14:2). De grote onderdrukking begint (2Tes.2). In het

⁴⁰⁹ De Parten vormden samen een ruitervolk dat vanuit het noorden het gebied van de Perzen en de Meden heeft veroverd. Sinds 250 voor Christus waren ze onafhankelijk van het Syrische rijk. In de tijd van de Syrische koning Antiochus IV (175 – 164) breidden ze hun macht uit in de richting van het noordwesten. De koning van Armenië maakte van die gelegenheid gebruik om tegen Antiochus IV in opstand te komen.

⁴¹⁰ Polybius, Historiën, deel 31, 9:3

⁴¹¹ Zo is het bijvoorbeeld ook met de profetie van Joël. Toen Joël de sprinkhanenplaaag voorspelde, moest hij al aan de zonsverduistering denken, die na de Pinksterdag komt. Zie Turenout T. van, Joël, Jahweh is God, Grijpskerk, 2019.

⁴¹² Sommige uitleggers denken, dat koning Gog uit het bijbelboek Ezechiël dezelfde koning is als Gog uit de Openbaring (20:8). Dit kan niet waar zijn, want de profetie van de profeet Ezechiël was in de tijd dat de apostel Johannes zijn openbaring kreeg, al in vervulling gegaan. Daar komt nog bij, dat alle volken die in het bijbelboek Ezechiël worden genoemd, vrijwel allemaal buiten het latere Romeinse rijk woonden, terwijl veel volken die binnen dit rijk woonden, een onderdeel zullen gaan vormen van de wereldwijde coalitie tegen de kinderen van God. Zie Turenout T. van, De Openbaring mag niet verborgen blijven, Grijpskerk, 2019.

11^e hoofdstuk van de Openbaring kunnen we lezen, dat die hevige vervolging slechts 3½ dag duurt. De satan omsingelt de legerplaats van de heiligen. De Kerk lijkt weerloos.

Als de satan bijna gewonnen heeft, is de overwinning van de gemeente van God dichterbij dan ooit. Terwijl de situatie volledig hopeloos lijkt, zal Jahweh zelf ingrijpen. De Almachtige zal de heidenvolken aanvallen, zoals Hij vroeger voor zijn volk heeft gestreden (Ex.14:14, 15:3-21, Joz.10:14,42, 23:3, Richt.4:15, 1Sam.7:10, 2Kron.20:15, Jes.9:3, 10:26, Zach.14:3, vgl. Op.20:9). God de Vader zal komen om zijn kinderen te verlossen. Vuur zal uit de hemel neerdalen, en de duivel met zijn volgelingen verslinden (Op.20:9). Juist op het tijdstip dat de Kerk dreigt onder te gaan, zal ze definitief zegevieren (Zach.14, Op.11:7-19, 20:8^b-22:5).⁴¹³

Na de profetie over Gog als koning Antiochus IV (175 – 164), zag de profeet Ezechiël veel verder in de tijd. Deze profetie gaat over de bekering van Israël.

17 “Jij mensenzoon, dit zegt de Heer Jahweh: “Zeg tegen de vogel(s) van allerlei vleugel(s) (= soorten), en tegen elk (wild) dier van het veld: “Verzamelt jullie en komt! Verenigt jullie van rondom boven mijn (slacht)offer dat Ik voor jullie offer: een groot (slacht)offer op de bergen van Israël. Jullie mogen (of zullen) vlees eten. Jullie mogen bloed drinken.”

18 “Vlees van helden mogen (of zullen) jullie eten, en bloed van vorsten van de aarde (of het land) mogen jullie drinken. Rammen, jonge rammen, geitenbokken, jonge stieren, allemaal mestvee.”⁴¹⁴

19 “Tot verzadiging toe mogen jullie vet eten. Tot dronkenschap toe mogen jullie bloed drinken van mijn slachtoffer dat Ik voor jullie geslacht heb.”

20 “Jullie mogen je aan mijn tafel verzadigen, (met) paard(en) en ruiter(s), held(en) en elke strijdbare man”, is het woord van de Heer Jahweh (vgl. Op.19:17,18).

21 “Ik zal mijn heerlijkheid onder jullie geven (= laten blijken).⁴¹⁵ Alle volken zullen het vonnis zien, dat Ik gedaan (= uitgevoerd) heb, en mijn hand die Ik op hen heb gelegd.”

22 “Het huis van Israël zal weten, dat Ik hun God Jahweh ben, vanaf die dag en voortaan.”

23 “De (heiden)volken zullen weten, dat het huis van Israël door zijn ongerechtigheid in ballingschap is gegaan, omdat zij Mij ontrouw zijn geweest. Ik verborg mijn gezicht voor hen. Ik gaf hen over in de hand (= in de macht) van hun vijanden. Zij vielen allemaal door het zwaard.”

24 “Overeenkomstig hun onreinheid en overeenkomstig hun overtredingen heb Ik hen behandeld. Ik verborg mijn gezicht voor hen.”

25 Daarom, dit zegt de Heer Jahweh: “Welnu, Ik zal een ommekeer brengen in de gevangenschap van Jakob. Ik zal genadig zijn voor het huis van Israël.⁴¹⁶ Ik zal jaloers zijn op mijn heilige naam.”

⁴¹³ Zie Turenout T. van, Zacharia, Jahweh gedenkt, Grijskerk, 2020,

en Turenout T. van, De Openbaring mag niet verborgen blijven, Grijskerk, 2019.

⁴¹⁴ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat *mestvee van Basan*. Waarschijnlijk is *van Basan* als een standaard uitdrukking toegevoegd, omdat daar veel vee was. Op grond van de Griekse handschriften is deze toevoeging weggelaten.

Basan lag in het noordoosten van Israël ten oosten van het Meer van Galilea. Het was bekend als een vruchtbaar gebied, dat heel geschikt was voor vee (Num.32:1, Deut.32:14, Ps.22:13, 68:16, Jes.2:13, Ezech.39:18).

⁴¹⁵ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat *Ik zal mijn heerlijkheid onder de volken geven*. Op grond van het tekstverband is voor de inhoud van de Griekse handschriften gekozen.

⁴¹⁶ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat ... *het hele huis van Israël*. Op grond van het tekstverband is voor de inhoud van de Griekse handschriften gekozen.

26 “Zij moeten (of zullen) hun schande dragen, en al de ontrouw, waarmee zij Mij ontrouw geweest zijn, toen zij op hun grondgebied onbezorgd woonden. Niemand jaagde hen schrik aan.”

27 “Wanneer Ik hen vanuit de volken heb laten terugkeren, en Ik hen heb bijeengebracht vanuit de landen van hun vijanden, zal Ik onder hen voor de ogen van de talrijke (heiden)volken worden geheiligd.”

28 “Zij zullen weten, dat Ik hun God Jahweh ben, wanneer Ik onder hen verschijn (of bekend word).⁴¹⁷ Ik zal hen op hun (eigen) grondgebied verzamelen. Ik zal niemand van hen daar (= in de andere landen) meer achterlaten.”

29 “Ik zal mijn gezicht niet meer voor hen verbergen, wanneer Ik mijn Geest (of adem/wind)⁴¹⁸ over het huis van Israël heb uitgestort”, is het woord van de Heer Jahweh.

Deze profetie is nog niet vervuld. God zal genadig zijn voor heel Israël. Hij zal zich opnieuw aan zijn volk bekend maken. Hij zal zijn Heilige Geest over hen uitstorten (vgl. Jes.32:15-20, Zach.12:10-14). Het overgrote deel van het volk Israël zal zich bekeren (Hos.3:5, 14:5, Zach.13:8,9). Alle gelovige Joden en Israëlieten zullen naar hun land terugkeren. Niemand van hen zal achterblijven.

⁴¹⁷ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat ..., *door hen naar de heidenvolken in ballingschap te voeren*. Op grond van het tekstverband is voor de inhoud van de Griekse handschriften gekozen.

⁴¹⁸ De Griekse handschriften hebben het woord *Geest* verward met *kwaadheid* of *woede*. Deze woorden lijken in het Hebreeuws een beetje op elkaar. Waarschijnlijk berust dit op een overschrijffout. Op grond van het tekstverband is voor de Hebreeuwse inhoud gekozen. God zal bekend worden onder zijn volk Israël (vgl. v.28).

5. Het herstelde heilige land.

Het volgende gedeelte gaat over de herbouw van de tempel en de nieuwe indeling van het heilige land. Daarbij kunnen we de volgende structuur ontdekken:

1. Het meten van de nieuwe tempel en het heilige gebied (40-42).
2. De nieuwe tempeldienst (43-46).
3. De nieuwe indeling van het heilige land (47,48).

Deze profetieën zijn niet vervuld, toen een gedeelte van de Joden onder leiding van Jozua en Zerubbabel na de ballingschap terugkeerde naar het beloofde land. De maten van de tempel die in die tijd is gebouwd, zijn niet bekend. Die tempel van Zerubbabel was in elk geval veel geringer dan de tempel van Salomo (972 – 932) (Ezra 3:12). De heerlijkheid van God, die uit de 1^e tempel was verdwenen (Ezech.10:18,19, 11:22,23), is nooit teruggekeerd. Ook heeft er vanuit de tempel nooit een stroom van levend water gevloeid (Ezech.47:1-12).

Daarom verwachten sommige uitleggers nu nog een herbouw van de Joodse tempel. Daarbij laat men echter opnieuw een belangrijk gedeelte van de Bijbel buiten beschouwing. De Here stelt meestal voorwaarden aan het vervullen van zijn beloften (vgl. Jer.18:7-10). Wij kunnen door ons handelen en bidden Gods plannen beïnvloeden, en zelfs veranderen. In het paradijs wilde de Here, dat de mensen voor altijd gelukkig zouden zijn, maar Adam en Eva hebben door hun zonden zijn plannen verstoord (Gen.3). De Here beloofde de Israëlieten, dat ze voor altijd in het land Kanaän mochten blijven wonen, maar door hun slechte gedrag moest Hij de Joden in ballingschap laten voeren. Door gebed en bekering wijzigt God soms zijn plannen (Am.7:1-9). Door het gelovige gebed van koning Hizkia (727 – 697) kwam de profetie dat hij spoedig zou sterven, niet uit. Zijn leven werd met 15 jaren verlengd (Jes.38:1-8). De Here was zo boos op de stad Ninevé, dat Hij haar wilde verwoesten. Toen de bevolking van die stad zich bekeerde, veranderde God zijn plannen, en spaarde de stad (Jona 3:10).

Door de structurele ongehoorzaamheid van de Israëlieten voor en na de ballingschap zijn veel profetieën nooit in vervulling gegaan. In plaats daarvan zijn deze mensen van Gods volk over de hele aarde verstrooid. De profetieën van Ezechiël 40-48 zullen ook niet meer op een oud-testamentische manier in vervulling gaan. Toen Christus voor onze zonden stierf aan het kruis, scheurde het voorhangsel in de tempel van boven naar beneden (Mat.27:51, Mark.15:38, Luk.23:45). De bloedige offerdiensten, die (ver)wezen naar het grote offer van Jezus Christus aan het kruis, waren en zijn niet meer nodig, want door het lijden en sterven van Gods Zoon is het grote offer al gebracht (Hebr.7:27, 9:11-28, 10:1-18).

Het oude verbond is al eeuwen geleden verdwenen, en heeft plaats gemaakt voor een nieuw verbond (Hebr.8:13). Wat God in dat nieuwe verbond rein noemt, mag zelfs de apostel Petrus niet meer onrein noemen (Hand.10:9-16). Na het scheuren van het voorhangsel in de tempel mogen en moeten we alleen op een onbloedige manier terugwijzen op het grote offer van Jezus Christus aan het kruis. Dit herdenken we met de doop (Mat.28:19, Hand.8:13,38, 16:33^b,34, Rom.6:3-11, 1Kor.1:14,16^a, Kol.2:11-14) en het heilig avondmaal (Mat.26:26-28, Joh.6:48-58, Hand.2:42, 20:7, 1Kor.10:16, 11:23-26).

Het nieuwe Jeruzalem zal komen op een nieuwtestamentische manier. Daar zal geen tempel meer zijn, want God de Vader en God de Zoon zullen voor eeuwig de tempel van de nieuwe stad zijn (Op.21:22).

Als de profetieën van de hoofdstukken 40 – 48 nooit meer in vervulling zullen gaan, waarom staan ze dan in de Bijbel? Waarom zullen we die profetieën dan nog bestuderen? Deze profetieën geven Gods plannen en zijn bedoeling met zijn volk weer. Ze laten ook zien, dat we zijn

beloften kunnen verkwanselen. Deze profetieën worden bovendien in het bijbelboek Openbaring aangehaald, en op een nieuwtestamentische manier verder uitgewerkt.⁴¹⁹ Door de bestudering daarvan zien we dus een doorgaande lijn in plannen van de Here, en kunnen we ook het bijbelboek Openbaring veel beter begrijpen.

God zal zijn doel bereiken, ook al worden zijn plannen door ongehoorzame en gelovig bidende mensen op een negatieve of positieve manier aangepast. Aan de structureel ongehoorzame mensen gaat de hemelse Vader voorbij, ook al zijn het verbondskinderen. Naar zijn gehoorzame kinderen luistert Hij. Hoewel Adam en Eva door hun zonden Gods plannen hebben verstoord (Gen.3), komt het eeuwige paradijs er aan. Zijn dienaren mogen later voor altijd op de nieuwe aarde wonen. Ons leven wordt niet met 15 jaren verlengd (Jes.38:1-8), maar we zullen zelfs eeuwig leven. Het nieuwe Jeruzalem zal nooit meer worden verwoest.

1. Het meten van de voorhof van de nieuwe tempel.

Hoofdstuk 40:1-47

1 In het 25^e jaar van onze ballingschap, in het begin van het jaar, op de 10^e dag van de maand, in het 14^e jaar, nadat de stad was verslagen, op diezelfde dag, was de hand van Jahweh op mij.

2 In een gezicht van God liet Hij mij naar het land van Israël komen, en Hij zette mij neer op een erg hoge berg. Daarop was iets als een bouwwerk van een stad aan de zuidkant.

3 Hij liet mij daarheen komen, en zie, een man, en zijn verschijning was als een verschijning van koper. Een linnen koord en een meetstok waren in zijn hand. Hij stond in de poort.

4 De man sprak tegen mij: “Mensenzoon, zie met jouw ogen, en luister met jouw oren, en richt jouw hart op alles, wat ik jou laat zien. Omdat ik jou dit zou laten zien, ben jij hierheen gekomen. Vertel alles wat jij ziet, aan het huis van Israël.”

5 Zie, een muur was aan de buitenkant helemaal rondom het huis. In de hand van de man was een meetstok van 6 ellen, elk van een gewone el en een handbreedte. Hij mat de breedte van het bouwwerk: 1 meetstok, en de hoogte: 1 meetstok.

6 Hij kwam bij de poort die gericht was naar het oosten. Hij besteeg zijn 7 treden. Hij mat de drempel van de poort: 1 meetstok breed.

7 Het kamertje was 1 meetstok lang en 1 meetstok breed. De 1^e drempel in het midden van de kamertjes was 6 ellen breed. Het 2^e kamertje was 1 meetstok lang en 1 meetstok breed. Tussen de kamertjes was 5 ellen.

8 Het 3^e kamertje was 1 meetstok lang en 1 meetstok breed. De 2^e drempel van de poort was 1 meetstok breed.

9 Hij mat de hal van de poort: 8 ellen, en zijn deurposten: 2 ellen. De hal van de poort mat hij aan de binnenkant.

10 De kamertjes van de poort aan de oostkant waren 3 aan deze kant en 3 aan die kant. De 3 hadden dezelfde afmeting, en de deurposten hadden 1 afmeting aan deze kant en aan die kant.

⁴¹⁹ Zie Turennot T. van, De Openbaring mag niet verborgen blijven, Grijskerk, 2019.

11 Hij mat de breedte van de opening van de poort: 10 ellen. De lengte van de poort was 13 ellen.

12 Voor de kamertjes was een ingang van 1 el breed. Eén el was een ingang aan de andere kant. De kamertjes waren 6 ellen aan deze kant, en 6 ellen aan de andere kant.

13 Hij mat de poort vanaf de muur van het ene kamertje tot de muur van het andere kamertje: een breedte van 25 ellen, opening tegenover opening.

14 De open ruimte van hal van de poort was 20 ellen hoog tot de kamertjes rondom de poort.

15 Vanaf het aanzicht van de poort van de ingang tot aan de voorkant van de hal van de binnenkant van de poort was 50 ellen lang.

16 Vensters met tralies waren bij de kamertjes en bij hun deurposten binnenin de poort helemaal rondom. Zo was het ook bij de hal. Vensters waren helemaal rondom binnenin. Aan de deurpost waren palmbomen aan deze kant en aan die kant.

17 Hij liet mij naar de buitenste voorhof komen, en zie, daar waren kamers. Helemaal rondom aan de binnenkant van de voorhof was een bestrating gemaakt. Op de bestrating waren 30 kamers.

30 18 De kamers rondom waren 25 ellen lang en 5 ellen breed.

18 19 De bestrating was bij de zijkant van de poorten. Tot en met de lengte van de poorten was de benedenste bestrating.

19 20 Hij mat de breedte van de voorhof vanaf de voorkant van de buitenste poort tot aan de binnenste. Tot aan de voorkant van de binnenste poort naar buiten was 100 ellen van die naar het oosten toe. Hij liet mij naar het noorden komen.

20 21 Zie, er was een poort die gericht was naar het noorden, naar de buitenste voorhof. Hij mat zijn lengte en zijn breedte.

21 22 Zijn kamertjes - 3 waren aan deze kant en 3 aan die kant - zijn deurposten, zijn hal en zijn palmbomen waren overeenkomstig de afmeting van de poort naar het oosten. Zijn lengte was 50 ellen, en zijn breedte was 25 ellen.

22 23 Zijn vensters en zijn hal en zijn palmbomen waren overeenkomstig de afmeting van de poort die naar het oosten was gericht. Langs 7 treden ging men erop naar boven. De hal was aan de binnenkant.

23 24 De poort aan de binnenste voorhof was tegenover de poort naar het noorden overeenkomstig de poort naar het oosten. Hij mat de voorhof vanaf poort tot poort: 100 ellen.

24 25 Hij leidde mij naar het zuiden. Zie, er was een poort naar het zuiden gericht. Hij mat zijn kamertjes, zijn deurposten en zijn hal. Het waren dezelfde afmetingen.

25 26 Vensters waren erin, en in zijn hal helemaal rondom overeenkomstig die vensters van de andere poorten. Zijn lengte was 50 ellen, en zijn breedte was 25 ellen.

26 27 Zeven treden gingen er naar boven. Zijn hal was aan de binnenkant. Het had palmbomen: 1 aan deze kant en 1 aan die kant aan zijn deurposten.

27 28 Tegenover de poort was een poort aan de binnenste voorhof naar het zuiden gericht. Hij mat de voorhof vanaf poort tot poort: 100 ellen was de breedte naar het zuiden.

28 29 Hij liet mij naar de binnenste voorhof door de zuidelijke poort komen. Hij mat de zuidelijke poort: het waren dezelfde afmetingen.

29 30 Zijn kamertjes, zijn deurposten en zijn hal hadden diezelfde afmetingen. Vensters waren erin, en in zijn hal helemaal rondom. Zijn lengte was 50 ellen, en zijn breedte was 25 ellen.

31 Zijn hal was aan de kant van de buitenste voorhof. Aan zijn deurposten waren palmbomen. Zijn opgang had 8 treden.

32 Hij liet mij bij de binnenste voorhof in de richting van het oosten komen. Hij mat de poort: het waren dezelfde afmetingen als bij de andere poorten.

33 Zijn kamertjes, zijn deurposten en zijn hal hadden diezelfde afmetingen. Vensters waren erin, en in zijn hal helemaal rondom. Zijn lengte was 50 ellen, en zijn breedte was 25 ellen.

34 Zijn hal was aan de kant van de buitenste voorhof. Aan zijn deurposten waren palmbomen aan deze kant en aan die kant. Zijn opgang had 8 treden.

35 Hij liet mij naar de noordelijke poort komen. Hij mat de poort: het waren dezelfde afmetingen als bij de andere poorten.

36 Zijn kamertjes, zijn deurposten en zijn hal hadden diezelfde afmetingen. Vensters waren erin helemaal rondom. De lengte was 50 ellen, en de breedte was 25 ellen.

37 Zijn hal was aan de kant van de buitenste voorhof. Aan zijn deurposten waren palmbomen aan deze kant en aan die kant. Zijn opgang had 8 treden.

38 Zijn hal en zijn deuropening tussen de deurposten bij de 2^e poort, daar moet men het vlees voor het brandoffer afspoelen.

39 In de hal van de binnenste poort waren 2 tafels aan deze kant en 2 tafels aan die kant om daarop het brandoffer, het zondoffer en het schuldoffer te slachten.

40 Aan de zijkant, aan de buitenkant, voor wie omhoog ging naar de ingang van de poort naar het noorden, waren 2 tafels, en aan de andere zijkant die bij de hal van de poort was, waren ook 2 tafels.

41 Vier tafels waren aan deze zijkant en 4 tafels waren aan die zijkant van de poort: 8 tafels waarop men zal slachten.

42 De 4 tafels voor het brandoffer waren van gehouwen stenen; 1½ el lang en 2½ el breed en 1 el hoog. Daarop legde men het gereedschap waarmee men het brandoffer en het slachtoffer zou slachten.

43 Helemaal rondom in het huis waren haken van 1 handbreedte bevestigd. Op de tafels was het vlees van het offer.

44 Hij liet mij naar het midden van de binnenste voorhof komen. Zie, daar waren 2 kamers in de binnenste voorhof. Eén achter de poort met het uitzicht naar het noorden, gericht naar het zuiden; en 1 achter de poort naar het zuiden, met het uitzicht naar het noorden.

45 Hij zei tegen mij: “Deze kamer waarvan het uitzicht naar het zuiden gericht is, is voor de priesters: de wachters van de dienst van het tempelhuis.”

46 “De kamer waarvan het uitzicht naar het noorden gericht is, is voor de priesters: de wachters van de dienst van het altaar. Zij zijn de zonen van Zadok, die vanuit de zonen van Levi dichtbij Jahweh mogen komen om Hem te dienen.”

47 Daarna mat hij de voorhof. De lengte was 100 ellen, en de breedte was 100 ellen: een vierkant. Het brandofferaltaar was voor het tempelhuis.

1 In het 25^e jaar van onze ballingschap, in het begin van het jaar, op de 10^e (dag) van de maand, in het 14^e jaar, nadat de stad was verslagen, op diezelfde dag, was de hand van Jahweh op mij.⁴²⁰

In 597 voor Christus werd voor de 2^e keer een deel van de Joden door koning Nebukadnezar II (604 – 562) naar Babel weggevoerd. Ook vazalkoning Jojachin (597) en de profeet Ezechiël werden meegenomen. Het 25^e jaar van de ballingschap is dus 573 of 572 voor Christus.⁴²¹

Bij de Joden was de maand Abib of Nisan de 1^e maand van het jaar. In die maand werd het Pascha gevierd (vgl. Ex.12:1,6). De 10^e dag van die maand komt in onze jaartelling overeen met het einde van de maand maart van het jaar 573 voor Christus.⁴²²

In juni van het jaar 586 voor Christus werd de stad Jeruzalem door koning Nebukadnezar II veroverd. Aan het einde van dat jaar kwam er een vluchteling uit Jeruzalem de profeet vertellen, dat de stad was gevallen (Ezech.33:21). Toen Ezechiël deze profetie kreeg was het ruim 12½ jaar geleden, dat hij hoorde van de val van Jeruzalem.⁴²³

De hand ofwel de macht van Jahweh was op Ezechiël.⁴²⁴ De hand ergens op leggen wil zeggen, iets van dichtbij aansturen.

Met *Jahweh* wordt God de Vader bedoeld (Zach.14:7, vgl. Mat.24:36, Mark.13:32, Ps.110:1). Geen mens kan Hem (volledig) zien, want dan zou hij of zij sterven (Ex.33:18-23). De heerlijkheid van Jahweh is daarvoor veel te groot.⁴²⁵

⁴²⁰ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hierachter nog ..., en *Hij bracht mij daarheen*. Omdat het dan nog niet helemaal duidelijk is waarheen Ezechiël werd gebracht, en op grond van het tekstverband (vgl. v.2) is voor de inhoud van de Griekse handschriften gekozen. Het slot van dit vers in de (Masoretische) Hebreeuwse tekst is waarschijnlijk een toevoeging.

⁴²¹ Het 25^e jaar is 24 jaren en nog iets. Van 597 moeten we dus 24 of 25 jaren aftrekken. $597 - 24/25 = 573/572$. (Vijfentwintig jaren aftrekken moet als bij ons het nieuwe jaar al is begonnen en bij de Joden nog niet.)

⁴²² De Joden telden in die tijd (de (regerings)jaren) anders, dan wij nu. Zo hoefde bijvoorbeeld het 1^e regeringsjaar van een koning geen vol jaar te duren. Als het nieuwe jaar begon, dan begon ook het volgende regeringsjaar. Zo kon een koning die nog geen jaar had geregeerd, al bezig zijn met zijn 2^e regeringsjaar.

Het 1^e jaar is volgens de Joodse rekenmethode 597 tot en met het einde van het jaar. Het 21^e jaar is 577, het 22^e jaar is 576, het 23^e jaar is 575, het 24^e jaar is 574, en het 25^e jaar is 573 voor Christus ($597 - 24 = 573$). (Gerekend vanaf een Joods jaar $x = x-1$.)

Joodse regeringsduur $x =$ Onze regeringsduur $x-1$.

Het variabele begin van het nieuwe jaar van de Joden viel echter niet helemaal samen met het vaste begin van ons nieuwe jaar. Ons nieuwe jaar begint ongeveer 2½ maand (en soms 3½ maand) eerder. Daardoor zijn er soms uitzonderingen op de bovenstaande regel. Als ons nieuwe jaar al begonnen is, en het nieuwe Joodse jaar nog niet, dan moet een Joods (regerings)jaar voor vol meetellen (Gerekend vanaf een Joods jaar $x = x$).

Dit maakt de omrekening van de Joodse jaartelling naar de onze soms ingewikkeld.

⁴²³ Het 1^e jaar is volgens de Joodse rekenmethode vanaf juni 586 tot en met het einde van het jaar. Het 11^e jaar is 576, het 12^e jaar is 575, het 13^e jaar is 574, en het 14^e jaar is 573 voor Christus ($586 - 13 = 573$).

De vorige profetie die Ezechiël heeft opgeschreven, was in het begin van de maand maart in het jaar 585 voor Christus (Ezech.32:1,17). Tussen die vorige profetie en deze openbaring zit een periode van ruim 12 jaren.

⁴²⁴ Deze uitdrukking komt precies 7 keer in het bijbelboek Ezechiël voor (Ezech.1:3, 3:14,22, 8:1, 33:22, 37:1, 40:1). Dit is de laatste keer.

⁴²⁵ De Here Jezus wordt echter nergens in de Bijbel met Jahweh aangeduid. Hij kan wél door mensen worden gezien. Voor zijn komst als een sterfelijk mens op deze wereld, vertoonde de Zoon van God zich aan sommige mensen als dé Knecht van de Here ofwel dé Knecht van Jahweh. Bij de beschrijvingen van zijn verschijningen in het Oude Testament blijkt dat uit het tekstverband (Gen.16:10-13, 22:11,12, 31:11-13, Ex.3:2, Num.22:22-35, Joz.5:13-15, Richt.6:11-23, 13:3-22, Zach.1:8-12).

In een gezicht of visioen van de Here tilde Gods Geest de profeet op, en nam hem mee naar Jeruzalem.

2 In een gezicht (of verschijning)⁴²⁶ van God liet Hij mij naar het land van Israël komen, en Hij zette mij neer op een erg hoge berg. Daarop was iets als een bouwwerk van een stad aan de zuidkant (= de Negev).

Uit de beschrijving verderop blijkt, dat met *iets als een bouwwerk* de tempel wordt bedoeld. Evenals de tempel is de Zionsberg de plaats van Gods woning (Ps.2:6, 50:2). De erg hoge berg is dus de Zionsberg (Mi.4:2).⁴²⁷ Daar zijn de dienaren van de Here veilig (Ps.48:12, 125:1, Jes.28:16, 59:20, Mi.4:7).

De tempel zat niet meer vast aan het koninklijk paleis zoals vroeger (2Kon.11:13-16, 16:18, 1Kron.9:18, Ezech.43:8). Het heilige gebouw stond helemaal op zichzelf. Er lag zelfs een breed stuk grond tussen de tempel en het paleis (Ezech.45:1-5).

Dat de profeet de tempel in de richting van het zuiden zag liggen, is niet zo verwonderlijk. Ezechiël kwam in zijn visioen vanuit het noorden (vgl. Ezech.8:3, 20:46).

3 Hij liet mij daarheen komen, en zie, een man, en zijn verschijning was als een verschijning van koper (of brons) (vgl. Ezech.1:7). Een linnen koord en een meetstok waren in zijn hand. Hij stond in de poort.⁴²⁸

De man met het linnen koord en de meetstok had een koperen aanblik. Koper (of brons) was het teken van actie, hardheid en daadkracht. Het was geen gewone man, maar een hemelse knecht van God.

De man had zowel een linnen koord als een meetstok om te meten. Met een linnen koord kan men grote afstanden en ronde voorwerpen meten, en met de meetstok kleinere rechte stukken.

Hij stond in de poort. Omdat Ezechiël vanuit het noorden kwam, zal het wel de noordelijke poort zijn geweest. Het was in elk geval niet de poort in het oosten, want daar ging de man naar toe (v.6).

4 De man sprak tegen mij: “Mensenzoon, zie met jouw ogen, en luister met jouw oren, en zet (= richt) jouw hart op alles, wat ik jou laat zien. Omdat ik jou (dit) zou laten zien, ben jij hierheen gekomen. Vertel alles wat jij ziet, aan het huis van Israël.”

5 Zie, een muur was aan de buitenkant helemaal rondom het huis. In de hand van de man was een meetstok van 6 ellen(, elk) van een (gewone) el en een handbreedte. Hij mat de breedte (of dikte) van het bouwwerk: 1 meetstok, en de hoogte: 1 meetstok.

Bij de nieuwe tempel in het visioen van Ezechiël waren 2 voorhoven: de binnenste voorhof lag aan de voorkant van het tempelhuis, en de buitenste voorhof omringde het tempelhuis met de binnenste voorhof. De buitenste voorhof werd omsloten door een muur met 3 poorten: een poort naar het noorden, een poort naar het oosten en een poort naar het zuiden. De profeet was aan de buitenkant van de buitenste voorhof. Waarschijnlijk stond hij bij de poort naar het noorden (v.3).

⁴²⁶ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat *visioen* in het meervoud, in de Griekse handschriften in het enkelvoud. In de Dode Zeerollen is dit hoofdstuk verloren gegaan.

⁴²⁷ Oorspronkelijk was Zion een burcht in de stad Jeruzalem. Koning David heeft deze burcht op de Jebusieten veroverd. Deze burcht lag aan de zuidkant van de heuvel of berg in het oosten van Jeruzalem. Later werd de hele heuvel Zion genoemd (Ps.2:6, 74:2, 78:68). Vervolgens werd met Zion ook de hele stad Jeruzalem aangeduid (Ps.51:20, 135:21, 147:12). Met Zion werd ook de bevolking van Jeruzalem bedoeld (Ps.97:8, Jes.1:8,27, Zach.9:9).

⁴²⁸ Ook de profeet Zacharia en de apostel Johannes zagen een dergelijke man met een meetstok (Zach.2:1,2, Op.21:15).

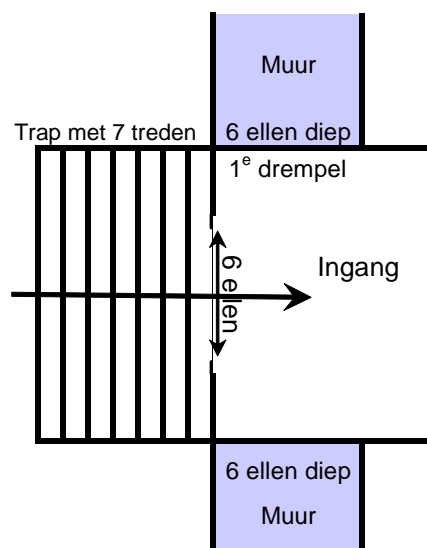
Een el heeft hier de lengte van de elleboog tot aan de top van de middelvinger en een handbreedte (vgl. Ezech.43:13). Dit wordt de lange el genoemd. De lengte daarvan is 52,1 centimeter.

De meetstok had de lengte van 6 ellen lang (= 6 x 52,1 centimeter = 312,6 centimeter.) De muur was dus ruim 3 meter hoog en ruim 3 meter dik.

6 Hij kwam bij de poort die gericht was naar het oosten. Hij (be)steeg [in] zijn 7 treden.⁴²⁹ Hij mat de drempel van de poort: 1 meetstok breed [(en drempel één: 1 meetstok breed)].⁴³⁰

De poort naar het oosten was altijd de belangrijkste poort. Dat is de kant waar de zon opkomt. Dat was het symbool van het beginnende leven. Zoals wij ons nu oriënteren op het noorden, zo oriënteerden de Israëlieten zich vroeger op het oosten. De zon gaat in het westen onder. Dat was het symbool van het sterven en de dood. In het westen was dus ook geen poort, maar een blinde muur.

De 1^e drempel van de poort was 1 meetstok van 6 ellen breed en diep. Dit is 6 x 52,1 centimeter = 312,6 centimeter. De 1^e drempel is dus ook ruim 3 meter diep, net zo diep als de dikte van de muur.

We moeten een poort niet voorstellen als een stevige deur in de opening van de muur, maar als een hal die aan 1 kant ver uit de muur stak. De muur was 6 ellen dik, terwijl de poort wel 50 ellen (= 50 x 52,1 centimeter = 2605 centimeter, dus ruim 26 meter) lang was (v.15).

Hoewel hier niet over de deuren van de poort gesproken wordt, bleek de poort wel deuren te hebben (Ezech.44:1,2, 46:2^b).

7 Het kamertje was 1 meetstok (= 312,6 centimeter, dus ruim 3 meter) lang en 1 meetstok breed. De (1^e) drempel in het midden van de kamertjes was 6 ellen (= 6 x 52,1 centimeter = 312,6 centimeter, dus ruim 3 meter) breed.⁴³¹ Het 2^e kamertje was 1 meetstok lang en 1 meetstok

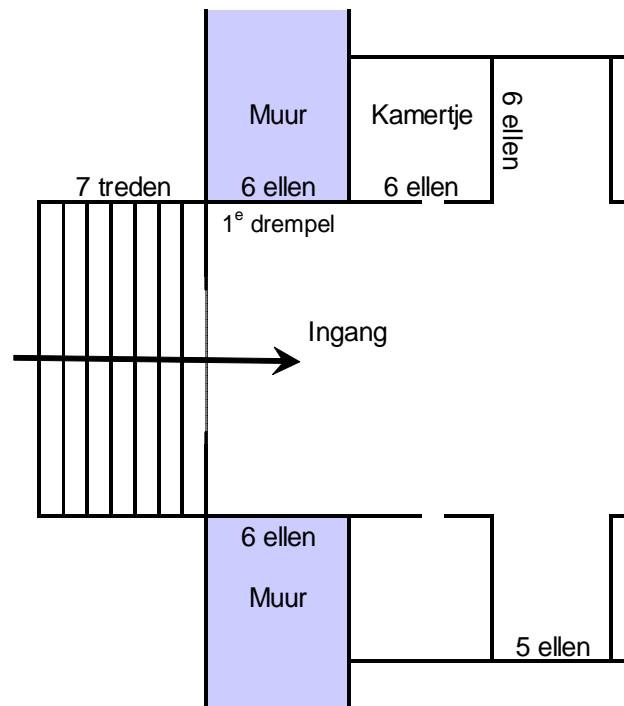
⁴²⁹ Op grond van de Griekse handschriften is het getal 7 hier weergegeven.

⁴³⁰ Het gedeelte tussen haken [(...)] staat niet in de Griekse handschriften.

⁴³¹ Deze zin staat grotendeels in de Griekse handschriften.

breed. Tussen de kamertjes was 5 ellen (= 5 x 52,1 centimeter = 260,5 centimeter, dus ruim 2½ meter).⁴³²

Direct achter de 1^e drempel zijn kamertjes. Het waren kamertjes voor de wachters in de poort (vgl. 1Kon.14:28). Ze werden hoogstwaarschijnlijk gebruikt door de Levieten die als wachters bij de poorten waren aangesteld (Ezech.44:10-14).

8 Het 3^e kamertje was 1 meetstok (= 312,6 centimeter, dus ruim 3 meter) lang en 1 meetstok breed. De (2^e) drempel van de poort was 1 meetstok breed.

De 2^e drempel komt direct na de kamertjes. Deze drempel was ook 1 meetstok van 6 ellen diep. Dit is 6 x 52,1 centimeter = 312,6 centimeter, dus ook ruim 3 meter diep, net als de 1^e drempel.

9 Hij mat de (voor)hal van de poort: 8 ellen (= 8 x 52,1 centimeter = 416,8 centimeter, dus ruim 4 meter), en zijn (deur)posten: 2 ellen (= 2 x 52,1 centimeter = 104,2 centimeter, dus ruim 1 meter). De (voor)hal van de poort (mat hij) aan de binnenkant.

10 De kamertjes van de poort aan de oostkant waren 3 aan deze kant en 3 aan die kant. De 3 hadden 1 (= dezelfde) afmeting, en de (deur)posten hadden 1 afmeting aan deze kant en aan die kant.

11 Hij mat de breedte van de opening van de poort: 10 ellen. De lengte van de poort(weg) was 13 ellen.

⁴³² De inhoud van de (Masoretische) Hebreeuwse tekst van vers 7 en 8 is:

7 Het kamertje was 1 meetstok lang en 1 meetstok breed. Tussen de kamertjes was 5 ellen. De drempel van de poort bij de (voor)hal van de poort aan de binnenkant was 1 meetstok.

8 Hij mat de (voor)hal van de poort aan de binnenkant: 1 meetstok.

Het laatste deel van vers 7 gaat plotseling over heel wat anders, terwijl in vers 8 een andere maat voor de diepte van de hal worden gegeven dan in vers 9. De tekst is hier gebrekkig. De gemaakte fout is al oud, want de vertalers van de Septuagint kwamen er ook niet helemaal uit. Vers 8 is ten onrechte achter vers 7 geplakt. Het foutieve 8^e vers is deels een kopie van het oorspronkelijke 8^e vers, en deels van het begin van vers 9. Daarom is het foutieve 8^e vers verwijderd, en het oorspronkelijke 8^e vers weer teruggeplaatst.

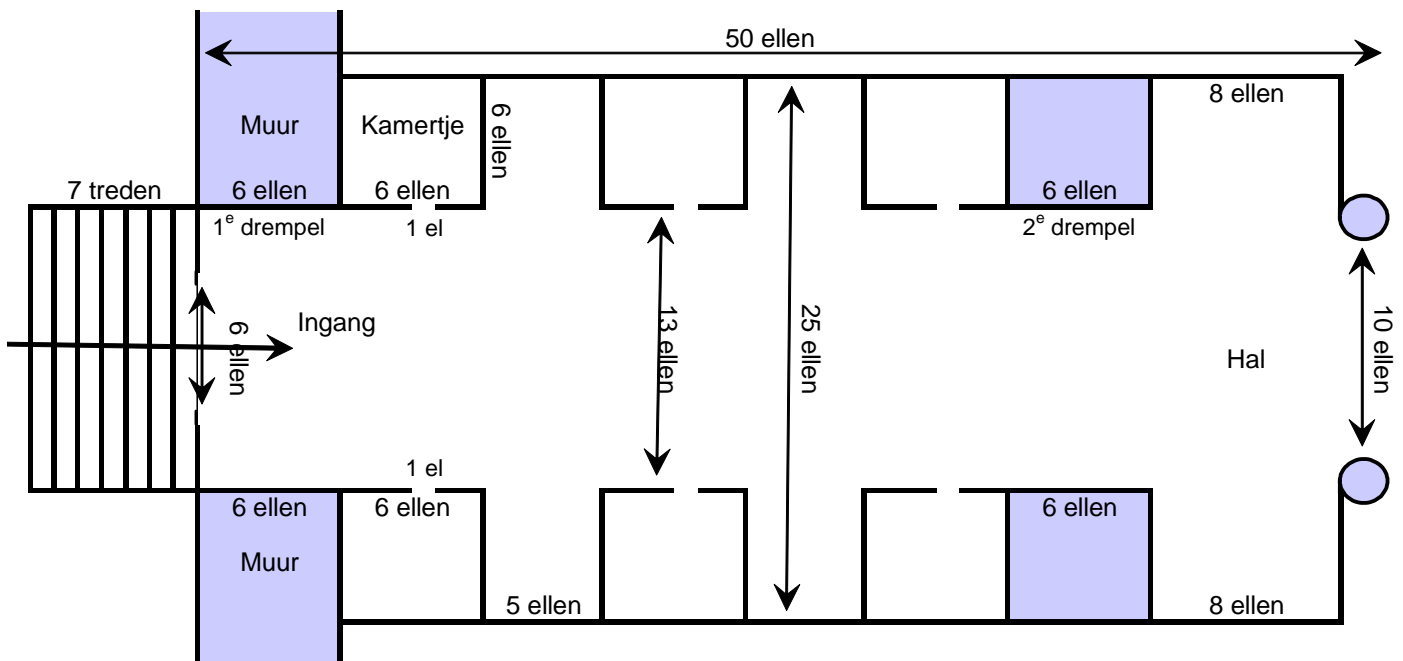
10 ellen = 10 x 52,1 centimeter = 521,0 centimeter, dus bijna 5¼ meter.

13 ellen = 13 x 52,1 centimeter = 677,3 centimeter, dus ruim 6¾ meter.

De poortweg of doorgang in de poort is 13 ellen breed. Na de (voor)hal komt de 3e drempel. Dat is de uitgang naar de buitenste voorhof.

12 Voor [het aangezicht van] de kamertjes was een ruimte (= een ingang) van 1 el (breed). Eén el was een ruimte (= een ingang) aan die (= aan de andere) kant. De kamertje(s) waren 6 ellen aan deze kant, en 6 ellen aan die (= aan de andere) kant.

De ingang van elk kamertje was 1 el breed. Eén el is 52,1 centimeter, dus ruim een halve meter. Daar kon men doorheen lopen.

13 Hij mat de poort vanaf de muur van het ene kamertje tot de muur van het andere kamertje: een breedte van 25 ellen (= 25 x 52,1 centimeter = 1302,5 centimeter, dus ruim 13 meter),⁴³³ opening tegenover opening.

14 De open ruimte van (voor)hal van de poort was 20 ellen (= 20 x 52,1 centimeter = 1042 centimeter, dus bijna 10½ meter) (hoog) tot de kamertjes rondom de poort.⁴³⁴

15 Vanaf het aangezicht (= Vanaf het aanzicht/de voorkant) van de poort van de ingang tot aan het aangezicht (= aan de voorkant) van de (voor)hal van de binnenkant van de poort⁴³⁵ was 50 ellen (= 50 x 52,1 centimeter = 2605 centimeter, dus ruim 26 meter) (lang).

⁴³³ Het 1^e deel van dit vers is op basis van de Griekse handschriften. De inhoud van de onduidelijke Hebreeuwse tekst is: *Hij mat de poort vanaf het dak van het kamertje tot zijn dak: een breedte van 25 ellen, ...*

⁴³⁴ De gekozen tekst is samengesteld op basis van de Griekse handschriften. De inhoud van de Hebreeuwse tekst is: *Hij deed (ook) de (deur)posten: 60 ellen. Bij een (deur)post was de voorhof helemaal rondom de poort.* Een hoogte van 60 ellen (= 60 x 52,1 centimeter = 3126 centimeter, dus ruim 31¼ meter) is erg onwaarschijnlijk. Daarom is voor de hoogte van 20 ellen uit de Septuagint gekozen.

Mede op grond van het tekstverband, waarbij de breedte (v.13), en de lengte (v.15) van de poort wordt gemeten, heeft de samengestelde tekst (over de hoogte van de poort) de voorkeur. Het gaat pas in vers 17 over de buitenste voorhof. De nauwkeurige inhoud van dit vers (14) blijft echter onzeker.

Eerste drempel	6
Kamertjes	3 x 6 = 18
Tussenruimte kamertjes	2 x 5 = 10
Tweede drempel	6
Hal	8
Deurposten	2 +
<u>Totaal</u>	50 ellen

16 Vensters met tralies waren bij de kamertjes en bij hun (deur)posten binnenin de poort helemaal rondom. Zo was het ook bij de (voor)hal[en]. Vensters waren helemaal rondom binnenin. Aan de (deur)post waren palmbomen aan deze kant en aan die kant.⁴³⁶

Dit hele poortgebouw was overdekt. Het licht kon door de in- en uitgang en door de vensters naar binnen komen. De palmtakken op de deurposten ofwel pilasters waren tekens van overwinning.

De (hemelse) man die de profeet alles zou laten zien (v.4), leidde Ezechiël naar de buitenste voorhof. Hoogstwaarschijnlijk ging hij door de poort aan de oostkant naar binnen (v.6).

17 Hij liet mij naar de buitenste voorhof komen, en zie, (daar waren) kamers. Helemaal rondom (aan de binnenkant van) de voorhof was een bestrating gemaakt.⁴³⁷ Op de bestrating waren 30 kamers.

In de buitenste voorhof waren 30 kamers. Bij de tempelgebouwen van Salomo (972 – 932) en Zerubbabel komen we ook zulke kamers tegen. Ze werden door bepaalde personen of families gebruikt (2Kon.23:11, Ezra 10:6, Neh.13:4, Jer.35:2,4, 36:10). Deze kamers konden bijvoorbeeld dienen voor het opbergen van de tempelschatten (1Kron.9:26, 28:12), en het opslaan van de eerstelingen (Neh.10:37-39).

Hoogstwaarschijnlijk stonden deze kamers tegen de binnenkant van de muur van de buitenste voorhof. Het ligt dan voor de hand, dat er naast elke poort 4 kamers waren. De resterende 6 kamers lagen dan tegen de muur aan de westkant. In die muur was geen poort, en de rest van de ruimte werd ingenomen door het achtergebouw (Ezech.41:12). In alle 4 hoeken bevond zich een volkskeuken (Ezech.46:21-24).

30 18 De kamers rondom waren 25 ellen (= 25 x 52,1 centimeter = 1302,5 centimeter, dus ruim 13 meter) lang en 5 ellen (= 5 x 52,1 centimeter = 260,5 centimeter, dus ruim 2½ meter) breed.⁴³⁸

⁴³⁵ De vertaling *de binnenste poort* is hier niet mogelijk, want het gaat in dit gedeelte over de buitenste poort (v.5,6,17). De tekst van de Griekse handschriften van dit vers is helemaal onmogelijk, en in tegenstelling met de verzen 19, 23 en 27.

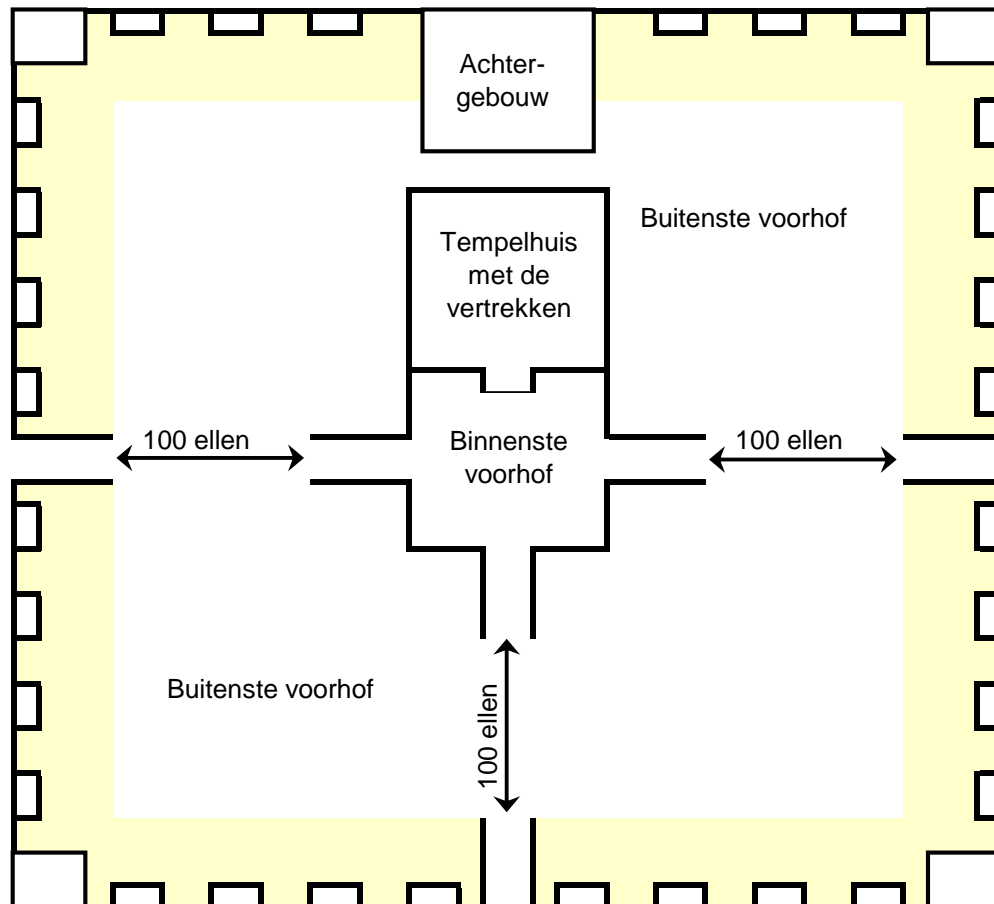
⁴³⁶ Het gedeelte ... *aan deze kant en aan die kant* is afkomstig uit de Griekse handschriften om aan te geven, dat op beide deurposten palmbomen waren aangebracht (vgl. v.26/27).

⁴³⁷ In de Griekse handschriften worden hier *zuilengangen* in plaats van *een bestrating* genoemd. Dit is echter minder waarschijnlijk. Zuilen passen meer in de Griekse cultuur dan in de Israëlitische of Joodse beschaving. Bovendien is de Griekse tekst hier wat onduidelijker dan de (Masoretische) Hebreeuwse versie. Volledige zekerheid over de juiste tekst van dit gedeelte (v.17,18) is er (nog) niet, want de Griekse handschriften zijn in dit hoofdstuk meestal van betere kwaliteit dan de Hebreeuwse.

⁴³⁸ Vers 30 ontbreekt in de Griekse handschriften. In de Hebreeuwse tekst staat: *De kamers rondom waren 25 ellen lang en 5 ellen breed*. De plaats van de kamers is echter nergens aangegeven, en de maten stemmen niet overeen met de andere gegevens van de tekst. Dit vers doorbreekt ook de symmetrie en gelijke opbouw van de overige 9 verzen over de 3 poorten. Er staan steeds 3 op elkaar lijkende verzen over elk van de 3 poorten. Het lijkt er sterk op, dat vers 30 gaat over de kamers van vers 17, waar de maten van de kamers ontbreken. Kamers van 25 ellen lang en 5 ellen breed passen heel goed op een plaveisel van 44 ellen breed. Daar komt nog bij,

18 19 De bestrating was bij de zijkant van de poort(gebouw)en. Tot en met de lengte van de poort(gebouw)en was de benedenste bestrating.

Er wordt door de profeet over *de benedenste bestrating* gesproken. Dit duidt erop, dat er in de binnenste voorhof, die hoger lag dan de buitenste voorhof ook een plaveisel ofwel bestrating lag.

De breedte van *de benedenste bestrating* was even breed als de lengte van de poorten. Die lengte was 50 ellen. Daarvan gaat 6 ellen af voor de breedte van de muur (v.6). Het plaveisel was dus 44 ellen (= 44 x 52,1 centimeter = 2292,4 centimeter, dus bijna 23 meter) breed.

19 20 Hij mat de breedte van de voorhof vanaf de voorkant (of vanaf het aangezicht) van de buitenste poort tot aan de binnenste. Tot aan de voorkant van de binnenste poort naar buiten was 100 ellen van die naar (het) oosten toe. Hij liet mij naar het noorden komen.⁴³⁹

dat in vers 17 de profeet net de buitenste voorhof binnenkwam, en in vers 30 zojuist de binnenste voorhof was binnengekomen.

Hoogstwaarschijnlijk is vers 30 oorspronkelijk vers 18, en moeten de verzen tot en met vers 29 met 1 worden opgehoogd. Vers 18 was dus oorspronkelijk vers 19, vers 19 was oorspronkelijk van 20, enz.

⁴³⁹ De Hebreeuwse tekst van dit vers is: *Hij mat de breedte vanaf de voorkant van de benedenste poort tot de voorkant van de binnenste voorhof. Vanaf de buitenkant was (het) 100 ellen (naar) het oosten en het noorden.* Deze tekst is echter onduidelijk, vooral doordat die onvolledig is. Daarom is vers 19/20 verbeterd en aangevuld met behulp van de Griekse handschriften.

Het slot van dit vers is in overeenstemming met de Griekse handschriften, en ook naar analogie van vers 23/24 van de Hebreeuwse tekst van dit hoofdstuk.

De oostelijke poorten van de buitenste voorhof en de binnenste voorhof lagen tegenover elkaar. De afstand tussen die poorten was 100 ellen (= 100 x 52,1 centimeter = 5210 centimeter, dus ruim 52 meter).

20 21 Zie,⁴⁴⁰ (er) was een poort die gericht was naar het noorden, naar de buitenste voorhof. Hij mat zijn lengte en zijn breedte.

21 22 Zijn kamertjes - 3 waren aan deze kant en 3 aan die kant - zijn (deur)posten, zijn (voor)hal en zijn palmbomen⁴⁴¹ waren overeenkomstig de afmeting van de poort naar (het) oosten.⁴⁴² Zijn lengte was 50 ellen (= 50 x 52,1 centimeter = 2605 centimeter, dus ruim 26 meter), en zijn breedte was 25 ellen (= 25 x 52,1 centimeter = 1302,5 centimeter, dus ruim 13 meter).

22 23 Zijn vensters en zijn (voor)hal en zijn palmbomen waren overeenkomstig de afmeting van de poort die naar het oosten was gericht. Langs 7 treden ging men erop naar boven. De (voor)hal was aan de binnenkant.⁴⁴³

De buitenste voorhof was dus 7 treden hoger dan het gebied erbuiten!

23 24 De poort aan de binnenste voorhof was tegenover de poort naar het noorden overeenkomstig de poort naar het oosten. Hij mat de voorhof vanaf poort tot poort: 100 ellen.⁴⁴⁴

De noordelijke poorten van de buitenste en de binnenste voorhof lagen ook tegenover elkaar. De afstand tussen die poorten was 100 ellen (= 100 x 52,1 centimeter = 5210 centimeter, dus ruim 52 meter).

24 25 Hij leidde mij naar het zuiden. Zie, (er was) een poort naar het zuiden gericht. Hij mat zijn kamertjes,⁴⁴⁵ zijn (deur)posten en zijn (voor)hal. (Het waren) dezelfde afmetingen.

25 26 Vensters waren erin, en in zijn (voor)hal helemaal rondom overeenkomstig die vensters (van de andere poorten). Zijn lengte was 50 ellen (= 50 x 52,1 centimeter = 2605 centimeter, dus ruim 26 meter), en zijn breedte was 25 ellen (= 25 x 52,1 centimeter = 1302,5 centimeter, dus ruim 13 meter).

26 27 Zeven treden gingen er naar boven. Zijn (voor)hal was aan de binnenkant.⁴⁴⁶ Het had palmbomen: 1 aan deze kant en 1 aan die kant aan zijn (deur)posten.

27 28 Tegenover de poort⁴⁴⁷ was een poort aan de binnenste voorhof naar het zuiden gericht. Hij mat de voorhof vanaf poort tot poort: 100 ellen was (de) breedte naar het zuiden.⁴⁴⁸

De 3 poorten in de muur van de buitenste voorhof waren dus identiek. Ook de afstand naar de poorten in de muur van de binnenste voorhof was hetzelfde: 100 ellen (= 100 x 52,1 centimeter = 5210 centimeter, dus ruim 52 meter).

⁴⁴⁰ Het woord *Zie*, is aangevuld vanuit de Griekse handschriften. Het eerste onbepaalde lidwoord *een* van deze zin zou ook *de* kunnen zijn, zoals in de Hebreeuwse tekst staat.

⁴⁴¹ In de Hebreeuwse tekst ontbreken de woorden *zijn palmbomen*.

⁴⁴² De Hebreeuwse tekst heeft hier *van de 1^e poort*.

⁴⁴³ De Hebreeuwse tekst heeft hier *De (voor)hal was er tegenover* (of *ervoor*). Welke tekst de juiste is, is niet met zekerheid te zeggen. Vooral op grond van de kwaliteit van de Griekse handschriften in dit hoofdstuk is daarvoor gekozen.

⁴⁴⁴ De incomplete en daardoor onduidelijke Hebreeuwse tekst heeft hier *De poort aan de binnenste voorhof was tegenover de poort naar het noorden en naar het oosten. Hij mat vanaf poort tot poort: 100 ellen*.

⁴⁴⁵ In de Hebreeuwse tekst ontbreken de kamertjes.

⁴⁴⁶ De Hebreeuwse tekst heeft hier *De (voor)hal was er ervoor*. Welke tekst de juiste is, is niet met zekerheid te zeggen. Vooral op grond van de kwaliteit van de Griekse handschriften in dit hoofdstuk is daarvoor gekozen.

⁴⁴⁷ In de Hebreeuwse tekst ontbreekt *Tegenover de poort*.

⁴⁴⁸ Er is bij het slot van dit vers voor de volledige tekst uit de Griekse handschriften gekozen. De inhoud van de Hebreeuwse versie is: *Hij mat vanaf poort tot poort naar het zuiden gericht: 100 ellen*. (Vergelijk hiermee de laatste zin van de voetnoot bij vers 23/24.)

28 29 Hij liet mij naar (of bij) de binnenste voorhof door de zuidelijke poort komen. Hij mat de zuidelijke poort: (het waren) dezelfde afmetingen.

In zijn visioen ging Ezechiël door de zuidelijke poort naar de binnenste voorhof. Daarna ging hij naar de oostelijke poort (v.32), en vervolgens kwam hij bij de poort naar het noorden (v.35).

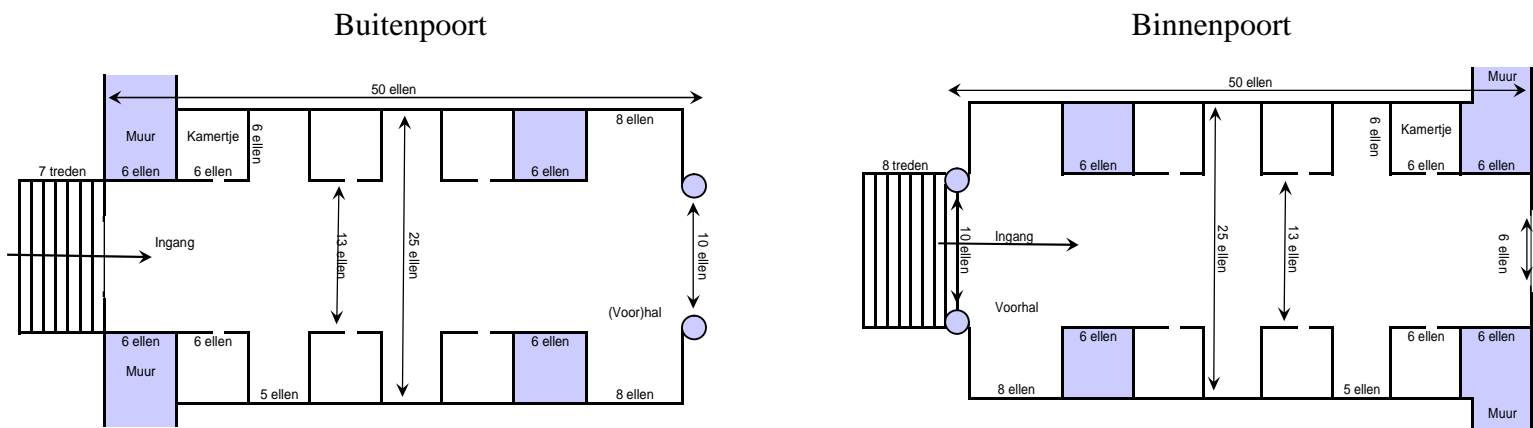
De binnenste voorhof was veel kleiner dan de buitenste voorhof. De kleinere voorhof was 100 ellen (= 100 x 52,1 centimeter = 5210 centimeter, dus ruim 52 meter) in de breedte en in de lengte (v.47).

29 30 Zijn kamertjes, zijn (deur)posten en zijn (voor)hal hadden diezelfde afmetingen. Vensters waren erin, en in zijn (voor)hal helemaal rondom. Zijn lengte was 50 ellen (= 50 x 52,1 centimeter = 2605 centimeter, dus ruim 26 meter), en zijn breedte was 25 ellen (= 25 x 52,1 centimeter = 1302,5 centimeter, dus ruim 13 meter).⁴⁴⁹

31 Zijn (voor)hal was aan (de kant van) de buitenste voorhof. Aan zijn (deur)posten waren palmbomen. Zijn opgang (= voor de zuidelijke poort naar de binnenste voorhof) had 8 treden.

Hoewel de 3 poorten naar de binnenste voorhof wat de maten betreft overeenkwamen met de maten van de 3 poorten naar de buitenste voorhof, worden er in dit vers toch 2 verschillen genoemd. De voorhal van de poort naar de binnenste voorhof was aan de kant van de buitenste voorhof. De hallen van de 2 poorten naar het zuiden stonden dus tegenover elkaar. Dit was ook het geval bij de poorten naar het oosten en naar het noorden. De poorten naar de binnenste voorhof stonden dus andersom in vergelijking met de poorten naar de buitenste voorhof.

Ook had de trap naar de poorten geen 7 treden, maar 8. De binnenste voorhof lag dus 8 treden hoger dan de buitenste voorhof.

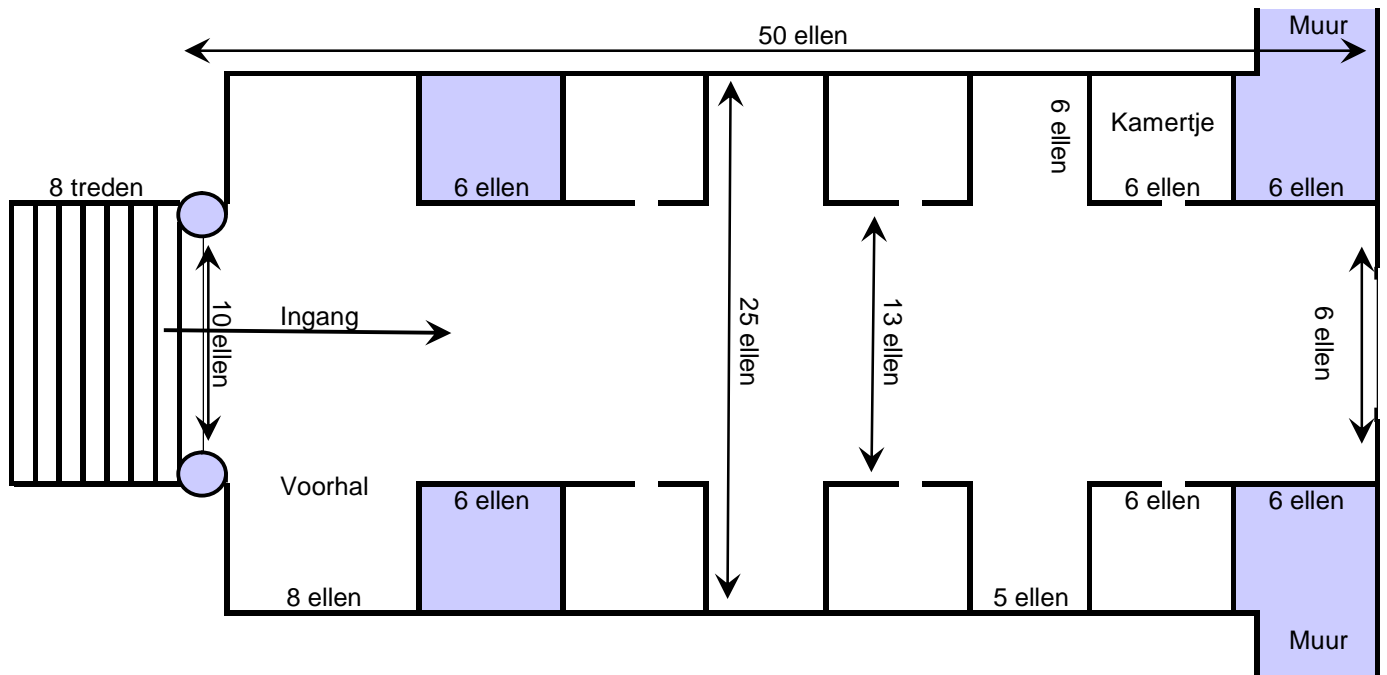
Over een sluitmuur aan de open kanten (de noord-, oost-, en zuidkant) van de binnenste voorhof wordt niet duidelijk gesproken (vgl. Ezech.42:10), maar die muur moet er wel bij gedacht worden (vgl. Ezech.8:7), want anders zou de binnenste voorhof geen afbakening hebben, en kon men ongeveer 1½ meter naar beneden in de buitenste voorhof vallen. Hoogstwaarschijnlijk was die muur evenals de buitenmuur van de vertrekken rond de tempel 5 ellen (= 5 x 52,1 centimeter = 260,54 centimeter, dus ruim 2½ meter) dik (Ezech.41:9). Deze muren sloten op elkaar aan. Het was dus eigenlijk 1 muur.

⁴⁴⁹ Zie de voetnoot bij vers 30/18.

De poorten van de buitenste voorhof liepen door aan de binnenkant van de muur, maar de poorten van de binnenste voorhof staken aan de voorkant van de muur uit.⁴⁵⁰

32 Hij liet mij bij (of naar) de binnenste voorhof in de richting van het oosten komen. Hij mat de poort: (het waren) dezelfde afmetingen (als bij de andere poorten).

33 Zijn kamertjes, zijn (deur)posten en zijn (voor)hal hadden diezelfde afmetingen. Vensters waren erin, en in zijn (voor)hal helemaal rondom. Zijn lengte was 50 ellen (= 50 x 52,1 centimeter = 2605 centimeter, dus ruim 26 meter), en zijn breedte was 25 ellen (= 25 x 52,1 centimeter = 1302,5 centimeter, dus ruim 13 meter).

34 Zijn (voor)hal was aan (de kant van) de buitenste voorhof. Aan zijn (deur)posten waren palmbomen aan deze kant en aan die kant. Zijn opgang (= voor de oostelijke poort naar de binnenste voorhof) had 8 treden.

35 Hij liet mij naar (of bij) de noordelijke poort komen. Hij mat (de poort): (het waren) dezelfde afmetingen (als bij de andere poorten).

36 Zijn kamertjes, zijn (deur)posten en zijn (voor)hal (hadden diezelfde afmetingen).⁴⁵¹ Vensters waren erin helemaal rondom. De lengte was 50 ellen (= 50 x 52,1 centimeter = 2605 centimeter, dus ruim 26 meter), en de breedte was 25 ellen (= 25 x 52,1 centimeter = 1302,5 centimeter, dus ruim 13 meter).

37 Zijn (voor)hal ⁴⁵² was aan (de kant van) de buitenste voorhof. Aan zijn (deur)posten waren palmbomen aan deze kant en aan die kant. Zijn opgang (= voor de noordelijke poort naar de binnenste voorhof) had 8 treden.

⁴⁵⁰ Dit kan niet anders, want de binnenste voorhof had een lengte en breedte van 100 ellen (v.47). Daarin passen geen 2 poorten van elk 50 ellen, die tegenover elkaar lagen. Dan zou er geen ruimte voor de tempel meer over zijn geweest. Bovendien lagen de tegenover elkaar liggende poorten maar 100 ellen van elkaar af (v.19/20, 23/24, 27/28). Dat past alleen in de buitenste voorhof met een lengte en breedte van 500 ellen (Ezech.42:15-20).

⁴⁵¹ Er staat alleen *Zijn kamertjes, zijn (deur)posten en zijn (voor)hal*. Naar analogie van de verzen 29/30 en 33 is *hadden diezelfde afmetingen* ingevoegd. Of het er oorspronkelijk heeft gestaan, is niet zeker.

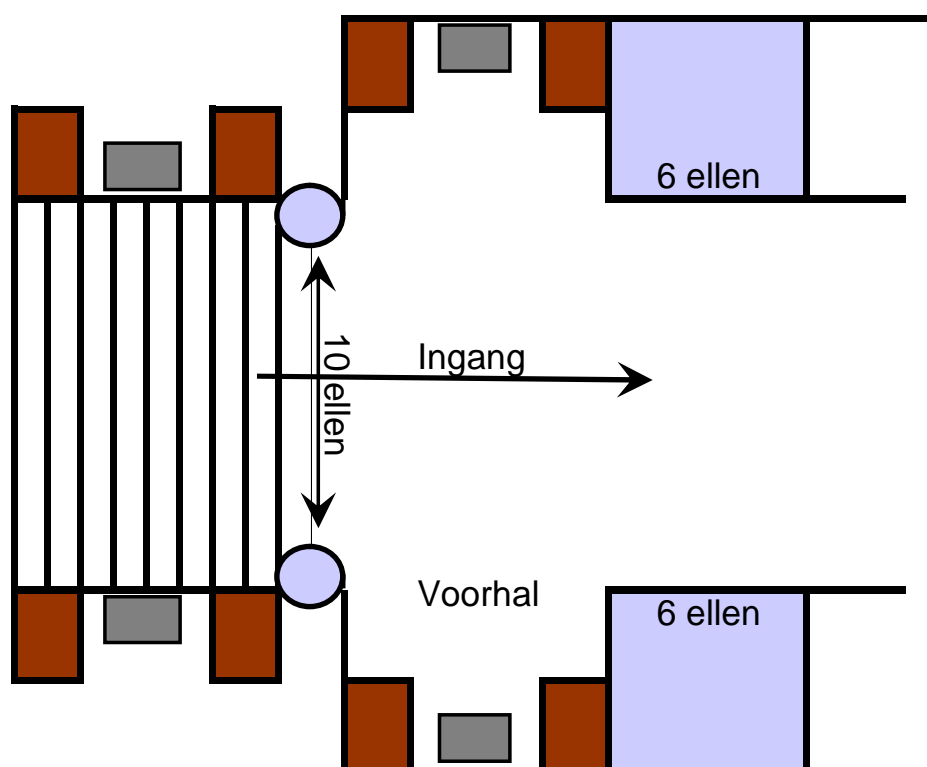
⁴⁵² In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst en sommige Griekse handschriften staat hier *Zijn deurposten*. Op

38 Zijn (voor)hal en zijn (deur)opening in (= tussen) de (deur)posten bij de 2^e poort, daar moet (of zal) men (het vlees voor) het brandoffer afspoelen.⁴⁵³

Bij het brandoffer werden de ingewanden en de poten van het dier aan de noordkant van het brandofferaltaar afgespoeld (Lev.1:9,11). Voor het afspoelen waren 10 vaten met water aanwezig (2Kron.4:6).

Met de 2^e poort wordt de binnenste poort met 8 treden naar het noorden (v.35,37) bedoeld. Hoogstwaarschijnlijk was de profeet in de (voor)hal van de binnenste poort met het uitzicht op de uitgang van de buitenste poort naar het noorden.

39 In de (voor)hal van de (binnenste) poort waren 2 tafels aan deze kant en 2 tafels aan die kant om daarop het brandoffer, het zondoffer en het schuldoffer te slachten.

grond van de Septuagint en naar analogie van vers 31 en 34 is voor (voor)hal gekozen.

⁴⁵³ De inhoud van de merkwaardige (Masoretische) Hebreeuwse tekst is *Een kamer (of vertrek) en zijn (deur)opening in (= tussen) de (deur)posten van de poorten, daar moet (of zal) men (het vlees voor) het brandoffer afspoelen*. In een vaag aangeduide kamer zou bij alle poorten het vlees voor het brandoffer worden afgespoeld. Dit gebeurde echter aan de noordkant van het brandofferaltaar (Lev.1:9,11). Zoals ook uit het tekstverband blijkt, was de noordelijke binnenpoort de plaats om het offervlees af te spoelen.

Bij de Dode Zee-rollen is helaas dit hele hoofdstuk verloren gegaan.

Vers 38 is bij de meeste Griekse handschriften incompleet. De inhoud van de Alexandrijnse Septuagint van dit vers is *Zijn kamertjes, zijn (deur)openingen en de (voor)hal bij de 2^e poort waren om (vlees) af te spoelen. Daar moet (of zal) men (het vlees voor) het brandoffer wassen*. Er wordt echter verder in de Bijbel nergens over het gebruik van de kamertjes voor het afspoelen van brandoffers gesproken. Het wordt in het vervolg van dit bijbelboek ook niet concreter uitgewerkt, terwijl dat met de voorhal wel gebeurt.

Daarom is de (Masoretische) Hebreeuwse tekst met behulp van de Alexandrijnse Septuagint op grond van het tekstverband en gegevens uit de rest van de Bijbel verbeterd. Of dit de volledig juiste en oorspronkelijke tekst is, is natuurlijk niet met zekerheid te zeggen.

Het brengen van brandoffers was een heel oude gewoonte (Gen.8:20, 22:1-17). Die brandoffers waren geschenken voor de Here, die helemaal werden verbrand (Ex.29:18,25, Lev.1). Elke dag moesten er voor God brandoffers worden gebracht (Ex.29:42, Num.28:6,10).

Het zondoffer was er om de zonden te verzoenen. Het was een reinigingsoffer, dat ook dagelijks moest worden gebracht (Ex.29:36). Eén keer per jaar moest de hogepriester bloed van het zondoffer op de horens van het brandofferaltaar smeren om de zondige mensen met God en elkaar te verzoenen (Ex.30:10, Lev.4).

Een schuldoffer moest worden gebracht, als iemand tegen de Here had gezondigd. In tegenstelling met een zondoffer stond de medemens daar buiten. Het ging niet over zonde tegenover mensen, maar alleen tegenover God (Lev.5:14-19). De gezonde delen van een schuldoffer en van een zondoffer mochten alleen door de priesters (uitsluitend mannen) worden gegeten (Lev.7:1-7).

40 Aan de zijkant, aan de buitenkant, voor wie omhoog ging naar de ingang van de poort naar het noorden, waren 2 tafels, en aan de andere zijkant die bij de (voor)hal van de poort was, waren (ook) 2 tafels.

41 Vier tafels waren aan deze zijkant en 4 tafels waren aan die zijkant van de poort: 8 tafels waarop men zal (of moet) slachten.

Naast de trap bij de voorhal van de poort stonden aan elke kant 2 tafels. In die hal stonden 4 tafels. Zowel buiten als binnen stonden 4 tafels. Het waren dus 8 tafels waarop men slachtte.

42 De 4 tafels voor het brandoffer waren van gehouwen stenen; 1½ el lang en 2½ el breed⁴⁵⁴ en 1 el hoog. Daarop legde men het gereedschap waarmee men het brandoffer en het slachtoffer zou slachten.

1½ el = 1½ x 52,1 centimeter = 78,15 centimeter, dus bijna 80 centimeter.

2½ el = 2½ x 52,1 centimeter = 130,25 centimeter, dus ruim 1¼ meter.

1 el = 1 x 52,1 centimeter = 52,10 centimeter, dus ruim een ½ meter.

Tussen de 8 tafels stonden ook 4 kleinere tafels. Daarop legde men het gereedschap waarmee men het brandoffer slachtte. Waarschijnlijk stond tussen elke 2 grotere tafels een kleinere. In het totaal stonden er dus 12 tafels.

43 Helemaal rondom in het huis waren haken van 1 handbreedte (= 7,6 centimeter) bevestigd. Op de tafels was het vlees van het offer.

Aan de haken kon het vlees worden opgehangen.

44 Hij liet mij naar het midden van (of in/naar) de binnenste voorhof komen.⁴⁵⁵ Zie, (daar waren) 2 kamers in de binnenste voorhof. Eén achter de poort met het uitzicht naar het noorden, gericht naar het zuiden; en 1 achter de poort naar het zuiden, met het uitzicht naar het noorden.⁴⁵⁶

⁴⁵⁴ In de Hebreeuwse tekst staat hier ook *1½ el*. Op grond van de Griekse handschriften, en omdat die tafel waarschijnlijk aan 2 kanten zou worden gebruikt, is voor *2½ el* gekozen.

⁴⁵⁵ Deze zin ontbreekt in de Hebreeuwse tekst. Er is voor gekozen, omdat het in de Griekse handschriften staat, en inhoudelijk klopt. Ook in de Hebreeuwse tekst bracht de hemelse man de profeet eerst naar een nieuwe plaats, waarna de verdere beschrijving van die nieuwe plaats volgde. Waarom zou dat hier dan niet zijn gebeurd?

⁴⁵⁶ De inhoud van de Hebreeuwse tekst is *Aan de buitenkant van de binnenpoort waren kamers van de zangers in de binnenste voorhof, die aan de zijkant van de noordelijke poort. Hun uitzicht was in de richting van het zuiden. Eén was aan de zijkant van de oostelijke poort. Het uitzicht was in de richting van het noorden.* Deze tekst is hier

Nadat Ezechiël naar de poorten van de binnenste voorhof had gekeken (v.28/29,32,35), ging hij naar het midden van die voorhof. Daardoor viel zijn oog op 2 kamers. Die kamers in de binnenste voorhof waren voor de priesters. Eén was er aan de noordkant met één (of meer) ingang(en) naar het zuiden, en één was er aan de zuidkant met één (of meer) ingang(en) naar de noordkant. De maten van deze gebouwen worden niet gegeven.

45 Hij zei tegen mij: “Deze kamer waarvan het uitzicht naar het zuiden gericht is, is voor de priesters: de wachters van de dienst van het (tempel)huis.”

46 “De kamer waarvan het uitzicht naar het noorden gericht is, is voor de priesters: de wachters van de dienst van het altaar. Zij zijn de zonen van Zadok, die vanuit de zonen van Levi dichtbij [bij] Jahweh (mogen) komen om Hem te dienen.”

Zadok was een trouwe priester tijdens de regering van de koningen David (1012 – 972) en Salomo (972 – 932) (2Sam.8:17, 15:24, 20:25, 1Kon.1:8). Zijn naam betekent *Rechtvaardig*. Zijn nageslacht had niet meegedaan met de offerdienst aan de afgoden (Ezech.44:10-16).

De 1^e hogepriester Aäron hield 2 zonen over: Eleazar en Itamar. Zadok stamde af van Eleazar. Dit betekent, dat het hele nageslacht van Itamar was uitgesloten van de offerdienst.⁴⁵⁷

47 Daarna mat hij de voorhof. De lengte was 100 ellen (= 100 x 52,1 centimeter = 5210 centimeter, dus ruim 52 meter), en de breedte was 100 ellen: een vierkant. Het (brandoffer)altaar was voor [het aangezicht van] het (tempel)huis.

De buitenste voorhof was 500 ellen (= 500 x 52,1 centimeter = 26050 centimeter, dus 260½ meter) lang en 500 ellen breed (Ezech.42:15-20). Dit is in overeenstemming met de andere maten.

Van het noorden tot het zuiden

De buitenpoort naar het noorden	50	
Van de buitenpoort naar het noorden naar de noordelijke binnenpoort	100	
De binnenpoort naar het noorden	50	
Van de binnenpoort naar het noorden naar de zuidelijke binnenpoort	100	
(= De binnenste voorhof)		
De binnenpoort naar het zuiden	50	
Van de binnenpoort naar het zuiden naar de zuidelijke buitenpoort	100	
De buitenpoort naar het zuiden	50	+
<hr/>		
Totaal	500	ellen

Van het oosten tot het westen

De buitenpoort naar het oosten	50
Van de buitenpoort naar het oosten naar de oostelijke binnenpoort	100
De binnenpoort naar het oosten	50
Van de binnenpoort naar het oosten naar de voorste muur van het tempelhuis (= de binnenste voorhof)	100
De voorste muur van het tempelhuis	6
Het tempelhuis met muren en vertrekken (Ezech.40-41:25)	100
De scheidsmuur tussen de vertrekken en het achtergebouw	5

onduidelijk, onlogisch, en met de volgende verzen (v.45,46) in tegenspraak. Daarom is voor de versie van de Griekse handschriften gekozen.

⁴⁵⁷ Omdat Zadok een nakomeling van Eleazar was (Ezra 7:1-5), was dit (wel) een doorgaande vervulling van de vervloeking van de hogepriester Eli en zijn zonen uit het priestergeslacht van Itamar (1Sam.3:12-14).

De ruimte tussen het tempelcomplex en het achtergebouw (rest)	14	
De muur van het achtergebouw (Ezech.41:12)	5	
Het achtergebouw	70	+
<hr/> Totaal	500	ellen

2. Het meten van de nieuwe tempel.

Hoofdstuk 40:48-41:26

48 Hij liet me naar de hal van het tempelhuis komen. Hij mat de deurposten ervan: 5 ellen breed aan de ene kant en 5 ellen breed aan de andere kant. De breedte van de deuropening was 14 ellen. De zijkanten waren 3 ellen aan de ene kant en 3 ellen aan de andere kant.

49 De lengte van de hal was 20 ellen, en de breedte was 12 ellen. Langs 10 treden ging men erheen naar boven. Er waren pilaren aan de hal: 1 aan deze kant, en 1 aan die kant.

1 Hij liet mij naar de grote zaal komen. Hij mat de deurposten; 6 ellen breed aan deze kant, en 6 ellen breed aan die kant: langs de breedte van de tent.

2 De breedte van de opening was 10 ellen, en de zijkanten van de opening waren 5 ellen aan deze kant, en 5 ellen aan die kant. Hij mat de lengte daarvan: 40 ellen, en de breedte: 20 ellen.

3 Hij ging naar de binnenste zaal. Hij mat de deurpost van de opening: 2 ellen dik. De opening was 6 ellen. De breedte van de zijkanten was 7 ellen aan deze kant, en 7 ellen aan die kant.

4 Hij mat zijn lengte: 20 ellen, en de breedte: 20 ellen aan de voorkant van de grote zaal. Hij zei tegen mij: "Dit is het heilige van de heiligen."

5 Hij mat de muur van het tempelhuis: 6 ellen dik. De breedte van een zijvertrek was 4 ellen helemaal rondom, voor het tempelhuis rondom.

6 De zijvertrekken waren zijvertrek op zijvertrek, 3 lagen, 30 keer. Ze kwamen in de muur die bij het huis is. Voor de zijvertrekken helemaal rondom waren draagvlakken. Geen draagvlakken waren in de muur van het tempelhuis.

7 De breedte van de zijvertrekken was overeenkomstig de uitsparing buiten de muur tegen de hogere laag rondom het tempelhuis, zodat het boven breder werd. Vanaf het onderste deel kon men omhoog gaan naar de hogere vertrekken, en vanuit de middelste naar de 3^e laag.

8 Ik zag bij het tempelhuis een hoogte bij het huis helemaal rondom. De fundering van de zijvertrekken was een volledige meetstok van 6 ellen.

9 De breedte van de muur die bij het zijvertrek was aan de buitenkant, was 5 ellen. Iets was overgebleven vanaf de zijvertrekken die bij het tempelhuis waren.

10 Vanaf de kamers was een breedte van 20 ellen rondom het tempelhuis, helemaal rondom.

11 De openingen naar de zijvertrekken waren naar de overgebleven ruimte: Eén opening in de richting van het noorden, en één opening naar het zuiden. De breedte van de overgebleven ruimte helemaal rondom was 5 ellen.

12 Het gebouw dat was aan de voorkant van de afgescheiden ruimte, met de zijkant in de richting van de westkant, was 70 ellen breed. De muur van het gebouw was helemaal rondom 5 ellen breed. Zijn lengte was 90 ellen.

13 Hij mat bij het tempelhuis, de afgescheiden ruimte, de overgebleven ruimte en zijn muren, samen een lengte van 100 ellen.

14 De breedte van de voorkant van het huis, en de overgebleven ruimte er tegenover was eveneens 100 ellen.

15^a Hij mat de lengte van het bouwwerk aan de voorkant van de afgescheiden ruimte dat er achterin was, en zijn overgebleven ruimte aan deze kant, en aan die kant: 100 ellen.

15^b De binnenkant van de grote zaal en de hal van de voorhof waren bedekt met versiering.

16 De vensters waren openingen met tralies. De overgebleven ruimte rondom bij hun 3 lagen hadden tegenover de drempel een houten beschot helemaal rondom: vanaf de grond tot aan de vensters. De vensters waren geopend bij 3 lagen om erdoor te kijken.

17 Tot het binnenste huis en naar buiten en bij de hele muur rondom binnen en buiten,

18 waren cherubs uitgesneden. Een palmboom was tussen een cherub en een cherub. Elke cherub had 2 gezichten.

19 Het gezicht van een mens was naar de palmboom aan deze kant, en het aangezicht van een leeuw was naar de palmboom aan die kant. Ze waren bij het hele huis helemaal rondom uitgesneden.

20 Vanaf de vloer tot aan het sierlijke houtwerk waren de cherubs en de palmbomen uitgesneden.

21 De meest heilige plaats en de grote zaal had vierkante deuropeningen. Tegenover de meest heilige plaats was de verschijning als de verschijning van,

22 het houten altaar. Zijn hoogte was 3 ellen. De lengte was 2 ellen. De breedte was 2 ellen. Het had horens. Zijn voetstuk en zijn wanden waren van hout. Hij sprak tegen mij: "Dit is de tafel die voor het gezicht van Jahweh is."

23 De grote zaal, en de meest heilige plaats hadden 2 deuropeningen.

24 De deuropeningen hadden 2 deuren: 2 draaiende deuren. Twee waren aan de ene deuropening, en 2 deuren waren aan de andere deuropening.

25 Hierop: op de deuren van de tempel, waren cherubs en palmbomen uitgesneden, zoals op de muren uitgesneden waren. Dik houtwerk was aan de voorkant van de hal aan de buitenkant.

26 Vensters met tralies en palmbomen waren aan deze kant, en aan die kant, aan de zij-kanten van de hal en aan de zijvertrekken van het tempelhuis, en dikke planken.

In dit gedeelte van het bijbelboek Ezechiël zijn veel fouten in de Hebreeuwse en in de Griekse handschriften (zoals de Septuagint) geslopen, terwijl de Dode Zeerollen slechts fragmenten kent van de beschrijving van de tempel. Met veel gepuzzel en het maken van tekeningen kan voor de meest waarschijnlijke oplossing worden gekozen. Zekerheid hebben we niet.

Hierin kunnen we Gods hand zien. Door de structurele ongehoorzaamheid van de Joden en Israëlieten voor en na de ballingschap zijn veel profetieën nooit in vervulling gegaan. In plaats daarvan zijn de Joden en Israëlieten over de hele aarde verstrooid (Jer.18:7-10). De profetieën van Ezechiël 40-48 zullen ook niet meer op een oudtestamentische manier in vervulling gaan. Toen Christus (= Gezalfde) voor onze zonden stierf aan het kruis, scheurde het voorhangsel in de tempel van boven naar beneden (Mat.27:51, Mark.15:38, Luk.23:45). De bloedige offerdiensten, die (ver)wezen naar het grote offer van de Here Jezus aan het kruis, waren en zijn niet meer nodig, want door het lijden en sterven van Gods Zoon is het grote offer al gebracht (Hebr.7:27, 9:11-28, 10:1-18).

De tempel die de profeet Ezechiël zag, kan niet meer worden gebouwd. De volledig betrouwbare oorspronkelijke tekst van de profeet heeft plaats gemaakt voor een Hebreeuwse en Griekse tekst met fouten, gebreken en tegenstrijdigheden. Veel maten zijn niet eens bekend. Ook dit is gebeurd onder leiding van God.

48 Hij liet me naar de (voor)hal van het (tempel)huis komen. Hij mat de (deur)posten ervan: 5 ellen (= 5 x 52,1 centimeter = 260,5 centimeter, dus ruim 2½ meter) breed aan de ene kant en 5 ellen (breed) aan de andere kant. De breedte van de deuropening was 14 ellen (= 14 x 52,1 centimeter = 729,4 centimeter, dus ruim 7¼ meter). De zijkanten waren 3 ellen (= 3 x 52,1 centimeter = 156,3 centimeter, dus ruim 1½ meter) aan de ene kant en 3 ellen aan de andere kant.⁴⁵⁸

49 De lengte van de (voor)hal was 20 ellen (= 20 x 52,1 centimeter = 1042 centimeter, dus bijna 10½ meter), en de breedte was 12 ellen (= 12 x 52,1 centimeter = 625,2 centimeter, dus ruim 6¼ meter). Langs 10 treden ging men erheen naar boven. Er waren pilaren aan (of bij) de (voor)hal: 1 aan deze kant, en 1 aan die kant.⁴⁵⁹

Zijkanten 2 x 3 ellen =	6
Breedte van de poortopening	14 +
<hr/>	
Totaal	20 ellen

Dergelijke pilaren heetten vroeger bij de tempel van koning Salomo (972 – 932) Jachin (= Hij grondvest/Hij (be)vestigt) en Boaz (= In Hem is sterkte/kracht) (1Kon.7:21). Deze zuilen stonden vlak voor de ingang van de voorhal.

De ingang van poort was dus aan de kant van de lengte van de voorhal, die 20 ellen breed was. Dat was bij de tempel van koning Salomo ook het geval (1Kon.6:3).

1 Hij liet mij naar de grote zaal (of de tempel) komen. Hij mat de (deur)posten; 6 ellen (= 6 x 52,1 centimeter = 312,6 centimeter, dus ruim 3 meter) breed aan deze kant, en 6 ellen breed aan die kant: (langs) de breedte van de tent.

2 De breedte van de opening was 10 ellen (= 10 x 52,1 centimeter = 521 centimeter, dus bijna 5¼ meter), en de zijkanten van de opening waren 5 ellen (= 5 x 52,1 centimeter = 260,5 centimeter, dus ruim 2½ meter) aan deze kant, en 5 ellen aan die kant. Hij mat de lengte daarvan (= de grote zaal): 40 ellen (= 40 x 52,1 centimeter = 2084 centimeter, dus bijna 21 meter), en de breedte: 20 ellen (= 20 x 52,1 centimeter = 1042 centimeter, dus bijna 10½ meter).

⁴⁵⁸ De inhoud van de (Masoretische) Hebreeuwse tekst van dit vers is: *Hij liet mij naar de (voor)hal van het huis komen. Hij mat (deur)post van de (voor)hal: 5 ellen aan deze kant, en 5 ellen aan die kant. De breedte van de poort was 3 ellen aan deze kant, en 3 ellen aan die kant.* Grotendeels is echter de inhoud van de Griekse handschriften gevolgd. In deze handschriften en zelfs in de (Masoretische) Hebreeuwse tekst wordt de breedte van de ingang van een poort in de rest van de Bijbel nooit in 2 delen weergegeven, zoals de (Masoretische) Hebreeuwse tekst hier wel doet: de poort zou aan de ene kant 3 ellen zijn, en aan de andere kant 3 ellen. Wat moeten we ons daarbij voorstellen? Normaal zou die breedte aangegeven worden met 6 ellen. Bovendien spreken vers 48 en 49 in de (Masoretische) Hebreeuwse weergave elkaar tegen.

⁴⁵⁹ De onvolledige (Masoretische) Hebreeuwse tekst van dit vers is: *De lengte de (voor)hal was 20 ellen, en de breedte was 11 ellen. ... door de treden die daarheen naar boven gingen. Pilaren waren bij de (deur)posten; 1 aan deze kant, en 1 aan die kant.* Uiteraard is voor de volledige en duidelijke tekst van de Griekse handschriften gekozen, ook al geeft dit geen absolute zekerheid.

De voorhal van de tempel van koning Salomo (972 – 932) was 20 ellen (= bijna 9 meter) lang en 10 ellen (= 10 x 44,5 centimeter = 445 centimeter, dus bijna 4½ meter) breed. In die tijd was een el 44,5 centimeter...!

Zijkanten 2 x 5 ellen =	10
Breedte van de poortopening	10 +
<hr/> Totaal	20 ellen

De eerste 2 verzen gaan over het heilige van de tempel. De lengte en de breedte komen ongeveer overeen met de tempel van koning Salomo (972 – 932) (1Kon.6:2,17). De hoogte is niet (meer) bekend.

3 Hij ging naar de binnenste zaal.⁴⁶⁰ Hij mat de (deur)post van de opening: 2 ellen (= 2 x 52,1 centimeter = 104,2 centimeter, dus ruim 1 meter) (dik). De opening was 6 ellen (= 6 x 52,1 centimeter = 312,6 centimeter, dus ruim 3 meter). De breedte van de zijkanten was 7 ellen (= 7 x 52,1 centimeter = 364,7 centimeter, dus ruim 3½ meter) aan deze kant, en 7 ellen aan die kant.⁴⁶¹

Zijkanten 2 x 7 ellen =	14
Breedte van de poortopening	6 +
<hr/> Totaal	20 Ellen

4 Hij mat zijn lengte: 20 ellen (= 20 x 52,1 centimeter = 1042 centimeter, dus bijna 10½ meter), en de breedte: 20 ellen aan (of bij) de voorkant (of bij het aangezicht) van de grote zaal (of de tempel). Hij zei tegen mij: “Dit is het heilige van de heiligen.”

Ten slotte mat de hemelse man het allerheiligste deel van de tempel. Bij de tempel van koning Salomo treffen we dezelfde maten in ellen aan (1Kon.6:20). Deze zaal zal wel ongeveer dezelfde hoogte hebben gehad als bij de tempel van koning Salomo: 20 ellen. Het heilige van de heiligen had dus de vorm van een kubus.⁴⁶²

De profeet Ezechiël ging in zijn visioen het heilige van de heiligen niet binnen. Alleen de hemelse man ging erheen. Terwijl de profeet toekeek mat hij de binnenste zaal op.

5 Hij mat de muur van het (tempel)huis: 6 ellen (dik). De breedte van een zijvertrek was 4 ellen helemaal rondom, voor het (tempel)huis rondom.

Om de tempel heen was een muur van 6 ellen (= 6 x 52,1 centimeter = 312,6 centimeter, dus ruim 3 meter) dik. Bij die muur waren zijvertrekken die 4 ellen (= 4 x 52,1 centimeter = 208,4 centimeter, dus ruim 2 meter) lang en breed waren (vgl. 1Kon.6:6).

6 De zijvertrekken waren zijvertrek op zijvertrek, 3 (lagen), 30 keer. Ze kwamen in de muur die bij het huis is. Voor de zijvertrekken helemaal rondom waren draagvlakken. Geen draagvlakken waren in de muur van het (tempel)huis.

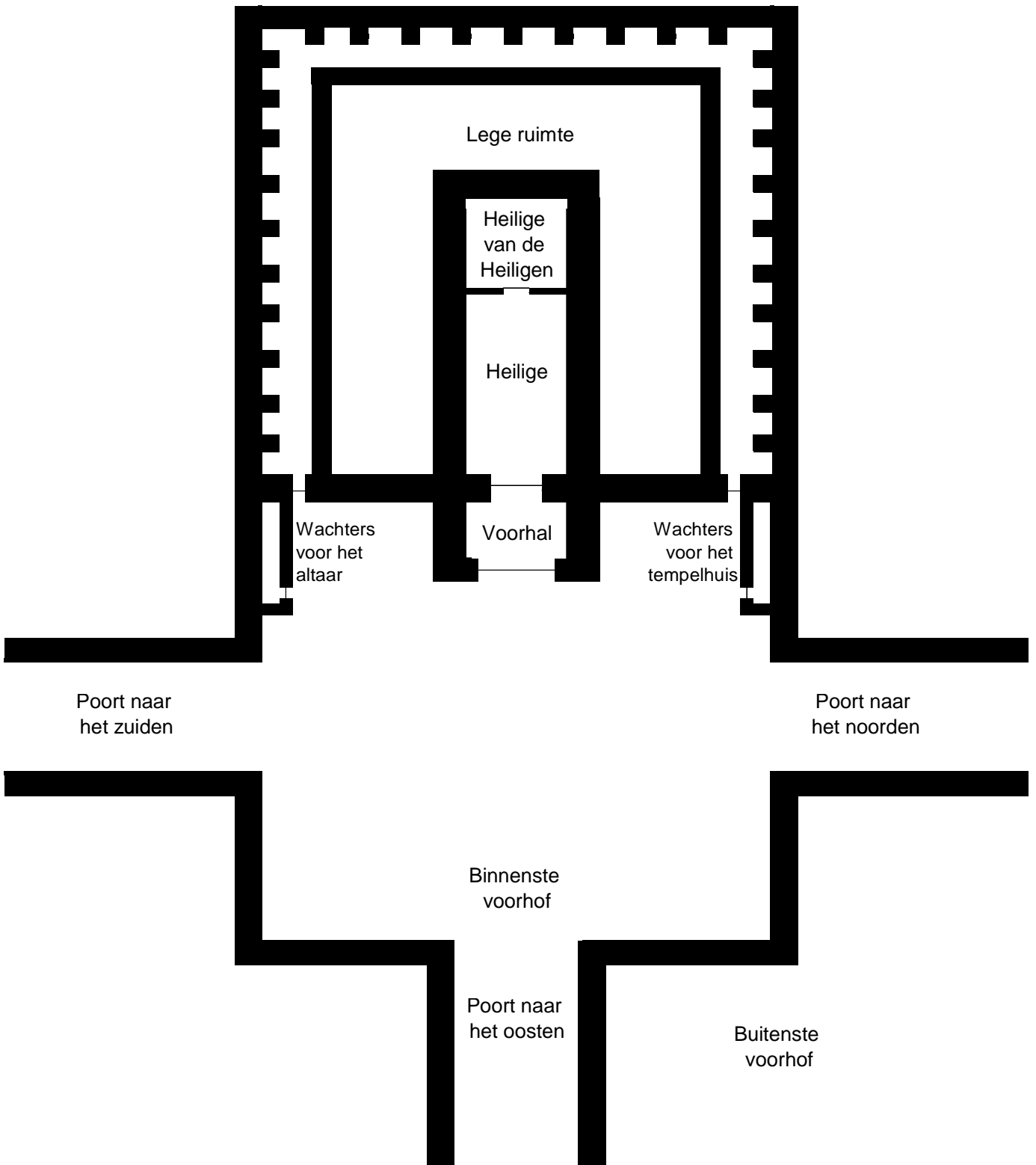
⁴⁶⁰ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier: *Hij ging naar binnen*. Het is daarbij niet zo duidelijk, waar dat binnen precies was. Als hij dan binnen was, hoe kon hij dan de deurposten ofwel pilasters aan de buitenkant van de binnenste zaal meten? Op grond hiervan is voor de duidelijker tekst van de Griekse handschriften gekozen.

⁴⁶¹ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier: *De breedte van de opening was 7 ellen*. Eerst is de opening 6 ellen, en kort daarop is de opening 7 ellen, terwijl de breedte van de zijkanten niet wordt aangegeven. Daarom is ook hier voor de tekst van de Griekse handschriften gekozen.

⁴⁶² Het was in de tijd van het Oude Testament normaal gesproken de plaats waar de heerlijkheid van de Here woonde. Het is de heerlijkheid van de drie-enige heilige God. Het Hebreeuwse woord voor *God* staat om die reden bijna altijd in het meervoud. Mede daarom is het ook het heilige van de heiligen (meervoud): het heilige van de heerlijkheid van de drie-enige God.

De meervoudsvorm duidt in het Hebreeuws ook een versterking aan. Het heilige van de heiligen was het allerheiligste gebied op aarde.

Westen

De zijvertrekken stonden in 3 lagen op elkaar. Elke laag had 30 zijvertrekken. De zijvertrekken zaten niet vast aan de muur van de tempel, maar steunden op uitsparingen in de muur er omheen.

Waarschijnlijk waren er 3 x 11 vertrekken aan de noordzijde, 3 x 8 vertrekken aan de westzijde, en 3 x 11 vertrekken aan de zuidzijde. Het ging dus in totaal over 90 zijvertrekken.

De onderkant van de muur om het tempelhuis was 6 ellen dik (v.5). Bij de 1^e en 2^e verdieping (= 2^e en 3^e laag) van de zijvertrekken was een uitsparing in de muur (v.7). Die uitsparing was iedere keer 1 el (vgl. 1Kon.6:5,6), zodat bij de 2^e verdieping (= 3^e laag) van de zijvertrekken de muur (nog maar) 4 ellen dik was. De muur was bij de 2^e laag en bij de 3^e laag van de vertrekken 1 el dunner geworden. De muur van de vertrekken was 5 ellen dik (v.9).

7 De breedte van de zijvertrekken was overeenkomstig de uitsparing buiten de muur tegen de hogere (laag) rondom het (tempel)huis, zodat het boven breder werd. Vanaf het onderste deel kon men omhoog gaan naar de hogere vertrekken, en vanuit de middelste naar de 3^e laag.⁴⁶³

Bij de tempel van koning Salomo (972 – 932) maakte men gebruik van wenteltrappen om op een hogere verdieping te komen (1Kon.6:8).

8 Ik zag bij het (tempel)huis een hoogte bij het huis helemaal rondom. De fundering van de zijvertrekken was een volledige meetstok van 6 ellen (= 6 x 52,1 centimeter = 312,6 centimeter, dus ruim 3 meter).

Het fundament van de zijvertrekken lag lager dan de tempel zelf, die bij de ingang een trap van 10 treden had (Ezech.40:49).

9 De breedte van de muur die bij het zijvertrek was aan de buitenkant, was 5 ellen. Iets (= ruimte) was overgebleven vanaf (of tussen) ⁴⁶⁴ de zijvertrekken die bij het (tempel)huis waren.

De muur aan de buitenkant van de zijvertrekken was 5 ellen (= 5 x 52,1 centimeter = 260,5 centimeter, dus ruim 2½ meter) dik.

Tegenover de zijvertrekken was een overgebleven ruimte. Het was een gang voor de zijvertrekken langs. De breedte van de gang voor de zijvertrekken rondom het tempelhuis was 5 ellen (= 5 x 52,1 centimeter = 260,5 centimeter, dus ruim 2½ meter) breed (v.11).

10 Vanaf (of tussen) de kamers was een breedte van 20 ellen rondom het (tempel)huis, helemaal rondom.

Rondom het tempelhuis was een lege ruimte van 20 ellen (= 20 x 52,1 centimeter = 1042 centimeter, dus bijna 10½ meter) breed. Deze lege ruimte lag tussen de gang aan de voorkant van de zijvertrekken en het tempelhuis.

11 De openingen van (= naar) de zijvertrekken waren naar de overgebleven (ruimte): Eén opening in de richting van het noorden, en één opening naar het zuiden. De breedte van de overgebleven ruimte (of plaats) helemaal rondom was 5 ellen.

⁴⁶³ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst is het grootste deel van dit vers erg warrig: *Het werd breder. Het omringde naar boven toe voor de zijvertrekken, want het omringde het huis naar boven toe rondom bij het huis. Daardoor werd het breder voor het huis naar boven toe. Zo ging de onderste omhoog op (= naar) de bovenste via de middelste.* De weergegeven tekst is samengesteld vanuit de Griekse handschriften.

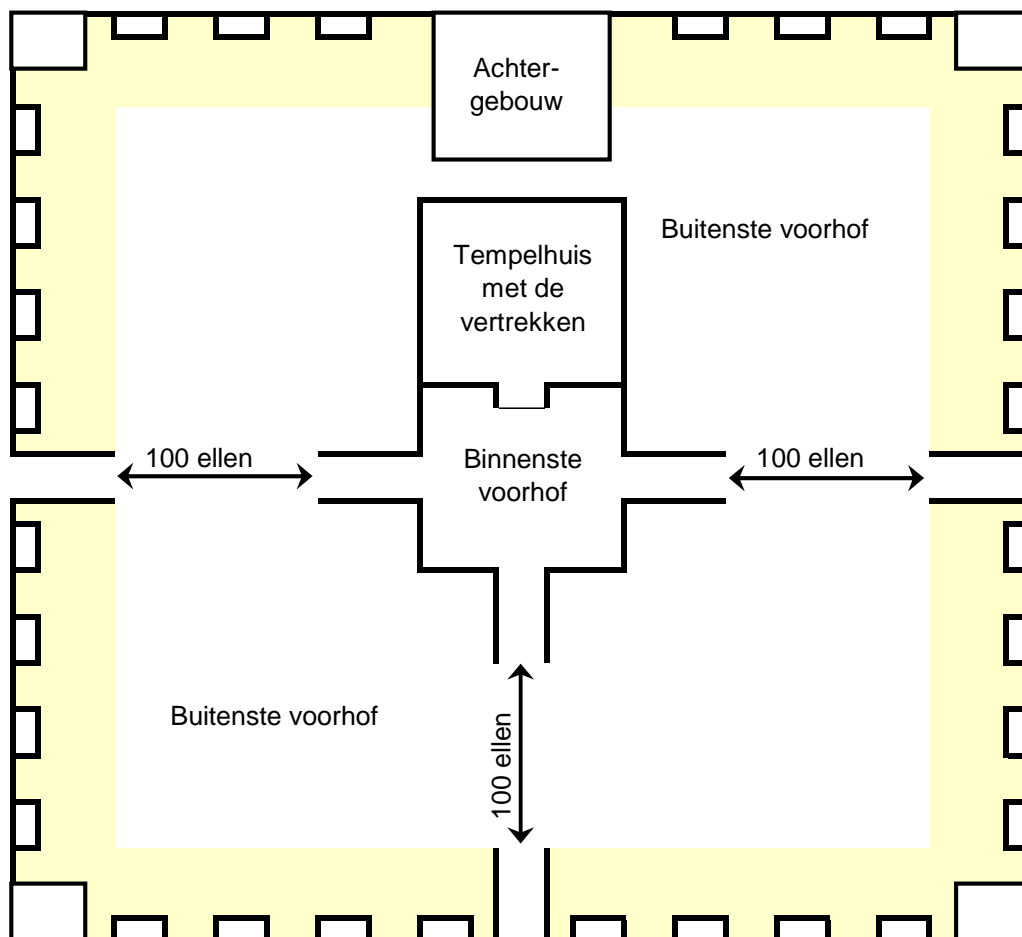
Bij de tempel van koning Salomo (972 – 932) waren deze zijvertrekken ook aanwezig. Ze hadden een diepte van respectievelijk 5 ellen op de begane grond, 6 ellen op de 1^e verdieping en 7 ellen op de 2^e verdieping (1Kon.6:5,6). In de tijd van koning Salomo was een el 44,5 centimeter...!

⁴⁶⁴ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier het woord *huis*. Dat woord lijkt in het Hebreeuws op het voorzetsel *tussen* of *vanaf*. Volgens de Griekse handschriften heeft dat er ook gestaan.

De ingangen vanuit de binnenste voorhof naar de zijvertrekken kwamen uit op de overgebleven ruimte (= gang) voor de zijvertrekken. Eén ingang was er aan de noordkant, en één aan de zuidkant.

12 Het gebouw dat was aan (of bij) de voorkant (of bij het aangezicht) van de afgescheiden ruimte, (met) de zijkant in de richting van de zee (= de westkant), was 70 ellen breed. De muur van het gebouw was helemaal rondom 5 ellen breed. Zijn lengte was 90 ellen.

Achterin het tempelcomplex, aan de westkant van de buitenste voorhof, was een gebouw van 70 ellen (= 70 x 52,1 centimeter = 3647 centimeter, dus bijna 36½ meter) breed en 90 ellen (= 90 x 52,1 centimeter = 4689 centimeter, dus bijna 47 meter) lang. De muur was 5 ellen (= 5 x 52,1 centimeter = 260,5 centimeter, dus ruim 2½ meter) dik, en viel aan de achterkant samen met de muur van de buitenste voorhof, die 6 ellen (= 6 x 52,1 centimeter = 312,6 centimeter, dus ruim 3 meter) dik was.

Vers 12 zou vanuit ons huidige tijdruimtelijke denkpatroon na vers 37 of 43 uit het vorige hoofdstuk (h.40) zijn gezet. Daar ging het over de buitenste voorhof, en hier is de binnenste voorhof aan de orde. In dit vers hebben we te maken met een vreemd gebouw aan de westkant, waar de zon onderging. De kant van waaruit het donker werd. Dat vreemde gebouw werd in de tijd van Ezechiël blijkbaar naar achteren geplaatst als iets minder belangrijks. Er wordt niet bijgezegd, waarvoor het gebouw achterin werd gebruikt. Dat het helemaal aan de

uiterste westkant lag, en goed afgescheiden was van het heiligdom, lijkt erop te duiden, dat daarin onreine materialen of gereedschappen werden bewaard.

13 Hij mat bij (of met) het (tempel)huis, de afgescheiden ruimte, de overgebleven ruimte en zijn muren, (samen) een lengte van 100 ellen (= 100 x 52,1 centimeter = 5210 centimeter, dus ruim 52 meter).⁴⁶⁵

De hemelse man mat aan een zijkant van de tempel de lengte van het hele bouwwerk. *De afgescheiden ruimte* is de lege ruimte om de tempel heen. Met *de overgebleven ruimte* wordt de achterste gang voor de vertrekken aangeduid. In het slot van dit vers gaat het over de muren, terwijl over de ruimte tussen de gang en de lege ruimte niets expliciet wordt vermeld. Blijkbaar stond daar een muur, en hoort die ruimte bij genoemde muren.

Van het oosten tot het westen (binnenkant)

Lengte van het heilige 40 ellen (v.2).	40
Breedte van de deurposten van het heilige van de heiligen 2 ellen (v.3).	2
Lengte van het heilige van de heiligen 20 ellen (v.4).	20
Dikte van de achtermuur van het tempelhuis 6 ellen (v.5).	6
Lege ruimte tussen het tempelhuis en de gang voor de vertrekken 20 ellen (v.10).	20
Dikte van de muur voor de zijvertrekken op de grond (rest) 3 ellen.	3
Breedte van de gang voor de zijvertrekken 5 ellen (v.11).	5
Lengte van de zijvertrekken op de grond of het vrije ganggedeelte tussen de vertrekken 4 ellen (v.5).	4
<hr/> Totaal	100 ellen

14 De breedte van de voorkant van het huis, en de overgebleven ruimte (er) tegenover was (eveneens) 100 ellen (= 100 x 52,1 centimeter = 5210 centimeter, dus ruim 52 meter).⁴⁶⁶

Hier wordt zowel de breedte van de voorkant van het tempelbouwwerk in de binnenste voorhof aangeduid, als de lengte van de gang voor de vertrekken achterin genoemd. De voorkant van het bouwwerk was 100 ellen breed, en de lengte van de gang achterin was dat ook.

15^a Hij mat de lengte van het bouwwerk aan (of bij) de voorkant (of bij het aangezicht) van de afgescheiden ruimte dat er achterin was, en zijn overgebleven ruimte aan deze kant, en aan die kant: 100 ellen.

De hemelse knecht van de Here mat de lengte ofwel de breedte van het bouwwerk aan de kant van de afgescheiden ruimte (= de lege ruimte) achterin. De breedte van het tempelhuis achter-

⁴⁶⁵ In de Hebreeuwse tekst staat *Hij mat het (tempel)huis een lengte van 100 ellen; de afgescheiden ruimte, het bouwwerk en zijn muren waren (samen) 100 ellen lang*. Deze tekst past niet bij de Griekse en Hebreeuwse context, en is mede daardoor onduidelijk. Het tempelhuis was bijvoorbeeld geen 100 ellen lang, de overgebleven ruimte ontbreekt, en wat met het bouwwerk wordt bedoeld, blijft enigszins in het duister.

Helaas is de tekst van de Griekse handschriften ook niet duidelijk: *Hij mat tegenover (of aan de voorkant van) het (tempel)huis een lengte van 100 ellen; de overgebleven ruimte, de afgescheiden ruimte en zijn muren: (samen) een lengte van 100 ellen*. Opvallend is, dat in de Griekse tekst wel *de overgebleven ruimte* wordt genoemd, die in de Hebreeuwse tekst ontbreekt. *Het bouwwerk* uit de Hebreeuwse tekst, waarmee hoogstwaarschijnlijk het tempelhuis wordt bedoeld, (en niet het achtergebouw uit vers 12) is in de Griekse versie terecht afwezig.

In beide teksten gaat het over de lengte van het hele tempelbouwwerk aan de westkant van de binnenste voorhof. Op basis van die achtergrondkennis is de Hebreeuwse tekst met behulp van de Griekse handschriften verbeterd.

⁴⁶⁶ De onduidelijke inhoud van de Hebreeuwse tekst is *De breedte van de voorkant van het huis en de afgescheiden ruimte naar het oosten was (eveneens) 100 ellen*. Daarom is voor de weergave van dit vers voor de Griekse handschriften gekozen.

in + de afgescheiden ruimten aan weerskanten van dat huis + de gang voor de vertrekken en (de ruimte naast) de vertrekken samen aan de ene kant en aan de andere kant ervan = 100 ellen.

Van het noorden tot het zuiden (binnenkant)

Lengte van de zijvertrekken op de grond	
of de (gang)ruimte tussen de vertrekken 2 x 4 ellen (v.5).	8
Breedte van de gang voor de vertrekken 2 x 5 ellen (v.11).	10
Dikte van de muur tussen de gang voor de zijvertrekken en de lege ruimte om het tempelhuis (de rest) 2 x 5 ellen.	10
Lege ruimte tussen het tempelhuis en de gang voor de vertrekken 2 x 20 ellen (v.10).	40
Dikte van de muur om het tempelhuis 2 x 6 ellen (v.5).	12
Breedte van het tempelhuis binnen 20 ellen (v.2).	20 +
<hr/> Totaal	<hr/> 100 ellen

15^b De binnenkant van de grote zaal (of de tempel) en de (voor)hal van de voorhof waren bedekt met versiering (of met sierlijk houtwerk).⁴⁶⁷

De binnenkant van het heilige en de voorhal van de tempel waren met sierlijk houtwerk bedekt.

16 De vensters waren openingen met tralies. De overgebleven ruimte rondom aan (= bij) hun 3 (lagen) hadden tegenover de drempel een houten beschot helemaal rondom: vanaf de aarde (= de grond) tot aan de vensters. De vensters waren geopend (of onbedekt) (bij) 3 (lagen) om (er)door te kijken.⁴⁶⁸

17 Tot het binnenste huis en naar buiten en bij de hele muur rondom binnen en buiten,⁴⁶⁹

18 waren cherubs uitgesneden. Een palmboom was tussen een cherub en een cherub (of cherubs).⁴⁷⁰ (Elke) cherub had 2 gezichten.

19 Het gezicht van een mens was naar de palmboom aan deze kant, en het aangezicht van een leeuw was naar de palmboom aan die kant. (Ze) waren bij het hele huis helemaal rondom uitgesneden.⁴⁷¹

⁴⁶⁷ Het laatste deel van vers 15^b ontbreekt in de (Masoretische) Hebreeuwse tekst, en is vanuit de Griekse handschriften er (weer) bijgezet. De exacte vertaling daarvan is onzeker.

⁴⁶⁸ De inhoud van de (Masoretische) Hebreeuwse tekst van dit vers is: *De drempels, de vensters met tralies en de overgebleven ruimte rondom aan (= bij) hun 3 (lagen) hadden tegenover de drempel een houten beschot helemaal rondom: vanaf de aarde (= de grond) tot aan de vensters. De vensters waren (on)bedekt.* Deze tekst is onduidelijk. Hadden de vensters met tralies bijvoorbeeld nu wel of geen houten beschot? Daarom is met behulp van de Griekse handschriften, die onderling ook weer enigszins verschillen, de (Masoretische) Hebreeuwse tekst verbeterd. Of dit (helemaal) de oorspronkelijke tekst is, blijft natuurlijk (nogal) onzeker.

⁴⁶⁹ De inhoud van de (Masoretische) Hebreeuwse tekst is hier *Tot boven de opening, tot het binnenste huis en naar buiten en bij de hele muur helemaal rondom binnen en buiten waren (dit) de maten.* Deze tekst is echter onduidelijk. Welke opening wordt hier bedoeld? Waar de cherubs en palmbomen bij het volgende vers zijn aangebracht, is in de (Masoretische) Hebreeuwse tekst ook vaag. Ondanks de kleine verschillen in de Griekse handschriften is daarom toch hoofdzakelijk voor de weergave op basis van die handschriften gekozen.

⁴⁷⁰ De (Masoretische) Hebreeuwse tekst heeft hier *(Er) waren cherubs en palmbomen gemaakt; een palmboom was tussen een cherub voor (of bij) een cherub.*

Bij de Griekse handschriften staat het woord *palmbomen* in het meervoud, terwijl daar waarschijnlijk enkelvoud mee wordt bedoeld. Daarom is hier voor Hebreeuwse enkelvoud gekozen.

⁴⁷¹ Het woord *uitgesneden* is afkomstig uit de Griekse handschriften. In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *gemaakt*. Welk woord er oorspronkelijk heeft gestaan, is moeilijk te zeggen. *Uitgesneden* is in elk

Opvallend is, dat de cherubs 2 gezichten hadden: het gezicht van een mens en het gelaat van een leeuw.⁴⁷² De mens was het symbool van de stam Ruben en van het zuiden, en de leeuw was het teken van de stam Juda en van het oosten (Zie de uitleg bij Ezech.1:10.). Ruben had de zegen van het eerstgeboorterecht, maar verspeelde dat. Juda ontving daarna die grote zegen (Gen.49:3,4,8-12).

20 Vanaf de vloer tot aan het sierlijke houtwerk waren de cherubs en de palmbomen uitgesneden.⁴⁷³

21 De (meest) heilige plaats en de grote zaal (of de tempel) had vierkante (deur)openingen.⁴⁷⁴ Tegenover (of Aan de voorkant van) de meest heilige plaats ⁴⁷⁵ was de verschijning als de verschijning van,

22 het houten altaar. Zijn hoogte was 3 ellen (= 3 x 52,1 centimeter = 156,3 centimeter, dus ruim 1½ meter). De lengte was 2 ellen (= 2 x 52,1 centimeter = 104,2 centimeter, dus ruim 1 meter). De breedte was 2 ellen.⁴⁷⁶ Het had horens. Zijn voetstuk en zijn wanden waren van hout.⁴⁷⁷ Hij sprak tegen mij: “Dit is de tafel die voor het gezicht van Jahweh is.”

De ingang van de grote zaal (= het heilige) was 10 ellen (= 10 x 52,1 centimeter = 521 centimeter, dus bijna 5¼ meter) breed (v.1). De hoogte moet dus ook 10 ellen zijn geweest, want de deuropening of ingang van het heilige was vierkant (v.21). De ingang van de binnenste zaal (= het heilige van de heiligen) was 6 ellen (= 6 x 52,1 centimeter = 312,6 centimeter, dus ruim 3 meter) breed (v.3). De hoogte van de vierkante opening was dus eveneens 6 ellen (v.21).

Tegenover het heilige van de heiligen was een houten altaar in het heilige. Er wordt hier gesproken over het reukofferaltaar in de grote zaal. Dit altaar was de plaats waar de wierook werd verbrand. Zoals de rook van dit offer omhoog steeg, zo stijgen de gebeden van de dienaren van de Here op voor zijn troon (Ps.141:2, Luk.1:10, Op.5:8, 8:3,4, 11:1).

In de tabernakel en in de tempel van koning Salomo (972 – 932) was het reukofferaltaar met goud overtrokken (Ex.31:8, 40:5,26, 1Kon.6:22, 7:48, 1Kron.28:18, 2Kron.4:19, Hebr.9:4, vgl. Op.8:3, 9:13). Het soortgelijke altaar in de tabernakel was 2 ellen (= bijna 90 centimeter) hoog, en 1 el (= bijna 45 centimeter) lang en breed (Ex.30:1,2, 37:25).⁴⁷⁸ In de tempel die de profeet Ezechiël zag, was de oppervlakte bovenop het reukofferaltaar veel groter (ruim 5 x)!

geval explicieter en concreter (vgl. 20,25).

⁴⁷² Hoewel in het tweedimensionale vlak het afbeelden van 4 gezichten bijna onmogelijk was, hadden de cherubs aan de ene muur andere gezichten kunnen hebben (bijvoorbeeld een mens en een leeuw), dan bij de andere muur (daar bijvoorbeeld een stier en een arend). Het uitsluitend afbeelden van de mens en de leeuw is dus een bewuste keuze.

⁴⁷³ De inhoud van de Hebreeuwse tekst is hier *Vanaf de aarde (= de grond) tot boven de opening en (aan) de muur van de tempel (of de grote zaal) waren de cherubs en de palmbomen gemaakt*. Opnieuw komt in deze tekst een onduidelijke *opening* aan de orde. De plaats waar de cherubs op de muren zijn gemaakt, is tot boven de opening. Hoe ver is dat?

Bij de Griekse handschriften zijn de cherubs en palmbomen afgebeeld tot zover het houtwerk is aangebracht. Cherubs uitsnijden in houtwerk is voor de hand liggender dan het uitsnijden in steen. Daarom is daarvoor (n.l. het uitsnijden in houtwerk) gekozen (vgl. v.19,25).

⁴⁷⁴ De Hebreeuwse tekst heeft hier *De grote zaal (of De tempel) had vierkante deurposten*. Informatie over de (deur)opening naar het heiligste deel van de tempel ontbreekt.

⁴⁷⁵ De gekozen inhoud is op basis van Griekse handschriften. De minder duidelijke Hebreeuwse tekst heeft hier *De voorkant (of Het aangezicht) van het heilige (of het heiligdom) ...*. Het komt in grote lijnen op hetzelfde neer.

⁴⁷⁶ Dit zinnetje over de breedte ontbreekt in de Hebreeuwse tekst, en is afkomstig uit de Griekse handschriften.

⁴⁷⁷ In plaats van deze 2 zinnen uit de Griekse handschriften staat in de Hebreeuwse tekst *Zijn hoeken, zijn lengte en zijn wanden waren van hout. Houten hoeken* is een wat vage aanduiding, en *een houten lengte* is niet concreet voor te stellen. Bovendien kunnen houten onderdelen bovenin vlam vatten.

⁴⁷⁸ In de tijd van Mozes was een el 44,5 centimeter...! (De omvang van dit altaar in de tempel is niet bekend.)

Blijkbaar wilde de Here nog veel meer aandacht en ruimte geven aan de gebeden van zijn dienaren.

23 De grote zaal (of De tempel), en de meest heilige plaats ⁴⁷⁹ hadden 2 deur(opening)en. De grote zaal ofwel het heilige, en het heilige van de heiligen hadden elk een deuropening.

24 De deur(opening)en hadden 2 deuren: 2 draaiende deuren. Twee waren aan de ene deur(opening), en 2 deuren waren aan de andere (deuropening).

25 Hierop: op de deuren van de tempel (of de grote zaal), waren cherubs en palmbomen uitgesneden,⁴⁸⁰ zoals op de muren uitgesneden waren. Dik hout(werk) was aan de voorkant van de (voor)hal aan de buitenkant.

26 Vensters met tralies en palmbomen waren aan deze kant, en aan die kant, aan (of bij) de zijkanten van de (voor)hal en (aan) de zijvertrekken van het (tempel)huis, en [de] dikke(planke)n (of (houten) bedekkingen).⁴⁸¹

In de voorhal waren aan weerskanten vensters, houtwerk (daaronder (vgl. v.16)) en palmbomen. Dit was ook het geval bij het bij de zijvertrekken rondom het tempelhuis.

Het is opvallend, dat in dit gedeelte helemaal niet over goud en zilver wordt gesproken, zoals bij de tabernakel en de tempel van koning Salomo (972 – 932) (Ex.25, 26, 1Kon.6:20-35). De belangrijkste versieringen zijn het betimmeren met hout, en het aanbrengen van cherubs en palmbomen (vgl. 1Kon.6:29).

Sommige voorwerpen zoals de tafel voor de toonbroden en de gouden kandelaar worden niet genoemd. Dat wil niet zeggen, dat de profeet ze niet heeft gezien, maar hij heeft het niet opgeschreven. Wat Ezechiël opviel, of waar de hemelse man van God zijn aandacht op vestigde, schreef hij op. Opvallende en onverwachte overeenkomsten of verschillen zullen daarbij een rol hebben gespeeld. De waarneming van profeten of apostelen van zelfs (bijna) dezelfde openbaring leverde wel vaker een verschillende beschrijving op (vgl. de uitleg bij Ezech.1).

⁴⁷⁹ De (Masoretische) Hebreeuwse tekst heeft hier *het heiligdom* (of *het heilige*). Dit is minder duidelijk.

⁴⁸⁰ Het woord *uitgesneden* is afkomstig uit de Griekse handschriften. In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *gemaakt*. Welk woord er oorspronkelijk heeft gestaan, is moeilijk te zeggen. *Uitgesneden* is in elk geval explicieter en concreter (vgl. v.19,20).

⁴⁸¹ De vertaling van vers 26 blijft door de verschillende mogelijkheden, de verschillen met de Griekse handschriften en het ontbreken van dit gedeelte (= vanaf 41:5/6) in de Dode Zee-rollen (nog) (erg) onzeker.

3. De nieuwe priestervertrekken.

Hoofdstuk 42:1-14

1 Hij bracht mij weg naar de buitenste voorhof, de weg in de richting van het noorden. Hij liet mij naar het vertrek komen, dat tegenover de afgescheiden ruimte was, dat tegenover de overgebleven ruimte was, naar het noorden.

2 Naar het noorden was de lengte 100 ellen. De breedte was 50 ellen.

3 Tegenover de 20 ellen die waren voor de binnenste voorhof, en tegenover de bestrating die was voor de buitenste voorhof, was een ruimte op een overgebleven ruimte in 3 lagen.

4 Aan de voorkant van de vertrekken was een gang van 10 ellen breed, en 100 ellen lang. Naar binnen toe was een weg van 1 el. Hun openingen waren naar het noorden.

5 De bovenste vertrekken waren even kort, terwijl de overgebleven ruimten daarvan meer ruimte innamen, dan die van de ondersten en van de middelsten van het bouwwerk,

6 want zij waren in 3 lagen, en ze hadden geen pilaren, zoals de pilaren van de voorhoven. Daarom stak hij meer uit dan die van de ondersten, en van de middelsten vanaf de grond.

7 Er was een sluitmuur, die buiten evenwijdig liep met de vertrekken, in de richting van de buitenste voorhof, voor de kamers langs. Zijn lengte was 50 ellen,

8 zodat de lengte van de vertrekken die bij de buitenste voorhof waren, 50 ellen was, en zie die tegenover de tempel was 100 ellen.

9 Beneden deze vertrekken was de ingang vanuit het oosten, wanneer men vanuit de buitenste voorhof er binnenkwam.

10 In de breedte van de sluitmuur van de voorhof in de richting van het zuiden, voor de afgescheiden ruimte en voor de overgebleven ruimte waren eveneens vertrekken.

11 Een weg was ervoor. Overeenkomstig de maten van de vertrekken die in de richting van het noorden waren, waren ze even lang als breed; overeenkomstig al hun uitgangen overeenkomstig hun voorgeschreven indeling, en overeenkomstig hun deuropeningen.

12 Zoals de openingen van de kamers die waren in de richting van het zuiden, was er een deur aan het begin van de weg: de weg voor de beschermende sluitmuur in de richting van het oosten, wanneer men er in kwam.

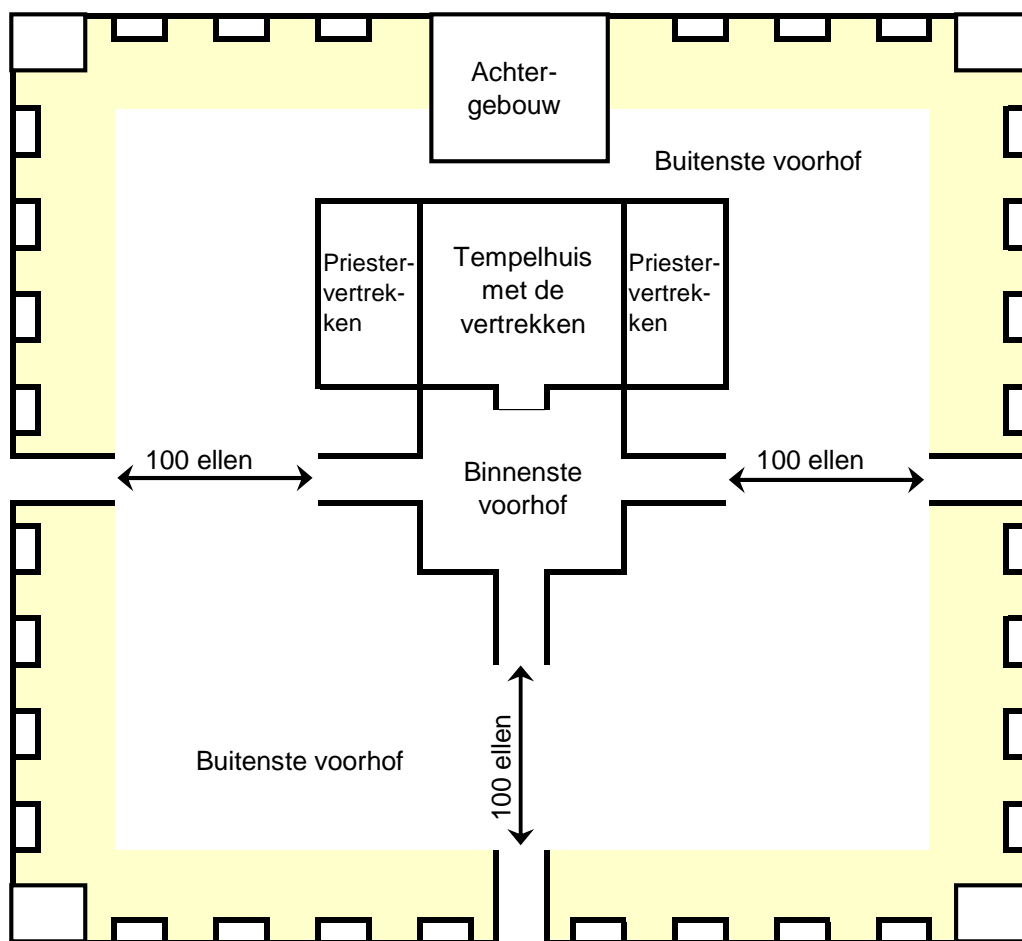
13 Hij zei tegen mij: “De vertrekken aan de noordkant en de vertrekken aan de zuidkant, die aan de voorkant van de afgescheiden ruimte zijn, zijn vertrekken van het heiligdom, waar de priesters, de zonen van Zadok, die dichtbij Jahweh komen, het allerheiligste zullen eten. Daar zal men het allerheiligste neerleggen, met het graanoffer, het zondoffer en het schuldoffer, want die plaats is heilig.”

14 “Wanneer de priesters zijn binnengekomen, mogen zij niet vanuit het heiligdom weggaan naar de buitenste voorhof. Dan moeten zij hun kleren waarin zij dienst doen, achterlaten, want ze zijn heilig. Zij moeten andere kleren aantrekken, en dan zullen zij dichtbij komen bij wat voor het volk bestemd is.”

1 Hij bracht mij weg naar de buitenste voorhof, de weg in de richting van het noorden. Hij liet mij naar (of bij) het vertrek komen, dat tegenover de afgescheiden ruimte was, dat tegenover de overgebleven ruimte⁴⁸² was, naar (of bij) het noorden.

Nadat de (hemelse) man de tempel had opgemeten, ging hij met de profeet Ezechiël via de poort aan de noordkant naar de buitenste voorhof. Tegen de noordkant aan de zijkant van het tempelcomplex stond een vertrek ofwel een gebouw.

2 Naar het noorden was de lengte 100 ellen (= 100 x 52,1 centimeter = 5210 centimeter, dus ruim 52 meter).⁴⁸³ De breedte was 50 ellen (= 100 x 52,1 centimeter = 2605 centimeter, dus ruim 26 meter).

3 Tegenover de 20 (ellen) die waren voor de binnenste voorhof, en tegenover de bestrating die was voor de buitenste voorhof, was een overgebleven ruimte aan de voorkant van (= ... een ruimte op) een overgebleven ruimte in 3 (lagen).

Het grote vertrek of gebouw was 50 ellen breed (v.2). Twintig ellen vanaf de zijmuur aan de kant van de binnenste voorhof was een overgebleven ruimte ofwel een gang. De breedte van

⁴⁸² In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *het bouwwerk*. Tussen de afgescheiden ruimte en het genoemde vertrek of gebouw waar de profeet heenging, was de overgebleven ruimte. Dit staat ook in de Griekse handschriften. Op grond daarvan is voor de weergave van *de overgebleven ruimte* gekozen (vgl. v.10).

⁴⁸³ Volgens de (Masoretische) Hebreeuwse tekst zou hier staan, dat er een ingang naar het noorden was. In vers 9 wordt echter over een ingang aan de oostkant gesproken. Op grond daarvan is voor de inhoud van de Griekse handschriften gekozen, en is de vermelding over een noordelijke ingang weggelaten.

die gang was 10 ellen (v.4). Dan bleef er aan de andere kant van de gang nog 20 ellen over: 20 ellen vanaf de zijmuur + 10 ellen voor de breedte van de gang + 20 ellen die overbleven = de totale breedte van 50 ellen van het grote vertrek.

Aan de voorkant van de gang van 10 ellen breed (bij een trap) kon men bovenop die gang nog 2 gangen zien.

4 Aan de voorkant van de vertrekken was een gang van 10 ellen (= 10 x 52,1 centimeter = 521 centimeter, dus bijna 5¼ meter) breed, en 100 ellen (= 100 x 52,1 centimeter = 5210 centimeter, dus ruim 52 meter) lang.⁴⁸⁴ Naar binnen toe was een weg van 1 el (= 52,1 centimeter, dus ruim 52 centimeter). Hun openingen waren naar het noorden.

Midden in het gebouw van 50 ellen breed was dus een gang van 10 ellen breed. Aan weerskanten was 20 ellen (= 20 x 52,1 centimeter = 1042 centimeter, dus bijna 10½ meter) beschikbaar voor de kleinere vertrekken, inclusief de binnenmuren. In het grote vertrek waren daarboven nog 2 vergelijkbare verdiepingen.

5 De bovenste vertrekken waren even kort,⁴⁸⁵ terwijl (of want) de overgebleven ruimten daarvan meer ruimte innamen (of uitstaken), dan (die) van de ondersten en van de middelsten van het bouwwerk,

6 want zij waren in 3 (lagen), en ze hadden geen pilaren, zoals de pilaren van de voorhoven. Daarom stak hij meer uit dan (die) van de ondersten, en van de middelsten vanaf de aarde (= de grond).

De overgebleven ruimten (= gangen) voor de vertrekken boven namen in de breedte meer ruimte in, dan de gangen voor de onderste en middelste vertrekken. De gang werd bij elke hogere verdieping breder, en de muur tussen de gang en de vertrekken werd dan smaller. De vloer van de gang kon dan steunen op de plek waar de muur smaller werd.⁴⁸⁶

7 Er was een sluitmuur, die buiten evenwijdig liep met de vertrekken, in de richting van de buitenste voorhof, voor de kamers langs. Zijn lengte was 50 ellen (= 50 x 52,1 centimeter = 2605 centimeter, dus ruim 26 meter),

8 zodat de lengte van de vertrekken die bij de buitenste voorhof waren, 50 ellen was, en zie (die) voor [het aangezicht van] (= zie (die) tegenover) de tempel (of de grote zaal) was 100 ellen (= 100 x 52,1 centimeter = 5210 centimeter, dus ruim 52 meter).

De sluitmuur in de richting van de buitenste voorhof was 50 ellen breed, en de muur langs het tempelhuis met de vertrekken was 100 ellen lang.

9 Beneden deze vertrekken was de ingang vanuit het oosten, wanneer men vanuit de buitenste voorhof er (binnen)kwam.

⁴⁸⁴ De lengte van 100 ellen staat niet in de (Masoretische) Hebreeuwse tekst, maar is wel in overeenstemming met de context en de Griekse handschriften.

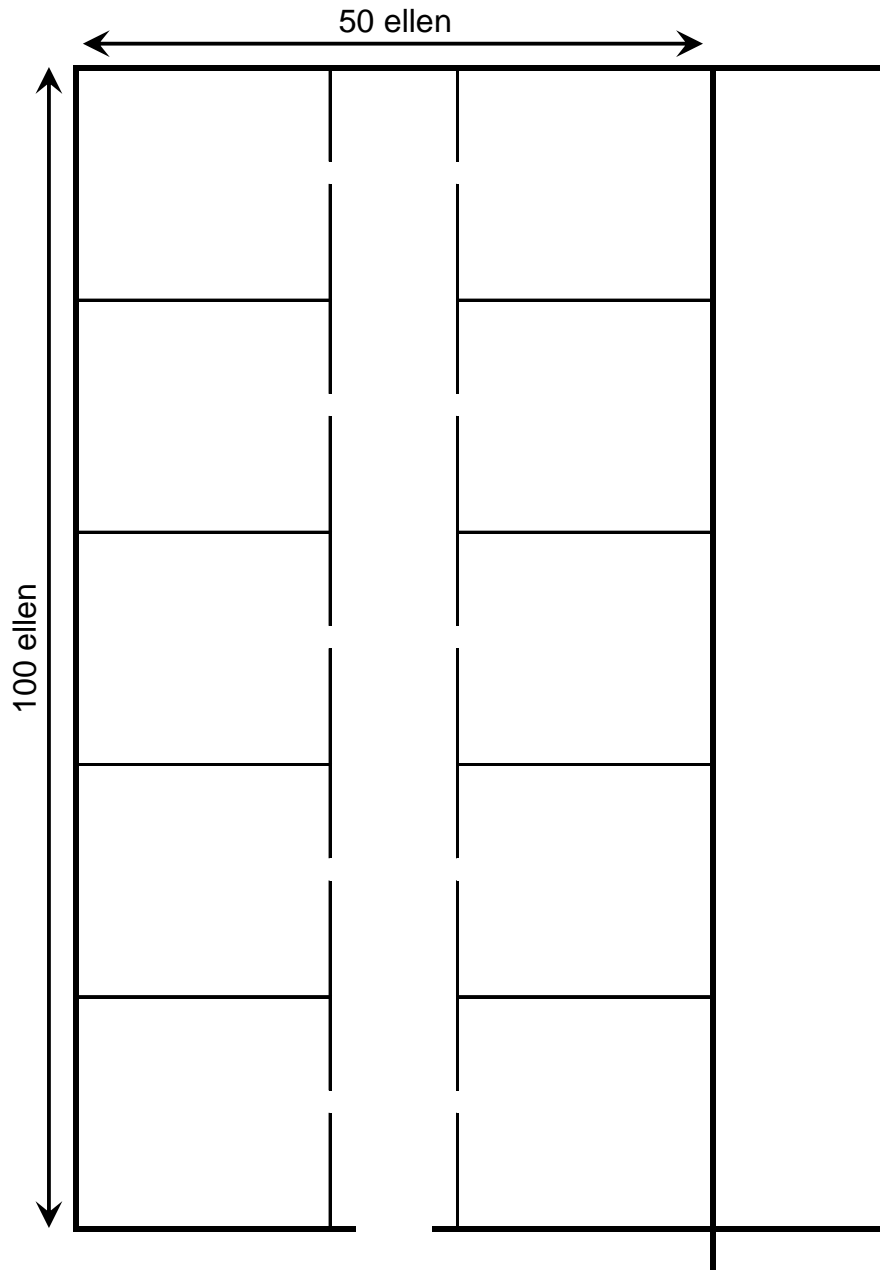
⁴⁸⁵ Helaas zijn in deze verzen fouten geslopen tijdens het overschrijven. In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *De bovenste vertrekken waren kort (of korter)*. Of de lengte van 20 ellen van de vertrekken kort of lang is, voegt echter geen informatie toe, en heeft weinig te maken met de breedte van de overgebleven ruimte (= gang). Kortere kunnen de vertrekken niet zijn, want de muur van de vertrekken steunt dan niet (helemaal) op de muur van de vertrekken eronder. Zonder pilaren zou de kans op instorten in dat geval juist veel groter zijn. Daarom is met behulp van de Griekse handschriften de (Masoretische) Hebreeuwse tekst verbeterd. Die handschriften zijn bij deze verzen echter minder duidelijk en degelijk dan de (Masoretische) Hebreeuwse tekst. Ook zijn er onderling kleine verschillen.

Vanaf Ezechiël 41:6 is de tekst van de Dode Zee-rollen helaas volledig verloren gegaan.

⁴⁸⁶ Een vergelijkbare manier van bouwen werd eveneens toegepast bij de vertrekken rondom het tempelhuis (Ezech.41:6,7)

10 In de breedte van de sluitmuur van de voorhof in de richting van het zuiden,⁴⁸⁷ voor de afgescheiden ruimte en voor de overgebleven ruimte⁴⁸⁸ waren (eveneens) vertrekken.

Aan de andere zijkant van het tempelcomplex, aan de zuidkant, was ook een gebouw met vertrekken. Het gebouw was gelijk aan het grote vertrek aan de noordkant.

⁴⁸⁷ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier ... *in de richting van het oosten*, Dit is onmogelijk, want aan de oostkant is de ingang van de binnenste voorhof. Daar staat niet het tempelhuis, waar volgens het tweede deel van dit vers het andere ofwel tweede bouwwerk van de vertrekken tegenaan zou moeten staan. Bovendien staat in vers 13 van dit hoofdstuk, zowel in de Griekse handschriften als in de Hebreeuwse, dat deze vertrekken aan de noord- en zuidkant van de tempel stonden! Daarom is mede op basis van de Griekse handschriften voor het zuiden gekozen.

⁴⁸⁸ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *het bouwwerk*. Tussen de afgescheiden ruimte en het genoemde gebouw met vertrekken waar de profeet heenging, was de overgebleven ruimte. Dit staat ook in de Griekse handschriften. Op grond daarvan is voor de weergave van *de overgebleven ruimte* gekozen (vgl. v.1).

11 Een weg was ervoor. Overeenkomstig de maten ⁴⁸⁹ van de vertrekken die in de richting van het noorden waren, waren ze even lang als breed; overeenkomstig al hun uitgangen overeenkomstig hun voorschriften (= hun voorgeschreven indeling), en overeenkomstig hun (deur)openingen.

Uit de verzen 3 en 4 bleek dat de kleinere vertrekken inclusief de binnenmuren 20 ellen (= 20 x 52,1 centimeter = 1042 centimeter, dus bijna 10½ meter) breed waren. Uit dit vers blijkt, dat deze kamers vierkant waren. Ze waren dus aan de binnenkant iets minder dan 20 ellen lang en breed. Op een lengte van 100 ellen (= 100 x 52,1 centimeter = 5210 centimeter, dus ruim 52 meter) passen dus 5 kleinere vertrekken. Tegenover die 5 vertrekken stonden aan de andere kant ook 5 kleinere vertrekken. Op 1 laag stonden dus 10 vertrekken. Op 3 lagen zijn dat er 30. Het hele gebouw bevatte dus 3 gangen en 30 kleinere vertrekken. In een gang van 10 ellen (= 10 x 52,1 centimeter = 521 centimeter, dus bijna 5¼ meter) breed (v.4) of breder bleef voldoende ruimte over voor een wenteltrap naar boven.

12 Zoals de openingen van de kamers die waren in de richting van het zuiden, was (er) een deur in het hoofd (= een deur aan het begin) van de weg: de weg voor de beschermende sluitmuur in de richting van het oosten, wanneer men er (in) kwam.

13 Hij zei tegen mij: “De vertrekken aan de noordkant en ⁴⁹⁰ de vertrekken aan de zuidkant, die aan (of bij) de voorkant (of bij het aangezicht) van de afgescheiden ruimte zijn, [zij] zijn vertrekken van het heiligdom, waar de priesters(, de zonen van Zadok,) ⁴⁹¹ die dichtbij Jahweh komen, het allerheiligste zullen eten. Daar zal men het allerheiligste neerleggen (of achterlaten), en (= met) het graanoffer, het zondoffer en het schuldoffer, want d(i)e plaats is heilig.”

Het graanoffer werd gebakken of gekookt, en het was voor de priesters om op te eten (Lev.2).

Het zondoffer was er om de zonden te verzoenen. Het was een reinigingsoffer, dat ook dagelijks moest worden gebracht (Ex.29:36). Eén keer per jaar moest de hogepriester bloed van het zondoffer op de horens van het brandofferaltaar smeren om de zondige mensen met God en elkaar te verzoenen (Ex.30:10, Lev.4).

Een schuldoffer moest worden gebracht, als iemand tegen de Here had gezondigd. In tegenstelling met het zondoffer stond de medemens daar buiten. Het ging niet over zonde tegenover mensen, maar alleen tegenover God (Lev.5:14-19). De gezonde delen van het schuldoffer en het zondoffer mochten door de priesters (uitsluitend mannen) worden gegeten (Lev.7:1-7).

14 “Wanneer de priesters zijn (binnen)gekomen, mogen (of zullen) zij niet vanuit het heiligdom weggaan naar de buitenste voorhof. Dan (of Daar) moeten (of zullen) zij hun kleren waarin zij dienst doen, achterlaten (of neerleggen), want ze zijn heilig. Zij moeten (of zullen) andere kleren aantrekken, en (dan) zullen zij dichtbij komen bij wat voor het volk (bestemd) is.” ⁴⁹²

Als een priester dienst ging doen in de binnenste voorhof of in de tempel, dan moest hij zich na zijn binnenkomst direct omkleden (vgl. Ezech.44:17). Hoogstwaarschijnlijk gebeurde dat omkleden van een priester in de zijvertrekken die bereikbaar waren vanuit de binnenste

⁴⁸⁹ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier het minder passende *de verschijning*. Daarom is voor de inhoud van de Griekse handschriften gekozen.

⁴⁹⁰ Het woord *en* is afkomstig uit de Griekse handschriften (en de Vulgaat).

⁴⁹¹ Het gedeelte *de zonen van Zadok* is afkomstig uit de Griekse handschriften. Hoewel goed bij de inhoud past, is het erg onzeker, of het er oorspronkelijk heeft gestaan.

⁴⁹² De Griekse handschriften hebben hier ..., *wanneer ze het volk aanraken*. Beide mogelijkheden kunnen oorspronkelijk zijn.

voorhof (Ezech.41:5-11).⁴⁹³ Was de priesterdienst voorbij, dan moest hij eerst zijn dienst-kleren uittrekken, en zijn gewone kleren aandoen. Daarna moest die priester naar de buitenste voorhof gaan, en mocht hij tussen de andere mensen lopen, en met hen in contact komen (vgl. Ezech.44:19).

Er waren dus vertrekken waarin het eten werd bewaard en klaargemaakt, en er waren vertrekken waarin de priesters zich konden omkleden.

⁴⁹³ Voorafgaand aan de dienst in de tabernakel en de tempel moesten de priesters zich wassen met het water van het koperen wasvat, dat ook wel *de zee* werd genoemd (Ex.30:18-21, 40:30-32, 2Kron.4:6^b).

4. Het meten van het heilige gebied.

Hoofdstuk 42:15-20

15 Hij was klaar met het meten van het binnenste van het huis. Hij bracht mij weg in de richting van de poort waarvan de voorkant naar het oosten was gericht. Hij mat helemaal rondom.

16 Hij stond achter de poort naar het oosten. Hij mat 500 ellen met de meetstok.

17 Hij ging naar het noorden. Hij mat aan de voorkant van het noorden 500 ellen met de meetstok.

19 18 Hij ging naar het westen. Hij mat aan de voorkant van het westen 500 ellen met de meetstok.

18 19 Hij ging naar het zuiden. Hij mat aan de voorkant van het zuiden 500 ellen met de meetstok.

20 Naar de 4 windrichtingen heeft hij het gemeten. Het had een muur helemaal rondom: 500 ellen lang en 500 ellen breed, om scheiding te maken tussen het heilige en het gewone.

15 Hij was klaar met het meten van het binnenste van het huis. Hij bracht mij weg in de richting van de poort waarvan de voorkant naar het oosten was gericht. Hij mat helemaal rondom.

Toen Ezechiël door de man met het linnen koord en de meetstok naar de oostelijke poort werd gebracht, liep die man de poort uit. Vanuit de buitenste voorhof zag de profeet hem achter de poort staan.

16 Hij stond achter de poort naar het oosten.⁴⁹⁴ Hij mat 500 ellen (= 500 x 52,1 centimeter = 26050 centimeter, dus 260½ meter) met de meetstok.⁴⁹⁵

In de Hebreeuwse tekst gaat het aan het warrige einde van dit vers en in de volgende verzen voor de lengte van elke zijde van de buitenste voorhof steeds over 500 meetstokken. De meetstok was 6 ellen (= 6 x 52,1 centimeter = 312,6 centimeter, dus ruim 3 meter) lang (Ezech.40:5). Dan zou elke buitenmuur ruim 1½ kilometer (500 x 6 x 52,1 centimeter = 15630 centimeter) lang zijn geweest. Deze maat is onwaarschijnlijk groot. Die lengte komt bovendien niet overeen met de maten van de buitenste voorhof:

Van het noorden tot het zuiden

De buitenpoort naar het noorden	50
Van de buitenpoort naar het noorden naar de noordelijke binnenpoort	100
De binnenpoort naar het noorden	50
Van de binnenpoort naar het noorden naar de zuidelijke binnenpoort (= de binnenste voorhof)	100
De binnenpoort naar het zuiden	50
Van de binnenpoort naar het zuiden naar de zuidelijke buitenpoort	100
De buitenpoort naar het zuiden	50 +
<hr/> Totaal	500 ellen

⁴⁹⁴ Deze betekenisvolle zin ontbreekt in de Hebreeuwse tekst, maar hij staat wel in de Griekse handschriften.

⁴⁹⁵ De warrige Hebreeuwse tekst heeft hier *Hij heeft de wind(richting) van het oosten met de meetstok gemeten: 5 ellen honderden stokken met de meetstok rondom.*

De Griekse handschriften hebben *Hij mat 500 (ellen) met de meetstok.* De ellen worden in dit vers niet genoemd. De tekst van de Dode Zeerollen over de laatste hoofdstukken van Ezechiël is verloren gegaan.

Van het oosten tot het westen

De buitenpoort naar het oosten	50
Van de buitenpoort naar het oosten naar de oostelijke binnenpoort	100
De binnenpoort naar het oosten	50
Van de binnenpoort naar het oosten naar de voorste muur van het tempelhuis (= de binnenste voorhof)	100
De voorste muur van het tempelhuis	6
Het tempelhuis met muren en vertrekken (Ezech.40-41:25)	100
De scheidsmuur tussen de vertrekken en het achtergebouw	5
De ruimte tussen het tempelcomplex en het achtergebouw (rest)	14
De muur van het achtergebouw (Ezech.41:12)	5
Het achtergebouw	70 +
<hr/> Totaal	500 ellen

De (Masoretische) Hebreeuwse tekst is hier dus gebrekkig.

17 Hij ging naar het noorden. Hij mat aan de voorkant van het noorden 500 ellen (= 500 x 52,1 centimeter = 26050 centimeter, dus 260½ meter) met de meetstok.⁴⁹⁶

19 18 Hij ging naar het westen. Hij mat aan de voorkant van het westen 500 ellen met de meetstok.⁴⁹⁷

18 19 Hij ging naar het zuiden. Hij mat aan de voorkant van het zuiden 500 (ellen) met de meetstok.⁴⁹⁸

20 Naar de 4 wind(richting)en heeft hij het gemeten. Het had een muur helemaal rondom: 500 (ellen) lang en 500 ellen breed,⁴⁹⁹ om scheiding te maken tussen het heilige (of het heiligdom) en het gewone (of het niet-heilige).

⁴⁹⁶ De (Masoretische) Hebreeuwse tekst heeft hier *Hij heeft de (wind)richting van het noorden gemeten: 500 stokken, met de meetstok rondom*. Er is in dit vers opnieuw voor de betere inhoud van de Griekse handschriften gekozen. Daarin worden de ellen als maat expliciet genoemd.

⁴⁹⁷ De (Masoretische) Hebreeuwse tekst heeft hier *De wind(richting) van het zuiden heeft hij gemeten: 500 stokken, met de meetstok*. Daarbij zijn behalve de vreemde 500 meetstokken ook nog de verzen 18 en 19 omgewisseld. Om die redenen is voor een tekst op basis van de Griekse handschriften gekozen. In die handschriften worden de ellen opnieuw als maateenheid genoemd.

⁴⁹⁸ De (Masoretische) Hebreeuwse tekst heeft hier *Hij draaide zich om naar de wind(richting) van de zee (= het westen). Hij heeft 500 stokken met de meetstok gemeten*. Om inmiddels bekende redenen is voor de inhoud van de Griekse handschriften gekozen.

Tijdens het meten van de omtrek van de buitenste voorhof nam de hemelse man de profeet Ezechiël vanaf de buitenste poort naar het oosten mee naar de poort in de noordelijke richting (v.15-17). Daarna gingen ze via de poort naar het westen naar de poort in de richting van het zuiden (v.18,19).

⁴⁹⁹ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst wordt in dit vers de maateenheid niet genoemd. Die is overgenomen uit de Griekse handschriften.

5. Jahweh keert naar zijn tempel terug.

Hoofdstuk 43:1-12

- 1 Hij leidde mij naar de poort. Het was de poort die naar het oosten gericht was.
- 2 Zie, de heerlijkheid van de God van Israël kwam vanuit de richting van het oosten. Zijn stem was als het geluid van veel water, en de aarde gaf licht vanuit zijn heerlijkheid.
- 3 De verschijning die ik zag, was als de verschijning die ik gezien had, toen Hij kwam om de stad te vernietigen. De verschijningen waren als de verschijning die ik gezien had bij het Kebarkanaal. Ik viel op mijn gezicht.
- 4 De heerlijkheid van Jahweh kwam naar het huis in de richting van de poort die naar het oosten gericht was.
- 5 De Heilige Geest nam mij op, en zij liet mij naar de binnenste voorhof komen. Zie, de heerlijkheid van Jahweh had het tempelhuis gevuld.
- 6 Ik hoorde iemand uit het tempelhuis tegen mij spreken, en de man stond naast mij.
- 7 Hij zei tegen mij: “Mensenzoon, dit is de plaats van mijn troon en de plaats van mijn voetzolen, waar mijn naam voor eeuwig wil verblijven te midden van de zonen van Israël. Het huis van Israël moet mijn heilige naam niet meer verontreinigen: zij en hun leiders niet, door hun hoererij en door de moorden van hun leiders in hun midden;
- 8 door hun drempel naast mijn drempel te plaatsen. Hun deurpost was naast mijn deurpost. Zij maakten mijn muur zo, dat het Mij en hen verenigde. Zij verontreinigden mijn heilige naam door hun gruwelen die zij hebben gedaan. Daarom verteerde Ik hen in mijn boosheid.”
- 9 “Welnu, laten ze hun hoererij en de moorden van hun leiders voor mij wegdoen. Dan zal Ik voor eeuwig in hun midden verblijven.”
- 10 “Jij, mensenzoon, laat het huis van Israël het tempelhuis zien, en zij moeten ophouden met hun zonden, en laat zijn verschijning en zijn ontwerp zien.”
- 11 “Zij moeten hun straffen dragen voor alles wat ze hebben gedaan. Maak hun bekend de vorm van het tempelhuis, zijn indeling, zijn uitgangen en zijn ingangen, al zijn vormen, al zijn voorschriften en al zijn wetten. Schrijf die voor hun ogen op. Zij moeten al mijn wetten en al mijn voorschriften in acht nemen, en ze doen.”
- 12 “Dit is de beschrijving van het tempelhuis op de top van de berg, heel zijn grens rondom het heilige van de heiligen. Zie, dit is het voorschrift van het tempelhuis.”

- 1 Hij leidde mij naar de poort. (Het) was de poort die naar het oosten gericht was.

Nadat de (hemelse) man met de meetstok het hele tempelcomplex had opgemeten, bracht hij de profeet Ezechiël in de buitenste voorhof naar de buitenste poort in de richting van het oosten (Ezech.42:15).⁵⁰⁰ Door deze poort gingen ze in het begin naar binnen (Ezech.40:6,17), toen de tempel werd gemeten.⁵⁰¹

⁵⁰⁰ Tijdens het meten van de omtrek van de buitenste voorhof nam de hemelse man de profeet vanaf de buitenste poort naar het oosten mee naar de poort in de noordelijke richting (Ezech.40:15-17). Daarna gingen ze via de westelijke poort naar de poort in de richting van het zuiden (Ezech.40:18,19). In het begin van dit hoofdstuk nam de hemelse man Ezechiël weer mee naar de oostelijke poort van de buitenste voorhof.

⁵⁰¹ Dat bij het opmeten van de tempel de ark niet wordt genoemd, wil niet zeggen, dat die er niet was. Vooral de verschillen tussen de tempel van koning Salomo (972 – 932) en het ontwerp van de nieuwe tempel komen aan de

2 Zie, de heerlijkheid van de God van Israël kwam vanuit de richting van het oosten. Zijn stem (of geluid) was als het geluid (of de stem) van veel water, en de aarde (of het land) gaf licht vanuit zijn heerlijkheid.

Voordat de Babylonische koning Nebukadnezar II (604 – 562) de hoofdstad van Israël veroverde en verwoestte, was de heerlijkheid van God uit de 1^e tempel en uit de stad Jeruzalem verdwenen (Ezech.10:18,19, 11:22,23).

3 De verschijning die ik zag, was als de verschijning die ik gezien had, toen Hij kwam om de stad te vernietigen. De verschijningen waren als de verschijning die ik gezien had bij het Kebarkanaal. Ik viel op mijn gezicht.

4 De heerlijkheid van Jahweh kwam naar het huis in de richting van de poort die naar het oosten gericht was.

Plotseling kwam de heerlijkheid van de Here uit het oosten. Vanuit die windrichting ging God de tempel binnen, en zijn heerlijkheid vulde weer zijn huis. Wat hier gebeurde, was niet nieuw. Het deed zich ook al voor, toen de tabernakel in de woestijn onder leiding van Mozes was gebouwd, en werd ingewijd (Ex.40:34-38, Num.9:15,16). Hetzelfde gebeurde, toen koning Salomo (972 – 932) de tempel had laten bouwen (1Kon.8:10,11, 2Kron.5:13^b,14). God wil graag bij zijn kinderen wonen (Ex.29:45,46), als ze naar Hem willen luisteren, en Hem willen gehoorzamen.

Zoals de heerlijkheid van de Here was vertrokken voor de verwoesting van de 1^e tempel, zo keerde in het visioen van de profeet Ezechiël zijn glorie ook weer terug. Die heerlijkheid was door de poorten naar het oosten vertrokken, en kwam vanuit dezelfde windrichting naar binnen (Ezech.10:18,19, 11:23).

5 De (Heilige) Geest (of wind) nam mij op, en zij liet mij naar de binnenste voorhof komen.⁵⁰² Zie, de heerlijkheid van Jahweh had het (tempel)huis gevuld.

De Heilige Geest pakte Ezechiël op, tilde hem over de muur, en bracht hem zo naar de binnenste voorhof.⁵⁰³ Daar zag de profeet, dat de tempel met de heerlijkheid van God werd gevuld. Hij ging het heilige huis van de Here niet meer in. Hij bleef in de binnenste voorhof.

De heerlijkheid van God is na de ballingschap en de terugkeer onder leiding van de landvoogd Zerubbabel nog nooit teruggekeerd. Ook niet nadat ze de tempel hadden herbouwd. Vanuit dat heiligdom heeft er geen stroom van levend water gevloeid (Ezech.47:1-12).

De maten van het huis van de Here uit die tijd, zijn niet bekend. De tempel van de landvoogd Zerubbabel was in elk geval veel geringer dan die van koning Salomo (Ezra 3:12). De ouderen die de 1^e tempel hadden gezien, moesten huilen op het moment dat ze de fundamenten van de 2^e tempel zagen, die na de ballingschap werd gebouwd.⁵⁰⁴

orde. Een identieke ark zou opnieuw kunnen worden gemaakt. Verzoening was, voordat het grote offer van Jezus Christus was gebracht, nog steeds nodig.

⁵⁰² Het Hebreeuwse woord voor *Geest* wordt ook wel vertaald met *wind(vlaag)*. Hoewel het Hebreeuwse woord 2 verschillende betekenissen kan hebben, moeten we toch aan een persoon denken, die de profeet meenam. Dat was God zelf (Ezech.40:1-3,19/20,32,35, enz.). Het gaat hier dus over God de Heilige Geest, die aangeduid wordt met het vrouwelijke (persoonlijk voornaam)woord *zij*.

⁵⁰³ Ezechiël kon niet meer door de oostelijke poort naar de binnenste voorhof, want de heerlijkheid van God was erdoor naar binnen gegaan. Daarom moesten de 2 oostelijke poorten gesloten blijven (Ezech.44:1,2). Omdat de oostelijke binnenpoort gesloten was, tilde de Heilige Geest de profeet over de muur.

⁵⁰⁴ Sommige uitleggers zeggen, dat de heerlijkheid van God in de tempel terugkeerde, in de tijd dat Gods Zoon het huis van zijn Vader binnenging. Toen de Here Jezus echter in de tempel kwam, was er geen wolk van de heerlijkheid van Jahweh, die het hele huis vulde. Jezus Christus had zijn zichtbare hemelse glans afgelegd, en bleef ook niet permanent in de tempel wonen.

6 Ik hoorde iemand uit het (tempel)huis tegen mij spreken, en de man stond naast mij.

Nadat de heerlijkheid van de God Jahweh de tempel was binnengegaan, begon de Here zelf vanuit de tempel tegen de profeet Ezechiël te spreken.

7 Hij zei tegen mij: “Mensenzoon, (dit is) de plaats van mijn troon en de plaats van mijn voetzolen (vgl. Jes.66:1), waar mijn naam voor eeuwig wil (of zal) verblijven te midden van de zonen van Israël. Het huis van Israël moet (of zal) mijn heilige naam niet meer verontreinigen: zij en hun leiders (niet), door hun hoererij en door de moorden van hun leiders in hun midden;”⁵⁰⁵

8 door hun drempel naast mijn drempel te geven (= plaatsen). Hun deurpost was naast mijn deurpost. Zij maakten mijn muur zo, dat het Mij en hen verenigde.⁵⁰⁶ Zij verontreinigden mijn heilige naam door hun gruwelen die zij hebben gedaan. Daarom verteerde Ik hen (of at Ik hen op) in mijn boosheid.”

Koning Salomo (972 – 932) liet zijn paleis aan de tempel van God vast bouwen (1Kon.6 en 7, 2Kon.11:2,6,13, 16:18, 1Kron.9:18, 2Kron.22:11,12, 23:12, Jer.26:10). Slechts één muur maakte scheiding tussen het tempelcomplex en het grote paleis. Dat veel koningen mede daardoor het huis van de Here als hun verlengstuk gingen presenteren voor hun gruwelijke daden, was in strijd met Gods heiligheid.⁵⁰⁷ Daarom moest er een strikte scheiding komen tussen de tempel en het paleis van de koning.

9 “Welnu, laten ze hun hoererij en de moorden van hun leiders voor mij wegdoen. (Dan) zal Ik voor eeuwig in hun midden verblijven.”⁵⁰⁸

10 “Jij, mensenzoon, laat het huis van Israël het (tempel)huis zien, en zij moeten (of zullen) ophouden met hun zonden, en (laat) zijn verschijning en zijn ontwerp (zien).”⁵⁰⁹

De profeet Ezechiël moest na het visioen voor zijn volksgenoten het ontwerp van de tempel opschrijven (v.11).⁵¹⁰ Dit zou voor de Joden en Israëlieten een aanmoediging moeten zijn om te stoppen met hun grove en structurele zonden. Als ze dat zouden doen, dan zou de Here terugkeren naar zijn volk.

⁵⁰⁵ De (Masoretische) Hebreeuwse tekst heeft hier ..., waar Ik voor eeuwig wil (of zal) verblijven te midden van de zonen van Israël. Het huis van Israël moet (of zal) mijn heilige naam niet meer verontreinigen: zij en hun koningen (niet), met hun hoererij en door de lijken van hun koningen in hun hoge (offer)plaatsen. Eeuwenlang heeft God niet te midden van het volk Israël of de Joden gewoond. De Joden eren vaak nog wel zijn heilige naam. Bovendien is het hierbij vooral van belang, dat het niet de lijken waren, waarover de Here zich zo boos maakte, maar de moorden. Hoofdzakelijk om deze laatste reden is voor de inhoud van de Griekse handschriften gekozen.

⁵⁰⁶ De (Masoretische) Hebreeuwse tekst heeft hier *De muur was tussen Mij en hen*. Het lijkt hier alsof die muur verboden was, terwijl het tekstverband aangeeft, dat ze te weinig respect voor God toonden, en koningen Hem vaak als een verlengstuk presenteerden van hun eigen eer en glorie. Daarom is voor de inhoud van de Griekse handschriften gekozen. De kern van de boodschap is: Slechts een muur was tussen Mij en hen.

⁵⁰⁷ Koning Manasse (697 – 642) liet zelfs altaren voor afgoden en een afgodsbeeld bouwen in de voorhoven van de tempel van de Here (2Kon.21:4-7, 2Kron.33:4-7).

⁵⁰⁸ De (Masoretische) Hebreeuwse tekst heeft hier *Welnu, zij moeten (of zullen) hun hoererij en de lijken van hun koningen ver van Mij houden*. (Dan) zal Ik voor eeuwig in hun midden verblijven. Ook hier is voor de beter passende inhoud van de Griekse handschriften gekozen.

⁵⁰⁹ De (Masoretische) Hebreeuwse tekst heeft hier *Jij mensenzoon, vertel het huis van Israël (over) het (tempel)huis, en zij zullen (of moeten) verbijsterd zijn over hun ongerechtigheden. Laten zij het ontwerp (op)meten*. Het ontwerp hoefde niet gemeten te worden, want die maten hadden ze via de profeet al gekregen. Bovendien is tussen de vertelling over de tempel en het verbijsteren van Ezechiëls volksgenoten geen logisch verband. Daarom is voor de inhoud van de Griekse handschriften gekozen.

⁵¹⁰ Op grond van vers 10 is het wel mogelijk, dat de profeet eveneens volgens dat ontwerp het hele tempelcomplex zelfs moest natekenen (vgl. Ezech.4:1,2). Zeker is dit niet, want je kunt ook een beschrijving ervan laten zien. Zo'n beschrijving heeft Gods volk gekregen, en staat nu in het bijbelboek Ezechiël.

11 “Zij moeten (of zullen) hun straffen dragen voor alles wat ze hebben gedaan.⁵¹¹ Maak hun bekend (of laat hun weten) de vorm van het (tempel)huis, zijn indeling, zijn uitgangen en zijn ingangen, al zijn vormen, al zijn voorschriften⁵¹² en al zijn wetten. Schrijf (die) voor hun ogen op. Zij moeten al mijn wetten en al mijn voorschriften in acht nemen, en ze doen.”⁵¹³

God stelde dus duidelijk voorwaarden aan zijn prachtige beloften. Als de Israëlieten Hem weer zouden gehoorzamen, en ze zich ook aan de zojuist gegeven richtlijnen zouden houden, dan zou zijn heerlijkheid weer in de herbouwde tempel terugkeren. De Here zou zijn volk weer gaan zegenen (vgl. Jer.18:7-10).

12 “Dit is de beschrijving⁵¹⁴ van het (tempel)huis op de top van de berg, heel zijn grens (of gebied) rondom het heilige van de heiligen.⁵¹⁵ Zie, dit is het voorschrift (of de wet) van het (tempel)huis.”

Als de Israëlieten hadden gedaan, wat de Here van hen vroeg, dan zouden al Gods beloften en profetieën zijn uitgekomen. Door hun structurele ongehoorzaamheid echter zijn veel profetieën nooit in vervulling gegaan. In plaats daarvan zijn de Israëlieten over de hele aarde verstrooid.

De profetieën van Ezechiël (40-48) zullen ook niet meer op een oudtestamentische manier in vervulling gaan. Toen Christus voor onze zonden stierf aan het kruis, scheurde het voorhangsel in de tempel van boven naar beneden (Mat.27:51, Mark.15:38, Luk.23:45). De bloedige offerdiensten, die (ver)wezen naar het grote offer van Jezus Christus aan het kruis, waren en zijn niet meer nodig, want door het lijden en sterven van Gods Zoon is het grote offer al gebracht (Hebr.7:27, 9:11-28, 10:1-18).

Het oude verbond is al eeuwen geleden verdwenen, en heeft plaats gemaakt voor een nieuw verbond (Hebr.8:13). Wat God in het nieuwe verbond rein noemt, mag zelfs de apostel Petrus niet meer onrein noemen (Hand.10:9-16). Na het scheuren van het voorhangsel in de tempel mogen en moeten we alleen op een onbloedige manier terugwijzen naar het grote offer van Jezus Christus aan het kruis.

Deze profetieën over de tempel zullen wel op een nieuwtestamentische manier in vervulling gaan. Daarover schreef de apostel Johannes in het bijbelboek Openbaring. In het nieuwe Jeru-

⁵¹¹ Deze zin is overgenomen uit de Griekse handschriften. De (Masoretische) Hebreeuwse tekst heeft hier *Als zij verbijsterd zijn over alles wat zij gedaan hebben, ...* Als het echter van de verbijstering van het overgrote deel van de Joden en Israëlieten had afgehangen, dan was er over de nieuw te bouwen tempel hoogstwaarschijnlijk nooit wat bekend gemaakt of opgeschreven. Later trok het overgrote deel van hen zelfs niet terug naar het heilige land.

⁵¹² Het dubbele *al zijn vormen* uit de (Masoretische) Hebreeuwse tekst is hier weggelaten. Hoewel er in dit gedeelte verschillen zijn tussen de Griekse handschriften, komt dit dubbele *al zijn vormen* ook daar niet voor.

⁵¹³ De (Masoretische) Hebreeuwse tekst heeft hier *Zij moeten al zijn vormen en al zijn voorschriften in acht nemen, en ze doen*. Opnieuw wordt hier *al zijn vormen* herhaald. Hoe iemand alle vormen van de tempel in acht kan nemen en doen, blijft erg ingewikkeld. Daarom is bij de laatste zin uit dit vers voor de passende inhoud van de Griekse handschriften gekozen.

⁵¹⁴ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *Dit is de wet*. We hebben in deze hoofdstukken echter vooral een beschrijving van de tempel en zijn omgeving voor ons. Daarom is mede op grond van de Griekse handschriften voor het woord *beschrijving* gekozen.

⁵¹⁵ Het gedeelte *heel zijn grens (of gebied) rondom het heilige van de heiligen* vertaalt men meestal met *heel zijn gebied rondom is (of zal zijn) allerheiligst*. Hoewel dit een mogelijke vertaling is, zou het betekenen, dat heel het gebied rondom het tempelhuis allerheiligst zou zijn. Dit zou tot gevolg hebben, dat alleen de priesters daar mochten komen. Dat was echter niet het geval. De andere mensen van Gods volk mochten tot in de buitenste voorhof komen (Ezech.46:8-10). De priesters moesten daar in hun gewone kleren verschijnen (Ezech.42:14). Hun heilige dienstkleding moesten ze aantrekken, voordat ze hun werk gingen doen in de binnenste voorhof (Ezech.44:17). Een deel van het gebied rond het tempelhuis was net als bij het heiligdom van koning Salomo (972 – 932) niet allerheiligst.

zalem zal geen tempelgebouw meer zijn. God de Vader en God de Zoon die op de troon zitten, zullen de nieuwe tempel zijn (Zach.6:12,13, Joh.2:19-21, Op.21:22, 22:1).⁵¹⁶

⁵¹⁶ Zie Turenout T. van, Zacharia, Jahweh gedenkt, Grijskerk, 2020, en Turenout T. van, De Openbaring mag niet verborgen blijven, Grijskerk, 2019.

6. Het nieuwe brandofferaltaar.

Hoofdstuk 43:13-27

13 Dit waren de afmetingen van het altaar in ellen van een gewone el met een handbreedte. De goot was 1 el diep en 1 el breed. Zijn rand was bij zijn hoek rondom 1 span breed. Dit was de onderkant van het altaar:

14 Vanaf de goot in de aarde tot de onderste omloop op het voetstuk was 2 ellen, en de breedte was 1 el. Vanaf de kleine omloop op het middenstuk tot de grote omloop op het voetstuk was 4 ellen. De breedte was een el.

15 De vuurhaard was 4 ellen hoog. Vanuit de vuurhaard waren naar boven de 4 horens.

16 De vuurhaard) was 12 ellen lang bij 12 ellen breed. Het was vierkant naar zijn 4 kanten.

17 De grote omloop op het voetstuk was 14 ellen lang bij 14 ellen breed naar zijn 4 kanten. De rand er omheen was een ½ el, en zijn goot was een el rondom. Zijn traptreden waren naar het oosten gericht.

18 Hij zei tegen mij: “Mensenzoon, dit zegt de Heer Jahweh: “Dit zijn de voorschriften van het altaar op de dag dat het werd gemaakt om er brandoffers op te offeren, en er bloed op te gooien.”

19 “Men moet aan de Levitische priesters die zijn van het nageslacht van Zadok, die dichtbij Mij komen” is het woord van de Heer Jahweh; “om Mij te dienen een jonge stier als zondoffer geven.”

20 “Zij moeten wat van zijn bloed nemen, en ze moeten het laten smeren op zijn 4 horens, aan de 4 hoeken van de grote omloop en aan de rand rondom. Zij moeten het ontzondigen, en er verzoening voor doen.”

21 “Ze moeten de jonge stier van het zondoffer nemen. Ze moeten hem verbranden in de aangewezen plaats van het tempelhuis, buiten het heiligdom.”

22 “Op de 2^e dag moet men een jonge geitenbok zonder gebrek voor een zondoffer nemen. Ze moeten daarmee het altaar ontzondigen, zoals ze het met de jonge stier ontzondigd hebben.”

23 “Wanneer de ontzondiging klaar is, moet men een jonge stier zonder gebrek en een ram zonder gebrek vanuit het kleinvee brengen.”

24 “Jullie moeten ze naar het gezicht van Jahweh brengen. De priesters moeten zout op ze strooien. Ze moeten ze offeren als een brandoffer voor Jahweh.”

25 “Zeven dagen lang moet men dagelijks een jonge geitenbok als zondoffer klaarmaken. Ze moeten ook een jonge stier en een ram uit het kleinvee, beide zonder gebrek, klaarmaken.”

26 “Zeven dagen moeten ze over het altaar verzoening doen. Ze moeten het reinigen. Ze moeten het inwijden.”

27 “Ze moeten die dagen afmaken. Op de 8^e dag en daarna zullen de priesters op het altaar jullie brandoffers en jullie vredeoffers klaarmaken. Ik zal jullie aannemen”, is het woord van de Heer Jahweh.

13 Dit waren de afmetingen van het altaar in ellen van een (gewone) el met een hand-

breedte. De goot was 1 el (= 52,1 centimeter, dus ruim ½ meter) diep en 1 el breed.⁵¹⁷ Zijn rand (of Zijn grens) was bij zijn hoek rondom 1 span (= 22,8 centimeter) (breed). Dit was de verhoging (= de onderkant) van het altaar:

Een el heeft hier de lengte van de elleboog tot aan de top van de middelvinger en een handbreedte (vgl. Ezech.40:5). Dit wordt de lange el genoemd. De lengte daarvan is 52,1 centimeter.

De goot rondom het altaar was nodig om bloed en regenwater op te vangen.⁵¹⁸ Hij was 1 el, dus ruim 52 centimeter, breed. Deze goot was gedeeltelijk afgedekt door een afscheiding van steen, zodat de opening kleiner werd.⁵¹⁹ Daardoor was het voor de priesters gemakkelijker om er overheen te stappen.

14 Vanaf de goot in de aarde tot de onderste omloop (op het voetstuk) was 2 ellen (= 2 x 52,1 centimeter = 104,2 centimeter, dus ruim 1 meter), en de breedte was 1 el. Vanaf de kleine omloop (op het middenstuk) tot de grote omloop (op het voetstuk) was 4 ellen (= 4 x 52,1 centimeter = 208,4 centimeter, dus ruim 2 meter). De breedte was een el.

De breedte was 1 el betekent, dat de volgende laag in de totale breedte en lengte 1 el smaller werd. Daardoor ontstond aan 4 kanten een rand of een omloop van ½ el (= ongeveer 26 centimeter).

15 De berg van God (= De vuurhaard) was 4 ellen (= 4 x 52,1 centimeter = 208,4 centimeter, dus ruim 2 meter) (hoog). Vanuit de leeuw van God (= de vuurhaard) waren naar boven de 4 horens.⁵²⁰

Het brandofferaltaar was dus 10 ellen (= 10 x 52,1 centimeter = 521 centimeter, dus bijna 5¼ meter) hoog.

⁵¹⁷ De (Masoretische) Hebreeuwse tekst heeft hier *Dit waren de afmetingen van het altaar in ellen. Eén el was een (gewone) el en een handbreedte. De goot was 1 el, en 1 el breed.* Gekozen is voor (de weergave van) de betere inhoud van de Griekse handschriften.

⁵¹⁸ De goot liep hoogstwaarschijnlijk niet helemaal rondom het altaar, want aan de oostkant was een trap (v.17^b).

⁵¹⁹ De breedte van de afscheiding (ofwel de rand) om de goot was 22,8 centimeter. De overgebleven opening van de goot was dus (52,1 cm – 22,8 cm =) 29,3 centimeter. De priesters moesten dus over een opening van ongeveer 30 centimeter stappen.

⁵²⁰ Vanuit de enigszins onduidelijke Griekse handschriften bij dit vers valt op te maken, dat de 4 horens allemaal 1 el lang waren. Dat is ruim een ½ meter.

Hoogte van het altaar

Vuurhaard (v.15)	4
Middenstuk (v.14 ^b)	4
Voetstuk (v.14 ^a)	2 +
Totaal	10 ellen

Het gaat hier over het brandofferaltair (v.18), dat in het midden van de binnenste voorhof stond (Ezech.40:47). Het was samengesteld uit vierkante lagen. Waarschijnlijk bestonden die lagen uit ruwe stenen, die met koper waren overtrokken (vgl. Ex.20:24,25, 27:4, 35:16, 38:29,30, Num.16:39, 2Kron.4:1). Elke laag naar boven toe was in de lengte en breedte 1 el smaller, waardoor 2 keer aan 4 kanten een omloop van ½ el (= ongeveer 26 centimeter) ontstond.

16 De leeuw van God (= De vuurhaard) was 12 ellen (= 12 x 52,1 centimeter = 625,2 centimeter, dus ruim 6¼ meter) lang bij 12 ellen ⁵²¹ breed. (Het) was vierkant naar zijn 4 kanten.

17 De (grote) omloop (op het voetstuk) was 14 ellen (= 14 x 52,1 centimeter = 729,4 centimeter, dus ruim 7¼ meter) lang bij 14 ellen ⁵²² breed naar zijn 4 kanten. De rand (of De grens) er omheen was een ½ el, en zijn goot was een el rondom. Zijn (trap)treden waren naar het oosten gericht.

De beschrijving van de hoogte van het brandofferaltair begint met de onderkant bij de goot, en eindigt met de bovenkant (v.13-15). Daarna wordt de lengte en breedte van de verschillende lagen van boven en beneden beschreven (v.16,17). Deze beschrijving eindigt weer bij de goot.

De onderste laag: het voetstuk, was 14 ellen (= ruim 7¼ meter) breed, 14 ellen lang en 2 ellen (= ruim 1 meter) hoog. De lengte en breedte van de middelste laag wordt niet expliciet genoemd. Doordat elke laag naar boven toe 1 el smaller werd (Zie v.14 met uitleg.), moet de lengte en breedte 13 ellen (= ruim 6¾ meter) zijn geweest. De hoogte was 4 ellen (= ruim 2 meter). De bovenste laag: de vuurhaard, was 12 ellen (= ruim 6¼ meter) breed, 12 ellen lang en 4 ellen (= ruim 2 meter) hoog. Het brandofferaltair was 10 ellen (= bijna 5¼ meter) hoog.

In de tabernakel was het brandofferaltair 3 ellen (= ruim 1¼ meter) hoog, en 5 ellen (= bijna 2¼ meter) lang en breed (Ex.27:1, 38:1). Het soortgelijke altair in de tempel van koning Salomo (972 – 932) was eveneens 10 ellen (= bijna 4½ meter) hoog, en het was 20 ellen (= bijna 9 meter) lang en breed (2Kron.4:1).⁵²³ Het nieuwe brandofferaltair in het visioen was dus iets hoger, maar in z'n geheel was het wel kleiner dan in de tijd van koning Salomo. Het was echter veel groter dan het soortgelijke altair in de tabernakel.

Het is opmerkelijk, dat de priesters bij de tabernakel niet het altair via een trap mochten bereiken, want God wilde niet dat hun naaktheid zichtbaar zou worden (Ex.20:26).⁵²⁴ Hoewel de priesters volgens de voorschriften uit de tijd van Mozes wel broeken bezaten (Ex.28:42,43, 39:28), hadden ze bij het klaarmaken van het offer blijkbaar geen broek aan. Tegen de profeet

⁵²¹ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst wordt in dit vers de maateenheid niet genoemd. Vanuit de context (Zie vooral v.13^a.) en de Griekse handschriften weten we, dat het hier over ellen gaat.

⁵²² In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst wordt in dit vers de maateenheid niet genoemd. Vanuit de context (Zie vooral v.13^a.) en de Griekse handschriften weten we, dat het hier over ellen gaat.

⁵²³ In de tijd van Mozes en koning Salomo (972 – 932) was een el 44,5 centimeter. Tien ellen was dus bijna 4½ meter.

⁵²⁴ Bij het brandofferaltair in de tijd van Mozes was ook geen trap nodig. Dat altair bij de tabernakel was niet zo groot en hoog. In die tijd was een el 44,5 centimeter. Het brandofferaltair was 5 ellen (= 5 x 44,5 centimeter = 222,5 centimeter, dus bijna 2¼ meter) lang, 5 ellen breed, en 3 ellen (= 3 x 44,5 centimeter = 133,5 centimeter, dus ruim 1¼ meter) hoog (Ex.27:1). Vanaf de begane grond konden de priesters dus het brandoffer brengen.

Ezechiël echter zei God, dat de priesters hun dienstklere met de bijbehorende broek aan moesten trekken, zodra ze binnenste voorhof wilden betreden (Ezech.44:17,18). Ze hadden dus volgens de nieuwe richtlijnen tijdens het klaarmaken van het offer wel broeken aan, en daarom mocht er ook een trap worden gebruikt.

18 Hij zei tegen mij: “Mensenzoon, dit zegt de Heer Jahweh: “Dit zijn de voorschriften van het altaar op de dag dat het werd gemaakt om er brandoffer(s) op te offeren, en er bloed op te gooien.”

Het brengen van brandoffers was een heel oude gewoonte (Gen.8:20, 22:1-17). Het was een geschenk voor de Here, dat helemaal werd verbrand (Ex.29:18,25, Lev.1). Elke dag moesten er voor God brandoffers worden gebracht (Ex.29:42, Num.28:6,10).

19 “Men (of Jij) moet aan de Levitische priesters die zijn van het nageslacht van Zadok, die dichtbij Mij komen” is het woord van de Heer Jahweh; “om Mij te dienen een jonge stier [een zoon van rundvee] als zondoffer geven.”

Zadok was een trouwe priester in de tijd van de koningen David (1012 – 972) en Salomo (972 – 932) (2Sam.8:17, 15:24, 20:25, 1Kon.1:8, vgl. Ezech.40:46). Zijn naam betekent *Rechtvaardig*. Zijn nakomelingen hadden niet zoals de andere priesters meegedaan met de offerdienst aan de afgoden (Ezech.44:10-16).

De 1^e hogepriester Aäron hield 2 zonen over: Eleazar en Itamar. Zadok stamde af van Eleazar. Dit betekent, dat het hele nageslacht van Itamar was uitgesloten van de offerdienst.⁵²⁵

Het zondoffer was er om de zonden te verzoenen. Het was een reinigingsoffer, dat ook dagelijks moest worden gebracht (Ex.29:36). Eén keer per jaar moest de hogepriester bloed van het zondoffer op de horens van het brandofferaltair smeren om de zondige mensen met God en elkaar te verzoenen (Ex.30:10, Lev.4).

20 “Zij moeten (of zullen) (wat) van zijn bloed nemen, en ze moeten (het) laten afgeven (= smeren/sprenkelen) op zijn 4 horens, aan de 4 hoeken van de (grote/onderste) omloop en aan de rand (of de basis/voet (Grieks)) rondom. Zij moeten het ontzondigen, en er verzoening voor doen.”⁵²⁶

Van boven tot beneden moest het altaar worden besmeurd of besprenkeld met bloed.

Het bloed is een teken van verzoening met de Here (Lev.16:18), zodat het verbond met Hem weer mogelijk wordt (Ex.24:8).

21 “Ze moeten (of zullen) de jonge stier van het zondoffer nemen. Ze moeten hem verbranden in de aangewezen plaats van het (tempel)huis, buiten het heiligdom.”⁵²⁷

22 “Op de 2^e dag moet (of zal) men (of jij)⁵²⁸ een harige (= jonge) geitenbok zonder gebrek voor een zondoffer nemen. Ze moeten (daarmee) het altaar ontzondigen, zoals ze (het) met de jonge stier ontzondigd hebben.”

⁵²⁵ Omdat Zadok een nakomeling van Eleazar was (Ezra 7:1-5), was dit (wel) een doorgaande vervulling van de vervloeking van de hogepriester Eli en zijn zonen uit het priestergeslacht van Itamar (1Sam.3:12-14).

⁵²⁶ De Hebreeuwse tekst heeft *Jij (of Men) moet (wat) van zijn bloed nemen, en jij (of men) moet (het) laten afgeven (= smeren/sprenkelen) op zijn 4 horens, aan de 4 hoeken van de omloop en aan de rand rondom. Jij (of Men) moet het ontzondigen, en er verzoening voor doen.* Op grond van het tekstverband (Vergelijk bijvoorbeeld vers 20 met vers 22^b en 24.) en de Griekse handschriften is voor de 3^e persoon meervoud (de zij-vorm) gekozen.

⁵²⁷ De Hebreeuwse tekst heeft hier *Jij (of Men) moet de jonge stier van het zondoffer nemen. Hij (of Men) moet hem verbranden in de aangewezen plaats van het (tempel)huis, buiten het heiligdom.* Op grond van het tekstverband (Vergelijk bijvoorbeeld vers 21 met vers 22^b en 24.) en de Griekse handschriften is voor de 3^e persoon meervoud (de zij-vorm) gekozen.

Opvallend is, dat hiervoor een minder belangrijk dier werd gekozen. Volgens de voorschriften die de Here aan Mozes had gegeven, moest op alle 7 dagen een jonge stier als zondoffer worden geofferd (Ex.29:11-14,36,37, Lev.8:14-17), terwijl Ezechiël daarvoor in opdracht van God vanaf de 2^e dag een jonge bok voorschreef.

23 “Wanneer de ontzondiging klaar is, ⁵²⁹ moet men (of jij) ⁵³⁰ een jonge stier [een zoon van rundvee] zonder gebrek en een ram zonder gebrek vanuit het kleinvee [dichtbij] brengen.”

24 “Jullie (= Mensen uit het volk) ⁵³¹ moeten (ze) [dichtbij] naar het gezicht van Jahweh brengen. De priesters moeten zout op ze strooien (of gooien) (vgl. Lev.2:13). Ze moeten ze offeren (als) een brandoffer voor Jahweh.”

Na het zondoffer voor de verzoening van de zonden van het volk werd tijdens de inwijding alle 7 dagen een brandoffer gebracht om God met een geschenk te bedanken. Volgens de richtlijnen die de Here aan Mozes had gegeven, moest hiervoor alle 7 dagen een ram worden verbrand (Ex.29:16-18, Lev.8:18-21). Daarna werd een andere ram geslacht, en gebruikt om de priesters in te wijden (Ex.29:19-27, Lev.8:22-36). Bij de voorschriften die de Here aan Ezechiël gaf, werd de 1^e ram vervangen door een jonge stier. Het brandoffer om God te bedanken werd dus belangrijker. De ram voor de inwijding van de priesters bleef gehandhaafd.

Met zout kan men het bederf weren of vertragen. Het heeft een reinigende werking (vgl. Ezech.16:4, Mark.9:49).

25 “Zeven dagen (lang) moet (of zal) men (of jij) dagelijks een harige (= jonge) (geitenbok) als zondoffer (klaar)maken. Ze moeten (ook) een jonge stier [een zoon van rundvee] en een ram uit het kleinvee, beide zonder gebrek, (klaar)maken.”

Dit is slechts een globale samenvatting, want de 1^e dag werd een stier voor het zondoffer gebruikt (v.21).

26 “Zeven dagen moeten (of zullen) ze over het altaar verzoening doen. Ze moeten het reinigen. Ze moeten zijn handen (= Ze moeten het) inwijden (of vullen).”

27 “Ze moeten (of zullen) d(i)e dagen afmaken. Op de 8^e dag en daarna zullen de priesters op het altaar jullie brandoffers en jullie vredeoffers (klaar)maken (= klaarmaken en offeren).⁵³² Ik zal jullie aannemen”, is het woord van de Heer Jahweh.

Brandoffers waren geschenken voor de Here. Die brandoffers werden elke dag helemaal verbrand (v.18, Ex.29:18,25,42, Lev.1, Num.28:6,10).

Bij de vredeoffers werden de vette stukken verbrand. De rest van het dier werd opgegeten (Lev.3, 7:11-15). Het ligt voor de hand, dat tijdens de maaltijd ook de naam van de Here werd geloofd en gedankt. Een vredeoffer kon een dankoffer, een gelofteoffer of een vrijwillig offer zijn (Lev.7:11-21). Een deel van het vredeoffer was voor de priesters (Lev.7:28-34).

Opmerkelijk is, dat er niet staat: “Ik zal jullie offer aannemen”, maar: “Ik zal jullie aannemen”. Het ging en gaat God niet om de offers zelf, maar om de bedoeling van de mensen. Toen bijvoorbeeld de houding van Kaïn verkeerd was, nam de Here hem en zijn offer niet aan (Gen.4:3-5^a).

⁵²⁸ De Septuagint heeft hier *moeten* (of *zullen*) *zij*.

⁵²⁹ De (Masoretische) Hebreeuwse tekst heeft hier *Wanneer jij* (of *men*) *de ontzondiging af hebt* (of *heeft*). Op basis van de Griekse handschriften en het tekstverband (Vergelijk bijvoorbeeld vers 23^a met vers 22^b en 24.) is dit vers verbeterd.

⁵³⁰ De Griekse handschriften hebben hier *moeten* (of *zullen*) *zij*.

⁵³¹ In vers 27 wordt duidelijk aangegeven, dat het hier over offergaven van het volk gaat: ... zullen de priesters op het altaar **jullie** brandoffers en **jullie** vredeoffers (klaar)maken. Ik zal **jullie** aannemen, ...

⁵³² In de Griekse handschriften(, en de Vulgaat) staat hier *offeren*.

Veel van de heilige plechtigheden uit dit hoofdstuk was al aan de Joden bekend. Daarom werd ook niet alles tot in de details beschreven. Alleen wat belangrijk was, of opviel, omdat het anders was dan in de wetten en voorschriften van Mozes, wordt hier weergegeven. Na de inwijding die 7 dagen zou moeten duren, zouden vanaf de 8^e dag de gewone offervoorschriften moeten worden opgevolgd.

Het grote verschil met de voorschriften uit de tijd van Mozes was, dat tijdens de inwijding voor de zondoffers een minder belangrijk dier werd voorgeschreven, en dat de brandoffers een voornamere plaats innamen. Het zondoffer als teken voor de verzoening van de zonden werd van minder belang, en het brandoffer als teken van dankbaarheid kwam meer op de voorgrond te staan. Deze voorschriften wijzen dus al vooruit naar de tijd na het grote offer van Jezus Christus aan het kruis. Na dat grote offer moeten zijn dienaren niet meer leven onder de wet, maar onder de genade. Ze moeten hun best doen om Gods richtlijnen te volgen uit dankbaarheid voor Hem en elkaar.

Het is ondenkbaar, dat deze bloedige offers nog zullen worden gebracht. Die offers waren en zijn een vooruitwijzing naar het grote offer van de Here Jezus aan het kruis (Hebr.7:27, 9:14,25-28, 10:10-14). Na het scheuren van het voorhangsel mogen we alleen op een onbloedige manier terugwijzen naar het liefdevolle offer dat Jezus heeft gebracht. Dit herdenken we met de doop (Mat.28:19, Hand.8:13,38, 16:33^b,34, Rom.6:3-11, 1Kor.1:14,16^a, Kol.2:11-14) en het heilig avondmaal (Mat.26:26-28, Joh.6:48-58, Hand.2:42, 20:7, 1Kor.10:16, 11:23-26).

1 Hij liet mij terugkeren naar de weg van de buitenste poort van het heiligdom, die met de voorkant naar het oosten is. Hij was gesloten.

2 Jahweh zei tegen mij: “Deze poort moet gesloten blijven. Hij mag niet geopend worden. Geen man mag erdoor binnenkomen, want Jahweh van Israël, is erdoor binnengekomen. Hij moet worden gesloten.”

3 “Het is voor de vorst. De vorst zal daarin gaan zitten om brood te eten voor Jahweh. Vanuit de weg van de hal van de poort zal hij binnenkomen, en langs dezelfde weg zal hij weggaan.”

4 Hij liet mij langs de weg van noordelijke poort naar de voorkant van het huis komen. Ik zag, zie, de heerlijkheid van Jahweh had het huis van Jahweh gevuld. Ik viel op mijn gezicht.

5 Jahweh zei tegen mij: “Mensenzoon, let goed op, zie met jouw ogen, en luister met jouw oren naar alles wat Ik tegen jou spreek over al de voorschriften van het huis van Jahweh en over al zijn wetten. Zet jouw hart erop bij het binnenkomen van het huis door al de uitgangen van het heiligdom.”

6 “Zeg tegen de opstandige mensen, tegen het huis van Israël: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Het is bij jullie genoeg geweest met al jullie gruweldaden, huis van Israël:

7 door zonen van een vreemdeling, onbesneden mensen van hart en onbesneden mensen van vlees te laten binnenkomen om in mijn heiligdom te zijn om mijn huis te ontheiligen: door mijn brood, vet en bloed te brengen. Jullie verbraken mijn verbond door al jullie gruweldaden.”

8 “Jullie hebben niet de wacht gehouden over mijn heiligdom. Jullie hebben wachters in mijn heiligdom aangesteld in plaats van jullie zelf.”

9 Dit zegt de Heer Jahweh: “Geen enkele zoon van een vreemdeling, onbesneden van hart en onbesneden van vlees, mag bij mijn heiligdom binnenkomen, van elke zoon van een vreemdeling die te midden van de zonen van Israël is,

10 want het is zoals de Levieten die ver van Mij weg waren, toen Israël afdwaalde, die van Mij afdwaalden achter hun afgoden aan. Zij zullen hun ongerechtigheid dragen.”

11 “Zij moeten in mijn heiligdom dienaren zijn: opzichters bij de poorten van het huis, en het tempelhuis dienen. Zij moeten voor het volk het brandoffer en het slachtoffer slachten, en zij moeten voor hen klaarstaan om hen te dienen.”

12 “Omdat zij hen gediend hebben voor hun strontgoden. Ze zijn voor het huis van Israël een struikelblok van ongerechtigheid geworden. Daarom heb Ik mijn hand voor een eed tegen hen opgeheven”, is het woord van de Heer Jahweh. “Zij zullen hun ongerechtigheid dragen.”

13 “Zij mogen niet dichtbij Mij komen om priester voor Mij te zijn, en om dichtbij al mijn heiligheden te komen, bij het allerheiligste. Zij zullen hun schande dragen, en hun gruweldaden die zij gedaan hebben.”

14 “Ik zal hen als wachters van de wacht van het tempelhuis aanstellen voor heel zijn dienst en voor alles wat zij zullen doen.”

15 “De Levitische priesters, de zonen van Zadok, die de wacht in mijn heiligdom hebben gehouden, toen zonen van Israël van Mij afdwaalden, zij zullen bij Mij komen om Mij te dienen. Zij zullen voor Mij staan om voor Mij vet en bloed te offeren”, is het woord van de Heer Jahweh.

16 “Zij zullen mijn heiligdom binnenkomen. Zij zullen bij mijn tafel komen om Mij te dienen. Zij zullen mijn wacht over het tempelhuis houden.”

17 “Wanneer zij de poorten van de binnenste voorhof binnenkomen, moeten zij linnen kleren aantrekken. Geen wol mag op hen zijn, wanneer zij dienst doen in de poorten van de binnenste voorhof en in het tempelhuis.”

18 “Linnen tulbanden moeten op hun hoofd zijn, en linnen broeken moeten aan hun heupen zijn. Zij mogen zich niet omgorden met iets dat laat zweten.”

19 “Wanneer zij weggaan naar de buitenste voorhof: naar het volk, dan moeten zij hun kleren waarin zij dienst gedaan hebben, uittrekken. Zij moeten die neerleggen in de kamers van het heiligdom, en zij moeten andere kleren aantrekken. Zij mogen door hun dienstkleren het volk niet heiligen.”

20 “Zij mogen hun hoofd niet kaalscheren, en het hoofdhaar mogen zij niet laten groeien. Zij moeten hun hoofdharen laten knippen.”

21 “Geen wijn mogen zij drinken, elke priester, wanneer zij bij de binnenste voorhof zullen binnenkomen.”

22 “Zij mogen voor zichzelf geen weduwe en geen verstoten iemand als vrouw nemen, maar meisjes vanuit de nakomelingen van het huis van Israël. Een weduwe die de weduwe van een priester is, mogen zij wel als vrouw nemen.”

23 “Zij moeten mijn volk het verschil leren tussen heilig en gewoon. Zij moeten hen het verschil laten weten tussen onrein en rein.”

24 “Bij een geschil moeten zij opstaan om recht te spreken. Overeenkomstig mijn rechtsregels moeten zij het berechten. Mijn wetten en mijn voorschriften moeten zij op al mijn feesttijden in acht nemen. Mijn sabbatten zullen zij heiligen.”

25 “Bij een dode mogen zij niet komen om te worden verontreinigd, maar voor een vader, voor een moeder, voor een zoon, voor een dochter, voor een broer en voor een zus die geen man heeft, mogen zij zich verontreinigen.”

26 “Hij zal na zijn reiniging voor zichzelf 7 dagen aftellen.”

27 “Op de dag dat hij weer bij het heiligdom, bij de binnenste voorhof, binnenkomt om in het heiligdom dienst te doen, moet hij zijn zondoffer offeren”, is het woord van de Heer Jahweh.

28 “Dit zal hun als erfdeel zijn: Ik ben hun erfdeel. Een bezitting in Israël mogen jullie hun niet geven: Ik ben hun bezitting.”

29 “Het graanoffer, het zondoffer en het schuldoffer mogen zij eten. Al het afgezonderde in Israël zal voor hen zijn.”

30 “Alle 1^e vruchten, al het eerstgeborene en alle heffingen van jullie 1^e vruchten zullen voor de priesters zijn. Al jullie eerstelingen moeten jullie aan de priesters geven om zegen op jullie huizen te laten rusten.”

31 “De priesters mogen geen enkel kadaver, en wat verscheurd is van het gevogelte en van het vee, eten.”

1 Hij liet mij terugkeren naar de weg van de buitenste poort van het heiligdom, die met de voorkant naar het oosten is. Hij was gesloten.

2 Jahweh zei tegen mij: “Deze poort moet (of zal) gesloten blijven. Hij mag niet geopend worden. Geen man mag (of zal) erdoor (binnen)komen, want Jahweh van Israël, is erdoor (binnen)gekomen. Hij moet worden gesloten.”

De hemelse man bracht de profeet vanaf de binnenste voorhof (Ezech.43:5) naar oostelijke poort van de buitenste voorhof. Hij zag, dat de poort niet langer open was. Toen hij de vorige keer de poort zag, was hij nog open, want hij zag de heerlijkheid van de Here door die poort naar binnen komen (Ezech.43:4,5).

3 “(Het) is voor de vorst. De vorst zal daarin gaan zitten om brood te eten voor [het gezicht van] Jahweh. Vanuit de weg van de (voor)hal van de poort zal hij (binnen)komen, en vanuit zijn weg (= en langs dezelfde weg) zal hij weggaan.”

Deze vorst is niet de Here Jezus, want de vorst zou niet in de binnenste voorhof mogen komen om brandoffers en vredeoffers te (laten) brengen (Ezech.46:1,2,12). Bovendien zou deze vorst zonen hebben (Ezech.46:16). Hij kreeg grond om van de opbrengst te leven, maar hij werd gewaarschuwd, dat hij en zijn zonen het volk niet mochten uitbuiten (Ezech.45:7-9). Bij een volmaakte koning zoals Jezus passen deze waarschuwingen niet.

De vorst zou wel een toekomstige prins uit het koningshuis van David (1012 – 972) moeten zijn. De Here wilde, dat de troon van David in Jeruzalem zou worden hersteld. In hardnekkige ongehoorzaamheid hebben de Joden al deze opdrachten van God genegeerd.

4 Hij liet mij (langs) de weg van noordelijke poort naar de voorkant van het huis komen. Ik zag, zie, de heerlijkheid van Jahweh had het huis van Jahweh gevuld. Ik viel op mijn gezicht.

De hemelse man bracht de profeet naar de binnenste voorhof tot aan de voorkant van de tempel. Hoogstwaarschijnlijk ging hij via de noordelijke poort van de buitenste voorhof, en de noordelijke poort van de binnenste voorhof naar binnen.

5 Jahweh zei tegen mij: “Mensenzoon, zet jouw hart erop (= let goed op), zie met jouw ogen, en luister met jouw oren naar alles wat Ik tegen jou spreek over al de voorschriften van het huis van Jahweh en over al zijn wetten. Zet jouw hart erop bij het (binnen)komen van het huis door al de uitgangen van het heiligdom.”

6 “Zeg tegen de opstandige(mense)n, tegen het huis van Israël: “Dit zegt de Heer Jahweh: “Het is bij jullie genoeg geweest met al jullie gruweldaden, huis van Israël:

7 door zonen van een vreemdeling, onbesneden(mens)en van hart en onbesneden(mens)en van vlees te laten (binnen)komen om in mijn heiligdom te zijn om mijn (tempel)huis te ontheiligen: door mijn brood, vet en bloed [dichtbij] te brengen. Jullie ⁵³³ verbraken mijn verbond door al jullie gruweldaden.”

Vreemdelingen die in het heilige land woonden, moesten net als de Joden door de priesters offers laten brengen (Num.13:14-16).⁵³⁴ Bij de inwijding van de 1^e tempel bad koning Salomo

⁵³³ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier het (persoonlijk voornaam)woord *Zij*. Op grond van de Griekse handschriften en het tekstverband is voor het woord *Jullie* gekozen.

⁵³⁴ Alleen bij het Pascha was het anders. Als een vreemde man dat feest wilde (mee)vieren, dan moest hij besneden zijn (Ex.12:48).

zelfs om de verhoring van de gebeden van de vreemdelingen die in de tempel zouden komen (1Kon.8:41-43). Het was dus niet zo, dat vreemdelingen niet in de tempel mochten komen. Ze mochten echter niet onbesneden zijn van hart. Ze moesten echt van God houden, anders wilde de Here ze in de tempel niet ontmoeten.

De Israëlieten mochten absoluut geen vet eten en bloed drinken (Lev.3:17). Al het vet en het bloed van de dieren was voor de Here, en moest aan Hem worden geofferd (Lev.3:16, 7:33, 17:6, Num.18:17, v.15).

8 “Jullie hebben niet de wacht gehouden over mijn heiligdom. Jullie hebben wachters in mijn heiligdom aangesteld voor (= aangesteld in plaats van) jullie zelf.”

God had het werk van onbevoegde mensen voor de dienst aan de tabernakel en de tempel streng verboden (Num.1:51, 3:10, 18:7). Toch is dit op grote schaal en lange tijd wel gebeurd. Het ontstond al in de dagen van Jozua. Daar werden Gibeonieten ingezet voor werkzaamheden voor het altaar van de Here (Joz.9:27). Uit deze bevolkingsgroep kwamen tempelslaven voort (1Kron.9:2). In de Richtertijd werden Jonatan, de kleinzoon van Mozes, met zijn zonen priesters voor de stam Dan. Het nageslacht van Jonatan bleef daar het priesterambt uitoefenen tot het volk in ballingschap werd gevoerd (Richt.18:30). Koning David stelde een zekere Ira als priester aan (2Sam.20:26). Zijn naam is bij de nakomelingen van Aäron onbekend. Ook werden tijdens de regering van koning David en daarna (tempel)slaven voor Gods heilige eredienst ingezet (Ezra 8:20).

9 Dit zegt de Heer Jahweh: “Geen enkele zoon van een vreemdeling, onbesneden van hart en onbesneden van vlees, mag (of zal) bij mijn heiligdom (binnen)komen, van elke zoon van een vreemdeling die te midden van de zonen van Israël is,

10 want (het is) zoals de Leviëten die ver van Mij weg waren, toen Israël afdwaalde, die van Mij afdwaalden achter hun afgoden aan. Zij zullen hun ongerechtigheid dragen.”

In de verzen 10 tot en met 14 gaat het over afstammelingen van Aäron, die geen priester meer mochten zijn, omdat ze hadden meegeholpen bij de offers voor de afgoden. Ze werden bij de gewone Leviëten ingedeeld, en hadden daarbij de speciale taak dat ze de tempel moesten bewaken.

11 “Zij moeten (of zullen) in mijn heiligdom dienaren zijn: opzichters bij de poorten van het huis, en het (tempel)huis dienen. Zij moeten voor het volk het brandoffer en het slachtoffer slachten, en zij moeten voor hen (= het volk) (klaar)staan om hen te dienen.”

Het brengen van brandoffers was een heel oude gewoonte (Gen.8:20, 22:1-17). Het was een geschenk voor de Here, dat helemaal werd verbrand (Ex.29:18,25, Lev.1). Elke dag moesten er voor God brandoffers worden gebracht (Ex.29:42, Num.28:6,10).

12 “Omdat zij hen (= het volk) gediend hebben voor [het gezicht van] hun strontgoden. Ze zijn voor het huis van Israël een struikelblok van ongerechtigheid geworden. Daarom heb Ik mijn hand (voor een eed) tegen hen opgeheven”, is het woord van de Heer Jahweh. “Zij zullen (of moeten) hun ongerechtigheid dragen.”

13 “Zij mogen niet dichtbij Mij komen om priester voor Mij te zijn, en om dichtbij al mijn heiligheden te komen, bij het allerheiligste. Zij zullen hun schande dragen, en hun gruweldaden die zij gedaan hebben.”

14 “Ik zal hen als wachters (of bewakers) van de wacht van het (tempel)huis aanstellen (of geven) voor heel zijn dienst en voor alles wat zij zullen (of moeten) doen.”⁵³⁵

⁵³⁵ De (Masoretische) Hebreeuwse tekst heeft hier ... *wat er[in] zal (of moet) worden gedaan*. Dit klopt niet, want

Kortom, het werk van deze nakomelingen van Aäron werd beperkt tot en met taken in de binnenste voorhof. Van het werk in het tempelhuis zelf werden ze buitengesloten.

De verzen 15 tot en met 27 gaan over het nageslacht van Zadok. Dat geslacht was de Here trouw gebleven. Daarom mochten ze Hem als priesters dienen. Zadok was een trouwe priester in de tijd van de koningen David (1012 – 972) en Salomo (972 – 932) (2Sam.8:17, 15:24, 20:25, 1Kon.1:8). Zijn naam betekent *Rechtvaardig*. Zijn nakomelingen hadden niet zoals de andere priesters meegedaan met de offerdienst aan de afgoden (v.10-16).

De 1^e hogepriester Aäron hield 2 zonen over: Eleazar en Itamar. Zadok stamde af van Eleazar. Dit betekent, dat het hele nageslacht van Itamar was uitgesloten van de offerdienst.⁵³⁶

15 “De Levitische priesters, de zonen van Zadok, die de wacht in mijn heiligdom hebben bewaakt (= gehouden), toen zonen van Israël van Mij afdwaalden, zij zullen [dicht]bij Mij komen om Mij te dienen. Zij zullen voor Mij[n gezicht] staan om voor Mij vet en bloed te offeren”, is het woord van de Heer Jahweh.

16 “Zij zullen mijn heiligdom (binnen)komen. Zij zullen [dicht]bij mijn tafel komen om Mij te dienen. Zij zullen mijn wacht (over het tempelhuis) bewaken (= houden).”

17 “Wanneer zij de poorten van de binnenste voorhof (binnen)komen, moeten (of zullen) zij linnen kleren aantrekken (of dragen). Geen wol mag (of zal) op hen zijn, wanneer zij dienst doen in de poorten van de binnenste voorhof en in het (tempel)huis.”

18 “Linnen tulbanden moeten (of zullen) op hun hoofd zijn, en linnen broeken moeten aan hun heupen zijn. Zij mogen zich niet omgorden in het zweet (= niet omgorden met iets dat laat zweten) (Ex.28:39,42).”

19 “Wanneer zij weggaan naar de buitenste voorhof: naar het volk, (dan) moeten (of zullen) zij hun kleren waarin zij dienst gedaan hebben, uittrekken. Zij moeten die neerleggen in de kamers van het heiligdom, en zij moeten andere kleren aantrekken. Zij mogen door hun (dienst)kleren het volk niet heiligen (Ex.28:43, Lev.16:23).”

20 “Zij mogen (of zullen) hun hoofd(haar) niet (kaal)scheren, en het (hoofd)haar mogen zij niet (vrij) laten gaan (= niet laten groeien) (Lev.21:5,10). Zij moeten hun hoofd(har)en (laten) knippen.”

21 “Geen wijn mogen (of zullen) zij drinken, elke priester, wanneer zij bij de binnenste voorhof zullen (binnen)komen (Lev.10:8,9).”

22 “Zij mogen voor zichzelf geen weduwe en geen verstoten iemand als vrouw nemen, maar meisjes (of maagden) vanuit de nakomelingen van het huis van Israël. Een weduwe die de weduwe van een priester is, mogen zij (wel als vrouw) nemen (Lev.21:7,13,14).”

23 “Zij moeten (of zullen) mijn volk (het verschil) leren tussen heilig en gewoon. Zij moeten hen (het verschil) laten weten tussen onrein en rein (Lev.10:10,11).”

24 “Bij een geschil moeten (of zullen) zij opstaan om recht te spreken. Overeenkomstig mijn rechtsregels moeten zij het berechten (Deut.17:8-13, 19:17, 21:5). Mijn wetten en mijn voorschriften moeten zij op al mijn feesttijden in acht nemen. Mijn sabbatten zullen (of moeten) zij heiligen (Lev.23).”

25 “Bij een dode [mens] mogen zij niet komen om te worden verontreinigd, maar voor

ze mochten niet dienst doen in het tempelhuis. Daarom is voor de inhoud van de Griekse handschriften gekozen.
⁵³⁶ Omdat Zadok een nakomeling van Eleazar was (Ezra 7:1-5), was dit (wel) een doorgaande vervulling van de vervloeking van de hogepriester Eli en zijn zonen uit het priestergeslacht van Itamar (1Sam.3:12-14).

een vader, voor een moeder, voor een zoon, voor een dochter, voor een broer en voor een zus die geen man heeft, mogen zij zich verontreinigen (Lev.21:1-4).”

26 “Hij ⁵³⁷ zal na zijn reiniging voor zichzelf (of hem(zelf)) 7 dagen aftellen.”

27 “Op de dag dat hij (weer) bij het heiligdom, bij de binnenste voorhof, (binnen)komt om in het heiligdom dienst te doen, moet hij zijn zondoffer offeren”, is het woord van de Heer Jahweh.

De bovenstaande verzen (v.15-27) stemmen meestal overeen met de voorschriften die de Here via zijn dienaar Mozes had gegeven. Alleen de keuzevrijheid van een huwelijkspartner wordt voor de priesters verder beperkt, en gelijk getrokken met de regels voor de hogepriester. Het mogen trouwen met een weduwe van een priester wordt hier echter wel toegestaan.

In de wetten van Mozes duurde het ook 7 dagen, voordat een iemand die een lijk had aangeraakt, weer rein kon worden (Num.19:11-20). Over een wachttijd van 7 dagen; voordat een priester die door een dode onrein was geworden, weer dienst kon doen in de tabernakel of tempel; wordt in deze wetten niet (expliciet) gesproken.

De volgende verzen (v.28-31) gaan weer over alle priesters: zowel het nageslacht van Itamar als dat van Zadok.

28 “Dit zal hun als erfdeel zijn: Ik ben hun erfdeel. Een bezitting in Israël mogen jullie hun niet geven: Ik ben hun bezitting (Num.18:20, vgl. Deut.10:8,9, 18:1,2).”

29 “Het graanoffer (Lev.2:3, 7:9,10), het zondoffer (Lev.7:7) en het schuldoffer (Lev.7:1-6) mogen (of zullen) zij eten. Al het afgezonderde (of gewijde) in Israël zal voor hen zijn (Lev.27:21).”

Het graanoffer werd gebakken of gekookt, en het was voor de priesters om op te eten (Lev.2).

Het zondoffer was er om de zonden te verzoenen. Het was een reinigingsoffer, dat ook dagelijks moest worden gebracht (Ex.29:36). Eén keer per jaar moest de hogepriester bloed van het zondoffer op de horens van het brandofferaltaar smeren om de zondige mensen met God en elkaar te verzoenen (Ex.30:10, Lev.4).

Een schuldoffer moest worden gebracht, als iemand tegen de Here had gezondigd. In tegenstelling met het zondoffer stond de medemens daar buiten. Het ging niet over zonde tegenover mensen, maar alleen tegenover God (Lev.5:14-19). De gezonde delen van het schuldoffer en het zondoffer mochten door de priesters (uitsluitend mannen) worden gegeten (Lev.7:1-7).

30 “Alle 1^e vruchten, al het eerstgeborene en alle heffingen van jullie 1^e vruchten zullen voor de priesters zijn. Al jullie eerstelingen moeten (of zullen) jullie aan de priesters geven om zegen op jullie huizen te laten rusten (Ex.23:19^a, 34:26^a, Deut18:4).” ⁵³⁸

31 “De priesters mogen geen enkel kadaver, en wat verscheurd is van het gevogelte en van het vee, eten (Lev.22:8).”

Met kadavers worden hier gestorven dieren bedoeld, die niet zijn verscheurd of gedood. De

⁵³⁷ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *Zij zullen* (of *Men zal*). Wie die *zij* (of *men*) dan zijn, wordt helemaal niet duidelijk. Daarom is in dit geval voor de inhoud van de Griekse handschriften gekozen.

⁵³⁸ De (Masoretische) Hebreeuwse tekst heeft hier *Het eerste van al het eerste fruit en elke heffing van al jullie heffingen zal voor de priesters zijn. Het eerste van jullie deeg moeten jullie aan de priester geven om zegen te laten rusten op jouw huis. Wat is elke heffing van al jullie heffingen? Waarom jouw huis en niet jullie huizen? Het gaat toch over meer mensen?*

Kortom, deze tekst is een stuk vager en onduidelijker dan de inhoud van de Griekse handschriften. Om die reden is voor de weergave de laatstgenoemde handschriften gekozen.

priesters mochten dieren waarvan de doodsoorzaak niet bekend was, en verscheurde vogels, runderen, schapen en geiten niet eten.

Ook deze verzen (v.28-31) stemmen overeen met de voorschriften uit de tijd van Mozes.

8. De verdeling van het land voor de eredienst en de vorst.

Hoofdstuk 45:1-8

1 Wanneer jullie het land voor een erfdeel verloten, moeten jullie voor Jahweh een heffing heffen: een heilig stuk van het land. De lengte zal 25.000 ellen lang zijn, en de breedte zal 20.000 ellen zijn. Het zal heilig zijn binnen al zijn grenzen rondom.

2 Hiervan zal 500 ellen bij 500 ellen voor het heiligdom bestemd zijn: een vierkant rondom, en 50 ellen daaromheen zal een weidegrond zijn.

3 Van deze afmeting moet jij een lengte van 25.000 ellen en een breedte van 10.000 ellen afmeten. Daarin zal het heiligdom zijn: het heilige van de heiligen.

4 Het zal een heilig stuk van het land zijn. Het zal voor de priesters zijn, die het heiligdom dienen, die komen om Jahweh te dienen. Het is voor hen een plaats voor huizen: een heilige plaats voor het heiligdom.

5 Een lengte van 25.000 ellen en een breedte van 10.000 ellen zal voor de Leviëten zijn, die het huis dienen. Het zal voor hen een bezit zijn voor steden om in te wonen.

6 Een grondbezit van de stad moeten jullie afbakenen: 5.000 ellen breed en 25.000 ellen lang, tegenover het grondgebied van het heiligdom. Het zal voor het hele huis van Israël zijn.

7 Voor de vorst is vanuit dit deel en vanuit dat deel voor de heffing van het heiligdom en voor het grondbezit van de stad aan de voorkant van de heffing van het heiligdom en aan de voorkant van het grondbezit van de stad vanuit de zeekant naar de zee, en vanuit de oostkant naar het oosten. De lengte van die grond komt overeen met één van de andere delen van de grens van de zee tot de oostgrens

8 van het land. Het zal voor hem het grondbezit zijn in Israël, en mijn vorsten mogen mijn volk niet meer onderdrukken. De rest van het land moeten zij geven aan het huis van Israël overeenkomstig hun stammen.

1 Wanneer jullie het land voor een erfdeel laten vallen (= erfdeel verloten), moeten (of zullen) jullie voor Jahweh een heffing heffen: een heilig (stuk) van het land. De lengte zal 25.000 (ellen) lang zijn, en de breedte zal 20.000 (ellen) zijn.⁵³⁹ Het zal heilig zijn binnen al zijn grenzen rondom.

25.000 ellen = 25.000 x 52,1 centimeter = 1.302.500 centimeter, dus ruim 13 kilometer.

20.000 ellen = 20.000 x 52,1 centimeter = 1.042.000 centimeter, dus bijna 10½ kilometer.

Er moest dus een heilig gebied worden gereserveerd voor de dienst van de Here. Dat gebied moest ruim 13 kilometer lang en bijna 10½ kilometer breed zijn.

2 Hiervan zal 500 (ellen) bij 500 (ellen) voor het heiligdom (bestemd) zijn: een vierkant rondom, en 50 ellen daaromheen zal een weidegrond zijn.

500 ellen = 500 x 52,1 centimeter = 26050 centimeter, dus 260½ meter.

De maateenheid staat in deze verzen er helaas meestal niet bij. De ene vertaler of uitlegger heeft het over meetstokken, de andere over ellen. Het gaat hier over ellen:

1. Het heilige gebied van 500 ellen bij 500 ellen werd in dit bijbelboek al eerder ge-

⁵³⁹ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst treffen we van het noorden naar het zuiden een breedte van 10.000 aan. Volgens de verzen 3 en 5 moet het heilige stuk echter 20.000 breed zijn. In de Septuagint staat een breedte van 20.000. Daarom wordt de inhoud van de Septuagint gevolgd.

noemd (Ezech.42:15-20). Bij de uitleg van dit gedeelte is duidelijk aangetoond, dat het daar over ellen gaat, zoals in de Griekse handschriften ook wordt aangegeven.

2. Als de omtrek van Jeruzalem wordt gemeten, dan staat de maateenheid er ook niet bij. De gemeten omtrek zou 18.000 zijn (Ezech.48:35):
 $18.000 \text{ ellen} = 18.000 \times 52,1 \text{ centimeter} = 9.378 \text{ meter}$, dus ruim $9\frac{1}{4}$ kilometer.
Volgens de Joodse schrijver Flavius Josefus (37 – ±100) was de omtrek van de stad Jeruzalem in zijn tijd 33 stadiën.⁵⁴⁰ Toen was een stadie $185\frac{1}{4}$ meter. De omtrek was dus $185,25 \times 33 = 6113,25$ meter, dus ruim 6 kilometer. Na de achteruitgang van de hoofdstad in de Romeinse tijd is dat te verklaren met ruim $9\frac{1}{4}$ kilometer die God ervoor had bestemd. Als voor het meten van Jeruzalem een meetstok van 6 ellen was gebruikt, dan zou de omtrek 6 x zo groot zijn. Dan is het verschil met de ruim 6 kilometer uit de tijd van Flavius Josefus veel te groot.
3. Ook zouden de priesters en Levieten dan heel veel land krijgen, terwijl er duidelijk staat, dat ze geen erfdeel zouden krijgen (Num.18:20, Ezech.44:28, vgl. Deut.10:8,9, 18:1,2). Het grondgebied dat ze kregen, was alleen bedoeld om er te wonen (v.3-5).

Het tempelcomplex was 500 bij 500 ellen. Daar omheen liep een strook van 50 ellen (= $50 \times 52,1 \text{ centimeter} = 2605 \text{ centimeter}$, dus ruim 26 meter) breed. Dat stuk zou open moeten blijven. Men mocht niets meer aan het tempelcomplex vast bouwen. Het geheel was dus 600 bij 600 ellen (= $600 \times 52,1 \text{ centimeter} = 31260 \text{ centimeter}$, dus ruim $312\frac{1}{2}$ meter).

3 Van deze afmeting moet jij een lengte van 25.000 (ellen) en een breedte van 10.000 (ellen) afmeten. Daarin zal het heiligdom zijn: het heilige van de heiligen.

$25.000 \text{ ellen} = 25.000 \times 52,1 \text{ centimeter} = 1.302.500 \text{ centimeter}$, dus ruim 13 kilometer.

$10.000 \text{ ellen} = 10.000 \times 52,1 \text{ centimeter} = 521.000 \text{ centimeter}$, dus bijna $5\frac{1}{4}$ kilometer.

4 Het zal een heilig (stuk) van het land zijn. Het zal voor de priesters zijn, die het heiligdom dienen, die [dichtbij] komen om Jahweh te dienen. Het is voor hen een plaats voor huizen: een heilige plaats voor het heiligdom.

5 Een lengte van 25.000 (ellen) en een breedte van 10.000 (ellen) zal voor de Levieten zijn, die het (tempel)huis dienen. Het zal voor hen een bezit zijn voor steden om in te wonen.⁵⁴¹

$25.000 \text{ ellen} = 25.000 \times 52,1 \text{ centimeter} = 1.302.500 \text{ centimeter}$, dus ruim 13 kilometer.

$10.000 \text{ ellen} = 10.000 \times 52,1 \text{ centimeter} = 521.000 \text{ centimeter}$, dus bijna $5\frac{1}{4}$ kilometer.

Het heilige gebied werd dus in 2 gelijke stukken verdeeld. Het 1^e deel was voor de priesters. Daarbinnen zou ook het tempelcomplex moeten staan. Het 2^e deel was voor de Levieten. Ze zouden dus niet meer zoals vroeger in 48 steden verspreid over het hele land van Israël moeten wonen (Num.35:1-8, Joz.14:4b, 21).

Op die 2 stukken land zouden de huizen van de priesters en Levieten staan. Ze bedreven geen landbouw, of veeteelt, maar leefden van de tienden (Num.18:21-32, Deut.14:22-29, 26:12,13). Bovenop de tienden werden nog offers gebracht (Deut.12:10-12). Van een deel van die offers werd door de priesters gegeten (Lev.2:3,10, 5:13, 6:16-18, 7:6-10,31-34).

⁵⁴⁰ Flavius J., Joodse Oorlog, deel V, hoofdstuk 4:3.

⁵⁴¹ De (Masoretische) Hebreeuwse tekst heeft als laatste zin van dit vers *Het zal voor hen een bezit zijn van 20 kamers*. Een bezit van slechts 20 kamers op zo'n groot grondgebied is wel wat weinig voor alle Levieten. Daarom is voor de inhoud van de Griekse handschriften gekozen. Voor één of meer steden was er ruimte genoeg, want een stad had in die tijd meestal lang niet zo'n grote omvang als tegenwoordig.

Het gebied voor de stam Juda

Het gebied voor de stam Benjamin

6 Een (grond)bezit van de stad moeten (of zullen) jullie geven (= afbakenen/opmeten): 5.000 (ellen) breed en 25.000 (ellen) lang, tegenover de heffing (= het grondgebied) van het heiligdom. Het zal voor het hele huis van Israël zijn.

5.000 ellen = 5.000 x 52,1 centimeter = 260.500 centimeter, dus ruim 2½ kilometer.

25.000 ellen = 25.000 x 52,1 centimeter = 1.302.500 centimeter, dus ruim 13 kilometer.

Langs het hele grondgebied van het heiligdom werd een stuk grond voor het volk Israël gereserveerd. Het was ruim 13 kilometer lang, en ruim 2½ kilometer breed. Het stuk land behoorde dus niet toe aan een bepaalde stam, maar was beschikbaar voor alle Israëlieten uit de hoofdstad (Ezech.48:19).

De stad Jeruzalem zou midden in deze strook moeten liggen (Ezech.48:15). De hoofdstad zou 4.500 bij 4.500 ellen (= 4.500 x 52,1 centimeter = 234.450 centimeter, dus ruim 2¼ kilometer) worden (Ezech.48:30-35). In het noorden en zuiden bleef dan een strook over van 250 ellen (= 250 x 52,1 centimeter = 13.025 centimeter, dus 130¼ meter) (Ezech.48:16,17).

Terwijl vroeger de tempel in de hoofdstad Jeruzalem naast het paleis van de koning of vorst was gebouwd (2Kon.11:13-16, 16:18, 1Kron.9:18, Ezech.43:8), zou de nieuwe tempel zelfs buiten de stad Jeruzalem moeten liggen.

De strook voor de priesters en het tempelcomplex (25.000 bij 10.000 ellen), de strook voor de Levieten (25.000 bij 10.000 ellen) en de strook van de stad (25.000 bij 5.000 ellen) vormden samen een vierkant van 25.000 bij 25.000 ellen (= 25.000 x 52,1 centimeter = 1.302.500 centimeter, dus ruim 13 kilometer) (Ezech.48:20).

7 Voor de vorst is vanuit dit (deel) en vanuit dat (deel) voor de heffing van het heiligdom en voor het (grond)bezit van de stad aan de voorkant van de heffing van het heiligdom en aan de voorkant van het (grond)bezit van de stad vanuit de zeekant naar de zee (= het westen), en vanuit de oostkant naar het oosten. De lengte (van die grond) komt overeen met één van de (andere) delen van de grens van de zee (= westgrens) tot de oostgrens

8 van het land. Het zal voor hem het (grond)bezit zijn in Israël, en mijn vorsten mogen (of zullen) mijn volk niet meer onderdrukken. (De rest van) het land moeten zij geven aan het huis van Israël overeenkomstig hun stammen.

Het grondgebied van de vorst zou dus uit 2 losse delen bestaan: een oostelijk en een westelijk deel. Vanaf het heilige gebied van de tempel en het grondgebied van de stad zou het aan de westkant doorlopen tot de kust van de Middellandse Zee en aan de oostkant tot de oostgrens van het land. Dit zou een totaal nieuwe situatie zijn.

9. De koning.

Hoofdstuk 45:9-17

9 Dit zegt de Heer Jahweh: “Veel is voor jullie, vorsten van Israël. Neemt geweld en onderdrukking weg!” “Handelt recht en rechtvaardig! Heft jullie afpersingen van mijn volk op!” is het woord van de Heer Jahweh.

10 “Jullie moeten een rechtvaardige weegschaal, een rechtvaardige efa en een rechtvaardige bat hebben.”

11 “De efa en de bat moeten 1 geijkte hoeveelheid hebben: $\frac{1}{10}$ deel van een homer is een bat, en $\frac{1}{10}$ deel van een homer is een efa. Ze moeten naar de homer worden geijkt.”

12 “De sikkels moet 20 gera zijn. De mine moet voor jullie 50 sikkels zijn.”

13 “Dit is de heffing die jullie voor de vorst moeten heffen: $\frac{1}{6}$ efa van een homer tarwe. Jullie moeten $\frac{1}{6}$ efa van een homer gerst geven.”

14 “Het voorschrift van een bat olijfolie: $\frac{1}{10}$ bat olijfolie vanuit de kor, dat is een homer van 10 batten, want 10 batten zijn een homer.”

15 “Eén lam vanuit het kleinvee vanuit de 200 vanuit het bezit van Israël is voor een graanoffer, voor een brandoffer en voor vredeoffers om over hen verzoening te doen”, is het woord van de Heer Jahweh.

16 “Heel het volk van het land moet deze heffing aan de vorst van Israël geven.”

17 “Voor de vorst zullen de brandoffers, het graanoffer en het drankoffer zijn op de feesten, in de nieuwe maansdagen, in de sabbatten: in al de feestdagen van het huis van Israël. Hij moet het zondoffer en het graanoffer, het brandoffer en de vredeoffers laten klaarmaken om verzoening te doen voor het huis van Israël.”

9 Dit zegt de Heer Jahweh: “Veel is voor jullie, vorsten van Israël. Neemt geweld en onderdrukking weg (vgl. 1Kon.21)!” “Handelt (of Doet) recht en rechtvaardig! Heft jullie afpersingen van mijn volk op!” is het woord van de Heer Jahweh (vgl. 1Kon.12:4).

10 “Jullie moeten (of zullen) een rechtvaardige (of zuivere) weegschaal, een rechtvaardige efa en een rechtvaardige bat hebben (Spr.11:1, 20:23, Hos.12:7, Am.8:5, Mi.6:10).”

11 “De efa en de bat moeten (of zullen) 1 (geijkte) hoeveelheid hebben: $\frac{1}{10}$ (deel) van een homer is een bat, en $\frac{1}{10}$ (deel) van een homer is een efa. Bij de homer moet zijn (geijkte) hoeveelheid zijn (= Ze moeten naar de homer worden geijkt).”⁵⁴²

12 “De sikkels moet (of zal) 20 gera zijn (Ex.30:13, Lev.27:25, Num.3:47^b, 18:16^b). De mine moet voor jullie 50 sikkels zijn.”⁵⁴³

⁵⁴² Een efa en een bat bevatten ongeveer 22 liter. Het zijn inhoudsmaten uit de tijd van het Oude Testament, waarbij men de efa gebruikte voor droge stoffen en de bat voor vloeistoffen. Een homer is gelijk aan 10 efa. Dat is de last die een ezel kan dragen: ongeveer 220 liter.

⁵⁴³ Hier zijn al vroeg fouten in de tekst geslopen. De optelling in de (Masoretische) Hebreeuwse tekst (20 + 25 + 15) is een vreemde weergave van de waarde van een gewichtseenheid. De Griekse handschriften kennen ook zo'n vreemde en van elkaar verschillende optelling. Zowel de Griekse handschriften als de (Masoretische) Hebreeuwse tekst bevatten hier fouten. Beide bronnen verschillen ook weer van elkaar. Bij de Dode Zeerollen is dit gedeelte helaas verloren gegaan. De tekst is aangepast op grond van de bekende waarde van gewichten en munten uit die tijd.

In de tijd van het Oude Testament waren de sikkels en de gera eenheden waarmee men het gewicht kon bepalen. Een gera weegt ruim $\frac{1}{2}$ gram. Als 20 gera gelijk zijn aan een (heilige) sikkels, dan weegt een (heilige) sikkels dus ruim 10 gram. Vijftig (heilige) sikkels zijn gelijk aan een mine. Een mine weegt dus ruim 500 gram.

13 “Dit is de heffing die jullie (voor de vorst) moeten heffen: $\frac{1}{6}$ efa van een homer tarwe. Jullie moeten $\frac{1}{6}$ efa van een homer gerst geven.”

Van een homer (= ongeveer 220 liter) tarwe of gerst zouden ze $\frac{1}{60}$ deel (= ongeveer 37 liter) aan de koning moeten afdragen, want een efa is $\frac{1}{10}$ deel van een homer.

14 “Het voorschrift van een bat (olijf)olie: $\frac{1}{10}$ bat (olijf)olie vanuit de kor (,dat is) een homer van 10 batten,⁵⁴⁴ want 10 batten zijn een homer.”

Een bat (= ongeveer 22 liter) is $\frac{1}{10}$ deel van een kor (= ongeveer 220 liter); $\frac{1}{10}$ deel van een bat is dus $\frac{1}{100}$ deel van een kor. Dat is ongeveer 2,2 liter.

15 “Eén lam vanuit het kleinvee vanuit de 200 vanuit het bezit van Israël is voor een graanoffer, voor een brandoffer en voor vredeoffers om over hen verzoening te doen”, is het woord van de Heer Jahweh.

Het graanoffer werd gebakken of gekookt, en het was voor de priesters om op te eten (Lev.2).

Het brengen van brandoffers was een heel oude gewoonte (Gen.8:20, 22:1-17). Het was een geschenk voor de Here, dat helemaal werd verbrand (Ex.29:18,25, Lev.1). Elke dag moesten er voor God brandoffers worden gebracht (Ex.29:42, Num.28:6,10).

Bij het vredeoffer werden de vette stukken verbrand. De rest van het dier werd opgegeten (Lev.3, 7:11). Een deel van het vredeoffer was voor de priesters (Lev.7:28-34). Het ligt voor de hand, dat tijdens de maaltijd ook de naam van de Here werd geloofd.

16 “Heel het volk van het land moet deze heffing aan de vorst van Israël geven.”⁵⁴⁵

17 “Voor de vorst zullen de brandoffers, het graanoffer en het drankoffer zijn in (= op) de feesten, in de nieuwe maan(sdag)en, in de sabbatten: in al de feestdagen van het huis van Israël. Hij moet (of zal) het zondoffer en het graanoffer, het brandoffer en de vredeoffers laten (klaar)maken om verzoening te doen voor het huis van Israël.”

Bij het drankoffer werd wijn of bedwelmende drank gebruikt (Ex.29:40^b, Lev.23:13^b, Num.15:5,7,10, 28:7). Het werd als een offer uitgegoten over het altaar (2Kon.16:13, Jes.57:6, Ezech.20:28^b).

Het zondoffer was er om de zonden te verzoenen. Het was een reinigingsoffer, dat ook dagelijks moest worden gebracht (Ex.29:36). Eén keer per jaar moest de hogepriester bloed van het zondoffer op de horens van het brandofferaltair smeren om de zondige mensen met God en elkaar te verzoenen (Ex.30:10, Lev.4).

Deze wetten voor de bijdragen om de koning te onderhouden zijn nieuw. De nieuwe belastingvoorschriften werden gegeven om te voorkomen, dat de koning het volk zou uitbuiten.

De gewone sikkil of beka is gelijk aan een $\frac{1}{2}$ sikkil. Honderd sikkils zijn weer ongeveer gelijk aan een mine (vgl. 1Kon.10:17 met 2Kron.9:16).

⁵⁴⁴ Eén homer staat dus gelijk aan 1 kor.

⁵⁴⁵ De (Masoretische) Hebreeuwse tekst heeft hier *Heel het volk van het land moet (of zal) bij deze heffing voor (of van) de vorst in Israël zijn*. Dit is verduidelijkt met behulp van de inhoud van de Griekse handschriften (en de Vulgaat).

10. Offers en feesten.

Hoofdstuk 45:18-46:24

18 Dit zegt de Heer Jahweh: “In de 1^e maand, op de 1^e dag van de maand, moet jij een jonge stier, zonder gebrek nemen. Jij moet daarmee het heiligdom ontzondigen.”

19 “De priester moet daarvoor iets van het bloed van het zondoffer nemen. Hij moet het smeren aan de deurposten van het tempelhuis, aan de 4 hoeken van de grote omloop van het altaar en aan de deurposten van elke poort van de binnenste voorhof.”

20 “Zo moet jij doen op de 7^e dag van de maand voor een man die zich vergist en onwetend is. Jullie moeten verzoening doen voor het tempelhuis.”

21 “In de 1^e maand, op de 14^e dag van de maand moet voor jullie het Pascha zijn. Het is een feest van 7 dagen. Ongezuurde broden moeten jullie eten.”

22 “Op die dag moet de vorst voor zichzelf en voor heel het volk van het land een jonge stier als zondoffer laten klaarmaken.”

23 “Gedurende de 7 dagen van het feest moet hij een brandoffer voor Jahweh laten klaarmaken: dagelijks 7 jonge stieren en 7 rammen, beide zonder gebrek 7 dagen lang, en dagelijks een zondoffer van een jonge geitenbok.”

24 “Hij moet een graanoffer van een efa voor de jonge stier, en een efa voor de ram laten klaarmaken. Een hin olijfolie moet voor de efa zijn.”

25 “In de 7^e maand, op de 15^e dag van de maand, op het feest, moet hij 7 dagen hetzelfde laten klaarmaken: zowel het zondoffer als het brandoffer, als het graanoffer en als de olijfolie.”

1 Dit zegt de Heer Jahweh: “De poort van de binnenste voorhof, die op het oosten uitziet, moet op de 6 werkdagen gesloten blijven. Op de sabbatdag moet hij worden geopend. Ook op de dag van de nieuwe maan moet hij worden geopend.”

2 “De vorst moet van buiten langs de weg van de hal van de poort binnenkomen. Hij moet bij de deurpost van de poort blijven staan. De priesters moeten zijn brandoffers en zijn vredeoffers klaarmaken. Hij moet zich neerbuigen op de drempel van de poort, en dan moet hij weggaan. De poort mag tot de avond niet gesloten worden.”

3 “Het volk van het land moet zich op de sabbatten en de dagen van de nieuwe maan bij de opening van die poort voor Jahweh neerbuigen.”

4 “Het brandoffer dat de vorst voor Jahweh moet laten offeren, moet op de sabbatdag 6 lammeren zonder gebrek en een ram zonder gebrek zijn.”

5 “Het graanoffer moet een efa meel zijn voor een ram en bij de lammeren een graanoffer, een geschenk van zijn hand, en een hin olijfolie voor een efa meel.”

6 “Op de dag van de nieuwe maan moet het een jonge stier zonder gebrek zijn, en 6 lammeren en een ram. Ze moeten zonder gebrek zijn.”

7 “Voor een jonge stier, en voor de ram moet hij een graanoffer van een efa meel laten klaarmaken, en voor de lammeren overeenkomstig wat zijn hand zich kan veroorloven, en een hin olijfolie voor een efa meel.”

8 “Wanneer de vorst binnenkomt, moet hij langs de weg van de hal van de poort binnenkomen, en door dezelfde weg moet hij weggaan.”

9 “Wanneer het volk van het land op de feestdagen voor Jahweh binnenkomt, dan moet wie door de noordelijke binnengekomen is om zich neer te buigen, langs de weg van de zuidelijke poort weggaan. Wie langs de weg van de zuidelijke poort binnenkomt, moet langs de weg van de noordelijke poort weggaan. Hij mag niet langs de weg van de poort waardoor hij binnengekomen is, terugkeren. Door die er tegenover is, moet hij weggaan.”

10 “De vorst in hun midden moet binnenkomen, wanneer zij binnenkomen. Wanneer zij weggaan, moet hij ook weggaan.”

11 “Op de feesten en op de feestdagen moet het graanoffer een efa meel voor een jonge stier en een efa meel voor een ram zijn. Voor de lammeren een geschenk van zijn hand, en een hin olijfolie voor een efa meel.”

12 “Als de vorst een vrijwillig offer laat klaarmaken, een brandoffer of een vredeoffer vrijwillig voor Jahweh, dan moet men de poort die op het oosten uitzielt, voor hem openen. Hij moet zijn brandoffer en zijn vredeoffer laten klaarmaken, zoals hij het op de sabbatdag laat klaarmaken. Hij zal weggaan, en men moet de poort na zijn weggaan sluiten.”

13 “Een lam van het 1^e jaar zonder gebrek moet jij voor Jahweh dagelijks als brandoffer klaarmaken. Elke morgen moet jij het klaarmaken.”

14 “Een graanoffer moet jij elke morgen erbij klaarmaken: $\frac{1}{6}$ efa meel en $\frac{1}{3}$ hin olijfolie om de meelbloem te bevochtigen. Het is een graanoffer voor Jahweh. Het zijn altijd voortdurende voorschriften.”

15 “Men moet het ramlam, het graanoffer en de olijfolie elke morgen klaarmaken als een dagelijks brandoffer.”

16 Dit zegt de Heer Jahweh: “Als de vorst een geschenk aan een man vanuit zijn zonen geeft, zal zijn erfdeel voor zijn zonen worden. Het zal hun erfelijk bezit zijn.”

17 “Als hij een geschenk vanuit zijn erfdeel aan één van zijn dienaren geeft, dan zal het voor hem zijn tot het jaar van de vrijlating. Het moet naar de vorst terugkeren. Zeker, het is zijn eigen erfdeel. Voor zijn zonen zal het zijn.”

18 “De vorst mag echter niets nemen vanuit het erfdeel van het volk door hen te verdringen vanuit hun bezit. Hij mag vanuit zijn eigen bezit zijn zonen laten erven, zodat geen man van mijn volk vanuit zijn bezitting verspreid wordt.”

19 Hij liet mij door de ingang, die aan de zijkant van de poort was, naar de kamers van het heiligdom van de priesters komen, die op het noorden uitzien. Zie, daar was een ruimte in de zijkanten, naar het westen.

20 Hij zei tegen mij: “Dit is de plaats waar de priesters het schuldoffer en het zondoffer moeten koken, waar zij het graanoffer moeten bakken, zodat zij het niet wegbrengen naar de buitenste voorhof en het volk heiligen.”

21 Hij bracht mij weg naar de buitenste voorhof. Hij leidde mij naar de 4 hoeken van de voorhof. Zie, een hofje was in elke hoek van de buitenste voorhof.

22 In de 4 hoeken van de buitenste voorhof waren kleine hoven, 40 ellen lang en 30 ellen breed. Deze 4 hoeken hadden dezelfde afmeting.

23 Een rij was daarin rondom: rondom van 4 van hen. Kookgelegenheden waren onderaan de rijen rondom gemaakt.

24 Hij zei tegen mij: “Dit is een huis van zij die koken, waar de dienaren van het tempel-huis het slachtoffer van het volk moeten koken.”

18 Dit zegt de Heer Jahweh: “In de 1^e (maand), op de 1^e (dag) van de maand, moet (of zal) jij een jonge stier, [een zoon van rundvee] zonder gebrek nemen. Jij moet (daarmee) het heiligdom ontzondigen.”

Op de 1^e dag van het nieuwe jaar moest door de priesters een jonge stier als zondoffer worden gebracht om de tempel te ontzondigen. Volgens de voorschriften die de Here aan Mozes had gegeven, werd daarvoor een geitenbok gebruikt (Num.28:15). Een stier werd alleen als zondoffer geofferd om zonden van een priester, een hogepriester of van het hele volk te verzoenen (Lev.4:3,14, 16:3). Het zondoffer voor de ontzondiging van het heiligdom op nieuwjaarsdag werd dus belangrijker.

19 “De priester moet (daarvoor iets) van het bloed van het zondoffer nemen. Hij moet (het) afgeven (= smeren/sprenkelen) aan de deurposten van het (tempel)huis, aan de 4 hoeken van de (grote/onderste) omloop van het altaar (vgl. Ezech.43:20) en aan de deurposten van de (= elke) poort van de binnenste voorhof.”⁵⁴⁶

20 “Zo moet jij doen op de 7^e (dag) van de maand voor een man die zich vergist en onwetend is. Jullie moeten verzoening doen voor het (tempel)huis.”

Op nieuwjaarsdag werd het heiligdom gereinigd. Voor de mensen die onopzettelijk of uit onwetendheid hadden gezondigd, moest hetzelfde offer op de 7^e dag worden herhaald.

21 “In de 1^e (maand), op de 14^e dag van de maand moet (of zal) voor jullie het Pascha (= Overslaan/Voorbijgaan) zijn. (Het) is een feest van 7 dagen. Ongezuurde broden moeten jullie eten.”⁵⁴⁷

Het Pascha werd door de Israëlieten voor het eerst in Egypte gevierd (Ex.12, Lev.23:5, Num.28:16). Dit feest zou volgens de wetten uit de tijd van Mozes elk jaar moeten worden herhaald. Het Pascha verwijst naar het grote offer dat de Here Jezus bracht door zichzelf aan het kruis te laten slaan (1Kor.5:7).

22 “Op die dag moet (of zal) de vorst voor zichzelf en voor heel het volk van het land een jonge stier als zondoffer laten (klaar)maken.”

23 “(Gedurende de) 7 dagen van het feest moet hij een brandoffer voor Jahweh laten (klaar)maken: dagelijks 7 jonge stieren en 7 rammen, beide zonder gebrek 7 dagen lang, en dagelijks een zondoffer van een harige (= jonge) geitenbok.”

Op elke dag van het belangrijke feest moesten na de ballingschap 7 jonge stieren en 7 rammen als een brandoffer aan de Here worden geofferd. Verder moest evenals bij de voorschriften

⁵⁴⁶ Er is niet sprake van *de poort*, maar van *elke poort* van de binnenste voorhof. In het eerste geval, zou ook erbij gezegd zijn over welke poort het ging. Het Hebreeuwse woord *de* is hier collectief gebruikt. Zie Keil C.F., Commentary on the Old Testament, deel 9, Ezeziel - Daniel, 2^e druk, Massachusetts, 2006, pag. 426.

⁵⁴⁷ De (Masoretische) Hebreeuwse tekst heeft hier *Ongezuurde broden moet hij eten*. Op grond van het tekstverband is voor de inhoud van de Griekse handschriften gekozen.

vanaf de tijd van de profeet Mozes dagelijks als een zondoffer een jonge geitenbok worden gebruikt.

Voor alle brandoffers zijn dat (7 x 7 stieren = 49 stieren) + (7 x 7 rammen = 49 rammen) = **98 dieren**. Dit zijn er veel meer, dan de **70 dieren** voor de brandoffers in de tijd voor de ballingschap (vgl. Num.28:18-24).⁵⁴⁸ Het zondoffer van de geitenbok, bleef zoals het was.

24 “Hij moet een graanoffer van een efa voor de jonge stier, en een efa voor de ram laten (klaar)maken. Een hin (olijf)olie moet voor de efa zijn.”⁵⁴⁹

De koning zou bij elke jonge stier en bij elke ram voor een efa meel en een hin olijfolie moeten zorgen. Dat is voor 7 dagen samen **98 efa meel**. In de voorschriften van Mozes moest bij een stier $\frac{3}{10}$ efa, bij een ram $\frac{2}{10}$ efa en bij een 1-jarig lam $\frac{1}{10}$ efa meel met olijfolie worden toegevoegd (Num.28:20). Dat is voor 7 dagen samen **10½ efa meel** met de bijbehorende olijfolie (Num.28:19,20,24).⁵⁵⁰ Ook het eetoffer bij het brandoffer op het Pascha nam in omvang toe.

De Here schrijft vanaf de tijd van Ezechiël voor het Pascha (tot het grote offer van de Here Jezus) als brandoffer veel meer jonge stieren voor. Bij dat feest nam het brandoffer dus een veel grotere plaats in. Er werden duurdere dieren, meer dieren en meer meel met olijfolie gebruikt, dan in de Mozaïsche wetten was voorgeschreven. Het zondoffer bleef, zoals het was. De grotere plaats van het brandoffer tijdens het Pascha wees erop, dat de dankbaarheid voor het verlossende werk van het Here belangrijker werd.

25 “In de 7^e (maand), op de 15^e dag van de maand, op het feest, moet hij 7 dagen hetzelfde laten (klaar)maken: zowel het zondoffer als het brandoffer, als het graanoffer en als de (olijf)olie.”

Op de 15^e dag van de 7^e maand begon het Loofhuttenfeest een ½ jaar na het Pascha. Dit feest duurde 7 dagen (Lev.23:34, Deut.16:13). Het werd in Israël gevierd, als de tijd van graanoogst en wijnoogst voorbij was. Dan moest volgens het visioen van Ezechiël hetzelfde worden geofferd als op het Pascha.

Opvallend is daarbij, dat op dit feest minder offerdieren werden voorgeschreven, dan in de tijd van Mozes (Num.29:12-34). Het vrolijke Loofhuttenfeest kreeg een minder zwaar accent, en de dankbaarheid bij het Pascha als verlossingfeest kwam meer op de voorgrond te staan. Beide feesten kregen in de tijd van Ezechiël hetzelfde gewicht.

Dat andere feestdagen niet worden genoemd, wil niet zeggen, dat ze zijn afgeschaft. Deze dagen bleven gewoon, zoals ze waren voorgeschreven volgens de richtlijnen die de Here aan Mozes had gegeven. Wat niet opviel, of waarin geen verschillen aanwezig waren, dat werd door de profeet Ezechiël niet genoemd. Het bleef zoals het was.

De buitenste poort naar het oosten zou altijd gesloten moeten blijven. Niemand zou daar meer door mogen gaan, als God erdoor was gegaan (Ezech.43:4, 44:2). De Here zou ook door de binnenste poort naar het oosten gaan (Ezech.43:4,5). Daarna zou deze poort alleen maar op de sabbatdag en de dag van de nieuwe maan geopend mogen worden. Zelfs op die dagen zou de poort nog maar heel beperkt mogen worden gebruikt.

1 Dit zegt de Heer Jahweh: “De poort van de binnenste voorhof, die op het oosten uit-

⁵⁴⁸ (7 x 2 stieren = 14 stieren) + (7 x 1 ram = 7 rammen) + (7 x 7 lammeren = 49 lammeren) = 70 dieren

⁵⁴⁹ Een efa is ongeveer 22 liter. Een bat heeft dezelfde inhoud als een efa, maar die werd voor vloeistoffen gebruikt. Een hin is $\frac{1}{6}$ deel van een bat, dus ongeveer 3,66 liter.

⁵⁵⁰ (14 stieren x $\frac{3}{10}$ efa) + (7 rammen x $\frac{2}{10}$ efa) + (49 lammeren x $\frac{1}{10}$ efa) = 10½ efa.

ziet, moet (of zal) (op) de 6 werkdagen gesloten blijven. Op de sabbatdag moet hij worden geopend. (Ook) op de dag van de nieuwe maan moet hij worden geopend.”

2 “De vorst moet (of zal) van buiten (langs) de weg van de (voor)hal van de poort (binnen)komen. Hij moet bij de deurpost van de poort blijven staan. De priesters moeten zijn brandoffers en zijn vredeoffers (klaar)maken. Hij moet zich neerbuigen op de drempel van de poort, en (dan) moet hij weggaan. De poort mag tot de avond niet gesloten worden.”

De voorhal van de oostelijke poort van de binnenste voorhof lag aan de kant van de buitenste voorhof (Ezech.40:31-34). De vorst of koning zou dus voorin de poort zijn. Daar zou hij zich neerbuigen, en bidden voor het volk. Dit gebeurde vroeger ook. Koning Salomo (972 – 932) liet eveneens offers brengen, en bad daarbij voor het volk (1Kon.8:22,54,62-64).

De poort zou open moeten blijven, zodat het volk tot de avond bij de open poort kon bidden tot God.

3 “Het volk van het land moet zich op de sabbatten en de dagen van de nieuwe maan bij de opening van die poort voor [het gezicht van] Jahweh neerbuigen.”

Terwijl de koning of vorst in de poort de priesters de offers zou laten klaarmaken, zou het volk bij de ingang van de poort moeten blijven. De koning vertegenwoordigde het volk. Zo sloot koning Josia (640 – 609) in de tempel een verbond tussen God en het volk (2Kon.23:3).

4 “Het brandoffer dat de vorst voor Jahweh moet laten offeren, moet op de sabbatdag 6 lammeren zonder gebrek en een ram zonder gebrek zijn.”

5 “Het graanoffer moet een efa (meel) zijn voor een ram en bij de lammeren een graanoffer, een geschenk van zijn hand, en een hin (olijf)olie voor een efa (meel).”⁵⁵¹

Bij de ram moest een efa meel en een hin olijfolie worden meegegeven, ofwel worden geofferd. Bij de lammeren moest een geschenk worden toegevoegd, zoveel als de vorst kon missen. Dat geschenk kon bestaan uit meel, graan, of ander plantaardig voedsel. Bij elke efa meel moest een hin olijfolie worden toegevoegd.”

Het brandoffer op de sabbatdag bestond volgens de Mozaïsche voorschriften uit 2 lammeren, $\frac{2}{10}$ efa meel met olijfolie en een drankoffer (Num.28:9,10).⁵⁵² De omvang van het nieuw voorgeschreven brandoffer op de sabbatdag zou dus duidelijk toenemen. Het accent kwam sterker op de sabbatdag te liggen. Die dag moest dus beter in ere worden gehouden.

6 “Op de dag van de nieuwe maan moet (het) een jonge stier [een zoon van rundvee] zonder gebrek zijn, en 6 lammeren en een ram. Ze moeten (of zullen) zonder gebrek zijn.”

7 “Voor een jonge stier, en voor de ram moet hij (bij allebei) een graanoffer van een efa (meel) laten (klaar)maken, en voor de lammeren overeenkomstig wat zijn hand zich kan veroorloven, en een hin (olijf)olie voor een efa (meel).”

Het brandoffer op de dag van de nieuwe maan bestond volgens de Mozaïsche voorschriften uit 2 jonge stieren, 1 ram en 7 lammeren. Daarbij werd nog een geitenbok als zondoffer geofferd. Ook de bijbehorende offers waren anders. Aan iedere stier moest $\frac{3}{10}$ efa meel worden toegevoegd, aan de ram $\frac{2}{10}$ efa meel, en aan elk lam $\frac{1}{10}$ efa meel (Num.28:11-15). De omvang van het brandoffer op de dag van de nieuwe maan zou moeten afnemen.⁵⁵³ Dit zou de overgang naar de nieuwe tijd na het lijden en sterven van de Here Jezus moeten zijn.

⁵⁵¹ Een efa is ongeveer 22 liter. Een hin is ongeveer 3,66 liter.

⁵⁵² Het bijbehorende drankoffer op de sabbat, dat in dit gedeelte van het bijbelboek Ezechiël niet wordt genoemd, zou natuurlijk moeten blijven, zoals het was (Ezech.45:17).

⁵⁵³ Zie voor de iets grotere omvang van het graanoffer op de dag van de nieuwe maan de uitleg van vers 15.

Bij het brengen van deze offers vertegenwoordigde de koning het volk bij God.

8 “Wanneer de vorst (binnen)komt, moet (of zal) hij (langs) de weg van de (voor)hal van de poort (binnen)komen, en door zijn (= door dezelfde) weg moet hij weggaan.”

9 “Wanneer het volk van het land op de feestdagen voor [het gezicht van] Jahweh (binnen)komt, (dan) moet wie door de noordelijke (binnen)gekomen is om zich neer te buigen, (langs) de weg van de zuidelijke poort (= de poort van Negev) weggaan. Wie (langs) de weg van de zuidelijke poort (binnen)komt, moet (langs) de weg van de noordelijke poort weggaan. Hij mag (of zal) niet (langs) de weg van de poort waardoor hij (binnen)gekomen is, terugkeren. Door die er tegenover (of er verderop) is, moet hij weggaan.”

Deze regels zijn hoogstwaarschijnlijk gemaakt om de orde te bewaren, als daar grote groepen mensen zouden zijn. Vooral gedrang bij de poorten moest voorkomen worden.

10 “De vorst in hun midden moet (of zal) (binnen)komen, wanneer zij (binnen)komen. Wanneer zij weggaan, moet hij (ook) weggaan.”⁵⁵⁴

Deze regel gold natuurlijk alleen voor de feesten en de hoogtijdagen. De koning is niet hoog boven het volk verheven, maar één van het volk. Hij is hun vertegenwoordiger.

11 “Op de feesten en op de feestdagen (of de hoogtijdagen) moet het graanoffer een efa (meel) voor een jonge stier en een efa (meel) voor een ram zijn. Voor de lammeren een geschenk van zijn hand, en een hin (olijf)olie voor een efa (meel).”

In dit vers worden voorschriften voor het graanoffer herhaald (Ezech.45:24, v.5,7).

12 “Als de vorst een vrijwillig offer laat (klaar)maken, een brandoffer of een vredeoffer vrijwillig voor Jahweh, (dan) moet (of zal) men de poort die op het oosten uitziert, voor hem openen. Hij moet zijn brandoffer en zijn vredeoffer laten (klaar)maken, zoals hij het op de sabbatdag laat (klaar)maken. Hij zal weggaan, en men moet de poort na zijn weggaan (of zijn vertrek) sluiten.”

Omdat de koning of vorst dit offer vrijwillig zou brengen, vertegenwoordigde hij niet het volk. Het zou zijn persoonlijke gave voor de Here zijn. Het volk was daar niet bij betrokken. Daarom moest de poort na het offer onmiddellijk gesloten worden.

13 “Een lam, een zoon van zijn jaar, (= Een lam van het 1^e jaar) zonder gebrek moet (of zal) jij voor Jahweh dagelijks (als) brandoffer (klaar)maken. Elke morgen moet jij het (klaar)maken.”

14 “Een graanoffer moet jij elke morgen erbij klaarmaken: $\frac{1}{6}$ efa (meel) en $\frac{1}{3}$ hin (olijf)olie om de meelbloem te bevochtigen. (Het) is een graanoffer voor Jahweh. (Het) zijn altijd voortdurende voorschriften.”

15 “Men moet het ramlam, het graanoffer en de (olijf)olie elke morgen (klaar)maken (als) een voortdurend (= dagelijks) brandoffer.”

Volgens de voorschriften die de Here aan Mozes had gegeven, moest elke dag zowel 's morgens als 's avonds een lam als brandoffer worden verbrand. Aan dit offer moest $\frac{1}{10}$ efa meel en $\frac{1}{4}$ hin (olijf)olie worden toegevoegd (Ex.29:38-42, Num.28:1-8). Opvallend is, dat door Ezechiël over het avondoffer niets wordt meegedeeld, terwijl het brengen van ochtendof-

⁵⁵⁴ De (Masoretische) Hebreeuwse tekst heeft hier *moeten zij (ook) weggaan*. Het gaat hier echter over de vorst. Daarom is op grond van het tekstverband en de inhoud van de Griekse handschriften voor het enkelvoud *moet hij* gekozen.

fer ongewijzigd zou blijven. Het graanoffer zou in omvang toenemen. Het zou bijna verdubbelen. Het lijkt erop, dat hiermee het graanoffer bij het afgeschafte avondoffer voor het grootste deel moest worden gecompenseerd.

Na de ballingschap zou het aantal Israëlieten kleiner zijn dan vroeger. De totale opbrengst van hun akkerbouw en veeteelt zou dus ook geringer zijn. Het is mogelijk, dat daarom het avondoffer (tijdelijk) was afgeschaft. Dit zou er vooral op kunnen duiden, dat het volk na de terugkeer naar het heilige land veel minder vee zou bezitten (vgl. v.6,7).

Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste verschillen tussen Mozaïsche voorschriften voor de offers en de nieuwe regels hiervoor in het visioen van de profeet Ezechiël:

Voor de ontzondiging van het brandofferaltair zouden de Israëlieten volgens het visioen op de 1^e dag voor het zondoffer een jonge stier nemen. Vanaf de 2^e dag tot en met de 7^e dag werd een jonge geitenbok voor het zondoffer gebruikt (Ezech.43:19-27).

Opvallend is, dat hiervoor een minder belangrijk dier wordt gekozen. Volgens de voorschriften die de Here aan Mozes had gegeven, moest op alle 7 dagen een jonge stier als zondoffer worden geofferd (Ex.29:11-14,36,37, Lev.8:14-17), terwijl Ezechiël daarvoor in opdracht van God vanaf de 2^e dag een jonge bok voorschrijft.

Na het zondoffer voor de verzoening van de zonden van het volk werd volgens het visioen van de profeet alle 7 dagen een jonge stier en een ram als een brandoffer gebracht om God met een geschenk te bedanken (Ezech.43:19-27). Volgens de richtlijnen die de Here aan Mozes had gegeven, moest hiervoor alle 7 dagen een ram worden verbrand (Ex.29:16-18, Lev.8:18-21). Daarna werd een andere ram geslacht, en gebruikt om de priesters in te wijden (Ex.29:19-27, Lev.8:22-36). Bij de voorschriften die de Here aan Ezechiël gaf, werd de 1^e ram vervangen door een jonge stier. Het brandoffer om God te bedanken werd dus belangrijker. De ram voor de inwijding van de priesters bleef gehandhaafd.

Het grote verschil met de voorschriften uit de tijd van Mozes was, dat tijdens de ontzondiging van het altaar voor de zondoffers een minder belangrijk dier werd voorgeschreven, en dat de brandoffers een voornamere plaats innamen. Het zondoffer als teken voor de verzoening van de zonden werd van minder belang, en het brandoffer als teken van dankbaarheid kwam meer op de voorgrond te staan. Deze voorschriften wijzen dus al vooruit naar de tijd na het grote offer van Jezus Christus aan het kruis. Na dat grote offer moeten zijn dienaren niet meer leven onder de wet, maar onder de genade. Ze moeten hun best doen om Gods richtlijnen te volgen uit dankbaarheid voor Hem.

Op de 1^e dag van het nieuwe jaar moest in het visioen door de priesters een jonge stier als zondoffer worden gebracht om de tempel te ontzondigen (Ezech.45:18). Volgens de voorschriften die de Here aan de leider Mozes had gegeven, werd daarvoor een geitenbok gebruikt (Num.28:15). Het zondoffer voor de ontzondiging van het heiligdom op nieuwjaarsdag werd dus belangrijker.

Op de 14^e dag van de 1^e maand begon het Pascha. Het was een feest dat 7 dagen duurde. Het Pascha werd door de Israëlieten voor het eerst in Egypte gevierd (Ex.12, Lev.23:5, Num.28:16). Dit feest verwijst naar het grote offer dat de Here Jezus bracht door zichzelf aan het kruis te laten slaan (1Kor.5:7).

Op elke dag van het feest moesten na de ballingschap 7 jonge stieren en 7 rammen als een brandoffer aan de Here worden geofferd. Verder moest evenals bij de voorschriften vanaf de tijd van Mozes dagelijks als zondoffer een jonge geitenbok worden gebruikt. Dat zijn voor

alle brandoffers (7 x 7 stieren = 49 stieren) + (7 x 7 rammen = 49 rammen) = **98 dieren** (Ezech.45:23). Dit zijn er veel meer, dan de **70 dieren** voor de brandoffers in de tijd voor de ballingschap (vgl. Num.28:18-24).⁵⁵⁵

Volgens het visioen van de profeet Ezechiël moest bij elke jonge stier en elke ram voor een efa meel en een hin olijfolie worden gezorgd (Ezech.45:24).⁵⁵⁶ Dat is voor 7 dagen samen **98 efa meel**. In de voorschriften van Mozes moest bij een stier $\frac{3}{10}$ efa meel, bij een ram $\frac{2}{10}$ efa meel en bij een 1-jarig lam $\frac{1}{10}$ efa meel met olijfolie worden toegevoegd (Num.28:20). Dat is voor 7 dagen samen **10½ efa meel** met de bijbehorende olijfolie (Num.28:19,20,24).⁵⁵⁷ Ook het eetoffer bij het brandoffer op het Pascha nam in omvang toe.

De Here schrijft vanaf de tijd van Ezechiël voor het Pascha (tot het grote offer van de Here Jezus) als brandoffer veel meer jonge stieren voor. Bij dat feest nam het brandoffer dus een veel grotere plaats in. Er werden duurdere dieren, meer dieren en meer meel met olijfolie gebruikt, dan in de Mozaïsche wetten was voorgeschreven. Het zondoffer bleef, zoals het was. De grotere plaats van het brandoffer tijdens het Pascha wees erop, dat de dankbaarheid voor het verlossende werk van het Here belangrijker werd.

Op de 15^e dag van de 7^e maand begon het Loofhuttenfeest een ½ jaar na het Pascha. Dit feest duurde 7 dagen (Lev.23:34, Deut.16:13). Het werd in Israël gevierd, als de tijd van graanoogst en wijnoogst voorbij was. Dan moest volgens het visioen van Ezechiël hetzelfde worden geofferd als op het Pascha (Ezech.45:25).

Opvallend is daarbij, dat op dit feest minder offerdieren werden voorgeschreven, dan in de tijd van Mozes (Num.29:12-34). Het vrolijke Loofhuttenfeest kreeg een minder zwaar accent, en de dankbaarheid bij het Pascha als verlossingfeest kwam meer op de voorgrond te staan. Beide feesten kregen in de tijd van Ezechiël hetzelfde gewicht.

Volgens het visioen van de profeet zouden de Israëlieten op de sabbatdag een brandoffer van 6 lammeren en 1 ram moeten laten offeren. Bij de ram moest een efa meel en een hin olijfolie worden meegegeven.⁵⁵⁸ Bij de lammeren moest een geschenk worden toegevoegd, zoveel als men kon missen. Dat geschenk kon bestaan uit meel, graan, of ander plantaardig voedsel. Bij elke efa meel moest een hin olijfolie worden toegevoegd (v.4,5).

Het brandoffer op de sabbatdag bestond volgens de Mozaïsche voorschriften uit 2 lammeren en $\frac{2}{10}$ efa meel met olijfolie (Num.28:9,10). De omvang van het nieuw voorgeschreven brandoffer op de sabbatdag zou dus duidelijk toenemen. Het accent kwam sterker op de sabbatdag te liggen. Die dag moest dus beter in ere worden gehouden.

Op de dag van de nieuwe maan zou volgens Ezechiël als brandoffer 1 jonge stier, 6 lammeren en 1 ram moeten worden geofferd. Bij de jonge stier, en bij de ram hoorde een graanoffer van een efa meel, en bij de lammeren zoveel meel als men zich kon veroorloven. Voor elke efa meel zou men een hin olijfolie moeten toevoegen (v.6,7).

Het brandoffer op de dag van de nieuwe maan bestond volgens de Mozaïsche voorschriften uit 2 jonge stieren, 1 ram en 7 lammeren. Daarbij werd nog een geitenbok als zondoffer geofferd (Num.28:11). De omvang van het brandoffer op de dag van de nieuwe maan zou moeten

⁵⁵⁵ (7 x 2 stieren = 14 stieren) + (7 x 1 ram = 7 rammen) + (7 x 7 lammeren = 49 lammeren) = 70 dieren

⁵⁵⁶ Een efa is ongeveer 22 liter. Een bat heeft dezelfde inhoud als een efa, maar die werd voor vloeistoffen gebruikt. Een hin is $\frac{1}{6}$ deel van een bat, dus ongeveer 3,66 liter.

⁵⁵⁷ (14 stieren x $\frac{3}{10}$ efa) + (7 rammen x $\frac{2}{10}$ efa) + (49 lammeren x $\frac{1}{10}$ efa) = 10½ efa.

⁵⁵⁸ Een efa is ongeveer 22 liter. Een hin is ongeveer 3,66 liter.

afnemen. Dit zou de overgang naar de nieuwe tijd na het lijden en sterven van de Here Jezus moeten zijn.

Elke morgen zou men volgens het visioen van de profeet als een dagelijks brandoffer een 1-jarig lam moeten offeren. Het bijbehorende graanoffer zou moeten bestaan uit $\frac{1}{6}$ efa meel met $\frac{1}{3}$ hin olijfolie (v.13-15).

Volgens de voorschriften die de Here aan Mozes had gegeven, moest elke dag zowel 's morgens als 's avonds een lam als brandoffer worden verbrand. Aan dit offer moest $\frac{1}{10}$ efa meel en $\frac{1}{4}$ hin (olijf)olie worden toegevoegd (Ex.29:38-42, Num.28:1-8). Opvallend is, dat door Ezechiël over het avondoffer niets wordt meegedeeld, terwijl het brengen van ochtendoffer ongewijzigd zou blijven. Het graanoffer zou in omvang toenemen. Het zou bijna verdubbelen. Het lijkt erop, dat hiermee het graanoffer bij het afgeschafte avondoffer voor het grootste deel moest worden gecompenseerd.

Veel van deze heilige plechtigheden was al aan de Joden bekend. Daarom wordt ook niet alles tot in de details beschreven. Alleen wat belangrijk was, of opviel, omdat het anders was dan in de wetten en voorschriften van Mozes, wordt via de profeet Ezechiël in dit bijbelboek weer gegeven. Verder bleef het zoals het was.

Kortom, de belangrijkste verschillen zijn:

- Het zondoffer als teken voor de verzoening van de zonden werd van minder belang, en het brandoffer als teken van dankbaarheid kwam meer op de voorgrond te staan.
- Het zondoffer voor de ontzondiging van het heiligdom op nieuwjaarsdag werd belangrijker.
- Het vrolijke Loofhuttenfeest kreeg een minder zwaar accent, en de dankbaarheid bij het Pascha als verlossingfeest kwam meer op de voorgrond te staan.
- De omvang van het nieuw voorgeschreven brandoffer op de sabbatdag zou duidelijk toenemen. Het accent kwam sterker op de sabbatdag te liggen.
- De omvang van het brandoffer op de dag van de nieuwe maan zou moeten afnemen.

16 Dit zegt de Heer Jahweh: “Als de vorst een geschenk aan een man vanuit zijn zonen geeft, zal zijn erfdeel voor zijn zonen worden. Het zal hun erfelijk bezit zijn.”

De achterliggende gedachte bij dit vers is, dat de oudste zoon het meeste of alles zou erven (vgl. Gen.25:5,6, 48:22, 2Kron.21:3).

17 “Als hij een geschenk vanuit zijn erfdeel aan één van zijn dienaren geeft, (dan) zal het voor hem zijn tot het jaar van de vrijlating. Het moet (of zal) naar de vorst terugkeren. Zeker, het is zijn (eigen) erfdeel. Voor zijn zonen zal het zijn.”

Het jaar van de vrijlating is het sabbatsjaar. Elk 7e jaar was een sabbatsjaar (Lev.25:1-7, 26:34,35). Alle slaven moesten dan worden vrijgelaten (Ex.21:1-6, Deut.15:12-18, Jer.34:14). Dan moest de geschonken grond weer aan de koning of aan zijn erfgenaam worden teruggegeven.

18 “De vorst mag (echter) niets nemen vanuit het erfdeel van het volk door hen te onderdrukken (= verdringen) vanuit hun bezit. Hij mag vanuit zijn (eigen) bezit zijn zonen laten erven, zodat geen man van mijn volk vanuit zijn bezitting verspreid (of verdreven) wordt (vgl. 1Sam.8:14, 22:7, 1Kon.21).”

19 Hij (= de hemelse knecht) liet mij door de ingang, die aan de zijkant van de poort was, naar de kamers van het heiligdom van de priesters komen, die op het noorden uitzien. Zie, daar was een ruimte (of plaats) in de zijkanten, naar de zee (= naar het westen ofwel achterin).

De profeet stond in de binnenste voorhof voor de tempel aan de kant van de poort naar het noorden (Ezech.44:4). Daar vandaan ging hij waarschijnlijk via de noordelijke poort naar de buitenste voorhof, naar de priestervertrekken aan de noordkant van de tempel.

20 Hij zei tegen mij: “Dit is de plaats (of ruimte) waar de priesters het schuldoffer en het zondoffer moeten koken, waar zij het graanoffer moeten bakken, zodat zij het niet wegbrennen naar de buitenste voorhof (en) het volk heiligen.”

Achterin het gebouw van de priestervertrekken was in de zijkanten gelegenheid om de (delen van de) offers klaar te maken, die de priesters zouden opeten (vgl. Ezech.42:13).

De hemelse knecht bracht Ezechiël van de priestervertrekken weer naar de buitenste voorhof.

21 Hij bracht mij weg naar de buitenste voorhof. Hij leidde mij naar de 4 hoeken van de voorhof. Zie, een hof(je) was in een (= elke) hoek van de (buitenste) voorhof.

22 In de 4 hoeken van de (buitenste) voorhof waren kleine hoven,⁵⁵⁹ 40 ellen (= 40 x 52,1 centimeter = 2084 centimeter, dus bijna 21 meter) lang en 30 ellen (= 30 x 52,1 centimeter = 1563 centimeter, dus ruim 15½ meter) breed.⁵⁶⁰ Deze 4 hoeken (= 4 hoekhofjes) hadden 1 (= dezelfde) afmeting.

Deze 4 kleine hoven hadden hoogstwaarschijnlijk geen dak, en hoorden niet bij de 30 kamers in de buitenste voorhof (Ezech.40:17). Die 30 kamers waren elk 25 ellen (= 25 x 52,1 centimeter = 1302,5 centimeter, dus ruim 13 meter) lang en 5 ellen (= 5 x 52,1 centimeter = 260,5 centimeter, dus ruim 2½ meter) breed (Ezech.40:30 of 18).

23 Een rij was daarin rondom: rondom van 4 van hen. Kookgelegenheden waren onderaan de rijen rondom gemaakt.

Binnen elk van de 4 hofjes was een rij open kamertjes van 2 evenwijdige muurtjes, waartussen onderaan een vuurtje kon branden. Boven dat vuurtje kon dan een kookpot staan.

24 Hij zei tegen mij: “Dit is een huis van zij die koken, waar de dienaren van het (tempel)huis het (slacht)offer van het volk moeten (of zullen) koken.”

De hemelse man die de profeet Ezechiël alles liet zien (Ezech.40:4), ging het uitleggen. De keukens bevonden zich in de 4 hoeken van de buitenste voorhof. Daar konden bij de vredeoffers ook de offermaaltijden voor het volk worden klaargemaakt (Lev.3, 7:11-17). Met *de* (andere) *dienaren van het* (tempel)huis worden vooral de Levieten en de gedegradeerde priesters bedoeld (vgl. Ezech.44:10,11,15,16).

⁵⁵⁹ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *rokende hoven*. Op grond van de Griekse handschriften(, de Vulgaat) en de inhoud is voor *kleine hoven* (of *hofjes*) gekozen. In het Hebreeuws verschilt het 1 letter. Terwijl Ezechiël in zijn visioen Gods plan van de nieuw te bouwen tempel zag, lezen we nergens, dat daar mensen bij aanwezig waren. In het bouwplan functioneerde de tempel nog niet. Rokende hoven pasten dus (nog) niet (helemaal) in zijn visioen.

⁵⁶⁰ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat de maateenheid van de el er niet bij. Op grond van het tekstverband en de Griekse handschriften is bekend, dat hier over (30 en 40) ellen gaat.

11. De tempelrivier.

Hoofdstuk 47:1-12

1 Hij liet mij teruggaan naar de opening van het tempelhuis. Zie, er stroomde water vanonder de drempel van het tempelhuis vandaan naar het oosten, want de voorkant van het tempelhuis was op het oosten. Het water liep vanonder de rechterkant van het tempelhuis vanuit het zuiden van het altaar naar beneden.

2 Hij bracht mij langs de weg van de noordelijke poort weg, en hij leidde mij langs de weg naar buiten naar de buitenste poort die op het oosten uitzielt. Zie, water borrelde vanuit de rechter zijkant op.

3 Toen de man wegging naar het oosten, was een meetlint in zijn hand. Hij mat 1.000 ellen. Hij liet mij door het water gaan. Het water was tot de enkels.

4 Hij mat weer 1.000 ellen. Hij liet mij door het water gaan. Het water was tot de knieën. Hij mat weer 1.000 ellen. Hij liet mij door het water tot de heupen gaan.

5 Hij mat nog eens 1.000 ellen. Het was een rivier waar ik niet door kon gaan, want het water was gestegen. Het was zwemwater, een rivier waar men niet anders door kon gaan.

6 Hij zei tegen mij: "Heb jij het gezien, mensenzoon?" Hij leidde mij, en Hij liet mij teruggaan naar de oever van de rivier.

7 Toen ik terugkeerde, zie, aan de oever van de rivier waren erg veel bomen aan deze kant en aan die kant.

8 Hij zei tegen mij: "Dit water gaat weg naar de oostelijke landstreek. Het daalt af naar de Vlakte, en het komt naar de zee. In de zee stroomt het weg, en het zeewater zal gezond worden."

9 "Overal waar de rivier komt, zal elk levend wezen dat er wemelt, leven. Er zal erg veel vis zijn, want dit water komt daarheen. Waarheen de rivier komt, zullen ze gezond worden, en allemaal leven."

10 "Vissers zullen erlangs staan vanaf En-Gedi tot En-Eglaïm. Het zullen plaatsen zijn om de visnetten uit te spreiden. Hun vis zal van elk soort zijn, zoals de vissen van de grote zee: erg veel."

11 "Zijn moerassen en zijn poelen zullen niet gezond worden. Zij zijn aan het zout prijsgegeven."

12 "Langs de rivier zullen op haar oevers aan deze kant en aan die kant allerlei vruchtbomen opkomen. Het blad daarvan zal niet verwelken, en de vrucht ervan zal niet opraken. Overeenkomstig zijn maanden zal het vruchten dragen, doordat het water ervan vanuit het heiligdom weggaat. De vrucht ervan zal zijn om op te eten, en het blad ervan om te genezen."

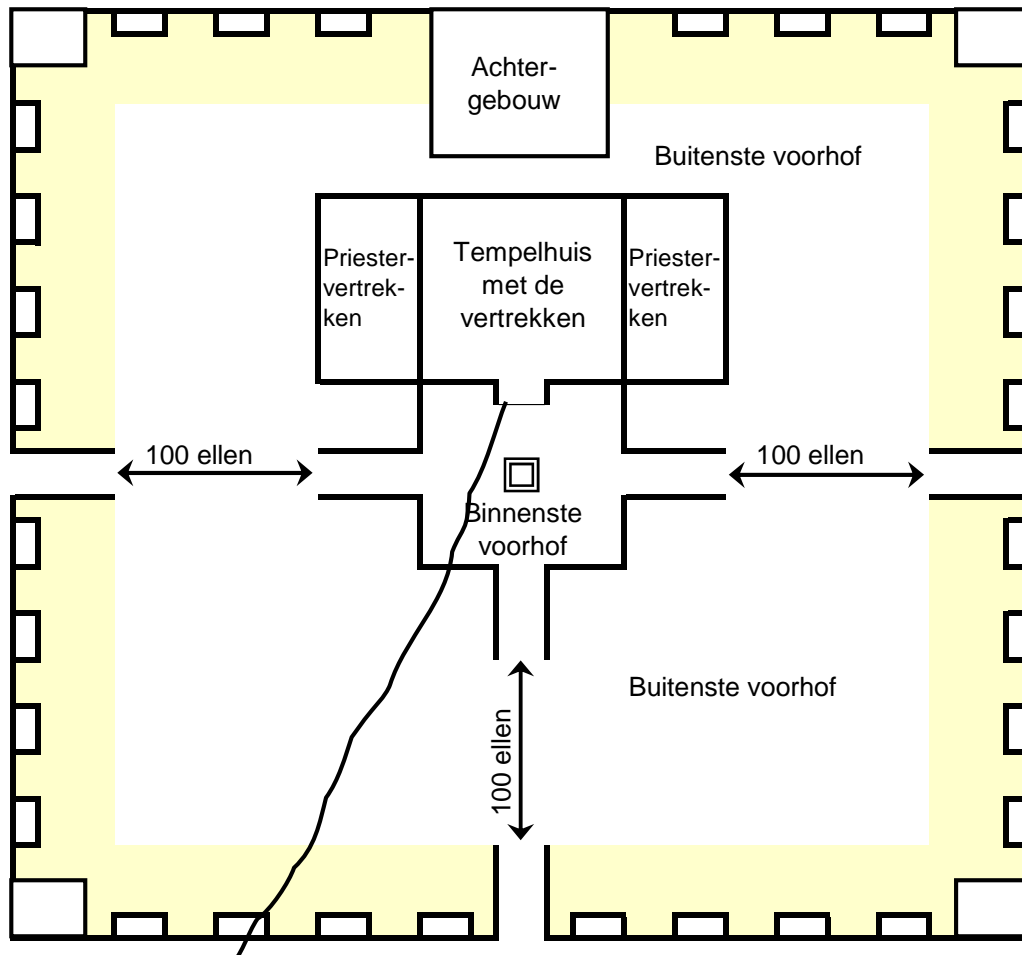
Vanuit de buitenste voorhof werd de profeet Ezechiël in zijn visioen door de hemelse man naar de binnenste voorhof gebracht (Ezech.40:3,4, 46:21, v.1^a). Hij bracht hem naar de ingang van de tempel. Daar zag hij iets nieuws. Er liep water onder de tempel vandaan.

1 Hij liet mij teruggaan naar de opening van het (tempel)huis. Zie, er stroomde water vanonder de drempel van het (tempel)huis vandaan naar het oosten, want de voorkant van het (tempel)huis was op het oosten. Het water liep vanonder de rechterkant van het (tempel)huis vanuit het zuiden (= van de Negev) van het altaar naar beneden.

2 Hij bracht mij (langs) de weg van de noordelijke poort weg, en hij leidde mij langs de

weg naar buiten naar de buitenste poort die op het oosten uitziet.⁵⁶¹ Zie, water borrelde vanuit de rechter zijkant op.

De rechterkant van de oostelijke poort is aan de zuidkant. Het water stroomde in de richting van het zuidoosten.

3 Toen de man wegging (naar) het oosten, was een meetlint in zijn hand. Hij mat 1.000 ellen (= 1000 x 52,1 centimeter = 52.100 centimeter, dus 521 meter). Hij liet mij door het water gaan. Het water was tot de enkels (of onbeduidend).

4 Hij mat (weer) 1.000 (ellen). Hij liet mij door het water gaan. Het water was tot de knieën. Hij mat (weer) 1.000 (ellen). Hij liet mij door het water tot de heupen gaan.

5 Hij mat (nog eens) 1.000 (ellen). (Het) was een rivier waar ik niet door kon gaan, want het water was gestegen. (Het) was zwemwater, een rivier waar men niet (anders) door kon gaan.

Het water dat naar het zuidoosten stroomde, werd steeds dieper.

6 Hij zei tegen mij: “Heb jij (het) gezien, mensenzoon?” Hij leidde mij, en Hij liet mij teruggaan naar de oever van de rivier.

⁵⁶¹ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat ... *de weg die op het oosten uitziet*. Het overbodige *de weg* staat echter niet in de Griekse handschriften. Het lijkt sterk op een vergissing bij het overschrijven.

7 Toen ik terugkeerde, zie, aan de oever van de rivier waren erg veel bomen aan deze (kant) en aan die (kant).

8 Hij zei tegen mij: “Dit water gaat weg naar de oostelijke landstreek. Het daalt af naar de Vlakte, en het komt naar de zee. In de zee stroomt (of gaat) het weg, en het (zee)water zal gezond worden.”

De levensrivier zou in de Dode Zee uitmonden. De Dode Zee is als gevolg van de zonde echter dood.⁵⁶² Door het hoge zoutgehalte is er geen leven mogelijk. Dat zou veranderen. Er zou leven komen.

9 “Overal waar de rivier komt,⁵⁶³ zal elke levende ziel die (= zal elk levend wezen dat) er wemelt, leven. Er zal erg veel vis zijn, want dit water komt daarheen.⁵⁶⁴ Waarheen de rivier komt, zullen ze gezond worden, en allemaal leven.”

10 “Vissers zullen erlangs staan vanaf En-Gedi tot En-Eglaïm.⁵⁶⁵ Het zullen (plaatsen) zijn om de visnetten uit te spreiden. Hun vis zal van elk soort zijn, zoals de vissen van de grote zee: erg veel.”

En-Gedi ofwel Engedi ligt aan de ene kant van de Dode Zee, en En-Eglaïm in Moab, in het huidige Jordanië aan de andere kant (vgl. Jes.15:8). Met de grote zee wordt de Middellandse Zee bedoeld.

11 “Zijn moerassen en zijn poelen zullen niet gezond worden. Zij zijn aan het zout prijsgegeven.”

De toestand zou nog niet volmaakt zijn. Het zou niet als op de nieuwe aarde zijn, want de moerassen en poelen zouden niet gezond worden.

12 “Langs de rivier zullen op haar oevers aan deze (kant) en aan die (kant) allerlei vruchtbomen opkomen. Het blad daarvan zal niet verwelken, en de vrucht ervan zal niet opraken. Overeenkomstig zijn maanden zal het vruchten dragen, doordat het water ervan vanuit het heiligdom weggaat. De vrucht ervan zal zijn om op te eten, en het blad ervan om te genezen.”

Door de structurele ongehoorzaamheid van de Joden voor en na de ballingschap zijn veel profetieën nooit in vervulling gegaan. Ook deze profetie zal niet meer op een oudtestamentische manier worden vervuld. Het nieuwe Jeruzalem zal er komen op een nieuwtestamentische manier. Er zal geen tempel meer zijn (Op.21:22), want na het lijden en sterven van Jezus Christus is het grote offer al gebracht (Hebr.7:27, 9:11-28, 10:1-18). Toen Gods Zoon stierf aan het kruis, scheurde het voorhangsel in de tempel van boven naar beneden (Mat.27:51, Mark.15:38, Luk.23:45). De dienst in de tempel die (ver)wees naar het grote offer van Jezus Christus aan het kruis, was en is niet meer nodig, want dat offer is al gebracht.

⁵⁶² Sinds God de slechte steden Sodom en Gomorra met de gebieden eromheen had berecht (Gen.19), heerst daar de dood.

⁵⁶³ De (Masoretische) Hebreeuwse tekst heeft hier ... *overal waar de rivieren komt*. Het gaat hier echter over één rivier. Bovendien staat de werkwoordsvorm *komt* in het enkelvoud. In overeenstemming met de Griekse handschriften is daarom voor het enkelvoud gekozen.

⁵⁶⁴ De (Masoretische) Hebreeuwse tekst heeft hier ..., *want dit water is daarheen gekomen*. Op grond van de Septuagint en het tekstverband is voor de tegenwoordige tijd gekozen. (De onvoltooide toekomstige tijd en de onvoltooide tegenwoordige tijd zijn in het Bijbels Hebreeuws hetzelfde. Op grond van het tekstverband moet in het Nederlands een keus worden gemaakt.)

⁵⁶⁵ Dat er vissers zijn, die dus vis vangen, is opvallend. Er worden dus nog dieren gevangen en gegeten. Alleen hieruit kun je al de conclusie trekken, dat het hier niet gaat over een beschrijving van het nieuwe Jeruzalem, dat vanuit de hemel neer zal dalen. Op de nieuwe aarde zullen een wolf en een lam samen gras eten. Een leeuw zal stro eten als een rund, en een slang zal stof eten (Jes.65:25).
Zie Turenout T. van, Jesaja, Jahweh redt, Grijpskerk, 2019.

Door volharding in ongehoorzaamheid wijzigt de Here wel zijn plannen om zijn doel te bereiken, maar dat doel verliest Hij nooit uit het oog. Eeuwen later zag de apostel Johannes een rivier van levend water (Op.22:1,2, vgl. Joël 3:18, Zach.14:8).⁵⁶⁶ Die rivier ontsprong bij het nieuwe Jeruzalem uit de troon van God en van het Lam. Zoals bij de profeet Ezechiël de stroom uit de tempel kwam, zo gebeurde dat bij de apostel Johannes ook. In zijn visioen was Gods heiligdom niet meer de tempel van het Oude Testament, maar de tempel van het Nieuwe Testament. God de Vader en God de Zoon die op de troon zitten, zullen de nieuwe tempel zijn (Zach.6:12,13, Joh.2:19-21, Op.21:22, 22:1).⁵⁶⁷

Langs deze rivier zullen op haar oevers aan weerszijden bomen staan, die elke maand vrucht dragen. Hierbij moeten we bedenken, dat gebrek aan water de groei van veel planten in Israël belemmert. Aan deze rivier konden die bomen blijven groeien, en zo steeds hun vruchten dragen. Zo was het water een teken van leven. Het zal nog veel heerlijker worden. De bladeren van de bomen zullen alle ziekten en kwalen voorgoed genezen (Op.22:2).

⁵⁶⁶ Zie ook Turenout T. van, Joël, Jahweh is God, Grijskerk, 2019,
Turenout T. van, Zacharia, Jahweh gedenkt, Grijskerk, 2020,
Turenout T. van, De Openbaring mag niet verborgen blijven, Grijskerk, 2019.

⁵⁶⁷ Zie Turenout T. van, Zacharia, Jahweh gedenkt, Grijskerk, 2020,
en Turenout T. van, De Openbaring mag niet verborgen blijven, Grijskerk, 2019.

12. De grenzen van het heilige land.

Hoofdstuk 47:13-20

13 Dit zegt de Heer Jahweh: “Dit is de grens, waarbinnen jullie het land van de 12 stammen van Israël zullen erven. Jozef moet 2 delen hebben.”

14 “Jullie zullen het erven, zowel de één als de ander. Daarover heb Ik mijn hand voor een eed opgeheven om het aan jullie voorvaders te geven. Dit land zal voor jullie als erfenis ten deel vallen.”

15 “Dit zal de grens van het land zijn aan de noordkant, vanuit de grote zee, langs de weg van Chetlon om bij Tsedad te komen,

16 Hamat, Berota, Sibraïm, dat tussen de grens van Damascus en tussen de grens van Hamat is, het middelste Chaser, dat aan de grens van Hauran is.”

17 “De grens vanaf de zee zal Chasar-Enon zijn: de grens van Damascus en naar het noorden en de grens van Hamat. Dit is de noordkant.”

18 “De oostkant van tussen Hauran en Damascus, van tussen Gilead en het land van Israel, langs de Jordaan, moeten jullie vanuit die grens naar de oostelijke zee meten. Dit is de oostkant.”

19 “De Negev naar het zuiden zal vanuit Tamar tot het water van Meribot-Kades langs de rivier naar de grote zee zijn. Dit is de zuidkant naar de Negev.”

20 “De westkant zal de grote zee zijn vanuit de grens om te komen tot tegenover Hamat. Dit is de zeekant.”

13 Dit zegt de Heer Jahweh: “Dit is de grens, waarbinnen jullie het land van de 12 stammen van Israël zullen erven. Jozef (moet 2) delen (hebben).”

Vanaf dit vers verdwijnt de hemelse man naar de achtergrond, en spreekt God zelf.

De stam van Levi deed bij de verdeling van het land onder de stammen van Israël niet mee. De Leviëten zouden geen grondbezit krijgen om van te leven (Ezech.44:28). Aan hen werd alleen een stuk land gegeven om op te wonen (Ezech.45:5).

Net zoals bij de 1^e verdeling van het heilige land zou de stam Jozef een dubbel deel krijgen (Joz.17:14-18). Zijn zonen Efraïm en Manasse zouden elk evenveel grond ontvangen als de andere stammen (Ezech.48:4-6). De rest van de zonen van Jozef zouden ook in die 2 delen wonen (Gen.48:6). In plaats van Jakobs eerste zoon, Ruben, kreeg Jozef als een oudste zoon het dubbele deel.⁵⁶⁸

14 “Jullie zullen het erven, zowel een man als zijn broer (= zowel de één als de ander). Daarover heb Ik mijn hand (voor een eed) opgeheven om het aan jullie (voor)vaders te geven (Gen.12:7, 13:15, 15:18, 17:8, enz.). Dit land zal voor jullie als erfenis (ten deel) vallen.”

15 “Dit zal de grens van het land zijn aan de noordkant, vanuit de grote zee, (langs) de weg van Chetlon om bij Tsedad te komen,

16 Hamat, Berota, Sibraïm, dat tussen de grens van Damascus en tussen de grens van Hamat is, het middelste Chaser (of Chaser-Hattichon), dat aan de grens van Hauran is.”

⁵⁶⁸ In Israël erfde de oudste zoon altijd een dubbel deel (Deut.21:17). Ruben had zijn eerstgeboorterecht en de grote zegen verspeeld (Gen.49:3,4). Het eerstgeboorterecht ging naar Jozef (Gen.48, 49:22-26), en de grote zegen naar Juda (Gen.49:8-12).

Bij de 1^e indeling van het heilige land in de tijd van Mozes begon de beschrijving met het zuiden (Num.34:1-12). Het volk kwam toen vanuit het zuiden Kanaän binnen. In dit bijbelboek begint de beschrijving in het noorden, omdat het volk vanuit Babylonië via het noorden het land binnenkwam.

17 “De grens vanaf de zee zal Chasar-Enon zijn: de grens van Damascus en naar het noorden en de grens van Hamat. (Dit) is de noordkant.”

De beschrijving van de noordgrens is voor ons niet volledig duidelijk. Dit komt, doordat de tekst niet helemaal goed is overgeleverd, en ook door vergelijking van verschillende bronnen geen absolute zekerheid biedt. Daar komt nog bij, dat veel plaatsen niet (precies) bekend zijn. Veel topografische kennis is verloren gegaan. Wel weten we, dat de gebieden van *Damascus* en *Hamat* er niet bij horen.

De grens loopt van de Middellandse Zee naar *Chasar-Enon*. Dat was een grensplaats van het gebied van Damascus (Num.34:9). Het zal wel ongeveer de oude noordgrens van het volk Israël zijn.

18 “De oostkant van tussen Hauran en Damascus, van tussen Gilead en het land van Israel, (langs) de Jordaan, moeten jullie vanuit d(i)e grens naar de oostelijke zee meten. (Dit) is de oostkant.”

Alleen het gebied tussen de Middellandse Zee en de rivier de Jordaan zou voor de stammen van Israël zijn. Dat was met de oorspronkelijke indeling van het land ook zo aan Mozes meegedeeld (Num.34:12^a).

Met *de oostelijke zee* wordt de Dode Zee bedoeld.

19 “De zuidkant (= De Negev) naar het zuiden zal vanuit Tamar tot het water van Meribot-Kades (= conflict van Kades) (langs) de rivier naar de grote zee zijn (Num.20:13,24, 27:14, Deut.32:51). (Dit) is de zuidkant naar het Zuiden (= naar de Negev).”

De zuidgrens zal vanaf *Tamar* via *Kades* langs de Beek van Egypte (Num.34:5) lopen naar de Middellandse Zee. Dat was de oude grens met Edom ten zuiden van de stad Gaza (Num.34:3-5).

20 “De zeekant (= De westkant) zal de grote zee zijn vanuit de grens om te komen tot tegenover Hamat. Dit is de zeekant.”

De westgrens zou natuurlijk de Middellandse Zee zijn tot aan de grens van het gebied van *Hamat*.

Dit zijn de grenzen van het land waar de bewoners van de huidige staat Israël kunnen wonen. Het grondgebied dat de Here aan Abram en zijn nageslacht gaf, is veel groter, maar dat is niet alleen voor de Israëlieten, maar ook voor de andere nakomelingen van Abram (Gen.15:18).

13. De indeling van het heilige land.

Hoofdstuk 47:21-48:29

21 “Dit land moeten jullie onder elkaar verdelen; onder de stammen van Israël.”

22 “Jullie moeten het voor een erfdeel onder jullie verloten, en onder de vreemdelingen die in jullie midden wonen, die in jullie midden zonen verwekt hebben. Zij zullen voor jullie zijn als geboren onder de zonen van Israël. Zij zullen met jullie het land voor een erfdeel verloten te midden van de stammen van Israël.”

23 “In de stam waar de vreemdeling verblijft, daar moeten jullie hem zijn erfdeel geven”, is het woord van de Heer Jahweh.

1 Dit zijn de namen van de stammen vanaf het uiterste noorden dichtbij de weg van Chetlon, om te komen bij Hamat en Chasar-Enon, de grens van Damascus naar het noorden, dichtbij Hamat. Het zal vanaf de oostkant tot de zee één deel van Dan zijn.

2 Aan de grens van Dan zal vanaf de oostkant tot de zee kant één deel van Aser zijn.

3 Aan de grens van Aser zal vanaf de oostkant tot de zee kant één deel van Naftali zijn.

4 Aan de grens van Naftali zal vanaf de oostkant tot de zee kant één deel van Manasse zijn.

5 Aan de grens van Manasse zal vanaf de oostkant tot de zee kant één deel van Efraïm zijn.

6 Aan de grens van Efraïm zal vanaf de oostkant tot de zee kant één deel van Ruben zijn.

7 Aan de grens van Ruben zal vanaf de oostkant tot de zee kant één deel van Juda zijn.

8 Aan de grens van Juda zal vanaf de oostkant tot de zee kant de heffing zijn, die jullie moeten heffen: 25.000 ellen breed en de lengte als één van de delen vanaf de oostkant tot de zee kant. Het heiligdom moet in het midden daarvan zijn.

9 De hele heffing die jullie voor Jahweh moeten heffen, zal 25.000 ellen lang, en 25.000 ellen breed zijn.

10 Hiervan zal de heffing van het heiligdom voor de priesters naar het noorden 25.000 ellen zijn. Naar het westen zal de breedte 10.000 ellen zijn. Naar het oosten zal de breedte 10.000 ellen zijn. Naar het zuiden zal de lengte 25.000 ellen zijn. Het heiligdom van Jahweh zal in het midden ervan zijn.

11 “Het geheiligde deel zal voor de priesters van de zonen van Zadok zijn, die Mij trouw hebben gediend, die niet afgedwaald zijn, toen de zonen van Israël afdwaalden, zoals de andere Levieten afgedwaald zijn.”

12 “Voor hen zal een heffing vanuit de heffing van het land zijn: het allerheiligste aan de grens van de Levieten.”

13 Voor de Levieten zal evenwijdig aan de grens van de priesters een lengte van 25.000 ellen zijn, en een breedte van 10.000 ellen. De hele lengte zal 25.000 ellen zijn, en de breedte 10.000 ellen.

14 Zij mogen daarvan niets verkopen, en niets ruilen. Zij mogen het beste van het land niet aan anderen overdragen, want het is heilig voor Jahweh.

15 De 5.000 ellen die in de breedte voor de 25.000 ellen zijn overgebleven, zullen niet heilig zijn. Het zal voor de stad voor bewoning zijn, en voor weidegrond. De stad zal in het midden daarvan zijn.

16 Dit zullen haar afmetingen zijn: aan de noordkant 4.500 ellen, aan de zuidkant 4.500 ellen, aan de oostkant 4.500 ellen en aan de westkant 4.500 ellen.

17 Voor de stad zal weidegrond zijn: naar het noorden 250 ellen breed, naar het zuiden 250 ellen, naar het oosten 250 ellen en naar het westen 250 ellen.

18 De rest zal in de lengte evenwijdig aan de heffing van het heiligdom 10.000 ellen naar het oosten zijn, en 10.000 ellen naar het westen. Het zal evenwijdig aan de heffing van het heiligdom zijn. De opbrengst daarvan zal voor brood zijn voor de werknemers van de stad.

19 De werknemers van de stad zullen het bewerken uit alle stammen van Israël.

20 De hele heffing zal 25.000 bij 25.000 ellen zijn: een vierkant. Jullie moeten de heffing van het heiligdom heffen met het grondbezit van de stad.

21 De rest zal voor de vorst zijn: aan deze kant en aan die kant van de heffing van het heiligdom en van het grondbezit van de stad. Vanaf de 25.000 ellen in de lengte van de heffing tot aan de grens naar het oosten; en naar het westen: vanaf de 25.000 ellen tot aan de westgrens, evenwijdig aan de stamdelen, zal voor de vorst zijn. De heffing van het heiligdom en het heiligdom van het tempelhuis zal in het midden daarvan zijn.

22 Behalve het grondbezit van de Levieten en behalve het grondbezit van de stad in het midden van wat van de vorst is, zal het gebied tussen de grens van Juda en tussen de grens van Benjamin van de vorst zijn.

23 Van de rest van de stammen zal vanaf de oostkant tot de westkant één deel van Benjamin zijn.

24 Aan de grens van Benjamin zal vanaf de oostkant tot de zeekant één deel van Simeon zijn.

25 Aan de grens van Simeon zal vanaf de oostkant tot de zeekant één deel van Issaschar zijn.

26 Aan de grens van Issaschar zal vanaf de oostkant tot de zeekant één deel van Zebulon zijn.

27 Aan de grens van Zebulon zal vanaf de oostkant tot de zeekant één deel van Gad zijn.

28 Aan de grens van Gad aan de kant van de Negev naar het zuiden zal de grens zijn vanaf Tamar en het water van Meribat-Kades naar de beek van Egypte tot de grote zee.

29 “Dit is het land, dat jullie als erfdeel voor de stammen van Israël moeten verloten. Dit zijn hun delen”, is het woord van de Heer Jahweh.

21 “Dit land moeten (of zullen) jullie onder jullie (= elkaar) verdelen; onder de stammen van Israël.”

22 “Jullie moeten het voor een erfdeel onder jullie laten vallen (= jullie verloten), en onder de vreemdelingen die in jullie midden wonen, die in jullie midden zonen verwekt hebben. Zij zullen voor jullie zijn als geboren onder de zonen van Israël. Zij zullen met jullie (het

land) voor een erfdeel laten vallen (= een erfdeel verloten) te midden van de stammen van Israël.”⁵⁶⁹

23 “In de stam waar de vreemdeling verblijft, daar moeten (of zullen) jullie hem zijn erfdeel geven”, is het woord van de Heer Jahweh.

Hoewel het lot zou vallen over de verdeling van het land in het gebied van elke stam, zou de Here beslissen, wie welk stuk grond zou krijgen, want Hij bestuurt het lot (Spr.16:33).

Met de vreemdelingen wordt niet iedere buitenlander in Israël bedoeld, maar mensen die zich bij het Joodse volk hadden aangesloten (Jes.56:3,6). Deze mensen woonden langdurig in Israël, en hadden daar kinderen gekregen. Ze moesten ook God dienen, en zich laten besnijden (Gen.17:12-14). Vreemdelingen die in Israël woonden, moesten net als de Joden in de tempel offers laten brengen (Num.13:14-16, 1Kon.8:41-43). Ze moesten zich aan de Joodse wetten houden (Ex.12:19, Levi.17:13).

Deze mensen mochten niet worden onderdrukt, of aan de kant worden geduwd (Lev.19:33,34, 24:22, Deut.1:16, 24:14,17, Jer.22:3, enz.). Ze zouden net als de Israëlieten worden behandeld, en ook een stuk grond krijgen.

Het heilige land zou verdeeld moeten worden in 13 stroken. Die stroken zouden van het westen naar het oosten moeten lopen. Eerst komen in het noorden 7 stroken voor 7 stammen, dan komt de strook van het heilige gebied en het grondgebied van de koning, en daaronder volgen de 5 stroken van de 5 overige stammen. Van de 12 stroken voor de 12 stammen is de breedte niet bekend. De strook van het heilige gebied en het grondgebied van de koning zou vanaf het noorden naar het zuiden 25.000 ellen (= 25.000 x 52,1 centimeter = 1.302.500 centimeter, dus ruim 13 kilometer) breed zijn (v.20,21).

De indeling van de stammen in stroken van het westen naar het oosten zou totaal anders zijn, dan de oude indeling bij de intocht in Kanaän (Joz.15-19). Dat komt mede door het verdwijnen van het Overjordaanse gebied. Daardoor zou er aan de westkant van de Jordaan plaats moeten komen voor de stammen Ruben en Gad, en voor de 2^e halve stam Manasse.

1 Dit zijn de namen van de stammen vanaf het uiterste noorden bij de hand van (= noorden dichtbij) de weg van Chetlon, om te komen bij Hamat (en) Chasar-Enon, de grens van Damascus naar het noorden, bij de hand van (= dichtbij) Hamat (vgl. Ezech.47:15-17). Het zal (vanaf) de oostkant (tot) de zee (= westkant) één (deel) van Dan zijn.

2 Aan de grens van Dan zal vanaf de oostkant tot de zee (= de westkant) één (deel van) Aser zijn.

3 Aan de grens van Aser zal vanaf de oostkant tot de zee (= de westkant) één (deel van) Naftali zijn.

4 Aan de grens van Naftali zal vanaf de oostkant tot de zee (= de westkant) één (deel van) Manasse zijn.

5 Aan de grens van Manasse zal vanaf de oostkant tot de zee (= de westkant) één (deel van) Efraïm zijn.

6 Aan de grens van Efraïm zal vanaf de oostkant tot de zee (= de westkant) één (deel van) Ruben zijn.

7 Aan de grens van Ruben zal vanaf de oostkant tot de zee (= de westkant) één (deel van) Juda zijn.

⁵⁶⁹ De inhoud van de Griekse handschriften bij deze zin is *Zij zullen met jullie door een erfdeel eten te midden van de stammen van Israël*. Dit zou ook de oorspronkelijke tekst kunnen zijn.

8 Aan de grens van Juda zal vanaf de oostkant tot de zee kant de heffing zijn, die jullie moeten (of zullen) heffen: 25.000 (ellen) breed en de lengte als één van de delen vanaf de oostkant tot de zee kant. Het heiligdom moet in het midden daarvan zijn.

25.000 ellen = 25.000 x 52,1 centimeter = 1.302.500 centimeter, dus ruim 13 kilometer.

De maateenheid staat er helaas niet bij. De ene vertaler of uitlegger heeft het over meetstokken, de andere over ellen. Toch moeten het ellen zijn:

1. Als de omtrek van Jeruzalem wordt gemeten, dan staat de maateenheid er ook niet bij. De gemeten omtrek zou 18.000 zijn (v.35):
18.000 ellen = 18.000 x 52,1 centimeter = 9.378 meter, dus ruim 9¼ kilometer.
Volgens de Joodse schrijver Flavius Josefus (37 – ±100) was de omtrek van Jeruzalem in zijn tijd 33 stadiën.⁵⁷⁰ Een stadie was in die tijd 185¼ meter. De omtrek was dus 185,25 x 33 = 6113,25 meter, dus ruim 6 kilometer. Na de teruggang van de hoofdstad is dat te verklaren met ruim 9¼ kilometer. Als voor het meten van Jeruzalem een meetstok van 6 ellen was gebruikt, dan zou de omtrek 6 x zo groot zijn. Dan is het verschil met de ruim 6 kilometer uit de tijd van Flavius Josefus veel te groot.
2. Ook zouden de priesters en Levieten dan heel veel land krijgen, terwijl er duidelijk staat, dat ze geen erfdeel zouden krijgen (Num.18:20, Ezech.44:28, vgl. Deut.10:8,9, 18:1,2). Het grondgebied dat ze kregen, was alleen bedoeld om er te wonen (45:3-5).
3. Het heilige gebied zou 500 ellen bij 500 ellen zijn (Ezech.45:2). Deze maten werden in dit bijbelboek al eerder genoemd (Ezech.42:15-20). Bij de uitleg van dit gedeelte is duidelijk aangetoond, dat het daar over ellen gaat, zoals in de Griekse handschriften ook wordt aangegeven.

9 De (hele) heffing die jullie voor Jahweh moeten heffen, zal (of moet) 25.000 (ellen) lang, en 25.000 (ellen) breed zijn.⁵⁷¹

25.000 ellen = 25.000 x 52,1 centimeter = 1.302.500 centimeter, dus ruim 13 kilometer.

10 Hiervan zal de heffing van het heiligdom voor de priesters naar het noorden 25.000 (ellen) zijn. Naar de zee (= het westen) zal de breedte 10.000 (ellen) zijn. Naar het oosten zal de breedte 10.000 (ellen) zijn. Naar het zuiden zal de lengte 25.000 (ellen) zijn. Het heiligdom van Jahweh zal in het midden ervan zijn (Ezech.45:3,4).⁵⁷²

25.000 ellen = 25.000 x 52,1 centimeter = 1.302.500 centimeter, dus ruim 13 kilometer.

10.000 ellen = 10.000 x 52,1 centimeter = 521.000 centimeter, dus bijna 5¼ kilometer.

11 “Het geheiligde (deel) zal voor de priesters van de zonen van Zadok zijn, die mijn wacht bewaakt hebben (= die Mij trouw hebben gediend), die niet afgedwaald zijn, toen de zonen van Israël afdwaalden, zoals de (andere) Levieten afgedwaald zijn.”

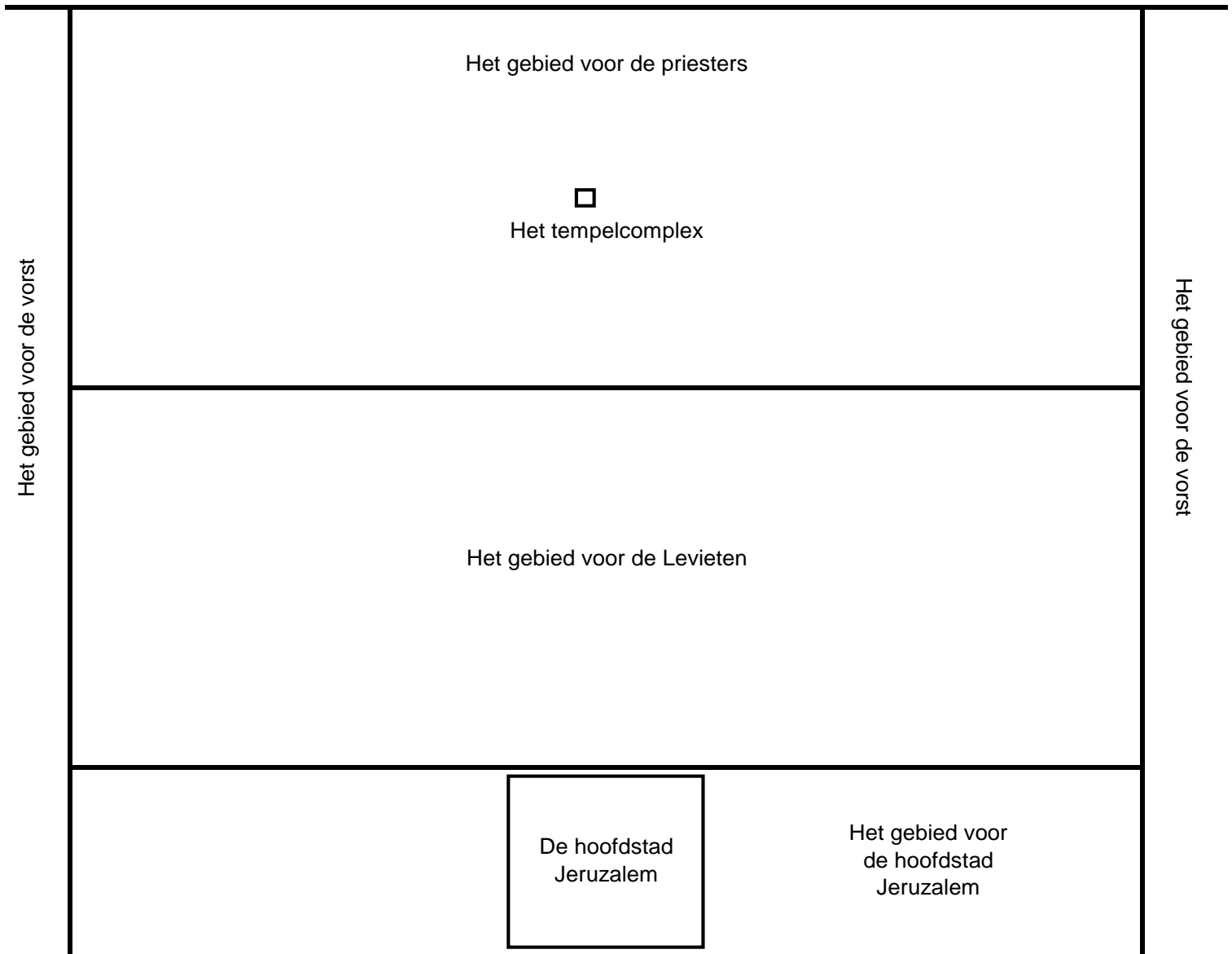
Zadok was een trouwe priester tijdens de regering van de koningen David (1012 – 972) en Salomo (972 – 932) (2Sam.8:17, 15:24, 20:25, 1Kon.1:8). Zijn naam betekent *Rechtvaardig*. Zijn nakomelingen hadden niet zoals de andere priesters meegedaan met de offerdienst aan de afgoden (Ezech.44:10-16).

⁵⁷⁰ Flavius J., Joodse Oorlog, deel V, hoofdstuk 4:3.

⁵⁷¹ De (Masoretische) Hebreeuwse tekst heeft hier ..., en 10.000 (ellen) breed zijn. Op grond van het tekstverband (vgl. Ezech.45:3-6, 48:20) en de Septuagint is deze fout hersteld. Het begin van het volgende vers verwijst ook naar de hele heffing van 25.000 bij 25.000 ellen. Dat is zowel in de (Masoretische) Hebreeuwse tekst als in de Griekse handschriften het geval. Helaas is dit hoofdstuk in de Dode Zee-rollen verloren gegaan.

⁵⁷² Volgens de Griekse handschriften staat hier *De berg van het heiligdom van Jahweh zal in het midden ervan zijn*. Hoewel verder nergens over deze berg iets wordt vermeld, zou dit misschien de oorspronkelijke tekst kunnen zijn.

Het gebied voor de stam Juda

Het gebied voor de stam Benjamin

De 1^e hogepriester Aäron hield 2 zonen over: Eleazar en Itamar. Zadok stamde af van Eleazar. Dit betekent, dat het hele nageslacht van Itamar was uitgesloten van de offerdienst.⁵⁷³

12 “Voor hen zal een heffing vanuit de heffing van het land zijn: het heilige van de heiligen (= het allerheiligste) aan de grens van de Levieten.”

13 (Voor) de Levieten zal evenwijdig aan de grens van de priesters een lengte van 25.000 (ellen) zijn, en een breedte van 10.000 (ellen). De hele lengte zal 25.000 (ellen) zijn, en de breedte 10.000 (ellen) (vgl. Ezech.45:5).

25.000 ellen = 25.000 x 52,1 centimeter = 1.302.500 centimeter, dus ruim 13 kilometer.

10.000 ellen = 10.000 x 52,1 centimeter = 521.000 centimeter, dus bijna 5¼ kilometer.

14 Zij mogen (of zullen) daarvan niets verkopen, en niets ruilen. Zij mogen het beste van het land niet (aan anderen) overdragen, want het is heilig voor Jahweh.

Het heilige gebied werd in 3 stukken verdeeld. Het 1^e deel was voor de priesters. Daarbinnen zou ook het tempelcomplex moeten staan. Het 2^e even grote deel was voor de Levieten. Zij zouden dus niet meer zoals vroeger in 48 steden verspreid over het hele land van Israël moeten wonen (Num.35:1-8, Joz.14:4b, 21). Het 3^e deel was voor de stad Jeruzalem (v.15).

Op die eerste 2 stukken land zouden de huizen van de priesters en Levieten staan. Ze bedreven geen landbouw, of veeteelt, maar leefden van de tienden (Num.18:21-32, Deut.14:22-29, 26:12,13). Bovenop de tienden werden nog offers gebracht (Deut.12:10-12). Van een deel van die offers werd door de priesters gegeten (Lev.2:3,10, 5:13, 6:16-18, 7:6-10,31-34).

15 De 5.000 (ellen) die in de breedte voor [het aangezicht van] (= tegenover) de 25.000 (ellen) zijn overgebleven, zullen profaan (= niet heilig) zijn. Het zal voor de stad voor bewoning zijn, en voor weidegrond. De stad zal in het midden daarvan zijn (Ezech.45:6).

5.000 ellen = 5.000 x 52,1 centimeter = 260.500 centimeter, dus ruim 2½ kilometer.

25.000 ellen = 25.000 x 52,1 centimeter = 1.302.500 centimeter, dus ruim 13 kilometer.

Terwijl vroeger de tempel in de hoofdstad Jeruzalem naast het paleis van de koning of vorst was gebouwd (2Kon.11:13-16, 16:18, 1Kron.9:18, Ezech.43:8), zou de nieuwe tempel zelfs buiten de stad Jeruzalem moeten liggen (v.10).

16 Dit zullen haar afmetingen zijn: aan de noordkant 4.500 (ellen) (= 4.500 x 52,1 centimeter = 234.450 centimeter, dus ruim 2¼ kilometer), aan de zuidkant (= de Negev) 4.500 (ellen), aan de oostkant 4.500 (ellen) en aan de zee (= de westkant) 4.500 (ellen).

17 Voor de stad zal weidegrond zijn: naar het noorden 250 (ellen) (= 250 x 52,1 centimeter = 13.025 centimeter, dus 130¼ meter) (breed), naar het zuiden 250 (ellen), naar het oosten 250 (ellen) en naar de zee (= het westen) 250 (ellen).

18 De rest zal in de lengte evenwijdig aan de heffing van het heiligdom 10.000 (ellen) (= 10.000 x 52,1 centimeter = 521.000 centimeter, dus bijna 5¼ kilometer) naar het oosten zijn, en 10.000 (ellen) naar de zee (= het westen). Het zal evenwijdig aan de heffing van het heiligdom zijn. De opbrengst daarvan zal voor brood zijn voor de werk(nem)ers van de stad.

19 De werk(nem)ers van de stad zullen het bewerken uit alle stammen van Israël.

Het stuk land was niet van een bepaalde stam, maar was beschikbaar voor alle Israëlieten uit de hoofdstad (Ezech.45:6).

⁵⁷³ Omdat Zadok een nakomeling van Eleazar was (Ezra 7:1-5), was dit (wel) een doorgaande vervulling van de vervloeking van de hogepriester Eli en zijn zonen uit het priestergeslacht van Itamar (1Sam.3:12-14).

20 De hele heffing zal 25.000 bij 25.000 (ellen) (= 25.000 x 52,1 centimeter = 1.302.500 centimeter, dus ruim 13 kilometer) zijn: een vierkant. Jullie moeten (of zullen) de heffing van het heiligdom heffen met het (grond)bezit van de stad.

De strook voor de priesters en het tempelcomplex (= 25.000 bij 10.000 ellen), de strook voor de Levieten (= 25.000 bij 10.000 ellen) en de strook van de stad (= 25.000 bij 5.000 ellen) zouden samen een vierkant van 25.000 bij 25.000 ellen vormen.

21 De rest zal voor de vorst zijn: aan deze (kant) en aan die (kant) van de heffing van het heiligdom en van het (grond)bezit van de stad. Bij (= Vanaf) [het gezicht van] de 25.000 (ellen) in de lengte ⁵⁷⁴ van de heffing tot aan de grens naar het oosten; en naar de zee (= het westen): bij (= vanaf) [het gezicht van] de 25.000 (ellen) tot aan ⁵⁷⁵ de grens naar de zee (= de westgrens), evenwijdig aan de (stam)delen, zal voor de vorst zijn. De heffing van het heiligdom en het heiligdom van het (tempel)huis ⁵⁷⁶ zal in het midden daarvan zijn (Ezech.45:7,8^a).

22 Vanuit (= Behalve) het (grond)bezit van de Levieten en vanuit (= behalve) het (grond)bezit van de stad in het midden van wat van de vorst is, zal het (gebied) tussen de grens van Juda en tussen de grens van Benjamin van de vorst zijn.

Het grondgebied van de vorst zou dus uit 2 losse delen bestaan: een oostelijk en een westelijk deel. Vanaf het heilige gebied en het grondgebied van de stad zou het aan de westkant doorlopen tot aan de kust van de Middellandse Zee, en aan de oostkant tot aan de oostgrens van het land. Dit zou een totaal nieuwe situatie zijn.

23 (Van) de rest van de stammen zal vanaf de oostkant tot de zeekant (= de westkant) één (deel van) Benjamin zijn.

24 Aan de grens van Benjamin zal vanaf de oostkant tot de zeekant één (deel van) Simeon zijn.

25 Aan de grens van Simeon zal vanaf de oostkant tot de zeekant één (deel van) Issaschar zijn.

26 Aan de grens van Issaschar zal vanaf de oostkant tot de zeekant één (deel van) Zebulon zijn.

27 Aan de grens van Zebulon zal vanaf de oostkant tot de zeekant één (deel van) Gad zijn.

28 Aan de grens van Gad aan de kant van de Negev (= de zuidkant) naar het zuiden zal de grens zijn vanaf Tamar (en) het water van Meribat-Kades (= conflict van Kades) (naar) de beek (van Egypte) tot ⁵⁷⁷ de grote zee (Ezech.47:19).

De plaats *Tamar* lag ten zuidwesten van de Dode Zee. Met *de grote zee* wordt de Middellandse Zee bedoeld.

29 “Dit is het land, dat jullie als erfdeel voor de stammen van Israël moeten (of zullen) laten vallen (= moeten verloten). Dit zijn hun delen”, is het woord van de Heer Jahweh.

⁵⁷⁴ De verduidelijking *in de lengte* ontbreekt in de (Masoretische) Hebreeuwse tekst, en is afkomstig uit de Griekse handschriften.

⁵⁷⁵ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *op*. Op grond van het tekstverband, de Griekse handschriften(en de Vulgaat) is voor *tot (aan)* gekozen.

⁵⁷⁶ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *en vanuit het heiligdom van het (tempel)huis*. Mede op grond van de Griekse handschriften(en de Vulgaat) is dit onverklaarbare voorzetsel *vanuit* verwijderd.

⁵⁷⁷ De (Masoretische) Hebreeuwse tekst heeft hier *over (of op) de grote zee*. Op grond van het tekstverband, de Griekse handschriften(en de Vulgaat) is voor *tot de grote zee* gekozen. *Naar (of bij) de grote zee* zou ook de oorspronkelijke tekst kunnen zijn. Hoewel de exacte originele tekst niet zeker is, is de bedoeling echter wel duidelijk.

Door loting zou de grond binnen elk stamgebied moeten worden verdeeld.

14. De heilige stad.

Hoofdstuk 48:30-35

30 Dit zullen de uitgangen van de stad zijn: aan de noordkant zal de afmeting 4.500 ellen zijn.

31 De poorten van de stad zullen overeenkomstig de namen van de stammen van Israël zijn. Drie poorten zullen naar het noorden zijn: één poort van Ruben, één poort van Juda en één poort van Levi.

32 Naar de oostkant zal de afmeting 4.500 ellen zijn. Drie poorten: één poort van Jozef, één poort van Benjamin en één poort van Dan.

33 Naar de zuidkant zal de afmeting 4.500 ellen zijn. Drie poorten: één poort van Simeon, één poort van Issaschar en één poort van Zebulon.

34 Naar de kant van de zee zal zijn poorten 4.500 ellen zijn. Drie poorten: één poort van Gad, één poort van Aser en één poort van Naftali.

35 De omtrek zal 18.000 ellen zijn. De naam van de stad zal vanaf die dag zijn: Jahweh is daar.

30 Dit zullen de uitgangen van de stad zijn: aan de noordkant zal de afmeting 4.500 (ellen) zijn.

4.500 ellen = 4.500 x 52,1 centimeter = 234.450 centimeter, dus ruim 2¼ kilometer.

Ook hier wordt bij het meten met de noordkant begonnen (vgl. Ezech.47:15-17).

31 De poorten van de stad zullen overeenkomstig de namen van de stammen van Israël zijn. Drie poorten zullen naar het noorden zijn: één poort van Ruben, één poort van Juda (en) één poort van Levi.

32 Naar de oostkant zal (de afmeting) 4.500 (ellen) zijn. Drie poorten: één poort van Jozef, één poort van Benjamin (en) één poort van Dan.

33 (Naar) de zuidkant zal de afmeting 4.500 (ellen) zijn. Drie poorten: één poort van Simeon, één poort van Issaschar (en) één poort van Zebulon.

34 (Naar) de kant van de zee zal zijn poorten 4.500 (ellen) zijn. Drie poorten: één poort van Gad, één poort van Aser (en) één poort van Naftali.⁵⁷⁸

Bij de indeling van deze poorten worden Manasse en Efraïm niet genoemd. Zij worden vertegenwoordigd door de stam Jozef. In plaats daarvan wordt de stam Levi genoemd. De stad Jeruzalem zou voor alle stammen van Israël zijn (Ezech.45:6, v.19).

De poorten van het toekomstige nieuwe Jeruzalem, dat vanuit de hemel zal neerdalen, zullen ook worden genoemd naar de 12 stammen van Israël. Naar het oosten zullen 3 poorten zijn. Dit zal eveneens voor het noorden, het zuiden en het westen het geval zijn (Op.21:10-13).

35 De omtrek zal 18.000 (ellen) zijn. De naam van de stad zal vanaf (die) dag zijn: Jahweh is daar.

18.000 ellen = 18.000 x 52,1 centimeter = 9.378 meter, dus ruim 9¼ kilometer).

De heerlijkheid die uit de oude Jeruzalem was verdwenen (Ezech.10:18,19, 11:22,23), zou weer terugkeren.

⁵⁷⁸ Deze indeling wijkt af van de slagorde van de Israëlieten in de woestijn (Num.2).

Deze profetieën zijn niet vervuld, toen slechts een zeer klein gedeelte van de Joden onder leiding van Jozua en Zerubbabel na de ballingschap terugkeerde naar het beloofde land. De nieuwe verdeling van het land over de 12 stammen heeft nooit plaatsgevonden. De maten van de tempel die in die tijd is gebouwd, zijn niet bekend. Die tempel van Zerubbabel was in elk geval veel geringer dan de tempel van Salomo (Ezra 3:12). De heerlijkheid van God, die uit de 1^e tempel was verdwenen (Ezech.10:18,19, 11:22,23), is nooit teruggekeerd. Ook heeft er vanuit de tempel nooit een stroom van levend water gevloeid (Ezech.47:1-12).

Daarom verwachten sommige uitleggers nu nog een herbouw van de Joodse tempel. Daarbij laat men echter opnieuw een groot gedeelte van de Bijbel buiten beschouwing. De Here stelt meestal voorwaarden aan het vervullen van zijn beloften (vgl. Jer.18:7-10). Wij kunnen door ons handelen en bidden Gods plannen beïnvloeden, en zelfs veranderen. In het paradijs wilde de Here, dat de mensen voor eeuwig gelukkig zouden zijn, maar Adam en Eva hebben door hun zonden zijn plannen verstoord (Gen.3). God beloofde de Israëlieten, dat ze altijd in het land Kanaän mochten blijven wonen, maar door hun slechte gedrag moest Hij zijn volk in ballingschap laten voeren. Door het gebed en bekering wijzigt de Here soms zijn plannen (Am.7:1-9). Door het gelovige gebed van koning Hizkia (727 – 697) kwam de profetie dat hij binnenkort zou sterven, niet uit. Zijn leven werd met 15 jaren verlengd (Jes.38:1-8). De Almachtige was zo boos op de stad Ninevé, dat Hij haar wilde verwoesten. Toen de bevolking van die stad zich bekeerde, veranderde Hij zijn plannen, en spaarde (voorlopig) de stad (Jona 3:10).

Door de structurele ongehoorzaamheid van de Joden voor en na de ballingschap zijn veel profetieën nooit in vervulling gegaan. In plaats daarvan zijn de Israëlieten over de hele aarde verstrooid. De profetieën van Ezechiël (40-48) zullen ook niet meer op een oudtestamentische manier in vervulling gaan. Toen Christus voor onze zonden stierf aan het kruis, scheurde het voorhangsel in de tempel van boven naar beneden (Mat.27:51, Mark.15:38, Luk.23:45). De bloedige offerdiensten, die (ver)wezen naar het grote offer van Jezus Christus aan het kruis, waren en zijn niet meer nodig, want door het lijden en sterven van Gods Zoon is het grote offer al gebracht (Hebr.7:27, 9:11-28, 10:1-18).

Het oude verbond is al eeuwen geleden verdwenen, en heeft plaats gemaakt voor een nieuw verbond (Hebr.8:13). Wat God in het nieuwe verbond rein noemt, mag zelfs de apostel Petrus niet meer onrein noemen (Hand.10:9-16). Na het scheuren van het voorhangsel in de tempel mogen en moeten we alleen op een onbloedige manier terugwijzen naar het grote offer van Jezus Christus aan het kruis. Dit herdenken we met de doop (Mat.28:19, Hand.8:13,38, 16:33^b,34, Rom.6:3-11, 1Kor.1:14,16^a, Kol.2:11-14) en het heilig avondmaal (Mat.26:26-28, Joh.6:48-58, Hand.2:42, 20:7, 1Kor.10:16, 11:23-26).

Door structurele ongehoorzaamheid of gebed en bekering wijzigt de Here wel zijn plannen om zijn doel te bereiken, maar dat doel verliest Hij nooit uit het oog. Bij God is uitstel geen afstel. Het nieuwe Jeruzalem zal er toch komen. Het zal komen op een nieuwtestamentische manier. Dat nieuwe Jeruzalem zal vanuit de hemel neerdalen (Op.21:10). De verlossing komt niet van de aarde, maar vanuit de hemel. De heerlijkheid die uit de oude Jeruzalem was verdwenen (Ezech.10:18,19, 11:22,23), zal weer terugkeren (Op.21:11^a). Daar zal geen tempel meer zijn, want God de Vader en God de Zoon op de troon zullen voor eeuwig de tempel van de nieuwe stad zijn (Joh.2:19-21, Op.21:22, 22:1).

Zoals bij de profeet Ezechiël de stroom water uit de tempel kwam, zo zal dat in de toekomst toch in vervulling gaan. Vanuit de nieuwe tempel, God de Vader en God de Zoon op de troon, zag de apostel Johannes een rivier van levend water stromen (Op.22:1,2, vgl. Joël 3:18, Zach.14:8). Langs deze rivier zullen op haar oevers aan weerszijden een boom van het leven

staan, die elke maand vrucht zal dragen. De bladeren van die bomen zullen alle ziekten en gebreken voorgoed genezen.⁵⁷⁹

⁵⁷⁹ Zie Turenout T. van, De Openbaring mag niet verborgen blijven, Grijskerk, 2019.

4. GODS GEOPENBAARDE PLAN MET ZIJN VOLK.

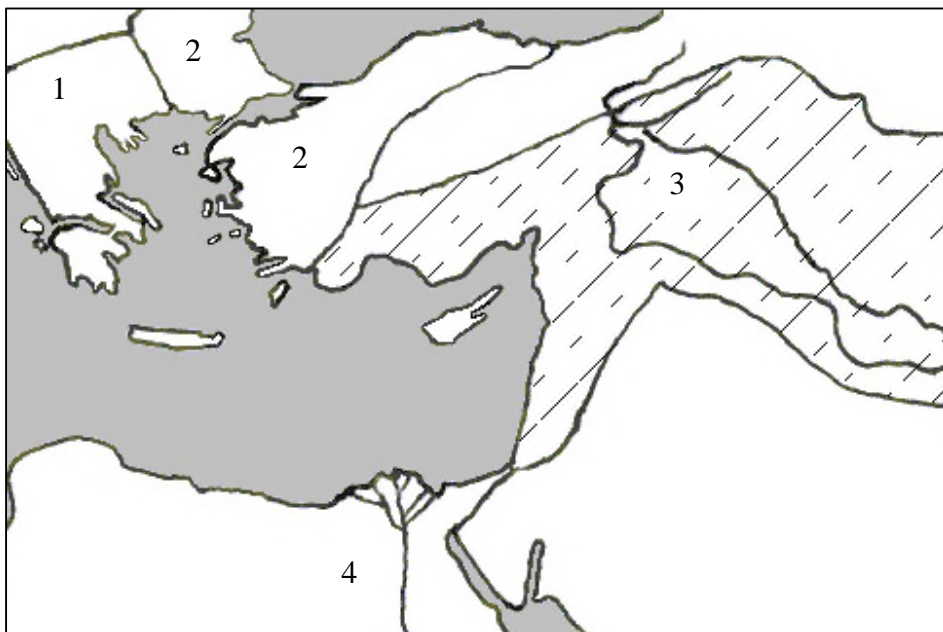
1. Wat er is vervuld.

Een gedeelte van de profetieën van Ezechiël is al vervuld. Dat is zichtbaar in de geschiedenis tot nu toe. Na de ballingschap was het Joodse volk een kleine 200 jaar onder de macht van de Perzen. De kracht van het Perzische rijk verminderde geleidelijk. Daarna werd dit rijk door koning Alexander de Grote (336/332 – 323) verslagen. Deze jonge Grieks - Macedonische koning veroverde het hele Perzische gebied. Bij zijn veroveringstocht gaven op Tyrus na alle steden ten noorden van Israël zich vrijwillig aan hem over. Na een beleg van 7 maanden kon hij door een gecombineerde aanval vanaf zee en over land de stad Tyrus veroveren. Op de stad Gaza na gaven alle Filistijnse steden zich vrijwillig over. Gaza werd bestormd en veroverd.

Jeruzalem werd door God beschermd. De stad gaf zich meteen aan Alexander over, en werd volkomen met rust gelaten. Hoewel Jeruzalem toen onderworpen was aan deze jonge koning, kreeg de stad zelfs voorrechten.

De stad Samaria, die zich al eerder aan de Grieks-Macedonische koning had onderworpen, had die voorrechten niet gekregen. Toen Alexander in Egypte was, kwam Samaria in opstand. De koning ging er snel heen, moordde de bevolking uit, en verwoestte de stad. De heidense volken die na die tijd nog in Kanaän woonden, werden langzamerhand in Israël opgenomen.

Alexander kreeg koorts, en hij stierf op 13 juni 323 voor Christus. Hij was toen nog maar 33 jaar. Na zijn dood werd zijn rijk uiteindelijk in 4 grote stukken verdeeld. Vier generaals namen het reusachtige gebied van hem over. Ze bemachtigden elk een stuk. Zo ontstonden na de dood van Alexander de Grote 4 rijken:

1. *Macedonië met Griekenland*

2. *Tracië*

3. *Syrië*

4. *Egypte*

1. Macedonië met Griekenland onder Kassander
2. Tracië onder Lysimachus
3. Syrië onder Seleukus I
4. Egypte onder Ptolemeüs I

Eerst hoorde de provincie Juda bij het gebied van Egypte. Na veel strijd tussen Egypte en Syrië kwam rond 198 voor Christus Juda binnen het grote Syrische rijk te liggen.

Een kleine groep Joden wilde ook de cultuur van dit rijk overnemen. Doordat het Syrische rijk een deel was van het oudere rijk van de Griekse koning Alexander (336/332 – 323), had de Syrische cultuur veel trekken van de Griekse cultuur in zich opgenomen. Zo deed de Grieks-Syrische cultuur haar intrede bij een gedeelte van het Joodse volk.

In die situatie besteeg in 175 voor Christus Antiochus IV (175 – 164) de Syrische troon. In 174 beloofde Jason (174 – 172), een broer van hogepriester Onias III (±190 – 174) aan koning Antiochus IV veel geld, als hij hem hogepriester zou maken in plaats van zijn broer Onias III (2Mak.4:7-10). Antiochus IV zette toen Onias III af, en maakte zijn broer hogepriester. Zodra Jason hogepriester was, begon hij aan zijn volksgenoten de Griekse levensstijl op te leggen (2Mak.4:10-15). De offerdienst in tempel werd verwaarloosd.

Ruim 2 jaren later bood Menelaüs (172 – 163) aan koning Antiochus IV nog meer geld voor het hogepriesterschap dan Jason. De koning zette Jason toen af, en maakte Menelaüs hogepriester (2Mak.4:23-26). Menelaüs kwam zijn beloofde financiële verplichtingen aan koning Antiochus IV slecht na. Hij ging naar Antiochië om bij de koning zich daarover te verantwoorden. Zijn broer Lysimachus stelde hij als zijn plaatsvervanger aan (2Mak.4:27-29). Toen Lysimachus van de tempelschatten stal, werd hij door een woedende volksmenigte doodgeslagen (2Mak.4:39-42). In datzelfde jaar liet Menelaüs de afgezette hogepriester Onias III bij Dafne vermoorden (2Mak.4:34, Dan.11:22^b).

In 169 voor Christus plunderde koning Antiochus IV (175 – 164) de tempel, omdat hij geld nodig had, en omdat Menelaüs zijn toegezegde financiële verplichtingen onvoldoende nakwam (1Mak.1:20-24, Dan.11:28). De hogepriester stimuleerde de koning in zijn streven om alle Joodse tradities af te schaffen, zodat hij aan de macht kon blijven (2Mak.13:3). Mede door zijn toedoen werden Gods dienaren onderdrukt, en vele wetsgetrouwe Joden werden om hun geloof gemarteld en gedood.

Antiochus IV wilde van zijn rijk meer een eenheid maken. Daarom wilde hij die vreemde Joodse cultuur veranderen. Op allerlei plaatsen werden altaren voor Griekse afgoden opgesteld. Iedereen die daar voorbij ging, moest daarvoor knielen. Antiochus IV liet heidense beelden op het tempelplein van Jeruzalem neerzetten. In de hoofdstad werd ook een sportstadion gebouwd, waarin de Grieken naakt trainden, en hun wedstrijden hielden. De koning legerde Syrische troepen in Israël. Wie niet loyaal aan de maatregelen van Antiochus IV meewerkte, moest met de dood worden gestraft. Veel afvallige mensen gaven aan de bevelen van de koning gehoor. Met het vrijzinnige deel van de Joden sloot hij een verbond om de wetsgetrouwe gelovigen te vermoorden (1Mak.1:11,12). Veel Joden lieten hun volksgenoten ombrengen, en door de legers van de koning werden ook veel mensen omgebracht (2Mak.5).

Later kwam de eredienst van de Griekse oppergod Zeus in de tempel van de Here centraal te staan (2Mak.6:2). Op het brengen van offers aan God, het houden van de sabbat als rustdag en de besnijdenis werd de doodstraf ingesteld. De heilige boeken van het Oude Testament moesten worden verbrand (1Mak.1:56,57). De Joodse wetten en gebruiken werden afgeschaft. Onreine varkens offerde men in de tempel. Op het brandofferaltaar liet Antiochus IV een afgodsaltaar oprichten.

Veel Joden volgden in het voetspoor van Antiochus (175 – 164). Verzet baatte immers niet. Veel dienaren van God moesten hun trouw aan Hem met de dood bekopen. Kinderen werden voor de ogen van hun moeders doodgemarteld en gewurgd (1Mak.1:61, 2Mak.7).

Op zekere dag kwamen Syrische soldaten in het dorpje Modeïn om ook daar met geweld de dienst van Zeus in te voeren. Men moest voor deze afgod onreine varkens offeren. In Modeïn woonde een priester die Mattatias heette. Hij had 5 zonen: Johannes, Simon, Judas, Jonatan en Eleazar. Deze priester moest het voorbeeld geven. De rest zou dan wel volgen. Mattatias gaf het goede voorbeeld. Hij weigerde.

Toen kwam er een andere Jood naar voren. Hij wilde het offer wel brengen. Woedend sprong Mattatias op hem af, en stak hem met zijn dolk voor het altaar neer. Een officier die hem vast wilde houden, sloeg hij dood, en hij vluchtte met zijn zonen de bergen in. Veel mensen volgden hen, en sloten zich bij hen aan (1Mak.2:15-48).

Zo ontstond het leger van de Makkabeeën. Dit legertje, dat steeds groeide, wist de talrijke legers van de koning te verslaan. Regelmatig terugkerende verdeeldheid over de troonsopvolging verzwakte verder het Syrische rijk. Na ongeveer 3½ jaar bloedige onderdrukking werd Jeruzalem in 164 voor Christus bevrijd. Juda werd weer een onafhankelijke staat, waarin de Here werd gediend. De grote verwoester Antiochus IV stierf in 164 voor Christus. Teleurstelling, verbittering en wroeging waren de oorzaken van zijn dood (1Mak.6:1-16).

Menelaüs (172 – 163) werd door God gestraft. De opvolger van Antiochus IV was zijn zoon koning Antiochus V (164 – 162). Deze koning werd woedend op Menelaüs, omdat hij hem zag als de veroorzaker van de Joodse opstanden. Daarom liet de koning hem op een gruwelijke manier ombrengen. Menelaüs werd naar Berea gebracht. Daar stond een toren van ongeveer 25 meter hoog. Die toren was gevuld met hete as. Boven die toren was een trechervormige stellage. Menelaüs werd in die trechter geduwd, en verbrandde levend (2Mak.13:4-8).

Toen God de gelovige Joden in 164 voor Christus onder leiding van de Makkabeeën bevrijdde van de vreselijke onderdrukking van koning Antiochus IV, namen de hogepriesters de leiding over. In de tijd van hogepriester Simon (142 – 135) genoot het Joodse volk van een grote welvaart. Oude mannen zaten op de pleinen van Jeruzalem (1Mak.14:4-15, Zach.8:4). De dank van het Joodse volk hiervoor was ongehoorzaamheid. Ze maakten hogepriester Simon generaal en koning, totdat een profeet zou opstaan om Gods wil hierover te vertellen (1Mak.14:41-49). Die profeet is nooit gekomen. Dat was ook niet nodig. Gods profeten hadden hierover al geprofeteerd, maar er werd niet naar geluisterd.

Na structurele ongehoorzaamheid van de hogepriester-koning en van het Joodse volk ging het steeds verder bergafwaarts. Vijf jaren later werd Simon vermoord. Zijn zoon Johannes Hyrcanus (135 – 104) nam zijn positie als hogepriester-koning over. Met de vrede was het gedaan. Steeds meer oorlogen moesten worden gevoerd. Joodse soldaten waren niet meer bereid te vechten, waardoor er heidense huursoldaten moesten worden aangetrokken. Het volk en de hogepriester werden steeds slechter. Er werd vermoord om de opvolging. Later moesten de Romeinen er zelfs aan te pas komen om de interne conflicten te beslechten. Zij namen het bestuur van de hogepriester over, en bezetten het Joodse land.

Daarna werd in die donkere Romeinse tijd de Messias geboren: Jezus de zoon van God. Jezus Christus reed op een ezelsveulen de stad Jeruzalem binnen (Mat.21:1-15, Joh.12:12-16). Hij is rechtvaardig, verlossend en nederig. De meeste Joden verwierpen echter hun herder en koning, en lieten Hem aan het kruis slaan.

Zoals de dood van hogepriester Simon uiteindelijk leidde tot grote verdeeldheid en verstrooiing van de schapen, zo zou ook de dood van Jezus leiden tot verstrooiing van de Joden. Toen Hij door de straten van Jeruzalem naar Golgota werd geleid, waarschuwde Hij de inwoners

van de stad al voor het grote onheil dat hun en hun kinderen te wachten stond (Luk.23:27-31). In 70 na Christus werd een massale opstand van de Joden door keizer Vespasianus (69 – 79) en zijn zoon Titus (79 – 81) neergeslagen. De tempel en de stad Jeruzalem werden verwoest (Luk.19:43,44, 21:20-24).

Daarna begon de eeuwenlange verstrooiing van Gods volk (= diaspora). Veel Joden werden gevangen genomen, en naar Rome gebracht. Anderen vluchtten het land uit.

De achtergebleven Joden herwonnen in 132 na Christus onder leiding van Bar Kochba opnieuw hun onafhankelijkheid. Drie jaren later werd de massale opstand door de Romeinen neergeslagen. Opnieuw verlieten veel Joden het beloofde land. De zonde en het volgen van satan bracht en brengt verstrooiing.

Terwijl de Ammonieten, Moabieten, Edomieten, Filistijnen en Feniciërs in de 2^e eeuw na Christus voorgoed van de aardbodem waren verdwenen, bleef het Egyptische rijk bestaan. Van de grote invloed en kracht van dat rijk zoals onder machtige farao's bleef echter niets meer over. Tot op de dag van vandaag is Egypte een onbeduidend land, en het is geen grootmacht meer (Ezech.25-32).

In de Middeleeuwen zijn de Joden in heel de wereld verschrikkelijk getreiterd, vervolgd, gemarteld en vermoord. Het antisemitisme blijft de kop opsteken. De 2^e Wereldoorlog was daarvan het tragische dieptepunt.

Zelfs nu de Joden een eigen staat hebben, wordt ze geen rust gegund. Het land heeft te lijden onder voortdurende oorlogsdreiging en geweld. De wereldleiders keren zich steeds meer tegen het Joodse volk. De propaganda van de leugen wordt geloofd. Een groot deel van de Joden woont overigens nog niet in de staat Israël.

2. Wat er nog zal gebeuren.

Israëlieten van alle stammen zullen naar het heilige land emigreren. Het is dan 1 staat met 12 stammen. De Israëlieten zullen zich massaal bekeren tot God, en Jezus erkennen als hun verlosser. Daarin ligt de oplossing voor de problemen van de staat Israël. Valse profeten, waarzeggers en afgoden zullen uit het land verdwijnen. De bewoners van het heilige land zullen God weer gehoorzamen.

Veel jaren later zal Israël door allerlei volken worden aangevallen. Ze zullen de stad Jeruzalem veroveren, de huizen plunderen en vrouwen verkrachten. De helft van de inwoners van Jeruzalem zal in ballingschap gaan (Zach.14:2). Als het zal lijken, dat de vijanden van God de strijd hebben gewonnen, dan zal God de Vader zelf ingrijpen. De Olijfberg zal splijten, en overgebleven Israëlieten uit de stad Jeruzalem zullen kunnen wegvluchten door het nieuwe dal. Jahweh zal met zijn hemelse legers alle dienaren van satan verslaan (Zach.14:3-5,12,13). Israëlieten op het platteland zullen meestrijden met God (Zach.14:14).⁵⁸⁰ Pas na de overwinning in deze laatste strijd zal de eeuwige dag aanbreken.

Na de eindstrijd, de komst van Jezus Christus en het laatste oordeel zullen de hemel en aarde vergaan. God zal een nieuwe hemel en een nieuwe aarde maken (Op.20:8-22:5). De apostel Johannes zag het nieuwe Jeruzalem neerdalen vanuit de hemel. Geen ongerechtigheid zal die stad meer binnenkomen (Op.21:27).⁵⁸¹

Op de nieuwe aarde en in het nieuwe Jeruzalem van God zal niet alleen plaats zijn voor Israëlieten. Ook de dienaren van de Here uit andere volken zullen optrekken naar Jeruzalem om

⁵⁸⁰ Zie Turenout T. van, Zacharia, Jahweh gedenkt, Grijpskerk, 2020.

⁵⁸¹ Zie Turenout T. van, De Openbaring mag niet verborgen blijven, Grijpskerk, 2019.

daar het Loofhuttenfeest te vieren. God de Vader en God de Zoon zullen er koning zijn. Dan zal daar voor eeuwig vrede zijn.

3. Tijdbalk.

De oudere jaartallen zijn slechts benaderingen.

Voor Christus

5155		Schepping.
2895		Zondvloed.
1953		Geboorte van Abram.
1663		Intocht van het volk van de Hebreëen in Egypte.
1448		Uittocht uit Egypte na de 10 ^e plaag.
1448	– 1408	Tocht van de Hebreëen naar Kanaän.
1408	– 1383	Jozua in Kanaän.
1383	– 1033	De tijd van de richters onder het volk Israël.
1033	– 1012	Regering van koning Saul
1012	– 972	Regering van koning David.
972	– 932	Regering van koning Salomo.
969		De tempelbouw onder koning Salomo.
932	– 722	De Koningentijd van Israël, de 10 stammen uit het noorden.
932	– 586	De Koningentijd van Juda, de 2 stammen in het zuiden.
732	– 731	De stammen Manasse, Gad, Ruben, Naftali (en Zebulon) werden naar Assyrië gedeporteerd (2Kon.15:29, 1Kron.5:26).
724	– 722	Belegering van Samaria door Assyrië.
722		De rest van het Tienstammenrijk wordt in ballingschap weggevoerd.
640	– 609	Regering van koning Josia
628	of 627	Jeremia wordt in het 13 ^e jaar van Josia geroepen tot profeet.
626	– 605	Regering van koning Nabopolassar van Babel
622		Het oude wetboek in de tempel gevonden.
609		Nabopolassar verovert de nieuwe Assyrische hoofdstad Haran.
608	– 597	Regering van koning Jojakim
608	– 538	Juda 70 jaren steeds meer onder het juk van Babel (Jeremia).
608		Kroonprins Nebukadnezar schakelt zijn laatste Assyrische tegenstander uit.
605		Nebukadnezar verslaat farao Necho II.
605		Eerste wegvoering. Daniël en zijn vrienden worden meegevoerd naar Babel.
605	– 171	Juda onder heerschappij van andere volken. (7 x 62 = 434 jaren)
604	– 562	Regering van koning Nebukadnezar II.
604		Nebukadnezar II verovert Asdod.
602		Daniël legt de 1 ^e droom uit, en krijgt een zeer hoge post in het Babylonische rijk.
601		Jojakim komt in opstand tegen Nebukadnezar II.
600	Januari	Zware nederlaag van Nebukadnezar II tegen Egypte.
599	december	Veldtocht van Nebukadnezar II tegen de Arabieren.
598		Jeruzalem wordt door koning Nebukadnezar II belegerd.
597		Vazalkoning Jojachin regeert 3 maanden.
597		Tweede wegvoering. Nebukadnezar II maakt Zedekia vazalkoning in Jeruzalem. Jojachin en de profeet Ezechiël worden meegenomen naar Babel.
597	– 586	Regering van vazalkoning Zedekia
593	Juni	Ezechiël wordt geroepen tot profeet.
589	december	Begin van de belegering van Jeruzalem door Nebukadnezar II.
586	Juni	Val van Jeruzalem.

- 586 Juli Derde wegvoering, verwoesting van Jeruzalem. Gedalja wordt landvoogd.
Hij wordt ongeveer 2 maanden later vermoord.
- 586 – 537 De Joodse ballingschap in Babylonië. (7 x 7 = 49 jaren)
- 585 – 573 Belegering van Tyrus.
- 581 Vierde wegvoering door Nebuzaradan (Jer.52:30).
- 568 Expeditie tegen Egypte (Jer.43:8-13).
- 562 – 560 Regering van koning Evil-Merodach, een zoon van Nebukadnezar II.
- 561 maart Jojachin wordt vrijgelaten.
- 559 – 529 Kores II is koning over het (grote) rijk van Perzen en Meden.
- 552 – 538 Belsazar neemt het bestuur van zijn vader waar.
- 538 Koning Kores II verovert het Babylonische rijk, en laat alle ballingen vrij.
- 538 – 536 Koning Darius de Meder (= Cyaxares II), de oom van Kores II, regeert ongeveer 2 jaren.
- 538 – 332 Israëel onder de macht van de Perzen en Meden.
- 537 De terugkeer van de Joden uit de ballingschap.
- 521 – 485 Regering van koning Darius I de Pers.
- 515 De tempel is herbouwd.
- 485 – 465 Regering van koning Xerxes I, een zoon van Darius I.
- 332 – 323 Israëel onder de macht van Alexander de Grote.
- 323 – 198 Israëel onder Egypte.
- 285 – 246 Regering van koning Ptolemeüs II Filadelfus van Egypte.
- 223 – 187 Regering van koning Antiochus III de Grote van Syrië.
- 198 – 142 Israëel onder Syrië.
- 175 – 164 Regering van koning Antiochus IV van Syrië.
- 174 Antiochus IV zet hogepriester Onias III af.
- 171 Menelaüs laat Onias III vermoorden.
- 171 – 164 Onderdrukking door Antiochus IV. (1 x 7 = 7 jaren)
- 168 In de Joodse tempel wordt het 1^e offer aan Zeus gebracht.
- 166 – 161 Judas de Makkabeeër.
- 165 Het gebied in en rondom Jeruzalem wordt bevrijd.
- 161 – 142 Jonatan de Makkabeeër.
- 142 – 135 Simon de Makkabeeër.
- 142 – 63 In feite is Juda onafhankelijk.
- 63 Pompejus verovert Israëel, dat zo onder het gezag van de Romeinen komt.
- 37 – 4 Regering van koning Herodes de Grote in Israëel.
- 4 Geboorte van Jezus Christus.

Na Christus

±29 Hemelvaart van Jezus Christus.

5. HET DOEL VAN HET BIJBELBOEK EZECHIËL.

We hebben een blik in de toekomst van het verleden mogen werpen. Die toekomst is voor ons grotendeels verleden tijd. Afschuwelijke taferelen van strijd en moeite zijn we tegengekomen. We hebben ook gezien hoe een deel van de profetieën van het betrouwbare boek in vervulling is gegaan. Hieruit blijkt hoe betrouwbaar Gods woorden en profetieën zijn. Door de bestudering van de profetieën die in vervulling zijn gegaan, kunnen we de onvervulde profetieën beter leren begrijpen. Dat alles kan ons nog veel meer geloofsvertrouwen geven in Gods woord en werk. Vooral voor de profetieën die nog niet in vervulling zijn gegaan.

De Here wil ons een deel van zijn plan met de schepping openbaren. Hij vindt het nodig, dat we iets van de toekomst weten. Als onze trouwe Vriend deelt Hij ons er iets van mee.⁵⁸² Het rijk van Jezus Christus komt er aan. Het zal alle andere rijken en restanten van rijken verpletteren en vernietigen. Er zal niets van overblijven.

Met de gegevens uit het bijbelboek Ezechiël kunnen we ook de profetieën uit de Openbaring beter begrijpen. Zo zien we in het 4^e hoofdstuk van het boek Openbaring de troonwagen met de 4 levende wezens op het toneel verschijnen. Vanuit het 1^e en het 10^e hoofdstuk van Ezechiël weten we, dat het cherubs zijn. Ze dragen Gods troon. In het 20^e hoofdstuk van de Openbaring kunnen we lezen over Gog en Magog. Vanuit het 38^e en 39^e hoofdstuk in het bijbelboek Ezechiël is pas duidelijk, wat daarmee wordt bedoeld. Het motief van Gog en Magog gaat over de massale strijd van de knechten van de satan tegen Gods dienaren.⁵⁸³ In het laatste gedeelte van Ezechiël wordt het heilige gebied door het opmeten afgebakend. Dit beeld keert in het 11^e hoofdstuk van de Openbaring terug. Ook daar wordt door het meten van de tempel het heilige terrein in beeld gebracht. Bij de beschrijving van het nieuwe Jeruzalem in het laatste gedeelte van de Openbaring zijn motieven uit Ezechiël gebruikt. Hierbij kunnen we vooral denken aan de rivier die ontspringt in de tempel. Het is de rivier met het leven brengende water.

Ook hier geldt het woord uit de Bijbel: *“Want iedereen die heeft, aan hem zal gegeven worden, en hij zal overvloed hebben; maar van wie niet heeft, ook wat hij heeft, zal van hem afgenomen worden”* (Mat.25:29). Wie studeert in de Bijbel, en er naar handelt, zal groeien, en zal God steeds beter leren kennen. Wie echter oppervlakkig is, en voor Hem geen tijd en moeite overheeft, bij hem of haar stagneert de groei. De Bijbel wordt dan steeds meer een

⁵⁸² Sommige mensen denken, dat God niet je vriend wil zijn. De Bijbel is daar heel duidelijk over. Hij was de vriend van Mozes (Ex.33:11) en Abraham (2Kron.20:7, Jes.41:8, Jak.2:23). De Here Jezus noemde zijn discipelen zijn vrienden (Luk.12:4). Zo sprak Hij ook over Lazarus (Joh.11:11). Jezus Christus is de vriend van al zijn kinderen. Voor hen gaf Hij in zijn grote liefde zijn leven (Joh.15:13-15).

⁵⁸³ Een motief is de kleinste eenheid in tijd en ruimte binnen een verhaal. Een goed voorbeeld van een motief is de profetie van Immanuël (Jes.7:10-16). De profeet Jesaja zei tegen de slechte koning Achaz (732 – 727), dat een jonge vrouw uit zijn omgeving op dat moment een zoon kreeg. Zij zou die zoon de naam Immanuël (= God is met ons) geven. Voordat Immanuël goed en kwaad van elkaar kon onderscheiden, zou Achaz al bevrijd zijn van zijn belagers: koning Resin (754 – 732) van Aram en koning Pekach (734 – 732) van Israël. De bevolking van hun landen zou zijn weggevoerd. Dat kan niet rechtstreeks op de Here Jezus slaan, want voordat Jezus Christus geboren werd, waren Resin en Pekach al lang uit Achaz' rijk vertrokken, en was koning Achaz al eeuwen geleden gestorven.

In Matteüs 1:23 lezen we, dat deze geschiedenis nog eens zou gebeuren. Zoals God ten tijde van de duistere periode van de zeer slechte koning Achaz zich over zijn volk had ontfemd, zo zou Hij opnieuw zijn licht laten stralen in de donkere tijd. Een nieuwe Immanuël werd geboren: Jezus Christus, God is met ons.

gesloten boek, en de hemel wordt van koper. Zo sprak Jezus in gelijkenissen om het geheim van zijn koninkrijk bekend te maken aan zijn volgelingen, die er echt interesse in hebben. Mensen die er wat voor over hebben. Het is echter niet bedoeld voor oppervlakkige meelopers (Mat.13:10-17,34,35).

Ook nu moeten we als Christenen niet stil blijven staan, maar doorgaan en doorgroeien. Laten we maar hard aan het werk gaan, en veel bidden. Bidden om de vervulling van Gods beloften. De profeet Daniël bad op grond van profetieën om de terugkeer van Gods volk uit de ballingschap (Jer.25:11^b,12 en 29:10, Dan.9:1:20). De Here verhoorde zijn gebed, en het volk is teruggekeerd.

Door het gebed en bekering wijzigt God soms zijn plannen (Am.7:1-9). Zo mocht Abraham bidden voor de slechte stad Sodom (Gen.18:16-33). Door het gelovige gebed van koning Hizkia (727 – 697) kwam de profetie dat hij spoedig zou sterven, niet uit. Zijn leven werd met 15 jaren verlengd (Jes.38:1-8). Toen de stad Ninevé zich bekeerde, kwam ook de profetie van Jona niet uit. God spaarde de stad (Jona 3:10). Het gebed van een dienaar van de Here doet dus erg veel. Het is een geducht wapen, dat we niet moeten onderschatten of verwaarlozen.

We moeten bidden om de komst van Jezus Christus. Ook moeten we waken. De tekens van de tijd moeten we in de gaten houden. Het werk moet doorgaan. Biddend en werkend mogen we meestrijden naar de overwinning. We mogen deel hebben aan de overwinning. Met het kompas van Gods Woord moeten we aan de slag. Het doel van dit boek is om ons voor die strijd te activeren! We zijn niet de onwetende schare, maar medestrijders van God. Onze Generaal heeft ons duidelijk zijn strijdplannen uiteengezet. We strijden mee met Hem, die ook verlost. We zullen overwinnaars zijn, samen met onze Here Jezus Christus.

Laten de Christenen van vandaag en morgen elkaar bemoedigen en aansporen in ware liefde. We moeten de handen ineenslaan, want we hebben elkaar zo ontzettend hard nodig. Ons staat een zeer zware strijd te wachten. De Here heeft ons echter beloofd, dat de Kerk op aarde nooit zal worden uitgeroeid. Als de satan de kinderen van de hemelse Vader steeds meer kwelt, dan slaat Hij steeds harder terug, totdat de grote tegenstander deze wedloop zal verliezen. De strijd is wel zwaar, maar God zal ons beschermen en kracht geven. In de zware strijd staat Hij aan onze kant. Hij heeft voor ons als medeoverwinnaars een troostrijke toekomst weggelegd, die eeuwig zeker is.

Literatuur.

- Aalders G.Ch., Commentaar op het Oude Testament: Ezechiël, deel 1, Kampen, 1955.
Aalders G.Ch., Commentaar op het Oude Testament: Ezechiël, deel 2, Kampen, 1957.
Abegg M. Jr., The Dead Sea scrolls Bible, San Francisco, 1999.
Alexander D. en P. e.a., Handboek bij de Bijbel, Den Haag, 1976.
Baarslag D.J., De Bijbelse Geschiedenis, 3^e druk, Baarn.
Bengtson H. e.a., Fischer Weltgeschichte, Berlin, 2004.
Brenton L.C.L., The Septuagint with Apocrypha: Greek and English, 9^e druk, Londen, 2001.
Bury J.B., History of Greece, 3^e druk, Londen, 1959.
Cook F.C., Barnes' Notes, Proverbs - Ezeziel, 2^e druk, Grand Rapids, 2005.
Dächsel K.A., Bijbel of de geheele Heilige Schrift, deel 1, Genesis - Deuteronomium, 2^e druk, Utrecht, 1892.
Dächsel K.A., Bijbel of de geheele Heilige Schrift, deel 4, Jesaja - Maleachi, 2^e druk, Utrecht, 1892.
Dronkert K., Gids voor het Oude Testament, Kampen, 1964.
Eban A., Mijn volk, de geschiedenis der Joden, Amsterdam/Antwerpen, 1976.
Elgood, P.G., Later Dynasties of Egypt, Oxford, 1951.
Flavius J., De Oude Geschiedenis van de Joden, vertaling Meijer F.J.A.M. en Wes M.A., 4e druk, Amsterdam, 2005.
Flavius J., Alle de werken van Flavius Josephus, vertaling Séwel W., 2e druk, Utrecht, 1975.
Gaebelain A.C., De profeet Ezechiël, vertaling Oudenampsen P.J., Doorn, 2003.
Grosheide F.W. e.a., Christelijke Encyclopedie, Kampen, 1959.
Herodotus, Historiën, vertaling Damsté O., 5e druk, Bussum, 1978.
Hobrink B., Moderne Wetenschap in de Bijbel, 6e druk, Hoornaar, 2005.
Keil C.F., Commentary on the Old Testament, deel 9, Ezeziel - Daniel, 2e druk, Massachusetts, 2006.
Maier G., Wuppertaler Studienbibel, Der Prophet Hesekiel, Kapitel 1-24, Wuppertal, 1998.
Maier G., Wuppertaler Studienbibel, Der Prophet Hesekiel, Kapitel 25-48, Wuppertal, 2000.
Meesters J.H., De Bijbel in kaart, 2^e druk, Groningen, 1970.
Moran W.L., The Amarna letters, Baltimore, 1992.
Noordzij A., Korte Verklaring, De profeet Ezechiël, deel 1, 4^e druk Kampen, z.j.
Noordzij A., Korte Verklaring, De profeet Ezechiël, deel 2, 4^e druk Kampen, z.j.
Paul M.J. e.a., SBOT, deel 11, Bijbelcommentaar Ezechiël - Daniël, Veenendaal, 2014.
Snoek I., Heilige Geschiedenis, 13^e druk, Den Haag, z.j.
Woude A.S. van der e.a., Bijbels Handboek, deel 2^a en 2^b, Kampen, 1982/1983.

INDEX

- 1**
- 140 dagen 40, 44
190 dagen 40, 41, 43, 44, 45, 64
- 2**
- 25 priesters 68, 72, 81
- 3**
- 30 kamers 313, 320, 381
3½ jaar 308, 403
390 dagen 40, 41, 43, 44
- 4**
- 4 levende wezens 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 32, 35, 74, 75, 78, 79, 408
40 dagen 40, 41, 43, 44, 45
- 5**
- 50 dagen 40, 44, 45
- 6**
- 6 engelen 71, 72, 73
- 7**
- 70 oudsten 63, 66, 72
- A**
- Aäron 327, 356, 362, 363, 394
Abram 9, 21, 90, 111, 162, 163, 178, 193, 197, 198, 217, 257, 258, 265, 266, 275, 388, 406, 408, 409
Achab 95, 96, 195, 204
Achaz 7, 8, 16, 71, 114, 116, 175, 180, 253, 293, 408
Alexander de Grote 12, 18, 201, 205, 206, 207, 219, 233, 284, 305, 401, 402, 407
Amarna-brieven 213
Amasis 13, 239, 254
Amazia 115
Ammon 126, 155, 159, 160, 162, 192, 193, 194, 195, 196, 233
Ammonieten 4, 7, 18, 66, 67, 114, 153, 160, 162, 163, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 199, 200, 258, 277, 404
Amorieten 111, 114, 196
Amos 163, 191, 194, 196, 198, 200, 228, 273, 277, 291, 298, 410, 418
Antiochus III 407
Antiochus IV 16, 51, 85, 271, 285, 288, 298, 300, 303, 304, 305, 306, 308, 309, 402, 403, 407
Antiochus V 403
Apis 147, 174, 239
Apisstier 147, 174, 239
Arabieren 10, 112, 115, 163, 177, 194, 196, 217, 406
Aram 7, 16, 111, 116, 120, 175, 210, 216, 253, 258, 293, 408
arend 22, 25, 74, 77, 338
grote 122, 123, 124, 125
minder grote 122, 124, 125
Armenië 304, 308
Artaxerxes II 233
Artaxerxes III 60, 96, 227, 233, 238, 242, 254
Assurbanipal 256
Assyrië 10, 21, 45, 73, 84, 109, 116, 117, 175, 176, 178, 180, 205, 215, 217, 245, 256, 258, 294, 302, 406
Assyriërs 84, 116, 172, 174, 175, 176, 178, 181, 201, 205, 209, 212, 216, 256, 257, 258
Assyrische rijk 67, 219, 245, 246, 256
Astarte 65, 66, 114
- B**
- Baäl 113, 114, 195, 196, 205, 222
Baäl II 223
Babel 9, 10, 11, 12, 17, 18, 20, 21, 23, 32, 42, 45, 47, 49, 55, 58, 59, 60, 61, 62, 64, 67, 73, 76, 82, 83, 86, 87, 90, 92, 93, 96, 104, 105, 106, 107, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 131, 134, 136, 139, 140, 141, 145, 147, 155, 157, 159, 160, 161, 163, 168, 171, 176, 177, 178, 179, 181, 182, 183, 184, 185, 187, 191, 192, 195, 198, 202, 205, 206, 217, 219, 222, 223, 226,

227, 230, 232, 234, 236, 237, 238, 241,
242, 249, 252, 253, 254, 258, 262, 267,
272, 277, 283, 315, 406, 407

Babylonië 10, 11, 21, 35, 90, 117, 125,
178, 214, 217, 222, 223, 231, 234, 239,
241, 242, 253, 258, 266, 388

Babyloniërs 10, 35, 60, 67, 96, 171, 172,
176, 177, 178, 181, 201, 241, 244, 257,
258, 276

Babylonische rijk 7, 11, 49, 67, 104, 116,
124, 176, 206, 235, 256, 258, 406

Bar Kochba 52, 404

bat 370, 371, 375, 379

beest uit de afgrond 308

beka 371

Belsazar 23, 407

betrouwbaarheid van het boek 4, 12

Bileam 95

binnenste voorhof 63, 65, 68, 71, 72, 74,
75, 76, 78, 81, 313, 314, 316, 321, 322,
323, 324, 326, 327, 329, 334, 335, 336,
337, 340, 341, 343, 344, 346, 347, 348,
349, 351, 355, 356, 360, 361, 363, 364,
372, 374, 375, 376, 381, 382

boekrol 33, 34

brandoffer 314, 315, 325, 326, 327, 353,
355, 356, 357, 358, 359, 361, 362, 370,
371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378,
379, 380

brandofferaltaar 5, 65, 68, 71, 306, 325,
326, 344, 353, 354, 355, 356, 364, 371,
378, 402

buitenste voorhof 64, 68, 71, 74, 76, 78,
81, 313, 314, 316, 319, 320, 321, 322,
323, 324, 327, 335, 340, 341, 342, 344,
346, 347, 348, 351, 360, 361, 363, 373,
376, 381, 382

C

Chaldeeën 20, 21, 86, 87, 90, 127, 140,
161, 171, 172, 176, 178, 223

Cham 111, 200, 213, 217, 227, 238, 258,
296, 297

Chamutal 138, 139, 140, 141

cherubs 26, 27, 28, 29, 35, 38, 65, 66, 70,
71, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 81, 85, 86,
330, 337, 338, 339, 408

Cyaxares II 407

D

Dagon 66, 226, 283

Daniël 10, 12, 16, 23, 24, 27, 28, 30, 32,
71, 100, 103, 104, 105, 222, 223, 306,
406, 409, 418

Darius de Meder 407

Darius I 407

Darius III 233

David 9, 83, 112, 123, 127, 128, 138, 162,
174, 192, 195, 197, 200, 204, 257, 269,
272, 273, 276, 289, 290, 291, 316, 327,
356, 361, 362, 363, 392, 406

De heilige stad 5, 398

Dedan
zoon van Abram 197, 198, 210, 217
zoon van Joksan 292, 297
zoon van Rama 297

Derde wegvoering 407

Dode Zee 120, 121, 156, 195, 196, 266,
304, 308, 384, 388, 396

Dode Zeerollen 13, 27

dood
1^e 263
2^e 263

draak 231, 308

drankoffer 144, 149, 370, 371, 376

Drie rechtvaardigen 4, 103

E

Edom 18, 126, 156, 197, 198, 199, 233,
251, 257, 258, 275, 276, 277, 279, 281,
388

Edomieten 4, 5, 7, 18, 191, 193, 195, 196,
197, 198, 199, 217, 257, 258, 274, 275,
276, 277, 278, 404

Eerste wegvoering 104, 222, 406

efa 370, 371, 375, 376, 379

Egypte 5, 9, 10, 11, 13, 16, 17, 18, 56, 60,
67, 72, 95, 96, 107, 109, 112, 115, 122,
124, 126, 127, 136, 139, 140, 143, 145,
146, 147, 148, 150, 163, 171, 172, 174,
175, 177, 178, 181, 191, 194, 196, 197,
199, 200, 205, 209, 212, 213, 214, 222,
227, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235,
236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243,
245, 246, 247, 248, 249, 251, 252, 253,
254, 255, 257, 258, 259, 262, 266, 267,
277, 284, 296, 305, 306, 374, 378, 388,
401, 402, 404, 406, 407

Eindtijd 308

Elamieten 213, 256, 294
 Etbaäl I 204
 Etbaäl III 222, 223, 225, 226
 Ethiopië 230, 233, 235, 236, 237, 238
 Ethiopiërs 237, 292, 294, 296
 Evil-Merodach 407
 Ezau 111, 155, 156, 162, 193, 195, 197, 198, 257, 258, 275
 Ezechiël 2, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 30, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 49, 51, 53, 54, 55, 58, 60, 62, 64, 65, 66, 68, 71, 72, 73, 75, 76, 77, 78, 79, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 88, 89, 90, 92, 93, 95, 96, 97, 98, 100, 103, 105, 106, 107, 111, 117, 123, 125, 130, 131, 137, 140, 141, 145, 146, 149, 155, 156, 157, 158, 159, 162, 163, 165, 167, 169, 174, 176, 178, 180, 182, 184, 188, 189, 190, 191, 193, 198, 200, 203, 204, 206, 212, 216, 222, 225, 230, 235, 238, 242, 252, 254, 255, 258, 259, 260, 261, 262, 266, 271, 277, 282, 285, 286, 288, 298, 299, 304, 308, 309, 311, 315, 316, 320, 323, 327, 330, 331, 332, 335, 338, 339, 341, 342, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 356, 357, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 385, 399, 401, 406, 408, 410
 Ezra 12, 13, 51, 85, 271, 284, 288

F

Feniciërs 11, 12, 227, 404
 Filistijnen 4, 7, 18, 66, 109, 111, 115, 120, 191, 200, 201, 226, 283, 404
 Flavius Josefus 11, 17, 107, 163, 177, 194, 196, 213, 214, 215, 232, 238, 241, 242, 252, 256, 262, 266, 267, 294, 296, 297, 302, 303, 367, 392

G

Gabriël 28
 Gedalja 55, 66, 107, 192, 233, 239, 251, 265, 407
 gera 370
 God de Vader 21, 32, 46, 71, 86, 193, 269, 309, 311, 315, 352, 385, 399, 404, 405
 God de Zoon 71, 311, 352, 385, 399, 405
 Gods troon 27, 28, 338, 408
 goede Herder 5, 18, 268, 273, 291

Gog 5, 292, 293, 294, 298, 300, 302, 303, 304, 308, 309, 408
 Gomer 215, 216, 292, 294, 296
 Gomorra 118, 119, 156, 384
 graanoffer 340, 344, 360, 364, 370, 371, 372, 373, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381
 Grieken 212, 213, 214, 215, 234, 238, 297, 305, 306, 402
 Griekse cultuur 16, 234, 305, 306, 402
 grote onderdrukking 306, 308
 grote zaal 330, 337, 338, 339
 gruwel van de verwoesting 306
 gruwelaltaar 306, 402

H

Hazaël 200
 Hebreeuws 15
 heerlijkheid van God 4, 10, 38, 65, 70, 71, 75, 76, 78, 80, 85, 86, 311, 349, 351, 399
 Heilige Geest 26, 27, 28, 29, 32, 34, 35, 37, 38, 64, 82, 187, 263, 310, 349
 heilige van de heiligen 61, 76, 329, 330, 332, 336, 338, 339, 348, 351, 366, 367, 394
 Herodes 199, 407
 Herodotus 67, 214, 215, 231, 232, 240, 247, 252, 256, 259, 294, 297, 302, 410
 Het heilige gebied 366, 367, 392, 394
 Hetieten 111, 114
 hin 40, 46, 372, 375, 376, 379
 Hizkia 7, 8, 16, 42, 67, 71, 176, 181, 232, 253, 311, 399, 409
 Hofra 11, 13, 107, 124, 126, 161, 231, 232, 239, 241, 242, 247, 252, 254, 259, 262, 267
 homer 370, 371
 honingoffer 114
 Hosea 418
 de vazalkoning 45, 175, 180

I

Israël 11, 46, 305, 306, 402
 Izebel 204

J

Jafet 213, 215, 216, 256, 293, 294, 296, 302, 303

Jakob 9, 143, 146, 147, 162, 174, 193, 197, 227, 228, 257, 275, 289, 291, 301, 309
 Jason 402
 Javan 210, 212, 213, 214, 215, 216, 294, 296, 297
 Jebusieten 112, 127, 316
 Jehu 175, 180
 Jeremia 10, 11, 12, 60, 66, 82, 84, 93, 95, 96, 124, 131, 138, 163, 169, 184, 191, 194, 196, 198, 200, 204, 217, 232, 267, 270, 273, 277, 291, 406, 418
 Jerobeam I 132, 175
 Jeruzalem 3, 4, 5, 9, 10, 11, 13, 17, 18, 19, 30, 32, 39, 40, 41, 42, 43, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 53, 55, 58, 60, 61, 62, 63, 64, 67, 69, 70, 72, 73, 75, 76, 78, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 92, 93, 94, 96, 97, 98, 99, 100, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 124, 125, 126, 127, 134, 135, 139, 140, 145, 153, 155, 156, 157, 159, 160, 161, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 174, 175, 176, 177, 179, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 195, 198, 199, 200, 202, 204, 205, 221, 230, 231, 232, 233, 239, 241, 242, 244, 247, 251, 258, 261, 262, 265, 266, 271, 272, 276, 277, 281, 283, 284, 285, 288, 304, 306, 308, 315, 316, 349, 361, 367, 369, 392, 394, 398, 399, 401, 403, 404, 406, 407
 nieuwe 311, 312, 352, 384, 385, 398, 399, 404, 408
 Jesaja 7, 14, 16, 28, 60, 96, 165, 175, 194, 196, 198, 200, 230, 232, 239, 253, 277, 293, 384, 408, 418
 Jezus 7, 8, 9, 11, 12, 13, 16, 20, 21, 28, 32, 47, 71, 72, 85, 86, 127, 128, 135, 151, 162, 165, 174, 193, 197, 253, 263, 269, 270, 271, 273, 285, 287, 288, 291, 293, 306, 311, 315, 330, 349, 351, 358, 361, 374, 375, 378, 379, 384, 399, 403, 404, 407, 408, 409
 Jezus Sirach 13
 Joahaz 67, 137, 138, 139, 140
 Job 103, 104, 105
 Joël 200, 308

Johannes de apostel 23, 24, 25, 27, 30, 34, 298, 308, 316, 351, 385, 399, 404
 Johannes de Makkabeeër 306, 403
 Johannes Hyrkanus I 199, 271, 278, 403
 Jojachin 10, 11, 20, 106, 123, 124, 125, 127, 128, 138, 139, 161, 162, 177, 315, 406, 407
 Jojakim 10, 66, 67, 125, 138, 139, 162, 177, 181, 406
 Jonatan de Makkabeeër 174, 306, 403, 407
 Joodse cultuur 15, 16, 128, 305, 402
 Joram 115, 197, 200, 257, 276
 Josia 20, 65, 66, 67, 124, 138, 139, 231, 376, 406
 Jozua 9, 362
 Jozua de priester 291, 311, 399
 Juda
 de stam 11, 25, 158, 197, 257, 276, 338
 zoon van Jakob 386
 Judas de Makkabeeër 298, 306, 403, 407

K

Kamos 66
 Kanaän 9, 23, 42, 82, 111, 114, 122, 124, 140, 181, 195, 196, 213, 227, 246, 258, 266, 276, 305, 311, 388, 391, 399, 401, 406
 Kanaänieten 108, 111, 114, 197, 228
 Kebarkanaal 21, 32, 35, 65, 71, 77, 78
 Kittières 212
 Knecht van de Here 21, 47, 193, 270, 315
 Koningentijd 9, 406
 koperen wasvat 168
 kor 371
 Kores II 3, 11, 60, 96, 163, 194, 196, 233, 235, 305, 407
 kruis 51, 72, 73, 134, 151, 263, 264, 291, 311, 330, 351, 358, 374, 378, 384, 399, 403

L

Lam 385
 leeuw 25, 77, 338
 Libië 213, 238, 296
 Loofhuttenfeest 375, 379, 380, 405
 Lydië 213, 238
 Lydiërs 209, 213, 237, 238
 Lysimachus 402

M

Macedonië 305, 401, 402
 Magog 292, 293, 294, 296, 300, 302, 303, 308, 408
 Makkabeeën 85, 271, 285, 288, 299, 300, 308, 403
 Maleachi 51, 85, 198, 199, 271, 277, 284, 288, 418
 Manasse
 de koning 65, 115, 134, 176, 350
 de stam 45, 84, 391, 398, 406
 zoon van Jozef 386
 Mardoek 92, 283
 Mattatias de Makkabeeër 306, 308, 403
 Meden 11, 213, 294, 304, 308, 407
 Medië 178, 216, 294, 296
 Menachem 175, 180
 Menelaüs 306, 402, 403, 407
 mens 25, 77, 338
 Merodach-Baladan 176
 Mesech 210, 215, 216, 250, 256, 292, 293, 294, 296, 300, 302
 Michaël 28
 mine 370
 Moab 55, 126, 162, 193, 195, 196, 233, 384
 Moabieten 4, 7, 18, 66, 67, 162, 163, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 199, 258, 277, 404
 Modeïn 306, 403
 Moloch 66, 114, 118, 134, 149, 150, 180
 motief 16, 34, 253, 293, 306, 408
 Mozes 9, 10, 14, 21, 25, 33, 35, 46, 47, 51, 61, 117, 131, 146, 169, 174, 182, 349, 355, 357, 358, 362, 364, 365, 374, 375, 377, 378, 379, 380, 388, 408

N

Nabateeën 194, 196, 199, 277, 278
 Nabonidus 199, 277
 Nabopolassar 10, 176, 177, 204, 245, 256, 406
 Natan
 de profet 14
 zoon van David 128, 161, 162
 Nebukadnezar II 10, 11, 12, 13, 18, 42, 45, 47, 51, 55, 58, 60, 62, 67, 69, 73, 76, 83, 90, 93, 95, 96, 99, 104, 107, 116, 123, 124, 125, 126, 127, 135, 139, 140, 141, 145, 157, 159, 160, 161, 163, 168,

170, 176, 177, 182, 184, 185, 187, 192, 194, 195, 196, 198, 199, 201, 205, 206, 207, 219, 222, 223, 226, 227, 228, 231, 232, 233, 234, 235, 239, 241, 242, 244, 245, 246, 247, 251, 252, 253, 254, 256, 257, 258, 262, 265, 267, 272, 277, 281, 283, 315, 349, 406, 407

Nebuzaradan 267, 407
 Necho II 67, 139, 140, 231, 406
 Nectanebo II 233, 238
 Nehemia 12, 13, 51, 85, 271, 284, 288
 nieuwe maan 179, 370, 371, 372, 375, 376, 379, 380
 Noach 9, 30, 103, 104, 105, 266, 294, 296, 302, 303

O

Obadja 198, 277, 410, 418
 Ohola 4, 171, 173, 174, 178, 180, 181, 182
 Oholiba 4, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182
 Olijfberg 78, 86, 404
 Onias III 306, 402, 407
 onnuttige druivenplant 4, 106
 oostenwind 219
 opstanding
 1^e 3, 263
 2^e 263
 oudsten 61, 64, 66, 67, 69, 86, 100, 101, 102, 103, 145, 146, 150

P

Parten 304, 308
 Pascha 315, 361, 372, 374, 375, 378, 379, 380
 Pekach 7, 16, 175, 253, 293, 408
 Perzen 11, 201, 209, 213, 227, 235, 256, 292, 294, 304, 305, 308, 401, 407
 Perzië 308
 Perzische rijk 305
 Plato 16
 Pompejus 407
 Popilius 306
 priester 11, 20, 25, 47, 61, 85, 112, 151, 235, 271, 284, 288, 306, 327, 356, 362, 363, 364, 374, 378, 392, 394, 403
 priestervertrekken 5, 340, 381

profetie 4, 5, 7, 12, 13, 14, 16, 100, 192,
195, 197, 200, 202, 206, 222, 227, 242,
253, 254, 286, 293, 306, 308, 408, 409
Psammetichus II 11, 140, 232
Ptolemeüs I 234, 402
Ptolemeüs II 13, 18, 407

R

regenboog 24
Rehabeam 113, 115, 162
reukofferaltaar 181, 338
Richterentijd 9, 362
roestige pot 4, 17, 183, 187
Rome 52, 306, 404
Romeinen 51, 52, 85, 163, 194, 199, 266,
271, 272, 285, 288, 306, 403, 404, 407
Romeinse cultuur 128

S

sabbatdag 372, 373, 375, 376, 377, 379,
380
Salmanassar III 175
Salmanassar V 45, 175, 205
Salomo 9, 14, 26, 76, 83, 113, 114, 115,
123, 128, 161, 162, 174, 200, 204, 215,
290, 297, 311, 320, 327, 331, 332, 334,
338, 339, 348, 349, 350, 351, 355, 356,
361, 363, 376, 392, 399, 406
Samaria 45, 110, 118, 119, 120, 121, 171,
172, 174, 175, 179, 182, 401, 406
Samuel 14, 169
Sanherib 10, 42, 67, 176, 232, 258
Sargon II 67, 175, 176, 215
Saul 9, 37, 95, 192, 195, 197, 200, 257,
276
schrijver van het boek 4, 11, 15
schuldoffer 314, 325, 326, 340, 344, 360,
364, 373, 381
Seleukus I 402
Sem 216, 219, 256, 258, 294
Septuagint 13, 18, 21, 41, 43, 44, 51, 69,
76, 77, 83, 95, 163, 168, 194, 195, 196,
198, 213, 217, 223, 226, 228, 230, 255,
270, 271, 293, 317, 318, 321, 330, 350,
364, 366, 367, 392, 410
Seraf 28
Sidon 5, 17, 18, 126, 191, 198, 204, 205,
209, 213, 227, 228, 258, 277
Sidoniërs 66, 213, 227, 228, 258
sikkel 46, 370, 371

Simon de Makkabeeër 271, 285, 306, 403,
407
Sisak 115
Sjeba
zoon van Joksan 217, 292, 297
zoon van Rama 210, 217, 297
slechte herders 270, 271, 272
Sodom 73, 103, 110, 111, 118, 119, 120,
121, 156, 169, 299, 384, 409
sportstadion 306, 402
Spruit 273, 291
stier 25, 77
structuur van het boek 4, 17
Syrië 23, 55, 64, 111, 123, 163, 194, 196,
200, 212, 213, 217, 245, 258, 267, 284,
305, 401, 402, 407
Syriërs 216, 258
Syrische rijk 304, 305, 308, 402, 403

T

tabernakel 25, 27, 168, 291, 338, 339, 349,
355, 362, 364
Tammoez 65, 68
Tel-Abib 32, 35, 38
Teman 153, 155, 197, 198
tempel 3, 4, 5, 9, 10, 17, 18, 20, 26, 27,
30, 42, 51, 61, 63, 64, 65, 67, 68, 70, 71,
72, 73, 75, 76, 77, 78, 81, 82, 85, 86, 93,
107, 116, 125, 147, 161, 168, 174, 176,
180, 185, 187, 190, 192, 195, 197, 204,
232, 235, 239, 240, 247, 259, 272, 283,
288, 291, 305, 306, 308, 311, 312, 314,
316, 323, 324, 327, 329, 330, 331, 332,
334, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342,
343, 344, 347, 348, 349, 350, 351, 353,
355, 356, 358, 359, 360, 361, 362, 363,
364, 366, 367, 369, 372, 374, 376, 378,
381, 382, 384, 385, 390, 391, 394, 396,
399, 402, 404, 406, 407, 408
tempelrivier 5, 382
tempelslaven 362
Tienstammenrijk 21, 41, 43, 44, 45, 67,
73, 84, 115, 116, 118, 120, 123, 151,
167, 174, 175, 176, 180, 182, 195, 212,
245, 277, 288, 290, 406
Tiglatpileser II 216, 258
Tiglatpileser III 45, 116, 117, 175
Tijdbalk 5, 406
Tirhaka 181
troonwagen 29, 76, 78, 81, 86, 408

Tubal 210, 215, 216, 250, 256, 292, 293,
294, 296, 300, 302
Tweede wegvoering 11, 20, 187, 406
Tweestammenrijk 41, 43, 44, 45, 58, 62,
67, 73, 84, 90, 105, 115, 118, 120, 124,
135, 138, 139, 141, 156, 157, 160, 167,
168, 174, 175, 176, 177, 180, 181, 182,
191, 192, 193, 195, 200, 230, 234, 247,
262, 277, 282, 288, 290
Tyrus 5, 7, 11, 12, 17, 18, 126, 191, 202,
204, 205, 206, 207, 208, 209, 211, 212,
213, 214, 215, 216, 219, 220, 221, 222,
223, 224, 225, 226, 227, 230, 234, 401,
407

V

valse profeten 4, 11, 42, 92, 94, 95, 96, 97,
98, 100, 101, 102, 131, 145, 162, 169
valse profetessen 98, 99
verdeling van het land 5, 366, 391, 399
verklaringsmethode 4, 14
Vierde wegvoering 407
voorgeschiedenis 4, 9
vredeoffer 357, 371, 373, 377

W

wielen 22, 23, 24, 28, 29, 32, 35, 74, 75,
76, 77, 78, 81, 85, 86

X

Xerxes I 60, 96, 407

Z

Zacharia
de profeet 11, 200, 270, 316
het bijbelboek 418
zoon van Jojada 12, 13
Zadok 314, 327, 353, 356, 360, 363, 364,
389, 392, 394
Zedekia 4, 11, 12, 17, 58, 62, 66, 67, 90,
93, 106, 122, 124, 125, 126, 127, 137,
138, 139, 140, 141, 160, 161, 163, 168,
177, 179, 181, 185, 192, 195, 203, 205,
228, 232, 258, 272, 315, 406
Zefanja 168, 194, 196, 200, 418
Zerubbabel
voorvader van Jezus 85, 128, 161, 162,
271, 284, 288, 291, 311, 320, 349,
399
voorvader van Jozef 162
Zeus 306, 402, 403, 407
zondoffer 314, 325, 326, 340, 344, 353,
356, 357, 358, 360, 364, 370, 371, 372,
373, 374, 375, 376, 378, 379, 380, 381

Andere werken die de heer T. van Turennot heeft geschreven zijn:

Psalmen, profetische liederen,
Jesaja, Jahweh redt,
Jeremia, Jahweh sticht,
Klaagliederen van Jeremia,
Daniël, God is rechter,
Hosea, redder,
Joël, Jahweh is God,
Amos, lastdrager,
Obadja, dienaar van Jahweh,
Jona, duif,
Micha, wie is aan Jahweh gelijk,
Nahum, trooster,
Habakuk, de omhelsde,
Zefanja, Jahweh bewaart,
Haggai, feest van Jahweh,
Zacharia, Jahweh gedenkt,
Maleachi, boodschapper van Jahweh,
De Openbaring mag niet verborgen blijven.

Ze zijn te vinden op de website via:

www.bijbelstudies.eu,
www.vturennout.nl.